USTAWODAWSTWO POLSKIE

z lat

1917 — 1928

zawarte w Dzienniku Urzędowym Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., Dzienniku Urzędowym K. P. Ministerstwa Sprawiedliwości, Dzienniku Praw Królestwa Polskiego, Dzienniku Praw Państwa Polskiego i Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu, uwzględniającem zmiany, wprowadzone do dnia 1 stycznia 1929 r.

Tom II

rok 1921.

WYDAWNICTWO NIEURZĘDOWE MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

TŁOCZONO W DRUKARNI PAŃSTWOWEJ. WARSZAWA. MIODOWA 22.

USTAWODAWSTWO POLSKIE

z lat

1917 — 1928

zawarte w Dzienniku Urzędowym Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., Dzienniku Urzędowym K. P. Ministerstwa Sprawiedliwości, Dzienniku Praw Królestwa Polskiego, Dzienniku Praw Państwa Polskiego i Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu, uwzględniającem zmiany, wprowadzone do dnia 1 stycznia 1929 r.

Tom II

rok 1921.

WYDAWNICTWO NIEURZĘDOWE MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

TŁOCZONO W DRUKARNI PAŃSTWOWEJ. WARSZAWA. MIODOWA 22.

USTAWODAWSTWO POLSKIE

z lat

1917 — 1928

zawarte w Dzienniku Urzędowym Departamentu Sprawiedliwości T. R. S., Dzienniku Urzędowym K. P. Ministerstwa Sprawiedliwości, Dzienniku Praw Królestwa Polskiego, Dzienniku Praw Państwa Polskiego i Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu, uwzględniającem zmiany, wprowadzone do dnia 1 stycznia 1929 r.

Tom II

rok 1921.

WYDAWNICTWO NIEURZĘDOWE MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

34

2210/3

Drukarnia Państwowa Nr. 43255. 4.X.28. 5.000.

OBJAŚNIENIA

RODZAJÓW DRUKU I TERMINÓW KONWENCJONALNYCH, UŻYTYCH W TREŚCI WYDAWNICTWA.

Petitem drukowane są uwagi, dopiski i wyjaśnienia redakcji wydawnictwa.

Rozstawionym drukiem — zmiany tekstu, wprowadzone do pierwotnego brzmienia przepisu.

Kursywą — te ustępy przepisów prawnych, których moc obowiązująca nasuwała wątpliwości, lub też te nieobowiązujące wyrazy, zdania lub ustępy poszczególnych przepisów, które niewątpliwie utraciły moc prawną, lecz których nie można było pominąć w tekście ze względu na konieczność utrzymania logicznej treści przepisu.

Gdy pod tytułem danego przepisu umieszczono adnotację „uchylony na mocy...", oznacza to, że przepis ten uchylony został expressis verbis przepisem późniejszym;

gdy zamiast wspomnianej adnotacji figuruje uwaga „utracił moc obowiązującą, patrz ....", oznacza to jedynie, że dany przepis uznano za nieobowiązujący, jako objęty ogólną formułką derogacyjną lub sprzeczny z przepisem późniejszym;

gdy przyczyną wygaśnięcia przepisu był upływ terminu, ziszczenie się warunku rozwiązującego i t. p., w odpowiednich miejscach umieszczano uwagę „wygasł....".

W końcu tomu 2-go (suplement) zamieszczono uzupełnienia i sprostowania treści, zawartej w tomie 1-ym wydawnictwa, oraz te zmiany w tekście tomu drugiego, które zaszły w czasie jego druku.

Wyjaśnienia powyższe są wyciągiem z przedmowy do tomu pierwszego wydawnictwa.

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

r. 1921.

Drukarnia Państwowa Nr. 43255. 4-X-28. 5000.

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej

5 stycznia Nr. 1. rok 1921

Poz. 1.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 grudnia 1920 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 66 poz. 437).

Poz. 2.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 18 grudnia 1920 r.

o opłatach za czynności Urzędów Miar.

Uchylone na mocy § 31 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 maja 1922 r. o opłatach za czynności urzędów miar (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 326).

Poz. 3.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego

z dnia 24 grudnia 1920 r.

w przedmiocie wykonania ustawy o rejestracji i ostemplowaniu austrjackich pożyczek wojennych.

Wygasło z dniem 15 kwietnia 1921 r.

5 stycznia Nr 2. rok 1921.

Poz. 4.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1920 r.

w sprawie zmiany ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 64, poz. 386) o odpowiedzialności osób wojskowych za przestępstwa z chęci zysku.

Utraciła moc obowiązującą (p. Dz. P. P. P. z r. 1919 Nr. 64 poz. 386).

8 stycznia Nr. 3. rok 1921.

Poz. 5.

U S T A W A

z dnia 14 grudnia 1920 r.

w sprawie przejęcia kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne, pod zarząd Ministerstwa Kolei Żelaznych.

Art. 1. Wszystkie koleje szerokotorowe i wąskotorowe, zbudowane przez b. władze okupacyjne, oraz te koleje użyteczności prywatnej, które były przeistoczone przez okupantów na cele użyteczności publicznej—przechodzą pod zarząd Ministerstwa *Kolei Żelaznych.*

Art. 2. Eksploatację Kolei ureguluje Ministerstwo *Kolei Żelaznych,* któremu służy w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych wyłączne prawo rozbierania i przekazywania poszczególnych linij do użytkowania innym ministerstwom lub instytucjom.

Art. 3. Eksploatacja kolei, przekazanych przez Ministerstwo *Kolei Żelaznych* innym ministerstwom lub instytucjom, odbywa się pod nadzorem Ministerstwa *Kolei Żelaznych,* które prowadzi ewidencję wszystkich tych kolei i materjałów.

Art. 4. Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z zainteresowanemi ministerstwami *i Głównym Urzędem Likwidacyjnym* upoważniony jest do wydania przepisów o zaspakajaniu wyniknąć mogących ze stosowania niniejszej ustawy pretensyj osób trzecich.

Art. 5. Uprawnienia, zawarte w art. 1 — 4, przysługują Ministerstwu *Kolei Żelaznych* na całym obszarze Rzeczyposopolitej.

Art. 6. Dekret o przejęciu kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne, pod zarząd Ministerstwa Komunikacji z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Praw Nr. 14, poz. 155) z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą.

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi *Kolei Żelaznych.*

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 567 oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27).

Poz. 6.

U S T A W A

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie poboru należytości ekwiwalentowej na obszarze b. dzielnicy austrjackiej za rok 1921.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 17 stycznia 1922 r. w przedmiocie poboru należytości ekwiwalentowej na obszarze b. dzielnicy austrjackiej za rok 1922 — Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 66).

Poz. 7.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1920 r.

uchylająca rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dnia 17 września 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 91, poz. 598) w przedmiocie kar za obrazę Naczelnika Państwa.

Uwzględniona w Nr. 91 poz. 598 z r. 1920; pozatem p. art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 maja 1927 r. zmieniającego niektóre postanowienia ustaw karnych o rozpowszechnianiu nieprawdziwych wiadomości i o zniewagach (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 1 poz. 2).

Poz. 8.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1920 r.

w przedmiocie zmiany art. VI ustawy z dnia 23 maja 1873 r. (austr. dz. u. p. Nr. 119) wprowadzającej procedurę karną.

Pominięta ze względu na to, że traci moc obowiązującą w dniu 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 i 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 9.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 grudnia 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 16 czerwca 1920 r. normującego użytkowanie funduszu osadniczego, przeznaczonego do dyspozycji Głównego Urzędu Ziemskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 47 poz. 290).

Poz. 10.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie zmiany taksy dla pisarzy hipotecznych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1921 r. w przedmiocie zmiany taksy dla pisarzy hipotecznych — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 456).

Poz. 11.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 1920 r.

w przedmiocie administracji funduszu, przekazanego Głównemu Urzędowi Ziemskiemu na cele sfinansowania reformy rolnej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 70 poz. 468).

Poz. 12.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 20 grudnia 1920 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli, dyrektorów, instruktorów państwowych szkół zawodowych oraz seminarjów dla nauczycieli szkół zawodowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 65 poz. 435).

Poz. 13.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 3 listopada 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie zatwierdzenia instrukcji tymczasowej dla Okręgowej Komisji Ziemskiej w Poznaniu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 70 poz. 461).

Poz. 14.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 10 grudnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych w przedmiocie ustalenia głównych i bocznych linij kolejowych do celów wymiaru podatku przemysłowego na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 stycznia 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych w przedmiocie ustalenia głównych i bocznych linij kolejowych do celów wymiaru podatku przemysłowego — Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151).

Poz. 15.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 grudnia 1920 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy o policji państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. na obszarach okręgów administracyjnych Wołyńskiego, Poleskiego i Nowogródzkiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z 1919 r. Nr. 61 poz. 363).

12 stycznia **Nr. 4.** rok 1921.

Poz. 16.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1920 r.

w przedmiocie udzielania gwarancji Skarbu Państwa do sumy 200.000.000 mk. za ulgowe pożyczki dla drobnych przemysłowców, rzemieślników oraz ich organizacyj wytwórczych.

Zmieniona ustawą z dnia 4 lipca 1923 r. zmieniającą niektóre postanowienia ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. w przedmiocie udzielenia gwarancji Skarbu

Państwa do sumy 200.000.000 mk. za ulgowe pożyczki dla drobnych przemysłowców, rzemieślników oraz ich organizacyj wytwórczych (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 581).

Pominięta, ponieważ z powodu spadku wartości marki w latach następnych udzielone pożyczki uległy deprecjacji i zostały spłacone.

Poz. 17.

USTAWA

z dnia 17 grudnia 1920 r.

o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1. Państwo przejmuje na własność w powiatach, wymienionych w art. 6 niniejszej ustawy:

1) dobra skarbu rosyjskiego, państwowe, apanażowe i gabinetowe oraz dobra b. Banku Włościańskiego;
2) dobra skarbowe, nadane przez władze rosyjskie pod nazwą majoratów;
3) dobra, należące do członków b. dynastji rosyjskiej;
4) dobra duchowne i klasztorne, będące w posiadaniu Kościoła Katolickiego po porozumieniu ze Stolicą Apostolską, a co do innych dóbr — po porozumieniu z przedstawicielami właściwych wyznań, o ile porozumienie to przed 1 kwietnia 1921 r. nastąpić może;
5) dobra innych instytucyj publicznych, a w szczególności fundacyj przy zabezpieczeniu celu fundacyj.

Art. 2 uchylony na mocy art. 97 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Art. 3 uchylony na mocy art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1927 r. w sprawie wynagrodzenia za nieruchomości ziemskie, przejęte na własność Państwa w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 374).

Art. 4. Powyższy zapas ziemi, z wyjątkiem wód, nieużytków, większych przestrzeni leśnych i gruntów, przeznaczonych na cele użyteczności publicznej, przeznaczony jest na rozkolonizowanie między żołnierzy oraz na wykonanie reformy rolnej.

Art. 5 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 6. Ustawa niniejsza obowiązuje w niżej wymienionych powiatach według dotychczasowego podziału administracyjnego:

1) brzeskim, 2) prużańskim, 3) wołkowyskim, 4) słonimskim, 5) nowogródzkim, 6) baranowickim, 7) wilejskim, 8) dziśnieńskim, 9) nieświeskim, 10) łuninieckim, 11) pińskim, 12) kobryńskim, 13) włodzimierskim, 14) kowelskim, 15) łuckim, 16) równeńskim, 17) dubieńskim, 18) sarneńskim, 19) krzemienieckim, 20) ostrogskim, 21) grodzieńskim, 22) lidzkim.

P. ustawę z dnia 19 lutego 1925 r. o zakresie mocy obowiązującej ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 153).

Art. 7. Dla dokonania przejęcia ziemi na własność Państwa oraz jej przekazywania w myśl art. 4 niniejszej ustawy, tworzy się w każdym z wymienionych w art. 6 powiatów Powiatowe Komitety Nadawcze, których skład stanowią: komisarz ziemski, jako przewodniczący, i jako członkowie: przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Sprawiedliwości i Spraw Wojskowych, po jednym od każdego ministerstwa *i urzędu* oraz dwaj przedstawiciele miejscowych rolników po jednym od mniejszej własności z głosem doradczym, powołani przez Ministra Reform Rolnych. Komitety orzekają większością głosów; przy równym ich podziale przeważa głos przewodniczącego.

Przytoczony ze zmianami wprowadzonemi ustawą z dnia 16 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 725).

Art. 8. Od orzeczeń Powiatowych Komitetów Nadawczych służy osobom interesowanym w ciągu trzydziestu dni od dnia wydania orzeczenia prawo odwołania się do Komisyj Odwoławczych, które utworzy Minister Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

(P. uwagę do art. 7).

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

(P. uwagę do art. 7).

Poz. 18.

USTAWA

z dnia 17 grudnia 1920 r.

o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego.

Art. 1. Żołnierze wojska polskiego, którzy bronili granic Ojczyzny, mogą otrzymać ziemię na własność z zapasu, utworzonego z mocy ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu ziemi na własność Państwa w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej, na zasadach, wyłożonych w następujących artykułach.

Art. 2. Do otrzymania ziemi darmo są uprawnieni:

a) inwalidzi i żołnierze wojska polskiego, którzy szczególniej się odznaczyli;

b) żołnierze, którzy dobrowolnie do wojska polskiego wstąpili i odbyli służbę frontową.

Art. 3. Wszyscy inni inwalidzi, oraz żołnierze, uzdolnieni do pracy na roli, mogą w miarę rozporządzalnego zapasu otrzymać ziemię opłatnie.

Art. 4. Od nabycia ziemi (art. 2 i 3) wyłączeni są żołnierze:

a) karani za zbrodnię przeciwko sile zbrojnej Państwa Polskiego,
b) karani za zbrodnię dezercji,
c) pociągnięci do odpowiedzialności karnej za roztrwonienie dobra państwowego, do czasu uprawomocnienia wyroku uniewinniającego,
d) którzy przekroczyli przepisy o demobilizacji,
e) którzy z pogwałceniem prawa brali samowolnie cudzą ziemię w posiadanie.

Art. 5. Rozmiar nadanej poszczególnemu żołnierzowi działki winien obejmować przestrzeń, wystarczającą dla prowadzenia samodzielnego gospodarstwa, nie może jednak przekraczać 45 ha łącznie z ziemią, dotychczas posiadaną przez żołnierza.

Grupy żołnierzy, zrzeszone w spółki ziemskie na zasadach, które ustali *Główny Urząd Ziemski* w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, mogą otrzymywać ziemię dla późniejszego jej podziału w ilości, nieprzekraczającej 45 ha na każdego członka spółki.

Art. 6. Żołnierz, któremu ziemia została nadana, a który, lub którego rodzina, nie osiedli się w terminie rocznym, lub osiedliwszy się nie zagospodaruje się w terminie trzyletnim od daty nadania, może być z nadanego gruntu w drodze administracyjnej na podstawie uchwały Komitetu Nadawczego usunięty, przyczem własność gruntu powraca do Państwa dla dyspozycji Komitetów Nadawczych, względnie *Głównego Urzędu Ziemskiego.*

Art. 7. Wysokość opłaty za grunty, nabyte przez żołnierzy na zasadzie art. 3, określona będzie w wartości 30 — 100 kg. żyta za ha rocznie, a spłacana w gotówce na rzecz Państwa przez okres 30-letni, począwszy od 5 roku po nadaniu w ratach półrocznych z dołu; jednakże na wniosek nabywcy może być i w terminie krótszym spłacona.

(p. art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 lutego 1928 r. o Funduszu Obrotowym Reformy Rolnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 175).

Art. 8. Państwo Polskie w miarę możności przyjdzie z niezbędną w naturze lub w gotówce pomocą do zagospodarowania gruntów, otrzymanych przez poszczególnych żołnierzy, lub przez spółki.

Na ten cel przeznacza się:

1) część, pochodzącego z demobilizacji wojska, inwentarza żywego i martwego, którą ustali Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;*
2) materjał budowlany w ilości, nie przekraczającej 80 m^3 na gospodarstwo, na podstawie ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe;
3) *dwa miljardy marek do dyspozycji Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych na udzielanie kredytu żołnierzom w gotówce, lub w narzędziach rolniczych, zboża do siewu i t. p.*

Z bezpłatnej pomocy Państwa, wymienionej w p. 1 i 2 niniejszego artykułu, mogą korzystać tylko osoby, podpadające pod art. 2, a nie posiadające środków do opłatnego nabycia; z bezpłatnej zaś pomocy, wymienionej w p. 2 niniejszego artykułu, korzystać również mogą osoby, podpadające pod art. 3, a nie posiadające środków do nabycia opłatnego.

Art. 9. Kwalifikowanie żołnierzy, określanie ich uprawnień do opłatnego lub bezpłatnego otrzymania ziemi uskutecznią władze wojskowe.

Art. 10. Gospodarstwa, utworzone na mocy niniejszej ustawy, nie mogą być dzielone, ani sprzedawane bez zezwolenia Urzędów Ziemskich, przed upływem 25 lat od daty ich nabycia. Wszelkie umowy, wbrew postanowieniu temu zawarte, są nieważne. O nieważności orzekają sądy na skutek powództwa Okręgowych Urzędów Ziemskich, a do czasu ich utworzenia — Powiatowych Komitetów Nadawczych.

Art. 11. Do przeprowadzenia nadania ziemi żołnierzom powołuje się Powiatowe Komitety Nadawcze, utworzone na zasadzie art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej.

Od orzeczeń Powiatowych Komitetów Nadawczych w sprawach, wynikających z zastosowania ustawy niniejszej, niema odwołania.

Art. 12. Ministerstwo Spraw Wojskowych i oddziały wojskowe (dywizje, brygady jazdy i t. p.) mają obowiązek współdziałania z *Głównym Urzędem Ziemskim* w technicznym rozdziale ziemi między poszczególnych żołnierzy w ramach przepisów wykonawczych do niniejszej ustawy i pod kierownictwem i kontrolą Powiatowych Komitetów Nadawczych, względnie innych organów *Głównego Urzędu Ziemskiego* i Ministerstwa Rolnictwa.

Art. 13. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się *Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego*, Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* i Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 14. Ustawa niniejsza uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

(P. ustawę z dnia 6 lipca 1923 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Reform Rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 556 oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Pozatem p. ustawę z dnia 19 lutego 1925 r. o zakresie mocy obowiązującej ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 153).

Poz. 19.

U S T A W A

z dnia 18 grudnia 1920 r.

o ochronie lokatorów.

Uchylona na mocy art. 33 ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 406).

12 stycznia Nr. 5. rok 1921.

Poz. 20.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1920 r.

o zagwarantowaniu rent i świadczeń ubezpieczeniowych dla ubezpieczonych na Śląsku Górnym.

Art. 1. Rzeczpospolita Polska przyjmuje na siebie gwarancję wypłaty w markach niemieckich wszelkich rent ubezpieczeniowych i innych świadczeń, należnych na zasadzie ustaw o ubezpieczeniach społecznych wszystkim ubezpieczonym na Śląsku Górnym, w wysokości nie niższej, niż dotychczas.

Art. 2. Upoważnia się Rząd do wypłacania ubezpieczonym na Śląsku Górnym dodatków drożyźnianych w miarę zmiany stosunków zarobkowych.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Skarbu.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem przyłączenia Śląska Górnego do Rzeczypospolitej Polskiej.

Załącznik

do ustawy z dnia 18 grudnia 1920 r. o zagwarantowaniu rent i świadczeń ubezpieczeniowych dla ubezpieczonych na Śląsku Górnym.

UCHWAŁA SEJMU USTAWODAWCZEGO

z dnia 18 grudnia 1920 r.

w sprawie ustawodawstwa o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych tudzież wdów i sierot wojennych, jak również waluty na Śląsku Górnym.

Sejm stwierdza, że w myśl art. 7 ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ustaw Nr. 73, poz. 497) ustawodawstwo o ubezpieczeniu socjalnem i zaopatrzeniu inwalidów wojennych, tudzież wdów i sierot wojennych jest rzeczą Sejmu Śląskiego tak długo, dopóki ustawodawstwo państwowe nie zapewni klasie robotniczej, względnie inwalidom, wdowom i sierotom wojennym w całej Rzeczypospolitej Polskiej lepszego lub przynajmniej takiego samego zaopatrzenia, co ustawy na Śląsku obowiązujące; że w myśl art. 9 i 10 tejże ustawy konstytucyjnej dla Województwa Śląskiego walu-

ta niemiecka będzie pozostawiona na Śląsku Górnym tak długo, dopóki Sejm Województwa Śląskiego inaczej nie postanowi.

Rozciągnięta na ziemie górnośląskie województwa śląskiego ustawą z dnia 16 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388).

Poz. 21.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 29 listopada 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie przejęcia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu urzędów probierczych na obszarze b. zaboru austrjackiego oraz zmiany przepisów probierczcyh obowiązujących na tym obszarze.

Na podstawie art. art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o upoważnieniu Ministra Przemysłu i Handlu do wydawania zarządzeń w zakresie organizacji urzędów probierczych na obszarach b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 70 poz. 470) w porozumieniu z Ministrem Skarbu zarządzam co następuje:

§ 1. Z dniem 1 stycznia 1921 r. urzędy probiercze we Lwowie i Krakowie przechodzą pod zarząd Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

§ 2. Uprawnienia i obowiązki Dyrekcyj Skarbowych w sprawach probierczych przechodzą na Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

(Przytoczono w brzmieniu § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 9 listopada 1926 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 listopada 1920 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie przejęcia przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu urzędów probierczych na obszarze b. zaboru austrjackiego oraz zmiany przepisów probierczych, obowiązujących na tym obszarze — Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 658).

§ 3. Cechownie probiercze, istniejące przy urzędach podatkowych na obszarze b. zaboru austrjackiego znosi się. Obowiązki tych cechowni przechodzą na właściwe urzędy probiercze we Lwowie i Krakowie, którym przekazuje się również inwentarz cechowni.

§ 4. Z dniem 1 stycznia 1921 r. rozciąga się na obszar b. zaboru austrjackiego moc obowiązującą rozporządzenia z dnia 9 sierpnia 1920 r. w sprawie zmian do ustaw probierczych, obowiązujących na terenie b. zaboru rosyjskiego (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 85, poz. 566), z wyjątkiem art. 22—28, zawierających przepisy przechodnie dla b. zaboru rosyjskiego.

W przedmiocie szczegółowych zmian ustawy austrjackiej z dnia 19 sierpnia 1865 r. o określaniu stopnia czystości towarów złotych i srebrnych i przestrzeganiu próby (Dz. U. zesz. XXIX Nr. 75 z dn. 12 czerwca 1866 r.) i innych przepisów wydane będzie osobne zarządzenie.

§ 5. Przedmioty złote i srebrne, zaopatrzone w austrjackie cechy probiercze, wybite w urzędach probierczych we Lwowie i Krakowie, mogą znajdować się w obrocie handlowym do dnia 30 grudnia 1922 r. Po tym terminie wyroby takie powinny być złożone w urzędach probierczych do ocechowania na ogólnych zasadach z obowiązkiem uiszczenia opłat probierczych.

§ 6. Uchylony na mocy rozporządzenia wskazanego pod § 2.

Poz. 22.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 30 listopada 1920 r.

w przedmiocie utworzenia wojskowych sądów załogowych oraz podziału wojskowych okręgów generalnych na obwody sądowe.

Podział terytorjalny na okręgi generalne i obwody sądowe, przytoczony w tekście powyższego rozporządzenia, pominięto, ponieważ nie odpowiada on stanowi obecnie obowiązującemu. Zmian w tym podziale nie uwidoczniono ze względu na to, iż wprowadzone one zostały na mocy rozkazu Ministra Spraw Wojskowych z 1921 r. Nr. 7600, załącznik 3, oraz następnych rozkazów uzupełniających, ogłoszonych w Dzienniku Rozkazów Wojskowych.

Zwraca się jedynie uwagę, że na mocy art. 1 ustawy z 28 października 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 858) nazwy „sąd okręgu generalnego", „sąd załogowy", „okręgi generalne", „obwody" — uległy odpowiednio zmianom na nazwy „wojskowy sąd okręgowy", „wojskowy sąd rejonowy", „okręgi korpusów", „rejony".

Poz. 23.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 4 grudnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z tymiż Ministrami do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dn. 20 lipca 1920 r. o zasiłkach wojskowcyh dla rodzin osób pełniących służbę w wojsku polskiem z poboru i ochotniczo.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 80 poz. 537).

Poz. 24.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 17 grudnia 1920 r.

o przedłużeniu terminów dla przedsiębiorstw ekspedycyjnych do uzyskania pozwoleń na załatwianie formalności celnych oraz do załatwienia w urzędach celnych zleceń przyjętych od stron.

Wygasło przez upływ terminu (p. art. 16 Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 103 poz. 686).

Poz. 25.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 grudnia 1920 r.

w przedmiocie utworzenia izb skarbowych na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 28 kwietnia 1921 r. w przedmiocie utworzenia izb skarbowych na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 243).

Poz. 26.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 1920 r.

w przedmiocie ustalania wysokości diet, wynagrodzenia rozjazdowego oraz zwrotu kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych.

Uchylone na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1921 r. w przedmiocie ustalenia wysokości diet, wynagrodzenia rozjazdowego oraz zwrotu kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 422).

Poz. 27.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 1920 r.

w przedmiocie utworzenia okręgowych urzędów ziemskich na obszarze b. dzielnicy pruskiej oraz reorganizacji Państwowej Komisji Generalnej i Urzędu Osadniczego w Poznaniu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 39 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

Poz. 28.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 22 grudnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie podwyższenia opłat probierczych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9 grudnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie podwyższenia opłat probierczych — Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 790).

Poz. 29.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 grudnia 1920 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień rozporządzeń o przepisach taryfowych w komunikacji między stacjami polskich kolei państwowych a stacjami zagranicznemi, położonemi poza punktami przejściowemi polsko-czesko-słowackiemi.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 31 października 1921 r. w przedmiocie bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 683).

Poz. 30.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami w przedmiocie przymusowego szczepienia ochronnego przeciw cholerze i tyfusowi brzusznemu.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

15 stycznia Nr. 6. rok 1921.

Poz. 31.

U S T A W A

z dnia 10 grudnia 1920 r.

o dostarczaniu środków przewozowych do budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów.

Wygasła z dniem 15 stycznia 1926 r.

Poz. 32.

U S T A W A

z dnia 10 grudnia 1920 r.

o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej.

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1. Drogi publiczne dzielą się na następujące kategorje:

1) drogi państwowe, mające znaczenie ogólno-państwowe i uznane za takie przez Sejm;

2) drogi wojewódzkie, mające znaczenie ekonomiczno-komunikacyjne dla województw i zaliczone do tej kategorji przez uchwałę wojewódzkiego związku samorządowego;
3) drogi powiatowe, mające znaczenie ekonomiczno-komunikacyjne dla powiatów i zaliczone do tej kategorji przez uchwałę powiatowego związku samorządowego;
4) drogi gminne, do których należą drogi publiczne nie zaliczone do jednej z trzech poprzednich kategoryj, a uznane za drogi gminne uchwałą rady gminnej, względnie miejskiej, oraz ulice i place miejskie, trybem powyższym za drogi gminne uznane.

Art. 2. O ile droga, niezbędna dla komunikacji publicznej, nie zostanie zaliczona do kategorji dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych (art. 1, 1: 2, 3, 4), zarządzi Ministerstwo Robót Publicznych po porozumieniu się z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych przekazanie danej drogi właściwemu związkowi samorządowemu, a związek ten obowiązany będzie objąć tę drogę i utrzymywać ją własnym kosztem.

Art. 3. Wszelkie urządzenia, które znajdują się na torze jezdnym lub tuż obok niego, jak: mosty, tamy, nasypy, rowy, place składowe na materjały drogowe, budynki drogowe i t. p. stanowią przynależność drogi publicznej.

Art. 4. Budowa nowej drogi, przenoszenie całej drogi, jej odcinków lub mostów z jednej kategorji do drugiej, jako też zaniechanie drogi następuje na mocy:

1) uchwały sejmowej, co do dróg państwowych;
2) uchwały wojewódzkiego związku samorządowego, co do dróg wojewódzkich;
3) uchwały powiatowego związku samorządowego, co do dróg powiatowych;
4) uchwały rady gminnej, zatwierdzonej przez wydział powiatowy co do dróg gminnych.

Postanowienia te nie odnoszą się do częściowego zaniechania drogi w celu ulepszenia trasy drogi.

Grunt, pozostały po zaniechanej drodze, a niepotrzebny dla celów drogowych, mają prawo nabyć właściciele przyległych nieruchomości po cenie szacunkowej; jeżeli zaś kupno nie dojdzie do skutku w ciągu jednego roku, grunt ten będzie sprzedany przez licytację. Kwota ze sprzedaży uzyskana wpływa do funduszu odnośnej kategorji dróg.

Art. 5. Grunty stale lub czasowo potrzebne do budowy i utrzymania dróg, wraz ze znajdującemi się na nich budowlami, oraz materjały, niezbędne do budowy i utrzymania dróg, mogą być nabyte w drodze wywłaszczenia względnie czasowo zajęte.

Orzeczenie o potrzebie, przedmiocie i rozciągłości wywłaszczenia względnie czasowego zajęcia, zawierające także określenie wysokości wynagrodzenia za przedmiot wywłaszczany, na podstawie oszacowania niezainteresowanych rzeczoznawców wydać ma właściwa władza administracyjna drugiej instancji.

Strona interesowana, która czuje się pokrzywdzoną wynagrodzeniem, oznaczonem przez władzę administracyjną w orzeczeniu wywłaszczającem, może w terminie 30-dniowym od dnia doręczenia orzeczenia udać się do właściwego sądu o oznaczenie wysokości wynagrodzenia w drodze postępowania sądowego. Orzeczenie wywłaszczające nadaje jednak zarządowi drogi prawo objęcia w posiadanie przedmiotu wywłaszczonego, jeżeli złoży do depozytu sądowego wynagrodzenie, oznaczone w orzeczeniu władzy administracyjnej.

(p. rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dn. 20 lipca 1922 r. w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Skarbu w przedmiocie wywłaszczania lub zajmowania gruntów i materjałów do budowy i utrzymania dróg publicznych — Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 543).

Art. 6. W razie potrzeby przeprowadzenia pomiarów do budowy dróg i mostów na gruntach prywatnych odnośne zarządy drogowe mają otrzymać od władz administracyjnych pierwszej instancji upoważnienie do wykonania tych prac na gruntach prywatnych za wynagrodzeniem istotnych szkód, wyrządzonych w czasie dokonywania pomiarów.

Art. 7. Przy budowie i utrzymaniu mostów, przepustów i innych urządzeń wodnych, zarząd drogi winien zastosować się do postanowień ustaw wodnych.

Jeżeli droga publiczna prowadzi groblą ochronną, zarząd drogowy obowiązany jest utrzymywać groblę w przepisanej wysokości.

Art. 8. Ustawa niniejsza nie narusza praw i obowiązków, opartych na umowach, lub innych tytułach prawnych, co do dróg wszelkich kategoryj.

II. Administracja drogowa.

Art. 9. Ogólna polityka drogowa, zarząd dróg państwowych, zwierzchni nadzór nad stanem istniejących i budową nowych dróg publicznych wszystkich kategoryj oraz nad gospodarką drogową pod względem technicznym i administracyjnym należy do Ministerstwa Robót Publicznych. Nadzór administracyjny na drogach samorządowych wykonywać będzie Ministerstwo Robót Publicznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

Art. 10. Budowę i utrzymanie dróg państwowych wykonywa Ministerstwo Robót Publicznych bądź przez własne organy, bądź też przekazuje te zadania związkom samorządowym wraz z odpowiedniemi funduszami po uprzedniem porozumieniu się z wymienionemi związkami.

Art. 11. Budowę i utrzymanie dróg wojewódzkich i powiatowych, wykonywa w zasadzie związek samorządowy wojewódzki przez własną służbę drogową, lub przy pomocy organów państwowych po porozumieniu się z Ministerstwem Robót Publicznych.

Za przyzwoleniem Ministra Robót Publicznych mogą związki samorządowe wojewódzkie przekazywać budowę i utrzymanie dróg wojewódzkich i powiatowych wraz z odpowiedniemi funduszami powiatowym związkom samorządowym.

Art. 12. Budowa i utrzymanie dróg gminnych należy do powiatowego związku samorządowego, który je wykonywa w ramach budżetu poszczególnych gmin i z uwzględnieniem ich żądań, bądź też przekazuje je gminom do wykonania.

Budowę i utrzymanie ulic i placów w obrębie miast, osad miejskich, uzdrowisk i zdrojowisk, wykonywać będzie właściwy samorząd gminny.

Art. 13. Budowa i utrzymanie odcinków dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych, przechodzących przez miasta, osady wiejskie, uzdrowiska i zdrojowiska, mogą być przekazywane tym ostatnim po porozumieniu się z niemi.

Budowę i utrzymanie dróg dojazdowych do stacyj kolejowych i przystani, wykonywać będą: Państwo, związki samorządowe wojewódzkie lub powiatowe, tudzież gminy, zależnie od tego, z jaką drogą (państwową, wojewódzką, powiatową czy też gminną) łączy się dana stacja, lub przystań.

Art. 14. O ile zostanie stwierdzone, iż gospodarkę drogową prowadzi się przez związki samorządowe wadliwie, lub niedbale, mogą wyższe instancje związków samorządowych, względnie Ministerstwo Robót Publicznych przejąć gospodarkę drogową wraz z odpowiedniemi funduszami i prowadzić ją na rachunek odnośnych związków samorządowych.

Decyzja w tym przedmiocie należy:

a) co do dróg gminnych, zarządzanych przez gminy, do powiatowego związku samorządowego;

b) co do dróg powiatowych i gminnych, zarządzanych przez powiatowy związek samorządowy, do wojewódzkiego związku samorządowego;

c) co do dróg wojewódzkich i powiatowych zarządzanych przez wojewódzki związek samorządowy, do Ministerstwa Robót Publicznych.

Art. 15. Poszczególne wojewódzkie związki samorządowe mogą wydawać w granicach ustawy niniejszej w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych szczegółowe przepisy o budowie i utrzymywaniu dróg, obowiązujące powiatowe związki samorządowe i gminy w obrębie województwa.

Art. 16. Organizacja jednolitego zarządu wszystkich dróg samorządowych w obrębie województwa w granicach przepisów ustawy niniejszej należy do właściwego wojewódzkiego związku samorządowego. Na terenie jednego powiatu nie może być więcej, niż jeden samorządowy zarząd drogowy. Przepis ten nie dotyczy gmin miejskich, wydzielonych z powiatów.

Art. 17. Powoływana przez związki samorządowe służba drogowa winna posiadać odpowiednie kwalifikacje, które określi Ministerstwo Robót Publicznych.

Patrz rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dn. 12 lipca 1922 r., określające kwalifikacje, wymagane od samorządowej służby drogowej (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 579).

Art. 18.

Ustępy 1, 2 i 3 utraciły moc obowiązującą (p. art. 82 i nast. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Spory pomiędzy władzami, powołanemi do budowy i zarządu dróg w myśl przepisów ustawy niniejszej, rozstrzyga ostatecznie Ministerstwo Robót Publicznych.

Przepisy niniejszego artykułu nie mają zastosowania do spraw, przewidzianych w art. 5.

III. Koszty budowy i utrzymania dróg.

Art. 19. Koszty budowy i utrzymania dróg państwowych ponosi Skarb Państwa. O ile w myśl art. 10 ustawy niniejszej budowa i utrzymanie dróg państwowych powierzone zostaną wojewódzkiemu lub powiatowemu związkowi samorządowemu, wówczas Ministerstwo Robót Publicznych przekaże pomienionym związkom samorządowym fundusze, na ten cel przeznaczone.

Budowa i utrzymanie dróg wojewódzkich i powiatowych dokonywa się z funduszów wojewódzkiego, względnie powiatowego związku samorządowego. Fundusze te tworzą się ze źródeł ogólno-samorządowych, bądź też z opłat specjalnych na ten cel przeznaczonych, a uchwalonych przez wojewódzkie, względnie powiatowe, związki samorządowe.

Budowa i utrzymanie dróg gminnych dokonywa się na koszt gminy na podstawie uchwały rady gminnej lub miejskiej.

Art. 20. Koszty budowy i utrzymania dróg dojazdowych do stacyj kolejowych i przystani pokrywane będą w dwóch trzecich częściach przez właściwy zarząd drogowy, a w jednej trzeciej części przez przedsiębiorstwo kolejowe, lub zarząd drogi wodnej.

Koszty budowy i utrzymania odcinków dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych, przechodzących przez miasta i osady miejskie, uzdrowiska i zdrojowiska, ponosi Skarb Państwa, względnie właściwy związek samorządowy, o ile odcinki te nie były dotąd utrzymywane przez miejscowe gminy.

Art. 21. Fundusze samorządowe na budowę i utrzymanie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych mogą być zasilane przez zapomogi, udzielane ze Skarbu Państwa.

Zapomogi udzielane będą na zasadach, określonych w przepisach wykonawczych do niniejszej ustawy, przy równomiernem uwzględnieniu wszystkich dzielnic.

Art. 22. W celu utworzenia kredytu na budowę i utrzymanie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych tworzy się drogowy fundusz pożyczkowy, z którego mogą być udzielane pożyczki na budowę i utrzymanie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, według zasad, które ustalone będą w przepisach wykonawczych do niniejszej ustawy.

Fundusz ten tworzy się z kwot, corocznie wstawionych do budżetu państwowego. Do funduszu tego wpływać będą zwroty pożyczek, udzie-

lonych ze Skarbu Państwa związkom samorządowym na budowę i utrzymanie dróg.

Art. 23. Otrzymujący z budowy lub utrzymania dróg szczególne korzyści, lub też nadmiernie zużywający drogi, jak np. kopalnie, fabryki i inne przedsiębiorstwa, mogą być pociągani do udziału w kosztach budowy i utrzymania dróg przez Ministerstwo Robót Publicznych na rzecz dróg państwowych, zaś przez odnośne związki samorządowe na rzecz dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, o ile przed tem nie nastąpi dobrowolna w tym względzie ugoda.

Decyzje w tym względzie związków samorządowych mają być zatwierdzone przez Ministerstwo Robót Publicznych, względnie jego organy drugiej instancji, w porozumieniu z interesowanymi ministrami, względnie ich drugiemi instancjami.

Art. 24. Myta na drogach publicznych znosi się bez odszkodowania i odtąd opłaty mytnicze mogą być pobierane na drogach publicznych tylko w razach wyjątkowych na mocy zezwolenia, udzielonego na przeciąg najwyżej dziesięciu lat przez Ministra Robót Publicznych co do dróg państwowych, względnie uchwałą związku samorządowego, zatwierdzoną przez Ministerstwo Robót Publicznych, co do dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Postanowienia tego artykułu nie obejmują opłat t. zw. „kopytkowych", pobieranych na korzyść gmin miejskich przy wjeździe do miast, oraz opłat przewozowych na rzekach.

Art. 25. W celu budowy i utrzymania pewnych dróg samorządowych, o ile to leży w interesie publicznym, lecz przekracza siły finansowe danego związku samorządowego, lub też o ile te drogi nie zostały objęte programem budowy dróg tegoż związku, mogą powstawać spółki drogowe. Członkami spółek mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne.

(p. rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dn. 8 października 1922 r., wydane po porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie statutu wzorowego dla spółek drogowych — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 33).

Art. 26. Spółki drogowe mogą powstać dobrowolnie za zgodą wszystkich interesowanych, lub przy braku zgody przymusowo na żądanie grupy osób interesowanych, którzy zobowiążą się do poniesienia przynajmniej dwóch trzecich części kosztów budowy i utrzymania drogi. Spółki mają charakter osoby prawnej i mają prawo ściągania opłat od członków w drodze egzekucji administracyjnej.

Art. 27. Zatwierdzanie statutów spółek drogowych według statutu wzorowego, który wyda Minister Robót Publicznych, orzekanie w przedmiocie zakładania i rozwiązywania spółek przymusowych i zmian statutów oraz bezpośredni nadzór nad działalnością spółek drogowych należy do powiatowego związku samorządowego.

IV. Świadczenia drogowe w naturze.

Art. 28. Do robót na drogach państwowych, wojewódzkich i powiatowych w razie zagrożenia lub przerwania komunikacji, spowodowa-

nego wypadkami żywiołowemi, jak: zaspy śnieżne, powodzie, usuwiska, może być zarządzone przez organy administracyjne państwowe pierwszej instancji, a w wypadkach nagłych przez władze gminne, przymusowe dostarczenie środków przewozowych i robocizny za opłatą z właściwego funduszu drogowego, ustaloną przez wydział powiatowy, względnie magistrat w miastach, wydzielonych z powiatów.

Art. 29. Dla budowy i utrzymania dróg gminnych mogą rady gminne, względnie miejskie, oprócz opłat w gotówce uchwalać obowiązkowe dla mieszkańców gmin świadczenia drogowe w robociźnie pieszej i środkach przewozowch.

Art. 30. Do świadczeń drogowych w naturze mogą być pociągani wszyscy mieszkańcy gmin, opłacający podatki bezpośrednie, w stosunku do wysokości opłacanych przez nich podatków bezpośrednich.

Art. 31. Świadczenia drogowe w naturze może gmina na zasadzie uchwały rady gminnej, względnie miejskiej, zatwierdzonej przez samorządową władzę nadzorczą, zastąpić opłatą w wysokości, pokrywającej koszty najmu robocizny pieszej lub środków przewozowych.

Art. 32. Świadczenia drogowe w naturze mogą polegać:

1) na odrobieniu pewnej liczby dni roboczych pieszych lub dostarczeniu środków przewozowych na czas określony, albo
2) na wykonaniu pewnej ilości roboty lub dostawy materjałów.

Do dostarczenia środków przewozowych mogą być pociągnięci tylko posiadacze środków przewozowych (podwód, samochodów, traktorów i t. p.).

Art. 33. Od świadczeń powyższych zwolnione są następujące osoby i instytucje:

1) osoby, którym według prawa międzynarodowego przysługuje prawo eksterytorjalności, co do środków przewozowych, przeznaczonych do ich urzędowego użytku;
2) zakłady i urzędy państwowe i samorządowe, utrzymujące środki przewozowe na podstawie etatów organizacyjnych;
3) posiadacze środków przewozowych, służących do przewożenia poczty, co do tych środków przewozowych;
4) instytucje użyteczności publicznej, jak zakłady dezynfekcyjne, szpitale, pogotowia lekarskie ratunkowe oraz straże ochotnicze, co do środków przewozowych niezbędnych dla ich działalności;
5) stadniny, stacje ogierów i źrebięciarnie państwowe;
6) posiadacze licencjonowanych ogierów i klaczy używanych tylko w celach hodowlanych, klaczy wysoko źrebnych i klaczy ze źrebiętami ssącemi w okresie dwóch miesięcy, co do tych ogierów i klaczy;
7) posiadacze koni, stale pracujących w kopalniach pod powierzchnią ziemi.

V. Postanowienia końcowe.

Art. 34. Utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 35. Jako drogi państwowe uznaje się drogi, wymienione w załączonym do ustawy niniejszej wykazie.

Uchwały co do ustalenia sieci dróg wojewódzkich powezmą związki samorządowe wojewódzkie w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej.

O ile do tego czasu nie zorganizują się samorządowe związki wojewódzkie, uchwały te powezmą odnośne rady wojewódzkie, powstałe na mocy ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. Ust. Nr 65 poz. 395), *a w b. Galicji Tymczasowy Wydział Samorządowy, utworzony ustawą z dnia 30 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 11, poz. 61).*

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40) uprawnienia omawianego Wydziału przeszły bądź na odnośnych wojewodów, bądź na odpowiednie władze państwowe lub komunalne.

Art. 36. Uchwały co do ustalenia sieci dróg powiatowych i gminnych powezmą powiatowe związki samorządowe i rady gminne wiejskie, względnie miejskie, w ciągu roku od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej.

Art. 37. Znajdujące się na terenie b. zaboru pruskiego drogi, uznane za drogi państwowe (art. 35), przekazuje się po myśli art. 10 ustawy niniejszej wraz z funduszami, potrzebnemi na budowę i utrzymanie, wojewódzkim związkom samorządowym tego zaboru.

Fundusze te będą przyznawane wojewódzkim związkom samorządowym corocznie ryczałtowo i obliczane podług przeciętnego rzeczywistego kosztu budowy lub utrzymania jednego kilometru drogi.

Wysokość sum, przyznawanych przez Skarb Państwa województwom, położonym na terenie b. zaboru pruskiego, na budowę i utrzymanie dróg państwowych oraz zasiłków na budowę i utrzymanie dróg publicznych innych kategoryj, nie może być mniejsza od sumy, otrzymywanej dotychczas przez te województwa w postaci renty na zasadzie ustaw pruskich z dnia 8 lipca 1875 r. i 2 czerwca 1902 r., tudzież rozporządzenia z dnia 22 czerwca 1902 r., zwiększonej odpowiednio do wzrostu cen.

Art. 38. Zakres działania wojewódzkich, powiatowych i gminnych związków samorządowych na terenie b. zaboru pruskiego w dziedzinie gospodarki drogowej, pozostaje niezmieniony aż do czasu wejścia w życie obowiązujących całe Państwo ustaw o samorządzie.

Uprawnienia, przysługujące po myśli art. 9 niniejszej ustawy Ministrowi Robót Publicznych, wykonywa na terenie b. dzielnicy pruskiej Minister tej dzielnicy aż do czasu przekazania tego działu administracji Ministrowi Robót Publicznych.

Art. 39. Dotychczas obowiązujące na obszarze Rzeczypospolitej ustawy oraz przepisy o budowie i utrzymaniu dróg tracą moc, o ile są sprzeczne z ustawą niniejszą, z wyjątkiem Śląska Cieszyńskiego, w którym obowiązuje ustawa konstytucyjna z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 497).

Art. 40. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 41. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, Kolei Żelaznych i Skarbu, *oraz Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej.*

Na mocy ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247) kompetencje, przysługujące Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej, przeszły na właściwych ministrów.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 5 kwietnia 1921 r. na województwa: wołyńskie, poleskie i nowogródzkie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski woj. białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 213), — z dn. 26 maja 1922 r. na Spisz i Orawę (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 350), — z dn. 18 lipca 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 540).

Załącznik

do ustawy o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej.

WYKAZ DRÓG PAŃSTWOWYCH.

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość km.
	I. Drogi magistralne, łączące stolicę Państwa z granicami lub kresami.	
1	Warszawa — Radom — Bzin — Kielce — Miechów — Kraków — Myślenice — Nowy Targ — Zakopane . .	420
	Z odnogami:	
	a) Kielce — Częstochowa — Herby . .	130
	b) Miechów — Będzin	70
	c) Izdebnik — Biała	59
2	(Warszawa) Falenty — Rawa — Piotrków — Częstochowa — Będzin	269
3	Warszawa — Sochaczew — Łowicz — Kutno — Kostrzyń — Poznań — Pniewy — Skwirzyna (w kierunku na Berlin)	412
	Z odnogami:	
	a) Łowicz — Zgierz — Łódź — Sieradz — Kalisz — Ostrów — Krotoszyn—Rawicz	274
	b) Poznań — Kościan	46

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość km.
4	Warszawa — Modlin — Płońsk — Sierpc — Rypin — Gołąb — Grudziądz — Tczew — Kościerzyna —Puck . .	457
	Z odnogami:	
	a) Sierpc — Płock — Kutno	85
	b) Reda — Soboty	24
	c) Pilczyn — Krokowo	18
5	Warszawa — Szelków — Ostrołęka — Łomża — Świdry — Augustów — Suwałki —Szypliszki — (na Kowno) .	302
	Z odnogami:	
	a) Ostrołęka — Myszyniec — Rozogi . .	50
	b) Augustów — Grodno	61
6	Warszawa — Zambrów — Białystok — Grodno (Wilno) .	261
	Z odnogami:	
	a) Zambrów — Bielsk — Hajnówka . .	105
	b) Białystok — Bielsk — Kleszczele . .	65
	c) Białystok — Gródek	35
7	Warsawa — Miłosna — Siedlce —Brześć Litewski (w kierunku na Moskwę)	188
8	(Warszawa) Miłosna — Moszczanka — Lublin — Zamość — Bełżec — Żółkiew — Lwów — Złoczów — Tarnopol — Kopyczyńce — Czortków — Berestek — Zaleszczyki — Okopy św. Trójcy	684
	Z odnogami:	
	a) Kurów — Puławy — Radom	73
	b) Piaski — Chełm — Hrubieszów . . .	99
	c) Krasnystaw — Chełm — Włodawa . .	80
	d) Żółkiew — Sokal (na Włodzimierz Wołyński)	52
	e) Lwów — Stojanów (na Łuck)	75
	f) Złoczów — Brody (na Równe) . . .	46
	g) Tarnopol — Podwołoczyska	40
	h) Kopyczyńce — Husiatyn	23
	Razem	4.503

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość km.
	II. Drogi magistralne, przechodzące z południa na północ.	
9	(Wrocław) Rawicz — Kościan — Pniewy—Ujście—(Piła)	217
10	(Byczyna) Kępno — Ostrów — Poznań — Nakło — Chojnice — Kościerzyna	414
	Z odnogami:	
	a) Chojnice — Świecie — Chełmno . . .	78
	b) Chojnice — Tczew	95
11	Kostrzyń — Gniezno — Inowrocław — Bydgoszcz — Świecie — Grudziądz	178
	Z odnogą:	
	Inowrocław — Toruń	34
12	Kalisz — Koło — Włocławek — Sierpc — Mława . . .	241
13	Muszyna (Krynica) Grybów — Tarnów — Szczucin — Busk — Kielce — Ruda Maleniecka	248
14	Zgierz — Krośniewice — Włocławek — Toruń — Chełmno — Grudziądz	274
15	Sochaczew — Płońsk — Przasnysz — Chorzele (na Wielbrok)	145
16	Kraśnik — Lublin — Kock — Radzyń — Siedlce — Zambrów — Łomża	289
	Z odnogami:	
	a) Kock — Moszczanka — Dęblin . . .	42
	b) Radzyń — Wisznice — Sławatycze . .	68
17	Jabłonica — Delatyń — Stanisławów — Kurowice . .	210
	Z odnogami:	
	a) Delatyń — Kołomyja — Berestek . .	100
	b) Kołomyja — Śniatyń	40
	Razem	2.670

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość km.
	III. Drogi magistralne, przechodzące z zachodu na wschód.	
18	Zwardoń — Żywiec — Sucha — Sanok — Chyrów — Sambor — Drohobycz — Stryj — Dolina — Stanisławów — Buczacz — Czortków	644
	Z odnogami:	
	a) Żywiec — Biała	20
	b) Miejsce Piastowe — Dukla — Przełęcz Dukielska	30
	c) Lisko — Cisna	47
	d) St. Sambor — Turka — Użok . . .	58
	e) Stryj — Klimiec	80
	f) Dolina — Wyszków	45
	g) Buczacz — Strusów	38
19	Biała — Zator — Kraków — Tarnów — Pilzno — Jarosław — Radymno — Lwów	419
	Z odnogami:	
	a) *Zator* — Będzin	59
	b) Pilzno — Jasło	32
	c) Jarosław — Sandomierz	105
	d) Jarosław — Bełżec	68
	e) Radymno — Przemyśl — Chyrów . .	50
	f) Lwów — Sambor	71
	g) *Lwów — Drohobycz*	74
	h) Lwów — Stryj	67
20	(Wrocław) Syców — Kępno — Wieluń — Piotrków — Ruda Maleniecka — Bzin — Ożarów — Kraśnik — Zamość — Hrubieszów — Uściług (na Łuck i Korzec) . .	531
	Z odnogami:	
	a) Sieradz — Wieluń — Częstochowa . .	110
	b) Piotrków — Chojny (Łódź)	43
	c) Ożarów — Sandomierz — Dębica . .	110
	d) Szczebrzeszyn — Krzeszów	62
21	(Berlin — Piła) — Nakło — Bydgoszcz — Toruń — Gołąb — Nowe Miasto — Mława — Chorzele — Myszyniec — Kolno — Świdry	461
	Z odnogami:	
	a) Nowe Miasto — Lubawa	15
	b) Mława — Przasnysz — Szełków . .	65
	Razem	3.327
	Ogółem	10.500

Wykaz ten został częściowo uzupełniony ustawą z dnia 23 czerwca 1921 r. w przedmiocie rozszerzenia sieci dróg państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 387) i ustawą z dnia 26 września 1922 r. w tym samym przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 808) oraz rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o zmianach w sieci publicznych dróg państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 817).

To ostatnie rozporządzenie odjęło charakter dróg państwowych drogom: Lwów — Drohobycz, długości 74 km., wykazanej w punkcie 19-g, Zator — Chrzanów, długości 20 km., wykazanej w punkcie 19-a, (Kartuzy) — Przodkowo — Wejherowo, długości 35 km., wykazanej w punkcie 4.

Poz. 33.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1920 r.

w przedmiocie reorganizacji sprawy zaopatrywania armji.

Art. 1. Utworzony na mocy ustawy z dnia 11 kwietnia 1919 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Zaopatrywania Armji (Dz. Pr. P. P. Nr. 32, poz. 265) Główny Urząd Zaopatrywania Armji znosi się.

Art. 2. Obowiązki i prawa, przysługujące dotychczas w myśl powyższej ustawy Głównemu Urzędowi Zaopatrywania Armji, przelewa się w zupełności na Ministerstwo Spraw Wojskowych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerm Skarbu.

Poz. 34.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 28 grudnia 1920 r.

w przedmiocie częściowej zmiany tudzież uzupełnienia przepisów o przyznawaniu poszczególnych stopni płacy niższym funkcjonarjuszom państwowym.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 77 poz. 520).

Poz. 35.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 28 grudnia 1920 r.

w przedmiocie wprowadzenia na obszarze b. Galicji „Tymczasowej Instrukcji Służbowej dla Policji Państwowej".

§ 1. Z dniem 1 stycznia 1921 r. zarządzam wprowadzenie na obszarze b. Galicji „Tymczasowej Instrukcji Służbowej dla Policji Państwowej", zatwierdzonej przez Ministra Spraw Wewnętrznych dnia 3 lipca 1920 r.

§ 2. Jednocześnie tracą moc obowiązującą przepisy i instrukcje służbowe, obowiązujące żandarmerję krajową i policję wojskową, wymienione w cz. 1 § 2-go rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 listopada 1919 roku w przedmiocie wcielenia żandarmerji krajowej i policji wojskowej na obszarze b. Galicji do Policji Państwowej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 87/19, poz. 475).

15 stycznia **Nr. 7.** rok 1921.

Poz. 36.

U S T A W A

z dnia 18 grudnia 1920 r.

o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny.

Art. 1. W czasie wojny lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa wojny wszystkie poczty, radjotelegrafy, telegrafy i telefony podporządkowuje się interesom obrony Państwa.

Art. 2. Zarządy poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów państwowych i prywatnych obowiązane są do ścisłego współdziałania w czasie pokoju z władzami wojskowemi w pracach przygotowawczych, dotyczących wojennej sprawności poczt i urządzeń radjotelegraficznych, telegraficznych i telefonicznych. Z chwilą ogłoszenia mobilizacji prywatne przedsiębiorstwa radjotelegrafów, telegrafów i telefonów przechodzą pod zarząd Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

Art. 3. Zarządy poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów państwowych i prywatnych, tudzież przedsiębiorstwa, pracujące w zakresie radjotelegrafji, telegrafji i telefonji są w czasie wojny obowiązane:

1) do bezwzględnego wykonywania związanych z celami wojennemi żądań w zakresie służby pocztowo-telegraficznej powołanej do tego władzy wojskowej;
2) do zasilania Ministerstwa Spraw Wojskowych (Naczelnego Dowództwa) środkami i urządzeniami, potrzebnemi dla komunikacji i łączności wojsk.

Art. 4. Zarządy radjotelegrafów, telegrafów i telefonów państwowych i prywatnych, tudzież przedsiębiorstw, pracujących w zakresie radjotelegrafji, telegrafji i telefonji, podporządkowane interesom obrony Państwa — zatrzymują całkowitą odpowiedzialność za fachowo-techniczne kierownictwo i sprawność podległych im sieci, urządzeń i przedsiębiorstw radjotelegraficznych, telegraficznych i telefonicznych.

Art. 5. W wypadkach, w których sprawność władz i zarządów pocztowych, radjotelegraficznych, telegraficznych i telefonicznych nie zaspakaja wymagań wojennych na pewnych obszarach, służy Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów prawo

wkraczania w zakres ich działania i wydawania zarządzeń we wszystkich sprawach, dotyczących komunikacji, łączności wojsk i interesów obrony Państwa.

Art. 6. Personel poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów tak państwowych, jako też i prywatnych może być dekretem *Naczelnika Państwa* w czasie wojny lub grożącego Państwu niebezpieczeństwa wojny poddany sądownictwu wojskowemu i mocy ustaw wojskowych karnych za rozmyślne naruszenie lub zaniedbania obowiązków zawodowych i służbowych, obniżające sprawność poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów, za samowolne porzucenie służby, oraz wogóle za wszelkie działania lub zaniechania, mogące przynieść szkodę ruchowi komunikacji pocztowej, radjotelegraficznej, telegraficznej i telefonicznej, lub wywołać chwilowy zastój w tychże, o ile z którychkolwiek z tych czynów lub zaniechań wynikła lub wyniknąć mogła szkoda w mobilizacji sił zbrojnych Państwa lub w ich działaniu wojennem.

Art. 7. W czasie wojny może być powołany do służby wojskowej w pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach wojskowych każdy obywatel Państwa Polskiego, o ile w chwili powołania nie przekroczył 50 lat życia, odpowiednio do jego kwalifikacji, który:

a) jest lub był pracownikiem poczty, radjotelegrafu, telegrafu lub telefonu tak państwowego, jak i prywatnego;
b) pozostawał kiedykolwiek w wojskowej służbie łączności w któremkolwiek państwie;
c) ma fachowe wykształcenie lub fachową praktykę w powyższej dziedzinie.

Art. 8. Ilość i kategorje osób, które mają być powołane na mocy art. 7, tudzież wysokość poborów ustali Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z właściwymi ministrami. W każdym razie pobory te nie mogą być niższe, aniżeli to przewidują ustawy, normujące stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej.

Art. 9. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerm Poczt i Telegrafów.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Z tym dniem traci moc obowiązującą ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 396), o ile dotyczy pracowników poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów, tudzież wszelkie inne ustawy, przepisy i zarządzenia, o ile są w sprzeczności z niniejszą ustawą.

(p. art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 54 i art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307).

Rozciągnięta na województwo śląskie ustawą z dnia 6 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 460), na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 362) i na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 541).

Poz. 37.

USTAWA

z dnia 18 grudnia 1920 r.

zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 16 lipca 1920 roku (Dz. Ust. Nr. 79, poz. 529) w przedmiocie umów, zawartych przez b. władze austrjackie lub austro-węgierskie co do majątku państwowego i funduszu religijnego na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciła moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z roku 1920 Nr. 79 poz. 529).

Poz. 38.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 stycznia 1921 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego spraw szkolnych i oświatowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

15 stycznia Nr. 8. rok 1921.

Poz. 39.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 stycznia 1921 r.

o podwyższeniu dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lutego 1921 r. o podwyższeniu dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 165).

Poz. 40.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 stycznia 1921 r.

o dalszem przedłużeniu pełnomocnictwa Ministra b. Dzielnicy Pruskiej do wydawania na obszarze tej dzielnicy zarządzeń wyjątkowych.

Wygasło z dniem 15 kwietnia 1921 r.

22 stycznia Nr. 9. rok 1921.

Poz. 41.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie włączenia do obszaru m. Sochaczewa wsi Włodzimierzówka oraz części miejscowości Czerwonka.

Na mocy art. 2 ustawy z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie zaliczania osad wiejskich w poczet miast oraz zmiany granic miast na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 19, poz. 92) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Wyłącza się z obszaru gminy Chodaków powiatu Sochaczewskiego:

1) wieś Włodzimierzówkę,
2) z miejscowości Czerwonka — obszar przestrzeni sto sześćdziesiąt jeden mórg, 174 pręty położony pomiędzy rzeką Bzurą, drogą biegnącą w przedłużeniu ulicy Czerwonkowskiej do Duranowa a granicą gminy Kozłów Biskupi oraz
3) odcinki dróg, ograniczające obszary wymienione w p. 1 i 2.

Wszystkie powyżej wymienione terytorja włącza się jednocześnie do obszaru miasta Sochaczewa.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1921 r.

Poz. 42.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 stycznia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia okresu organizacji sądownictwa na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Pominięto ze względu na to, iż traci moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1929 r. (p. art. 297 i 299 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r.—prawo o ustroju sądów powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 43.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 stycznia 1921 r.

w przedmiocie utrzymania w mocy sądownictwa doraźnego.

Wygasło z dniem 1 sierpnia 1921 r. (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1921 r. w przedmiocie sądownictwa doraźnego na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 405).

Poz. 44.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Skarbu zarządu spraw celnych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 45.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie wywłaszczeń nieruchomości, dokonanych przez b. władze okupacyjne na użytek dróg komunikacyjnych.

Wygasło przez upływ terminu.

Poz. 46.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 14 grudnia 1920 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Robót Publicznych, Ministrem Aprowizacji i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie wyłączenia z pod obowiązku dostarczenia na cele odbudowy, oraz opałowe potrzeby ludności drzewa — właścicieli drobnych parcel leśnych.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 47.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 10 stycznia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy prawnej patentów na wynalazki, ochrony wzorów rysunkowych i modeli oraz ochrony znaków towarowych, zgłaszanych na zasadzie poprzednio obowiązujących ustaw.

Wygasło przez upływ terminu.

Poz. 48.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 11 stycznia 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia agio od cła.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 czerwca 1921 r. w przedmiocie podwyższenia dopłaty (agio) do cła na towary o charakterze zbytkownym i na pozostałe towary (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 366).

Poz. 49.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego

z dnia 12 stycznia 1921 r.

w porozumieniu z Ministerstwami Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, oraz Robót Publicznych w przedmiocie utworzenia Głównej Komisji Szacunkowej we Lwowie i Miejscowych Komisyj Szacunkowych w Małopolsce.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 50.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 13 stycznia 1921 r.

w przedmiocie ustanowienia diet dla sędziów przysięgłych i mężów zaufania.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1923 r. o dietach sędziów przysięgłych i mężów zaufania w b. zaborze austrjackim (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 198).

Poz. 51.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 14 stycznia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Zdrowia Publicznego tudzież Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w przedmiocie podwyższenia należytości znawców lekarzy i weterynarzy w b. zaborze austrjackim.

Pominięto ze względu na to, że podstawa prawna traci moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 roku (p. art. 652 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r. — Kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 313, oraz art. 1^2) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 52.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 stycznia 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej na linjach Towarzystwa Akcyjnego Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 53.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

w przedmiocie zmiany § 3 rozporządzenia wykonawczego tychże Ministrów (Dz. U. Nr. 83, poz. 558) do ustawy sejmowej z dnia 9 lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 61, poz. 385) w sprawie nadzwyczajnych dodatków do zasiłków inwalidzkich.

Utraciło moc obowiązującą (p. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 83 poz. 558).

Poz. 54.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 25 listopada 1920 r.

w sprawie sprostowania omyłek w rozporządzeniu z dnia 17 września 1920 r., zawierającem przepisy wykonawcze dla b. dzielnicy austrjackiej w przedmiocie należytości od przeniesień majątku pod tytułem darmym, ogłoszonem w Dzienniku Ustaw Rz. P. za r. 1920, Nr. 95 poz. 628.

P. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 95 poz. 628.

27 stycznia **Nr. 10.** rok 1921.

Poz. 55.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 grudnia 1920 r.

o ustaleniu wzoru i wymiarów bandery dla statków państwowego zarządu wodnego.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 69 poz. 416).

Poz. 56.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1921 r.

o ustanowieniu Komisarza i podkomisarzy granicznych do regulacji spraw, wynikających z rozgraniczenia Polski i Niemiec.

Na mocy art. 12 i 18 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. o tymczasowej organizacji władz naczelnych (Dz. Pr. Kr. P. z 1918 r. Nr. 1, poz. 1) oraz ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o ratyfikacji traktatu pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 35, poz. 199) Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych zgodnie z uchwałą z dnia 16 grudnia 1921 r. zarządza co następuje:

§ 1. Dla przeprowadzenia likwidacji stosunków, wynikających z rozgraniczenia obszarów Polski i Niemiec w myśl art. 87 Traktatu z Niemcami, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r., ustanawia się urzędy Komisarza i podkomisarzy granicznych do spraw polsko-niemieckich, podlegające Ministrowi Spraw Zagranicznych.

§ 2. Obszar graniczny, w myśl art. 1 i podział jego na odcinki ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu *z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej* i Ministrem Spraw Wewnętrznych. Komisarzowi na obszarze tym, podkomisarzom zaś na powierzonych im odcinkach, służą w zakresie ich kompetencji uprawnienia władz administracyjnych: podkomisarzom — pierwszej, Komisarzowi zaś — drugiej instancji.

Trzecią i ostatnią instancją dla spraw granicznych w powyższych sprawach jest Minister Spraw Zagranicznych, działający w porozumieniu *z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej* i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Mianowanie Komisarza granicznego do spraw polsko-niemieckich następuje *w porządku, przewidzianym dla urzędnika IV stopnia służbowego* na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu *z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej* i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Stanowisko Komisarza granicznego do spraw niemiecko-polskich łączy się z czynnościami członka Komisji, powołanej do wytknięcia linji granicznej między Polską a Niemcami w myśl Traktatu z Niemcami podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. — delegowanego z ramienia Rządu Rzeczypospolitej.

Biuro pomocnicze powyższego członka Komisji wykonywa zarazem wszystkie prace, związane z jego czynnościami, wynikającemi ze stanowiska Komisarza granicznego.

Siedzibą urzędową Komisarza granicznego, jest m. Poznań.

§ 4. Podkomisarzy granicznych w niezbędnej ilości mianuje na wniosek Komisarza granicznego Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu *z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej* i Ministrem Spraw Wewnętrznych i jednocześnie wyznacza każdemu właściwy odcinek obszaru granicznego oraz siedzibę urzędową.

Podkomisarze podlegają służbowo Komisarzowi granicznemu.

§ 5. Do zakresu działania Komisarza i podkomisarzy granicznych do spraw polsko-niemieckich należy:

a) bezpośrednie rozstrzyganie spraw administracyjnych, wynikających z rozgraniczenia Polski i Niemiec na obszarze granicznym (art. 1 i 2), których wykonanie należy do zwykłych władz administracyjnych,

b) badanie stosunków granicznych na nowo wytkniętej linji delimitacyjnej między Polską a Niemcami zarówno z urzędu, jak na skutek odwołania się władz lub stron interesowanych,

c) składanie Rządowi wniosków we wszelkich sprawach granicznych, oraz projektów zarządzeń do regulacji stosunków ogólnych,

d) zbieranie i opracowanie na zlecenie Rządu materjałów do konwencyj międzypaństwowych, mających być zawartemi z Niemcami oraz do innych aktów prawodawczych lub administracyjnych w zakresie stosunków granicznych.

§ 6. Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z *Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej* i Ministrem Spraw Wewnętrznych może powołać przy Komisarzu granicznym i przy podkomisarzach Komisje i podkomisje graniczne likwidacyjne z głosem doradczym przy udziale przedstawicieli władz interesowanych oraz ludności miejscowej.

§ 7. W celu najskuteczniejszego i możliwie szybkiego wykonania powierzonych sobie zadań, Komisarz graniczny i podkomisarze mogą bezpośrednio komunikować się z wszelkiemi władzami polskiemi w wykonaniu swoich zadań oraz z równorzędnymi ze strony Niemiec Komisarzem i podkomisarzami granicznymi.

§ 8. Szczegóły organizacji, kompetencji i postępowania Komisarza, podkomisarzy oraz Komisyj i podkomisyj granicznych w myśl niniejszego rozporządzenia ustali instrukcja, którą wyda Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z *Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej*, Ministrem Spraw Wewnętrznych i innymi interesowanymi Ministrami.

§ 9. Zniesienie urzędu Komisarza oraz podkomisarzy i jednocześnie przekazanie ich czynności władzom administracji ogólnej — nastąpi z rozporządzenia Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Zagranicznych.

§ 10. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Zagranicznych w porozumieniu z *Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej* i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Do § 3 p. ustawę z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164). Pozatem p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 57.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 2 stycznia 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień niektórych postanowień rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłacie stemplowej od sprzedaży przedmiotów zbytku.

P. Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 89 poz. 590.

Poz. 58.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 18 stycznia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie prowadzenia rejestru statków handlowych morskich.

Na podstawie *punktu d. artykułu 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. R. P. z 1919 r. Nr. 64 poz. 385) o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej oraz na podstawie* art. 32 ustawy z dnia 22 maja 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 47 poz. 285), o polskich statkach handlowych morskich w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Spraw Wojskowych zarządzam co następuje:

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Prośby o wpisanie do rejestru okrętowego, zmiany danych i szczegółów prawnych zapisanych do rejestru, jak również wykreślenie statków z rejestru, uskutecznia się przez proste oświadczenie, zgłoszone do sądu rejestrowego.

§ 2. Czynności rejestracyjne, zwłaszcza wciągnięcie statku do rejestru, sporządzenie i wydanie certyfikatu lub uwierzytelnionego wyciągu z certyfikatu powinny być załatwione w najkrótszym czasie.

§ 3. Prowadzenia rejestru statków handlowych morskich, o ile ustawy obowiązujące nie stanowią inaczej, wykonywują sędzia i sekretarz sądowy według przepisów dotyczących prowadzenia rejestru handlowego na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Zaświadczenia przewidziane w § 8 niniejszego rozporządzenia oraz zaświadczenia, potrzebne dla wyjednania przymusowej sprzedaży statku, wydaje sędzia rejestrowy.

W tych wypadkach, gdy przed sądem rejestrującym należy złożyć oświadczenie, wymagające formy przepisanej w § 107 ustawy Rzeszy Niemieckiej o postępowaniu niespornem, wówczas sędzia rejestrowy spisuje odpowiedni protokół.

§ 4. Przyjęcie wniosku lub prośby o wpis, tudzież stwierdzenie daty ich wpływu do sądu rejestrowego należy do sędziego lub sekretarza sądowego.

§ 5. Wzmiankę na dokumencie co do sumy obciążenia, jakiej wymaga ustęp 2 § 120 ustawy Rzeszy Niemieckiej o postępowaniu niespornem podpisuje sędzia i sekretarz sądu.

§ 6. O wpisach do rejestru, nawet niedotyczących praw zastawnych, należy zawiadamiać osoby wymienione w § 121 ustawy Rzeszy o sądownictwie niespornem.

Zawiadomienia tego może zainteresowany zrzec się.

Zawiadomienie zarządza sędzia, a dopełnia go za swoim podpisem sekretarz sądowy.

Sekretarz sądu powinien zaznaczyć w aktach sprawy, komu zawiadomienie doręczył i kiedy wręczenie nastąpiło.

§ 7. Postanowienie sędziego, oddalające żądanie co do uskutecznienia wpisu, powinno być umotywowane.

§ 8. Na żądanie sąd udziela zaświadczenia, że do rejestru nie zgłoszono pewnego oznaczonego wpisu lub, że oprócz dotychczasowych wpisów dalszych wpisów nie poczyniono.

W odpisach z rejestru zamieszcza się wpisy podkreślone czerwonym atramentem (§ 14) tylko na wniosek lub wtedy, gdy z okoliczności sprawy wywnioskować można, że jest to potrzebne.

Przy uwierzytelnionych odpisach, które dotyczyć mają tylko pewnego przedmiotu, należy przy poświadczeniu uwierzytelniającem przedmiot ten dokładnie wyszczególnić i poświadczyć, że dalszych wpisów, dotyczących tego przedmiotu, niema.

§ 9. Dla każdego statku prowadzi się osobne akta. Jeżeli dokument, na którego podstawie uskuteczniono wpis, został zwrócony, to do akt należy dołączyć poświadczony odpis tego dokumentu. W odpisie według uznania sędziego opuszcza się te części dokumentu, które dla rejestru okrętowego nie mają znaczenia. Gdy dokument znajduje się w innych aktach sądowych nie podlegających zniszczeniu, można bez dołączenia odpisu powoływać się na ów dokument.

§ 10. Dla każdego statku przeznacza się oddzielny, opatrzony numerem bieżącym, zeszyt. Zeszyty powinny być połączone w trwale oprawione księgi, które będą oznaczone rzymską cyfrą, według kolejności założenia. Stronice będą kolejno numerowane.

§ 11. Księgi rejestru znajdują się pod bezpośrednim nadzorem sekretarza, który odpowiada też za całość i porządek ksiąg. Wpisy do rejestru, przeglądanie ksiąg i aktów odbywa się pod nadzorem sekretarza.

§ 12. Księgi rejestru są wieczyste i nie będą niszczone. Nie mogą one być przenoszone poza miejsce ich stałego przechowywania.

§ 13. Wpisy należy uskuteczniać pismem czytelnem, bez skróceń. Podskrobywania i przekreślania są wzbronione.

§ 14. Wpis, który na skutek późniejszego wpisu, utracił swoją moc, powinien być z rozporządzenia sędziego podkreślony czerwonym atramentem.

Omyłki pióra i t. p. oczywiste błędy we wpisach powinny być w tej samej rubryce z upoważnienia sędziego prostowane przez sekretarza. O dokonanem sprostowaniu należy zawiadomić osoby interesowane.

§ 15. Wpis powinien zawierać datę wciągnięcia go do rejestru, podpis sędziego i sekretarza, jak również stronicę akt na której znajduje się odpowiednie postanowienie. W aktach rejestrowanych sekretarz czyni wzmiankę o wpisie z podaniem daty wciągnięcia wpisu do rejestru.

§ 16. Celem oznaczenia osób uprawnionych podaje się w rejestrze: I co do osób fizycznych — imię i nazwisko, zajęcie, miejsce zamieszkania oraz inne potrzebne szczegóły, dotyczące uprawnionych; II co do spółek handlowych, stowarzyszeń i innych osób prawnych — nazwę i siedzibę.

Ponadto przy zapisywaniu właścicieli statku do rejestru okrętowego obowiązuje p. 6 art. 12 ustawy o polskich statkach handlowych morskich (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 47, poz. 285).

§ 17. O wciągnięciu statku do rejestru okrętowego i wykreśleniu takowego należy obowiązkowo i bezzwłocznie ogłosić przez wydrukowanie wpisów w „Monitorze Polskim" oraz w jednej z gazet, wyznaczanej w tym celu corocznie przez sędziego rejestrowego. W wypadkach szczególnych może sąd zarządzić ogłoszenie również w innych pismach. Prócz tego o wciągnięciu do rejestru należy zawiadomić Urząd Marynarki Handlowej.

DZIAŁ II.

Rejestr okrętowy.

§ 18. Rejestr statków handlowych morskich prowadzi wydział rejestracji statków handlowych morskich przy sądzie powiatowym w Wejherowie.

§ 19. Do rejestru powinny być wciągnięte wszystkie statki, wymienione w art. 10 ustawy o polskich statkach handlowych morskich.

§ 20. Zarejestrowanie następuje na wniosek osób wymienionych w art. 22 ustawy o polskich statkach handlowych morskich.

§ 21. Rejestr okrętowy morski prowadzić należy według załączonego wzoru. Składa się on z 13 rubryk.

§ 22. W rubryce pierwszej wymienia się nazwę, którą statek posiada w chwili wciągnięcia go do rejestru. O ile statek poprzednio wciągnięty był do rejestru polskiego pod inną nazwą, należy również zaznaczyć tę nazwę. To samo stosuje się do zmiany nazwy (art. 20 ustawy o polskich statkach handlowych morskich), obranej przy pierwotnej rejestracji.

Pod odpowiednim nagłówkiem umieszcza się złożony z 4 liter międzynarodowy sygnał odróżniający.

§ 23. W rubryce drugiej określa się rodzaj statku w wyrazach ogólnie używanych.

W tejże rubryce zaznacza się zmiany powstałe w rodzaju statku.

§ 24. W rubryce trzeciej podaje się wyniki wymierzenia na podstawie dokumentu wymiarowego, datę dokumentu oraz władzę, która go wydała.

Gdy późniejsze wymierzenie dało wynik odmienny od poprzedniego to nowy wynik zapisuje się w kolumnie c rubryki 11, z odpowiedniem zaznaczeniem w rubryce 3.

§ 25. W rubryce czwartej wymienia się oprócz daty wybudowania statku również i stocznię w której tenże został zbudowany. W razie, gdy dane te nie mogą być dokładnie stwierdzone, wówczas zapisuje się zgłoszone wiadomości z zaznaczeniem, że nie zostały udowodnione.

§ 26. W rubryce piątej podaje się port ojczysty, którego statek uprawia żeglugę morską. O zmianie portu ojczystego zaznacza się w tejże rubryce.

§ 27. W rubryce szóstej zapisuje się przynależność państwową, imię i nazwisko oraz miejsce stałego zamieszkania pełnomocnika.

O ile pełnomocnik nie został wyznaczony, stawia się w górnej części rubryki — kreskę poziomą. Późniejsze wyznaczenie pełnomocnika zaznacza się w tejże rubryce.

§ 28. W rubryce siódmej podaje się datę zarejestrowania statku z powołaniem się na odnośne akta rejestrowe.

§ 29. W rubryce ósmej oznacza się właściciela w chwili wciągnięcia statku do rejestru.

W kolumnie „a" wpisuje się numery kolejne tylko wtedy, gdy są współwłaściciele. Każdy z nich otrzymuje oddzielny numer. Jeżeli między współwłaścicielami są spółki, to poszczególnych uczestników spółek nie umieszcza się pod oddzielnymi numerami.

W kolumnie „b" wpisuje się właścicieli statków wraz ze szczegółami wymienionemi w p. 6 art. 12 ustawy o polskich statkach handlowych oraz umieszcza się podpisy sędziego i sekretarza.

W kolumnie „c" podaje się wysokość udziału we własności każdego współwłaściciela. W tejże kolumnie zamieszcza się zmiany wysokości udziału.

Kolumnę „d" przeznacza się do określenia wysokości udziału we własności kapitału polskiego *(p. b. art. 1 ustawy o polskich statkach handlowych morskich).*

W kolumnie „e" wyszczególnia się tytuł nabycia statku lub udziału we własności.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o uzupełnieniu i zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 28 maja 1920 r. o polskich statkach handlowych morskich — Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 269).

§ 30. W rubryce dziewiątej umieszcza się oświadczenie, że wszystkie warunki co do przynależności państwowej właściciela, współwłaściceli, udziałowców i akcjonarjuszy zostały wypełnione.

Oświadczenia te podpisuje sędzia i sekretarz.

Wpis ten może nastąpić dopiero po złożeniu odpowiedniego zaświadczenia urzędu marynarki handlowej, że wszystkie warunki zostały wypełnione.

Powyższe oświadczenie ponawia się przy każdorazowem przejściu udziału we własności do obcokrajowców w słowach: „Warunki wypełniono" z powołaniem się na odpowiedni numer kolejny kolumny „a" rubryki 10.

§ 31. W rubryce dziesiątej zapisuje się zmiany we własności.

Każdy wpis otrzymuje kolejny numer umieszczony w kolumnie „a".

W kolumnie „b" zaznacza się rubrykę i kolejny numer wpisu, który uległ zmianie.

Wypełnienie kolumn „c" i „d", „e" u s k u t e c z n i a s i ę p o d ł u g p r z e p i s ó w d l a w y p e ł n i e n i a k o l u m n „b", „c", „e" rubryki 8 (§ 29).

Ustęp powyższy przytoczony został z uwzględnieniem zmian wprowadzonych obwieszczeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 10 czerwca 1921 r. w sprawie sprostowania omyłek w tekście rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z d. 18 stycznia 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie prowadzenia rejestru statków handlowych morskich (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 313).

W kolumnie „c" zamieszcza się również i inne zmiany danych zapisanych w rubryce 8.

§ 32. W rubryce jedenastej podaje się zmiany, dotyczące danych, wpisanych w rubrykach 1, 2, 3, 5, 6 i 9 również wtedy, gdy o zmianach tych zaznaczono w tych samych rubrykach.

Każdy wpis otrzymuje kolejny numer, umieszczany w kolumnie „a".

W kolumnie „b" oznacza się rubrykę wpisu, który uległ zmianie.

W kolumnie „c" wyszczególnia się treść zmiany.

§ 33. Do rubryki dwunastej należy zapisywać wykreślenie statku z rejestru wraz z podaniem przyczyn.

O ile do rejestru wnosi się obciążenia, to ci wierzyciele, których pobyt jest znany o zamierzonem wykreśleniu, powinni być o tem powiadomieni i należy udzielić im terminu do wniesienia sprzeciwu.

Wykreślenie może nastąpić dopiero po upływie udzielonego terminu.

§ 34. W rubryce trzynastej zapisuje się obciążenie statku stosownie do przepisów obowiązujących przy wpisach w oddziale III księgi gruntowej.

Każdy wpis otrzyma kolejny numer, umieszczony w kolumnie „a".

W kolumnie „b" wymienia się sumę.

W kolumnie „c" zamieszcza się szczegóły, tyczące się obciążenia. W tejże kolumnie przy istnieniu współwłaścicieli należy zaznaczyć czy obciążenie dotyczy całego statku, czy też tylko udziału poszczególnego współwłaściciela.

Zmiany, tyczące się obciążeń zapisanych w kolumnie „c", zaznacza się w kolumnie „d".

Przy każdorazowem zapisaniu w kolumnach „d" oraz „c" zaznacza się numer kolejny wpisu, którego wzmianka dotyczy.

Kolumna „c" służy również do zapisania wzmianki o naznaczonej sprzedaży przymusowej; kolumna „e" do wykreślenia tej wzmianki.

§ 35. Na wniosek właściciela statku można statek, o ile ma nastąpić zmiana w rubrykach 10 lub 11, przenieść do nowego zeszytu pod nowym numerem porządkowym. Przeniesienie dokonywa się z urzędu, gdy tego wymaga przejrzystość rejestru. Przeniesienie zaznacza się w rubryce 11, wskazaniem na numer kolejny, pod którym statek został na nowo zarejestrowany.

W rubryce 7 nowego zeszytu należy powołać się na dawniejszy zapis i poświadczyć, że treść nowego zeszytu zgadza się z treścią poprzedniego zeszytu.

Do nowego zeszytu przenosi się tylko te podkreślone wpisy, których przeniesienie okaże się niezbędne. Z rubryki 13 przenosi się tylko numer zapisania z zaznaczeniem „wykreślony", zaznacza się również poprzednią nazwę i poprzedni port ojczysty statków.

DZIAŁ III.

Dokumenty okrętowe.

§ 36. Wydanie certyfikatu okrętowego i uwierzytelnionego wyciągu z certyfikatu okrętowego uskuteczniać należy zgodnie z przepisami ustawy o polskich statkach handlowych morskich według załączonych wzorów. Dokumenty te zaopatruje się pieczęcią i stwierdza podpisem sędziego. O ile dokument składa się z kilku arkuszy, to zeszywa się go biało-czerwonym sznurkiem, przytwierdzonym pieczęcią. Do pieczęci nie wolno używać laku.

§ 37. Gdy po wydaniu certyfikatu okrętowego, nastąpił wpis do rubryki 10, 11 albo 13 rejestru okrętowego, wówczas zmiany należy wnosić do certyfikatu na odpowiednich stronach i uwierzytelniać przez podpis sędziego i pieczęć sądową. Zmiany zapisuje się jedne pod drugiemi w ten sposób, aby nie było pustych miejsc dających możność dopisania.

§ 38. Nowy certyfikat okrętowy lub nowy wyciąg z certyfikatu okrętowego może być wydany tylko wtedy, gdy dawniejszy certyfikat lub dawniejszy wyciąg z certyfikatu okrętowego został zwrócony, o ile nie udowodniono ich utraty.

Zwrócone dokumenty unieważnia się, o ile zaś zostały utracone, to zaznacza się o tem w nowo wydanym dokumencie.

W nowo wydanych dokumentach zamieszcza się wyłącznie dane, istniejące w chwili sporządzenia dokumentu.

Jeżeli statek zostaje przeniesiony do nowego zeszytu pod nowym numerem porządkowym, to wystawia się nowy certyfikat lub nowy wyciąg z certyfikatu okrętowego. O wystawieniu nowego certyfikatu lub wyciągu zaznacza się na okładce aktów rejestrowanych ze wskazaniem na odnośne miejsce aktów.

W razie wykreślenia statku z rejestru, dokumenty okrętowe unieważnia się.

§ 39. Certyfikat okrętowy lub wyciąg z certyfikatu unieważnia się przez nadcięcie. Unieważnione w ten sposób dokumenty przechowuje się przy aktach rejestru.

§ 40. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Załącznik

do § 21 rozporządzenia z dnia 18 stycznia 1921 r. w przedmiocie prowadzenia rejestru statków handlowych morskich.

WZÓR REJESTRU STATKÓW HANDLOWYCH MORSKICH.

Rubryka 1. Nazwa statku. Międzynarodowy sygnał odróżniający.

Rubryka 2. Rodzaj statku.

Rubryka 3. Wynik obliczenia wymiaru statku.

Rubryka 4. Data i miejsce wybudowania statku.

Rubryka 5. Port ojczysty statku.

Rubryka 6. Pełnomocnik (przynależność państwowa oraz miejsce stałego zamieszkania).

Rubryka 7. Data zarejestrowania statku.

Rubryka 8. Własność:

Nr. kol.	Nazwisko i bliższe oznaczenie właściciela	Wysokość udziału we własności	Wysokość udziału we własności kapitału polskiego	Tytuł nabycia
a.	b.	c.	d.	e.

Rubryka 9. Oświadczenie, że wszystkie warunki co do przynależności państwowej właścicieli zostały wypełnione (Dz. Ust. R. P. z 1920 Nr. 47 poz. 285, art. 12 p. 8).

Rubryka 10. Zmiany własności:

Nr. ko.	Do rubryki	Nazwisko i bliższe oznaczenie właściciela	Wysokość udziału we własności	Tytuł nabycia
a.	b.	c.	d.	e.

Rubryka 11. Zmiany zapisanych danych prócz zmian własności.

Nr. kol.	Do rubryki	Z m i a n a
a.	b.	c.

Rubryka 12. Wykreślenie statku:

Rubryka 13. Obciążenie.

Nr. kol.	S u m a	W p i s	Z m i a n y	W y k r e ś l e n i e
a.	b.	c.	d.	e.

Poz. 59.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 19 stycznia 1921 r.

w sprawie uzupełnienia i zmiany w przepisach o kolejności przyjmowania nadawanych do wysyłania ładunków oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. Ustaw 1920 r. Nr. 56 poz. 350, Nr. 97 poz. 644 i Nr. 106 poz. 702).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 22 października 1921 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 630).

Poz. 60.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 stycznia 1921 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 61.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 stycznia 1921 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 62.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 stycznia 1921 r.

w przedmiocie zmiany § 333 ust. 1 instrukcji sądowej i punktu 12 instrukcji dla organów wykonawczych w b. dzielnicy austrjackiej.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 kwietnia 1923 r. w przedmiocie zmiany § 333 ust. 1 instrukcji sądowej i punktu 12 instrukcji dla organów wykonawczych w b. dzielnicy austrjackiej (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 326).

Poz. 63.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 20 stycznia 1921 r.

w przedmiocie kontroli nad produkcją i sprzedażą środków leczniczych i opatrunkowych, wód mineralnych i trucizn oraz nad produkcją kosmetyków.

Na mocy art. 11 i p. 13 art. 2 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr 63, poz. 371), art. 7 ustawy o organizacji władz administracyjnych II instancji z dn. 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw P. P. Nr. 65 poz. 395) oraz art. 1 ustawy z dn. 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy (Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 768), zarządzam co następuje:

Art. 1. Kontrola nad działalnością zakładów produkcji i sprzedaży środków leczniczych i opatrunkowych, wód mineralnych, oraz nad wyrobem kosmetyków i obrotem trucizn należy do państwowych władz administracyjnych II instancji.

Wykonywanie tej kontroli powierza się inspektorom farmaceutycznym.

Prawa i obowiązki inspektorów farmaceutycznych oraz stosunek ich do innych władz państwowych określają osobne instrukcje.

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Dotychczasowe przepisy, o ile są sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą.

Rozporządzeniami Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. i 20 października 1922 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego i powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego oraz na obszar Ziemi Wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288 i Nr. 105 poz. 977).

29 stycznia **Nr. 11.** rok 1921.

Poz. 64.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 13 grudnia 1920 r.

o postępowaniu celnem.

Na podstawie art. 21 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 51 z 1920 r. poz. 314) wprowadzam następujące:

PRZEPISY O POSTĘPOWANIU CELNEM.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Ruch towarów przez linję celną (art. 3 rozp. z dn. 11/VI 1920 r.) odbywać się może tylko temi drogami, przy których ustanowiono urzędy celne lub posterunki celne. Drogi takie otrzymują nazwę „dróg celnych" w przeciwstawieniu do innych dróg, któremi towarów przewozić nie wolno i które nazywać należy drogami ubocznemi.

Drogi celne będą w tym celu wyraźnie wskazane przez władzę celną, przez obwieszczenie w Monitorze Polskim i w miejscowych dziennikach urzędowych.

Władza celna wyznaczy również miejsca lądowania, w których jedynie może odbywać się załadowanie i wyładowanie towarów.

Budowanie promów, przewozów, mostów, pomostów i t. p. na wodach granicznych wymaga zezwolenia władzy celnej, która może zarządzić usunięcie tego rodzaju urządzeń, jeżeli je zbudowano bez jej pozwolenia.

Oznaczenie dróg celnych, miejsca ładowania, promów, miejsc przeprawy, mostów i pomostów dla przybijania statków należy do władz celnych II instancji, a na obszarze Wolnego Miasta Gdańska do najwyższej władzy celnej w Gdańsku.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 grudnia 1921 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 5 poz. 35).

§ 2. Urzędy celne (art. 2 rozp. z dn. 11/VI 1920 r.) dzielą się stosownie do zakresu swego działania na urzędy pierwszej klasy przy drogach żelaznych i wodnych oraz urzędy drugiej klasy przy drogach kołowych.

Urzędy celne pierwszej klasy mają upoważnienie do odprawy wszystkich towarów bez względu na ich ilość lub wysokość przypadającego cła.

Urzędy celne drugiej klasy mają upoważnienie do odprawy towarów, wyszczególnionych w tabeli, załączonej do niniejszego rozporządzenia (załącznik 1) w zakresie, tamże wskazanym.

Rozdzielania przesyłek, celem ominięcia kompetencji celnej zabrania się.

Prócz urzędów pierwszej i drugiej klasy można na drogach kołowych ustanawiać w celu przejścia podróżnych i mieszkańców pogranicza posterunki celne.

Przewóz jakichkolwiek bądź towarów przez posterunki celne jest wzbroniony.

§ 3. Towary, na których wywóz strona może składać zgłoszenia ustnie, wywozić wolno wszystkiemi drogami celnemi.

Towary, na których wywóz wymaga się zgłoszenia na piśmie, wywozić wolno tylko drogami celnemi, obsadzonemi przez urzędy klasy pierwszej.

§ 4. Odprawy towarów uskutecznia się w urzędach celnych położonych przy drogach kołowych (art. 4 rozp. z dn. 11/VI 1920 r.) w czasie od pierwszego października do pierwszego marca od godziny 8 rano do 12 w południe i od 1 do 5 po południu, w miesiącach zaś letnich od 7 rano do 12 w południe i od 2 po południu do 7 wieczorem.

O ile z jakiegokolwiek powodu nie można odprawić towaru w dniu jego nadejścia, a urząd celny nie ma magazynu do jego przechowania, strona obowiązana jest na żądanie urzędu towar taki tego samego dnia wywieźć napowrót za linję celną.

Towar, pozostający w urzędzie, należy bezwarunkowo jeszcze w dniu przywozu zapisać w odpowiednim rejestrze.

Podróżnych, zgłaszających się w urzędach celnych przy drogach kołowych, odprawiać można po za godzinami urzędowemi tylko wyjątkowo w wypadkach istotnej potrzeby.

Przejeżdżających w celu wykonania zawodu: duchownych, lekarzy, felczerów, akuszerki i straż pożarną przepuszczać należy przez granicę o każdej porze dnia i nocy.

Ustalenie godzin urzędowych w urzędach celnych przy kolejach żelaznych nastąpi w zależności od stosunków miejscowych w porozumieniu z władzami kolejowemi.

§ 5. W myśl art. 6 rozporz. z dn. 11/VI 1920 r. zabrania się przywozu do obszaru celnego:

a) ze względów zdrowotnych:

1. surogatów szafranu;

2. obić papierowych (tapet), papierów drukowanych, materji i innych przedmiotów, zabarwionych farbą arszennikową;
3. farby anilinowej, zawierającej arszennik (fuksyny i innych nazw) w kawałkach, proszku i ciaście (nie w kryształach);
4. opjum surowego, opjum leczniczego, opjum do palenia i jego odpadków (dross i t. p.), haszyszu, morfiny, kokainy, heroiny, wszelkich ich soli i przetworów, oraz tych pochodnych, które na podstawie badań naukowych będą uznane w drodze rozporządzenia Ministra *Zdrowia Publicznego* za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia;

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 3 października 1923 r. w przedmiocie zmiany treści p. 4 rozdziału „a" paragrafu 5 oraz uzupełnienia § 6 przepisów z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 790).

5. zapałek, zawierających biały (żółty fosfór).

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 stycznia 1923 r. w przedmiocie uzupełnienia § 5 ust. a rozporządzenia z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 68).

b) ze względu na bezpieczeństwo publiczne: armat, pocisków, granatów, bomb i t. p.;
c) z innych względów publicznych:
   1. jagód rybiej trutki (baccae cocculi indici);
   2. wszelkich wyrobów i przedmiotów o charakterze bluźnierczym i obrażającym uczucia religijne, narodowe lub moralne stosownie do ograniczeń, zawartych w ustawach;
   3. liści, obierzyn i odpadków ziemniaczanych bez względu na kraj pochodzenia;

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 31 maja 1924 r. w przedmiocie uzupełnienia oraz zmiany brzmienia niektórych paragrafów rozporządzenia Ministra Skarbu o postępowaniu celnem z dnia 13 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 516).

4. biletów loterji zagranicznej lub t. zw. pożyczek loteryjnych w emisjach osób prywatnych, towarzystw miast i państw;

   Tym mieszkańcom Wolnego Miasta Gdańska, którzy udowodnią, że sprowadzali dotąd losy niemieckich loteryj publicznych, zezwala się nadal na przywóz tych losów przez okres dziesięciu lat, licząc od dnia 1 stycznia 1922 r.;

(p. uwagę do § 1).

5. wszelkich etykiet, kapsli, korków, próżnych naczyń i t. p. z firmami zagranicznych producentów, o ile zostały dostarczone bez odpowiedniego towaru.

Wprowadzone jednocześnie z właściwym towarem etykiety, kapsle, korki, naczynia i t. p. z firmami zagranicznych producentów są wolne do przywozu w ilości odpowiadającej ilości towaru.

Jeżeli zagraniczny towar był przywieziony wcześniej, urząd celny może przepuścić odnośne etykiety, kapsle, korki i t. p. po uprzedniem stwierdzeniu, że wprowadzony towar przybył bez nich.

Etykiety, naczynia i t. p. z firmami zagranicznych producentów, adresowane bezpośrednio do urzędu patentowego R. P., podlegają przepuszczeniu bez żadnych zaświadczeń. W innych wypadkach przywozu etykiet, naczyń i t. p. celem rejestracji w urzędzie patentowym R. P. jest wymagane przedstawienie w urzędzie celnym odpowiedniego zaświadczenia urzędu patentowego R. P.;

(p. uwagę do pkt. c)[3] paragrafu niniejszego).

6. marek do gry oraz wszelkich przedmiotów, naśladujących monety metalowe krajowe lub zagraniczne;
7. odbitek naśladujących pieniądze papierowe, banknoty i papiery wartościowe zarówno krajowe jak zagraniczne oraz przedmiotów, ozdobionych takiemi naśladownictwami z wyjątkiem wydawnictw literackich i naukowych.

Żywe rośliny, sadzonki, szczepionki, świeże odpadki kwiatów wszelkiego rodzaju z Ameryki i Australji oraz wszelkie przedmioty, służące do ich opakowania, jako też świeże owoce i świeże odpadki owoców z Ameryki i Australji wraz z opakowaniem wprowadzać można przez upoważnione do tego urzędy wejściowe, o ile przy badaniu okaże się, że towary te wolne są od mszycy San Jose.

Ustęp ostatni § 5 przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez rozporządzenie z dnia 13 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 5 poz. 35).

§ 6. Ogranicza się przywóz i wywóz następujących towarów:

a) przywóz.

1) Towary, będące przedmiotem monopolów państwowych sprowadzać mogą z zagranicy tylko zarządy właściwych monopolów. Osoby

prywatne muszą w tym celu uzyskiwać zezwolenie Ministerstwa Skarbu, które ustanawiać będzie równocześnie warunki odprawy.

Podróżni, którzy przedmioty monopolowe wiozą na własny użytek, mogą poddawać je ocleniu bez osobnego pozwolenia w ilościach nie większych jak jeden kilogram tytoniu lub wyrobów tytoniowych, jeden kilogram wyrobów spirytusowych, pięć kilogramów cukru.

Ustęp 2 pkt. 1) przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 grudnia 1925 r. w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 130 poz. 937).

2) Lekarstwa i trucizny wolno sprowadzać tylko aptekom, oraz kupcom do tego upoważnionym. W tym celu osoby prywatne muszą uzyskać zezwolenie władzy administracyjnej w miejscu swego zamieszkania, mieszkańcy pogranicza zaś powinni wykazać się receptą lekarza.

3) Przy przywozie zwierząt domowych z wyjątkiem psów, kotów i ptaków w klatkach, należy złożyć świadectwo zdrowia, wystawione przez rządowego lekarza z miejsca pochodzenia. Zwierzęta wprowadzane przez granicę podlegają nadto oględzinom rządowego lekarza weterynaryjnego.

4) Surowe produkty zwierzęce z wyjątkiem jaj, mleka i jego przetworów można przywozić tylko na mocy świadectwa pochodzenia ze zwierząt zdrowych wystawionego przez rządowego lekarza z miejsca pochodzenia.

5) a) Przywóz wszelkiego rodzaju ziemniaków, nie wyłączając sadzeniaków, zezwala się jedynie na zasadzie pozwolenia Ministerstwa Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* przez upoważnione do odprawy ziemniaków kolejowe urzędy celne.

Ziemniaki winny być przywożone w nowych nieużywanych workach zaplombowanych przez nadawcę, lub też luzem w zaplombowanych wagonach.

Do każdej przesyłki winien nadawca dołączyć dwa egzemplarze zaświadczenia, wystawionego przez oficjalną służbę fitopatologiczną lub zakłady ochrony roślin kraju eksportującego, że ziemniaki są wolne od choroby raka ziemniaczanego (Synchytrium endobioticum, Perc).

b) Drzewka, krzewy, sadzonki i zrazy, nie wyłączając winorośli, mogą być wprowadzone pocztą oraz przez upoważnione w tym celu kolejowe urzędy celne pod warunkiem zaopatrzenia przesyłki w dwa egzemplarze zaświadczenia oficjalnej służby fitopatologicznej lub też zakładów ochrony roślin

kraju eksportującego, że dana przesyłka jest wolna od owadów i jajek filoksery (Phylloxera vastatrix Planch), oraz mszycy wełnistej (Schisoneura lanigera, Hausm), tudzież, iż zawartość przesyłki została wyprodukowana w zakładzie wolnym od obu tych szkodników.

c) Zaświadczenia wymienione powyżej winny być wystawione w jednym z następujących języków: polskim, francuskim, włoskim, angielskim lub niemieckim.

Dla niezbędnych potrzeb gospodarstw rolnych, przeciętych linją graniczną, mogą być wydane pozwolenia na przywóz ziemniaków i roślin drogą kołową pod warunkiem przedstawienia w urzędzie celnym zaświadczeń zdrowotnych, wymienionych pod literą a i b.

Pozwolenia tego rodzaju będą wydawane przez dyrekcje ceł w porozumieniu z województwem, lub też przez upoważnione do tego urzędy celne.

Spis kolejowych urzędów celnych uprawnionych do odprawy ziemniaków, drzewek, krzewów, sadzonek i zrazów będzie ogłoszony oddzielnie.

d) Zdrowotność kłębów ziemniaczanych, roślin żywych i sadzonek może być sprawdzana w urzędach celnych przez rzeczoznawców, upoważnionych do tego przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i *Dóbr Państwowych.*

(p. uwagę do pkt. c)[3] § 5-go).

e) Przywożone z zagranicy nasiona koniczyny, lucerny, przelotu, nostrzyku, komonicy i tymotki — winny być zaopatrzone w świadectwo, wystawione przez stację oceny nasion kraju eksportującego. Spisy stacyj, upoważnionych do wydawania takich świadectw, będą ogłaszane w Monitorze Polskim. Świadectwo ma stwierdzać, że nasiona w świadectwie wymienione zostały zbadane i po zbadaniu zaplombowane przez stację oceny nasion i że są wolne od zanieczyszczenia kanianką.

Świadectwo może być wystawione w języku polskim, francuskim, angielskim lub niemieckim według załączonego wzoru (załącznik 15).

Przesyłki tych nasion mogą być przez urzędy celne poddane w Polsce ponownej analizie.

Jeżeli analiza wykaże zanieczyszczenie kanianką przesyłanych nasion, nie będą one mogły być wprowadzone do polskiego obszaru celnego.

Nasiona wymienionych wyżej roślin, niezaopatrzone w świadectwo zagranicznej stacji oceny nasion, mogą być wprowadzone do polskiego obszaru celnego dopiero po uzyskaniu świadectwa od jednej z polskich stacyj oceny nasion, że nasiona są wolne od kanianki.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca 1926 r. w sprawie uzupełnienia § 6 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 407).

6) Broń, z wyjątkiem myśliwskiej, i amunicję wolno wprowadzać na podstawie pozwolenia władzy administracyjnej miejsca zamieszkania odbiorcy. Pozwolenie takie może być dla podróżnych zawarte w dokumencie podróży (paszporcie).

7) Przywóz kart do gry w stanie luźnym.

(p. uwagę do § 1).

8) Gołębie można wprowadzać z zagranicy tylko za pozwoleniem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 9 lutego 1923 r. w przedmiocie uzupełnienia i zmiany § 6 przepisów z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 130).

9) Opjum surowe, opjum lecznicze, haszysz, morfina, kokaina, heroina, wszelkie ich sole i przetwory, oraz te pochodne, które na podstawie badań naukowych będą uznane w drodze rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Generalna Dyrekcja Służby Zdrowia) za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia, wolno sprowadzać z zagranicy tylko za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu wydanem w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych (Gen. Dyr. Służby Zdrowia) z zachowaniem warunków, w tem zezwoleniu zastrzeżonych.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1924 r. w przedmiocie uzupełnienia paragrafu 6 rozporządzenia z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R P. Nr. 39 poz. 420).

10) Eter etylowy i jego mieszaniny ze spirytusem etylowym mogą być przywożone z zagra-

nicy jedynie na zasadzie każdorazowego pozwolenia Ministra Skarbu, wydanego w porozumieniu: o ile chodzi o przywóz dla celów leczniczych — z Ministrem Spraw Wewnętrznych, do innych zaś celów — z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 16 kwietnia 1928 r. w sprawie uzupełnienia § 6 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U R. P. Nr. 52 poz. 502).

b) wywóz.

1) Proch i środki wybuchowe, wszelkiego rodzaju broń i przybory do niej, z wyjątkiem broni myśliwskiej, oraz gołębie można wywozić zagranicę tylko za zezwoleniem Ministerstwa Spraw Wojskowych.

(p. pkt. 8) paragrafu niniejszego).

2) Zabytki, dzieła sztuki i kultury, jako to: obrazy i minjatury, stare sztychy, pergaminy, księgi i rękopisy, zbiory starych monet i pieczęci, rzeźby, kielichy, monstrancje, puszki, krzyże, relikwiarze, ornamenty, kapy, pasy słuckie, kontusze, makaty, gobeliny, hafty starożytne, zbroje, oręże oraz pochodzące z wykopalisk urny, narzędzia kamienne, wyroby metalowe i szklane, broń i t. p. przedmioty wywozić można tylko z zezwolenia Ministerstwa *Sztuki i Kultury (Dziennik Praw P. P. z r. 1918 Nr. 16 poz. 36).*

Wywóz dzieł sztuki oraz zabytków starożytności z obszaru Wolnego Miasta Gdańska dozwolony jest jedynie za zezwoleniem Senatu W. M. Gdańska.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 265) oraz uwagę do § 1).

Prócz powyższych zasad przywóz, wywóz i przewóz towarów uzależnia się od wymagań ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 79, poz. 527) oraz rozporządzeń na jej podstawie wydanych.

Ustęp powyższy utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych — Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 777).

3) Opium surowe, opium lecznicze, opium do palenia i jego odpadki (dross i t. p.), haszysz, morfina, kokaina, heroina, wszelkie ich sole i przetwory, oraz te pochodne, które na podstawie badań naukowych będą uznane w drodze rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Gen. Dyr. Służby Zdrowia) za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia, można wywozić zagranicę tylko za zezwoleniem Ministerstwa Skarbu, wydanem w porozumieni z Ministerstwem Spraw

Wewnętrznych (Gen. Dyr. Służby Zdrowia) z zachowaniem warunków, w tem zezwoleniu zastrzeżonych.

(p. pkt. 9) paragrafu niniejszego).

§ 7. Przy przywozie przedmiotów, wymienionych w artykule 10 poz. 2, 4, 5, 7, 8 i 13 rozporządzenia o taryfie celnej (Dz. U. R. P. Nr. 51/20 poz. 314) zwolnienie od cła następuje jedynie na podstawie następujących dokumentów, które należy składać przy odprawie celnej:

poz. 2. na podstawie poświadczeń właściwych urzędów dyplomatycznych i konsularnych;

poz. 4. na podstawie dyplomów;

poz. 5.

a) na podstawie zaświadczenia zarządu właściwego monopolu lub też kierowników państwowych fabryk wytwarzających towary monopolowe, że przedmioty monopolu państwowego sprowadzone z zagranicy stanowią własność rządową i są przeznaczone dla fabryk lub składów rządowych.

O ile wyroby tytoniowe i surowiec tytoniowy, sprowadzane z zagranicy przez Zarząd Monopolu Tytoniowego W. M. Gdańska, podlegają zwolnieniu od cła na zasadach, ustalonych w każdocześnie obowiązującej umowie polsko-gdańskiej, przeznaczenie wyrobów tytoniowych i surowca tytoniowego dla Gdańskiego Monopolu Tytoniowego winno być stwierdzone przez odpowiednie pismo Zarządu tegoż monopolu, zaświadczone przez Senat W. M. Gdańska.

b) na podstawie zaświadczenia Ministerstwa Spraw Wojskowych, że sprowadzone z zagranicy przedmioty są przeznaczone dla potrzeb armji.

(p. uwagę do pkt. c)[3] § 5-go, oraz rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 5 września 1927 r. w sprawie uzupełnienia § 7 poz. 5 rozporządzenia o postępowaniu celnem — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 744).

poz. 7. na podstawie zaświadczeń zarządów muzealnych i zakładów naukowych, że przedmioty są przeznaczone dla zbiorów publicznych, lub do celów naukowych; o ile chodzi o dzieła artystów polskich — za poświadczeniem Ministerstwa *Sztuki i Kultury*, o ile zaś chodzi o przedmioty sprowadzone dla szkół ludowych — za potwierdzeniem inspektorów szkolnych;

poz. 8. na podstawie urzędowych ogłoszeń o zawarciu umowy lub istniejącym obowiązku utrzymania granicznych torów kolejowych;

poz. 13. o ile chodzi o trumny ze zwłokami lub urny z popiołami zwłok — wyłącznie na podstawie specjalnych dokumentów, wymaganych dla transportu zwłok (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 42 p. 257);
przy odprawie zaś wieńców i kwiatów — na podstawie potwierdzenia zagranicznych władz administracyjnych, że wieńce lub kwiaty przeznaczone są do złożenia na grobach poległych.
Do przedmiotów, wymienionych w artyk. 10 poz. 10, 11, 12 i 14 rozporządzenia o taryfie celnej, stosuje się następujące przepisy:

poz. 10. Jako wolne od cła należy uważać umocowane na kartonach wzory wyrobów metalowych, papierowych i t. p. w pojedyńczych sztukach, różniących się między sobą wielkością, kształtem, kolorem lub rysunkiem, jako to: garnitury guzików, okuć, kopert, pocztówek i t. p. Wzory wszelkiego rodzaju, nadające się i w pojedyńczych sztukach do użytku, jak np. scyzoryki, nożyczki, kwiaty sztuczne, portmonetki, rękawiczki z jednej ręki i t. p. odprawić można bez cła tylko wtedy, gdy za zgodą strony przedmioty te zostaną uczynione niezdatnemi do użytku.

Pozatem wolne są od cła i opłat wewnętrznych próbki niżej wyszczególnionych towarów, o ile są sprowadzane przez osoby i stowarzyszenia handlowe trudniące się importem odnośnych towarów, lub też są przywożone przez ajentów zagranicznych firm eksportowych oraz o ile te próbki pod względem rozmaitości gatunku towaru i sposobu opakowania nie wzbudzają wątpliwości co do ich przeznaczenia;

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 listopada 1922 r. w przedmiocie uzupełnienia § 7 ustępu do p. 10 rozporządzenia o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 3 poz. 12).

a) spirytualja i wina o łącznej wadze jednego naczynia z towarem nie wyżej 200 gr., pochodzące z krajów, z któremi zostały zawarte odpowiednie umowy i które przestrzegają zasad wzajemności;
b) tak zw. towary kolonjalne:
1) wanilja, szafran, kardamona, kwiat i gałka muszkatołowa, cynamon, pieprz, imbir, goździki, badjanek, majeranek o wadze próbki nie wyżej 50 gr. z bezpośredniem opakowaniem,
2) inne — jak herbata, kawa, ryż, owoce suszone i t. d. o wadze próbki nie wyżej 250 gr. z bezpośredniem opakowaniem.

UWAGA. Osoby i stowarzyszenia, otrzymujące z zagranicy próbki towarów wymienionych pod literami a — b winny na żądanie urzędu celnego przedstawić odpowiednie zaświadczenie, stwierdzające, że zajmują się eksportem względnie importem odnośnych towarów.

(Patrz uwagę do pkt. c)[3] § 5-go oraz uwagę do poz. 10 § 7-go).

poz. 11. Jako rzeczy podróżnych mogą być również uwalniane od cła narzędzia rzemieślników i monterów, instrumenty lekarzy, artystów i uczonych, fotograficzne aparaty, małe (podróżne) maszyny do pisania, wózki dla dzieci i do przewożenia chorych, o ile te przedmioty są używane i służyć mają do własnego użytku lub wykonywania zawodu i nie zachodzi podejrzenie, że podróż przedsięwzięto jedynie w celu wprowadzenia przedmiotów bez cła.

Urzędy celne mają prawo, o ileby ze względu na ilość lub jakość wprowadzonych rzeczy podróży zachodziła potrzeba stwierdzenia zatrudnienia i stosunków podróżnego, żądać okazania dokumentów podróży.

W wypadkach podejrzanych lub gdy rzeczy podróżnych ze względu na swą jakość lub ilość nie odpowiadają potrzebie i stanowi podróżnego należy stosować odprawę warunkową i żądać zabezpieczenia cła.

W ruchu podróżnych zezwala się na wprowadzenie bez cła *100 szt.* papierosów lub *25 szt.* cygar, albo *100 gr.* tytoniu. Ulgi te jednak nie należy stosować do mieszkańców pogranicza.

Do ustępu ostatniego poz. 11 patrz okól. M. Skar. — Dz. Urz. M. Sk. Nr. 2 poz. 48 z 31 stycznia 1923 r.

poz. 12. Środki transportowe należy odprawiać bez cła, o ile z rodzaju transportu, środka transportowego, z kierunku i miejsca przeznaczenia niewątpliwie wynika, że w danym wypadku chodzi o przewiezienie osób lub towarów, a nie o wprowadzenie środka transportowego bez opłaty cła.

Od samochodów, rowerów i samolotów należy nawet przy czasowem wprowadzeniu ich dla przewiezienia osób lub towarów żądać zabezpieczenia cła, aż do chwili występu zagranicę. Na wyjątki od tego może zezwolić Ministerstwo Skarbu w wypadkach godnych uwzględnienia.

Przy odprawie innych środków transportowych jako to: wozów, taczek, putni i t. p. należy wymagać zabezpieczenia cła tylko w razie podejrzenia lub gdy środki te nie noszą śladów używania.

Wagony kolejowe, zaliczone do parku kolei zagranicznych i jako takie zewnętrznie oznaczone, wolne są od zabezpieczenia.

poz. 14. Wszelkie towary lub próbki, nadsyłane pocztą należy dostarczać urzędom celnym do odprawy.

§ 8. Przedmioty i towary, wymienione w poz. 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14 i 15 art. 10 rozporządzenia z dn. 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 314), uzupełnionego rozporządzeniem Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 18 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 2, poz. 12), mogą urzędy celne odprawiać bez osobnego pozwolenia.

Odprawa przedmiotów, wymienionych pod poz 1 i 16, odbywać się będzie na podstawie osobnego upoważnienia Ministerstwa Skarbu.

Pozwoleń na wolną od cła odprawę przedmiotów, wymienionych w pp. 2 i 7, będą udzielały dyrekcje ceł.

Przedmioty, wymienione w punkcie 9, odprawiane będą stosownie do brzmienia umów międzynarodowych.

Przedmioty do utrzymania grobów poległych żołnierzy państw obcych (poz. 13) odprawiać można za każdorazowem pozwoleniem Ministerstwa Skarbu.

Odprawę innych przedmiotów, w punkcie 13 wymienionych, uskuteczniają urzędy celne bez osobnego upoważnienia.

(p. uwagę do pkt. 1) działu „a) przywóz" § 6-go).

§ 9. Przedmioty, wymienione w art. 11 rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 314) poz. 1 — 4 zwalniać można od cła po złożeniu przy odprawie celnej właściwych pozwoleń, których udzielać się będzie na następujących podstawach:

poz. 1. Osoby, przesiedlające się, powinny dołączyć do podania szczegółowy spis ruchomości, potwierdzony przez władzę administracyjną dotychczasowego miejsca zamieszkania i uwierzytelniony przez właściwe przedstawicielstwo Rzeczypospolitej Polskiej na dowód, że objęte spisem przedmioty stanowią ich własność i były przez nie używane zagranicą.

Narzędzia i instrumenty do wykonywania, zawodu, maszyny, części składowe maszyn i urządzenia fabryczne zwolnić można od opłaty cła, o ile były używane przez przesiedlającego się, odpowiadają jego stosunkom i przeznaczone są do prowadzenia własnego przedsiębiorstwa w kraju.

Niewolno zwalniać od cła produktów spożywczych, nieprzerobionych materjałów, półfabrykatów i surowców, oraz wszelkich przedmiotów, które przy odprawie celnej będą uznane za nieodpowiadające potrzebie lub stosunkom przesiedlającego się. Przy odprawie celnej strona prócz tego ma obowiązek udowodnić, że przesiedla się do kraju na stałe.

poz. 2. Wyprawy ślubne, podarunki dla narzeczonych lub podarunki ślubne mogą być przywożone z uwolnieniem od cła, jeżeli przeznaczone są dla cudzoziemców lub obywateli własnego kraju, zamieszkałych dłużej niż dwa lata zagranicą, którzy z powodu zawarcia związku małżeńskiego z osobą zamieszkałą na polskim obszarze celnym przenoszą do tego obszaru swe miejsce zamieszkania. W podaniu winno się udowodnić, że małżeństwo zostało zawarte; pozatem należy dołączyć szczegółowy spis przedmiotów, stanowiących wyprawę.
Władze celne II instancji, zaś na obszar W. M. Gdańska najwyższa władza celna gdańska mogą zezwolić na późniejsze złożenie metryki ślubnej. W tym wypadku pobiera się należność celną warunkowo aż do dostarczenia dowodu ślubnego. Po upływie terminu wyznaczonego w tym celu stronie, należność celna przechodzi na własność Skarbu.

(p. uwagę do § 1).

Władze celne mogą odmówić zwolnienia od cła, o ile uznają, że przedmioty nie odpowiadają stosunkom osoby, przewożącej lub gdy ilość ich nie odpowiada zwyczajowi albo potrzebie.

poz. 3. Celem uzyskania zwolnienia od cła przedmiotów odziedziczonych w spadku należy do podania dołączyć urzędowy dowód spadkobrania od władz administracyjnych lub sądowych. Jako przedmioty spadku można zwalniać od cła urządzenia domowe, kuchenne, narzędzia i sprzęty fabryczne, o ile służyć mają do własnego użytku spadkobiercy i odpowiadają jego stosunkom.

poz. 4. Przedmioty takie można zwalniać od cła po złożeniu poświadczenia właściwej władzy administracyjnej, że osoby stały się ofiarą klęsk elementarnych.

poz. 5. Nieodzownym warunkiem zwolnienia od cła przesyłek krajowych zwróconych z zagranicy jest wykazanie w sposób niewątpliwy, że przedmioty te pochodzą z kraju, że zagranicą nie weszły do wolnego obrotu i że przed wysłaniem zagranicę znajdowały się w wolnym obrocie w kraju.
Jako dowód, że przesyłki takie zagranicą nie weszły do wolnego obrotu, służy poświadczenie zagranicznego publicznego przedsiębiorstwa przewozowego lub urzędu celnego na oryginalnych listach przewozowych.

Towary, które na polskim obszarze celnym znajdowały się w wolnym obrocie i z obszaru tego wywiezione zostały zagranicę, może w razie ich powrotu polski centralny zarząd ceł także wówczas, gdy zagranicą weszły do wolnego obrotu, zwolnić od cła, jeżeli przemawiają za tem przeważające względy słuszności.

(p. uwagę do § 1).

poz. 6. Zwrot cła od tych zagranicznych przesyłek, które po ocleniu przeznaczono do wywozu zagranicę, może nastąpić pod warunkiem zgłoszenia towaru do wywozu w terminie trzymiesięcznym od chwili oclenia, stwierdzenia jego tożsamości i wykazania na żądanie władz celnych, że towaru nie sprowadzono do użytku czasowego.
Przesyłki takie, o ile są wzięte z urzędu celnego należy dostawić przed zwrotem zagranicę do tego urzędu celnego, w którym zostały oclone, celem stwierdzenia ich tożsamości oraz wykonania kontroli nad ich wywozem.
Urzędy celne powinny przekazywać takie przesyłki zagranicę wyłącznie koleją.
O ileby przesyłki tego rodzaju dostarczono do odprawy dopiero w granicznym urzędzie celnym, urząd obowiązany jest na wniosek przewoźnika dokonać wewnętrznej rewizji i stwierdzić tożsamość na właściwym kwicie celnym.

§ 10. Pozwoleń na wolną od cła odprawę przedmiotów, wymienionych w art. 11 rozporządzenia z dn. 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej, udzielają dyrekcje ceł.

Na wolną od cła odprawę maszyn i narzędzi fabrycznych (art. 11 poz. 1 i 3) może zezwolić tylko Ministerstwo Skarbu.

Urzędy celne mogą zwalniać od cła bez osobnego pozwolenia krajowe przesyłki, zwrócone z zagranicy (poz. 5), o ile nadchodzą w przeciągu sześciu miesięcy od chwili wywiezienia zagranicę i nie weszły zagranicą do wolnego obrotu, a należności celne nie przekraczają 2.000 złotych.

Dyrekcje ceł mogą w takich wypadkach zezwalać na zwalnianie od opłaty cła bez względu na ilość przypadających należności celnych.

W razie wątpliwości należy wyjednywać pozwolenie Ministerstwa Skarbu.

Na zwrot uiszczonego cła (poz. 6) bez względu na jego ilość mogą zezwalać dyrekcje ceł, o ile towar nie był jeszcze w wolnym obrocie.

(p. uwagę do pkt. 1) działu „a) przywóz § 6-go).

We wszystkich innych wypadkach na zwrot cła może zezwolić tylko Ministerstwo Skarbu.

Urzędy celne I klasy mogą nadto uwalniać od cła bez osobnego upoważnienia (art. 11 poz. 7):

a) zwrócone z zagranicy, używane i znakami zaopatrzone opakowania zewnętrzne i wewnętrzne jako to: beczki, skrzynie, kosze, kufry, wózki, flaszki, słoje, butle i t. p., pochodzące niewątpliwie z krajowych przesyłek wywozowych,

b) wymienione pod a) opakowania wywiezione w swoim czasie zagranicę w stanie próżnym do napełnienia, o ile w myśl § 25 rozporządzenia niniejszego podlegają opłacie celnej.

Przytoczone pod a) i b) opakowania mogą urzędy celne zwalniać od cła, tylko na zasadzie przedstawionych zaświadczeń wywozu według dołączonego wzoru Nr. 11 i o ile opakowania te nadchodzą w ciągu 6 miesięcy, licząc od dnia ich stwierdzonego urzędownie wywozu zagranicę.

Do wydawania takich zaświadczeń na żądanie strony obowiązane są graniczne urzędy celne, przez które się odbywa wywóz towaru. Prośbę o wydanie poświadczenia winna strona umieścić na deklaracji wywozowej.

Urzędy celne na wydane poświadczenia mają prowadzić zapisek według załączonego wzoru Nr. 12.

c) Opony ochronne do przykrywania wozów kolejowych, liny, sznury, podpory, deski, zapory i t. p. urządzenia wagonów kolejowych, służące do ładowania lub umocnienia towarów w czasie transportu i stanowiące własność publicznych przedsiębiorstw kolejowych tak krajowych, jak i zagranicznych.

Podobne przyrządy, stanowiące własność prywatną, mogą urzędy celne również uwalniać od cła, o ile strona wykaże, że są pochodzenia krajowego.

Wszelkie zagraniczne opakowania, z wyjątkiem używanych beczek na naftę, wprowadzone do obszaru celnego, celem napełnienia (Art. 11 poz. 8), mogą urzędy celne odprawiać w postępowaniu warunkowem na podstawie zabezpieczenia celnego. Do wywozu takich opakowań zagranicę wyznacza się termin trzech miesięcy.

Używane zagraniczne próżne beczki z nafty, przeznaczone dla krajowych rafineryj, a wprowa-

dzone celem napełnienia i wywozu zagranicę w stanie napełnionym, odprawiają urzędy celne bez cła i zabezpieczenia celnego.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 9 lipca 1921 r. w przedmiocie postępowania celnego przy obrocie zagranicznym opakowań zwrotnych (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 439).

Udzielanie zwolnień od cła dla towarów w ruchu pogranicznym i dla płodów z gospodarstwa rolnego i wiejskiego, pochodzących z nieruchomości, rozciągających się poza linję celną i których zarząd znajduje się w obrębie polskiego obszaru celnego (art. 13) przekazuje się władzom celnym II instancji, a na obszarze W. M. Gdańska — najwyższej władzy celnej w Gdańsku.

(p. uwagę do § 1).

§ 11. Towary, przeznaczone do przerobienia lub do celów technicznych i przemysłowych, można w granicach postanowień taryfy wprowadzać za zniżonem cłem lub bez opłaty cła wyłącznie za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu (art. 1).

Osoby lub przedsiębiorstwa, zamierzające korzystać z obrotu za takiem pozwoleniem, powinny wnieść podanie do izby handlowej lub do władzy przemysłowej tego okręgu, w którym leży przedsiębiorstwo. W podaniu takiem należy podać wysokość rocznego zapotrzebowania towaru, źródło zagraniczne, z którego towar zamierza się sprowadzać, siedzibę i rozmiar prowadzonego przedsiębiorstwa oraz wymienić urząd celny, w którym zamierza się przeprowadzić odprawę celną.

Izby handlowe lub urzędy przemysłowe badają prawdziwość przytoczonych w podaniu danych i, wraz ze swoją opinją (w szczególności co do tego, czy zachodzi istotna potrzeba posiłkowania się towarami sprowadzonemi z zagranicy), odsyłają go do Ministerstwa Skarbu.

Pozwoleń takich udzielać się będzie tylko osobom i przedsiębiorstwom, które pod względem swego stosunku do Skarbu są nieposzlakowane, godne zaufania i które poddadzą się warunkom kontroli skarbowej.

Pozwolenia na obrót za zniżonem cłem lub z uwolnieniem od opłaty cła wydawać się będzie na okres najwyżej lat trzech. Po upływie tego terminu można na prośbę przedsiębiorcy przedłużyć pozwolenie na dalszy okres bez specjalnego uzasadnienia, lecz tylko za zgłoszeniem do Ministerstwa Skarbu, że zamierzone jest dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa.

W razie potrzeby można zarządzić zabezpieczenie cła lub różnicy cła, na czas od wprowadzenia towaru aż do jego przerobienia.

Przedsiębiorstwo na cały czas trwania pozwolenia poddaje się pod dozór skarbowy i zobowiązuje się je do utrzymywania ksiąg w celu zapisywania odbioru i zużycia towaru, wprowadzonego do przerobienia lub do celów technicznych i przemysłowych. Organom dozoru skarbowego służy wolny dostęp do wszystkich ubikacyj składów przedsiębiorstwa w tym celu, aby mogły badać zapasy towaru surowego i przerobionego i porównywać je z zapisami w księgach.

Koszta kontroli urzędowej ponosi przedsiębiorca.

Urzędy celne przy warunkowej odprawie towaru powinny na świadectwie o wydanem pozwoleniu zaznaczać pojedyńcze przesyłki aż do wyczerpania dozwolonej ich ilości.

O każdej dokonanej odprawie urzędy celne zawiadamiają osobnem pismem organ celny lub skarbowy, powołany do kontroli przedsiębiorstwa.

Organy powołane do kontroli stwierdzają prawidłowe nadejście przesyłki na zawiadomieniu i po wpisaniu dat swego zapisu zwracają je właściwemu urzędowi celnemu.

W razie ujawnienia nadużycia Ministerstwo Skarbu może każdej chwili cofnąć udzielone pozwolenie niezależnie od wdrożenia postępowania karnego. Bliższe postanowienia w tym przedmiocie Ministerstwo Skarbu wydawać będzie w każdym poszczególnym wypadku nadużycia.

§ 12. Wszystkie towary, przywiezione z zagranicy, winny być dostawione do najbliższego urzędu celnego i tam zgłoszone (zadeklarowane) w następujących terminach:

a) w granicznych urzędach celnych — nie później, niż w ciągu sześciu dni od dnia nadejścia,

b) w wewnętrznych urzędach celnych nie później, niż w ciągu trzydziestu dni od dnia nadejścia.

Na przestrzeni pomiędzy linją celną a urzędem nie można towarów ani zatrzymywać, ani składać, ani przeładowywać, z wyjątkiem wypadków koniecznej potrzeby.

Zgłoszenie celne (deklarację) powinna złożyć strona, t. j. osoba, uprawniona do rozporządzenia towarem.

Za uprawnionego do rozporządzenia towarem uważa się wymienionego w liście przewozowym odbiorcę towaru, lub tego, który swoje uprawnienie do rozporządzenia towarem udowodni wykupionym kolejowym listem przewozowym, morskim listem przewozowym (connessement) lub prawomocną cesją.

Uprawnienia ajencyj celnych polskich kolei państwowych do deklarowania towarów normuje rozporządzenie Ministra *Kolei Żelaznych* z dnia 26 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 67).

O ile po upływie oznaczonych wyżej terminów strona nie zgłosi towaru, urząd celny zarządza załatwienie czynności celnych z urzędu za pośrednictwem kolejowej ajencji celnej.

Również urząd celny zarządza załatwienie czynności celnych z urzędu w wypadkach, gdy strona zgłosi towar do odprawy w ustalonym terminie, lecz nie zrzekłszy się w deklaracji

prawa asystowania przy rewizji celnej (§ 19), nie zjawi się do wspomnianej rewizji w ciągu trzech dni od daty zgłoszenia towaru.

Zagraniczne przesyłki kolejowe, nadane do polskiego obszaru celnego, lub też przeznaczone do tranzytowego przewozu przez polski obszar celny, z wyjątkiem przesyłek, przewożonych w tranzycie uprzywilejowanym, winny być zaopatrzone w dwa egzemplarze deklaracji celnej nadawcy według załączonego formularza (wzór Nr. 13), wypełnionego według rubryk przez nadawcę.

Z chwilą przybycia przesyłki do polskiego obszaru celnego, kolej wręcza wspomniane deklaracje właściwemu urzędowi celnemu.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 26 kwietnia 1926 r. w sprawie zmiany § 12 rozporządzenia o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 274).

§ 13. Zgłoszenia towaru można dokonać ustnie, albo na piśmie. Zgłoszenia ustne są dozwolone przy odprawie:

a) podróżnych,

b) towarów wprowadzonych przez mieszkańców pogranicza na własny użytek, a nie na handel, o ile wysokość cła nie przekracza 100 złotych,

c) wagonów wypożyczonych przez zarządy kolejowe zagranicą, oraz zapasowych części wagonowych, należących do wypożyczonych wagonów,

d) towarów, zgłaszanych do odprawy przez instytucje państwowe i naukowe.

Uwaga. Z ulg oznaczonych w tym punkcie nie mogą korzystać kolejowe ajencje celne w wypadkach zgłaszania przez nie towarów, przeznaczonych dla osób i instytucyj prywatnych,

e) w poszczególnych wypadkach, za każdorazowem pozwoleniem kierownika urzędu celnego, towarów, przeznaczonych nie na handel, lecz do osobistego użytku odbiorców, zgłaszających towar do odprawy osobiście,

f) przesyłek odprawianych w ruchu pocztowym i powietrznym,

g) żywych: zwierząt, ptactwa, owadów, płazów i ryb, oraz przywożonych z połowu na łodziach rybackich ryb świeżych,

h) towarów objętych pozycjami taryfy celnej: 1; 58 p. 1 a, b, c; 62 p. 1 i 2 a; 66 p. 1; 79; z pozycji 5 — świeżych: ziemniaków i kapusty głowiastej przywożonych w okresach, w których są

wolne od cła, oraz buraków cukrowych i pastewnych i korzeni cykorji,

i) towarów ulegających szybkiemu zepsuciu wolnych od cła,

k) towarów ulegających szybkiemu zepsuciu podlegających opłacie celnej,

l) towarów nadchodzących w jednogatunkowych przesyłkach całowagonowych według pozycyj taryfy celnej: 41 p. 1 i 2; z pozycji 65 p. 1 — gliny; 65 p. 2 i 3; 72 p. 1 a i b; 73 p. 1 a; 74 p. 1 a; 96 p. 1.

Przy ustnem zgłoszeniu towarów wymienionych w punktach k i l jest wymagane złożenie urzędowi celnemu dokumentów, ustanowionych paragrafem 16 przy pisemnem zgłoszeniu towarów.

W razie niezłożenia wspomnianych dokumentów, lub też złożenia takich, które nie odpowiadają warunkom wymienionym w paragrafie 16, pobiera się dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję).

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 24 lipca 1924 r. w sprawie zmiany brzmienia § 13 rozporządzenia o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 662).

Kwota 100 złotych w pkt. b) ustalona na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 czerwca 1928 r. o częściowej zmianie rozporządzenia z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 642).

§ 14. Zgłoszenie ustne towarów polega na tem, że strona oświadcza jakiego rodzaju odprawie ma być towar poddany (odprawie ostatecznej lub warunkowej), jak również udziela na żądanie urzędu potrzebnych wyjaśnień co do wysyłającego, odbiorcy, pochodzenia i ceny towaru. Zarazem strona powinna złożyć wszelkie posiadane dokumenty handlowe i przewozowe, dotyczące zgłoszonego towaru.

§ 15. Zgłoszenie na piśmie (deklaracja) sporządza się na przepisanym formularzu (wzór Nr. 1) zapomocą papieru indygowego w 3 jednobrzmiących egzemplarzach w języku polskim.

Zgłoszenie powinno zawierać:

a) nazwisko i miejsce zamieszkania nadawcy i odbiorcy;
b) ilość, rodzaj, znaki i numery sztuk (colli);
c) nazwę handlową towarów;
d) wagę surową towarów;
e) kraj pochodzenia towarów;
f) cenę zagraniczną;
g) wyszczególnienie dokumentów handlowych dołączonych do deklaracji;
h) rodzaj żądanej odprawy;
i) datę wystawienia;
j) własnoręczny podpis osoby, wystawiającej deklarację.

Jeżeli towary nadchodzą w opakowaniu, należy deklarować wagę surową każdej sztuki (colli) osobno i wymienić rodzaj opakowania według nazwy, przewidzianej w tabeli tarowej.

Opakowania, niewymienione w tabeli tarowej, deklaruje się tak, jak się one zewnętrznie przedstawiają np. kufer, konewka, blaszanka i t. p.

Całowagonowe ładunki oraz przesyłki, składające się z większej ilości sztuk (colli) można deklarować sumarycznie, o ile zawierają towar jednakowego gatunku i nadeszły w jednakowem opakowaniu.

§ 16. Dokumenty handlowe, które strona obowiązana jest dołączyć do zgłoszenia towaru na piśmie, powinny być dokumentami oryginalnemi, wystawionemi przez wysyłającego, jako to: faktury, rachunki kupieckie, deklaracje pierwotne i t. p., i powinny zawierać ścisłe określenie towaru pod względem jego gatunku i rodzaju, oraz podawać tę ilość (wagę, miarę, sztuki i t. d.) każdego gatunku i rodzaju, która służy za podstawę do obliczenia cła.

W dokumentach tych należy również wskazywać rzeczywistą zagraniczną cenę towaru, za którą został sprzedany odbiorcy krajowemu.

Wystarcza jednak, gdy na dokumencie handlowym lub liście przewozowym potwierdzi wartość towaru zagraniczny nadawca.

(p. uwagę do § 1).

§ 17. W razie niedołączenia dokumentów, wymienionych w § 16 lub dołączenia takich, które nie odpowiadają wyżej (§ 16) wskazanym warunkom zgłoszenie uważa się za niezupełne.

Dokumenty, podające nieprawdziwą cenę towarów, uznaje się za nieodpowiadające warunkom, przepisanym w § 16.

§ 18. Po wniesieniu zgłoszenia ustnego bądź na piśmie, urząd bada czy zachodzą warunki formalne do przeprowadzenia odprawy żądanej przez stronę, szczególnie zaś, czy przy towarach, ograniczonych w obrocie, złożone zostało potrzebne zaświadczenie na przywóz, czy urząd jest upoważniony do odprawy i t. p. Zachodzące wątpliwości i braki strona ma obowiązek jaknajśpieszniej usunąć. W przeciwnym razie urząd stosuje przepisy § 12.

§ 19. Rewizja towaru odbywać się może jedynie w obecności strony, o ile tego prawa strona wyraźnie w deklaracji się nie zrzeknie, lub o ile przesyłka nie nastręcza podejrzenia o popełnieniu przekroczenia celnego. Strona obecna przy rewizji obowiązana jest dopełnić na własny koszt i odpowiedzialność wszelkich czynności fizycznych, jakie urząd celny uzna za potrzebne do należytego zbadania towaru. O ile urząd w tym celu posiada osobne siły pomocnicze, strona ma obowiązek posłużenia się niemi za przepisanem wynagrodzeniem.

§ 20. Po przyjęciu zgłoszenia urząd przystępuje do rewizji towaru, której celem jest stwierdzenie wszystkich danych, potrzebnych do załatwienia żądanej odprawy, w szczególności zaś przy odprawie przywozowej tych danych, które służą za podstawę do obliczenia cła.

Rewizja towaru jest zewnętrzna i wewnętrzna:

1) rewizja zewnętrzna polega na obliczeniu sztuk, zbadaniu rodzaju znaków i numerów pojedyńczych opakowań i na zbadaniu ich wagi surowej;

2) rewizja wewnętrzna ma za zadanie sprawdzić ilość i gatunek towaru całej przesyłki tak, aby żadnej części jej nie uchylono od oclenia, ani też niewłaściwie nie oclono. W tym celu należy zasadniczo otworzyć i zbadać każdą sztukę, o ile o jej zawartości nie można przekonać się inaczej, np. zapomocą prętu rewizyjnego. Gdy przesyłka zawiera więcej sztuk z tym samym towarem, a sposób ich zapakowania, znaki i t. p. nie nasuwają pod tym względem żadnych wątpliwości, można rewizję wewnętrzną ograniczyć do dziesiątej części przesyłki, lecz co najmniej do pięciu sztuk, na których wybór strona nie może wywierać żadnego wpływu. W razie stwierdzenia niezgodności należy rewizją objąć wszystkie sztuki.

§ 21. Przy ustaleniu ilości towaru (art. 8 rozporz. o taryfie celnej), o ile taryfa jako podstawę do wymiaru cła podaje jego wagę, należy przestrzegać zasad następujących:

a) gdy taryfa celna podaje jako podstawę wagę surową (brutto), należy przez to rozumieć wagę towaru wraz ze wszystkiemi opakowaniami w tym stanie, w jakim towar do urzędu dostawiono. Waga środków transportowych (wagonów, wozów i t. p.), w których towar bezpośrednio jest załadowany, do tej wagi nie wchodzi;

b) gdy taryfa do wagi towaru wlicza wagę wymienionych w niej opakowań (np. poz. 13) za podstawę do wymiaru cła bierze się wagę towaru łącznie z temi opakowaniami;

c) gdy taryfa celna podaje jako podstawę tylko samą wagę (od 100 kg.) rozumieć przez nią należy czystą wagę towaru, t. j. wagę samego towaru bez żadnego opakowania zarówno zewnętrznego, jak wewnętrznego.

§ 22. Wagę surową towarów, wolnych od cła albo podlegających cłu w sumie nie wyższej niż 10 złotych za sto kilogramów, można przyjąć według podania strony; urząd celny jednakże ma obowiązek wagę tę od czasu do czasu sprawdzać. Wagę wszystkich innych towarów należy stwierdzać przez faktyczne odważenie. Jeżeli towary znajdują się w opakowaniach jednego rodzaju i jednej wagi, można przeprowadzać tylko próbne odważanie, które jednak musi obejmować co najmniej dziesiątą część przesyłki, wybraną przez urząd bez wpływu strony. Jeżeli przy próbnem odważaniu okaże się niezgodność, należy odważyć całą przesyłkę.

Waga ładunków wagonowych jednogatunkowych towarów, wymienionych w osobnym spisie, wydawanym w drodze okólnika, może być

obliczana zapomocą potrącenia urzędowej tary, uwidocznionej na wagonach, ze stwierdzonej wagi wagonu łącznie z towarami.

W wypadkach podejrzanych należy zarządzić zawsze rzeczywiste odważenie, przy cysternach zaś — powtórne odważenie ich w stanie próżnym. Jeżeli z powodów miejscowych zachodzi znaczna trudność lub nawet niemożliwość faktycznego odważenia, można zadowolić się wagą, stwierdzoną oryginalnemi dokumentami handlowemi (specyfikacją fabryczną, fakturą it. p.), o czem czyni się adnotację na potwierdzeniu odprawy.

(p. uwagę do pkt. 1) działu „a) przywóz" § 6-go).

§ 23. Jeżeli opakowanie zawiera dwa lub więcej rozmaitych towarów, podlegających opłacie cła od wagi surowej, to wagę opakowania rozkłada się na każdy z tych towarów procentowo w stosunku do ich wagi czystej. Jeżeli zaś między powyższemi towarami znajdują się również takie, które podlegają cłu od wagi czystej, to przypadającej na nie części wagi opakowania nie bierze się pod uwagę.

§ 24. Waga czysta towarów, wskazanych w tabeli tarowej, ustala się na podstawie odliczenia opustu procentowego (tary) w tej tabeli wyszczególnionego, który należy stosować tylko do właściwych rodzajów opakowania. Tabelę tarową wraz z wyjaśnieniami, dotyczącemi jej stosowania, dołącza się do niniejszego rozporządzenia (załącznik II).

§ 25. Opakowania zarówno zewnętrzne, jak wewnętrzne, które na podstawie przepisów §§ 21 — 24 nie podlegają ocleniu razem z towarem wolne są od cła, o ile ze względu na swą jakość nie podlegają cłu wyższemu niż towar w nich zawarty i o ile nie są specjalnie przystosowane do wielokrotnego przewozu lub stałego przechowywania tych samych lub innych towarów.

Opakowania, które podlegają ocleniu należy clić według ich jakości taryfowej z tą wagą, jaką za nie procentowo opuszczono, lub przez wyważenie ustalono.

§ 26. Po ukończeniu rewizji urząd celny powinien sporządzić potwierdzenie odprawy, w którem podaje się:

a) nazwę urzędu;
b) Nr. zgłoszenia (deklaracji);
c) pozycję rejestru przywozu;
d) dzień odprawy;
e) nazwisko uprawnionej do odebrania towaru strony;
f) miejsce złożenia towaru;
g) opis towaru według danych potrzebnych do obliczenia cła, a więc skróconą nazwę taryfową, pozycję taryfy celnej, wagę surową względnie wymiarową każdego gatunku towaru i stopę celną;
h) obliczenie cła i słowne określenie ostatecznej sumy należności;

i) sprawdzoną cenę towaru w złotych;
j) rejestr i pozycję, pod którą odprawę zapisano;
k) podpis urzędnika i pieczęć urzędu.

O ile wymienione w punktach a, c, e, dane zadeklarowała piśmiennie strona zgodnie z wynikiem rewizji, to w potwierdzeniu odprawy danych tych nie powtarza się.

§ 27. Potwierdzenie odprawy na towary zgłoszone ustnie wystawia się na druku według dołączonego wzoru Nr. 2, zapomocą papieru indygowego w 3-ch egzemplarzach, z których pierwszy dołącza się do właściwego rejestru, drugi po uiszczeniu opłat celnych i potwierdzeniu tego przez podpis urzędnika, oraz po wybiciu pieczęci urzędu wydaje się stronie na dowód legalnego uskutecznienia odprawy, trzeci zaś służy do celów statystyki handlowej.

§ 28. O ile odprawa odbyła się na podstawie deklaracji, złożonej przez stronę na piśmie (§ 15), potwierdzenie odprawy wystawia się w sposób wskazany w § 27, na trzeciej stronie deklaracji (wzór Nr. 1) przez odpowiednie wypełnienie jej rubryk.

§ 29. W wypadkach pobierania dodatkowej opłaty manipulacyjnej od towarów wolnych od cła, wartość tego rodzaju towarów, w razie braku odpowiednich dat od wysyłającego towar, ustala się według cen rynkowych.

Dołączony wykaz (załącznik III) zawiera zakres ulg, jakie przyznano dla niektórych towarów przy ich pisemnem zgłoszeniu.

(p. uwagę do pkt. c)[3] § 5-go).

§ 30. Strona względnie w zastępstwie jej kolejowa ajencja celna stwierdza wynik potwierdzenia odprawy własnoręcznym podpisem. O ile się nie zgadza z zastosowaniem taryfy celnej, winna przy podpisie wyraźnie to zaznaczyć, wymieniając, jak zdaniem jej należy towar otaryfować.

Strona może składać wyjaśnienia w sprawie swego sprzeciwu również poza rewizją celną, aż do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez urząd celny.

Tryb postępowania co do sprzeciwów w urzędach celnych I klasy jest następujący:

a) Urzędnik rewidujący, po zgłoszeniu przez stronę sprzeciwu, zaraz przy rewizji wydziela próbki towaru, które w tym samym dniu przedstawia urzędowi celnemu.
b) Na podstawie próbek oraz sprzeciwu bada zareklamowany towar osobna stała komisja, złożona z naczelnika urzędu celnego, jako przewodniczącego, i dwóch najbar-

dziej doświadczonych w towaroznawstwie urzędników celnych tegoż urzędu jako członków. Członków tych, jak również ich zastępców wyznacza dyrekcja ceł na wniosek urzędu celnego.

c) Komisja odbywa posiedzenia swoje w miarę potrzeby, codzień w godzinach urzędowych, oprócz dni świątecznych; sprawy rozstrzyga większością głosów; orzeczenie wciąga do osobnego rejestru, zaprowadzonego według dołączonego wzoru (Nr. 14), z podpisem wszystkich członków. W razie rozbieżności głosów każdy z członków komisji wpisuje do rejestru swą umotywowaną opinję. Treść orzeczenia oznacza się na odnośnej deklaracji celnej, a w razie rozbieżności głosów odnotowuje się na deklaracji opinję przewodniczącego komisji.

d) Deklarację celną wraz z oznaczonem na niej orzeczeniem komisji okazuje się stronie, która zgodę lub dalszy swój sprzeciw zaznacza na tejże deklaracji z podpisem swoim. W razie dalszego sprzeciwu sporządza się protokół według dołączonego wzoru (Nr. 3), który wraz z próbkami towaru przedstawia się Ministestwu Skarbu do rozstrzygnięcia. Również sprawę sprzeciwu przedstawia się Ministerstwu Skarbu do decyzji w razie wspomnianej wyżej rozbieżności głosów (p. c.).

e) Komisja przeprowadza badanie towaru na najbliższem posiedzeniu, nie później jednak niż w ciągu trzech dni po dniu rewizji celnej, urząd zaś celny przedstawia sprawę Ministerstwu Skarbu nie dalej niż w ciągu siedmiu dni od dnia zakomunikowania stronom orzeczenia komisji.

f) Strona ma prawo podjąć zareklamowany towar, nie oczekując decyzji Ministerstwa Skarbu, uiściwszy należności celne według orzeczenia komisji, względnie opinji przewodniczącego w razie rozbieżności głosów. W razie podjęcia towaru, o ile decyzja Ministerstwa Skarbu wypadnie odmienna, urząd celny albo zwraca stronie należności celne, nadmiernie pobrane, albo też ściąga od niej należności niedobrane. Ze względu na tę drugą ewentualność urząd odbiera od strony odpowiednie zobowiązanie przy wydaniu towaru.

W urzędach celnych II klasy ponowne, na żądanie strony, zbadanie towaru przeprowadza sam naczelnik urzędu. O ile z ponowną rewizją strona się nie zgodzi, urząd celny winien na żądanie strony natychmiast sporządzić protokół (według wzoru Nr. 3) i przedstawić Ministerstwu Skarbu wraz z próbkami towaru.

W trybie powyższym urzędy celne winny również rozpatrywać i orzekać sprawy taryfowania, poruszane w konkretnych przypadkach przez urzędników rewidujących. Naczelnik urzędu lub jego zastępca obowiązany jest również bez żądania stron jaknajczęściej kontrolować odprawy, dokonywane przez urzędników, i prostować spostrzeżone nieprawidłowości.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9 kwietnia 1926 r. w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 238).

§ 31. Dwa pierwsze ustępy uchylone (p. uwagę do § 30).

Urząd celny bezzwłocznie przesyła protokół do Ministerstwa Skarbu (Departamentu Ceł) wraz ze sprawozdaniem (wzór Nr. 4), w którem należy szczegółowo uzasadnić postępowanie urzędu.

Do sprawozdania dołącza się złożone przez stronę załączniki (listy handlowe, listy przewozowe, specyfikacje, faktury i t. p.) oraz 1 próbkę towaru.

Próbki powinny być wydzielone przez rewidującego urzędnika w obecności strony w ten sposób, iżby były identyczne z kwestjonowanym towarem.

Próbki wydziela się w dwóch jednakowych egzemplarzach, z których jeden przesyła się do Ministerstwa Skarbu (Departamentu Ceł), drugi pozostaje w urzędzie celnym. Do próbek przymocowuje się kartki (wzór Nr. 5) i przypieczętowuje lakiem w ten sposób, aby ich nie można było odjąć bez uszkodzenia pieczęci.

Końce sznurka, którym przywiązane są próbki do kartek, pieczętuje się na odwrotnej stronie kartek pieczęcią strony i urzędu, pozostawiając końce sznurka dla pieczęci Departamentu Ceł przy zwrocie kartek.

Dolną część kartek urząd pozostawia niewypełnioną.

Odpowiednio wypisane kartki podpisują urzędnicy rewidujący i strona po przymocowaniu i przypieczętowaniu ich do próbek.

Przy wydzielaniu próbek należy mieć na uwadze:

1) próbki tkanin, wstążek, haftów, koronek i t. p. powinny mieć nie mniej niż 150 cm.² lub 20 cm. długości;

2) ciała sypkie i płynne powinny być wysyłane w blaszankach lub szklanych słoikach, o wadze nie mniej jak 150 — 200 gr.; spirytus i płyny, zawierające alkohol w ilości nie mniej 400 cm.³; słoiki powinny być zakorkowane i zapieczętowane lakiem; do słoików przymocowuje się kartki prób w sposób wyżej podany;

3) surowce metalów w kawałkach o długości przynajmniej 10 cm.; drut i pręty o długości 40 cm.;
4) wysyłanie całych bel, skrzyń, koszy, beczek i t. p. z jednakowym towarem można uskuteczniać tylko w wypadkach rzeczywistej potrzeby, uznanej przez urząd lub właściciela towaru;
5) zamiast towarów ciężkich lub niedogodnych do przesłania można składać rysunki lub fotografje, opatrzone odpowiedniem zaświadczeniem zgodności z towarem reklamowanym i opatrzone podpisami rewidującego urzędnika i właściciela towaru oraz pieczęciami urzędu i strony.

Wogóle próby należy składać w takiej ilości i w takim stanie, aby mogły dostatecznie charakteryzować zareklamowany towar i jego przeznaczenie.

Od przedmiotów nie poddających się dzieleniu nie należy odcinać lub oddzielać prób, aby nie psuć gotowych wyrobów.

W razie nieuwzględnienia przez urząd celny zażalenia (§ 30) i przesłania prób do decyzji Ministerstwa Skarbu (Departamentu Ceł) strona ponosi koszta postępowania, które ściąga urząd celny w drodze administracyjnej. Do kosztów zalicza się: analizy, opakowanie, przesłanie próbek i t. p. W razie wątpliwości ze strony urzędu przesyłka próbek odbywa się na koszt Skarbu.

Nadesłany egzemplarz próbek odpowiednio zaświadczony zwraca Departament Ceł do urzędu wraz z rozstrzygnięciem sprawy.

Próbki, rysunki, fotografje i t. p. nadesłane z Ministerstwa Skarbu (Departamentu Ceł) pozostają w urzędzie, aż do rozstrzygnięcia sprawy, poczem o ile właściciel ich nie zażąda, powinny być należycie skolekcjonowane według poszczególnych pozycyj w specjalnych szafach, jako muzeum próbek i wzorów. Próbki te mają służyć za wskazówki przy następnych odprawach takich samych towarów.

W razie zwrotu próbek właścicielowi, urząd celny powinien wziąć pokwitowanie odbioru.

§ 32. Po wygotowaniu przez urząd potwierdzenia odprawy strona obowiązana jest przypadające cło uiścić i towar odebrać w ciągu dwudziestu czterech godzin.

W tym samym terminie na żądanie strony lub na mocy rozporządzenia władzy celnej może towar być przekazany do opłaty cła do innego urzędu celnego, do którego w tym wypadku przesyła się potwierdzenie odprawy.

O ile z powodów wymienionych w § 49, jakakolwiek pozycja deklaracji nie będzie mogła być opłacona, należy wyliczyć i pobrać cło od pozostałych towarów. Po opłaceniu cła za brakującą pozycję należy wystawić dodatkowy kwit celny (wzór Nr. 10). Unikat tego kwitu należy dołączyć do właściwej deklaracji.

Cło od towarów, wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20-go lutego 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 19, poz. 98) powinno być uiszczone w walucie złotej według postanowień, zawartych w tem rozporządzeniu od pozostałych zaś towarów *w biletach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej* z dopłatą (agio) (art. 14 rozp. o taryfie celnej), której wysokość ustala osobne rozporządzenie.

Jednocześnie z cłem strona obowiązana jest uiścić dodatkowe opłaty celne, grzywny, jako też właściwe opłaty wewnętrzne. W razie gdyby wskutek zaszłej pomyłki uiszczono kwotę mniejszą lub większą od właściwie przypadającej, różnica jaka stąd wyniknie powinna być w ciągu *dwóch lat* wyrównana: należność skarbowa ściągnięta trybem ustanowionym, nadwyżka zaś stosownie do właściwych przepisów zwrócona stronie.

Termin dwóch lat został skrócony do 1 roku (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 28 września 1926 r. w sprawie skrócenia terminu, wyznaczonego do wyrównania należności celnych, omyłkowo niedobranych w swoim czasie, względnie nadmiernie pobranych — Dz. U. R. P. Nr 101 poz. 586).

Cło należy uiszczać według tych przepisów i stawek taryfowych, jakie obowiązują w dniu, w którym towary przeznaczone na przywóz dostawione będą właściwej władzy celnej do oclenia lub do zapisania ich na wywóz.

Wolne od cła są towary, które pod urzędową kontrolą zostały zniszczone lub też w czasie transportu, przeprowadzonego pod taką kontrolą, zniszczały. Towary, które w czasie transportu przeprowadzonego pod urzędową kontrolą wskutek wpływów przyrody zmieniły swą jakość i wagę, lub też które pod kontrolą urzędową zmienione zostały, należy oclić według ich stanu w czasie odprawy.

Przy towarach, które usunięto z pod oclenia, miarodajną jest chwila i jakość ich, w której należało dostawić je do oclenia, gdy zaś tego stwierdzić nie można, chwila ich wykrycia i jakość ich w owej chwili.

(p. uwagę do § 1).

§ 33. Towary, nieopłacone w myśl § 32 należnościami celnemi, lub po opłaceniu nieodebrane, winny być sprzedane z licytacji po upływie następujących terminów:

a) w granicznych urzędach celnych po upływie 6 dni po dokonaniu odprawy celnej.

b) w wewnętrznych urzędach celnych po upływie 14 dni po dokonaniu odprawy celnej.

Na nabywcę towaru przechodzą wszystkie w tym względzie obowiązki pierwotnego odbiorcy.

Powyższe terminy nie dotyczą jednak żywych zwierząt, świeżych roślin i towarów, podlegających szybkiemu zepsuciu, które mogą być sprzedane niezwłocznie.

Uzyskaną ze sprzedaży gotówkę w całości lub z potrąceniem należności celnych, przewozowych i innych otrzymuje pierwotny odbiorca towaru.

W wypadkach, gdy strona wniesie reklamację na piśmie z powodu wyniku rewizji celnej, powołane wyżej terminy sprzedaży towaru z licytacji liczy się od daty zawiadomienia strony o ostatecznem orzeczeniu władzy kompetentnej do rozstrzygnięcia reklamacji.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 1 maja 1925 r. w sprawie przedłużenia terminów, wyznaczonych do zgłoszenia do oclenia oraz do sprzedaży z licytacji przesyłek celnych (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 339).

§ 34. Za towary sprowadzone z zagranicy za pośrednictwem władz i instytucyj państwowych opłaty celne na podstawie uzyskanego od Ministerstwa Skarbu pozwolenia mogą być kredytowane t. j. uskuteczniane w drodze perjodycznych rozrachunków z Ministerstwem Skarbu. W poszczególnych pozwoleniach będą oznaczane terminy i warunki, dotyczące załatwienia takiego rodzaju rozrachunków.

II. Wywóz.

§ 35. Towary przeznaczone na wywóz powinny być dostawione do urzędu celnego najbliższego od miejsca występu i tam do wywozu zgłoszone.

Zgłoszenie do wywozu odbywa się ustnie lub na piśmie i powinno zawierać nazwisko i miejsce zamieszkania wysyłającego, ilość, jakość, znaki i numera sztuk, wagę surową, oraz nazwę i cenę towaru.

Zgłoszenie ustne można stosować przy odprawie:

a) podróżnych,
b) zwierząt i towarów, podlegających szybkiemu zepsuciu i
c) produktów gospodarstwa wiejskiego lub drobnego przemysłu, wysyłanych przez mieszkańców pogranicza na użytek sąsiedniej pogranicznej ludności, w ilościach nie przekraczających norm handlu targowego.

Przy innych odprawach strona obowiązana jest złożyć zgłoszenie (deklarację) na piśmie na formularzu według wzoru Nr. 6.

Przy zgłoszeniu ustnem lewą stronę formularza (wzór Nr. 6) wypełnia sam urząd.

O ile towary, których wywóz z obszaru celnego nie jest ograniczony przepisami o postępowaniu celnem, zakazami wywozu albo też z powodów wewnętrznego opodatkowania, będą musiały być zgłaszane li tylko dla celów statystyki wywozu, natenczas będzie ustanowiony dla obrotu z okręgu pogranicznego ułatwiony sposób zgłaszania.

(p. uwagę do § 1).

§ 36. Po zgłoszeniu urząd celny bada oświadczenie strony, lub złożone dokumenty, czy nie zachodzą jakiekolwiek przeszkody do żądanego wywozu, np. brak potrzebnych zaświadczeń na prawo wywozu, a nastę-

pnie poddaje same towary rewizji wedle przepisów dla odprawy przywozowej (§ 19—25).

§ 37. Po zbadaniu towarów urząd celny wystawia potwierdzenie odprawy na formularzu wzór Nr. 6 w 3-ch egzemplarzach i zaciąga do rejestru wywozu. Pierwszy egzemplarz potwierdzenia dołącza się do rejestru, drugi wydaje się stronie, trzeci zaś służy do celów statystycznych. Prócz tego wywóz towaru powinien być stwierdzony przez odbicie pieczęci urzędu i podpis odprawiającego urzędnika.

§ 38. Wywóz towarów, przywiezionych do kraju z zagranicy ze zwolnieniem od opłaty cła lub za zwrotem już opłaconego cła może nastąpić na podstawie każdorazowo uzyskanego przez stronę pozwolenia. O ile towar nie wyszedł jeszcze z urzędu celnego do wolnego obrotu, pozwolenie na ulgowy wywóz zpowrotem zagranicę udziela władza celna. Po przejściu towaru do wolnego obrotu koniecznem jest uzyskanie uprzednio pozwolenia organów Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.

Podanie o pozwolenie na powrotny wywóz towarów nieoclonych, lub oclonych, lecz nie opłaconych cłem strona składa do urzędu celnego. O ile przeciw udzieleniu pozwolenia niema przeszkód prawnych i o ile podanie to złożone zostało w terminie oznaczonym w § 33 niniejszego rozporządzenia urząd celny udziela żądanego pozwolenia, przyczem wszakże strona obowiązana jest uiścić wszelkie przypadające dodatkowe (manipulacyjne i inne) opłaty celne lub grzywny. Powrotny wywóz towarów opłaconych cłem, jak również znajdujących się w wolnym obrocie, zależny jest od uzyskania pozwolenia Ministerstwa Skarbu, lub właściwej Dyrekcji Ceł w zakresie jej kompetencji z zachowaniem co do towarów pozostających w urzędzie celnym powyżej wymienionych warunków.

Towary, przeznaczone do powrotnego wywozu, przed występem należy sprawdzić z dokumentami przywozowemi lub właściwem potwierdzeniem odprawy; faktyczny zaś ich występ, po odnotowaniu w rejestrze przywozu, stwierdza — jak w § 37 — urząd na podaniu strony lub na potwierdzeniu odprawy.

III. Przewóz i przekazywanie towarów.

§ 39. O ile zagraniczne towary nieoclone przeznaczone są do przewozu przez obszar celny (właściwy przewóz) lub strona życzy sobie ich odprawy wewnątrz kraju, wreszcie w wypadkach, w których wejściowy urząd celny nie jest upoważniony do odprawy pewnego rodzaju towarów, towary te przesłać należy pod dozorem celnym (przekazywanie towarów) do innego wejściowego lub krajowego urzędu celnego. Wejściowe urzędy celne mogą towary, których rewizja wymaga długiego czasu i szczegółowego badania, przekazywać do krajowego urzędu celnego nawet wbrew wnioskowi upoważnionego do rozporządzania towarem, o ile urząd odbiorczy znajduje się w miejscu przeznaczenia lub po drodze do tego miejsca.

Przewóz towarów uzależnia się od pozwoleń, wydawanych na mocy *ustawy o obrocie towarowym z zagranicą (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 79 poz. 527)*, przekazywanie zaś towarów na których przywóz wymaga się pozwolenia organów Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu może nastą-

pić tylko po okazaniu przez stronę w wejściowym urzędzie celnym właściwych zaświadczeń Urzędów Przywozu i Wywozu.

P. ustawę z dn. 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych (Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 777).

Na przekazywanie i przewóz towarów zezwala się między urzędami mającemi nieprzerwalne połączenie kolejowe lub parostatkowe, przyczem przewóz drogą wodną odbywać się może tylko na żądanie publicznych przedsiębiorstw przewozowych, które powinny dać porękę za przewiezienie przesyłki w stanie nienaruszonym i które ponoszą odpowiedzialność do wysokości nieuiszczonego cła za zaginione towary. Przeładowywanie towaru przekazanego na obszarze celnym, wyjąwszy przypadki koniecznej potrzeby, jest wzbronione.

W razie koniecznej potrzeby przeładowania, właściwa stacja kolei zawiadamia najbliższy urząd celny, który deleguje natychmiast urzędnika, celem dopilnowania przeładunku i sporządzenia protokółu.

Przekazywanie towarów może zasadniczo odbywać się tylko w osobnych wagonach, lub oddziałach wagonów i statków, na które można nałożyć zamknięcie celne, niedopuszczające dostępu do towarów (zamknięcie wagonowe). Można pozwolić na przekazywanie pojedyńczych przesyłek, o ile znajdują się one w opakowaniu, pozwalającem nałożyć na nie dostatecznie zabezpieczające zamknięcie celne (zamknięcie pakunkowe). Przesyłki te jednak powinny być we wspólnym wagonie ułożone osobno w ten sposób, by organy celne miały do nich każdej chwili wolny dostęp i możność ich sprawdzenia.

Ostatni ustęp przytoczony w brzmieniu ustalonem rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 31 grudnia 1921 r. (p. uwagę do § 1).

§ 40. Przesyłki przekazane prócz zamknięcia celnego muszą być jeszcze w miejscu widocznem oznaczone nalepkami.

Nalepki te powinny być umieszczone na wagonach obok nalepek kolejowych, przy przesyłkach pojedyńczych również na samych przesyłkach (wzór Nr. 7). Prócz tego listy przewozowe na przesyłki przekazane należy oznaczać takiemi samemi nalepkami mniejszego formatu (wzór Nr. 8) oraz odbijać na nich zapomocą stempli daty przekazania.

IV. Ruch podróżnych.

§ 41. Za podróżnych w rozumieniu niniejszych przepisów uważa się osoby, które przekraczają linję celną przy przejściu lub przejeździe w celach osobistych, a nie w celu wprowadzenia przedmiotów, które mają ze sobą.

Odprawa rzeczy podróżnych, o ile nie wiozą ze sobą towarów przeznaczonych na handel, powinna się odbywać przez cały czas zajęć służbowych i ma pierwszeństwo przed innemi odprawami.

Od podróżnych wymaga się deklaracji ustnej; odprawa odbywa się na podstawie wyniku rewizji, którą należy przeprowadzać z możliwą oględnością. Do odpowiedzialności karnej pociągać można tylko tych

podróżnych, u których ze szczególnego zapakowania przedmiotów (podwójne dno, ukrycie pod ubraniem i t. d.) stwierdzić można wyraźnie ich niezawodny zamiar usunięcia poszczególnych przedmiotów z pod odprawy celnej.

Cło od podróżnych pobiera się na podstawie wyniku rewizji ich rzeczy, a na pobrane kwoty wystawia się im kwity blokowe (wzór Nr. 2).

V. Odprawa warunkowa.

§ 42. Jeżeli do obszaru celnego przywozi się towar zagraniczny, albo wywozi towar krajowy zagranicę z zamiarem z góry powziętym, że towar ten ma być zpowrotem zwrócony w przeciągu ściśle oznaczonego terminu, towar ten można poddać odprawie warunkowej, na podstawie której strona w pierwszym wypadku otrzymuje zwrot cła złożonego przy przywozie, w drugim zaś wypadku otrzymuje zwolnienie od opłaty cła przywozowego.

§ 43. Odprawa warunkowa może być dopuszczana po spełnieniu przepisanych warunków, o ile strona zgłasza swój zamiar zwrócenia towaru już przy przywozie lub przy wywozie i o ile przy powrocie identyczność towaru można z całą pewnością stwierdzić. Zabezpieczenie cła przywozowego musi być złożone w gotówce, lub w innych walorach według specjalnych rozporządzeń Ministerstwa Skarbu.

§ 44. Na odprawę warunkową towarów w myśl art. 12 rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 11.VI 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 51 poz. 314) należy uzyskać pozwolenie. O ile chodzi o obrót uszlachetniający, t. j. o wprowadzenie materjałów z zagranicy, celem wytworzenia w kraju fabrykatów, przeznaczonych do wywozu (obrót czynny) lub też o wysyłanie zagranicę wyrobów krajowych i powrotny ich przywóz w stanie wykończonym (obrót bierny), pozwoleń takich udziela Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu jedynie osobom godnym zaufania i nieposzlakowanym.

W podaniach, wnoszonych za pośrednictwem izb handlowych lub urzędów przemysłowych, w których okręgu leży przedsiębiorstwo, strony powinny wymienić materjały, półfabrykaty, tudzież części składowe, które zamierzają sprowadzać lub wywozić i dokładnie określić towar, który będzie wytworzony. Nadto należy podać siedzibę przedsiębiorstwa, przedstawić szczegółowo przebieg postępowania technicznego i wskazać urząd celny, w którym zamierza się przeprowadzać odprawę.

Izby handlowe, względnie urzędy przemysłowe, odsyłają podanie do Ministerstwa Skarbu, po zbadaniu prawdziwości przytoczonych danych wraz ze swoją opinją; w szczególności czy możność współzawodnictwa na zagranicznych rynkach zależy istotnie od użycia zagranicznych nieoclonych materjałów, półfabrykatów lub części składowych, lub czy w kraju istotnie zachodzi brak odpowiednich zakładów, które mogłyby dokonać uszlachetnienia.

Ministerstwo Skarbu ustala po przeprowadzeniu próbnej fabrykacji pod dozorem skarbowym ilościowy stosunek wytworzonych towarów do

sprowadzonych materjałów, określając równocześnie ilość odpadków lub dodatku i dopuszczalny ubytek albo przyrost materjału.

Przy przekroczeniu ustalonych norm pobiera się cło od nadwyżki według jej taryfowej jakości.

Urzędy celne o każdej dokonanej odprawie zawiadamiają osobnym pismem organ skarbowy, powołany do kontroli przedsiębiorstwa.

W wypadkach ujawnienia nadużycia Ministerstwo Skarbu może każdej chwili cofnąć udzielone pozwolenie, niezależnie od wdrożenia postępowania karnego.

§ 45. Rewizje towarów celem odprawy warunkowej, przeprowadza się podług zasad, ustalonych dla odprawy ostatecznej.

Potwierdzenie odprawy uskutecznia się na deklaracji przez zaznaczenie na tym dokumencie rodzaju odprawy oraz dopisanie terminu wyznaczonego dla powrotu towaru. Wystawione potwierdzenia zapisuje się w rejestrze odpraw warunkowych.

§ 46. Powrót towarów odprawionych warunkowo może nastąpić przez urząd celny dowolnie obrany. Przy zgłoszeniu należy również złożyć dowód odprawy warunkowej, na którego podstawie urząd stwierdza identyczność towaru i zwraca stronie złożone zabezpieczenie za osobnem pokwitowaniem. O ile zwrot zabezpieczenia nie może zaraz nastąpić, należy dokument warunkowej odprawy zaopatrzyć w potwiedzenie powrotu i zwrócić stronie, która po odbiór zabezpieczenia ma się zgłosić w miejscu i czasie przez urząd wyznaczonym. Wypłatę zabezpieczenia oznacza się również na dokumencie warunkowej odprawy i ten ostatni odsyła się do urzędu, który go wystawił, celem dołączenia go do rejestru odpraw warunkowych i wykreślenia towaru z właściwego wykazu.

§ 47. Jeżeli towar, warunkowo odprawiony, nie zostanie w wyznaczonym terminie zwrócony, a strona nie postarała się o odroczenie terminu, wyznaczonego do powrotu, urząd, który odprawę uskutecznił, wykreśla ten towar z właściwego wykazu, a złożone zabezpieczenie zalicza na rachunek opłaconych ceł przywozowych.

VI. Składy celne.

§ 48. Towary dostawione do urzędu celnego po wyładowaniu przyjmuje się do składów celnych lub kolejowo-celnych na podstawie dokumentów przewozowych i przechowuje się je aż do chwili uskutecznienia odprawy celnej oraz wydania ich stronie przy zachowaniu terminów, wskazanych w § 12 i § 33.

§ 49. W wypadkach, gdy wymagania, przepisane w §§ 12 i 33, nie mogą być dopełnione przez stronę w oznaczonym terminie z powodów od niej niezależnych, jak np. wskutek zakwestjonowania dokumentów przewozowych, pozwoleń lub stosowania taryfy celnej przy odprawie, dochodzeń karnych i t. p. towary mogą pozostawać w składach przez czas dłuższy, niezbędny do wyjaśnienia sprawy. O ile temu nie stoi na przeszko-

dzie brak miejsca, urząd celny ma prawo do zezwolenia na przechowywanie w składach na prośbę strony również takich towarów, co do których nie zachodzą powyżej wspomniane okoliczności, najdłużej jednak w ciągu trzech miesięcy, przyczem urząd celny ma prawo w każdej chwili w razie potrzeby (nawał towarów, psucie się towaru i t. p.) wezwać stronę do odebrania towaru. O ile strona w takim wypadku na wezwanie urzędu nie załatwi ostatecznie odprawy i towaru nie odbierze, urząd celny może sprzedać towar przez licytację publiczną.

§ 50. Do magazynów celnych nie wolno przyjmować towarów wybuchowych, oraz takich, które wskutek swej natury (woń, cieknięcie i t.d.) mogą szkodzić innym towarom, znajdującym się na składzie.

§ 51. Przy przyjęciu towarów na skład poddaje się je rewizji zewnętrznej (§ 20), o ile zaś zachodzi wątpliwość co do gatunku towaru, od którego zależy przyjęcie do składu, również podlega on rewizji wewnętrznej. O wyniku rewizji zewnętrznej zapisuje się w księdze składowej.

§ 52. Należność składową pobiera się w zwykłej walucie w wysokości *1 marki polskiej* od stu kilogramów wagi surowej za jeden dzień (art. 15), przyczem część wagi surowej mniejszą od 50 kilogramów przyjmuje się za całe 50 kilogramów. Należność składową pobiera się równocześnie z przypadającemi należnościami celnemi za tem samem potwierdzeniem odprawy. Jeżeli przy wydaniu towaru nie pobiera się żadnych należności celnych, to na należność składową powinno być wystawione osobne potwierdzenie zapłaty (wzór Nr. 9), które zapisuje się w rejestrze poborowym na rachunek należności składowych.

Opłata za składowe w wysokości 0,02 franka złotego ustalona została na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1923 r. w sprawie opłaty za składowe od towarów przyjętych do składów urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 132 poz. 1079).

Ustalanie wysokości opłat składowych w urzędowych składach celnych przekazuje się władzom celnym II instancji a na obszarze W. M. Gdańska — najwyższej władzy celnej w Gdańsku.

P. uwagę do § 1.

Należność składową od towarów, złożonych w magazynach kolejowych oblicza i pobiera kolej według norm, ustalonych przez władze kolejowe.

§ 53. Z chwilą ogłoszenia niniejszego rozporządzenia traci moc obowiązującą przepis wykonawczy do rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 4 listopada 1919 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 95 z 1919 r. poz. 511).

Załącznik I

do § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 11 poz. 64).

TABELA

towarów, dopuszczonych do odprawy celnej w urzędach celnych klasy II według obowiązującej taryfy celnej.

Grupa A.

Upoważnia się urzędy celne II klasy do odprawy celnej towarów według niżej wymienionych pozycyj taryfy celnej, o ile przeznaczone są one dla własnego użytku mieszkańców pogranicza i dla drobnego handlu, a ogólna należność cła nie będzie przekraczać 60 złotych. Dla podróżnych, przekraczających granicę za paszportami zagranicznemi, mogą wymienione urzędy odprawiać przedmioty, przewożone dla własnego użytku podróżnych, bez względu na sumę cła. W razie, gdyby stawka celna od sztuki przekraczała 100 złotych, np. za fortepiany, pianina, karety, samochody i t. p., upoważnia się urzędy celne II klasy do odprawy celnej po jednej sztuce przedmiotów tego rodzaju.

Kwota 100 złotych ustalona została na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 czerwca 1928 r. o częściowej zmianie rozporządzenia z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 642).

Pozycja i punkty taryfy celnej	NAZWA TOWARU
1	Według brzmienia taryfy celnej
2 p. 1, 2,	„
3	„
4	„
5	„
6	„
7	„
8	„
9	„
10	„
11	„
12 p. 2	„
14	„
15	„
16	„
17 p. 1, 2	„
18 p. 1, 2, 3	„
20 p. 1	„
22 p. 1; z p. 2	Rafinada w głowach, krążkach, laskach, płytach, rąbana, piłowana, prasowana

Pozycja i punkty taryfy celnej	NAZWA TOWARU
23 z p. 1	Miód pszczelny w plastrach i patoka miodowa
24 p. 2	Według brzmienia taryfy celnej
24 p. 3	„
24 p. 7-a	Mleko zgęszczone z cukrem
24 p. 8	Według brzmienia taryfy celnej
24 z p. 9	Mace
29 p. 2	Według brzmienia taryfy celnej
31	„
32	„
34	„
35 p. 3, 4	„
36	„
37 p. 1-a, b, c; 2, 3, 4, 5	„
39 p. I	„
39 z p. 2	Makuchy, otręby
40	Według brzmienia taryfy celnej
43 p. 2-a, p. 5	„
46	„
47	„
48	„
50	„
51 p. 6	„
52 p. 1	„
53	„
55 p. 1, 2, 3, 4, 5	„
56 p. 3-b, 4-a	„
56 z p. 4-b,	Karakuły i baranki małe
57 p. 1, 2; do p. 3 uwaga 1, 2; p. 4-a p. 5-a, 6	Według brzmienia taryfy celnej
58 p. 1, 2, 3	„
59	„
60 p. 1 — b	„
61 p. 1, 2 i uwaga 1, 2; p. 3, 4; do p. 5 uwaga 2	„
62 p. 1, 2, 3, 4, 5-a, c, d, e, f; p. 6, 7, 8, 9, 12, 13	„
64	„
66 p. 1, 3, 4, 7, 10, 11, 12	„
67 z p. 2	Korale prawdziwe
70 p. 2	Według brzmienia taryfy celnej
71 p. 4, 6	„
72 p. 1, 2	„
73 p. 1, 2, 4, 5	„

Pozycja i punkty taryfy celnej	NAZWA TOWARU
74 p. 1, 2, 5, 6	Według brzmienia taryfy celnej
75	„
76 p. 1, 2, 3, 4, 5, 6	„
77 p. 1, 8, 10	„
79	„
86 p. 3	„
88 p. 1-d, e; 3, 4, 5	„
113 p. 1, 2, 3, 4	Dla własnego użytku za receptą lekarską
117 p. 1, 3, 4, 5	Według brzmienia taryfy celnej
120	„
137 z p. 5	Atrament płynny; środki do czyszczenia i smarowania skóry i metali
140 p. 7, 8	Według brzmienia taryfy celnej
141	„
149	„
150 p. 5, 6, 7	„
151	„
153	„
154	„
155 p. 1, 2	„
156 od p. 1 do 5 i od 7 do 11 włącznie	„
157	„
158	„
160	„
161	„
165	„
166	„
167 p. 13	Pompy ręczne
z p. 17	Warsztaty stolarskie
z p. 20a	Krosna tkackie ręczne
z p. 27	Maszyny do szycia
p. 41	Według brzmienia taryfy celnej
p. 42	Oprócz pługów parowych
p. 43, 44, 45,46, 47, 50	Według brzmienia taryfy celnej
168	„
169 p. 3	„
z p. 4	Barometry, termometry
z p. 7	Aparaty fotograficzne
p. 8, 9, 12, 14a, b, 17, 20, 26	Według brzmienia taryfy celnej
170	„
171 p. 1 c, uwaga 2; p. 2-d	„
172 p. 1a, 2, 3, 4, 5, 6-a	„

Pozycja i punkty taryfy celnej	NAZWA TOWARU
173 od p. 1 do p. 13 włącznie	Według brzmienia taryfy celnej
175 p. 3, 4	„
177 od p. 1 do p. 26 włącznie; p. 30	„
178	„
182 p. 2	„
183 p. 5	„
185 p. 5	„
186 p. 3, 4	„
187	„
188	„
189	„
190	„
191	„
192	„
193	„
194	„
195	„
196	„
197	„
198 p. 1, 2, 3, 4	„
199	„
200	„
201	„
203	„
205	„
206	„
207	„
208	„
209	„
210	„
211	„
212	„
213	„
214	„
215	„
216	„

Grupa B.

Towary, wymienione w niżej podanych pozycjach taryfy celnej, mogą urzędy celne II klasy clić bez względu na ich ilość pod warunkiem wszakże: a) że taryfowanie ich sprawdzi Ministerstwo Skarbu, któremu w tym celu należy przesłać bezzwłocznie urzędownie potwierdzone próbki i b) że strona złoży zobowiązanie opłacenia cła według pozycji taryfy, ustalonej przez Ministerstwo Skarbu.

Pozycja i punkty taryfy celnej	NAZWA TOWARU
41 od p. 2 do 8 włącznie	Według brzmienia taryfy celnej
65 p. 2, 3	„
z p. 4	Wapno
z p. 5	Cement portl.
89	Według brzmienia taryfy celnej
98 p. 4, 5	„
103 p. 1	„

Załącznik II

do § 24 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem.

TABELA TAROWA.

do poz. 3. p. 1. lit. b.

w workach pojedyńczych	1%
„ „ podwójnych	1½%
„ „ potrójnych	2%

do poz. 4. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2%
„ „ potrójnych	2½%

do poz. 4. p. 2.

wermiszele i makarony:	
w skrzyniach lub beczkach	15%
arrowroot, lejokon, dekstryna i sago:	
w skrzyniach lub beczkach	10%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2%
„ „ potrójnych	2½%
Otręby migdałowe:	
w skrzyniach lub beczkach	12%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 5. p. 1. lit. a. I.

w workach	2%

do poz 5. p. 1. lit. c. I.

w workach	2%

do poz. 5. p. 1. lit. e.

w workach	2%

do poz. 15. p. 1.

Wanilja:	
w blaszankach	10%
„ „ i nadto w skrzyniach	15%
Szafran:	
w blaszankach	18%
w woreczkach	2%

do poz. 15. p. 2.

Kardamon:	
w skrzyniach lub beczkach	18%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
Kwiat i gałka muszkatułowa:	
w skrzyniach lub beczkach	13%

do poz. 15. p. 3.

Goździki, kwiat goździkowy, pieprz i imbir:	
w skrzyniach lub beczkach	15%
w plecionkach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	5%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%
„ „ potrójnych	3%
Badjanek, majeranek, liście bobkowe:	
w skrzyniach	18%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%
„ „ potrójnych	3%

do poz. 15. p. 3.

Cynamon:	
*) w skrzyniach z desek cienkich, poniżej 8 mm.	18%
w skrzyniach z desek ciężkich powyżej 8 mm.	22%
w plecionkach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	4%

*) chociażby owiniętych w plecionkę z liści palmowych.

do poz. 17. p. 1.

w workach	2%

do poz. 17. p. 2.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 17. p. 3.

w skrzyniach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 18. p. 1.

w beczkach	8%
„ „ dębowych	12%
w plecionkach pojedyńczych	2½%
„ „ podwójnych	4%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2%
„ „ potrójnych	2½%

do poz. 18. p. 2.

w beczkach	17%
w blaszankach	12%

do poz. 18. p. 3.

w beczkach lub skrzyniach	10%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%
w belach	2½%

do poz. 19. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	12%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 19. p. 2.

w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 21. p. 1.

w skrzyniach	16%
w plecionkach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	5%
w belach	3%

do poz. 21. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 21. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w plecionkach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	5%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w belach	3%

do poz. 21. p. 4.

w skrzyniach	16%
„ „ wraz z małemi drewnianemi pudełkami, nie więcej nad 50 sztuk w pudełku . . .	50%

do poz. 21. p. 5.

w skrzyniach	16%
w blaszankach za wyjątkiem przechodzących do spożywcy	20%
w skrzyniach i nadto w blaszankach	24%

do poz. 21. p. 6.

w skrzyniach	30%

do poz. 22. p. 1.

w skrzyniach	12%
w beczkach	8%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 22. p. 2.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 23. p. 1.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%

do poz. 24. p. 9.

Mace:	
w skrzyniach	25%

do poz. 25. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w blaszankach	8%

do poz. 25. p. 2.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	10%

do poz. 25. p. 3.

w beczkach	12%
w blaszankach	8%

do poz. 26. p. 1.

w skrzyniach	15%
w plecionkach pojedyńczych	5%
„ „ podwójnych	8%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w belach	2%

do poz. 26. p. 2.

w beczkach	12%
w blaszankach	8%

do poz. 32.

w skrzyniach	12%
w koszach	5%

do poz. 34. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	14%

do poz. 34. p. 2 lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	14%

do poz. 34. p. 3. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 34. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach	14%

do poz. 35. p. 3.

w beczkach	7%

do poz. 35. p. 5.

w beczkach lub skrzyniach	10%

do poz. 36.

w skrzyniach lub beczkach	9%

do poz. 37. p. 1. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach, chociażby z lodem	15%
w koszach, chociażby z lodem	8%

do poz. 37. p. 1. lit. b. II i III.

w skrzyniach lub beczkach, chociażby z lodem	15%
w koszach, chociażby z lodem	8%
ikra nieprzerobiona w blaszankach	8%

do poz. 37. p. 3. lit. a. I i II.

w beczkach	10%
w skrzyniach	12%
w koszach	7%

do poz. 37. p. 3. lit. b. I i II.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w koszach	8%
w workach	3%

do poz. 39. p. 1. lit. c.

w workach	1%

do poz. 39. p. 3.

w skrzyniach	12%
w workach	2%

do poz. 42.

w skrzyniach lub beczkach	20%
w workach	3%

do poz. 43. p. 2. lit. a.

w skrzyniach	30%
w beczkach	18%

do poz. 43. p. 3.

w skrzyniach	12%
w blaszankach	8%

do poz. 43. p. 4.

w skrzyniach	14%
w beczkach	12%
w blaszankach	8%

do poz. 43. p. 5.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%

do poz. 45. p. 1.

w skrzyniach	14%
w belach i workach	2%

do poz. 46. p. 2. lit. a.

w skrzyniach	16%
w koszach	10%
w belach	4%

do poz. 46. p. 2. lit. b.

w skrzyniach	16%
w koszach	10%

do poz. 46. p. 2. lit. c. I i II.

w skrzyniach	16%
w koszach	10%

do poz. 47. pp. 1 i 2.

w belach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	4%
„ „ potrójnych	5%

do poz. 48. p. 1.

w skrzyniach	30%
w koszach	12%
w belach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	6%

do poz. 48. p. 2.

w skrzyniach	25%
w koszach	15%
w belach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 49. p. 2.

w skrzyniach	12%

do poz. 49. p. 3.

w skrzyniach	12%
w belach i workach	2%

do poz. 49. p. 4.

w skrzyniach	12%
w belach	2%

do poz. 50.

w skrzyniach	30%
w belach	3%

do poz. 51. p. 3.

w beczkach	15%

do poz. 51. p. 4.

w beczkach	15%
w blaszankach	10%

do poz. 51. p. 5.

w skrzyniach	15%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 51. p. 6. lit. a.

w beczkach	15%
w blaszankach	10%

do poz. 51. p. 6. lit. b.

w beczkach	15%
w blaszankach	10%
w blaszankach i nadto w beczkach	16%

do poz. 51. p. 6. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w blaszankach	10%

do poz. 52. p. 1.

w skrzyniach	14%
w workach lub belach	2%

do poz. 52. p. 2.

w skrzyniach 22%

do poz. 52. p. 4.

w skrzyniach 14%
w workach lub belach 2%

do poz. 52. p. 6.

w skrzyniach 14%
w workach lub belach 2%

do poz. 52. p. 8.

w skrzyniach lub beczkach 14%
w workach lub belach 2%

do poz. 52. p. 9. lit. a i b.

w beczkach 15%
w blaszankach 10%

do poz. 53.

Swiece i pochodnie:
w skrzyniach 18%
Knotki:
w skrzyniach 25%

do poz. 55. p. 1. lit. a i b.

w belach 2%

do poz. 55. p. 2. lit. a i b.

w belach 2%

do poz. 55 p. 3. lit. a. I i II.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 55. p. 3. lit. b.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 55. p. 4.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 55. p. 5.

w skrzyniach	20%
w belach	3%

do poz. 55. p. 6.

w skrzyniach	18%
w belach	2%

do poz. 55. p. 7.

w skrzyniach	20%
w belach	3%

do poz. 55. p. 8.

w skrzyniach	18%
w belach	2%

do poz. 55. p. 9. lit. a i b.

w skrzyniach	18%
w belach	2%

do poz. 55. p. 10.

w skrzyniach	20%
w belach	2%

do poz. 55. p. 11.

w skrzyniach	20%
w belach	2%

do poz. 55. p. 12.

w skrzyniach	20%
w belach	2%

do poz. 55. p. 13.

w skrzyniach	20%
w workach lub belach	2%

do poz. 55. p. 14.

w skrzyniach	18%
w belach	2%

do poz. 55. p. 15.

w skrzyniach	20%
w belach	2%

do poz. 57. p. 1. lit. a, b, c, d, e, f.

w skrzyniach	30%
w skrzyniach i nadto w tekturowych pudełkach	35%

do poz. 57. p. 2.

w skrzyniach	30%
w skrzyniach i nadto w tekturowych pudełkach	35%

do poz. 57. p. 3. Uwaga 1. a)

w skrzyniach	20%

do poz. 57. p. 3. Uwaga 2.

w skrzyniach	24%

do poz. 57. p. 4 a. Uwaga.

w skrzyniach	20%

do poz. 57. p. 4. b. Uwaga a i b.

w skrzyniach	20%

do poz. 60. p. 1. lit. a.

w workach lub belach	1½%

do poz. 60. p. 1. lit. b.

w workach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	6%

do poz. 60. p. 1. lit. c.

w workach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	6%

do poz. 60. p. 1. lit. d.

w workach pojedyńczych	3%
„ „ podwójnych	6%

do poz. 61. p. 1. lit. a.

w skrzyniach	9%

do poz. 62. p. 8.

w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%

do poz 62. p. 9. lit. a.

w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%

do poz. 64. p. 4. lit. a i b.

w oprawie drewnianej:	
w skrzyniach	20%
w beczkach	15%
w oprawie żelaznej:	
w skrzyniach	12%
w beczkach	10%

do poz. 66. p. 7.

w skrzyniach	12%

do poz. 66. p. 11.

w klatkach drewnianych	12%

do poz. 66. p. 12.

w klatkach drewnianych	12%

do poz. 66. p. 13. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	20%

do poz. 66. p. 13. lit. c.

w skrzyniach	20%

do poz. 68. p. 3.

w rurach:	
w skrzyniach	30%
w innej postaci:	
w skrzyniach	12%

do poz. 68. p. 4.

w skrzyniach	12%

do poz. 68. p. 5.

w skrzyniach	15%

do poz. 68. p. 6.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 69. p. 3.

w skrzyniach	12%

do poz. 69. p. 4.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w workach lub belach	1½%

do poz. 69. p. 5.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w workach lub belach	1½%

do poz. 71. p. 3. lit. a i b.

w skrzyniach	12%
w workach lub belach	1½%

do poz. 71. p. 4.

w skrzyniach	14%
w beczkach	12%

do poz. 71. p. 5. a, b, c.

w skrzyniach	20%
w beczkach	12%

do poz. 71. p. 7.

w skrzyniach	15%
w beczkach	10%
w workach	1½%

do poz. 72. p. 9. lit. a, b.

w beczkach	18%

do poz. 73. p. 4. lit. b, c.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 73. p. 5. lit. a, b, c.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 74. p. 2. lit. a, b. I i II.

w skrzyniach lub beczkach	15%

do poz. 74. p. 2. lit. c.

w skrzyniach 20%

do poz. 74. p. 4.

Biusty i posągi:
w skrzyniach lub beczkach 35%
inne
w skrzyniach lub beczkach 25%

do poz. 74. p. 5. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 25%

do poz. 74. p. 6. lit. a, b.

w skrzyniach lub beczkach 25%

do poz. 74. p. 9.

w skrzyniach 15%

do poz. 75. p. 1.

Talerze, półmiski, spodki i miski:
w skrzyniach lub beczkach 15%
inne wyroby:
w skrzyniach lub beczkach 30%

do poz. 75. p. 2.

Talerze, półmiski, spodki i miski:
w skrzyniach lub beczkach 15%
inne wyroby:
w skrzyniach lub beczkach 30%

do poz. 75. p. 3.

Talerze, półmiski, spodki i miski:
w skrzyniach lub beczkach 20%
inne wyroby:
w skrzyniach lub beczkach 45%

do poz. 76. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach 12%

do poz. 76. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach 12%

do poz. 76. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach 12%

do poz. 76. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach 12%

do poz. 76. p. 5.

w skrzyniach lub beczkach 45%

do poz. 76. p. 6.

w skrzyniach lub beczkach 45%

do poz. 76. p. 7. lit. a. I. II i III.

w skrzyniach lub beczkach 20%

do poz. 76. p. 7. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 20%

do poz. 77. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 25%
w beczkach 30%
w klatkach 12%

do poz. 77. p. 1. lit. b. I i II.

w skrzyniach 25%
w beczkach 30%
w klatkach 12%

do poz. 77. p. 1. lit. c.

w skrzyniach 25%
w beczkach 30%
w klatkach 12%

do poz. 77. p. 1. lit. d. I i II.

w skrzyniach 25%
w beczkach 30%
w klatkach 12%

do poz. 77 p. 2. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 20%

do poz. 77. p. 2. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 30%

poz. 77. p. 2. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 35%

poz. 77. p. 2. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 15%

poz. 77. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach 30%

poz. 77. p. 5. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 35%

poz. 77. p. 5. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 35%

poz. 77. p. 6. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 45%

poz. 77. p. 6. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 20%

poz. 77. p. 8. lit. a.

w skrzyniach 15%
w klatkach 10%

poz. 77. p. 8. lit. b.

w skrzyniach 15%
w klatkach 10%

poz. 77. p. 8. lit. c.

w skrzyniach 15%
w klatkach 10%

poz. 77. p. 8. lit. d.

w skrzyniach 15%
w klatkach 10%

poz. 77. p. 8. lit. e.

w skrzyniach 15%
w klatkach 10%

do poz. 77. p. 9.

w skrzyniach lub beczkach 20%

do poz. 77. p. 10.

w skrzyniach 15%

do poz. 78. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 1. lit. c.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 1 lit. d.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 1. lit. e.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 1. lit. f.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 1. lit. g.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 2.

w skrzyniach 15%
„ „ podwójnych 25%
w klatkach 10%

do poz. 78. p. 3.

w skrzyniach	15%
„ „ podwójnych	25%
w klatkach	10%

do poz. 78. p. 4.

w skrzyniach	15%
„ „ podwójnych	25%
w klatkach	10%

do poz. 78. p. 5.

w skrzyniach	20%
„ „ podwójnych	30%

do poz. 78. p. 6.

w skrzyniach	20%
„ „ podwójnych	25%

do poz. 78. p. 7.

w skrzyniach	15%

do poz. 85. p. 1.

w beczkach	20%
„ „ żelaznych	25%
w blaszankach	12%

do poz. 85. p. 2.

w beczkach	20%
„ „ żelaznych	25%
w blaszankach	12%

do poz. 85. p. 3.

w beczkach	15%
„ „ żelaznych	20%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 85 p. 4.

w beczkach	15%
„ „ żelaznych	20%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 85. p. 6.

w beczkach	15%
„ „ żelaznych	20%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 86. p. 1.

w beczkach	15%

do poz. 86. p. 3.

w beczkach pojedyńczych	15%
„ „ podwójnych	25%

do poz. 87. p. 1. lit. b.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 87. p. 3.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 87. p. 5.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%

do poz. 87. p. 6.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%

w blaszankach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 87. p. 7.

w beczkach	12%
w skrzyniach	15%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w beczkach żelaznych	20%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 87. p. 8. lit. b.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%

do poz. 88. p. 1. lit a.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w belach	3%

do poz. 88. p. 1. lit. b.

w skrzyniach	15%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w belach	3%

do poz. 88. p. 1. lit. d. I.

w skrzyniach lub beczkach	20%

do poz. 88. p. 1. lit. d. II.

w skrzyniach lub beczkach	20%

do poz. 88. p. lit. e.

w skrzyniach	15%

do poz. 88. p. 2. lit. a.

w skrzyniach 15%

do poz. 88. p. 2. lit. b. I.

w skrzyniach lub beczkach 20%

do poz. 88. p. 2. lit. b. II.

w skrzyniach lub beczkach 20%

do poz. 88. p. 3. lit. a. I.

w skrzyniach 12%
w beczkach 10%

do poz. 88. p. 3. lit. a. II.

w skrzyniach 12%
w beczkach 10%

do poz. 88. p. 3. lit. b. I.

w skrzyniach 12%
w beczkach 10%

do poz. 88. p. 3. lit. b. II.

w skrzyniach 12%
w beczkach 10%

do poz. 88. p. 4.

w skrzyniach 20%

do poz. 88. p. 5.

w skrzyniach 20%

do poz. 93. p. 3.

w skrzyniach 15%
w beczkach 12%
w workach pojedyńczych 2%
„ „ podwójnych 3%

do poz. 93. p. 4.

w skrzyniach 15%
w beczkach 12%
w workach pojedyńczych 2%
„ „ podwójnych 3%

do poz. 93. p. 5.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 96. p. 3.

w skrzyniach	8%
w beczkach	6%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%

do poz. 98. p. 1.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 98. p. 2. lit. a.

w beczkach	12%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 98. p. 4

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 98. p. 5.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 100. p. 2.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 100. p. 3.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 100. p. 4.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 102. p. 1.

w skrzyniach	10%
w beczkach	10%
w workach pojedyńczych	1%
„ „ podwójnych	2%
„ „ potrójnych	2½%

do poz. 103. p. 2.

w skrzyniach	10%
w beczkach	10%
w workach pojedyńczych	1%
„ „ podwójnych	2%
„ „ potrójnych	2½%

do poz. 103. p. 4.

w skrzyniach	10%
w beczkach	10%
w workach pojedyńczych	1%
„ „ podwójnych	2%
„ „ potrójnych	2½%

do poz. 104. p. 3. lit. a.

w skrzyniach	20%
w beczkach	20%

w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 105. p. 1.

Nadtlenki i nadsiarczany:	
w skrzyniach nadto z blachą	15%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 105. p. 6. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w bębnach żelaznych	3%

do poz. 105. p. 6. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w bębnach żelaznych	3%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 105. p. 10.

w beczkach lub skrzyniach	10%
w bębnach żelaznych	3%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 106. p. 2.

w beczkach	10%

do poz. 106. p. 3.

w beczkach	10%

do poz. 107. p. 1.

w beczkach	10%

do poz. 107. p. 2.

w beczkach	10%

do poz. 108. p. 4. lit. b.

w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
„ „ szklanych i nadto w koszach	27%
„ „ kamiennych i nadto w koszach	37%

do poz. 108, p. 6, lit. a.

w beczkach	12%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 108, p. 6, lit. b.

w beczkach	12%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 108, p. 7, lit. a.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w blaszankach	10%

do poz. 108, p. 7, lit. b.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w blaszankach	10%

do poz. 108, p. 8.

w skrzyniach	25%
w beczkach	15%
w naczyniach szklanych	30%
„ „ kamiennych	45%
w blaszankach	12%

do poz. 108, p. 9.

w skrzyniach	25%
w beczkach	15%
w naczyniach szklanych	30%
„ „ kamiennych	45%
w blaszankach	12%

do poz. 108, p. 10.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w blaszankach	10%

do poz. 108. p. 11.

w skrzyniach	25%
w beczkach	15%
w naczyniach szklanych	30%
„ „ kamiennych	45%
w blaszankach	12%

do poz. 109. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach	8%

do poz. 110. p. 1.

w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	30%

do poz. 110. p. 2.

w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	30%

do poz. 110. p. 3.

w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	30%

do poz. 111.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%

do poz. 112. p. 2.

Kwas mlekowy:	
w beczkach	10%
w naczyniach szklanych	20%
„ „ kamiennych	35%
inne:	
w beczkach	12%
w skrzyniach	15%
w blaszankach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112. p. 4.

chlorek baru:	
w beczkach	8%
w skrzyniach	10%

w naczyniach szklanych	17%
„ „ kamiennych	30%
w workach pojedyńczych	1%
„ „ podwójnych	2%
w blaszankach	7%
inne:	
w beczkach	12%
w skrzyniach	15%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w blaszankach	10%

do poz. 112. p. 6.

w bębnach żelaznych	6%
w beczkach żelaznych	24%

do poz. 112. p. 7.

w beczkach	20%
w naczyniach szklanych	40%
„ „ kamiennych	50%
w blaszankach	10%

do poz. 112. p. 8.

w beczkach	20%
w naczyniach szklanych	40%
„ „ kamiennych	50%
w blaszankach	10%
w beczkach żelaznych	24%

do poz. 112. p. 9.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112. p. 11.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112. p. 12. lit. a.

w skrzyniach	20%
w beczkach	20%

w blaszankach	12%
w naczyniach szklanych	40%

do poz. 112, p. 12, lit. b.

w skrzyniach	20%
w beczkach	20%
w blaszankach	12%
w naczyniach szklanych	40%

do poz. 112. p. 12. lit. c.

w skrzyniach	20%
w beczkach	20%
w blaszankach	12%
w naczyniach szklanych	40%

do poz. 112. p. 12. lit. d.

w skrzyniach	20%
w beczkach	20%
w blaszankach	12%
w naczyniach szklanych	40%

do poz. 112. p. 13.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112. p. 14. lit. a.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112. p. 14. lit. b.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112 p. 14 lit. c.

w skrzyniach (chociażby w opakow. wewn. z blachy)	15%
w beczkach (chociażby w opakow. wewn. z blachy)	12%

w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 112 p. 15 lit. a.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 112 p. 15 lit. b.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 112 p. 15 lit. c.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 15 lit. d.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 15 lit. e.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 15 lit. f.

w skrzyniach	12%
w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 16 lit. a.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 16 lit. b.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 16 lit. c.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 17 lit. a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, ł.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w beczkach żelaznych	20%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 112 p. 18.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 19.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 20.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 21.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 22.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 23.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%

do poz. 112 p. 23.

w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 24.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 112 p. 25 lit. a.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
„ „ żelaznych	20%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 112 p. 25 lit. b.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 112 p. 25 lit. c.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%

w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%
„ „ kamiennych 35%
w beczkach żelaznych 20%
w workach pojedyńczych 2%
„ „ podwójnych 3%

do poz. 112. p. 29.

w skrzyniach 15%
w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 112. p. 32.

w beczkach 20%
„ „ żelaznych 24%
w blaszankach 12%
w naczyniach szklanych 40%

do poz. 113. p. 1.

w skrzyniach 15%
w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%
„ „ kamiennych 35%

do poz. 113. p. 3.

w skrzyniach 30%

do poz. 113. p. 4.

w skrzyniach 25%

do poz. 116. lit. b.

w skrzyniach 15%
w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 1.

w beczkach 12%
w naczyniach szklanych 25%
w blaszankach 10%

do poz. 117. p. 2.

w skrzyniach 15%
w belach 3%

w workach pojedyńczych 2%
„ „ podwójnych 3%

do poz. 117. p. 3.

w beczkach 15%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 4. lit. a.

w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 4. lit. b.

w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 5.

w beczkach 15%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 6.

w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 7. lit. b.

w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 8.

w beczkach 12%
w blaszankach 10%
w naczyniach szklanych 25%

do poz. 117. p. 9. lit. a.

w beczkach 10%
w blaszankach 8%
w naczyniach szklanych 25%
w beczkach żelaznych 18%

do poz. 117. p. 9. lit. b.

w beczkach 10%
w blaszankach 8%

w naczyniach szklanych	25%
w beczkach żelaznych	18%

do poz. 118,

w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 120, p. 2.

w skrzyniach	12%

do poz. 121. p. 1,

w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 121. p. 2,

w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 121, p. 3.

w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 122, p. 1.

w skrzyniach	10%
w beczkach	8%

do poz. 122, p. 2. lit. a,

w skrzyniach	10%
w beczkach	8%

do poz. 122. p. 2, lit. b.

w skrzyniach	10%
w beczkach	8%

do poz. 122. p. 3,

w skrzyniach	10%
w beczkach	8%

do poz. 123.

w skrzyniach lub beczkach	18%

do poz. 124. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w blaszankach	8%
w beczkach żelaznych	20%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 124. p. 5.

w beczkach	10%
w blaszankach	8%
w beczkach żelaznych	20%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 128.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w workach pojedyńczych	1½%
„ „ podwójnych	2½%
„ „ potrójnych	3½%
w plecionkach pojedyńczych	5%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 129. p. 2.

w beczkach	12%
w skrzyniach	15%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 130. p. 1.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
w plecionkach pojedyńczych	6%
„ „ podwójnych	8%

do poz. 131. p. 1.

w skrzyniach	8%
w beczkach	6%

do poz. 131. p. 2.

w skrzyniach	9%
w beczkach	8%

do poz. 131. p. 3.

w skrzyniach	8%
w beczkach	6%

do poz. 133.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w blaszankach	8%
„ „ podwójnych	12%
w naczyniach szklanych	25%

do poz. 134 p. 1.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 134. p. 2.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%

do poz. 135.

w skrzyniach	12%
w beczkach	12%
w blaszankach	10%
w skrzyniach lub beczkach i nadto w blaszankach	18%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w koszach i nadto w blaszankach	14%

do poz. 136. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 136. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 137. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	12%
w blaszankach	10%
w skrzyniach lub beczkach i nadto w blaszankach	18%
w koszach i nadto w blaszankach	14%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%

do poz. 137. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach	12%
w blaszankach	10%
w skrzyniach lub beczkach i nadto w blaszankach	18%
w koszach i nadto w blaszankach	14%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%
w workach pojedyńczych	2%
„ „ podwójnych	3%
„ „ potrójnych	4%

do poz. 137. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach	12%
w blaszankach	10%
w skrzyniach lub beczkach i nadto w blaszankach	18%
w koszach i nadto w blaszankach	14%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 137. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach	12%
w blaszankach	10%
w skrzyniach lub beczkach i nadto w blaszankach	18%
w koszach i nadto w blaszankach	14%
w naczyniach szklanych	25%
„ „ kamiennych	35%

do poz. 137. p. 5.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 137. p. 6.

w skrzyniach lub beczkach.	8%
w blaszankach	6%

do poz. 141. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach	6%

w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 141. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 141. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 141. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 141. p. 5.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 143. p. 3. lit. a.

w skrzyniach	12%

do poz. 143. p. 3. lit. b.

w skrzyniach	12%

do poz. 143. p. 3. lit. c.

w skrzyniach	12%

do poz. 143. p. 4. lit. a.

w skrzyniach	12%

do poz. 143. p. 4. lit. b.

w skrzyniach	12%

do poz. 143. p. 4. lit. c.

w skrzyniach	12%

do poz. 143. p. 5. lit. c. I.

w skrzyniach	8%

do poz. 143. p. 5. lit. c. II.

w skrzyniach 8%

do poz. 143. p. 5. lit. c. III.

w skrzyniach 8%

do poz. 144. p. 4.

w skrzyniach 6%
w beczkach 6%
w klatkach 3%

do poz. 144. p. 5.

w skrzyniach lub beczkach 6%

do poz. 146. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach 6%
w klatkach 3%

do poz. 146. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach 6%

do poz. 147 p. 4.

w skrzyniach 7%
w beczkach 6%

do poz. 147. p. 5.

w skrzyniach 7%
w beczkach 6%

do poz. 147. p. 6.

w skrzyniach 7%
w beczkach 6%

do poz. 149. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 149. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 149. p. 3. I.

w skrzyniach lub beczkach 15%

do poz. 149. p. 3. II.

w skrzyniach lub beczkach 15%

do poz. 149. p. 4.

z niklu:
w skrzyniach lub beczkach 15%
z aluminjum:
w skrzyniach lub beczkach 30%

do poz. 149. p. 5.

w skrzyniach lub beczkach 18%

do poz. 149. p. 8.

w skrzyniach lub beczkach 35%

do poz. 149. p. 9.

w skrzyniach lub beczkach 25%

do poz. 149. p. 13. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 30%

do poz. 149. p. 13. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 40%

do poz. 150. p. 1 lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 150. p. 1. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 150. p. 1. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 150. p. 1. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 150. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 150. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 150. p. 5.

w skrzyniach	15%
w beczkach	12%
w koszach	5%

do poz. 151. p. 1. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 1. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 1. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 1. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 2. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 2. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 2. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 2. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	1½%

do poz. 151. p. 3. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	7%

do poz. 151. p. 3. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	7%

do poz. 151. p. 3. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 151. p. 3. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 151. p. 3. lit. e.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 151. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 152. p. 7. lit. a i b.

Rury o osi prostej:
w skrzyniach 6%
inne wyroby:
w skrzyniach lub beczkach. 8%

do poz. 152. p. 8.

w skrzyniach lub beczkach. 8%

do poz. 152. p. 9. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach. 8%

do poz. 152. p. 9. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach. 8%

do poz. 152. p. 9. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach. 8%

do poz. 153. p. 1. lit. c.

w skrzyniach 10%

do poz. 153. p. 2. lit. a i b.

w skrzyniach 7%
w beczkach 6%
w koszach 2%

do poz. 153. p. 3. lit. a i b.

w skrzyniach 7%
w beczkach 6%
w koszach 2%

do poz. 153. p. 4. lit. a.

w skrzyniach i beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 4. lit. b.

w skrzyniach i beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 4. lit. 3.

w skrzyniach i beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 4. lit d.

w skrzyniach i beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 5. lit. a.

w skrzyniach i beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 5. lit. b.

w skrzyniach i beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 5. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 5. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 6. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 6. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 6. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153, p. 6. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153, p. 7.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 8. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153, p. 8. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 153. p. 9.

w skrzyniach	7%

do poz. 154. p. 3.

w skrzyniach	18%

do poz. 154. p. 5.

w skrzyniach	10%

do poz. 154. p. 6.

talerze, spodki, miski:	
w skrzyniach	10%
inne naczynia:	
w skrzyniach	36%
w beczkach	30%

do poz. 154. p. 7.

w skrzyniach	15%

do poz. 154. p. 8.

w skrzyniach lub beczkach	12%

do poz. 154. p. 9.

w skrzyniach lub beczkach.	8%

do poz. 155, p. 1, lit. a.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155, p. 1, lit. b.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155, p. 1, lit. c.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155, p. 1, lit. d.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155, p. 1, lit e,

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155, p. 1, lit. f.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155, p. 1, lit. g.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 1. lit. h.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 1. Uwaga 1. lit. a.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 1. Uwaga 1. lit. b.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 1. Uwaga 1. lit. c.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 1. Uwaga 1. lit. d.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. lit. a.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. lit. b.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%

w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. lit. c.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. lit. d.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. lit. e.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. lit. f.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 155. p. 2. Uwaga 1.

w skrzyniach	6%
w beczkach	5%
w koszach	2%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1%

do poz. 156. p. 2. lit. a.

w skrzyniach	8%
w skrzyniach z kartonami	10%
w beczkach	7%

do poz. 156. p. 2. lit. b.

w skrzyniach	7%
w beczkach	6%

do poz. 156. p. 2. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 156. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach	10%
w belach	2%

do poz. 156. p. 4. lit. a.

w skrzyniach	7%
w beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 156. p. 4. lit. b.

w skrzyniach	7%
w beczkach	6%
w koszach	2%

do poz. 156. p. 5. lit. a, b, c.

Druty żelazne i stalowe pokryte oraz liny i postronki:

w skrzyniach	8%
w beczkach	6%
w koszach	3%
w workach pojedyńczych	½%
„ „ podwójnych	1½%
liny:	
na bębnach drewnianych	12%

do poz. 156. p. 11. a. I.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 156. p. 11. a. II.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 156. p. 11. b. I.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 156. p. 11. b. II.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 156. p. 11. c. I.

w skrzyniach lub beczkach	10%

do poz. 156. p. 11. c. II.

w skrzyniach lub beczkach 10%

do poz. 156. p. 11. d

w skrzyniach lub beczkach 10%

do poz. 156. p. 12. lit. a.

w skrzyniach 10%
w beczkach 8%
na bębnach drewnianych 12%

do poz. 156. p. 12. lit. b.

w skrzyniach 10%
w beczkach 8%
na bębnach drewnianych 12%

do poz. 158. p. 4.

w skrzyniach 9%
w beczkach 8%

do poz. 160. p. 1.

w skrzyniach 12%
w beczkach 10%
w słomie 4%

do poz. 160. p. 2.

w skrzyniach 12%

do poz. 161. p. 1. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 7%
w koszach 2%

do poz. 161. p. 1. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 7%
w koszach 2%

do poz. 161. p. 1. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 7%
w koszach 2%

do poz. 161. p. 1. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 7%
w koszach 2%

do poz. 161. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 161. p. 3. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 161. p. 3. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 161. p. 3. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 161. p. 3. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 162. p. 1.

w skrzyniach 7%

do poz. 162. p. 2.

w skrzyniach 7%

do poz. 162. p. 3.

w skrzyniach 7%

do poz. 162. p. 4.

w skrzyniach 7%

do poz. 162. p. 5.

w skrzyniach 6%

do poz. 162. p. 6.

w skrzyniach 8%

do poz. 163. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 9%
w beczkach 8%

do poz. 163. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 9%
w beczkach 8%

do poz. 163. p. 2.

w skrzyniach 8%

do poz. 163. p. 3. lit. a.

w skrzyniach 8%

do poz. 163. p. 3 lit. b.

w skrzyniach 8%

do poz. 163. p. 5.

w skrzyniach 8%

do poz. 163. p. 7. lit. a.

w skrzyniach 9%
w beczkach 8%

do poz. 163. p. 8. lit. a.

w skrzyniach 9%
w beczkach 8%

do poz. 163. p. 8. lit. b.

w skrzyniach 9%
w beczkach 8%

do poz. 163. p. 9.

kapsle:
w skrzyniach 9%
tubki:
w skrzyniach, chociażby z kartonami 30%

do poz. 164. p. 1.

w skrzyniach lub beczkach 6%

do poz. 164. p. 2.

w skrzyniach lub beczkach 6%

do poz. 164. p. 3.

w skrzyniach lub beczkach 4%

do poz. 164. p. 4.

w skrzyniach lub beczkach 4%

do poz. 164. p. 5.

w skrzyniach lub beczkach 7%

do poz. 164. p. 6.

w skrzyniach lub beczkach 10%

do poz. 164. p. 7. lit. a.

w skrzyniach 7%

do poz. 164. p. 7. lit. b.

w skrzyniach 7%

do poz. 164. p. 7. lit. c.

w skrzyniach 7%

do poz. 164. p. 8.

w skrzyniach 10%

do poz. 164. p. 9.

w skrzyniach 30%

do poz. 164. p. 11.

w skrzyniach 6%

do poz. 165. p. 2. lit. a, b, c.

w skrzyniach 9%

do poz. 166.

w skrzyniach 10%
w beczkach 9%

do poz. 167. p. 1. lit. f.

w skrzyniach i beczkach 10%

do poz. 167. p. 27.

w skrzyniach 10%

do poz. 167. p. 28.

w skrzyniach 10%

do poz. 169. p. 1.

Manometry, vacuummetry, liczniki obrotów, magnesy, kasy kontrolujące, samochodowe liczniki opłat:
w skrzyniach 20%
wszystkie inne:
w skrzyniach 30%

do poz. 169. p. 2.

w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 3.

w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 4.

w skrzyniach 30%

do poz. 169. p. 5. lit. a, b, c, d, e.

w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 6.

w skrzyniach 30%

do poz. 169. p. 7. lit. a, b, c, d.

w skrzyniach 30%

do poz. 169. p. 8.

w skrzyniach 20%

do poz. 169. p. 9. lit. a, b.

w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 11. lit. b.

w skrzyniach 15%
w skrzyniach wyłożonych blachą żelazną lub cynkową . 25%

do poz. 169. p. 12.

w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 14. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 169. p. 14. lit. b. I i II.
w skrzyniach lub beczkach 8%

do poz. 169. p. 14. lit. c.
w skrzyniach 10%

do poz. 169. p. 15. lit. a, b, c, d, e.
w skrzyniach 15%

do poz. 169. p. 16. lit. a, b, c, d, e.
w skrzyniach 15%

do poz. 169. p. 17. lit. a, b, c.
w skrzyniach 18%

do poz. 169. p. 18.
w skrzyniach 15%

do poz. 169. p. 19. lit. a, b.
w skrzyniach 20%

do poz. 169. p. 20. lit. a, b, c, d.
w skrzyniach lub beczkach 45%

do poz. 169. p. 21.
w skrzyniach i beczkach 50%

do poz. 169. p. 22. lit. a. I.
w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 22. lit. a. II.
w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 22. lit. b. I, II.
w skrzyniach 18%

do poz. 169. p. 22. lit. c.
w skrzyniach 18%

do poz. 169. p. 23. lit. a, b, c.
w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 24.
w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 25.

w skrzyniach 25%

do poz. 169. p. 26.

w skrzyniach 20%

do poz. 169. p. 27.

w skrzyniach 25%

do poz. 170. pp. 1 i 2.

w skrzyniach 30%

do poz. 172. p. 6. lit. a.

w skrzyniach 20%

do poz. 172. p. 6. lit. b.

w skrzyniach 20%

do poz. 173. p. 6. lit. b.

w skrzyniach 8%

do poz. 173. p. 6. lit. c.

w skrzyniach 10%

do poz. 173. p. 8. lit. a, b, c, d.

w skrzyniach 25%
w klatkach 20%

do poz. 173. p. 9.

w skrzyniach 25%
w klatkach 20%

do poz. 173. p. 12.

w skrzyniach 25%
w klatkach 20%

do poz. 175. p. 4.

w skrzyniach 50%

do poz. 177. p. 1. lit. a. I.

w skrzyniach 30%
w belach 3%

do poz. 177. p. 1. lit. a. II.

w skrzyniach 30%
w belach 3%

do poz. 177. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 30%
w belach 3%

do poz. 177 p. 2. lit. a.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 2. lit. b.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 2. lit. c.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 2. lit. d.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 2. lit. e.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 3.

w skrzyniach 8%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 4. lit. a.

w skrzyniach 9%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 4. lit. b.

w skrzyniach 9%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 5. lit. b.

w skrzyniach 9%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 6. lit. a. I.

w skrzyniach 9%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 6. lit. a. II.

w skrzyniach 9%
w klatkach 4%

do poz. 177. p. 6. lit. b. I.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 6. lit. b. II.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 6. lit. b. III.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 7. lit. a. I.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 7. lit. a. II.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 7. lit. b. I.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 7. lit. b. II.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 8. lit. a.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 8. lit. b. I.

w skrzyniach	20%

do poz. 177. p. 8. lit. b. II.

w skrzyniach	20%

do poz. 177. p. 9.

w skrzyniach	15%

do poz. 177. p. 10. lit. a.

w skrzyniach	10%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 10. lit. b.

w skrzyniach	10%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 11. lit. a.

w skrzyniach	12%

do poz. 177. p. 11 lit. b.

w skrzyniach	12%

do poz. 177. p. 12.

w skrzyniach	18%

do poz. 177. p. 13. lit. a.

w skrzyniach	22%

do poz. 177. p. 13. lit. b.

w skrzyniach	22%

do poz. 177. p. 13. lit. c.

w skrzyniach	22%

do poz. 177. p. 13. lit. d.

w skrzyniach	22%

do poz. 177. p. 14. lit. a.

w skrzyniach	20%
w belach	2%

do poz. 177. p. 14. lit. b.

w skrzyniach	20%
w belach	2%

do poz. 177. p. 15. lit. a.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 15. lit. b.

w skrzyniach	9%
w klatkach	4%

do poz. 177. p. 16. lit. a.

w skrzyniach	10%

do poz. 177. p. 17.

Karty do warsztatów Żakarda:
w skrzyniach 10%

Rurki do nawijania przędzy:
w skrzyniach 30%
w beczkach 25%

do poz. 177. p. 19. lit. a.

w skrzyniach 10%

do poz. 177. p. 19. lit. b.

w skrzyniach 10%

do poz. 177. p. 19. lit. c.

w skrzyniach 10%

do poz. 177. p. 19. lit. d.

w skrzyniach 12%

do poz. 177. p. 20.

w skrzyniach 10%

do poz. 177. p. 21.

Bibułka do papierosów:
w skrzyniach 25%
Tutki do papierosów:
w skrzyniach 45%

do poz. 177. p. 22.

w skrzyniach 10%

do poz. 177. p. 23.

Papier i karton złocony, srebrzony, bronzowany oraz z ozdobami; dekalkomanja:
w skrzyniach 12%

do poz. 177. p. 24.

w skrzyniach 18%

do poz. 177. p. 25.

w skrzyniach 18%

do poz. 177. p. 26. lit. a.

w skrzyniach 18%

do poz. 177. p. 26. lit. b.

w skrzyniach 18%

do poz. 177. p. 28. lit. a.

w skrzyniach 15%

do poz. 177. p. 28. lit. b.

w skrzyniach 15%

do poz. 177. p. 29.

w skrzyniach lub beczkach 18%

do poz. 177. p. 30.

w skrzyniach lub beczkach 18%

do poz. 178. p. 1. lit. b. I.

w skrzyniach 10%

do poz. 178. p. 1. lit. b. II.

w skrzyniach 10%

do poz. 178. p. 1. lit. b. III.

w skrzyniach 15%

do poz. 178. p. 1. lit. c. I.

w skrzyniach 12%

do poz. 178. p. 1. lit. c. II.

w skrzyniach 12%

do poz. 178. p. 1. lit. d.

w skrzyniach 10%

do poz. 178. p. 4. lit. a.

w skrzyniach 12%

do poz. 178. p. 4. lit. b.

w skrzyniach 12%

do poz. 180. p. 4. lit. a.

w belach 2%

do poz. 180. p. 4. lit. b.

w belach 2%

do poz. 181. p. 2.

w belach 2%

do poz. 181. p. 3.

w belach 2%

do poz. 181. p. 4.

w belach 2%

do poz. 181. p. 5. lit. a.

w belach 2%

do poz. 181. p. 5. lit. b.

w belach 2%

do poz. 182. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 182. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 182. p. 2. lit. a.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 182. p. 2. lit. b. l.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 182. p. 2. lit. b. II.

w skrzyniach 20%
w belach 3%

do poz. 183. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 183. p. 1. lit. b. l.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 183. p. 1. lit. b. II.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 2. lit. a.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 2. lit. b. I.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 2. lit. b. II.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 3. lit. a.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 3. lit. b.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 4. lit. a.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 4. lit. b.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 5. lit. a.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%

do poz. 183. p. 5. lit. b.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%

do poz. 183. p. 5. lit. c.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%

do poz. 183. p. 5. lit. d.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%

do poz. 183. p. 6. lit. a. I.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. a. II.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. b. I.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. b. II.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. c. I.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. c. II.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. d. I.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. d. II.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 6. lit. e.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 7.

w skrzyniach	18%
w beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 183. p. 8.

w skrzyniach	18%

do poz. 184. p. 1. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 1 lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 1. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 1. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 1. lit. e.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 1. lit. f.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 2. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 2. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach	15%
w belach	2%

do poz. 184. p. 2. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 2. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 2. lit. e.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 2. lit. f.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 3. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 3. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 3. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 3. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 3. lit. e.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 3. lit. f.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 4. lit. a.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 4. lit. b.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 4. lit. c.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 4. lit. d.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 4. lit. e.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 4. lit. f.

w skrzyniach lub beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 184. p. 5. lit. a.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%

do poz. 184. p. 5. lit. b.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%

do poz. 184. p. 6. lit. a.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%

do poz. 184. p. 6. lit. b.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%

do poz. 185. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 2. lit. a. I.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 2. lit. a. II.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 2. lit. b.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 3. lit. a.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 3. lit. b.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 4. lit. a.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 4. lit. b.

w skrzyniach 20%

do poz. 185. p. 5. lit. a.

w skrzyniach 25%

do poz. 185. p. 5. lit. b.

w skrzyniach 25%

do poz. 185. p. 5. lit. c.

w skrzyniach 25%

do poz. 186. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 18%
w belach 2%

do poz. 186. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 18%
w belach 2%

do poz. 186. p. 2. lit. a. I.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 186. p. 2. lit. a. II.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 186. p. 2. lit. b. I.

w skrzyniach 18%
w beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 186. p. 2. lit. b. II.

w skrzyniach 18%

w beczkach 15%
w belach 2%

do poz. 186. p. 3. lit. a. I.

w skrzyniach 18%

do poz. 186. p. 3. lit. a. II.

w skrzyniach 18%

do poz. 186. p. 3. lit. b. I.

w skrzyniach 18%

do poz. 186. p. 3. lit. b. II.

w skrzyniach 18%

do poz. 186. p. 4. lit. a.

w skrzyniach 22%

do poz. 186. p. 4. lit. b.

w skrzyniach 22%

do poz. 190. p. 1. lit. a.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 1. lit. b.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 1. lit. c.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 1. lit. d.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 1. lit. e.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 1. lit. f.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 1. lit. g.

w skrzyniach 15%
w belach 2%

do poz. 190. p. 3,

w skrzyniach 18%

do poz. 190. p. 4. lit. a.

w skrzyniach 20%

do poz. 190. p. 4. lit. b.

w skrzyniach 20%

do poz. 214. p. 1.

w skrzyniach 12%
w beczkach 10%

Załącznik III

do § 29 rozporządzenia Ministra Skarbu z 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 11 poz. 64).

W Y K A Z

z oznaczeniem dopuszczalnego braku niektórych bliższych określeń w fakturze przy pisemnem zgłoszeniu, który to brak nie pociąga wymiaru dodatkowej opłaty manipulacyjnej (akcydencji).

Pozycja i punkty taryfy	Nazwa towaru ze wskazaniem, jak wystarcza je oznaczać w dokumentach handlowych
11	Orzechy — bez wskazania czy są łuszczone lub nie.
13	Przyprawy do potraw — bez uwzględnienia uwagi 2 do tej pozycji
21 p. 3, 5	Tytoń krajany — bez bliższego oznaczenia czy krajany grubo, czy zaś cienko
24 p. 3	Soki owocowe — bez wskazania na ilość i % alkoholu
28 p. 1 lit. a/b	Wina winogronowe, owocowe i jagodowe przywożone w beczkach, balonach, gąsiorach o pojemności 50 litr. i więcej i cysternach — bez wskazania na moc i ilość zawartego w nich alkoholu
37 p. 1a, b, c	Ryby świeże (żywe i śnięte) — bez uwzględnienia odpowiednich liter p. 1. poz. 37
57 p. 1a, b, c, d, e, f, i uwaga	Wszelkie obuwie i t. d. — bez podania wagi pary obuwia i wskazania koloru cholewek

58 p. 1a, b, c, d, e	Drzewo gatunków, wymienionych w p. 1. — bez uwzględnienia liter tego punktu
66 p. 3b/c; p. 5a, b, c. I/II	Płyty opiłowane lub obciosane w całości lub tylko częściowo, ze wskazaniem gatunku kamienia, lecz bez wskazania na ich grubość
71 p. 5a, b, c	Wyroby prasowane z węgla dla elektrotechniki — bez wskazania wagi sztuki
76 p. 7a, I. II, III	Wyroby dla celów elektrotechnicznych i laboratoryjnych niemontowane — bez wskazania wagi sztuki
88 p. 1 d p. 2 b	Wyroby z gumelastyki — miękiej i twardej — bez podania wagi sztuki
98 p. 3a, b	Woda amoniakalna surowa — bez wskazania na % amoniaku
117 p. 7a/b	Oleje roślinne osobno niewymienione (kokosowy, palmowy z nasion i rdzenia, bawełniany, soya, kukurydzowy, sezamowy i t. d.) — bez podania procentowej zawartości wolnych kwasów tłuszczowych
137 p. 1a, b p. 2a, b	Gliny i farby — bez podania wagi oddzielnych pakiecików
139	Surowiec żelaza (surówka) w gęsiach — bez uwzględnienia punktów tej pozycji
140	Żelazo i stal sztabowe, szynowe, taśmowe, profilowe, z wyjątkiem blachy i szyn—bez uwzględnienia punktów tej pozycji
143 p. 3, 4, 5c, 6b, i uwaga 2	Towary w tych punktach wymienione — bez podania grubości względnie kształtu
149 p. 1	Rury miedziane i t. d. — bez podania średnicy
149 p. 7, 10, 11	Towary w tych punktach wymienione — bez podania wagi sztuki
150 p. 1, 6, 7	Wyroby z żelaza lanego — bez podania wagi sztuki
151 p, 1, 2, 3	Wyroby z żeliwa kowalnego (kuto-lanego), odiewy stalowe i wyroby kute, tłoczone i wyciskane, również z opiłowanemi brzegami i bokami, lecz bez obrobienia — bez podania wagi sztuki
153 p. 1-a, b p. 2-a, b	Towary w tych punktach wymienione — bez podania wagi sztuki

153 p. 4, 5, 6, 8	Nity i bolce bez gwintu surowe lub doszorowane; śruby z nałożonemi na nie nakrętkami i podkładkami; śruby i bolce z gwintem, surowe lub doszorowane; nakrętki i podkładki nienałożone z gwintem lub bez, surowe lub doszorowane łańcuchy przegubowe — bez wskazania średnicy niegwintowej części lub otworu
156 p. 4, 5, 10-d, 11-a, b, c	Towary w tych punktach wymienione—bez wskazania średnicy drutu
156 p. 12	Kable elektryczne — bez podania średnicy zewnętrznej
159 p. 2a/b	Broń palna i pneumatyczna — bez podania wagi sztuki
161 p. 1a/b, c, p. 3a, b, c, d	Pilniki, narzędzia stalowe, hartowane do obrabiania i t. d. w zależności od punktu — bez wskazania wagi tuzina lub sztuki
163 p. 1, 6, 8a, b	Wyroby z cynku lanego, wyroby ze stopu cynku z ołowiem, wyroby z cyny i jej stopów — bez podania wagi sztuki
167 pp. 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 30c, 33, 34e, 36c, 38, 39, 40, 47	Towary w tych punktach wymienione — bez podania wagi sztuki
167 p. 30a, b, c, 31, 33	Również bez wskazania na % zawartości metali i stopów, wymienionych w poz. 143
169 p. 5, 7a, b, c, 13, 15, 16, 17, 19, 22b.	Wszystkie towary w tych punktach — bez podania wagi sztuki
173 p. 8a/d, 10a, b	Samochody — bez bliższego określenia
173 p. 11a, b	Części samochodów — bez bliższego określenia
176 p. 2a/b; p. 4a/b	Masa papierowa (masa drzewna), przyrządzona mechanicznie i błonnik roślinny — bez wskazania na procent zawartości wody
177 p. 1-a	Wata niebarwiona — bez bliższego określenia
177 p. 15	Karton (bristol) — bez podania wagi 1 mtr. kw.
177 p. 18a, b	Wyroby z fibry wulkanizowanej i jej imitacji — bez wskazania na dodatek z innych materjałów
177 p. 28	Obicia papierowe i szlaki do nich — bez wskazania czy są z wyciśniętemi deseniami, czy osobno niewymienione

187, 188	Tkaniny bawełniane, surowe, bielone, merceryzowane, barwione, tkane wielobarwnie i drukowane według poz. 187 i 188 — bez podania ilości metrów kw. w 1 kg.
189	Bawełniane: aksamit, plusz i wstążki pluszowe, również wzorzyste — bez podania ilości metrów kwadratowych w 1 kg.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 10 listopada 1926 r. w sprawie uzupełnienia przepisów o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 668).

190 p. 1a/g	Liny, powrozy i t. d. — bez podania wagi 10 metrów
192 p. 2, 3	Towary w tych pozycjach wymienione — bez podania wagi w 1 mtr. kw.
193 p. 1a, b p. 2a, b	Towary w tych pozycjach wymienione — bez podania wagi w 1 mtr. kw.
195 p. 1a, b	Towary w tych pozycjach wymienione — bez podania wagi w 1 mtr. kw.
199 p. 1a, b; p. 2a, b, c	Tkaniny wełniane z przędzy czesankowej i wszelkie inne — bez podania wagi 1 metra kw.
205 p. 1, 2, 3, 4 i uwaga	Wyroby dziane — bez podania, czy te wyroby są bielizną, odzieżą lub drobną konfekcją, oraz czy są przybrane
205 p. 1a, b; p. 5a	Wyroby i materje dziane, oraz wyroby szmuklerskie — bez określenia czy są z jedwabiu naturalnego, czy też ze sztucznego
208	Tkaniny i tiul haftowany — bez wskazania na szerokość tkanin i haftu
Uwagi ogólne do poz. 183—209	Przy deklarowaniu przędzy, zawierającej domieszkę jedwabiu lub szychu — bez ścisłego wskazania norm procentowych, ustalonych w pp. 2 i 3 tych uwag
210 p. 1, 2	Kapelusze wykończone i niewykończone — bez ścisłego określenia materjału

Załączniki I, II i III przytoczone w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 7 grudnia 1925 r. w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 130 poz. 937).

FORMULARZ PRZYWOZOWEJ DEKLARACJI CELNEJ

(*Strona 1*).

Załącznik I do rozp. Min. Skarbu z dn. 18 grudnia 1925 r.

Wzór Nr. 1.

I

1) Kraj pochodzenia towaru _____

2) Nazwisko i miejsce zamieszkania:

a) nadawcy _____

_____

_____

b) odbiorcy _____

_____

_____

3) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów: _____

Serja A Nr. _____

URZĄD CELNY

w _____

DEKLARACJA CELNA

Nr. _____

4) Przesyłkę dostawiono dnia _____

5) Rejestr przywozu poz. _____

6) Miejsce złożenia towaru _____

_____

_____

7) Rejestr opłat celnych poz. _____

dnia 19

(*podpis zgłaszającego*)

Deklarację przyjęto dnia

Do rewizji

Naczelnik Urzędu

8) Rejestr odprawy warunkowej poz.

9) Przekazano do składu celnego

dnia

10) Księga składowa poz.

(Strona 2).

DEKLARACJA CELNA

Cechy i numery	Ilość	Rodzaj opakowania	Nazwa towaru	Waga surowa w kilogramach	Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Uwagi dotyczące dalszego postępowania celnego
1	2	3	4	5	6	7	8

W Y N I K R E W I Z J I										
Cechy, numery, rodzaj opakowania	Taryfowa nazwa towaru (w skróceniu)	Cena towaru	Pozycja taryfy	Waga				Ilość sztuk, miara i t. p.	Stopa	Należność		Uwagi
				Surowa		Wymiarowa						
		Złote		Kilogrm.	gr.	Kilogrm.	gr.			Złote	gr.	
9	10	11	12	13		14		15	16	17		18

(Strona 1)

Załącznik I do rozp. Min. Skarbu
z dn. 18 grudnia 1925 r.

Wzór Nr. 1.

III

1) Kraj pochodzenia towaru _____

2) Nazwisko i miejsce zamieszkania:

a) nadawcy _____

_____

_____

b) odbiorcy _____

_____

_____

3) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów _____

_____

_____

Serja A Nr. _____

URZĄD CELNY

w _____

DEKLARACJA CELNA

Nr. _____

4) Przesyłkę dostawiono dnia _____

5) Rejestr przywozu poz. _____

6) Miejsce złożenia towaru _____

_____

_____

7) Rejestr opłat celnych poz. _____

8) Rejestr odprawy warunkowej poz. _____

9) Przekazano do składu celnego _____

dnia _____

10) Księga składowa poz. _____

_____

Deklarację przyjęto dnia _____

_____

Do rewizji _____

_____

Naczelnik Urzędu _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ dnia _____ 19___

(podpis zgłaszającego) _____

_____

(Strona 2).

D E K L A R A C J A C E L N A

Cechy i numery	Ilość	Rodzaj opakowania	Nazwa towaru	Waga surowa w kilogramach	Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Uwagi dotyczące dalszego postępowania celnego
1	2	3	4	5	6	7	8

WYNIK REWIZJI									
Cechy, numery, rodzaj opakowania	Taryfowa nazwa towaru (w skróceniu)	Cena towaru	Pozycja taryfy	Waga		Ilość sztuk, miara i t. p.	Stopa	Należność	Uwagi
				Surowa	Wymiarowa				
		Złote		Kilogrm. | gr.	Kilogrm. | gr.			Złote | gr.	
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Załącznik I do rozp. Min. Skarbu z dn. 18 grudnia 1925 r.

Wzór Nr. 1.

II

1) Kraj pochodzenia towaru _____

2) Nazwisko i miejsce zamieszkania:

a) nadawcy _____

_____

_____

b) odbiorcy _____

_____

_____

3) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów: _____

_____

_____

Serja A Nr. _____

URZĄD CELNY

w _____

DEKLARACJA CELNA

Nr. _____

(KWIT DEKLARACYJNY)

4) Przesyłkę dostawiono dnia _____

5) Rejestr przywozu poz. _____

6) Miejsce złożenia towaru _____

_____

_____

7) Rejestr opłat celnych poz. _____

8) Rejestr odprawy warunkowej poz. _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____dnia_____19___

(podpis zgłaszającego) _____

_____

Deklarację przyjęto dnia _____

_____

Do rewizji _____

_____

Naczelnik Urzędu _____

_____

9) Przekazano do składu celnego _____

dnia _____

10) Księga składowa poz. _____

_____

(Strona 2).

D E K L A R A C J A C E L N A

Cechy i numery	Ilość	Rodzaj opakowania	Nazwa towaru	Waga surowa w kilogramach	Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Uwagi dotyczące dalszego postępowania celnego
1	2	3	4	5	6	7	8

WYNIK REWIZJI										
Cechy, numery, rodzaj opakowania	Taryfowa nazwa towaru (w skróceniu)	Cena towaru	Pozycja taryfy	Waga				Ilość sztuk, miara i t. p.	Stopa	Należność		Uwagi
				Surowa		Wymiarowa						
		Złote		Kilogrm.	gr.	Kilogrm.	gr.			Złote	gr.	
9	10	11	12	13		14		15	16	17		18

Załącznik 2 do rozp. Min. Skarbu z dn. 18 grudnia 1925 r.

Wzór Nr. 2.

I

1) Kraj pochodzenia towaru _____
Herkunftsland der Ware

2) Nazwisko i miejsce zamieszkania:
Name und Wohnort

a) nadawcy _____
des Aufgebers

_____

_____

b) odbiorcy _____
des Empfängers

_____

_____

3) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów: _____
Bezeichnung der beigefügten Dokumente:

_____

Serja { C Nr._____
Serie

URZĄD CELNY
ZOLLAMT

w _____
in

DEKLARACJA CELNA
ZOLLDEKLARATION

Nr._____

4) Przesyłkę dostawiono dnia _____
Zustellung der Sendung am

5) Rejestr przywozu poz. _____
Einfuhrregister Pos.

6) Miejsce złożenia towaru _____
Langerungsstelle der Ware

_____

_____

7) Rejestr opłat celnych poz. _____
Zolleinnahmeregister Pos.

dnia 19
den

(podpis zgłaszającego)
(Unterschrift des Anmeldenden)

Deklarację przyjęto dnia
Die Deklaration übernommen am

Do rewizji
Zur Revision

Naczelnik Urzędu
Amtsvorstand

8) Rejestr odprawy warunkowej poz.
Vormerkregister Pos.

9) Przekazano do wolnego składu celnego
Zur Einlagerung im Freilager überwiesen

dnia
am

10) Księga składowa poz.
Niederlagebuch Pos.

(*Strona 2*).

DEKLARACJA CELNA — ZOLLDEKLARATION

Cechy i numery Zeichen und Nummern	Ilość Menge (Anzahl)	Rodzaj opakowania Art der Verpackung	Nazwa towaru Bezeichnung der Ware	Waga surowa w kilogramach Rohgewicht in kg.	Ilość sztuk, miara i t. p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Uwagi dotyczące dalszego postępowania celnego Bemerkungen zum weiteren Zollverfahren
1	2	3	4	5	6	7	8

WYNIK REWIZJI — REVISIONSERGEBNIS

Cechy, numery, rodzaj opakowania Zeichen, Nummern, Art der Verpackung	Taryfowa nazwa towaru (w skróceniu) Tarifbezeichnung der Ware (abgekürzt)	Cena towaru Preis der Ware Zł.-Guld.	Pozycja taryfy Tarifposition	Waga — Gewicht Surowa — Roh Kilogrm.	gr.	Wymiarowa Ausgewogen Kilogrm.	gr.	Ilość sztuk, miara i t. p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Stopa Stufe	Należność Gebür Zł.-Guld.	Uwagi Bemerkungen
9	10	11	12	13		14		15	16	17	18

Załącznik 2 do rozp. Min. Skarbu
z dn. 18 grudnia 1925 r.

Wzór Nr. 2.

II

1) Kraj pochodzenia towaru _____
Herkunftsland der Ware

2) Nazwisko i miejsce zamieszkania:
Name und Wohnort

a) nadawcy _____
des Aufgebers

_____

_____

b) odbiorcy _____
des Empfängers

_____

_____

3) Wyszczególnienie dołączonych doku-
Bezeichnung der beigefügten Doku-

mentów: _____
mente:

_____

_____

_____

Serja / Serie C Nr. _____

URZĄD CELNY
ZOLLAMT

w / in _____

DEKLARACJA Ccelna
ZOLLDEKLARATION

Nr. _____

4) Przesyłkę dostawiono dnia _____
Zustellung der Sendung am

5) Rejestr przywozu poz. _____
Einfuhrregister Pos.

6) Miejsce złożenia towaru _____
Lagerungsstelle der Ware

_____

_____

7) Rejestr opłat celnych poz. _____
Zolleinnahmeregister Pos.

8) Rejestr odprawy warunkowej poz. _____
Vormerkregister Pos.

dnia _____ 19__
den

(podpis zgłaszającego)
(Unterschrift des Anmeldenden)

(KWIT DEKLARACYJNY)
(DEKLARATIONSQUITTUNG)

Deklarację przyjęto dnia _____
Die Deklaration übernommen am

Do rewizji _____
Zur Revision

Naczelnik Urzędu _____
Amtsvorstand

9) Przekazano do wolnego składu celnego — Zur Einlagerung im Freilager überwiesen

dnia _____
am

10) Księga składowa poz. _____
Niederlagebuch Pos.

DEKLARACJA CELNA — ZOLLDEKLARATION

Cechy i numery Zeichen und Nummern	Ilość Menge (Anzahl)	Rodzaj opakowania Art der Verpackung	Nazwa towaru Bezeichnung der Ware	Waga surowa w kilogramach Rohgewicht in kg.	Ilość sztuk, miara i t. p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Uwagi dotyczące dalszego postępowania celnego Bemerkungen zum weiteren Zollverfahren
1	2	3	4	5	6	7	8

WYNIK REWIZJI — REVISIONSERGEBNIS

Cechy, numery, rodzaj opakowania Zeichen, Nummern, Art der Verpackung	Taryfowa nazwa towaru (w skróceniu) Tarifbezeichnung der Ware (abgekürzt)	Cena towaru Preis der Ware Zł.-Guld.	Pozycja taryfy Tarifposition	Waga — Gewicht				Ilość sztuk, miara i t. p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Stopa—Stufe	Należność Gebühr Zł.-Guld.	Uwagi Bemerkungen
				Surowa — Roh Kilogrm.	gr.	Wymiarowa Ausgewogen Kilogrm.	gr.				
9	10	11	12	13		14		15	16	17	18

Załącznik 2 do rozp. Min. Skarbu z dn. 18 grudnia 1925 r.

Wzór Nr. 2.

III

1) Kraj pochodzenia towaru _____
Herkunftsland der Ware

2) Nazwisko i miejsce zamieszkania:
Name und Wohnort

a) nadawcy _____
des Aufgebers

_____

_____

b) odbiorcy _____
des Empfängers

_____

_____

3) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów: _____
Bezeichnung der beigefügten Dokumente:

_____

Serja } C Nr._____
Serie }

URZĄD CELNY
ZOLLAMT

w _____
in

DEKLARACJA CELNA
ZOLLDEKLARATION

Nr._____

4) Przesyłkę dostawiono dnia _____
Zustellung der Sendung am

5) Rejestr przywozu poz. _____
Einfuhrregister Pos.

6) Miejsce złożenia towaru _____
Lagerungsstelle der Ware

_____

_____

7) Rejestr opłat celnych poz. _____
Zolleinnahmeregister Pos.

8) Rejestr odprawy warunkowej poz.____
Vormerkregister Pos.

9) Przekazano do wolnego składu celnego
Zur Einlagerung im Freilager überwiesen

dnia _____
am

10 Księga składowa poz. _____
Niederlagebuch Pos.

Deklarację przyjęto dnia _____
Die Deklaration übernommen am

Do rewizji_____
Zur Revision

Naczelnik Urzędu _____
Amtsvorstand

_____dnia_____19___
den

(podpis zgłaszającego) _____
(Unterschrift des Anmeldenden)

(Strona 2).

DEKLARACJA CELNA — ZOLLDEKLARATION

Cechy i numery Zeichen und Nummern	Ilość Menge (Anzahl)	Rodzaj opakowania Art der Verpackung	NAZWA TOWARU BEZEICHNUNG DER WARE	Waga surowa w kilogramach Rohgewicht in kg.	Ilość sztuk, miara i t. p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Uwagi dotyczące dalszego postępowania celnego Bemerkungen zum weiteren Zollverfahren
1	2	3	4	5	6	7	8

WYNIK REWIZJI — REVISIONSERGEBNIS

Cechy, numery, rodzaj opakowania Zeichen, Nummern, Art der Verpackung	TARYFOWA NAZWA TOWARU (w skróceniu) TARIFBEZEICHNUNG DER WARE (abgekürzt)	Cena towaru Preis der Ware Zł.-Guld.	Pozycja taryfy Tarifposition	Waga — Gewicht Surowa Roh Kilogrm. | gr.	Waga — Gewicht Wymiarowa Ausgewogen Kilogrm. | gr.	Ilość sztuk, miara i t. p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Stopa Stufe	Należność Gebühr Zł.-Guld.	Uwagi Bemerkungen
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Formularz przytoczony został w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 18 grudnia 1925 r. o wprowadzeniu nowego wzoru formularza przywozowej deklaracji celnej (Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 943).

(*Strona 1*).

Wzór Nr. 3 (zał. 1).

FORMULARZ DEKLARACJI CELNEJ WYWOZOWEJ.

I

1) Nazwisko i miejsce zamieszkania:

a) nadawcy _____

_____

_____

_____

b) odbiorcy _____

_____

_____

_____

2) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów:

_____

_____

_____

Serja A .....

URZĄD CELNY

w _____

DEKLARACJA CELNA WYWOZOWA

Nr. .....

4) Rejestr wywozu poz. _____

5) Rejestr opłat celnych poz. _____

6) Rejestr odprawy warunkowej poz. ____

_____

3) miejsce złożenia towaru:

_____dn._____192___

Podpis zgłaszającego:

Deklarację przyjęto dn. _____

Do rewizji _____

Naczelnik Urzędu _____

(Strona 2).

DEKLARACJA CELNA

Numery wagonów	Cechy i numery	Ilość	Rodzaj opakowania	NAZWA TOWARU	WAGA		Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Kraj przeznaczenia i Uwagi
					Surowa	Czysta			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

WYNIK REWIZJI								
Cechy, numery i rodzaj opakowania	NAZWA TOWARU I POZYCJA TARYFY	WAGA		Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Należność celna		UWAGI
		Surowa	Czysta			Zł.	gr.	
11	12	13	14	15	16	17		18

II

1) Nazwisko i miejsce zamieszkania:

a) nadawcy _____

_____

_____

_____

b) odbiorcy _____

_____

_____

_____

2) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów:

_____

_____

_____

Serja A_____

URZĄD CELNY

w _____

DEKLARACJA CELNA WYWOZOWA

Nr._____

4) Rejestr wywozu poz._____

5) Rejestr opłat celnych poz._____

6) Rejestr odprawy warunkowej poz.___

_____

3) miejsce złożenia towaru:

dn. 192

Podpis zgłaszającego:

(KWIT DEKLARACYJNY)

Deklarację przyjęto dn.

Do rewizji

Naczelnik Urzędu

(Strona 2).

D E K L A R A C J A C E L N A

Numery wagonów	Cechy i numery	Ilość	Rodzaj opakowania	NAZWA TOWARU	WAGA		Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Kraj przeznaczenia i Uwagi
					Surowa	Czysta			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

WYNIK REWIZJI								
Cechy, numery i rodzaj opakowania	NAZWA TOWARU I POZYCJA TARYFY	WAGA		Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Należność celna		UWAGI
		Surowa	Czysta			Zł.	gr.	
11	12	13	14	15	16	17		18

(*Strona 1*).

III

1) Nazwisko i miejsce zamieszkania:

a) nadawcy _____

_____

_____

_____

b) odbiorcy _____

_____

_____

_____

2) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów:

_____

_____

_____

Serja A_____

URZĄD CELNY

w _____

DEKLARACJA CELNA WYWOZOWA

Nr._____

4) Rejestr wywozu poz._____

5) Rejestr opłat celnych poz._____

6) Rejestr odprawy warunkowej poz._____

_____

3) miejsce złożenia towaru:

_____

_____dn._____192___

Podpis zgłaszającego:

_____

Deklarację przyjęto dn._____

_____

Do rewizji _____

_____

Naczelnik Urzędu _____

_____

_____

(Strona 2).

D E K L A R A C J A C E L N A									
Numery wagonów	Cechy i numery	Ilość	Rodzaj opakowania	**Nazwa towaru**	WAGA		Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Kraj przeznaczenia i Uwagi
					Surowa	Czysta			
1	2	3	4	5	6	7	8	8	10

W Y N I K R E W I Z J I								
Cechy, numery i rodzaj opakowania	NAZWA TOWARU I POZYCJA TARYFY	WAGA		Ilość sztuk, miara i t. p.	Cena towaru	Należność celna		UWAGI
		Surowa	Czysta			Zł.	gr.	
11	12	13	14	15	16	17		18

Wzór Nr. 4 (zał. 2).

I

1) Nazwisko i miejsce zamieszkania:
Name und Wohnort:

a) nadawcy
des Aufgebers

b) odbiorcy
des Empfängers

2) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów:
Bezeichnung der beigefügten Dokumente:

Serja / Serie B

URZĄD CELNY
ZOLLAMT

w / in

DEKLARACJA CELNA WYWOZOWA
AUSFUHRZOLLDEKLARATION

Nr.

4) Rejestr wywozu poz.
Ausfuhrregister Pos.

5) Rejestr opłat celnych poz.
Zolleinnahmeregister Pos.

6) Rejestr odprawy warunkowej poz.
Vormerkregister Pos.

3) Miejsce złożenia towaru: _____
Lagerungsstelle der Ware:

_____

_____ dn. _____ 192__
den

Podpis zgłaszającego:
Unterschrift des Anmeldenden:

_____

Deklarację przyjęto dn. _____
Die Deklaration übernommen am

_____

Do rewizji _____
Zur Revision

_____

Naczelnik Urzędu _____
Amtsvorstand

_____

(*Strona* 2).

DEKLARACJA CELNA — ZOLLDEKLARATION

Numery wagonów Wagen-Nummern	Cechy i numery Zeichen und Nummern	Ilość Menge (Anzahl)	Rodzaj opakowania Art der Verpackung	Nazwa towaru Bezeichnung der Ware	Waga — Gewicht		Ilość sztuk, miara it.p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Kraj przeznaczenia i Uwagi Bestimmungsland und Bemerkungen
					Surowa Roh	Czysta Rein			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

WYNIK REWIZJI — REVISIONSERGEBNIS

Cechy, numery i rodzaj opakowania Zeichen, Nummern, Art der Verpackung	Nazwa towaru i pozycja taryfy Bezeichnung der Ware und Tarifposition	Waga — Gewicht		Ilość szt., miara i t.p. Stückzahl Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Należność celna Zollgebühr	UWAGI BEMERKUNGEN
		Surowa Roh	Czysta Rein			Zł. — Guld.	
11	12	13	14	15	16	17	18

II

1) Nazwisko i miejsce zamieszkania:
Name und Wohnort:

a) nadawcy _____
des Aufgebers

_____

_____

b) odbiorcy _____
des Empfängers

_____

2) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów:
Bezeichnung der beigefügten Dokumente:

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Serja / Serie { B _____

URZĄD CELNY
ZOLLAMT

w / in _____

DEKLARACJA CELNA WYWOZOWA

AUSFUHRZOLL-DEKLARATION

Nr._____

4) Rejestr wywozu poz. _____
Ausfuhrregister Pos.

5) Rejestr opłat celnych poz. _____
Zolleinnahmeregister Pos.

6) Rejestr odprawy warunkowej poz. ____
Vormerkregister Pos.

3) Miejsce złożenia towaru:
Lagerungsstelle der Ware:

dn. 192
den

Podpis zgłaszającego:
Unterschrift des Anmeldenden:

(KWIT DEKLARACYJNY)
(DEKLARATIONSQUITTUNG)

Deklarację przyjęto dn.
Die Deklaration übernommen am

Do rewizji
Zur Revision

Naczelnik Urzędu
Amtsvorstand

DEKLARACJA CELNA — ZOLLDEKLARATION

Numery wagonów Wagen-Nummern	Cechy i numery Zeichen und Nummern	Ilość Menge (Anzahl)	Rodzaj opakowania Art der Verpackung	NAZWA TOWARU BEZEICHNUNG DER WARE	WAGA GEWICHT		Ilość sztuk, miara i tp. Stückzahl Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Kraj przeznaczenia i Uwagi Bestimmungsland und Bemerkungen
					Surowa Roh	Czysta Rein			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

WYNIK REWIZJI — REVISIONSERGEBNIS

Cechy, numery i rodzaj opakowania Zeichen, Nummern, Art der Verpackung	NAZWA TOWARU I POZYCJA TARYFY BEZEICHNUNG DER WARE UND TARIFPOSITION	WAGA-GEWICHT		Ilość sztuk, miara i tp. Stückzahl Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Należność celna Zollgebühr	UWAGI BEMERKUNGEN
		Surowa Roh	Czysta Rein			Zł. — Guld.	
11	12	13	14	15	16	17	18

III

1) Nazwisko i miejsce zamieszkania:
Name und Wohnort:

a) nadawcy
des Aufgebers

b) odbiorcy
des Empfängers

2) Wyszczególnienie dołączonych dokumentów:
Bezeichnung der beigefügten Dokumente:

Serja / Serie { B

URZĄD CELNY
ZOLLAMT

w
in

DEKLARACJA CELNA WYWOZOWA
AUSFUHRZOLLDEKLARATION

Nr.

4) Rejestr wywozu poz.
Ausfuhrregister Pos.

5) Rejestr opłat celnych poz.
Zolleinnahmeregister Pos.

6) Rejestr odprawy warunkowej poz.
Vormerkregister Pos.

3) Miejsce złożenia towaru:
Lagerungsstelle der Ware:

dn. 192
den

Podpis zgłaszającego:
Unterschrift des Anmeldenden:

Deklarację przyjęto dn.
Die Deklaration übernommen am

Do rewizji
Zur Revision

Naczelnik Urzędu
Amtsvorstand

(*Strona 2*).

DEKLARACJA CELNA — ZOLLDEKLARATION

Numery wagonów Wagen-Nummern	Cechy i numery Zeichen und Nummern	Ilość Menge (Anzahl)	Rodzaj opakowania Art der Verpackung	NAZWA TOWARU BEZEICHNUNG DER WARE	WAGA GEWICHT Surowa Roh	 Czysta Rein	Ilość sztuk, miara i t.p. Stückzahl, Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Kraj przeznaczenia i Uwagi Bestimmungsland und Bemerkungen
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

WYNIK REWIZJI — REVISIONSERGEBNIS

Cechy, numery i rodzaj opakowania Zeichen, Nummern, Art dez Verpackung	NAZWA TOWARU I POZYCJA TARYFY BEZEICHNUNG DER WAHRE UND TARIFPOSITION	WAGA-GEWICHT		Ilość szt., miara i t.p. Stückzahl Masse u. dgl.	Cena towaru Preis der Ware	Należność celna Zollgebühr		UWAGI BEMERKUNGEN
		Surowa Roh	Czysta Rein			Zł. — Guld.		
11	12	13	14	15	16	17		18

Formularz przytoczony został w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 26 stycznia 1926 r. o wprowadzeniu nowego formularza deklaracji celnej wywozowej (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 68).

Wzór Nr. 3.

URZĄD CELNY

w .....

L. .....

PROTOKÓŁ

w sprawie zastosowania taryfy

sporządzony dnia ..... 19 .... r. na zasadzie art. 16 rozporządzenia z dn. 11 czerwca 1920 r.

Strona .....

w imieniu .....

.....

zadeklarowała podług ..... poz. ..... w dniu

..... 19 .... r.

przesyłkę zagraniczną: .....

.....

.....

.....

o wadze brutto: .....

o wadze netto: .....

jako: .....

.....

według poz. ..... p. ..... lit. .....

po ..... *mk.* ..... *fen.* od .....

.....

Towar został oclony jako: .....

.....

.....

według poz. ..... p. ..... lit. .....

po ..... *mk.* ..... *fen.* od .....

wagi brutto: .....

wagi netto: .....

Towar opłacony podług ..... poz. .....

Strona prosi o oclenie towaru jako .....

.....

.....

.....

według poz. ..... p. ..... lit. .....

po ..... *mk.* ..... *fen.* od .....

ponieważ: .....

.....

.....

.....

Zaświadczon ..... towaru .....

.....

Strona obowiązuje się zapłacić koszta postępowania

Podpisy:

Urzędnicy rewidujący Strona

Wzór Nr. 4.

URZĄD CELNY

w ..... d. ..... 19 ..... r.

L. .....

Do

Ministerstwa Skarbu

Departament Ceł.

Niniejszy protokół przedkłada Urząd celny do rozstrzygnięcia i sprawozdaje, że raklamacja .....

..... jest ..... uzasadniona.

powody .....

załącznik : zaświadczona próbka towaru,

Podpisy:

L. .....

Wzór Nr. 5.

Urząd celny w .....

d. ..... 192 r.

Znaki i numera .....
Ilość miejsc: .....
Towar zadeklarowano: .....
Towar oclono: .....
waga surowa: .....
waga czysta: .....

Urzędnik rewidujący:

Właściciel towaru:

do L. .....
Towar stanowi .....

według poz. ..... p. ..... lit. .....

Warszawa, d. ..... 192 r

M. P.

Wzór Nr. 6 A wzgl. B lub C został uchylony na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 listopada 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 124 poz. 1005) i zastąpiony nowym wzorem, który zkolei uległ uchyleniu (p. wzór Nr. 3 (zał. 1) do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 26 stycznia 1926 r. o wprowadzeniu nowego formularza deklaracji celnej wywozowej (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 68).

Wzór Nr. 7. (kol. pap. ziel.)

POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE

ZAGRANICZNY TOWAR CELNY

Z urzędu celnego: .....

dostawić do

urzędu celnego: .....

Wzór Nr. 8. (kol. pap. ziel.)

ZAGRANICZNY TOWAR CELNY

dostawić do

urzędu celnego .....

Nr. .....

Specjalna Kasa Poborowa Urzędu Celnego w .....

Dnia ..... 19 .... r.

zapisano na przychód w Księdze Kasowej pod poz. .....

od .....

tytułem .....

.....

Mk. ..... *fen.* .....

Pokwitowanie.

Z odbioru kwitu .....

Podpis

..... 19 .... r.

(Druk ściśle zarachowany)

Wzór Nr. 9.

POKWITOWANIE Nr. .....

Specjalnej Kasy Poborowej Urzędu Celnego w .....

Mk. ..... *fen.* .....

Dnia ..... 19 .... r. w Księdze Kasowej pod pozycją ..... zapisano na przychód

od .....

tytułem .....

.....

Razem, jak wyżej *Mk.* .....

.....

M. P.

Podpis:

Wzór Nr. 10.

A (B lub C)

POKWITOWANIE Nr. .....

Nr. .....

Do rejestru opłat celnych poz. ..... p. .....

Kasa Poborowa Urzędu Celnego w .....

przyjęła od .....

Mk. ..... *fen.* .....

dnia ..... 19 .....

Zapisano na przychód w .....

pod poz. .....

dnia ..... 19 .....

(Druk ściśle zarachowany)

Do rejestru opłat celnych poz. ..... p. ..... dnia ..... 19 .....

Kasa Poborowa Urzędu Celnego w .....

przyjęła od .....

za niżej wymienione towary, przywiezione z .....

Cechy, numery i rodzaj opakowania	Waga w kilogramach: Surowa	Waga w kilogramach: Czysta	Ilość sztuk, miara i t. d.	Nazwa towaru pozycja taryfy	Stopa: *M.*	Stopa: *f.*	Należność celna: *M.*	Należność celna: *f.*	Uwagi

Słownie:

M. P.

Podpis

Razem . .			Zapisano na przychód w .....
Agio . . .			
Manipulacyjne . .			pod pozycję .....
			d. .....
			19 .... r.
Łącznie . .			*Podpis*

14

Załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 9 lipca 1921 r. (poz. 439)

Wzór poświadczenia Nr. 11.

Urząd Celny w .....

POŚWIADCZENIE WYWOZU OPAKOWANIA Nr. .....

(Art. 11 p. 7 rozporządzenia o taryfie celnej Dz. Ustaw Nr. 51/1920 poz. 314).

Dnia ..... w wag. Nr. ..... według rejestru wywozu Nr. ..... na skutek zgłoszenia firmy ..... wywieziono zagranicę pod kontrolą urzędu celnego wyszczególnione poniżej opakowanie.

Poświadczenie niniejsze daje stronie prawo powrotnego bez cła przywozu wymienionego opakowania w ciągu sześciu miesięcy od daty stwierdzonego wywozu.

Cechy i numery	Ilość sztuk (słowami)	Szczegółowy opis rodzaju opakowania	Z jakim towarem wywieziono opakowanie	Uwagi dotyczące celu wywozu próżnych opakowań
AK 1/20	dwadzieścia sztuk	beczki dębowe z żelaznemi obręczami	piwo	
HM 1/6	sześć sztuk	beczki żelazne	próżne	wywieziono celem napełnienia benzolem
TR 1/100	sto skrzyń zawierających	pięć tysięcy butelek szklanych	woda mineralna „Naftusia"	

dn. .....

(M. p.)

(podpis urzędnika celnego)

Załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z d. 9 lipca 1921 r. (poz. 439).

Wzór zapisku Nr. 12.

Urząd Celny .....

Zapisek na opakowanie wywiezione pod kontrolą urzędu.

Liczba bież.	Data występu	Cechy i numery	Ilość sztuk	Rodzaj		Imię i nazwisko strony	Odprawa celna przy powrocie		Uwagi
				opakowania	towaru		Rej.	Data i poz.	

Wzory Nr. 11 i 12 przytoczone zostały w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 9 lipca 1921 r. w przedmiocie postępowania celnego przy obrocie zagranicznym opakowań zwrotnych (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 439).

Wzór Nr. 13.

DEKLARACJA CELNA NADAWCY

Firma ..... wysyła niżej wyszczególnione towary

ze stacji ..... do stacji .....

dla (adres odbiorcy) .....

Pochodzenie towaru .....

Numery wagonów	Cechy	Numery	Ilość sztuk	Opakowanie	Rodzaj towaru	Waga każdej sztuki			Ilość sztuk towaru	Wartość towaru	Rejestr urzędu celnego	Uwagi
						brutto	netto					
						kg.	kg.	gr.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Dnia .....

Nazwa miejscowości Stempel i podpis nadawcy

Wzór powyższy został przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 7 sierpnia 1924 r. w sprawie uzupełnienia § 12 rozporządzenia z dnia 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 695).

Wzór Nr. 14
do § 30 rozp. o postępowaniu celnem.

Rejestr orzeczeń taryfowych urzędu celnego

w .....

L. porz.	Kiedy sprawa wpłynęła	Nr. deklaracji celnej	Treść sprawy	Treść orzeczenia
1	15. I. 26	250/26	*zastosowano poz. 199 p. 1-b* *strona żąda poz. 199 p. 2-a*	*zastosowano poz. 199 p. 1-b* *Data .....* *podpisy orzekających*
2	18. I. 26	400/26	*zastosowano poz. 149 p. 10-d* *strona żąda poz. 149 p. 7-d*	*— poz. 149 p . 10-d podpis — N.* *— poz. 149 p. 7-d podpis — N.* *— poz. 149 p. 11-d data, podpis, N.*

Wzór powyższy został przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 9 kwietnia 1926 r. w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 238).

Wzór Nr. 15.

Świadectwo.

. . . . . [1]) w . . . . . .
po zbadaniu zawartych w niniejszej przesyłce nasion koniczyny, lucerny, przelotu, nostrzyku, komonicy, tymotki, [2]) stwierdza, że przeprowadzona analiza nie wykryła:

1) w próbie 100 gramów nasienia ani jednego ziarna kanianki drobnoziarnistej (Cuscuta trifolii, C. epithymum, C. epilinum, C. europaea),
2) w 10 próbach po 100 gr. nasienia ani jednego ziarna kanianki gruboziarnistej (Cuscuta racemosa Syn, C. suaveolens, C. lupuliformis).

Plombowanie przesyłki uskuteczniła stacja po przeprowadzeniu analizy.

Imię, nazwisko i adres nadawcy . . . . . .

[1]) wpisać nazwę instytucji oceny nasion.
[2]) podkreślić zbadane nasiona.

Imię, nazwisko i adres odbiorcy . . . . . .

Liczba i rodzaj opakowania . . . . . .

Znaki . . . . . .

Waga przesyłki brutto . . . . . .

Pieczęć stacji

. . . . . .

(podpis kierownika stacji)

. . . . . dnia . . . . 192 . .

Certificate.

Having examined the seeds of Trifolium, Medicago, Anthyllis, Melilotus, Lotus and Phleum [1]), enclosed in this consignement . . . . . [2]) certifies hereby that analysis has proved:

1) in a sample of 100 grams not a seed of Cuscuta trifolii C. epithymum, C. epilinum, C. europaea,
2) in 10 samples of 100 grams each not a seed of Cuscuta racemosa Syn. C. suaveolens, C. lupuliformis.

The inspection done, the packages were sealed up by the Station.

Name in full and adress of the consignor . . . . . .

Name in full and adress of the consignee . . . . . .

Number and kind of packages . . . . . .

Marks . . . . . .

Gross weight of the consignement . . . . . .

Seal

. . . . . .

(Signature of the Chief of the Station)

. . . . . ., the . . . . 192 . .

---

[1]) underline the names of the seeds that have been examined.
[2]) fill in the name of the Seed Testing Station.

Certificat.

Après le contrôle des semences de Trifolium, Medicago, Anthyllis, Melilotus, Lotus, Phleum [1]) contenues dans l'envoi (voir la description ci-dessous), ... [2]) à . . . . . certifie, que l'examen:

1) d'un échantillon de 100 gr. de semences n'a demontré aucune graine de Cuscuta trifolii, C. epithymum, C. epilinum, C. europaea,
2) de 10 echantillons a 100 gr. — aucune graine de C. Racemosa Syn. C. suaveolens, C. lupuliformis.

Après l'exécution de l'examen — l'envoi a été cacheté.

Nom, prénom et adresse de l'expéditeur . . . . . .

Nom, prénom et adresse du déstinataire . . . . . .

Nombre et nature des colis . . . . . .

Marques . . . . . .

Poids brut de l'envoi . . . . . .

Sceau

. . . . . .

(inscription du directeur de l'Institution).

. . . . . le . . . . 192 . .

[1]) suoligner les semences examinées.
[2]) inscrire le titre officiel de l'institution d'essais de semences.

Bescheinigung.

. . . . . [1]) . . . . . .

bescheinigt hiermit auf Grund der ausgefürten Untersuchung der, in beifolgender Sendung enthaltenen Samen von Trifolium, Medicago, Anthyllis, Melitotus, Lotus, Phleum [2]), dass

1) in einer Probe von 100 gr. kein einziges Korn von Cuscuta Trifolii, C. epithymum, C. epilinum, C. europaea,
2) in 10 Proben zu je 100 gr. kein einziges Korn von Cuscuta racemosa Syn. C. suaveolens, C. lupuliformis — festgestellt wurde.

[1]) Die betreffende Anstalt angeben.
[2]) Die untersuchten Samen unterstreichen.

Die Anstalt hat nach ausgeführter Prüfung die Sendung plombiert.

Name, Vorname und Wohnort des Absenders . . . . . .

Name, Vorname und Wohnort des Empfängers . . . . . .

Zahl und Art der Verpackung . . . . . .

Kennzeichen . . . . . .

Bruttogewicht der Sendung . . . . . .

Siegel

. . . . . .

(Unterschrift des Direktors der Anstalt)

. . . . . den . . . . 192 . .

Wzór powyższy został przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 czerwca 1926 r. w sprawie uzupełnienia § 6 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 407).

Patrz uzupełnienie poz. 64 na końcu tomu II.

1 lutego **Nr. 12.** rok 1921.

Poz. 65.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 stycznia 1921 r.

o utworzeniu służby bezpieczeństwa w pasie neutralnym na wschodniej granicy Rzeczypospolitej, wytkniętym na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w dn. 12. X 1920 w Rydze.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 66.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 stycznia 1921 r.

w przedmiocie dalszego przedłużenia pełnomocnictw Ministra Spraw Wewnętrznych do wydawania zarządzeń wyjątkowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 67.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie sprzedaży wywożonych towarów za walutę polską i zagraniczną.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (Nr. 79 poz. 527 z 1920 r.).

Poz. 68.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie wyłączenia niektórych gmin powiatów Wieluńskiego i Łaskiego z okręgu Urzędu Skarbowego podatków i opłat skarbowych w Piotrkowie i przyłączenia ich do okręgu Urzędów Skarbowych podatków i opłat skarbowych w Wieluniu i Łasku.

Na zasadzie art. 4 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Pr. P. P. Nr. 65 poz. 391) i w myśl § 2 ustęp 1 rozporządzenia wykonawczego z dnia 30 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 15 poz. 81) zarządza się co następuje:

§ 1. Gminę Konopnica (dawniej Radoszewice) powiatu Wieluńskiego i gminy Dzbanki, Chociw, Dąbrowa-Rusiecka, Dąbrowa-Widawska i Wygiełzów powiatu Łaskiego wyłącza się z okręgu Urzędu Skarbowego podatków i opłat skarbowych w Piotrkowie a przyłącza się:

1) gminę Konopnica (dawniej Radoszewice) do okręgu Urzędu Skarbowego podatków i opłat skarbowych w Wieluniu;
2) gminy Dzbanki, Chociw, Dąbrowa-Rusiecka, Dąbrowa-Widawska i Wygiełzów do okręgu Urzędu Skarbowego podatków i opłat skarbowych w Łasku.

§ 2. Szczegółowe zarządzenia w przedmiocie przekazania Urzędom Skarbowym podatków i opłat skarbowych w Wieluniu i Łasku czynności Urzędu Skarbowego podatków i opłat skarbowych w Piotrkowie, dotyczących oznaczonych wyżej gmin — wyda Izba Skarbowa w Łodzi.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej.

Poz. 69.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 25 stycznia 1921 r.

w przedmiocie przewozu żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, grochu, fasoli, gryki, prosa, peluszki, soczewicy, kukurydzy i przetworów tych ziemiopłodów, znajdujących się w obrocie pozakontyngentowym.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 5 kwietnia 1921 r. w sprawie uchylenia niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 218).

Poz. 70.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami w przedmiocie zniesienia zakazu sprzedaży owoców na wszystkich dworcach kolejowych, w pociągach, przy torach kolejowych i t. d.

Uwzględniono (p. Nr. 71 poz. 493 z r. 1920).

8 lutego Nr. 13. rok 1921.

Poz. 71.

USTAWA

z dnia 20 stycznia 1921 r.

o organizacji giełd w Polsce.

Uchylona na mocy § 34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1019).

Poz. 72.

USTAWA

z dnia 21 stycznia 1921 r.

zmieniająca art. 8 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 63, poz. 368) w brzmieniu ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 62, poz. 405) o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny.

Uchylona na mocy art. 18 ustawy z dn. 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 492)

Poz. 73.

USTAWA

z dnia 21 stycznia 1921 r.

o podwyższeniu kosztów sądowych i opłat notarjuszów, adwokatów i komorników sądowych w byłej dzielnicy pruskiej.

Art. 1. Niemiecką ustawę o dodatkach wojennych do opłat adwokatów i komorników sądowych z dnia 1 kwietnia 1918 r. (Dziennik Ustaw Rzeszy str. 173) w brzmieniu art. I ustawy i obwieszczenia z dnia 18 grudnia 1919 r. (Dziennik Ustaw Rzeszy str. 2113, względnie 2115) oraz pruską ustawę o dodatkach wojennych do opłat notarjuszów, adwokatów

i komorników sądowych oraz do kosztów sądowych z dnia 6 lipca 1918 r. (Zb. Ust. str. 128) uchyla się, a zmienionym przez nie przepisom przywraca się brzmienie, jakie miały przed wejściem w życie powyższych ustaw.

Przepisy art. 1 ust. 2 i art. 2 — 8 niniejszej ustawy, zmienione rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 17 lipca 1921 r. o dalszem podwyższeniu kosztów sądowych i opłat notarjuszów, adwokatów i komorników sądowych w b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 461 — wygasły z dniem 31 grudnia 1922 r.

Ustępy 1 — 4 art. 9 niniejszej ustawy utr. moc obow. jako zawierające przepisy przejściowe. Ustęp ostatni tegoż artykułu utr. moc obow. (p. art. 9 ustawy z dn. 24 marca 1923 r. w przedmiocie kosztów sądowych i opłat w województwach: poznańskiem i pomorskiem — Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 292).

Poz. 74.

U S T A W A

z dnia 21 stycznia 1921 r.

w przedmiocie zmiany ustawy o opłatach świadków i znawców w byłej dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. (p. art. 7 — 9 ustawy z dn. 24 marca 1923 r. w przedmiocie kosztów sądowych i opłat w województwach: poznańskiem i pomorskiem — Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 292 — oraz ustawę z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 75.

U S T A W A

z dnia 21 stycznia 1921 r.

o podwyższeniu opłat pisarskich w postępowaniu przed sędziami polubownymi, kosztów postępowania przed sądami przemysłowemi i kosztów w przymusowem postępowaniu administracyjnem w byłej dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. z wyjątkiem części 2 art. 2 o następującem brzmieniu: „Jako ustęp przedostatni § 58 niemieckiej ustawy o sądach przemysłowych (Dz. U. Rzeszy z 1901 r. str. 353) umieszcza się postanowienie następujące: Wydatki na opłatę porta pocztowego należą do tych wydatków w gotówce, które pobiera się osobno" (p. rozp. Rady Ministrów z dn. 26 marca 1924 r. w przedmiocie zmian niektórych kwot pieniężnych w ustawie o sądach przemysłowych i w ustawie zawierającej ordynację dla rozjemców, obowiązujących na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 322 — i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342).

Poz. 76.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 stycznia 1921 r.

w przedmiocie dodatków do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych na obszarze okręgów administracyjnych wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 120 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 77.

OBWIESZCZENIE PREZYDENTA MINISTRÓW

z dnia 25 stycznia 1921 roku

w sprawie sprostowania omyłki w tekście rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 1920 r. w przedmiocie statystyki stanu zatrudnienia w przemyśle.

(p. Nr. 115 poz. 759 z r. 1920).

Poz. 78.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 31 grudnia 1920 roku

w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 44 poz. 310).

Poz. 79.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 25 stycznia 1921 roku

w przedmiocie wykonania na obszarze b. dzielnicy pruskiej ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej.

Uwzględniono w uwagach do poz. 603 z 1920 r.

Poz. 80.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 31 stycznia 1921 r.

w przedmiocie uchylenia rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 12 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 81, poz. 546).

Uwzględniono w Nr. 81 poz. 546 z 1920 r.

15 lutego Nr. 14. rok 1921.

Poz. 81.

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1921 r.

o upoważnieniu Ministra Skarbu do udzielenia państwowej gwarancji finansowej do sumy 2.000.000 funtów szterlingów dla zobowiązań, zaciągniętych przez Związek Syndykatów Rolniczych p. f. „Kooperacja Rolna".

Pominięto, jako zawierającą przepisy przejściowe.

Poz. 82.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 stycznia 1921 r.

w przedmiocie statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. Ust. R. P. Nr. 85, poz. 464) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Magistraty miast, liczących powyżej 25.000 mieszkańców, oraz tych miast mniejszych, które oznaczy Główny Urząd Statystyczny, są obowiązane do zbierania wiadomości o cenach artykułów pierwszej potrzeby, stosownie do niniejszego rozporządzenia i do wydanych celem jego wykonania zarządzeń Głównego Urzędu Statystycznego. Wykaz podlegających statystyce artykułów pierwszej potrzeby ustalać będzie perjodycznie Główny Urząd Statystyczny.

§ 2. Miesięczne wykazy cen, sporządzone według wzoru i instrukcyj, wydawanych przez Główny Urząd Statystyczny, magistraty miast przesyłają najpóźniej dnia siódmego następnego miesiąca do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 3. Magistraty miast prowadzą u siebie według wzoru przepisanego przez Główny Urząd Statystyczny księgi notowań, do których wpisują dane przesyłane do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 4. Dla wyrażenia opinji o cenach, notowanych przez funkcjonarjuszów miejskich, zarządy miast powołują komisje rzeczoznawców złożone z 6-ciu osób, reprezentujących: kooperatywy, związki zawodowe robotnicze, przemysł, handel, rolnictwo i zarząd miasta.

Przewodniczącym komisji jest przedstawiciel zarządu miasta. Członków komisji powołuje magistrat. O składzie komisji magistrat zawiadamia Główny Urząd Statystyczny.

Protokóły z posiedzeń komisji przesyła magistrat wraz z wykazami cen do Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 5. Wszystkie osoby, które ze względu na swój zawód mogą udzielić informacyj o cenach, obowiązane są do udzielania tych informacyj na żądanie wyznaczonych przez magistrat do notowania cen funkcjonarjuszów.

§ 6. W razie odmowy udzielania informacyj, względnie podawania danych świadomie nieprawdziwych osoby, wymienione w § 5, podlegają karze do wysokości przewidzianej w art. 5 ustawy o organizacji statystyki administracyjnej z dnia 21 października 1919 r. Kary te wymierza władza polityczna pierwszej instancji. Od orzeczenia tych organów służy odwołanie według obowiązujących przepisów; w szczególności w b. dzielnicy pruskiej mają odpowiednie zastosowanie przepisy pruskiej ustawy o wydawaniu policyjnych rozporządzeń karnych w sprawach o wykroczenia

z dnia 23 kwietnia 1883 r. (Zb. Ust. str. 65) z wyjątkiem przepisu, zawartego w ustępie 3 par. 1 tej ustawy.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

§ 7. *Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Dyrektorowi Głównego Urzędu Statystycznego.*

§ 8. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

Ostatnie zdanie § 8 utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepis przejściowy.

Rozporządzeniami Rady Ministrów z d. 21 grudnia 1922 r. i z d. 6 września 1923 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar: 1) Ziemi Wileńskiej, 2) województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, powiatów: brasławskiego, dziśnieńskiego, duniłowiczowskiego, wileńskiego, grodzieńskiego, wołkowyskiego, gmin: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej pow. bielskiego oraz 3) Spisza i Orawy (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 116 poz. 1055 i z 1923 r. Nr. 92 poz. 727 i 730).

Pozatem p. rozporządzenie Rady Ministrów z d. 22 marca 1923 r. w przedmiocie statystyki cen artykułów pierwszej potrzeby w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 234).

Poz. 83.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 stycznia 1921 r.

w przedmiocie tymczasowych przepisów o udzielaniu pozwoleń na przedsiębiorstwa przewozowe (zaprzęgowe i samochodowe) na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Na mocy art. 18 dekretu o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych (Dz. Pr. Kr. P. z 1918 r. Nr 1, poz. 1), art. 1 (ustęp 2 i 8) ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych (Dz. Pr. P. P. z 1919 r. Nr. 39, poz. 283) *oraz art. 22 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu (Dz. Pr. P. P. z 1919 r. Nr. 44, poz. 310),* Rada Ministrów — zgodnie z uchwałą z dnia 17 stycznia 1921 r. — zarządza co następuje:

(p. ustawę z d. 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

§ 1. Na uruchomienie przedsiębiorstw, utrzymujących stałą i regularną komunikację między zgóry określonemi miejscowościami, udziela pozwoleń właściwy wojewoda przez okręgową dyrekcję robót publicznych. O ile przedsiębiorstwo ma być wykonywane w granicach dwóch lub więcej województw, pozwolenia udziela Minister Robót Publicznych na wniosek tego wojewody, na obszarze działania którego znajduje się siedziba przedsiębiorstwa.

O udzieleniu pozwolenia zawiadamiać należy Ministerstwo Poczt i Telegrafów oraz te okręgowe dyrekcje pocztowe i kolejowe, izby skarbowe

tudzież dowództwa wojskowych okręgów *generalnych*, na których obszarze działania przedsiębiorstwo ma być uruchomione.

§ 2. Celem uzyskania pozwolenia należy wnieść podanie do właściwego starosty, który przesyła je ze stosownym wnioskiem do urzędu wojewódzkiego, względnie okręgowej dyrekcji robót publicznych do rozstrzygnięcia.

Podanie powinno zawierać dokładne dane co do osoby odpowiedzialnej wobec władz za wykonywanie przedsiębiorstwa, dane co do ilości, typu i maksymalnej wagi samochodów lub środków przewozowych zaprzęgowych, plan wykonywania przedsiębiorstwa, wskazanie miejscowości, między któremi przewóz ma być dokonywany (w odpowiednich wypadkach marszruty), projektowaną ilość kursów obustronnych dziennie oraz projektowaną taryfę przewozową.

§ 3. Wysokość opłat za przewóz osób i bagaży, jako też za płatny przewóz ładunku pocztowego i konwojantów oraz rozkłady jazdy dla przedsiębiorstw, wskazanych w § 1, zatwierdza Minister Robót Publicznych, o czem ogłasza się sposobem dla taryf przepisanym.

§ 4. Pozwolenie na wykonywanie przedsiębiorstwa przewozowego służy tylko tej osobie, na której imię zostało wydane.

§ 5. Pozwoleń na przedsiębiorstwa przewozowe można udzielać na okres nie dłuższy od jednego roku. Udzielenie pozwolenia nie pozbawia władz, wskazanych w § 1, prawa wydania równoznacznego pozwolenia innym osobom w tej samej miejscowości lub na tej samej linji komunikacyjnej.

§ 6. Przedsiębiorstwa samochodowe przy każdym kursie obowiązane są przewozić bezpłatnie przesyłki pocztowe w ilości do pięćdziesięciu kilogramów wagi na samochód ciężarowy lub autobus i do dwudziestu pięciu kilogramów na samochód osobowy lub pojazd, a, prócz tego, w razie potrzeby na żądanie miejscowej władzy pocztowej obowiązani są rezerwować miejsce dla konwoju.

O ile chodzi o przewożenie większej ilości ładunku pocztowego, zarząd pocztowy powinien zawrzeć z przedsiębiorcą osobną umowę.

§ 7. Komunikacja regularna przedsiębiorstw przewozowych powinna się odbywać przez cały rok lub przez cały sezon stosownie do warunków pozwolenia bez względu na ilość miejsc wykupionych.

§ 8. Osoba, która otrzymała pozwolenie na przedsiębiorstwo przewozowe, obowiązana jest uruchomić to przedsiębiorstwo w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania pozwolenia, w przeciwnym razie pozwolenie to traci ważność.

§ 9. Przedsiębiorstwom przewożącym pocztę służą prawa i przywileje zaprzęgów pocztowych, bliżej określone *w art. 15 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty (Dz. Pr. P. P. z 1919 r. Nr. 44, poz. 310).*

(p. uwagę pod wstępem niniejszego rozporządzenia).

§ 10. W razie nałożenia na koncesjonarjusza lub prowadzącego jego wozy, kary sądowej za pogwałcenie przepisów policyjnych, jako też w razie niewykonania któregokolwiek z warunków pozwolenia wojewoda za pośrednictwem okręgowej dyrekcji robót publicznych ma prawo cofnąć pozwolenie.

§ 11. Osoby, którym pozwolenie zostało udzielone, obowiązane są do przestrzegania wszelkich przepisów i rozporządzeń, obowiązujących w zakresie ruchu kołowego na drogach publicznych.

§ 12. Przeciwko orzeczeniom wojewodów, względnie okręgowych dyrekcyj robót publicznych, wydawanym na podstawie niniejszego rozporządzenia, osoby interesowane mają prawo odwoływać się do Ministra Robót Publicznych w terminie *miesięcznym* od dnia doręczenia im właściwego orzeczenia.

(p. przepis art. 83 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem — Dz. U. R P. Nr. 36 poz. 341, — wprowadzający 14-o dniowy termin odwołania).

§ 13. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Rozporządzeniami Rady Ministrów z d. 26 maja 1922 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego tudzież na obszar Ziemi Wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 378 i 379).

Poz. 84.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie zmiany przepisów o egzaminach na stopień technika cywilnego (inżyniera cywilnego lub geometrę cywilnego) na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 6 i 9 ustawy z d. 21 września 1922 r. w przedmiocie tytułu inżyniera — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 823).

Poz. 85.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 22 stycznia 1921 r.

o wykonaniu ustawy z dnia 16 grudnia 1920 r. w przedmiocie poboru należytości ekwiwalentowej na obszarze b. dzielnicy austrjackiej za rok 1921 (Dz. Ust. Rz. P. z 1921 r. Nr. 3, poz. 6).

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 3 poz. 6 z 1921 r.).

Poz. 86.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 24 stycznia 1921 r.

do ustawy z dnia 26 listopada 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 112, poz. 740) w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 25 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 86, poz. 570) o jednorazowej daninie na potrzeby wojska.

(p. Nr. 86 poz. 570 z 1920 r.).

Poz. 87.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 stycznia 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłki w załączniku I. do rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 października 1920 r. w przedmiocie ujednostajnienia i podwyższenia podatków gruntowych i podymnego na obszarze b. Królestwa Kongresowego, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej za r. 1920 Nr. 97, poz. 639.

(p. Nr. 97 poz. 639 z 1920 r.).

Poz. 88.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 1 lutego 1921 r.

do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 r. o dostarczeniu mieszkań na potrzeby wojska w b. dzielnicy pruskiej (Dziennik Ustaw Nr. 92, str. 1659).

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Nr. 92 poz. 609 z 1920 r.).

Poz. 89.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 5 lutego 1921 r.

w przedmiocie cen za naczynia do wydawanych z aptek lekarstw i opłaty za ekspedycję nocną.

Uchylone na mocy § 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 30 kwietnia 1921 r. w przedmiocie wydawania środków leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 247).

Poz. 90.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami w przedmiocie utrzymywania porządku w domach, na dziedzińcach, chodnikach i jezdniach w stoł. mieście Warszawie.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami z dnia 19 lipca 1924 r. w przedmiocie utrzymania porządku w domach, na dziedzińcach, chodnikach i jezdniach w gminach miejskich (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 679).

18 lutego Nr. 15. rok 1921.

Poz. 91.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 lutego 1921 r.

w przedmiocie utworzenia władz szkolnych na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 roku.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy o tymczasowym ustroju władz szkolnych na województwa: nowogródzkie, wołyńskie i poleskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 279).

Poz. 92.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 lutego 1921 r.

w sprawie zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami polskich kolei żelaznych a Tryjestem i Fiume (Rjeką).

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 4 sierpnia 1921 roku w przedmiocie zniesienia rozporządzenia z dnia 13 grudnia 1920 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami polskich kolei żelaznych a Tryjestem i Fiume (Rjeką) (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 488).

19 lutego Nr. 16. rok 1921.

Poz. 93.

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1921 r.

o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Art. 1. Ziemie wschodnie, przynależne do obszaru Rzeczypospolitej zgodnie z umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie z Rosyjską Federa-

cyjną Socjalistyczną Republiką Rad i Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 r., podlegają całkowicie władzy organów centralnych Rzeczypospolitej to jest: *Sejmu, Naczelnika Państwa* i Ministrów.

Art. 2. *Na ziemie w art. 1 wskazane, rozciąga się działanie tymczasowej ustawy o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw 1919, Nr. 65, poz. 395).*

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Art. 3. Ustawą niniejszą w myśl ustępu 3, art. 1 powołanej powyżej ustawy tworzy się na ziemiach, w art. 1 wskazanych, następujące województwa: 1) województwo wołyńskie z siedzibą w Łucku, 2) województwo poleskie z siedzibą w *Pińsku*, 3) województwo nowogródzkie z siedzibą w Nowogródku. Natomiast powiaty grodzieński, wołkowyski i *białowieski*, z wyjątkiem gmin Płowce, Wierzchowice, Dmitrowicze i Dworce, które wracają do powiatu brzeskiego, przyłącza się do istniejącego już wedle powyżej cytowanej ustawy województwa białostockiego.

Rozgraniczenie województwa nowogródzkiego od przyszłego województwa wileńskiego nastąpi w osobnej ustawie.

Podział na poszczególne województwa uwidoczniony jest w załączniku.

Obecnie siedziba woj. poleskiego mieści się w Brześciu n/B.

P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1922 r. w sprawie zniesienia powiatu białowieskiego oraz rozciągnięcia na gminy białowieską, masiewską i suchopolską mocy obowiązującej przepisów o samorządzie powiatowym (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 504) oraz ustawę z dnia 22 grudnia 1925 r. w sprawie utworzenia województwa wileńskiego (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 6 poz. 29).

Art. 4. Dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, obowiązujące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej na ziemiach, w art. 1 określonych, pozostają nadal w mocy z zastrzeżeniem, wyrażonem w art. 5 i 6.

Art. 5. Upoważnia się Radę Ministrów do zniesienia wszelkich wyjątkowych ustaw i rozporządzeń jakiegokolwiek pochodzenia, wydanych na niekorzyść, czy dla przywileju jakiejkolwiek narodowości czy wyznania.

Upoważnienie niniejsze rozciąga się również na powiaty białostocki, bielski i sokólski.

Upoważnia się Radę Ministrów do unieważnienia wszelkich zarządzeń i rozporządzeń jakiegokolwiek pochodzenia, wydanych dla przywileju poszczególnych osób lub grup ich i do unieważnienia umów, zawartych przez władze, które działały na ziemiach, w art. 1 określonych, jeśli umowy te oparte są na takim przywileju lub jeśli przez nie wedle uznania Rządu interesy Skarbu Państwa lub ludności zostały pokrzywdzone. Tak samo Rada Ministrów upoważniona jest do wydania zarządzeń, zmierzających do uporządkowania stosunków, wypływających z unieważnionych zarządzeń i umów.

Art. 6. Upoważnia się Radę Ministrów do rozciągnięcia na ziemie, wskazane w art. 1, mocy poszczególnych dekretów, ustaw i rozporządzeń, obowiązujących na całym obszarze Rzeczypospolitej lub przyległych do tych ziem dzielnicach w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, tudzież,

w związku z dokonaniem tego, do wprowadzenia niezbędnych zmian do ustaw i rozporządzeń dotychczasowych, obowiązujących na ziemiach tych w myśl art. 4 ustawy niniejszej, oraz do stanowienia właściwych przepisów przechodnich i wykonawczych. Rozciągnięte w tej drodze dekrety, ustawy i rozporządzenia, obowiązujące na obszarze Rzeczypospolitej, oraz poczynione zmiany w ustawach i rozporządzeniach, obowiązujących na ziemiach tych dotychczasowo, zyskują tam moc obowiązującą od chwili, oznaczonej uchwałą Rady Ministrów, ogłoszoną w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 7. *Ustawa z dnia 31 lipca 1919 roku (Dz. Ust. Nr. 66, poz. 400) w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej obowiązuje na obszarze ziem, wymienionych w art. 1, od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.*

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3 poz. 18).

Art. 8. Osobne ustawy zabezpieczą ludności prawo swobodnego rozwoju życia kulturalnego, oświatowego i religijnego w jej języku ojczystym.

Art. 9. *Rada Ministrów rozciągnie na nowo utworzone województwa działanie ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego ze zmianami, które obowiązywały w okręgu bielskim i białostockim, określi okręgi wyborcze i liczbę posłów, odpowiadającą zasadom tej ordynacji, i przeprowadzi wybory uzupełniające z tych okręgów posłów do Sejmu Ustawodawczego w ciągu 120 dni od chwili wejścia w życie ustawy niniejszej. W razie rozwiązania do tego czasu Sejmu Ustawodawczego wybory w tych okręgach będą dokonane łącznie z wyborami w całej Rzeczypospolitej.*

P. ustawę z dnia 28 lipca 1922 r.—Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590) oraz ustawę z dnia 28 lipca 1922 r.—Ordynacja wyborcza do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 591).

Art. 10. Ustawa niniejszą wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a wykonanie jej powierza się *Prezydentowi* Ministrów i poszczególnym mistrom, każdemu w jego właściwym zakresie.

Załącznik

do ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 roku.

Województwo nowogródzkie:

1. Baranowicze,
2. *Duniłowicze,*
3. *Dzisna,*
4. Lida,
5. Nieśwież,
6. Nowogródek,
7. Słonim,
8. Stołpce,
9. *Wilejka,*
10. Wołożyn.

Województwo poleskie:

1. Brześć Litewski,
2. Drohiczyn,
3. Kamień Koszyrski,
4. Kobryń,
5. Kosów,
6. Łuniniec,
7. Sarny,
8. Pińsk,
9. Prużany,
10. Stolin.

Województwo wołyńskie:

1. Dubno,
2. Horochów,
3. Kowel,
4. Krzemieniec,
5. Lubomla,
6. Łuck,
7. *Ostróg* — Zdołbunów,
8. Równo,
9. Włodzimierz Wołyński,
10. Kostopol.

Powiaty: dunilowiczowski, dziśnieński i wilejski weszły w skład województwa wileńskiego; p. uwagę do art. 3-go.

Powiat stoliński został utworzony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1922 r. o utworzeniu powiatu stolińskiego oraz włączeniu gmin dobrosławskiej i pohostskiej do powiatu pińskiego (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 1051).

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 r. w sprawie podziału powiatu rówieńskiego na dwie jednostki administracyjne i kreowania powiatu kostopolskiego tudzież regulacji granic powiatów: rówieńskiego, dubnowskiego, łuckiego, ostrogskiego, krzemienieckiego i horochowskiego (Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 655) został utworzony powiat kostopolski oraz siedziba urzędu powiatowego Ostróg, została przeniesiona z Ostroga do Zdołbunowa.

Poz. 94.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 lutego 1921 r.

w przedmiocie statystyki strajków i lokautów.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. Ust. Rz. P. z 1919 r. Nr. 85 poz. 464) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Władze, wskazane w art. 2 niniejszego rozporządzenia, obowiązane są donosić Głównemu Urzędowi Statystycznemu przy użyciu wydanych w tym celu przez ten urząd kwestjonarjuszów o wszelkich wypadkach zbiorowego zawieszenia pracy, spowodowanych bądź przez pracowników (strajk), bądź też przez pracodawców (lokaut). Kwestjonarjusze te po należytem ich wypełnieniu powinny być przesłane najpóźniej w dwadzieścia dni po zakończeniu strajku, względnie lokautu, bezpośrednio Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

§ 2. Obowiązek donoszenia o strajkach, względnie lokautach, ciąży na:

a) inspektorach pracy, *względnie w b. dzielnicy pruskiej inspektorach przemysłowych*, w stosunku do strajków i lokautów w zakładach i przedsiębiorstwach prywatnych wszelkiego rodzaju (rolniczych, przemysłowych, handlowych, transportowych i t. p.), oraz w stosunku do strajków w innych zakładach i przedsiębiorstwach, o ile inspektorzy pracy brali udział w załatwieniu odnośnego zatargu jako rozjemcy lub pośrednicy;
b) urzędach górniczych — w stosunku do strajków w górnictwie;
c) odpowiednich urzędach Ministerstwa Robót Publicznych — w stosunku do strajków w żegludze państwowej i państwowych urządzeniach portowych;
d) odpowiednich dyrekcjach kolejowych — w stosunku do strajków na kolejach żelaznych państwowych;

e) odpowiednich urzędach wojskowych — w stosunku do strajków w państwowych zakładach wojskowych;
f) odpowiednich urzędach komunalnych — w stosunku do strajków w zakładach komunalnych;
g) władzach i urzędach państwowych, nie wyszczególnionych w punktach b), c), d) i e) niniejszego artykułu w stosunku do strajków w zakładach i przedsiębiorstwach im bezpośrednio podległych.

§ 3. Wszystkie zakłady i przedsiębiorstwa prywatne, zatrudniające przynajmniej 5 pracowników najemnych, obowiązane są o każdym wypadku strajku lub lokautu przesyłać do właściwego inspektora pracy następujące zawiadomienia:

a) pierwsze zawiadomienie natychmiast po wybuchu strajku, względnie lokautu z podaniem daty wybuchu zatargu i liczby pracowników, którzy pracę przerwali (mężczyzn, kobiet i młodocianych);
b) drugie zawiadomienie natychmiast po ukończeniu zatargu z podaniem daty ponownego podjęcia pracy, względnie daty, od której zatarg należy uważać za zakończony.

Jeżeli pracownicy nie jednocześnie przerwali pracę, lub nie jednocześnie przystąpili po ukończeniu zatargu do pracy, należy w drugiem zawiadomieniu podać datę przerwania, względnie ponownego przystąpienia do pracy poszczególnych grup pracowników, podając liczbę pracowników, nie pracujących w poszczególnych okresach czasu.

§ 4. Na żądanie inspektorów pracy, *względnie inspektorów przemysłowych*, właściciele, względnie kierownicy gospodarstw, zakładów i przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie 1, § 3 są obowiązani udzielać wszelkich informacyj o każdym strajku, względnie lokaucie w podległych im zakładach, w szczególności udzielać odpisów żądań pracowników, zgłoszonych na piśmie, oraz odpisów umów, zawartych w wyniku zatargu.

§ 5. Właściciele, względnie kierownicy gospodarstw, zakładów i przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie 1 § 3, na wypadek nie zastosowania się do przepisów §§ 3 i 4 niniejszego rozporządzenia lub podawania danych świadomie nieprawdziwych, podlegają karze do wysokości przewidzianej w art. 5 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej. Kary te wymierza starosta. Od orzeczenia starosty służy odwołanie według obowiązujących przepisów; w szczególności w b. dzielnicy pruskiej mają odpowiednie zastosowanie przepisy pruskiej ustawy o wydawaniu policyjnych rozporządzeń karnych w sprawach o wykroczenia z dnia 23 kwietnia 1883 r. (Zb. Ust. strona 65) z wyjątkiem przepisu ustępu 3 § 1 tej ustawy.

§ 6. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się *Dyrektorowi Głównego Urzędu Statystycznego.*

§ 7. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Do § 2 i 4 p. art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1921 r. o inspekcji pracy (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 590);
do § 5 p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365);

do § 6 p. ustawę z dnia 1 czerwca 1923 r. w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 436).

Rozporządzeniami Rady Ministrów z d. 21 grudnia 1922 r. i z d. 6 września 1923 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na obszar: 1) Ziemi Wileńskiej, 2) województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, powiatów: brasławskiego, dziśnieńskiego, duniłowiczowskiego, wilejskiego, grodzieńskiego, wołkowyskiego, gmin: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej, pow. bielskiego oraz 3) Spisza i Orawy (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 116 poz. 1055 i z 1923 r. Nr. 92 poz. 727 i 730). Pozatem p. rozporządzenie Rady Ministrów z d. 22 marca 1923 r. w przedmiocie statystyki strajków i lokautów w górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 207).

Poz. 95.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 5 lutego 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 7, poz. 44 wzgl. Dz. Urz. Min. b. dzielnicy pruskiej Nr. 10 str. 221) na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Na mocy art. 6 lit. d. ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 64, poz. 385 wzg. Tyg. Urz. Nr. 61, str. 319) postanawiam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych co następuje:

Art. 1. Moc obowiązującą rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 52, poz. 320) rozciąga się na obszar b. dzielnicy pruskiej ze zmianami art. 5, 7, 16 i 17.

Artykuły te obowiązywać będą na obszarze b. dzielnicy pruskiej w następującem brzmieniu:

Art. 5. Utracił moc obowiązującą (p. art. 6 ustawy z d. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164, oraz art. 8 ustawy z d. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46 poz 458).

Art. 7. Władzami powołanemi do decyzji w sprawach obywatelstwa są:

a) Starostwa, Starostwa Grodzkie i Prezydenci miast, tworzących powiaty miejskie, ostatni o ile w danem mieście niema Starostwa Grodzkiego,
b) Województwa,
c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Art. 16. Akt nadania obywatelstwa polskiego, jako też wszelkie orzeczenie albo poświadczenie, dotyczące prawa obywatelstwa mogą być z urzędu unieważnione, jeśli się okaże, że okoliczności faktyczne, mające pod względem prawnym znaczenie istotne, o ile służyły władzy za podstawę decyzji, są niezgodne z prawdą.

Z prawa tego korzystać będzie władza zwłaszcza wtenczas, jeśli strona interesowana, albo jej prawny zastępca, przedstawiła świadomie stan faktyczny niezgodnie z rzeczywistością.

Unieważnienie z urzędu ma nastąpić jeśli przepisy ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) lub przepisy niniejszego rozporządzenia zostały naruszone albo mylnie zastosowane.

Do orzeczenia nieważności powołane jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, o ile chodzi o decyzje jego i województw, województwa zaś o ile chodzi o orzeczenie lub poświadczenie starostw, starostw grodzkich i prezydentów miast, tworzących powiaty miejskie.

Art. 17. Prawo odwołania się od orzeczeń i zarządzeń władz, orzekających w sprawach obywatelstwa określa *ustawa z dnia 1 sierpnia 1923 roku w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr 91, poz. 712).*

Art. 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 16 i 17 przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 13 lutego 1924 r. w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 7 czerwca 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy z d. 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego oraz rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z d. 5 lutego 1921 r. w przedmiocie wykonania pomienionej ustawy na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 240); pozatem p. dział XIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Poz. 96.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 lutego 1921 r.

w sprawie zmiany postanowień, dotyczących tymczasowej bezpośredniej komunikacji z kolejami Wolnego Miasta Gdańska.

(p. Nr. 87 poz. 576 z 1920 r.).

Poz. 97.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 8 lutego 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze b. Galicji.

Na mocy art. 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 50, poz. 304), a w celu wykonania tej ustawy na obszarze b. Galicji zarządzam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych co następuje:

Do art. 2 i 6 ustawy:

§ 1.

Istniejącą na zasadzie Galicyjskich ustaw krajowych z dnia 15 lutego 1905 roku (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 39) i z dnia 9 maja 1907 roku (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 48) Radę Szkolną Krajową znosi się.

§ 2.

Z obszaru podległego dotychczas Radzie Szkolnej Krajowej tworzy się *narazie jeden okręg szkolny Lwowski z siedzibą kuratora tego okręgu— we Lwowie.*

Organizację urzędu (kuratorjum) sprawującego pod kierownictwem kuratora administrację w zakresie szkolnictwa na obszarze *okręgu szkolnego Lwowskiego* określi osobny regulamin.

Kurator wchodzi w zakresie administracji szkolnej z wyjątkiem szkół akademickich we wszystkie uprawnienia i obowiązki jakie dotychczas w myśl obowiązujących przepisów należały do naczelnika władzy politycznej i krajowej.

Do ust. 1-go p. rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z d. 18 września 1921 r. w przedmiocie zmiany granic okręgu szkolnego lwowskiego i utworzenia okręgu szkolnego krakowskiego (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 575).

Do art. 4 ustawy:

§ 3.

Państwowe szkoły zawodowe podlegają władzy kuratora w tym samym zakresie, w jakim podlegały Radzie Szkolnej Krajowej z wyjątkiem prawa mianowania nauczycieli tych szkół. Kurator będzie przedkładał Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wnioski w sprawie mianowania dyrektorów i nauczycieli państwowych szkół zawodowych.

Przy rozstrzyganiu odwołań do kuratora od orzeczeń i zarządzeń podległych mu władz i urzędów zarówno jak odwołań od orzeczeń kuratora do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego należy pod względem terminów, sposobu wnoszenia i mocy wstrzymującej odwołań, jako też dopuszczalności dalszego toku instancji stosować dotychczasowe przepisy.

Prawo do udzielania urlopów podwładnym urzędnikom i nauczycielom służy kuratorowi w takich granicach, w jakich dotychczas służyło Radzie Szkolnej Krajowej.

Prawo do przenoszenia w stan spoczynku służy kuratorowi co do tych funkcjonarjuszów, których ma prawo mianować. Prócz tego do zakresu uprawnień kuratora okręgu szkolnego Lwowskiego należą wszystkie inne sprawy, które dotychczas należały do zakresu działania Rady Szkolnej Krajowej, o ile art. 4 ustawy cytowanej na wstępie niniejszego rozporządzenia nie zastrzega ich Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do art. 5 ustawy:

§ 4.

Powołanie do współdziałania z kuratorem Rady Szkolnej Okręgowej nastąpi w późniejszym terminie.

Do art. 7 i 8 ustawy:

§ 5.

Rady szkolne powiatowe na obszarze okręgu szkolnego Lwowskiego otrzymują taki sam zakres działania, jaki dotychczas miały rady szkolne okręgowe, o ile ustawa z dnia 4 czerwca 1920 r. i niniejsze rozporządzenie nie stanowią inaczej.

Siedzibą rad szkolnych powiatowych oraz inspektora szkolnego (inspektoratu szkolnego powiatowego) jest dotychczasowa siedziba rad szkolnych okręgowych.

§ 6.

W skład rady szkolnej powiatowej wchodzą:

a) inspektor szkolny, a gdzie jest ich więcej niż jeden, wszyscy inspektorowie szkolni;

b) jeden duchowny każdego wyznania i obrządku, liczącego w powiecie więcej niż tysiąc dusz, powoływany przez kuratora na podstawie propozycji właściwych ordynarjatów biskupich, a o ile chodzi o przedstawiciela innych wyznań, na podstawie zbiorowej propozycji wszystkich gmin wyznaniowych w powiecie;

c) trzej lub czterej przedstawiciele zawodu nauczycielskiego, z których dwu wybiera powiatowa Konferencja nauczycielstwa szkół powszechnych ze swego grona, a dwóch wyznacza kurator; jednego z pośród dyrektorów lub kierowników państwowych seminarjów nauczycielskich, istniejących w powiecie, a gdzie seminarjów niema z pośród nauczycieli kierujących jednej ze szkół powszechnych w powiecie, drugiego zaś z pośród dyrektorów lub kierowników jednej z państwowych szkół średnich ogólnokształcących, o ile w powiecie istnieją;

d) trzej delegaci rady powiatowej, o ile zaś w powiecie znajduje się miasto, objęte ustawą gminną z dn. 14 marca 1889 r. (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 224), to prócz tego jeden delegat rady gminnej tego miasta;

e) starosta lub delegowany przez niego urzędnik;

f) trzej przedstawiciele ludności, zamieszkali w powiecie, powoływani przez kuratora z pośród sześciu osób, zaleconych przez radę szkolną powiatową, oraz dwaj ich zastępcy, wyznaczeni równocześnie przez kuratora z pośród tychże sześciu osób;

g) jeden z lekarzy szkolnych, wyznaczany przez kuratora — w braku zaś lekarzy szkolnych, lekarz powiatowy.

Kolegja, wymienione w punktach c) i d), wybierają równocześnie taką samą ilość zastępców członków rady szkolnej powiatowej.

Wszyscy członkowie rady i ich zastępcy powinni mieć stałe miejsce zamieszkania na obszarze powiatu. Ustanie tego warunku powoduje utratę mandatu.

§ 7.

W skład rady szkolnej miejskiej w miastach rządzących się własnym statutem wchodzą:

a) inspektor szkolny, a gdzie jest ich więcej niż jeden, wszyscy inspektorowie szkolni;

b) jeden duchowny każdego wyznania i obrządku, liczącego więcej

niż pięćset dusz w mieście, powołany w sposób wskazany w § 6 punkt b) niniejszego rozporządzenia;

c) pięciu przedstawicieli zawodu nauczycielskiego, z których trzech wybiera miejscowa konferencja nauczycielstwa szkół powszechnych ze swego grona, a pozostałych dwóch wyznacza kurator jednego z pośród dyrektorów państwowych seminarjów nauczycielskich, istniejących w mieście, drugiego zaś z pośród dyrektorów jednej z państwowych szkół średnich ogólnokształcących, istniejących w mieście;

d) czterej delegaci rady miejskiej na czas trwania ich mandatu do tej rady miejskiej;

e) prezydent miasta lub jego zastępca;

f) trzej przedstawiciele społeczeństwa, zamieszkali w mieście, powoływani w sposób określony w § 6 punkt f) niniejszego rozporządzenia;

g) jeden z lekarzy szkolnych, wyznaczony przez kuratora, w braku zaś lekarzy szkolnych — fizyk miejski.

Kolegja, wymienione pod c), d), wybierają równocześnie po jednym zastępcy członka rady szkolnej miejskiej.

§ 8.

Przewodniczącym rady szkolnej powiatowej względnie miejskiej jest inspektor szkolny, a jeśli ich jest w powiecie względnie w mieście dwóch lub więcej, ten, którego wyznaczy kurator. Jako przewodniczący rady szkolnej powiatowej, względnie miejskiej wchodzi on w zakres administracji szkolnej we wszystkie uprawnienia i obowiązki które w myśl obowiązujących przepisów dotychczas należały do naczelnika powiatowej władzy politycznej jako przewodniczącego rady szkolnej okręgowej.

§ 9.

Zastępcę przewodniczącego wybiera rada szkolna zarówno powiatowa, jak miejska ze swego grona. W czasie gdy przewodniczący nie urzęduje, zastępca jego wchodzi we wszystkie uprawnienia i obowiązki przewodniczącego prócz prawa wizytowania szkół i jest odpowiedzialny przed kuratorem za urzędowanie biura właściwej rady szkolnej.

§ 10.

Okres czynności rady szkolnej zarówno powiatowej jak miejskiej trwa trzy lata.

§ 11.

Istniejący na zasdzie § 11 ustawy galicyjskiej z dnia 26 czerwca 1899 r. (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 84) o radach szkolnych okręgowych wydział wykonawczy będzie się składał: a) z przewodniczącego rady szkolnej; b) z dwóch członków rady szkolnej powiatowej, w siedzibie rady zamieszkałych a przez nią w tym celu wybieranych, w miastach zaś z własnym statutem z trzech członków w ten sam sposób wybieranych.

§ 12.

Zamiejscowi członkowie rady szkolnej powiatowej otrzymują diety i koszta podróży według zasad, ustanowionych dla funkcjonarjuszów państwowych, o ile zaś takimi nie są, jak urzędnicy VII stopnia służbowego.

§ 13.

Członkowie rady szkolnej powiatowej, lub miejskiej, wymienieni w §§ 6 i 7 w punkcie c) ust. 1 i w punktach d. f., tracą mandat, o ile mimo doręczenia im wezwania będą bez należytego usprawiedliwienia nieobecni na trzech posiedzeniach rady z rzędu.

Przewodniczący rady szkolnej powiatowej lub miejskiej zawiadomi o tem kuratora celem powołania zastępców (§§ 6 i 7).

O ile zaniedbania, wskazanego w ustępie 1, dopuszcza się dyrektor (nauczyciel kierujący) lub lekarz szkolny (§ 6 i 7 punkt c) ust. 2 i 3, oraz punkt g) niniejszego rozporządzenia), przewodniczący rady szkolnej powiatowej względnie miejskiej zawiadomi o tem kuratora, który wezwie ich do usprawiedliwienia się i wyznaczy ewentualnie innych członków z tej samej kategorji.

§ 14.

W skład rady szkolnej miejscowej wchodzą:

a) jeden przedstawiciel gminy, wybrany przez radę gminną na czas trwania mandatu do rady gminnej, o ile zaś do zakresu działania jednej i tej samej rady szkolnej miejscowej należy kilka gmin, to odpowiednia ilość przedstawicieli;

b) dwaj przedstawiciele ludności, wyznaczeni aż do odwołania przez radę szkolną powiatową;

c) kierownik szkoły, o ile zaś jednej i tej samej radzie szkolnej miejscowej podlega kilka szkół — to wyznaczony przez radę szkolną powiatową kierownik jednej z nich.

Nauczyciele kierujący innych szkół, znajdujących się na obszarze działania rady szkolnej miejscowej, uczestniczą w obradach z głosem doradczym.

Kolegja, wymienione w punktach a) b), wybierają równocześnie taką samą ilość zastępców członków rady szkolnej miejscowej.

Wszyscy członkowie i zastępcy powinni mieć stałe miejsce zamieszkania na obszarze, podległym radzie szkolnej miejscowej.

Ustanie tego warunku powoduje utratę mandatu.

§ 15.

Przewodniczącego rady szkolnej miejscowej wybiera rada z pośród swych członków, wymienionych w § 14 lit. a) b).

§ 16.

Członkowie rady szkolnej miejscowej, wymienieni w § 14 w punktach a) b) tracą mandat o ile mimo doręczenia im zaproszenia a bez należytego usprawiedliwienia nie będą obecni na trzech posiedzeniach rady, z rzędu. Przewodniczący rady szkolnej miejscowej zawiadamia o tem radę szkolną powiatową celem powołania zastępców.

O ile zaniedbania, określonego w ustępie 1 dopuszcza się kierownik szkoły, przewodniczący rady szkolnej miejscowej zawiadamia o tem radę szkolną powiatową, która wzywa kierownika szkoły do usprawiedliwienia się i w razie potrzeby wyznacza innego kierownika szkoły lub nauczyciela na członka rady szkolnej miejscowej.

§ 17.

Okres czynności rady szkolnej miejscowej trwa dwa lata.

§ 18.

W miastach, rządzących się własnym statutem, czynności rady szkolnej miejscowej sprawuje rada szkolna miejska.

§ 19.

Sprzeczne z treścią §§ 5 — 19 niniejszego rozporządzenia przepisy ustaw galicyjskich z dnia 26 czerwca 1899 (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 58) o władzach nadzorczych miejscowych dla szkół ludowych tracą moc obowiązującą.

Do art. 9 ustawy:

§ 20.

Postanowienia art. XII galicyjskiej ustawy krajowej z dnia 15 lutego 1903 r. (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 39) o Radzie Szkolnej Krajowej oraz postanowienia art. 19, ust. 3 ustawy galicyjskiej o radach szkolnych okręgowych z dnia 26 czerwca 1899 r. (dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 84), dotyczące obowiązku dostarczania radzie szkolnej krajowej względnie radom szkolnym okręgowym przez polityczną władzę krajową lub powiatową potrzebnych pomieszczeń oraz sił pomocniczych jako też opędzania ich potrzeb kancelaryjnych, znosi się. Termin ustania tego obowiązku ustalają Kurator Okręgu Szkolnego *Lwowskiego i Generalny Delegat Rządu we Lwowie*, względnie właściwy wojewoda, we wzajemnem porozumieniu.

Po tym terminie wydatki na pomieszczenie władz szkolnych, personel i potrzeby kancelaryjne obciążą budżet Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 21.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 24 grudnia 1926 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie administracji szkolnej w części powiatu nowotarskiego, stanowiącej poprzednio powiat spisko-orawski — Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 10 poz. 79).

23 lutego Nr. 17. rok 1921.

Poz. 98.

DEKRET

z d. 23 lutego 1921 r.

o poddaniu kolei żelaznych mocy ustaw wojennych.

Uchylony na mocy dekretu z dn. 4 marca 1921 r. w przedmiocie uchylenia dekretu, poddającego koleje żelazne mocy ustaw wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz 123).

24 lutego Nr. 18. rok 1921.

Poz. 99.

USTAWA

z dnia 3 lutego 1921 r.

w sprawie delegatów od miast w sejmikach powiatowych.

Uwzględniono w Nr. 19 poz. 51 z 1918 r.

Poz. 100.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 lutego 1921 r.

w przedmiocie wydzielenia powiatu Jaworowskiego z okręgu podległego Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu w Przemyślu i przyłączenia go do okręgu podległego Okręgowemu Urzędowi Ziemskiemu we Lwowie.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 70 poz. 461 z 1920 r.).

Poz. 101.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 lutego 1921 r.

w przedmiocie utrzymania na okres dalszych sześciu miesięcy sądownictwa doraźnego za przestępstwa urzędników, popełnione z chęci zysku.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Dz. P. P. P. z 1919 r. Nr. 55, poz. 341 oraz Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 73 poz. 501).

Poz. 102.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 lutego 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy obowiązującej rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 18-go sierpnia 1920 r. o zawieszeniu postępowania sądowego w sprawach cywilnych dla osób pozostających w służbie czynnej wojska polskiego.

Wygasło z dniem 24 maja 1921 r.

Poz. 103.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 lutego 1921 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Aprowizacji prawa do wydawania zarządzeń w zakresie regulacji wypieku chleba tudzież regulacji i ograniczenia sprzedaży oraz spożycia chleba i cukru.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe w zakresie regulacji i ograniczenia sprzedaży oraz spożycia chleba i cukru, w zakresie zaś regulacji wypieku chleba utraciło moc obowiązującą na zasadzie

ustawy z dn. 29 grudnia 1925 r. o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 2).

Poz. 104.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 31 grudnia 1920 r.

o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dn. 28 marca 1924 r. w przedmiocie regulowania obrotu dewizami i walutami zagranicznemi oraz obrotu pieniężnego z zagranicą — Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 290).

Poz. 105.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

(p. uwagę do poz. 104).

Poz. 106.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 15 stycznia 1921 r.

w sprawie wydawania przez delegatów Ministerstwa Skarbu pozwoleń na wywóz kruszców szlachetnych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 62 poz. 404 z 1920 r.).

Poz. 107.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 11 lutego 1921 roku

w sprawie skreślenia przędzy z jedwabiu sztucznego z listy towarów, których przywóz nie wymaga specjalnych pozwoleń.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 79 poz. 527 z 1920 r.).

Poz. 108.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 19 lutego 1921 roku

w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Uchylone na mocy § 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 30 kwietnia 1921 r. w przedmiocie wydawania środków leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 247).

Poz. 109.

OBWIESZCZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 12 lutego 1921 r.

w przedmiocie sprostowania omyłki w rozporządzeniu z dnia 30 września 1920 r. w sprawie przyznania państwowym funkcjonarjuszom niższym płac zasadniczych poszczególnych stopni, przewidzianych w art. 14 ustawy o uposażeniu urzędników państwowych i funkcjonarjuszów niższych z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 95, poz. 626)

(P. Nr. 95 poz. 626 z 1920 r.).

26 lutego Nr. 19. rok 1921.

Poz. 110.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 lutego 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu wstrzymania eksmisji (wysiedlenia) małorolnych dzierżawców w powiatach, na które rozciągał się zakres działania b. Zarządu Cywilnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego i b. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich.

Uchylone na mocy art. 9 ustawy z dn. 21 września 1922 r. w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych, b. czynszowników oraz „wolnych ludzi" na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego, wołożyńskiego, wilejskiego, wileńskiego, oszmiańskiego, trockiego, święciańskiego, brasławskiego, duniłowiczowskiego, dziśnieńskiego, lidzkiego i gmin: białowieskiej, masiewskiej oraz suchopolskiej powiatu bielskiego (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 822).

28 lutego Nr. 20. rok 1921.

Poz. 111.

U S T A W A

z dnia 25 lutego 1921 r.

o zmianie w ustawach o uposażeniu (Dz. Ust. Nr. 65 z 1920 r., poz. 429, 430, 431 i 436) postanowień, dotyczących podziału miejscowości na klasy dla oznaczania dodatku drożyźnianego.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 120 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

5 marca Nr. 21. rok 1921.

Poz. 112.

U S T A W A

z dnia 18 lutego 1921 r.

o budowie linji kolejowej Kokoszki - Gdynia.

Utraciła moc obowiązującą wobec zakończenia budowy linji kolejowej Kokoszki - Gdynia.

Poz. 113.

U S T A W A

z dnia 25 lutego 1921 r.

w przedmiocie upoważnienia Rady Ministrów do przeprowadzenia w ustawach, wydanych po dniu 31 lipca 1920 r., zmian, dotyczących stopni służbowych i stopni płac funkcjonarjuszów państwowych.

(p. uwagę do poz. 111).

Poz. 114.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 lutego 1921 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Aprowizacji prawa do wydawania rozporządzeń w zakresie ustalania i ujawniania cen oraz ograniczania konsumcji i sprzedaży.

Utraciło moc obowiązującą ze względu na przepis art. 2 i 14 ustawy z dn. 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dn. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618) oraz przepis rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 22 maja 1922 r. o przekazaniu Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawa do wydawania zarządzeń o obowiązku posiadania przez właścicieli przedsiębiorstw handlowych faktur, uwidaczniania cen na artykuły pierwszej potrzeby oraz przedstawiania cenników władzom administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 361).

Poz. 115.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Robót Publicznych

z dnia 17 stycznia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Skarbu, Spraw Wewnętrznych, b. Dzielnicy Pruskiej, oraz Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego — do ustawy z dnia 28 lutego 1919 r. w przedmiocie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 20 poz. 229 z 1919 r.).

Poz. 116.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 lutego 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia postanowień § 68 p. 2 i § 72 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o organizacji władz i urzędów skarbowych na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Utracio moc obowiązującą (p. Nr. 15 poz. 8 z 1920 r.).

Poz. 117.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 lutego 1921 r.

w przedmiocie przesunięcia na obszarze b. zaboru austrjackiego terminów, wyznaczonych w art. 45 — 48 i 50 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 82, poz. 550).

Utraciło moc obowiązującą z upływem terminów, wyznaczonych w niniejszem rozporządzeniu.

Poz. 118.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów: Przemysłu i Handlu, Skarbu, Sprawiedliwości, Kolei Żelaznych, Poczt i Telegrafów, oraz b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 15 lutego 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień §§ 7, 14 i 15 rozporządzenia tychże Ministrów z dnia 30 października 1920 r. w przedmiocie organizacji i przepisów postępowania urzędów, oraz izb przywozu i wywozu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 79 poz. 527 z 1920 r.).

Poz. 119.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Poczt i Telegrafów

z dnia 19 lutego 1921 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 29 sierpnia 1919 r. w przedmiocie odpowiedzialności Zarządu pocztowego za krajowe przesyłki pocztowe i telegramy.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 44 poz. 310 z 1919 r.).

Poz. 120.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 lutego 1921 r.

o uzupełnieniu art. 30 ogólnopolskiej taryfy osobowej i bagażowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 121.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 22 lutego 1921 r.

w sprawie ograniczenia spożycia.

Uchylone na mocy § 28 rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dn. 22 kwietnia 1921 r. w sprawie oszczędności spożycia (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 222).

Poz. 122.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

w przedmiocie utworzenia Komend okręgowych policji państwowej dla Województw: Lwowskiego, Krakowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. o reorganizacji okręgowych komend policji państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 1014).

5 marca Nr. 22. rok 1921.

Poz. 123.

DEKRET

z dnia 4 marca 1921 r.

w przedmiocie uchylenia dekretu, poddającego koleje żelazne mocy ustaw wojennych.

Uwzględniono w Nr. 17 poz. 98.

12 marca Nr. 23. rok 1921.

Poz. 124.

USTAWA

z dnia 22 lutego 1921 roku

zmieniająca niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowem cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej.

Ustawa powyższa zawiera przeliczenie na marki polskie kwot koronowych, przytoczonych w normie jurysdykcyjnej z 1 sierpnia 1895 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 111), w procedurze cywilnej z 1 sierpnia 1895 r. (aust. Dz. Ustaw Nr. 113), w ustawie o sądach przemysłowych z 27 listopada 1896 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 218) i w ces. rozporządzeniu z 22 lipca 1915 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 208) o odnowieniu i sprostowaniu granic. Kwoty te uległy dalszym przeliczeniom na marki w ustawach z 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 769), z 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 705) i rozporządzeniu Rady Ministrów z 17 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 135 poz. 1122) i zostały ostatecznie przerachowane na złote rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 156). Wysokość kwot powyższych w walucie złotowej, a więc z uwzględnie-

niem zacytowanego rozp. Rady Ministrów z 18 lutego 1924 r., podana jest w tekście ustawy z 9 marca 1920 r. zmieniającej niektóre postanowienia ustaw o postępowaniu sądowem cywilnem, obowiązujących w b. dzielnicy austrjackiej (p. z 1920 r. Nr. 24 poz. 144, art. 2, 3, 5 i 6).

Poz. 125.

USTAWA

z dnia 25 lutego 1921 r.

zmieniająca ustawę z dnia 16 marca 1920 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw karnych, obowiązujących w b. zaborze austrjackim (Dz. Ust. Nr. 26, poz. 158), tudzież § 7 austrjackiej ustawy o postępowaniu karnem (austrjack. Dz. Ust. Nr. 119 r. 1873).

Art. 1, 2 i 3 uwzględnione w Nr. 26 poz. 158 z 1920 r., art. 4 pominięto, ponieważ traci moc obow. z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 [2]) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r. — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Poz. 126.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 lutego 1921 roku

o zmianie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1921 r. w przedmiocie utworzenia władz szkolnych na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 15, poz. 91).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 13 kwietnia 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy o tymczasowym ustroju władz szkolnych na województwa: nowogródzkie, wołyńskie i poleskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 279).

Poz. 127.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 marca 1921 r.

w sprawie przymusowego ujawniania zapasów i wykupu przedmiotów powszedniego użytku.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 128.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 27 stycznia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie świadczeń posiadaczy koni dla potrzeb odbudowy.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 129.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 29 stycznia 1921 r.

w przedmiocie ustanowienia egzaminu państwowego dla kandydatów na leśniczych w lasach państwowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 19 marca 1928 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III-ej kategorji państwowej służby leśnej ochronnej i technicznej w Dyrekcjach Lasów Państwowych i nadleśnictwach — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 451).

Poz. 130.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 8 lutego 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 oraz w przedmiocie przyjmowania obligacyj austrjackich pożyczek wojennych przy zapisach na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

Poz. 131.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 17 lutego 1921 r.

w przedmiocie nowego podziału b. Królestwa Kongresowego i b. Obwodu Białostockiego na okręgi i obwody inspekcji pracy, stosownie do podziału tego obszaru na województwa i starostwa.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 5 poz. 90 z 1919 r.). Obecnie obowiązuje rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 20 lutego 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa w sprawie podziału terytorjalnego Rzeczypospolitej Polskiej na okręgi i obwody Inspekcji Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 397).

Poz. 132.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 23 lutego 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryf kolejowych na kolejach żelaznych dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepis art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 133.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 25 lutego 1921 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 134.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 5 marca 1921 r.

w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 21 lutego 1919 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Monitor Polski Nr. 46 za 1919 r.).

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 marca 1927 r. zmieniającego rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 21 lutego 1919 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 251).

Poz. 135.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 21 lutego 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek druku w rozporządzeniu z dnia 10 grudnia 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. Nr. 1, poz. 1).

(p. z 1921 r. Nr. 1 poz. 1).

15 marca **Nr. 24.** rok 1921.

Poz. 136.

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1921 roku

o ustanowieniu orderu „Orła Białego".

Art. 1. Ustanawia się order „Orła Białego" w celu nagradzania znamienitych zasług zarówno cywilnych, jak wojskowych, położonych w czasie pokoju lub wojny dla chwały i pożytku Rzeczypospolitej.

Art. 2. Order „Orła Białego" jest najwyższą odznaką honorową Rzeczypospolitej i będzie nadawany osobom, które istotnie i wybitnie przyczyniły się do odzyskania lub utrwalenia niepodległości i zjednoczenia Polski albo do jej rozkwitu.

Art. 3. Odznakami orderu „Orła Białego" są:

a) krzyż orderowy:
polski krzyż kawalerski ośmiorożny, pokryty czerwoną emalją z białemi brzegami i pękami promieni złotych między ramionami; na krzyżu orzeł biało-emaljowany ze złotemi żyłkami, z koroną, dziobem i szponami złotemi;
odwrotna strona krzyża gładka z biało-emaljowanym brzegiem i z tłoczonym napisem na ramionach: „Za Ojczyznę i Naród"; w środku na biało-emaljowanem polu, w otoku ze złotych liści dębowych, pokrytych zieloną emalją monogram „RP" (Rzeczpospolita Polska);
b) gwiazda orderowa srebrna, złożona z ośmiu pęków promieni, noszona na lewej piersi; na gwieździe krzyż wzoru, opisanego w p. a) ust. 1, z płomykami złotemi między ramionami krzyża, bez orła; na ramionach krzyża napis, jak w p. a) ust. 2 oraz taki sam monogram z taką samą ornamentacją;
c) wstęga orderowa z błękitnej mory jedwabnej, przewieszona przez lewe ramię do prawego boku;
d) łańcuch orderowy złoty z kolejno powtarzających się ogniw w kształcie klamer płaskich oraz medaljonów, wyobrażających: klamry — złoty monogram „RP" w otoku z liści dębowych, a medaljony — emaljowane tarcze z godłami województw Rzeczypospolitej, potwierdzonemi w drodze ustawodawczej; u dołu łańcucha na monogramie złotym w podwójnym otoku z liści dębowych i wawrzynów zawieszona gwiazda wzoru, opisanego w p. b), lecz wymiaru większego; krzyż na gwieździe z orłem jak w p. a) ust. 1, lecz bez promieni; oczy orła brylantowe; na odwrotnej stronie gwiazdy krzyż bez emalji i orła z napisem, jak w p. a) ust. 2.

Wzory rysunkowe odznak i ich szczegółowe wymiary według załącznika, którego oryginał przechowany będzie w Archiwum Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej.

Art. 4. Wszyscy kawalerowie orderu „Orła Białego" łączą się w Zgromadzenie Kawalerów z Wielkim Mistrzem Orderu i Kapitułą na czele.

Art. 5. *Naczelnik Państwa* z tytułu swego wyboru na ten urząd staje się kawalerem orderu „Orła Białego", jest z urzędu Wielkim Mistrzem Orderu i, jako taki, przewodniczy w Kapitule.

Uroczystą odznaką godności Wielkiego Mistrza jest łańcuch orderu, opisany w art. 3 p. d).

Łańcuch ten jest klejnotem Rzeczypospolitej.

Art. 6. Członków Kapituły w liczbie 5 i dwóch zastępców wybiera co trzy lata Zgromadzenie Kawalerów Orderu „Orła Białego" z pośród swego grona. Kapituła obiera z pośród swoich członków Kanclerza Orderu, który jest zarazem zastępcą Wielkiego Mistrza, jako przewodniczącego Kapituły.

Wybranych zatwierdza w godności Wielki Mistrz Orderu, który zarazem na wniosek Kapituły mianuje dwóch oficjałów orderu „Orła Białego", pełniących czynności podskarbiego i sekretarza orderu.

Dla ważności uchwał Kapituły wymagana jest obecność prócz Kanclerza, dwóch członków Kapituły lub ich zastępców.

Art. 7. Kapituła zarządza sprawami orderu, przygotowuje i przedkłada do właściwego zatwierdzenia projekty zarządzeń i ustaw w sprawach, dotyczących orderu, oraz opinjuje w sprawie wniosku o nadanie odznak orderowych.

Przy kapitule urzęduje Kancelarja Orderu pod kierunkiem Kanclerza Orderu.

Art. 8. Odznaki orderowe nadaje *Naczelnik Państwa* w drodze osobnych dekretów, ogłaszanych w gazecie rządowej, z kontrasygnatą *Prezydenta* Ministrów.

Dekret o odznaczeniu orderem winien zawierać wyszczególnienie zasług, za które order został nadany.

Nie może być odznaczony poseł, ani członek Senatu w czasie trwania ich mandatu, z wyjątkiem pierwszych 10-ciu odznaczeń, proponowanych przez *Tymczasową Radę Orderu (art. 16).*

Art. 9. Kandydatów na kawalerów orderu przedstawia Rada Ministrów na podstawie wniosków poszczególnych Ministrów.

Uchwała Rady Ministrów o przedstawieniu do odznaczenia powinna zapaść większością ⅔ głosów.

Wnioski poszczególnych Ministrów przed złożeniem ich Radzie Ministrów podlegają rozpatrzeniu Kapituły. Opinje Kapituły w zakresie moralnych kwalifikacji kandydatów są dla Rządu obowiązujące.

Art. 10. *Naczelnikowi Państwa* przysługuje prawo własnej inicjatywy przy nadawaniu odznak orderu i wówczas, kiedy z niego korzysta, wnioski jego wnosi na Radę Ministrów *Prezydent* Ministrów.

Art. 11. Cudzoziemcy, którzy położyli zasługi dla Państwa Polskiego, mogą być zaszczycani odznakami orderu, nie wchodzą jednak w skład Kapituły, ani Zgromadzenia Kawalerów.

Wnioski o odznaczenie cudzoziemców nie podlegają rozpatrzeniu Kapituły i są przedstawiane Radzie Ministrów przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych prowadzi ewidencję cudzoziemskich kawalerów orderu.

Art. 12. Osoby, odznaczone orderem „Orła Białego", obowiązane są zwrócić do Skarbu rzeczywiste koszty nadania ozdób orderowych.

Przepis ten nie dotyczy cudzoziemców.

Rada Ministrów na wniosek Kapituły ma prawo zwalniać od obowiązku zwrotu kosztów w całości lub w części również obywateli polskich.

Wysokość kosztów nadania orderu ustanawia Rada Ministrów na wniosek Kapituły Orderu. Wszystkie wydatki na order, przewyższające wpływy za ozdoby orderowe, ponosi Skarb.

Wszelkie pisma i dokumenty w sprawach orderu „Orła Białego" nie podlegają obowiązkowi opłaty skarbowej.

Art. 13. Przestaje być kawalerem orderu, kto na mocy wyroku sądowego pozbawiony został praw obywatelskich lub za czyny niehonorowe na mocy zatwierdzonego przez *Naczelnika Państwa* orzeczenia Kapituły z listy kawalerów został wykreślony.

Art. 14. Szczegóły organizacji orderu, Zgromadzenia Kawalerów, Kapituły, porządku nadawania oraz sposobu noszenia ozdób orderowych będą zawarte w statucie orderu, ustanowionym w drodze dekretu *Naczelnika Państwa* na wniosek Kapituły, zatwierdzony przez Radę Ministrów.

Art. 15 i 16 utr. moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 17. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się *Prezydentowi* Ministrów.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie z dniem jej uchwalenia.

Wzory orderu „Orła Białego", podane jako załącznik do powyższej ustawy w Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 136, w niniejszem wydawnictwie zostały ze względów technicznych pominięte.

Poz. 137.

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1921 roku

o ustanowieniu orderu „Odrodzenia Polski".

Art. 1. Ustanawia się order „Odrodzenia Polski" w celu nagrodzenia zasług, położonych w służbie dla Państwa i społeczeństwa.

Art. 2. Zasadniczemi odznakami orderu „Odrodzenia Polski" są:

a) krzyż orderowy czteroramienny, pokryty białą emalją ze złotemi krawędziami; w środku krzyża na czerwonem tle biały orzeł ustawowego wzoru w otoku błękitno-emaljowanym, napis złotemi literami: „Polonia Restituta"; odwrotna strona krzyża złocista, gładka, bez emalji, w środku na czerwono-emaljowanem polu data 1918;

b) gwiazda orderowa srebrna ośmiopromienna, w środku gwiazdy pokryty białą emalją monogram R. P., w otoku błękitno-emaljowanym napis: „Polonia Restituta";

c) wstęga orderowa z ponsowej mory jedwabnej z białemi prążkami wzdłuż brzegów.

Art. 3. Order „Odrodzenia Polski" dzieli się na pięć klas. Odznakami orderu w poszczególnych klasach są:

a) w klasie I wielki krzyż, zawieszony na szerokiej wstędze orderowej, przepasanej z prawego ramienia na lewy bok; obok wstęgi na lewej piersi gwiazda orderowa;

b) w klasie II krzyż średniej wielkości, zawieszony na szyi na węższej wstędze; na prawej piersi gwiazda orderowa;

c) w klasie III krzyż i wstęga tak, jak w klasie II, bez gwiazdy;

d) w klasie IV krzyż mały, przypięty do lewej piersi na wstędze wąskiej, na wstędze rozetka, upięta z tejże wstążki;

e) w klasie V krzyż mniejszy, przypięty do lewej piersi na wstędze wąskiej.

Wzory rysunkowe odznak i ich szczegółowe wymiary według klas, według załącznika, którego oryginał będzie przechowany w Archiwum Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej.

Art. 3 przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 28 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dn. 4 lutego 1921 r. o ustanowieniu orderu „Odrodzenia Polski" (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 255).

Art. 4. Orderem „Odrodzenia Polski" mogą być odznaczeni nieskazitelnego charakteru i sumiennej pracy obywatele, którzy się szczególnie zasłużyli Ojczyźnie przez dokonanie czynów wybitnych, niezwykłe zalety umysłu i charakteru ujawniających, a mianowicie:

1) wybitną twórczość na polu nauki, sztuki i literatury,
2) bezpłatne pełnienie obowiązków publicznych z pożytkiem dla kraju przy wykazaniu wybitnych zdolności i sumienności pracy,
3) przysporzenie przewyższających oczekiwania Rządu korzyści przy wykonaniu jego zleceń,
4) ulepszenia niezaprzeczone, w jakimbądź wydziale administracji krajowej lub samorządu przyjęte i z dobrym skutkiem zaprowadzone,
5) zapobiegnięcie wielkim klęskom przez zarządzenie środków śpiesznych i skutecznych,
6) czyny wybitnego męstwa i odwagi,
7) wydatne przyczynienie się do rozwoju rolnictwa, przemysłu lub rękodzieł przez dokonanie wynalazków lub trwałą i owocną działalność,
8) ofiarną filantropijną działalność,
9) przynajmniej dziesięcioletnią wyjątkowo gorliwą i nieskazitelną pracę w urzędach państwowych, cywilnych lub wojskowych, instytucjach samorządowych lub społecznych.

Art. 5. *Naczelnik Państwa* z tytułu swego wyboru jest kawalerem orderu Odrodzenia Polski I klasy, jest z urzędu Wielkim Mistrzem Orderu i, jako taki, przewodniczy Kapitule.

Art. 6. Kapituła orderu odrodzenia Polski składa się z powołanych przez Wielkiego Mistrza, z kontrasygnatą *Prezydenta* Ministrów, z pośród kawalerów orderu co lat 3 ośmiu członków i 4-ch zastępców.

Art. 7. Kapituła wybiera z pośród swego grona Kanclerza Orderu, który jest zarazem zastępcą Wielkiego Mistrza, jako przewodniczącego Kapituły, oraz sekretarza i skarbnika orderu.

Art. 8. Kapituła zarządza sprawami orderu, przygotowuje i przedkłada do właściwego zatwierdzenia projekty zarządzeń i ustaw w sprawach, dotyczących orderu, oraz opinjuje w sprawie wniosków o nadanie odznak orderowych.

Dla ważności uchwał Kapituły wymagana jest obecność, poza Kanclerzem, 2-ch członków Kapituły lub ich zastępców.

Przy Kapitule urzęduje kancelarja orderu pod kierownictwem Kanclerza Orderu.

Art. 9. Odznaki orderowe nadaje *Naczelnik Państwa* w drodze osobnych dekretów, ogłaszanych w ga-

zecie rządowej, za kontrasygnatą *Prezydenta* Ministrów.

Dekret odznaczenia orderem winien zawierać wyszczególnienia zasług, za które order został nadany. Obowiązek ogłaszania dekretów w gazecie rządowej oraz wyszczególnienia w dekrecie zasług, za które został order nadany, nie dotyczy cudzoziemców. Z końcem każdego roku będzie ogłaszany w gazecie rządowej wykaz cudzoziemców, odznaczonych orderem „Odrodzenia Polski".

Nie może być odznaczony poseł, ani członek senatu, w czasie trwania ich mandatu — z wyjątkiem pierwszych 15, odznaczonych na wniosek *Tymczasowej Rady Orderu.*

(p. uwagę do art. 3).

Art. 10. Kandydatów na kawalerów orderu przedstawia Rada Ministrów na podstawie wniosków poszczególnych ministrów, którzy składają je każdy w zakresie swojego działania.

Uchwała Rady Ministrów o przedstawieniu do odznaczenia powinna zapaść większością 2/3 głosów.

Wnioski poszczególnych ministrów przed złożeniem ich Radzie Ministrów podlegają rozpatrzeniu Kapituły. Opinje Kapituły w zakresie moralnych kwalifikacji nowych kandydatów są dla Rządu obowiązujące.

Art. 11. *Naczelnikowi Państwa* przysługuje prawo własnej inicjatywy przy nadawaniu odznak orderu i wówczas, kiedy z niego korzysta, wnioski jego wnosi *Prezydent* Ministrów.

Art. 12. Naczelnik Państwa władny jest na wniosek Kapituły, w drodze dekretu, kontrasygnowanego przez *Prezydenta* Ministrów, ustanowić maksymalną liczbę kawalerów orderu.

W czasie wojny to ograniczenie traci swoją moc.

(p. uwagę do art. 3).

Art. 13. Cudzoziemcy, którzy położyli zasługi dla Państwa Polskiego, mogą być zaszczyceni odznakami orderu wszystkich klas, niezależnie od norm, ustanowionych w art. 1 i 4, nie mogą być jednak członkami Kapituły.

Wnioski o odznaczeniu ich nie podlegają opinji Kapituły i są przedstawiane przez Ministra Spraw Zagranicznych w porozumieniu z właściwymi ministrami. Ministerstwo Spraw Zagranicznych prowadzi ewidencję codzoziemskich kawalerów.

Art. 14. Odznaczony orderem winien zwrócić do Skarbu rzeczywiste koszty ozdób orderowych. Przepis ten nie dotyczy cudzoziemców.

Rada Ministrów może na wniosek Kapituły zwalniać od obowiązku zwrotu kosztów w całości lub w części także i obywateli polskich.

Wysokość kosztów nadania orderu ustanawia Rada Ministrów na wniosek Kapituły orderu.

Wszystkie wydatki na order, przewyższające wpływy za odznaki orderowe, pokrywa Skarb.

Wszelkie pisma i dokumenty w sprawach orderu „Odrodzenia Polski" nie podlegają obowiązkowi opłaty skarbowej.

Art. 15. Przestaje być kawalerem orderu, kto na mocy wyroku sądowego pozbawiony został praw obywatelskich, lub za czyny niehonorowe na mocy zatwierdzonego przez *Naczelnika Państwa* orzeczenia Kapituły z listy kawalerów został skreślony.

Art. 16. Szczegóły organizacji Kapituły, zasady i porządek przedkładania wniosków o nadanie orderu oraz przepisy, normujące sposób wręczania, otrzymania i noszenia odznak orderu — unormowane będą w statucie orderu, ustanowionym w drodze dekretu *Naczelnika Państwa* na wniosek Kapituły, zatwierdzony przez Radę Ministrów.

Art. 17 i 18 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 19. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się *Prezydentowi* Ministrów.

Art. 20. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej uchwalenia.

Wzory orderu „Odrodzenia Polski", podane jako załącznik do powyższej ustawy w Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 137„ w niniejszem wydawnictwie zostały ze względów technicznych pominięte.

15 marca Nr. 25. rok 1921.

Poz. 138.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 10 marca 1921 r.

w przedmiocie rejestru spółdzielni.

Na podstawie art. 9 i 120 ustawy z dnia 29 października 1920 roku o spółdzielniach (Dz. Ust. Nr. 111 poz. 733) zarządza się co następuje:

§ 1. Czynności, dotyczących rejestrowania spółdzielni, dokonywają sądy przeznaczone do prowadzenia rejestru handlowego.

§ 2. Sądem właściwym dla spółdzielni lub jej oddziału jest sąd rejestrowy, w którego okręgu znajduje się siedziba spółdzielni lub oddziału.

§ 3. W przedmiocie postępowania oraz sposobu prowadzenia rejestru stosuje się obowiązujące przepisy, dotyczące rejestru handlowego, o ile nie są sprzeczne z ustawą o spółdzielniach lub rozporządzeniem niniejszem.

§ 4. Dla każdej spółdzielni będą prowadzone osobne akta. O dokonaniu wpisów czyni się wzmiankę w aktach spółdzielni.

§ 5. Rejestr spółdzielni, jak również pisma i dokumenty, do niego składane, są dostępne do przeglądania dla wszystkich w godzinach, przez sąd wyznaczonych.

W przedmiocie przeglądania innych aktów rejestrowych obowiązują przepisy ogólne.

§ 6. Pismo, przeznaczone do ogłoszeń spółdzielni, wyznacza Rada Spółdzielcza, ogłaszając swą decyzję w gazecie urzędowej i zawiadamiając o niej sądy rejestrowe.

§ 7. O ile ustawa nie stanowi inaczej, sędzia rejestrowy zarządza ogłoszenie jednocześnie z dokonaniem wpisu; ogłoszenie winno być dokonane raz jeden.

Administracje pism, do ogłoszeń przeznaczonych, obowiązane są przesyłać właściwemu sądowi rejestrowemu po jednym egzemplarzu każdego numeru, zawierającego ogłoszenie przez sąd zarządzone. Numer pisma dołączony będzie do aktów danej spółdzielni.

§ 8. Ogłoszenia powinny być ujęte zwięźle i zawierać oznaczenie sądu rejestrowego, numer rejestru spółdzielni, datę zarejestrowania oraz całkowitą treść wpisu, z opuszczeniem jednak w druku podpisu sędziego lub sekretarza, napisów nad rubrykami, numeru aktów i odsyłaczy do rejestru.

§ 9. O dokonanym wpisie do rejestru sąd zawiadamia zgłaszającego na formularzu, wypełnionym przez kancelarję sądową.

Zawiadomienia o odmowie dokonania wpisu winny być motywowane.

O wysłaniu zawiadomienia zaznaczyć należy w aktach przy postanowieniu sędziego.

§ 10. Zgłoszenia do rejestru spółdzielni dokonywają się, prócz zgłoszenia statutu (art. 5 ustawy) i zmian w statucie (art. 71 ustawy) przez zaprotokółowanie zgłoszenia lub przez podanie, podpisane przez zarząd spółdzielni w formie wierzytelnej. Pełnomocnictwo powinno być uwierzytelnione.

Jeżeli jednak zgłoszenie lub pełnomocnictwo zawiera firmę spółdzielni z podpisem osób, których podpisy w formie wierzytelnej znajdują się już w aktach spółdzielni, uwierzytelnienia można zaniechać.

Uwierzytelnienie podpisów może być dokonane również przez urząd gminny.

§ 11. Rejestr spółdzielni zawiera 9 rubryk (obacz wzór). Do poszczególnych rubryk wciąga się następujące dane:

do pierwszej — numer kolejny wpisów;

do drugiej — firmę spółdzielni, siedzibę, oznaczenie rodzaju i zakresu odpowiedzialności oraz, w rejestrze zakładu głównego — wzmianki o oddziałach, w rejestrze zaś oddziału — wzmiankę o zakładzie głównym;

do trzeciej — przedmiot przedsiębiorstwa oraz ograniczenia co do zawierania umów z nieczłonkami, o ile je statut zawiera;

do czwartej — wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania;

do piątej — imiona i nazwiska członków zarządu, zastępców i likwidatorów;

do szóstej — a) czas trwania spółdzielni, o ile określony został w statucie,

b) pismo przeznaczone do ogłoszeń,
c) rok obrachunkowy, jeżeli się różni od kalendarzowego,
d) liczbę członków zarządu, oraz, jeśli zarząd nie jest jednoosobowy, liczbę ich podpisów, wymaganą na aktach spółdzielni,
e) ograniczenia uprawnień zarządu,
f) postanowienia o zastępcach,
g) przepisy o likwidacji;
wpisy wciągane do rubryki 6-tej powinny być oznaczane właściwemi literami;
do siódmej — rozwiązanie (likwidację), unieważnienie, upadłość;
do ósmej — numer i stronicę aktów, zawierającą decyzję sędziego oraz datę wpisów i podpis sekretarza;
do dziewiątej — uwagi.

§ 12. Każda spółdzielnia otrzymuje w rejestrze kolejny numer bieżący.

Dla wpisów jej przeznacza się co najmniej dwie przyległe stronice rejestru.

§ 13. Wpisy, wciągane pod każdym numerem rejestru, będą miały oddzielną numerację kolejną. Równoczesne wpisy należy wciągać pod jednym numerem kolejnym.

Każdy kolejny numer wpisów winien być oddzielony od następnych linją poprzeczną przez obie stronicę.

§ 14. Każdy wpis winien zawierać, oprócz daty wciągnięcia i podpisu sekretarza, stronicę aktów, na której znajduje się postanowienie sędziego rejestrowego.

§ 15. Zmiany lub wykreślenia wpisów winny być umieszczane w tej rubryce, w której się wpis znajduje. Wpisy lub części ich pozbawione znaczenia należy podkreślić czerwonem atramentem.

Gdy wpis lub wykreślenie następuje z urzędu lub z mocy wyroku sądowego, należy o tem zaznaczyć w rubryce uwag.

§ 16. W przedmiocie opłat pozostają w mocy przepisy, obowiązujące w poszczególnych dzielnicach, w szczególności w b. dzielnicy pruskiej § 11 obwieszczenia Rady Związkowej z dn. 1 lipca 1899 (Dz. Ust. Rzeszy Nr. 347).

P. art. 103 i 104 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 25 lutego 1924 r. w przedmiocie stosowania złotego do opłat w postępowaniu rejestrowem na obszarze sądów apelacyjnych 1) lubelskiego, warszawskiego i wileńskiego (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 209), oraz 2) krakowskiego i lwowskiego oraz sądu okręgowego cieszyńskiego (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 210).

§ 17. *Do chwili zarejestrowania zmian statutu w myśl art. 117 ustawy zrzeszenia, tym przepisem objęte, korzystać będą z rejestru, prowadzonego podług przepisów dotychczasowych.*

Przepis powyższy utracił moc obowiązującą ze względu na wygaśnięcie terminu, przewidzianego w art. 117 ustawy.

§ 18. Na ziemiach b. dzielnicy pruskiej sądy rejestrowe zamkną od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego rejestry członków

spółdzielni, na mocy przepisów dotychczasowych prowadzone, i będą je nadal przechowywały.

Zarządy spółdzielni będą prowadziły rejestry członków w myśl przepisów dotychczasowych aż do wydania instrukcji w tym przedmiocie przez Radę Spółdzielczą (art. 17 i 30 ustawy).

Wzór do rozporządzenia o rejestrze spółdzielni (§ 11).

Nr. spółdzielni

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Numer kolejny wpisu.	Firma spółdzielni, siedziba, rodzaj i zakres odpowiedzialności. Oddziały.	Przedmiot przedsiębiorstwa, ograniczenia co do zawierania umów z niecłonkami.	Wysokość udziału, wpłat na udział i czas ich dokonywania.	Imiona i nazwiska członków zarządu i zastępców. Likwidatorowie.	a) czas trwania spółdzielni, b) pismo przeznaczone do ogłoszeń, c) rok obrachunkowy, d) liczba członków zarządu i forma ich oświadczeń w imieniu spółdzielni, e) ograniczenia uprawnień zarządu, f) postanowienia o zastępcach, g) przepisy o likwidacji.	Rozwiązanie (likwidacja). Unieważnienie. Upadłość.	Numer i stronica aktów. Data wpisów. Podpis sekretarza.	U w a g i.

Poz. 139.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 11 marca 1921 r.

o opłatach w postępowaniu rejestrowem.

Uchylone na mocy § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dn. 12 listopada 1923 r. o opłatach w postępowaniu rejestrowem na obszarze sądów apelacyjnych: lubelskiego, warszawskiego i wileńskiego (Dz. U. R. P. Nr. 124 poz. 1008).

Poz. 140.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 25 lutego 1921 r.

w sprawie taryfy na bilety dodatkowe na miejsca numerowane (plackarty) w pociągach, wyznaczonych do przewozu osób.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 141.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 2 marca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

P. poż. 140.

Poz. 142.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 2 marca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia listy stowarzyszeń i organizacji, uprawnionych do wysyłania swych przedstawicieli do Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 79 poz. 527 z 1920 r.).

22 marca **Nr. 26.** rok 1921.

Poz. 143.

U S T A W A

z dnia 1 marca 1921 r.

o podwyższeniu opłat sądowych w b. dzielnicy austrjackiej.

Art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 uchylone na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 25 lutego 1924 r. w przedmiocie podwyższenia opłat sądowych na obszarze sądów apelacyjnych krakowskiego i lwowskiego i sądu okręgowego cieszyńskiego oraz zastosowania złotego do opłat sądowych (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 186).

Art. 9, 10 i 11 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 144.

U S T A W A

z dnia 1 marca 1921 roku

zmieniająca §§ 66, 80, 81 i 100 galicyjskiej ustawy gminnej dla gmin wiejskich.

Art. 1. Moc obowiązującą § 66 ustawy gminnej z dnia 12 sierpnia 1866 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 19), § 80 tejże ustawy (w brzmieniu, ustalonem ustawą z 13 stycznia 1909 r. — Dz. Ust. Kr. Nr. 20), § 81 tejże ustawy (w brzmieniu ustawy z 18 marca 1888 r. — Dz. Ust. Kr. Nr. 36), wreszcie § 100 tejże ustawy uchyla się, a w ich miejsce wprowadza się nowe w następującem brzmieniu

§ 66. Zakładowy majątek i dobro gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy potrzebne jest przyzwolenie *Tymczasowego Wydziału Samorządowego.*

§ 80. Do nałożenia dodatków, przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumpcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebne jest nawet do nałożenia dodatków, przenoszących 5% dodatków bezpośrednich, jeżeli tego wymaga jeden z członków, należących do rady gminnej podług § 16 (radny bez wyboru). Żądanie to jednak musi być wniesione do rady gminnej na tem posiedzeniu, na którem dodatek uchwalony został, lub do zwierzchności gminnej, najpóźniej w 8 dni po tem posiedzeniu.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumpcyjnego, przenoszących 50% do 100%, potrzebne jest zezwolenie *Tymczasowego Wydziału Samorządowego za zgodą władzy administracyjnej drugiej instancji.* Takie jednak zezwolenie może być udzielone najdłużej na 5 lat. *Gdyby porozumienie między Tymczasowym Wydziałem Samorządowym a władzą administracyjną drugiej instancji nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożona do decyzji Ministrowi Spraw Wewnętrznych.*

Dodatki na dłuższy okres aniżeli 5 lat lub dodatki, przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumpcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu.

Do dodatków do podatków bezpośrednich, o których mowa w powyższych ustępach, nie mają być wliczane dodatki na pokrycie datków konkurencyjnych, nakładanych na gminę na mocy ustaw szkolnych, tudzież dodatki, przeznaczone na pokrycie potrzeb drogowych i wogóle takie dodatki, które nakładane są na pokrycie wydatków, opartych na podstawie innych specjalnych ustaw, a nie na mocy ustawy gminnej.

§ 81. Do zaprowadzenia opłat, nienależących do kategorji dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumpcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebne jest rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu.

Zezwolenie na dalszy pobór tego rodzaju opłat po wygaśnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia, którem wprowadzone zostały, udzielone być może *przez Tymczasowy Wydział Samorządowy za zgodą władzy administracyjnej drugiej instancji,* jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu niż dotyczącem rozporządzeniem dotąd dozwolone były. Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

Pobór kas gminnych za pojedyńcze przez reprezentację gminną w zakresie jej kompetencji udzielane uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organy gminne podejmowane czynności urzędowe dozwolony być może *przez Tymczasowy Wydział Samorządowy za zgodą władzy administracyjnej drugiej instancji,* jednak bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

§ 100. Uchwały rady gminnej, do których ważności potrzebne jest przyzwolenie ministerjalne, mają być podawane do rady powiatowej, która je wraz ze swojem zdaniem przedłoży *przez Tymczasowy Wydział Samorządowy* Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Sprzeczne z nią ustawy i rozporządzenia tracą moc obowiązującą.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej przekazuje się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Skarbu.

Funkcje Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie przeszły na wojewodów krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego do czasu ukonstytuowania się właściwych organów samorządu wojewódzkiego (p. art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie — Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40).

Poz. 145.

U S T A W A

z dnia 4 marca 1921 r.

zmieniająca art. 1 ustawy z dn. 19 grudnia 1919 r. w przedmiocie darowania odszkodowań i nawiązek za przestępstwa leśne (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2 poz. 10).

Utraciła moc obowiązującą (patrz poz. 10/1920 r.).

Poz. 146.

USTAWA KONSTYTUCYJNA

z dnia 8 marca 1921 r.

dotycząca uzupełnienia ustawy Konstytucyjnej z dn. 15 lipca 1920 r., zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497).

Uwzględniono w poz. 497/1920 r.

Poz. 147.

U S T A W A

z dnia 11 marca 1921 r.

w przedmiocie zmiany ustawy z dn. 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. Pr. P. P. Nr. 65 poz. 394).

Uwzględniono w poz. 394/19 r.

Poz. 148.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 lutego 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na ziemie, przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze w dn. 12 października 1920 r., mocy obowiązującej ustawy z dn. 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń.

Pominięte wobec wygaśnięcia ustawy (p. poz. 498 z 1919 r.).

Poz. 149.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 4 grudnia 1920 r.

uzupełniające punkt 4 art. 81 „Przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich".

Utraciło moc obowiązującą, jako zarządzenie przejściowe.

Poz. 150.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 stycznia 1921 r.

w przedmiocie utworzenia wydziału V-go w izbach skarbowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

Poz. 151.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 26 lutego 1921 r.

w przedmiocie urządzenia i utrzymywania piekarń i sklepów z pieczywem, oraz wypieku chleba.

Na podstawie pp. 9, 12 i 24 art. 2 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 roku (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) zarządzam co następuje:

§ 1. Piekarnie w miastach, zaopatrzonych w wodociągi i kanalizację mogą być tylko w domach, posiadających powyższe urządzenia. W miejscowościach, nie posiadających tych urządzeń, piekarnie mogą być w domach, zaopatrzonych w urządzenia ściekowe i wodę, zbadaną przez władzę sanitarną i uznaną za dobrą.

§ 2. Piekarnie winny się znajdować na posesjach, utrzymywanych czysto; w domach mieszkalnych nieskanalizowanych w odległości co najmniej 10 metrów od stajen, obór, chlewów, gnojowisk, śmietników i ustępów ogólnych, w domach skanalizowanych w odległości co najmniej 5 metrów. Piekarnie winny się mieścić na parterze. W pomieszczeniach suterenowych mogą się mieścić tylko wtedy, jeżeli zagłębienie nie przekracza ⅓ ogólnej wysokości pomieszczenia.

§ 3. Wysokość pomieszczeń piekarni winna wynosić co najmniej 2,6 metra. Izby winny być tak obszerne, aby na każdego zatrudnionego robotnika przypadało co najmniej 4 m. kw. powierzchni, i tak widne, aby stosunek powierzchni świetlnej do powierzchni podłogi wynosił co najmniej 1/10. Podłogi winny być z trwałego materjału, szczelne i gładkie. Ściany izb winny być gładkie, pomalowane na kolor jasny. Wszystkie izby winny być zaopatrzone w prawidłową wentylację.

§ 4. Lokal piekarni winien się, o ile możności, składać z pomieszczeń na:

a) rozczynianie ciasta i wypiek chleba,
b) skład mąki,
c) skład pieczywa,
d) ubieralnię.

§ 5. Rozczynianie ciasta i wypiek chleba mogą się odbywać w jednem, dostatecznie obszernem, pomieszczeniu, które winno być oddzie-

lone od ubieralni i ustępu, i winno posiadać podręczną umywalnię z wodą bieżącą do mycia rąk.

Dzieże (bajdy) do rozczyniania ciasta muszą być tak urządzone, aby wraz z tylną swą deską mogły być odsuwane od ściany; muszą być heblowane, gładkie, bez szczelin, codziennie skrobane i myte wrzącą wodą po ukończeniu przygotowania ciasta.

Stoły winny być heblowane, bez szczelin i codziennie skrobane i myte gorącą wodą po ukończeniu przygotowania ciasta.

Deski do chleba z drzewa heblowanego należy ustawiać na wzniesieniu, utrzymywać w czystości zapomocą skrobania, zaś przed ułożeniem ciasta przysypywać mąką lub czystemi otrębami.

Łopaty do chleba należy utrzymywać w czystości, układać na drągach poprzecznych lub kołkach, pod żadnym zaś pozorem na piecu lub podłodze.

Kotły z wodą wrzącą do rozczyniania ciasta winny być pobielane, muszą mieć kran nad urządzeniem do odprowadzania wody, połączonem z kanałem miejskim lub ściekiem.

Kubełki do wody należy utrzymywać w czystości i nie używać do innych celów.

Studzienkę (leszę) przy piecu należy połączyć z kanałem miejskim i oczyszczać codziennie od dna. Tam, gdzie zamiast studzienek są naczynia żelazne, należy je oczyszczać i myć codziennie.

§ 6. Skład mąki nie może się znajdować w piwnicy, i winien być suchy, widny, często przewietrzany. Worki z mąką nie mogą leżeć bezpośrednio na podłodze, lecz na ustawionych w tym celu heblowanych legarach.

§ 7. Pomieszczenie do wypieczonego chleba winno być zaopatrzone w półki drewniane, czysto utrzymywane; nie wolno układać chleba na podłodze. Pomieszczenie winno być widne i często przewietrzane.

§ 8. Ubieralnia dla robotników winna się znajdować w tym samym budynku, co i piekarnia, i winna być czysto utrzymywana. W ubieralni winny się znajdować: umywalnia z bieżącą wodą i czystemi ręcznikami, szafa do ubrań robotników i oddzielna szafa dla fartuchów, czapek i pantofli.

§ 9. Podłogi we wszystkich izbach należy utrzymywać w czystości i codziennie myć po skończonej pracy.

Zmiotki mączne, śmiecie i inne odpadki nie mogą być przetrzymywane w piekarni, lecz winny być codziennie starannie usuwane poza jej obręb. We wszystkich pomieszczeniach winny się znajdować spluwaczki wodne, opróżniane i myte codziennie.

Lampy przy oświetleniu naftowem winny być tak umieszczone, by nie powodowały zanieczyszczeń.

We wszystkich pomieszczeniach piekarni należy tępić muchy, robactwo, myszy i szczury.

§ 10. Robotnicy przed rozpoczęciem pracy winni się przebrać w białe fartuchy, nałożyć białe czapki płócienne i pantofle, wymyć dokładnie ręce i oczyścić paznogcie. Nie wolno przy robocie mieć obnażo-

nego ciała prócz ramion; nie wolno spluwać na podłogę, palić tytoń przy pracy, lub chodzić do ustępu w fartuchach piekarnianych.

Do pracy w piekarniach nie mogą być dopuszczeni robotnicy dotknięci chorobami zakaźnemi lub skórnemi, lub obarczeni otwartą gruźlicą.

W czasie trwania pracy w piekarni dostęp dla osób obcych jest wzbroniony. Nie wolno wpuszczać do piekarni zwierząt domowych. Nie wolno pod żadnym pozorem mieszkać lub spać w pomieszczeniach, wyszczególnionych w art. 4. Chwilowo odpoczywać wolno tylko w ubieralni. Lokale, przeznaczone na piekarnie, nie mogą się łączyć z pomieszczeniami mieszkalnemi.

Sprzedaż pieczywa w pomieszczeniach piekarni jest wzbroniona.

§ 11. Wozy i kosze do pieczywa winny być przykrywane, utrzymywane w czystości i nie używane do żadnego innego celu.

§ 12. Sklepy z pieczywem lub mąką winny być oddzielone od mieszkań prywatnych i pomalowane na kolor jasny; lady i półki na pieczywo utrzymywane w czystości. Chleb i bułki winny być zabezpieczone od owadów, zapomocą siatek i oddzielone od kupujących, którym nie wolno dotykać pieczywa.

Wydający pieczywo winien być ubrany w biały fartuch z rękawami, mieć czyste ręce i nie może być dotknięty chorobą zakaźną lub skórną, lub otwartą gruźlicą.

W sklepach winno być urządzenie z bieżącą wodą do mycia rąk.

§ 13. Chleb powinien być dobrze wypieczony, na przekroju porowaty, bez zakalca. Na każdy bochenek winna być przed wstawieniem ciasta do pieca nałożona biała kartka z firmą piekarni. Nalepianie kartek po wypieku jest surowo wzbronione. Sprzedaż i puszczanie w obieg pieczywa w bochenkach bez kartek piekarni są wzbronione.

§ 14. W piekarniach, które nie odpowiadają przepisom § § 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 niniejszego rozporządzenia, nie wolno dokonywać wypieku chleba, aż do uporządkowania.

Ustępstwa dla piekarń istniejących są dopuszczalne tylko w granicach art. 3, 4 i 6 za zgodą miejscowych władz sanitarnych.

§ 15. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze w myśl ogólnych przepisów karnych. Zakwestjonowane pieczywo podlega zatrzymaniu.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze winno być wywieszone na widocznem miejscu we wszystkich piekarniach i sklepach z pieczywem.

Rozciągnięto rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288), — z dn. 20 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977),

(p. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Sprawiedliwości z dn. 31 października 1927 r. o stosowaniu mechanicznych urządzeń do przesiewania mąki, mieszania i zagniatania ciasta w piekarniach, cukierniach i innych zakładach przemysłowych, wytwarzających pieczywo—Dz. U. R. P. Nr 102 poz. 894)

Poz. 152.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 7 marca 1921 r.

w przedmiocie udzielania zezwoleń na transport produktów pochodzenia zwierzęcego i paszy z obszarów nawiedzonych księgosuszem.

Na mocy art. 7 ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 roku o organizacji władz administracyjnych II-ej instancji (Dz. Pr. z roku 1919 Nr. 65 poz. 395) zarządzam co następuje:

§ 1. Przewidziane w art. 2 ust. III rozporządzenia Ministra Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie walki z księgosuszem z dnia 2 września 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 94, poz. 623) zezwolenia na transport pewnych rodzajów produktów pochodzenia zwierzęcego względnie paszy objętościowej z wolnych od zarazy miejscowości obszaru nawiedzonego księgosuszem wydawane będą przez wojewodę, właściwego dla miejscowości, z której rzeczone przedmioty mają być wywiezione.

§ 2. Zezwolenia udzielane będą na transport wyłącznie kolejami żelaznemi w każdym poszczególnym wypadku wywozu na ściśle określony przeciąg czasu. Po upływie określonego w zezwoleniu terminu — zezwolenie traci swą ważność. Zezwolenia ogólne i bezterminowe udzielane nie będą.

§ 3. Z udzielonego zezwolenia korzystać może jedynie osoba, której ono zostało udzielone. Ustępowanie zezwoleń innym osobom jest wzbronione.

§ 4. Decyzje wojewody w zakresie przewidzianym niniejszem rozporządzeniem są ostateczne i zaskarżeniu nie ulegają.

§ 5. Od podań o udzielenie zezwolenia uiszcza się opłaty stemplowe na zasadach ogólnych, nadto przy udzielaniu zezwoleń ściągane będą od petentów koszta telegraficznego zawiadomienia władz administracyjnych tych obszarów, do których transport ma być skierowany.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 28 marca 1923 r. w przedmiocie zmiany powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 266).

§ 6. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej w dniu ogłoszenia.

Patrz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: z dn. 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337), — z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673).

Poz. 153.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 10 marca 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy adwokackiej dla b. dzielnicy austrjackiej.

Utraciło moc obowiązującą (patrz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 18 października 1923 r. w przedmiocie zmiany taryfy adwokackiej, obowiązującej w b. zaborze austrjackim — Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 876).

Poz. 154.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 14 marca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej rozporządzenia o opłatach za czynności Urzędów Miar (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 1 poz. 2) na terytorjum b. zaboru austrjackiego.

Uchylone na mocy § 31 punkt a rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 13 maja 1922 r. o opłatach za czynności urzędów miar (Dz. U. R. P Nr. 39 poz. 326).

Poz. 155.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych

w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 9 grudnia 1920 r. o uchyleniu dekretu o sekwestrze skór i garbników z dn. 7 lutego 1919 r.

Utraciło moc obowiązującą jako zawierające przepisy przejściowe.

23 marca Nr. 27. rok 1921.

Poz. 156.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dn. 15 marca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia z dn. 5 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 520) w sprawie przyznania ajentom policyjnym w Małopolsce płac zasadniczych poszczególnych stopni płacy, przewidzianych w art. 14 Ustawy o uposażeniu urzędników i państwowych funkcjonarjuszów niższych z dn. 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 429).

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 520/1920 r.).

Poz. 157.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 16 marca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej.

Uchylone na mocy § 38 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dn. 11 lutego 1924 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej, zmienionej ustawą z dn. 16 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 180).

Poz. 158.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 lutego 1921 r.

w przedmiocie zmiany wysokości opłat za czynności urzędów celnych, dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie pozaurzędowym.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 15 grudnia 1921 r. o częściowej zmianie rozporządzenia z dn. 10 maja 1920 r. w przedmiocie opłat za czynności urzędów celnych, dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie pozaurzędowym (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 779).

Poz. 159.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 marca 1921 r.

w sprawie zmiany w przepisach o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 56 poz. 350, Nr. 97 poz. 644, Nr. 106 poz. 702 i 1921 r. Nr. 10 poz. 59).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 22 października 1921 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 630).

Poz. 160.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 3 marca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o skreśleniu przędzy bawełnianej z listy towarów, których przywóz nie wymaga specjalnych pozwoleń.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 23 czerwca 1921 r. w przedmiocie ustalenia rodzajów towarów, przewidzianych w art. 13 ustawy z dn. 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 364).

25 marca **Nr. 28.** rok 1921.

Poz. 161.

Umowa o preliminaryjnym pokoju i rozejmie między Rzecząpospolitą Polską z jednej a Rosyjską Federacyjną Socjalistyczną Republiką Rad i Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad z drugiej strony

podpisana w Rydze w dniu 12 października 1920 roku.

Tekst pominięto.

Poz. 162.

PROTOKÓŁ

z dn. 2 listopada 1920 r.

o wymianie dokumentów ratyfikacyjnych umowy o preliminarjach pokojowych i o rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 roku pomiędzy Rzecząpospolitą Polską z jednej — a Rosyjską Socjalistyczną Federacyjną Republiką Rad i Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad z drugiej strony.

Tekst pominięto.

31 marca **Nr. 29.** rok 1921.

Poz. 163.

USTAWA

z dn. 10 marca 1921 r.

w przedmiocie amnestji.

Pominięto, jako zawierającą przepisy przejściowe.

Poz. 164.

USTAWA

z dn. 18 marca 1921 r.

w przedmiocie nadzwyczajnego dodatku do stałej pensji dla weteranów 1831, 1848 i 1863 roku.

Uchylona na mocy art. 14 ustawy z dn. 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r. i 1863 r. oraz wdów po nich (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 212).

Poz. 165.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 lutego 1921 r.

o podwyższeniu dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1921 r. w tym samym przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 421).

Poz. 166.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 marca 1921 r.

w przedmiocie niektórych zmian w przepisach prawnych, obowiązujących na Ziemiach Wschodnich.

Na mocy artykułu 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 16 z 1921 r. poz. 93) Rada Ministrów stanowi co następuje:

§ 1. Na ziemie, wskazane w art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 16 z r. 1921 poz. 93), rozciąga się moc obowiązującą rozporządzenia b. Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 31 sierpnia 1919 r., dotyczącego wprowadzenia ustroju hipotecznego (Dz. Urz. Z. C. Z. W. 1919 r. Nr. 18, poz. 157) oraz rozporządzenia Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z dnia 4 maja 1920 r., dotyczącego zmian w trybie zatwierdzenia aktów przejścia lub obciążania prawa własności na nieruchomości drobne (Dz. Urz. Z. C. Z. W. i F. P. z r. 1920, Nr. 7, poz. 106) w brzmieniu, nadanem mu przez § 9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5 listopada 1920 r. w przedmiocie wymiaru sprawiedliwości na Terenach Przyfrontowych i Etapowych (Dz. Urz. Z. T. P. i E. Nr. 3, poz. 20) z uzupełnieniami obowiązującemi w myśl §§ 1 i 9 tegoż rozporządzenia.

Przytoczony w brzmieniu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów, normujących organizację sądownictwa i postępowanie sądowe cywilne w województwach: nowogródzkiem, poleskiem i wołyńskiem oraz w powiatach: białowieskim, grodzieńskim i wołkowyskim województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 70).

§ 2. Sądy wydają wyroki i decyzje w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. W zakończonych sprawach karnych i cywilnych b. Sądu Okręgowego w Mińsku, wywiezionych podczas ewakuacji, upoważnia się Sąd Okręgowy Wileński i sędziego pokoju I okręgu w Nowogródku do wydawania osobom zainteresowanym na mocy decyzji incydentalnych bezspornych kaucyj, dokumentów i depozytów.

§ 4. Wykonanie tego rozporządzenia powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od dnia ogłoszenia.

Poz. 167.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 7 marca 1921 r.

w przedmiocie używania domieszek do mąki i chleba.

Na mocy art. 2 pp. 9 i 24 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 roku (Dz. Praw Nr. 63, poz. 37) zarządzam co następuje:

§ 1. Sprzedaż i puszczanie w obieg mąki: mieszanej, chorej, zepsutej lub zanieczyszczonej i wypiek z takiej mąki chleba są wzbronione.

Ustępy 2 i 3 tego paragrafu utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 grudnia 1927 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o uregulowaniu wypieku chleba pszenno-żytniego — Dz. U. R. P. Nr. 1/1928 r. poz. 4).

§ 2. Władze administracyjne pobierają próby mąki, ciasta, chleba i bułek w piekarniach i miejscach sprzedaży i przesyłają je celem zbadania do Państwowych Zakładów badania żywności i przedmiotów użytku publicznego.

§ 3. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze w myśl ogólnych przepisów karnych.

(p. § 4 rozp. powołanego pod § 1).

§ 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozciągnięte rozporządzeniami Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. na województwa wschodnie (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288), — z dnia 20 października 1922 r. — na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977).

Poz. 168.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Przemysłu i Handlu, Ministrem Spraw Zagranicznych, Ministrem Spraw Wewnętrznych, Ministrem Kolei Żelaznych

w przedmiocie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 października 1920 r. o utworzeniu przy Głównym Urzędzie Likwidacyjnym Komisji Rewindykacyjnej.

Utr. moc obow. jako zawierające przepisy przejściowe (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27).

Poz. 169.

U S T A W A

z dnia 25 lutego 1921 r.

w przedmiocie zmian w ustawodawstwie karnem, obowiązującem w b. zaborze rosyjskim.

Art. 1 do 69 pominięto, ponieważ tracą moc obowiązującą z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 § 1 pkt. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 mar-

ca 1928 r. — przepisy wprowadzające kodeks postępowania karnego — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Art. 70. Grzywny, kary pieniężne i należytości przewidziane w kodeksie karnym i w ustawach karnych szczególnych, tudzież w ustawie postępowania karnego, określać należy w wyrokach i decyzjach w złotych.

W ustawach tych ogłoszonych przed 1 stycznia 1920 roku:

1) kwoty, od których zawisła kwalifikacja przestępstwa, oznacza się w ten sposób, że kwoty określone w rublach zastępuje się taką samą ilością złotych, określone zaś w markach polskich taką ilością złotych, która odpowiada połowie liczby marek polskich;

2) wysokość kaucyj kasacyjnych oznacza się jednolicie na 50 złotych;

3) grzywny i kary pieniężne oznaczone w ustawie w określonej liczbowo kwocie pieniężnej, tudzież najniższą i najwyższą granicę kwot pieniężnych wymienionych w art. 59 k. k. oznacza się w ten sposób, że kwoty określone w rublach zastępuje się podwójną liczbą złotych, określone zaś w markach lub złotych polskich taką samą liczbą złotych;

4) należytości, przewidziane w ustawie postępowania karnego, oznacza się jak następuje: w art. 199 — na pół złotego, w art. 985 — na jeden złoty.

Grzywny i kary pieniężne, które wymierza się wedle wartości przedmiotu lub wysokości szkody (uszczerbku), lub wysokości nieprawnej korzyści (zysku), albo wedle ich wielokrotności, należy obliczyć na podstawie wartości przedmiotu, lub wysokości szkody (uszczerbku) lub wysokości nieprawnej korzyści (zysku) oznaczonych w złotych.

Przytoczony w brzmieniu § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89) oraz w brzmieniu § 1 rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 19 marca i 16 czerwca 1924 r., zmieniających częściowo powyższe rozporządzenie (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 302 i Nr. 52 poz. 529).

Art. 71 cz. 1 pominięta (p. uwagę do art. 1 — 69).
cz. 2 utraciła moc obowiązującą.
(p. uwagę pod art. 70).

Art. 72 pominięto, ponieważ traci moc obow. z dniem 1 lipca 1929 r. (p. art. 1 § 1 pkt. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 314).

Art. 73. Dekret z dnia 11 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 6 poz. 103) uchyla się.

Art. 74 pominięto (p. uwagę pod art. 1 — 69).

Art. 75. Ustawa niniejsza obowiązuje w b. zaborze rosyjskim i wchodzi w życie w dni 30 po ogłoszeniu.

Ust. 2, 3 i 4 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 76. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Poz. 170.

U S T A W A

z dnia 17 marca 1921 r.

o wykonaniu ślubu uczynionego przez Sejm Czteroletni, wzniesienia w Warszawie świątyni pod wezwaniem „Opatrzności Bożej".

Art. 1. Dla wykonania ślubu, uczynionego przez Sejm Czteroletni, wzniesienia w Warszawie świątyni pod wezwaniem „Opatrzności Bożej", będzie wybudowany kosztem Państwa kościół pod wezwaniem „Opatrzności Bożej" w Warszawie, na warunkach, niniejszą ustawą określonych.

Art. 2. Miejsce pod ten kościół zostanie obrane przez osobną komisję, złożoną z Jego Eminencji Kardynała Prymasa, Jego Eminencji Kardynała Arcybiskupa Warszawskiego, Ks. Biskupa Krakowskiego, Marszałka i Wicemarszałków Sejmu Rzeczypospolitej, Prezydjum Rady Miejskiej i Prezydenta stołecznego miasta Warszawy pod przewodnictwem Marszałka.

Art. 3. Komisja, powołana w art. 2, zatwierdzi też warunki konkursu i skład sądu konkursowego dla wypracowania projektu rzeczonego kościoła oraz będzie pełniła zwierzchni nadzór nad wykonaniem projektu.

Art. 4. Na cel budowy tego kościoła przysługiwać będzie Rządowi prawo wywłaszczania gruntu i budynków na miejscu obranem na tych samych zasadach, które obowiązują dla wywłaszczenia pod państwowe budynki użyteczności publicznej.

Art. 5. Na koszty, związane z wykonaniem ustawy niniejszej, Ministerstwo Robót Publicznych wnosić będzie potrzebne sumy do budżetu Rzeczypospolitej na rok zaś 1921 ma być na ten cel wniesiona suma dziesięciu miljonów marek.

Art. 6. Dopuszczalne jest uzupełnienie sum w budżecie, na cele tej budowy przewidzianych ze składek publicznych.

Art. 7. Przy kościele „Opatrzności Bożej", na mocy niniejszej ustawy wzniesionym, ufunduje Rząd Rzeczypospolitej wieczyste stypendjum mszalne na odprawianie codziennej mszy św.: w dnie powszednie o godz. 7 rano, w dnie świąteczne o godz. 12 w południe, na intencję pomyślności Rzeczypospolitej i za dusze wszystkich Polaków, którzy zginęli w walkach za odzyskanie niepodległości Ojczyzny, albo w czasie niewoli za miłość i wierność ku Ojczyźnie przez zaborców zamordowani zostali.

Art. 8. Przy kościele będą przewidziane grobowce zasłużonych, z których korzystanie będzie zastrzeżone dla zmarłych katolików, uznanych za zasłużonych przez Sejm Rzeczypospolitej.

Art. 9. Po ukończeniu budowy kościół wraz z placem, zabudowaniami kościelnemi i funduszem fundacyjnym, przekazany będzie hipotecznie na własność Archidjecezji Warszawskiej.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się w zakresie wybudowania kościoła Ministrowi Robót Publicznych, — w zakresie wykonania artykułów 7, 8 i 9 — Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Poz. 171.

U S T A W A

z dnia 17 marca 1921 r.

o wzniesieniu w Warszawie przez Państwo „Domu Ludowego Rzeczypospolitej".

Art. 1. Dla upamiętnienia odzyskania niepodległości i całości Ojczyzny, w dniu uchwalenia Konstytucji 17 marca 1921 r. Sejm postanawia wybudować w Warszawie „Dom Ludowy Rzeczypospolitej" według postanowień ustawy niniejszej.

Art. 2. „Dom Ludowy Rzeczypospolitej" będzie mieścił bibljotekę publiczną, czytelnię publiczną, pracownię naukową, salę na zebrania i odczyty i muzeum kultury i sztuki.

Art. 3. Urządzenia „Domu Ludowego Rzeczypospolitej" będą dostępne bezpłatnie dla wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej na warunkach, w regulaminie Domu ustalonych.

Art. 4. Dla ustalenia wyboru miejsca, warunków konkursu na budowę Domu Ludowego i składu sądu konkursowego, dla zwierzchniego nadzoru nad budową, dla ustalenia regulaminu „Domu Ludowego Rzeczypospolitej", który wskaże sposób tworzenia jego zarządu, metody zarządzania nim i warunki korzystania z niego, powołuje się Komitet Nadzorczy „Domu Ludowego Rzeczypospolitej" pod przewodnictwem Marszałka Sejmu, w składzie pięciu delegatów, wybranych przez Sejm, dwóch przedstawicieli Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, trzech przed-

stawicieli Rady Miejskiej, oraz pięciu przedstawicieli instytucyj kulturalnych, naukowych i artystycznych, pięciu przedstawicieli zrzeszeń zawodowych ludu pracującego, zaproszonych przez poprzednio wymienionych delegatów i przedstawicieli do uczestnictwa w Komitecie.

Art. 5. Budowę Domu prowadzić będzie Ministerstwo Robót Publicznych samo albo przez przedsiębiorcę w drodze konkursu, zatwierdzonego przez Komitet Nadzorczy i będzie odpowiednie kwoty wstawiało na ten cel do budżetu.

Na rok bieżący przeznacza się na ten cel 10 miljonów marek.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Wykonanie jej powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a w zakresie budowy Domu Ludowego — Ministerstwu Robót Publicznych.

Poz. 172.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

w przedmiocie niektórych zmian w przepisach tymczasowych o urządzeniu sądownictwa w b. Królestwie Polskiem.

Częściowo uchylona rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 grudnia 1927 r., zmieniającem niektóre przepisy o urządzeniu sądownictwa i o postępowaniu karnem w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 971), w pozostałej części pominięta, ponieważ przestaje obowiązywać z dniem 1 stycznia 1929 r. (p. art. 297 punkt 2 i art. 299 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 173.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

o wynagrodzeniu ławników sądów pokoju.

Przestała obowiązywać wobec skasowania ławników sądów pokoju (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 grudnia 1927 r., zmieniające niektóre przepisy o urządzeniu sądownictwa i o postępowaniu karnem w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 971).

Poz. 174.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

o przyznaniu kredytu trzech miljardów marek na pomoc rolną.

Pominięto jako zawierającą przepisy przejściowe.

Poz. 175.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

o zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i preparand, oraz wizytatorów szkół (Dz. Ust. Nr. 65, poz. 433).

Utraciła moc obowiązującą wobec wygaśnięcia ustawy z 13 lipca 1920 r. (p. Nr. 65 poz. 433).

Poz. 176.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

w przedmiocie zmiany niektórych przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych.

Art. 1. Niemiecka ustawa o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych z dnia 30 stycznia 1877 r. (Dziennik Ust. Rzeszy z r. 1877 Nr. 6 str. 83 i nast.) ulega następującym zmianom:

1) § 119 otrzymuje brzmienie następujące:

Prawo ubogich udziela się dla każdej instancji zosobna, dla pierwszej instancji łącznie z postępowaniem egzekucyjnem.

Podanie o przyznanie stronie prawa ubogich dla postępowania odwoławczego należy wnieść do sądu pierwszej instancji, który je niezwłocznie wraz z aktami przedłoży sądowi odwoławczemu. Sąd odwoławczy po załatwieniu podania zwróci sądowi pierwszej instancji akta z uchwałą na piśmie wygotowaną celem jej doręczenia.

Podanie o przyznanie prawa ubogich w postępowaniu, mającem się toczyć w Sądzie Najwyższym, należy wnieść do Sądu Apelacyjnego, którego orzeczenie spowodowało wspomniane postępowanie. O podaniu rozstrzyga Sąd Apelacyjny.

Do uzyskania prawa ubogich dla wyższej instancji nie potrzeba wykazania niezamożności w tym razie, gdy prawo ubogich w poprzedniej instancji było udzielone. Jeżeli przeciwnik założył środek prawny, to przy załatwieniu podania o udzielenie prawa ubogich dla wyższej instancji nie ma się już badać, czy dochodzenie lub obrona prawa strony okazuje się pieniaczą, albo pozbawioną widoków powodzenia.

2) W ustępie pierwszym § 233 dodaje się po słowach: „czasokres konieczny" słowa: „czasokres do uzasadnienia odwołania".

3) W § 515 ustępie drugim skreśla się zdanie drugie.

4) W § 516 zmienia się ustęp pierwszy w sposób następujący:

Czasokres do wniesienia odwołania wynosi jeden miesiąc, a w sprawach o zabezpieczenie (areszt) lub o tymczasowe zarządzenie — dwa tygodnie. Czasokres ten jest czasokresem koniecznym i biegnie od doręczenia wyroku.

5) § 518 otrzymuje brzmienie następujące:

Odwołanie zakłada się do sądu odwoławczego przez wniesienie pisma odwoławczego w sądzie procesowym, którego wyrok jest przedmiotem odwołania.

Pismo odwoławcze musi zawierać:

1) oznaczenie wyroku, przeciw któremu odwołanie jest skierowane;

2) o ile wyroku nie doręczono z urzędu — dokument stwierdzający doręczenie wyroku, a w razie braku dokumentu — wskazanie środków dowodowych, dotyczących doręczenia.

3) oświadczenie, że przeciw temu wyrokowi zakłada się odwołanie.

Ogólne postanowienia o pismach przygotowawczych mają zastosowanie do pisma odwoławczego.

6) § 519 otrzymuje brzmienie następujące:

Apelant musi odwołanie uzasadnić bądź to w piśmie odwoławczem, bądź też w osobnem piśmie wniesionem wprost do sądu odwoławczego. Czasokres do uzasadnienia odwołania wynosi jeden miesiąc, a w sprawach o zabezpieczenie, lub o tymczasowe zarządzenie — dwa tygodnie i rozpoczyna się z upływem czasokresu do założenia odwołania. Czasokres do uzasadnienia odwołania może być na wniosek przez przewodniczącego przedłużony. Umawianie się stron o przedłużenie tego czasokresu nie jest dozwolone.

Uzasadnienie odwołania musi zawierać:

1) oświadczenie, w jakiej rozciągłości wyrok się wzrusza i jakich zmian w nim się żąda (wnioski odwoławcze);

2) podanie powodów odwołania.

Do pisma tego ma odpowiednie zastosowanie ustęp trzeci § 518.

Po upływie czasokresu do uzasadnienia odwołania wnoszenia dalszych wniosków odwoławczych i uzasadnienie tychże są dopuszczalne.

7) Po § 519 dodaje się następujące nowe paragrafy:

§ 519a. Do pisma odwoławczego, uzasadnienia odwołania i do każdego pisma przygotowawczego powinna być dołączona potrzebna ilość uwierzytelnionych odpisów.

§ 519b. Jeżeli pisma odwoławczego nie doręcza się adwokatowi, należy oznajmić przeciwnikowi apelanta, że winien dla postępowania odwoławczego ustanowić w charakterze pełnomocnika adwokata, dopuszczonego do wykonywania zawodu adwokackiego w sądach b. dzielnicy pruskiej.

§ 519c. Przeciwnik apelanta powinien w czasokresie jednego miesiąca, a w sprawach o zabezpieczenie lub o tymczasowe zarządzenie w czasokresie dwóch tygodni, licząc od doręczenia mu uzasadnienia odwołania, wnieść pismo przygotowawcze z odpowiedzią na odwołanie.

§ 519d. Przewodniczący winien już przed rozprawą spełnić obowiązki, włożone nań w pierwszym i drugim ustępie § 139 i w tym celu albo zakreśli stronie odpowiedni czasokres do wniesienia pisma przygotowawczego, albo wyznaczy termin w sądzie i zawezwie nań zastępców stron, ewentualnie także strony, do osobistego stawienia się. Przesłuchanie od-

będzie się przed przewodniczącym lub przed członkiem senatu, względnie izby, któremu przewodniczący czynność tę poruczy.

W postępowaniu przed przewodniczącym lub sędzią, przez niego delegowanym, mają odpowiednie zastosowanie przepisy o postępowaniu przed sędzią wyznaczonym.

§ 519e. Za zgodą stron może sąd odwoławczy na posiedzeniu niejawnem powziąć uhwałę dowodową. Ma ona dla oznaczenia wysokości kosztów sądowych i należytości adwokackich takie same znaczenie, jak powzięta przy ustnej rozprawie.

8) W § 520 otrzymuje ustęp pierwszy brzmienie następujące:

Po upływie czasokresu wymienionego w § 519c), wyznacza się z urzędu termin do ustnej rozprawy i zawiadamia się o nim strony.

9) W § 521 wstawia się w miejsce ustępu pierwszego następujące trzy ustępy:

Przeciwnik apelanta może aż do upływu czasokresu do uzasadnienia odwołania przyłączyć się do odwołania nawet wówczas, gdy się zrzekł odwołania, lub upłynął termin do wniesienia onegoż.

Odwołanie przyłączone winno być wniesione do sądu odwoławczego w oddzielnem piśmie, lub razem z pismem wymienionem w § 519 c), i musi odpowiadać wymogom § 518 ustępu drugiego Lb. 1 i 3 oraz ustępu trzeciego, jako też § 519 ustępu drugiego.

Przepis § 519 ustępu czwartego ma odpowiednie zastosowanie.

10) Po § 523 dodaje się następujący nowy paragraf:

§ 523a. W postępowaniu odwoławczem uskutecznia się z urzędu wszystkie doręczenia, z wyjątkiem wyroku, chyba, że wedle szczególnych przepisów tej ustawy także wyrok z urzędu doręczony być winien.

11) Po § 524 dodaje się następujące nowe paragrafy:

§ 524a. Skuteczność umowy stron o spoczywanie postępowania odwoławczego zależna jest od uwiadomienia o niej sądu odwoławczego przez obie strony.

Spoczywające postępowanie nie może być na nowo wszczęte przed upływem trzech miesięcy, licząc od zawiadomienia sądu.

§ 524b. W postępowaniu odwoławczem stronom nie wolno umawiać się o zniesienie terminu.

§ 524c. Wnioskami jednej lub obu stron o przełożenie terminu lub o odroczenie rozprawy sąd odwoławczy nie jest związany.

524d. Sąd odwoławczy winien rozprawę odroczyć, jeżeli strona niestawająca nie została prawidłowo, w szczególności w przepisanym czasie zawezwana, albo jeżeli jej w przepisanym czasie nie uwiadomiono za pomocą pisma o ustnie przytoczonym fakcie lub wniosku.

12) § 535 otrzymuje brzmienie następujące:

Sąd odwoławczy winien z urzędu badać, czy odwołanie jest samo przez się dopuszczalne, jako też czy odwołanie, uzasadnienie onegoż i odwołanie przyłączne wniesiono w ustawowej formie i w ustawowym czasokresie. W braku jednego z tych wymogów należy odwołanie, względnie odwołanie przyłączne, jako niedopuszczalne odrzucić.

Odwołanie i odwołanie przyłączne można odrzucić uchwałą bez ustnej rozprawy.

13) § 542 otrzymuje brzmienie następujące:

Rozprawa przed sądem odwoławczym odbędzie się mimo niestawiennictwa jednej lub obu stron.

Strona niestawająca uważana będzie za przyznającą fakty przez przeciwnika w piśmie jego przytoczone, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie ustalony stosunek rzeczowy lub oświadczenia i twierdzenia w jej piśmie zawarte.

Zezwolenie strony niestawającej na zmianę skargi (§ 527) albo na wystąpienie z nowemi roszczeniami lub z zarzutem potrącenia (§ 529 ust. 2 i 3) będzie uważane za udzielone, jeżeli temu w piśmie przygotowawczem wyraźnie się nie sprzeciwiła.

14) Po § 542 dodaje się następujące nowe paragrafy:

§ 542a. W razie niestawiennictwa obu stron, lub jeśli tylko jedna z nich stawi się do rozprawy odwoławczej, rozpocznie się rozprawa od tego, że jeden z członków senatu, względnie izby, w charakterze sprawozdawcy sprawę wyłoży, przedstawiając na podstawie aktów procesowych jej stan, dotychczasowy przebieg sporu, wnioski odwoławcze i uzasadnienie tychże. Następnie wysłucha sąd przemówienia stawającego do rozprawy zastępcy strony.

§ 542b. O ile rozchodzi się o oznaczenie wysokości kosztów sądowych — uważać należy za ustną rozprawę kontradyktoryjną w rozumieniu przepisów o kosztach sądowych także tę rozprawę przed sądem odwoławczym, która się odbyła w nieobecności jednej lub obydwóch stron, a dla oznaczenia wysokości należytości odwokackich uważana będzie za kontradyktoryjną także ta rozprawa, przy której tylko jedna ze stron rozprawiała, lecz tylko dla tejże strony.

15) W § 544 uchyla się ustęp pierwszy.

16) W § 706 uchyla się ustęp drugi.

Art. 2, 3 i 4 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Art. 5. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi *b. Dzielnicy Pruskiej.*

Patrz ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Rozciągnięta rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych dla górnośląskiej części województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 1003) na górnośląską część województwa śląskiego.

Poz. 177.

USTAWA

z dnia 18 marca 1921 r.

o zwalczaniu przestępstw z chęci zysku, popełnionych przez urzędników.

Uchylona na mocy art. 1 ustawy z dnia 1 czerwca 1923 r. w przedmiocie uchylenia powyższej ustawy oraz uzupełnienia art. 149 kodeksu karnego r. 1903 (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 435).

Poz. 178.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 marca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich oraz ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich na ziemie przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12-go października 1920 r.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 16 z 1921 r., poz. 93) — Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Na ziemie, wskazane w art. 1 powołanej ustawy z dnia 4 lutego 1921 r., rozciąga się moc obowiązującą:

a) uwzględniono w uwagach do poz. 428/1919 r.
b) utracił moc obowiązującą (p. art. 39 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

§ 2. Do czasu wprowadzenia hipotek na obszarze ziem, określonych w § 1, należy o odmowie na przelew prawa własności zawiadamiać w terminie, określonym w art. 5 powołanego w § 1 p. a. tymczasowego rozporządzenia, również starszych notarjuszy.

§ 3, 4 i 5 uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 marca 1922 r. w przedmiocie utworzenia okręgowych i powiatowych urzędów ziemskich na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 345).

§ 6. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc wszelkie sprzeczne z tem rozporządzeniem przepisy i rozporządzenia, obowiązujące na obszarach, określonych w § 1.

§ 7. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się *Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego* i Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Patrz ustawę z dn. 11 sierpnia 1923 r., przytoczoną pod § 1 punkt b.

6 kwietnia Nr. 31. rok 1921.

Poz. 179.

U S T A W A

z dnia 17 marca 1921 r.

w przedmiocie przyznania ponownego nadzwyczajnego dodatku drożyźnianego dla cywilnych emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych i kolejowych, dla nauczycieli szkół powszechnych, średnich i wyższych, jako też dla wdów i sierot po nich oraz księży emerytów, w końcu dla emerytów wojskowych b. państw zaborczych, tudzież wdów i sierot po nich.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 56 Ustawy Emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dn. 28 lipca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466).

Poz. 180.

U S T A W A

z dnia 17 marca 1921 r.

w przedmiocie dodatków drożyźnianych do rent ubezpieczenia inwalidów z powodu starości i dla rodzin po ubezpieczonych, zapewnionych obowiązującą w b. dzielnicy pruskiej ordynacją ubezpieczeniową Rz. Niem. z dnia 19 lipca 1911 r. (Dz. U. Rz. Niem. str. 509).

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 24 lutego 1922 r. w przedmiocie dalszych dodatków drożyźnianych do rent ubezpieczeniowych inwalidów, z powodu starości i dla rodzin po ubezpieczonych, zapewnionych ordynacją ubezpieczeniową Rzeszy Niem. z dn. 19 lipca 1911 r. (Dz. U. Rz. Niem str. 509 i Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 31 poz. 180) — Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 135).

Poz. 181.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 roku

w przedmiocie zmiany przepisów o wymiarze grzywien, nawiązek i wynagrodnego w b. dzielnicy pruskiej.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 11 sierpnia 1923 r. zmieniającą niektóre przepisy karne, obowiązujące w województwach poznańskiem i pomorskiem oraz w górnośląskiej części województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 721).

Obecnie mają zastosowanie przepisy §§ 11 — 17 rozp. Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Poz. 182.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

w przedmiocie nadzwyczajnego kredytu na zakup zagranicznego zboża siewnego.

Wygasła z końcem 1921 r.

Poz. 183.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ust. z 1920 r. Nr. 70, poz. 467).

Art. 1. Upoważnia się Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, z mocą ustawy, mających na celu wykonanie ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 roku.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się *Prezesowi Głównego Urzędu Likwidacyjnego* w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i *Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.*

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

P. rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu (Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27) oraz ustawę z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 184.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 24 lutego 1921 r.

w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 6 lipca 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 459).

Poz. 185.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 8 marca 1921 r.

w przedmiocie rozszerzenia niektórych postanowień rozporządzenia z dnia 2 czerwca 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 49 z 1920 r. poz. 302), tyczącego się walki z zarazą płucną u bydła rogatego na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, łódzkiego, lubelskiego i warszawskiego.

Uwzględniono w Nr. 49 poz. 302 z 1920 r.

Poz. 186.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 8 marca 1921 r.

w sprawie przepisów kolejowych ajencji celnych.

Uchylone na mocy § 15 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 30 kwietnia 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat komisowego i wprowadzenia niektórych zmian w dziale b) „przepisów o kolejowych ajencjach celnych" (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 12 poz. 67 i z 1921 r. Nr. 31 poz. 186) — Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 255.

Poz. 187.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 11 marca 1921 roku

w przedmiocie ograniczenia mocy obowiązującej rozporządzenia z dnia 12 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 z r. 1920, poz. 307) o rozciągnięciu na obszarze b. zaboru rosyjskiego działania dekretu w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych z dnia 5 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 12 z r. 1919 poz. 136) na zyski względnie dochody osiągnięte w latach 1919 i 1920.

Wygasło, jako zarządzenie, wydane na okres przejściowy.

Poz. 188.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 marca 1921 r.

w sprawie zaokrąglenia należności, pobieranych według taryfy osobowej i bagażowej oraz towarowej.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 18 czerwca 1921 r. w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 349).

Poz. 189.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 16 marca 1921 r.

w przedmiocie uchylenia rozporządzenia o ograniczeniu urządzania przedstawień kinematograficznych.

Uwzględniono w Nr. 93 poz. 656 z 1920 r.

Poz. 190.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 19 marca 1921 r.

uzupełniające rozporządzenia z dn. 29 września 1920 r. w przedmiocie walki z księgosuszem (Dz. U. Rz. P. z r. 1920 Nr. 94 poz. 623) i z dn. 26 listopada 1920 w przedmiocie nadzoru sanitarno-weterynaryjnego na linji kordonu, ustanowionego przez Ministerstwo Spraw Wojskowych (Dz U. Rz. P. z r. 1920 Nr. 114 poz. 757).

Uchylone na mocy § 17 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Woj-

skowych z dn. 2 maja 1921 r. w przedmiocie walki z księgosuszem (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 319).

Poz. 191.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 22 marca 1921 r.

w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej.

Utr. moc obow. w związku z wygaśnięciem uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej (p. art. 7 ustawy z dn. 11 marca 1921 r., zmieniającej ustawę o załatwianiu zatargów zbiorowych — Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 147).

Poz. 192.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego oraz Ministrów Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Spraw Wojskowych, w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych

z dnia 23 marca 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom W. P. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 4 z r. 1921 p. 18).

Na mocy art. 13 powołanej ustawy zarządza się co następuje:

§ 1. Za żołnierzy W. P., którzy bronili granic Ojczyzny uważa się: szeregowców, podoficerów, oficerów i równorzędnych W. P. i tych byłych polskich formacji ochotniczych, które ustali szczegółowo Minister Spraw Wojskowych, a którzy pełnili służbę przez czas co najmniej 4-ch miesięcy lub z powodu choroby, odniesionych ran i uszkodzeń przez czas krótszy, bez względu na to, czy w chwili obecnej pozostają w W. P., czy są czasowo lub stale zwolnieni.

Za inwalidów uważa się b. żołnierzy W. P. i formacji ochotniczych, którzy wskutek uszczerbku na zdrowiu, doznanego w czasie i z powodu służby wojskowej, utracili częściowo lub względnie całkowicie zdolność zarobkowania i którzy jako inwalidzi zostali zarejestrowani przez władze wojskowe (art. 1).

§ 2. Za inwalidów i żołnierzy, którzy szczególniej się odznaczyli uważa się:

a) kawalerów orderu „Virtuti Militari" i odznaczonych „Krzyżem Walecznych";

b) inwalidów i żołnierzy, których zasługi wojskowe na froncie zostały stwierdzone przez odznaczenia lub pisemne dowody uznania, rozkazy dzienne, przedstawienia do orderu i t. p.

Minister Spraw Wojskowych może w wyjątkowych wypadkach uznać za szczególnie odznaczonych tych żołnierzy i inwalidów, którzy

z przyczyn od nich niezależnych (stan zdrowia lub względy służbowe) nie mogli pełnić służby na froncie (art. 2 p. a.).

§ 3. Za żołnierzy, którzy dobrowolnie do W. P. wstąpili i odbyli służbę frontową (art. 2 p. b), uważa się: wszystkich ochotników, którzy wstąpili do W. P. w okresie od 1 listopada 1918 r. oraz żołnierzy z tych b. polskich formacji ochotniczych, które ustali szczegółowo Minister Spraw Wojskowych, a którzy służyli co najmniej cztery miesiące w oddziałach frontowych. Ograniczenie co do służby frontowej czteromiesięcznej nie stosuje się do tych ochotników, którzy wstąpili do W. P. na skutek odezwy Rady Obrony Państwa z dnia 3 lipca 1920 r. oraz tych, którzy wskutek odniesionych ran i uszkodzeń lub choroby służbę frontową opuścili (art. 2 p. b).

§ 4. Do opłatnego otrzymania ziemi w miarę rozporządzalnego zapasu, uprawnieni są nienależący do kategorji, wymienionych w §§ 2 i 3:
a) inwalidzi,
b) żołnierze uzdolnieni do pracy na roli (art. 3).

§ 5. Za uzdolnionych do pracy na roli uważa się tych żołnierzy, których stan zdrowotny pozwala na prowadzenie gospodarki rolnej, chociażby nawet zawodowego wykształcenia rolniczego nie posiadali. Pierwszeństwo wśród kandydatów o jednakowych kwalifikacjach mieć będą: zawodowi rolnicy i pochodzący z powiatów, objętych ustawą z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 4, z 1921 r. poz. 17) (art. 3).

§ 6. Minister Spraw Wojskowych osobnem rozporządzeniem powoła do życia komisje kwalifikacyjne, które dokonają podziału ubiegających się o nadanie ziemi na kategorje w §§ 1 — 5 wymienione (art. 9).

§ 7. Rozdział nadanej działki ziemi (osady żołnierskiej), wystarczającej do prowadzenia samodzielnego gospodarstwa winien być określony ściśle według warunków lokalnych, w szczególności: rodzaju gleby, warunków zbytu, stosunków komunikacyjnych oraz stosunków rodzinnych ubiegających się o nadanie ziemi, przyczem wielkość poszczególnej osady żołnierskiej nie może przekraczać 45 ha łącznie z ziemią dotychczas posiadaną.

O ile rozmiar osady żołnierskiej, która ma być nadaną łącznie z ziemią posiadaną przez ubiegającego się, przenosić będzie 45 ha, wówczas nadanie uwarunkowanem będzie od zbycia odpowiedniej ilości posiadanej uprzednio ziemi (art. 5).

§ 8. Powiatowy komitet nadawczy ustali szczegółowy plan kolonizacyjny, w którym uwzględnione być winny: klasyfikacja gruntów, wyłączenie z pod kolonizacji gruntów niezbędnych na przeprowadzenie komasacji i regulacji serwitutów , zachowanie i należyte zużytkowanie cennych budowli i urządzeń, podział zabudowań folwarcznych, przeprowadzenie dróg dojazdowych i polnych, sprostowanie granic, projekt zabudowania nowej osady (plan regulacyjny i zapewnienie zaopatrzenia w wodę) (art. 5).

§ 9. Osady żołnierskie nie mogą być bez zezwolenia Urzędów Ziemskich dzielone w naturze, ani aljenowane aktami prawnemi między żyjącymi i na wypadek śmierci, pod tytułem darmym i obciążającym aż do czasu spłaty ceny nabycia, w żadnym jednak razie nie przed upływem 25 lat od czasu ich nadania, a wszelkie umowy zawarte bez zezwolenia Okręgowych Urzędów Ziemskich są nieważne.

Przy dokupnie gruntów do gospodarstwa już istniejącego, mogą Urzędy Ziemskie uzależnić nabycie od zgody nabywcy na poddanie powyższym zastrzeżeniom całego gospodarstwa nabywcy.

Ograniczenia powyższe powinny być wpisane do aktu nadawczego.

Okręgowe Urzędy Ziemskie udzielą zezwoleń na podział lub sprzedaż osady żołnierskiej w wypadkach, gdy stosunki gospodarcze lub rodzinne osadnika wymagają niezbędnie podziału osady na części zdolne do samoistnej egzystencji gospodarczej (art. 10).

§ 10. Spółki ziemskie, złożone wyłącznie z osadników wojskowych, uprawnionych do otrzymania ziemi, a utworzone w celu wspólnego władania i uprawiania otrzymanej ziemi oraz przygotowania warunków dla prowadzenia samodzielnej gospodarki rolnej poszczególnych członków spółki, w przyszłości otrzymać mogą ziemię i pomoc państwową, o ile zawiązane będą na podstawie zasad umowy takiej spółki ziemskiej, opracowanych przez Główny Urzęd Ziemski w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych (art. 5).

§ 11. Obowiązek osiedlenia się w terminie rocznym od dnia nadania ziemi dotyczy w pierwszym rzędzie osadnika lub absolutnej większości członków spółki ziemskiej.

W razie niemożności osiedlenia się, obowiązek powyższy dotyczy rodziny osadnika, za którą uważa się żonę, krewnych wstępnych i zstępnych bez ograniczenia stopnia, krewnych bocznych do czwartego stopnia, powinowatych do drugiego stopnia i dzieci nieślubne.

W wypadkach wyjątkowych, gdy osadnik pełni służbę publiczną, Główny Urząd Ziemski w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych i Ministerstwem Rolnictwa i Dóbr Państwowych może zezwolić w każdym poszczególnym wypadku na osiedlenie przez czas trwania służby publicznej pełnomocnika lub dzierżawcy, jeśli zarówno osoby tychże, jak i warunki umowy dają rękojmię należytego zagospodarowania osady wojskowej.

Za zagospodarowanie osady uważa się uruchomienie gospodarstwa rolnego i utrzymywanie go przynajmniej na średnim stopniu intensywności przy uwzględnieniu ogólnych i specjalnych miejscowych warunków gospodarczych (art. 6).

§ 12. W każdym przypadku, gdy zajdzie potrzeba usunięcia osadnika z nadanej osady, powiatowy komitet nadawczy przed wydaniem orzeczenia zbada na miejscu, za pośrednictwem jednego ze swych członków, w jakim stopniu osadnik nie dopełnił obowiązku osiedlenia się lub zagospodarowania.

Eksmisję przeprowadzają powiatowe władze administracyjne na podstawie orzeczeń i na wniosek powiatowego komitetu nadawczego, a osada

wraca bezpośrednio do dyspozycji powiatowego komitetu nadawczego z równoczesnem przepisaniem tytułu własności osady w odnośnych księgach hipotecznych na rzecz Państwa.

Osadnikom należy się zwrot wpłaconej kwoty ceny nabycia oraz koniecznych i pożytecznych wkładów (art. 6).

Ustęp 1 tego art. przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministrów: Reform Rolnych, Rolnictwa oraz Spraw Wojskowych z dn. 29 kwietnia 1927 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych w sprawie zmian niektórych postanowień rozporządzenia z dn. 23 marca 1921 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 631).

§ 13. Wysokość opłaty za grunta i budynki nadane sposobem opłatnym określoną będzie przez powiatowy komitet nadawczy w gotówce w rozmiarach, odpowiadających wartości 30 — 100 kg. żyta za hektar rocznie i winna być ściśle dostosowaną do miejscowych warunków, jako to: jakości gleby, stanu kultury rolnej, konfiguracji terenu, znaczniejszych użytków klas niższych, położenia parceli, stosunku do sieci dróg komunikacyjnych, warunków zbytu i t. p.

Wartość od 30 — 100 kg. żyta ma być obliczoną corocznie według cen kontyngensowych, a w braku tychże według bieżących cen miejscowych w miesiącu grudniu każdego roku, ustalonych przez powiatowy komitet nadawczy (art. 7).

§ 14. Osobne rozporządzenie określi sposób, w jaki mają być pobierane opłaty od osadników, tryb postępowania przy nieterminowem uiszczaniu rat, wysokość procentów za zwłokę, warunki przyznawania ulg, zwrot poniesionych wkładów przy przymusowem usunięciu osadnika i t.d. (art. 7).

§ 15. Utracił moc obowiązującą (p. § 3 i 12 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Ministra Spraw Wojskowych i Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dn. 12 marca 1922 r. w przedmiocie pomocy rolnej dla osadnictwa wojskowego — Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 196 i rozporządzenia Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dn. 30 maja 1923 r.: 1) w przedmiocie udzielania kredytu z funduszu 50 miljardów marek osadnikom, korzystającym z ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego, oraz 2) w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 19 kwietnia 1923 r. o przyznaniu kredytu na pomoc dla osadników — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 552 i 553).

§ 16. Na podstawie orzeczenia powiatowego Komitetu Nadawczego o nadaniu ziemi, działki oddane będą w posiadanie osadnikom. Przy oddaniu w posiadanie winien być sporządzony i podpisany przez przedstawiciela Powiatowego Komitetu Nadawczego, wójta gminy i osadnika, protokół, oraz przeprowadzone tymczasowe pomiary na gruncie miejscowemi środkami i okopcowanie osady.

Od chwili oddania działki w posiadanie osadnika, biegnie dla niego, przewidziany w art. 6 ustawy o nadaniu ziemi żołnierzom Wojska Polskiego, jednoroczny oraz trzechletni termin, w ciągu którego obowiązany jest osadnik dopełnić ustawowego obowiązku osiedlenia się lub też zagospodarowania.

Na mocy powyższego protokółu i definitywnych pomiarów, zatwierdzonych przez okręgowy urząd ziemski w terminie sześciomiesięcznym od daty tego zatwierdzenia powiatowy komitet nadawczy obowiązany jest wydać osadnikowi lub spółce akt nadawczy.

Wzory protokółu i aktu nadawczego ustali Główny Urząd Ziemski w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Akt nadawczy stanowi tytuł własności nadanej osady i winien być zarejestrowany u właściwego rejenta lub pisarza hipotecznego celem późniejszego wniesienia do ksiąg hipotecznych (art. 11).

P. uwagę pod § 12.

§ 17. Powiatowe komitety nadawcze, utworzone w myśl art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 4, poz. 17) rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 16 marca 1921 r. dokonywać będą wszelkich czynności związanych z nadaniem ziemi (art. 11).

W szczególności należy do powiatowych komitetów nadawczych w powyższym zakresie:

a) opracowywanie planów kolonizacyjnych (§ 8);
b) ustalanie obszaru poszczególnych osad (§ 7);
c) ustalanie niezbędności i rozmiaru pomocy państwowej (§ 15);
d) wydawanie orzeczeń o nadaniu ziemi (§ 16);
e) oddawanie osad w posiadanie (§ 16);
f) wydawanie aktów nadawczych (§ 16);
g) orzekanie o potrzebie usunięcia osadnika.

§ 18. Minister Spraw Wojskowych zapewni na właściwej drodze powiatowym komitetom nadawczym niezbędną pomoc władz i urzędów wojskowych dla celów osadnictwa, w szczególności przez dostarczenie:

a) fachowych sił mierniczych;
b) poszczególnych żołnierzy lub oddziałów wojskowych dla przedsiębrania potrzebnych robót;
c) środków przewozowych wszelkiego rodzaju z odpowiednią obsługą (art. 12).

§ 19. Nadzór i kontrola w najwyższej instancji w sprawach osadnictwa wojskowego przy wykonaniu niniejszego rozporządzenia należy do kompetencji i wzajemnego porozumienia *Głównego Urzędu Ziemskiego*, Ministerstwa Spraw Wojskowych i Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, a w szczególności:

a) kwalifikowanie zgłoszeń i pomoc wojskowa — do kompetencji Ministerstwa Spraw Wojskowych;
b) udzielanie pomocy państwowej (art. 8 p. 1, 2 i 3) — do kompetencji Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*;
c) techniczne przeprowadzenie osadnictwa — do kompetencji *Głównego Urzędu Ziemskiego.*

§ 20. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Kompetencje Głównego Urzędu Ziemskiego przeszły na Ministra Reform Rolnych (p. art. 36 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706). Ponadto patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 193.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 24 marca 1921 r.

w przedmiocie uchylenia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 sierpnia 1920 r. w przedmiocie uregulowania ruchu ulicznego.

Uwzględniono w Nr. 83 poz. 559 z 1920 r.

12 kwietnia Nr. 32 rok 1921.

Poz. 194.

U S T A W A

z dnia 17 marca 1921 r.

zmieniająca przepisy tymczasowe o kosztach sądowych.

Pominięta ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu przepisów o kosztach sądowych w brzmieniu obecnie obowiązującem w Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 54 poz. 520.

Poz. 195.

U S T A W A

z dnia 18 marca 1921 r.

o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych l u b z a g i n i o n y c h b e z w ł a s n e j w i n y, których śmierć, w z g l ę d n i e z a g i n i ę c i e, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Art. 1. Uprawnionymi do zaopatrzenia ze strony Państwa z tytułu niniejszej ustawy są:

a) inwalidzi wojenni,

b) pozostali po inwalidach wojennych, po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową,

c) pozostali po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych, których zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

Nagłówek i punkt c art. 1 przytoczono w brzmieniu ustawy z dn. 12 lutego 1924 r. w przedmiocie częściowej zmiany ustawy z dn. 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 223).

Art. 2. Za inwalidów wojennych uważa się osoby, które doznały uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia na skutek służby:

a) w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej,

b) w uznanych przez Państwo Polskie wojskowych formacjach polskich przy armjach obcych,

c) w armjach państw zaborczych, o ile służbę tę pełnili w czasie od 1 sierpnia 1914 roku, i to
w armji niemieckiej do 27 grudnia 1918 r.,
w armji rosyjskiej do 1 marca 1918 r.,
w armji austrjackiej do 1 listopada 1918 r.,
a posiadają prawo obywatelstwa polskiego,

d) w walkach orężnych przeciw państwom zaborczym i nieprzyjacielskim o niepodległość Polski po 1 sierpnia 1914 r.,

e) w formacjach obcych, uznanych przez Państwo Polskie za takie, które na zasadzie przymierza lub porozumienia z siłą zbrojną polską, walczyły w obronie Polski przeciw państwom nieprzyjacielskim, jeżeli te osoby doznały uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia w czasie i na skutek walki orężnej z nieprzyjacielem w obronie Polski i o ile te osoby posiadają obywatelstwo polskie lub na mocy uzyskanego zezwolenia przebywają na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a nie mogą uzyskać zaopatrzenia od władz, które te formacje powołały do życia.

Punkt e) przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10 czerwca 1927 r., zmieniającego zakres uprawnionych w myśl ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 475).

Art. 3. Za pozostałych po osobach, w art. 1 wymienionych, uważa się ich rodziny i osoby uprawnione do utrzymania przez nich, t. j.:

a) wdowa,

b) dzieci ślubne,

c) dzieci nieślubne, których ojcostwo jest prawnie stwierdzone,

d) dzieci adoptowane, które były na utrzymaniu uprawnionych do

zaopatrzenia z tytułu niniejszej ustawy, o ile adoptacja nastąpiła przed doznanem uszkodzeniem zdrowia,

e) rodzice.

Art. 3a). Za zaginionego bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych ma być uważany tylko ten, kto na żądanie pozostałych po nim (art. 3) po przeprowadzeniu osobnego postępowania orzeczeniem władzy wojskowej za takiego uznany zostanie. Przepisy o postępowaniu w sprawach o uznanie za zaginionego bez własnej winy, oraz o tem, które władze wojskowe powołane są do przeprowadzenia tego postępowania i orzekania, wyda Minister Spraw Wojskowych drogą rozporządzenia. Ogłoszenie o wdrożeniu postępowania w sprawie uznania za zaginionego bez własnej winy zamieszczone będzie w gazecie rządowej bezpłatnie.

P. uwagę pod art. 1.

Art. 3b). Sądy powiatowe, względnie sądy pokoju, obowiązane są na żądanie władz wojskowych przesłuchiwać świadków pod przysięgą:

a) na stwierdzenie związku przyczynowego między uszkodzeniem zdrowia lub okaleczeniem, względnie śmiercią, a służbą wojskową;

b) w postępowaniu o uznanie za zaginionego bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych.

P. uwagę pod art. 1.

Art. 4. Zaopatrzenie stanowią następujące świadczenia ze strony Państwa:

a) zasadnicza renta inwalidzka,

b) dodatki:
   1) dla ciężko poszkodowanych,
   2) kwalifikacyjny,
   3) drożyźniany,

c) zapomoga pogrzebowa,

d) renty pozostałych,

e) leczenie i doleczanie,

f) zaopatrywanie w aparaty ortopedyczne,

g) szkolenie,

h) opieka społeczna.

Art. 5. Rentę inwalidzką wymierza się w stosunku do stopnia utraconej zdolności zarobkowej.

Art. 6. Prawo do pobierania zaopatrzenia na mocy niniejszej ustawy uzyskuje inwalida wojenny, jeżeli utracił przynajmniej 15% zdolności zarobkowej.

Art. 7. Renta może być czasowa lub stała, zależnie od czasowej lub stałej utraty zdolności zarobkowej. Wysokość jej określa się do 100% co 10%; i tak renta wynosi przy utracie:

15%	zdolności zarobkowej		15%	renty zasadniczej	zupełnego	inwalidy	
od 16%	do 24%	„ „	20%	„	„	„	„
„ 25%	„ 34%	„ „	30%	„	„	„	„
„ 35%	„ 44%	„ „	40%	„	„	„	„
„ 45%	„ 54%	„ „	50%	„	„	„	„
„ 55%	„ 64%	„ „	60%	„	„	„	„
„ 65%	„ 74%	„ „	70%	„	„	„	„
„ 75%	„ 84%	„ „	80%	„	„	„	„
„ 85%	„ 94%	„ „	90%	„	„	„	„
„ 95%	„ 100%	„ „	100%	„	„	„	„

Stopień utraty zdolności zarobkowej określają komisje wojskowo-lekarskie, wyznaczone przez Ministerstwo Spraw Wojskowych, a w razie odwołania rozstrzygają komisje odwoławcze, powołane do życia rozporządzeniem właściwych ministrów.

Jeżeli uszkodzenie zdrowia, uprawniające do zaopatrzenia na mocy niniejszej ustawy, ulegnie pogorszeniu, inwalida może żądać ponownego badania, z tem jednak, że jeśli pretensje okażą się nieuzasadnionemi, ponosi on wszelkie związane z tem badaniem koszty.

Art. 8. Zasadnicza renta zupełnego inwalidy wynosi *500 mk.* miesięcznie.

Renta powyższa następnemi przepisami nie została przerachowana.

Art. 9. Inwalidzi wojenni, którzy utracili przynajmniej 45% swojej zdolności zarobkowej, otrzymują dodatek dla ciężko poszkodowanych, który reguluje się wedle następującej skali:

dla poszkodowanych	w stopniu	od 45%	do 69%	wynosi	dodatek	15%	
„	„	„ „	„ 70%	„ 84%	„	„	30%
„	„	„ „	„ 85%	„ 100%	„	„	50%

renty zasadniczej.

Art. 10. Dodatek kwalifikacyjny przysługuje inwalidom wojennym, którzy przed wstąpieniem do służby wojskowej lub w czasie tej służby pełnili czynności, wymagające większej sprawności zawodowej lub wykształcenia. Dodatek kwalifikacyjny wynosi 25% renty zasadniczej wraz z dodatkiem dla ciężko poszkodowanego. Jeżeli inwalida przed wstąpieniem do służby wojskowej lub w czasie tej służby zajmował stanowisko odpowiedzialne, wymagające znacznego stopnia umiejętności zawodowej lub wykształcenia, przysługuje mu prawo do dodatku kwalifikacyjnego w wysokości 50% przyznanej renty zasadniczej z dodatkiem dla ciężko poszkodowanego.

Art. 11. Zasadnicza renta z dodatkami, w art. 9 i 10 wymienionemi, tworzy pełną rentę inwalidy.

Art. 12. Przez czas trwania wyjątkowych, wojną wywołanych, warunków gospodarczych pobiera inwalida dodatek drożyźniany do renty zasadniczej zależnie od stosunków rodzinnych i miejscowości stałego zamieszkania, zgodnie z ustawą o uposażeniu urzędników państwowych (art. 5 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 65, poz. 429). Do obliczenia mnożnej przyjmuje się jako stopę procentową 3% renty zasadniczej, wobec czego wynosi mnożna:

dla inwalidy samotnego . . .	15,
dla inwalidy z małą rodziną . .	19,
dla inwalidy z średnią rodziną .	22,
dla inwalidy z dużą rodziną . .	25,

a mnożnik odpowiada wysokości każdorazowego mnożnika, ustalonego przez Radę Ministrów do obliczenia dodatków drożyźnianych państwowych urzędników cywilnych i osób wojskowych.

Art. 13. Zapomoga pogrzebowa przysługuje pozostałym po inwalidach wojennych i tych zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową, względnie tym osobom, które poniosły koszty pogrzebu.

Zapomoga pogrzebowa równa się jednomiesięcznej pełnej rencie zupełnego inwalidy wojennego wraz z dodatkiem drożyźnianym. O ile zapomoga przysługuje z tytułu innej ustawy, uprawnionemu służy prawo wyboru.

O ile koszty pogrzebu pokryto ze środków publicznych, prawo do poboru zapomogi pogrzebowej upada.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 4 sierpnia 1922 r., zmieniającej niektóre postanowienia omawianej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 608).

Art. 14. Prawo do zaopatrzenia przysługuje wdowom po osobach, wymienionych w art. 1, o ile związek małżeński:

a) został zawarty przed okaleczeniem lub chorobą, uprawniającą do renty;
b) trwał w razie zawarcia ślubu już po okaleczeniu lub po wystąpieniu choroby, uprawniającej do zaopatrzenia na mocy niniejszej ustawy co najmniej dwa lata; wyjątek stanowi małżeństwo dzietne;
c) o ile tytuł do zaopatrzenia powstał po 1 sierpnia 1914 r.

Prawo wdowy rozpoczyna się z chwilą śmierci męża.

Wdowa zdolna do pracy otrzymuje 30% renty zasadniczej i dodatku kwalifikacyjnego inwalidów, a 50% wdowa niezdolna do pracy, t. j. o ile

jest zajęta wychowywaniem małoletnich dzieci, lub o ile wskutek stałej słabości cielesnej lub umysłowej, poświadczonej przez lekarza urzędowego, nie może zarabiać ⅓ przeciętnych zarobków zdrowej kobiety w danym zawodzie i w danej miejscowości.

Do ust. 1 patrz uwagę pod art. 13.

Art. 15. W razie zamążpójścia otrzymuje wdowa jednorazową odprawę w wysokości całorocznej przyznanej jej renty wraz z dodatkami, tracąc tem samem wszelkie prawa do renty wdowiej.

Art. 16. Zaopatrzenie wdowy nie dotyczy żony separowanej lub rozwiedzionej sądownie, o ile mąż nie był orzeczeniem sądowem zobowiązany do jej utrzymania.

Art. 17. Uprawnione (art. 3 b, c, d) dzieci po osobach, wymienionych w art. 1, otrzymują do chwili samodzielnego zarobkowania lub zamążpójścia rentę sierocą w wysokości 20% renty zasadniczej i dodatku kwalifikacyjnego, a o ile matka ich nie żyje — 30%, najwyżej jednak do ukończenia 18 roku życia. Jeżeli dziecko wskutek upośledzenia fizycznego lub psychicznego nie może zarabiać na siebie i nie posiada środków utrzymania, pobiera rentę przez cały czas trwania tego stanu.

Art. 18. Dodatki drożyźniane dla wdów i sierot oblicza się w myśl art. 12.

Zaopatrzenie wdowie i sieroce nie może przekraczać pełnej renty zupełnego inwalidy wraz z dodatkiem drożyźnianym.

Art. 19. Zupełne sieroty może Państwo umieścić w odpowiednich zakładach na wniosek opiekunów; na ten czas zawiesza się rentę.

Art. 20. Jeżeli inwalida wojenny, poległy lub zmarły wskutek służby wojskowej (art. 1), był lub byłby został jedynym żywicielem rodziców, otrzymują oni zaopatrzenie w wysokości 30% renty zasadniczej inwalidy i dodatku kwalifikacyjnego, dla pozostałego jednego z rodziców 20%, o ile nie są zaopatrzeni lub są niezdolni do zarobkowania.

Dodatek drożyźniany dla rodziców oblicza się w myśl art. 12.

Do ust. 2 patrz uwagę pod art. 13.

Art. 21. Wszystkie zaopatrzenia razem przysługujące pozostałym, nie mogą przekraczać renty inwalidy, jakaby mu się należała przy 100% niezdolności zarobkowej, przyczem kolejność w zaopatrzeniu osób uprawnionych w myśl art. 3 powinna być zachowana.

Art. 22. Renty, przyznane na mocy niniejszej ustawy, wypłaca się miesięcznie z góry.

Art. 23. Renta inwalidzka i pozostałych jest wolna od podatków państwowych i samorządowych i nie ulega zajęciu prawnemu.

Prawo wyborcze przez to nie ulega żadnemu ograniczeniu.

Art. 24. Uprawniony do zaopatrzenia winien dochodzić praw swych przed upływem 1 roku po opuszczeniu służby wojskowej.

Roszczenia, zgłoszone po tym terminie, można uwzględnić o ile:

a) urzędowe świadectwo lekarskie wykaże związek przyczynowy pomiędzy chorobą a służbą wojskową,

b) interesowany bawił zagranicą z uzasadnionych powodów lub był w niewoli.

Pozostali powinni zgłosić swoje uprawnienie do zaopatrzenia w ciągu jednego roku od dnia śmierci poległego lub zmarłego.

W tym wypadku zaopatrzenie należy im się od terminu, określonego w art. 14 ust. 2.

O ile roszczenie do zaopatrzenia nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku — uprawnienie do zaopatrzenia rozpoczyna się od pierwszego dnia następującego po zgłoszeniu miesiąca.

Do trzech ostatnich ustępów patrz uwagę pod art. 13.

Art. 25. Prawo do pobierania renty gaśnie:

1) w razie śmierci,

2) gdy osoba, pobierająca rentę została skazana prawomocnym wyrokiem sądowym:

a) na karę śmierci, na karę więzienia lub ciężkiego więzienia powyżej jednego roku; w województwach poznańskiem, pomorskiem i w górnośląskiej części województwa śląskiego skazanie na karę więzienia w wymiarze wyżej określonym pociąga za sobą zgaśnięcie prawa do pobierania renty tylko w razie orzeczenia utraty obywatelskich praw honorowych,

b) bez względu na wysokość i rodzaj kary, za przestępstwo przeciwpaństwowe.

W wypadku zgaśnięcia prawa pobierania renty z powodów przewidzianych w punkcie 2 lit. a) niniejszego artykułu otrzymuje niewinna rodzina inwalidy wojennego zaopatrzenie w myśl odpowiedniego stosowania zasad art. 14, 17, 20 i 21 niniejszej ustawy.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 października 1927 r. w sprawie zmiany omawianego art. (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 798).

Art. 25 a. Uprawnienie do zaopatrzenia tymczasowego pozostałych po zaginionych bez własnej winy na terenie i w czasie działań wojennych rozpoczyna się od dnia 1 października 1923 r., uprawnienie zaś do zaopatrzenia stałego rozpoczyna się od daty wydania orzeczenia odnośnej władzy wojskowej o uznaniu za zaginionego, natomiast gaśnie:

a) jeżeli zaginiony odnajdzie się;
b) po upływie trzech lat, licząc od chwili wniesienia podania o uznanie za zaginionego, jeżeli w ciągu tego czasu nie przedłożono metryki jego śmierci, względnie nie uzyskano orzeczenia sądowego, uznającego zaginionego za zmarłego.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 12 lutego 1924 r. w przedmiocie częściowej zmiany omawianej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 223).

Art. 26. Prawo do pobierania renty zawiesza się (poza art. 19 i 48):

a) i b) *uchylone*
c) w razie przebywania poza granicami Państwa bez zezwolenia odpowiedniej władzy dłużej niż 1 rok — na czas takiego pobytu zagranicą,
d) w razie utraty obywatelstwa polskiego — do chwili ponownego uzyskania tego obywatelstwa,
e) o ile na mocy prawomocnego wyroku sądowego pozostaje w więzieniu,
f) jeżeli miesięczny dochód, podlegający opodatkowaniu, dwukrotnie przewyższa rentę, jaka przysługuje zupełnemu inwalidzie. Stopniowe obniżanie renty stosuje się z chwilą, gdy dochód osoby przewyższa rentę zupełnego inwalidy. Z każdorazowem podniesieniem się dochodu o $^1/_5$ powyższej normy, obniża się rentę w tym samym stosunku.

Do stwierdzenia wysokości dochodu służy rozstrzygnięcie urzędu podatków i opłat.

Dodatek dla ciężko poszkodowanych nie ulega zawieszeniu, z wyjątkiem punktu d).

Do punktów a, b i f patrz uwagę pod art. 13.

Art. 27. O ile inwalidzie, względnie pozostałym, przysługuje prawo do zaopatrzenia na zasadzie innej ustawy o zaopatrzeniu z funduszów państwowych i samorządowych, mogą oni wybrać sobie zaopatrzenie dla siebie korzystniejsze. Postanowienie powyższe nie ma jednak zastosowania do praw, nabytych lub w przyszłości nabyć się mających na zasadzie ustaw o ubezpieczeniach społecznych.

Patrz uwagę pod art. 13.

Art. 28. Pełna renta inwalidy wraz z dodatkiem drożyźnianym może ulec skapitalizowaniu w celu umożliwienia pobierającym rentę nabycia lub uruchomienia warsztatu na roli, w przemyśle lub

rzemiośle, oraz w celu kształcenia i dokształcania, o ile:

1) osoba, pobierająca rentę, jest pełnoletnią i nie przekroczyła 55 roku życia,
2) istnieje gwarancja celowego użycia skapitalizowanej renty, w myśl motywów wnioskodawcy.

Zaopatrzenie pozostałych nie może ulec skapitalizowaniu.

Patrz uwagę pod art. 13.

Art. 29. W razie skapitalizowania wypłaca się inwalidzie sumę, którą otrzymuje się, mnożąc 6-miesięczne zaopatrzenie inwalidy (pełna renta wraz z dodatkiem drożyźnianym) przez mnożnik, zmieniający się stosownie do wieku; ostatni wynosi dla inwalidy, który ukończył:

lat 21 . . .	18—¾
„ 22 . . .	18—½
„ 23 . . .	18—¼
„ 24 . . .	18.

W ten sposób obniża się mnożnik co cztery lata o 1 aż do ukończonego 48 roku, a potem co dwa lata aż do skończonego 55 roku, tak, że w końcu wynosi mnożnik 8—½.

O ile inwalida wojenny nie posiada warunków do całkowitego skapitalizowania renty w myśl art. 28, może skorzystać z częściowej kapitalizacji renty do wysokości, nie przekraczającej dwuletniego zaopatrzenia, przysługującego mu z tytułu niniejszej ustawy.

Szczegółowe przepisy w tym przedmiocie wyda Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wojskowych.

Patrz uwagę pod art. 13.

Art. 30. Władza państwowa może zabezpieczyć użycie wypłaconej sumy na cele, w art. 28 wyszczególnione, sposobem wypłacania, zahipotekowaniem i zastrzeżeniem sobie prawa kontroli nad obrotem własnością, nabytą dzięki skapitalizowaniu renty.

Art. 31. Renta, w myśl art. 28 i 29 skapitalizowana, nie podlega zajęciu prawnemu. Czynności sądowe, połączone ze skapitalizowaniem, nie podlegają opłatom stemplowym.

Art. 32. Osoby, uprawnione do zaopatrzenia wedle art. 1, które zrzekły się renty w myśl art. 27, lub uzyskały rentę skapitalizowaną, oraz ich rodziny — tracą prawo do zaopatrzenia pieniężnego, nie tracą zaś prawa do innych świadczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Osoby, które na podstawie ustaw b. państw zaborczych uzyskały skapitalizowanie części przypadającej im na podstawie tamtejszych ustaw renty, otrzymują rentę inwalidzką wedle niniejszej ustawy, zmniejszoną o część skapitalizowaną.

Patrz uwagę pod art. 13.

Art. 33. Inwalida wojenny ma prawo korzystania na koszt Państwa z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych, o ile stwierdzonem zostanie, że choroba jego znajduje się w związku przyczynowym z odbytą służbą wojskową. Za czas pobytu w zakładzie leczniczym do 4 tygodni opłaca inwalida rzeczywiste koszty utrzymania z przyznanej mu renty wraz z dodatkami. O ile koszty utrzymania przewyższają rentę, wynikłą stąd różnicę pokrywa Skarb Państwa.

Gdy pobyt inwalidy w zakładzie leczniczym trwa dłużej niż 4 tygodnie, przez czas dalszego w nim pobytu przysługuje mu poza bezpłatnem utrzymaniem 5% pełnej renty i dodatku drożyźnianego samotnego inwalidy zupełnego.

Rodzina znajdującego się w zakładzie leczniczym inwalidy otrzymuje zaopatrzenie w myśl zasad art. 14, 17 i 20.

W tym wypadku żona inwalidy otrzymuje do trzech miesięcy zaopatrzenie, jakie przysługuje wdowie niezdolnej do pracy, a po upływie tego terminu — zależnie od rzeczywistej zdolności do pracy.

Całkowite zaopatrzenie leczącego się inwalidy i jego rodziny nie może przewyższać zaopatrzenia zupełnego inwalidy.

Patrz uwagę pod art. 13.

Art. 34. Prawo do korzystania na koszt Państwa z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych mają również inwalidzi poniżej 15% utraty zdolności zarobkowej, o ile udowodnią, że choroba, wymagająca leczenia, jest w związku z odbytą służbą wojskową.

Art. 35 uchylony.
Patrz uwagę pod art. 13.

Art. 36. O ile stan kalectwa lub zdrowia może się polepszyć, względnie podnieść zdolność zarobkowa, może się poddać inwalida wojenny za zgodą odpowiedniej władzy na koszt Państwa specjalnym zabiegom chirurgicznym i ortopedycznym, lub udać się do specjalnych uzdrowisk i zdrojowisk.

Art. 37. O ile inwalida nie zgadza się na zabiegi lecznicze, które w myśl decyzji komisji lekarsko - wojskowej mogą zapobiec pogorszeniu

się kalectwa lub choroby oraz obniżeniu stopnia zdolności do zarobkowania — nie ma prawa do renty wyższej, do którejby uprawniało go to pogorszenie, spowodowane zaniedbaniem leczenia z winy samego inwalidy.

Art. 38. Po dokonaniu wyżej wymienionych zabiegów leczniczych stwierdza ponownie władza odpowiednia przez komisję, w art. 7 wymienioną, stopień utraty zdolności zarobkowej.

Art. 39. Inwalidzi wojenni otrzymują na koszt Państwa aparaty ortopedyczne w ilości potrzebnej, umożliwiające im wykonywanie zawodu, a także służące dla celów kosmetycznych przy kalectwach, rzucających się w oczy.

Art. 40. Ociemniali inwalidzi otrzymują, po przejściu kursu szkolenia, komplet narzędzi warsztatowych, potrzebnych do wykonywania dostępnych im zawodów (maszyny do pisania pismem wypukłem), a w razie uzasadnionej potrzeby — psa przewodnika.

Dodatek na utrzymanie psa określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 41. Państwo może sobie zastrzec prawo własności co do kosztowniejszych aparatów, narzędzi i psa.

Art. 42. Aparat ortopedyczny winien służyć inwalidzie na pewien okres czasu, bliżej rozporządzeniem określony.

Ponowne zaopatrzenie inwalidy w takiż aparat ortopedyczny przed upływem tego czasu dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy stwierdzono, że zniszczenie nie zostało spowodowane przez złą wolę lub zaniedbanie inwalidy.

Art. 43. Zaopatrywanie inwalidów wojennych w aparaty ortopedyczne i naprawa tychże odbywają się na koszt Państwa.

Zwrot kosztów naprawy aparatów ortopedycznych, jako też kosztów sporządzenia nowych aparatów w zakładach prywatnych jest dozwolony, o ile uzyskano uprzednio zezwolenie na to odpowiedniej władzy.

Suma, ulegająca zwrotowi, nie może przekraczać cen maksymalnych, ustalonych dla takichże aparatów i ich naprawy w wytwórniach i zakładach państwowych.

Art. 44. Inwalidzi wojenni mają prawo do bezpłatnej nauki w odpowiednich zakładach celem podniesienia lub odzyskania dawniejszej zdolności do pracy.

Art. 45. O zawodzie, do którego ma być przygotowany i wyszkolony inwalida, rozstrzyga jego zdolność fizyczna i wykształcenie, przyczem jednak winny być uwzględnione w miarę możności uzasadnione jego życzenia.

Art. 46. Inwalidzie wojennemu, uchylającemu się bez uzasadnionej przyczyny od szkolenia, lub zaniedbującemu je, może być zmniejszona renta o ¼.

Art. 47. Szkolenie i przygotowanie do zawodów na koszt Państwa w myśl art. 45 nie może trwać dłużej niż jeden rok, w wyjątkowych wypadkach do dwóch lat.

O ile inwalida otrzymuje mieszkanie i utrzymanie w danym zakładzie, stosuje się zasadę, *w art. 11 ustęp 3 i 4 w niniejszej noweli określoną*, z tem, że normy tamże określone, stosuje się od 1 dnia miesiąca następującego po wstąpieniu inwalidy do zakładu na czas pobytu w nim.

Patrz uwagę pod art. 13.
Art. 11 noweli odpowiada art. 33 ustawy.

Art. 48. Inwalidzi wojenni, niezdolni do samodzielnego zarobkowania, pozbawieni opieki — mogą być umieszczeni w odpowiednich zakładach na stałe. Umieszczenie inwalidy wojennego w zakładzie wbrew jego woli może nastąpić tylko w razie urzędowego stwierdzenia choroby umysłowej, nałogowego włóczęgostwa i żebraniny. Względem inwalidy stosują się na ten czas postanowienia art. 47, a względem rodziny jego — postanowienia *art. 11 niniejszej noweli*".

Patrz uwagi pod art. 13 i 47.

Art. 49. Inwalidzi, którzy w następstwie ciężkiego uszkodzenia zdrowia uprawniającego do zaopatrzenia na mocy niniejszej ustawy tak są niedołężni, iż stale potrzebują pomocy osób drugich i opieka rodzinna nie wystarczy, a z powodu braku miejsca w domach inwalidów lub z innych ważnych względów pozostają przy rodzinie, otrzymują dodatek na pielęgnację w wysokości 25% pobieranej przez nich pełnej renty.

Art. 50. Inwalidzi, odbywający podróże w sprawach, tyczących się ich zaopatrzenia, mają prawo do zwrotu kosztów podróży i kosztów utrzymania przez czas trwania tychże, z wyjątkiem wypadków, kiedy podróż odbywa inwalida bez wezwania ze strony odnośnej władzy i bez uzasadnionej przyczyny, lub w sprawach odwoławczych, o ile te zostaną odmownie załatwione.

Wysokość ryczałtu za podróże i utrzymanie określi Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 51. Bezrolni i małorolni inwalidzi wojenni, będący z zawodu rolnikami lub obeznani z uprawą roli, mają prawo do otrzymania od Państwa gospodarstwa rolnego w myśl ustaw *z dnia 6 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 70, poz. 462)* i z dnia 17 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. z 1921 r. Nr. 4, poz. 18) i prawo pierwszeństwa. Koszty utworzenia osady inwalidzkiej pokrywa się ze skapitalizowanego zaopatrzenia inwalidy w myśl art. 28 i 29.

Patrz art. 53 ustawy z dn. 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 1/1926 r. poz. 1).

Art. 52. Spółki inwalidów wojennych, zakładające przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, mogą korzystać przed innemi z istniejących udogodnień.

Art. 53. Inwalidzi wojenni mają przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo przy obsadzaniu urzędów państwowych i nadawaniu zezwoleń na sprzedaż towarów monopolowych, biletów loteryjnych, na prowadzenie gospód, księgarń kolejowych i t. p.

Pierwszeństwo takie przysługuje także pozostałym wdowom po inwalidach wojennych, po poległych i zmarłych (art. 1), nie mającym dostatecznych środków do życia.

Art. 54. Inwalidzi wojenni, posiadający dostateczne kwalifikacje, mają pierwszeństwo także przy obsadzaniu urzędów samorządowych, posad w przedsiębiorstwach i zakładach państwowych lub samorządowych, oraz w prywatnych przez Państwo subwencjonowanych i koncesjonowanych.

Art. 55. Pracodawcy w rolnictwie, przemyśle, handlu i komunikacji, nie mogą uchylić się od zatrudnienia na każdych 50 robotników i pracowników przynajmniej jednego inwalidy ciężko poszkodowanego. Rozporządzenie wykonawcze w tym przedmiocie wyda Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Przekroczenia z art. 55 podlegają karze w drodze administracyjnej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 115 poz. 1047).

Art. 55 a). Pracodawcy, winni przekroczenia niniejszego przepisu lub rozporządzeń na jego podstawie wydanych, karani będą w drodze administracyjnej aresztem do sześciu tygodni albo grzywną od 200 do 2.000 zł.

Patrz uwagę pod art. 13.

Dalsze ustępy tego art. utraciły moc obowiązującą (p. art. 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365). Grzywnę przytoczono zgodnie z § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno - administracyjnych i niektórych skarbowych oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Art. 56. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z pierwszym dniem miesiąca, następującego po ogłoszeniu ustawy. Równocześnie względem osób uprawnionych do korzystania z niniejszej ustawy, tracą moc wszystkie przepisy prawne, obowiązujące dotąd w obrębie Rzeczypospolitej Polskiej, regulujące zaopatrzenie inwalidów wojennych oraz pozostałych po inwalidach wojennych, poległych i zmarłych (art. 1 b).

Art. 57 utracił moc obowiązującą jako zawierający postanowienia przejściowe.

Art. 57 a). Wszelkie prawa i ograniczenia, odnoszące się w ustawie do wdów i osób, wymienionych w art. 3, odnoszą się do żony i osób, pozostałych po zaginionych.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 58. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, Ministrowi Skarbu *i Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej.*

Patrz ustawę z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 czerwca 1922 r. na ziemią wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 458), — ustawą z dn. 3 marca 1925 r. na część górnośląską województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 209).

Poz. 196.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 lutego 1921 roku

w przedmiocie zgłaszania kursów sanitarnych i regestracji osób, które ukończyły kursy sanitarne i wykonywują zawód sanitarjuszy.

Na podstawie art. 2 p. 16 zasadniczej ustawy sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 63 poz. 371) zarządzam co następuje:

§ 1. Zakłady i instytucje prywatne i publiczne (z wyjątkiem zakładów i instytucji państwowych) oraz osoby, które zamierzają otworzyć kursy sanitarne, winny nie później jak na 2 tygodnie przed rozpoczęciem wykładów, względnie zajęć, na kursach zawiadomić o tem pisemnie państwowe władze administracyjne I instancji (powiatowe urzędy zdrowia), a w m. st. Warszawie — Okręgowy Urząd Zdrowia, *zaś w m. Łodzi i Lublinie — województwa (wojewódzkie urzędy zdrowia).*

Patrz rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 19 marca 1928 r. w sprawie powiatów miejskich (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 426).

§ 2. W zawiadomieniu o zamierzonem otwarciu kursów sanitarnych należy podać: 1) nazwisko i adres kierownika kursów, 2) wykaz osób wykładających, 3) warunki przyjęcia na kurs, w szczególności wysokość opłat jakie mają być pobierane od uczniów, 4) wykaz zakładów leczniczych, w których mają się odbywać zajęcia praktyczne, 5) dokładne oznaczenie miejsca i czasu, w którym mają się odbywać wykłady, 6) czas trwania kursów.

Do zawiadomienia winien być dołączony możliwie szczegółowy program kursów.

§ 3. Kierownicy kursów obowiązani są przedkładać właściwym władzom (§ 1) wykazy osób, które ukończyły prowadzone pod ich kierownictwem kursy, podając nazwisko, imię i miejsce stałego zamieszkania tych osób.

§ 4. Otwieranie kursów sanitarnych bez zawiadomienia władz jest wzbronione.

§ 5. Osoby, które przed wydaniem rozporządzenia niniejszego ukończyły kursy sanitarne (§ 1) i wykonywują czynności, do których przygotowały się na tych kursach, winny osobiście, lub na piśmie zaregestrować się w ciągu miesiąca od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Regestrację przeprowadzają na podstawie przedkładanych przez zgłaszającego się dokumentów i zaświadczeń władze w § 1 wskazane.

§ 6. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia będą karani w myśl ogólnych postanowień karnych.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaboru rosyjskiego i austrjackiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozciągnięte rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski woj. białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288), — z dn. 20 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977).

Poz. 197.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 1 kwietnia 1921 r.

w sprawie ograniczenia przywozu fasoli.

Na podstawie art. 2 p. 9 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dziennik Praw Nr. 63, poz. 371), w porozumieniu z Ministrami Aprowizacji, Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Przemysłu i Handlu, zarządzam co następuje:

§ 1. Wszelkie transporty fasoli, sprowadzane do kraju z zagranicy, winny posiadać świadectwo pochodzenia (certificat d'origine) fasoli z dokładnem podaniem w tem świadectwie jej gatunku (nazwy botanicznej).

§ 2. Przywóz fasoli z zagranicy bez przewidzianych w § 1 niniejszego rozporządzenia świadectw jest wzbroniony. Zarówno całkowicie wzbroniony jest przywóz do kraju fasoli pochodzenia amerykańskiego i fasoli gatunku Phaseolus lunatus.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozciągnięte rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski woj. białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288),—z dn. 20 października 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977).

Poz. 198.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

w przedmiocie obowiązkowego zgłaszania przypadków zachorowania na grypę połączoną z zapaleniem płuc lub opłucnej.

Wygasło z dniem 12 października 1921 r.

13 kwietnia Nr. 33. rok 1921.

Poz. 199.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 8 marca 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy o podatku od kapitałów i rent.

Na mocy art. 57 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. Rz. P. Nr. 76 z r. 1920 poz. 517), zarządza się co następuje:

§ 1.

do art. 1 ustawy.

1) Każdy poszczególny wpis hipoteczny jest samoistnym przedmiotem podatkowym, jednakże jedna i ta sama wierzytelność, renta lub świadczenie, podlega tylko raz podatkowi, chociażby były zabezpieczone kilkoma wpisami hipotecznemi.

2) Przy ocenianiu obowiązku podatkowego nie należy zatem zliczać kapitałów zabezpieczonych na tej samej nieruchomości na rzecz różnych wierzycieli, ani też kapitałów zabezpieczonych na korzyść jednego i tego samego wierzyciela, czy to na różnych nieruchomościach, czy też na tej samej.

3) Wpisy hipoteczne, nie zawierające zabezpieczeń rzeczywistych długów, nie są przedmiotem podatku. Istotę wpisu ustala ostatecznie władza wymiarowa, przyczem dostarczenie dowodu, że przedmiotem danego wpisu nie jest rzeczywisty dług, lecz tylko np. zabezpieczenie przyszłej pretensji ewentualnego wynagrodzenia szkód, kaucja na zabezpieczenie dotrzymania pewnych nieistniejących jeszcze, lecz mogących powstać zobowiązań i t. p., jest obowiązkiem płatnika.

4) Kapitały, renty i inne perjodyczne świadczenia pieniężne, zabezpieczone tylko pośrednio na nieruchomościach, t. j. ciążące na zabezpieczonych hipotecznie wierzytelnościach lub innych prawach, nie podlegają podatkowi.

5) Od opodatkowania według działu II ustawy, wyłączone są zabezpieczone na nieruchomościach kapitały pieniężne, których wierzycielami lub dłużnikami są przedsiębiorstwa lub instytucje obowiązane do składania publicznych sprawozdań (art. 2 ustępy 3 i 4) z uwagi na to, że przychody z tych kapitałów podlegają opłacie podatku według działu III ustawy.

Przychody z pożyczek, wydawanych w papierach procentowych przez instytucje kredytu długoterminowego, podlegają podatkowi wedle art. 2, ustęp 1; z tego powodu wyłączone są od podatku wedle ustępu 4 tegoż artykułu.

6) Za przedsiębiorstwa lub instytucje obowiązane do składania sprawozdań publicznych, uważa się tylko takie, które temu obowiązkowi na obszarze Państwa Polskiego wedle dotyczących przepisów podlegają.

7) Za podlegające podatkowi renty i świadczenia uważa się wszelkie, zabezpieczone bezpośrednio na nieruchomościach perjodyczne wypłaty w pieniądzach, które przysługują osobom uprawnionym do ich poboru jako takim, a nie z tytułu sprawowanego przez te osoby urzędu lub pełnionych przez nie funkcji publicznych; zatem np. fundacji mszalnych, zabezpieczonych na nieruchomościach, nie uważa się za renty podlegające opodatkowaniu.

Na mocy art. 1 ustawy z dnia 1 maja 1923 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 376) zawieszono wymiar i pobór podatku od kapitałów i rent w zakresie art. 1 i art. 2 ust. 4 ustawy z 16 lipca 1920 r.

§ 2.

do art. 3, ustęp A/1 ustawy.

Za związki samorządne uważa się na przymusie prawnym oparte związki, którym przekazaną jest działalność prawno-publiczna.

Do takich związków należą więc gminy wyznaniowe, izby adwokackie, notarjalne, handlowe i t. p.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 3.

do art. 7 i 8 ustawy.

Dla ustalenia powstania (art. 7), rozmiaru (art. 8) i ustania (art. 18) obowiązku podatkowego, miarodajnym jest dzień wniesienia aktu do hipoteki.

Podstawą wymiaru podatku jest suma zabezpieczonego na nieruchomości kapitału, względnie skapitalizowana wartość renty lub innego perjodycznego świadczenia pieniężnego. Procentów, ewentualnych kosztów sądowych i t. p. należności ubocznych, zabezpieczonych na nieruchomości łącznie z główną pretensją, nie dolicza się do sumy, podlegającej podatkowi.

Jeżeli podlegająca podatkowi wierzytelność wyrażona jest w obcej walucie, to ruble i korony przerachowuje się na marki polskie wedle ustanowionego urzędownie kursu przemiany, a mianowicie: 100 rubli = 216 marek, a 100 koron = 70 marek, zaś marki niemieckie uważa się za równe markom polskim; inne obce waluty przelicza się według kursu giełdy warszawskiej w dniu 1 stycznia każdego roku podatkowego, względnie w razie powstania obowiązku podatkowego dopiero od II półrocza — w dniu 1 lipca tego roku.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 4.

do art. 9 i 10 ustawy.

Do złożenia zeznania do wymiaru podatku od kapitałów i rent w terminie wyznaczonym przez władzę skarbową pierwszej instancji w publicz-

nem obwieszczeniu, obowiązani są właściciele nieruchomości, obciążonych wierzytelnościami i prawami podlegającemi opodatkowaniu.

W pierwszym roku obowiązywania ustawy, to jest w roku podatkowym 1921, wymienieni wyżej właściciele nieruchomości są obowiązani złożyć zeznanie oddzielne dla każdej obciążonej nieruchomości, z wyszczególnieniem wszystkich wierzytelności i praw, podlegających podatkowi. W latach następnych obowiązek złożenia zeznania istnieje tylko w wypadkach obciążenia nieruchomości nowym wpisem lub też zmian uzasadniających powstanie obowiązku podatkowego lub rozciągających istniejący już obowiązek.

Zeznania mogą być składane bezpośrednio właściwej władzy skarbowej pierwszej instancji, lub też przesyłane pocztą pod adresem tej władzy. W tym ostatnim wypadku, za dzień złożenia zeznania uważa się dzień nadania na pocztę.

Blankiety zeznania wydaje bezpłatnie właściwa władza skarbowa pierwszej instancji.

Obowiązek złożenia zeznania dotyczy także właścicieli wszystkich czynnych przedsiębiorstw górniczych, obowiązanych do wypłacania procentów brutto (art. 2 ustęp 5 ustawy).

Władza skarbowa pierwszej instancji ma na początku każdego roku podatkowego, zapomocą publicznego obwieszczenia wezwać właścicieli nieruchomości, oraz właścicieli czynnych przedsiębiorstw górniczych, obowiązanych do wypłacania procentów brutto (art. 3 ustęp 5) do złożenia zeznań w terminie 14-dniowym, licząc od dnia ogłoszenia obwieszczenia, pod zagrożeniem kar, przewidzianych w art. 42 i 44 ustawy za niezłożenie zeznania w wyznaczonym terminie, lub za świadome podanie w zeznaniu nieprawdziwych danych.

W obwieszczeniu na pierwszy rok obowiązywania ustawy t. j. na rok podatkowy 1921, należy w myśl części drugiej tego paragrafu:

1) wezwać do złożenia zeznania wszystkich właścicieli nieruchomości obciążonych wierzytelnościami i prawami podlegającemi opodatkowaniu, oraz właścicieli czynnych przedsiębiorstw górniczych obowiązanych do wypłacania procentów brutto;
2) zaznaczyć, że jeżeli w ciągu tego roku podatkowego nieruchomość obciążoną zostanie nowym wpisem, podlegającym opodatkowaniu, lub uruchomione zostanie przedsiębiorstwo górnicze obowiązane do wypłacania procentów brutto, albo też jeżeli zajdą zmiany, uzasadniające lub rozciągające obowiązek podatkowy, to co do tych wypadków ma być złożone odrębne zeznanie w terminie 14 dni, licząc od czasu zaszłej zmiany.

Obwieszczenia na następne lata podatkowe mają zawierać wezwanie do składania zeznań tylko w wypadkach zmian wymienionych wyżej pod 2) zaszłych w ciągu danego roku podatkowego, a to w terminie do dni 14, licząc od czasu zaszłej zmiany.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 5.

do art. 12 ustawy.

Notarjusze są obowiązani w terminie 14 dni, licząc od dnia sporządzenia lub uwierzytelnienia aktu, zawiadomić właściwą władzę skarbową

pierwszej instancji o każdem sporządzeniu lub uwierzytelnieniu aktu dotyczącego:

a) zabezpieczenia na nieruchomości kapitału ponad 2000 mk. lub renty i innego perjodycznego świadczenia pieniężnego;
b) zupełnego albo częściowego spłacenia wierzytelności lub zgaśnięcia praw, o których mowa wyżej pod a);
c) przelewu (cesji) na inną osobę zabezpieczonego na nieruchomości kapitału lub prawa;
d) podziału majątku nieruchomego na części oddzielne, o ile taki podział jest połączony z podziałem na części długu zabezpieczonego na tymże majątku (art. 15).

Zawiadomienia wyżej wymienione mają zawierać:

1) określenie nieruchomości obciążonej wpisem;
2) nazwisko, imię i miejsce zamieszkania jej właściciela;
3) dokładne oznaczenie kapitałów lub rent i innych świadczeń pieniężnych, obciążających nieruchomość, wraz z podaniem nazwisk i imion osób uprawnionych, oraz miejsc ich zamieszkania;
4) czas, w którym nastąpiło zabezpieczenie, termin jego trwania, czas dokonania spłaty, przelewu lub podziału zabezpieczonego długu.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 6.

do art. 12 (zdanie końcowe) ustawy.

O poszczególnych nowych wpisach hipotecznych Urzędy hipoteczne są obowiązane zawiadamiać właściwe władze skarbowe pierwszej instancji tylko w tym wypadku, jeżeli zawiadomienie o tem nie nastąpiło już ze strony notarjusza, który sporządzał względnie uwierzytelniał dotyczący akt, lub też jeżeli wpis nastąpił nie na zasadzie aktu sporządzonego lub uwierzytelnionego przez notarjusza. W tych wypadkach Urzędy hipoteczne są obowiązane podać władzy skarbowej takie same dane, jakie według poprzedniego paragrafu mają podać notarjusze, a nadto datę wniesienia aktu do Urzędu hipotecznego.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 7.

do art. 21 ustawy.

Władzami skarbowemi pierwszej instancji powołanemi do wymiaru i poboru podatku od kapitałów i rent, są na obszarze *b. zaboru rosyjskiego* Urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych.

Dalsza część tego ustępu utraciła moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych—Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

Jeżeli podlegający podatkowi dług hipoteczny jest zabezpieczony łącznie na kilku nieruchomościach, znajdujących się w różnych okręgach wymiarowych, to wymiar podatku uskutecznia ta z władz skarbowych

pierwszej instancji terytorjalnie kompetentnych, w której okręgu właściciel obciążonej długiem nieruchomości ma swoje miejsce zamieszkania lub pobytu, w razie zaś braku miejsca zamieszkania lub pobytu w powyższych okręgach ta władza skarbowa, w której okręgu znajduje się obciążony majątek o największej wartości szacunkowej, przyjętej do wymiaru podatku majątkowego.

W wypadkach wątpliwych rozstrzyga Izba skarbowa, względnie o ile wchodzą w rachubę okręgi należące do dwu lub więcej Izb skarbowych, Ministerstwo Skarbu.

Jeżeli przy łącznych hipotekach, jedna z kart ciężarów jest oznaczona jako karta główna, a inne jako poboczne, to wymiar podatku uskutecznia zawsze ta władza skarbowa, w której okręgu leży nieruchomość z kartą główną, bez względu na miejsce zamieszkania właściciela nieruchomości.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 8.

do art. 22 do 24 ustawy.

Na podstawie złożonych przez płatników zeznań, oraz sporządzonych odrębnie dla każdej nieruchomości wykazów z ksiąg hipotecznych, władza skarbowa pierwszej instancji wpisuje w odnośnych rubrykach tych wykazów podlegającą podatkowi sumę każdego poszczególnego kapitału względnie skapitalizowanej wartości renty lub innego świadczenia pieniężnego, obliczonej w sposób wskazany w artykule 8 ustawy i wyprowadza łączną sumę tych kwot, a na drugiej stronie wykazu uskutecznia wymiar podatku i ewentualnie grzywny lub kary pieniężnej.

Na podstawie wypełnionych w powyższy sposób wykazów władza skarbowa pierwszej instancji sporządza rejestr bierczy podatku wedle przepisanego wzoru i przesyła go właściwej Kasie (Urzędowi podatkowemu).

Każda poszczególna nieruchomość stanowi odrębną pozycję wymiarową w rejestrze bierczym, do którego wpisuje się przypadający podatek tylko w ogólnej kwocie od wszystkich sum zabezpieczonych na danej nieruchomości.

Pozycję rejestru bierczego uwidaczniają się w odnośnej rubryce wykazu wymienionego w pierwszej części tego paragrafu.

Na podstawie wspomnianych w pierwszej części tego paragrafu wykazów wierzytelności i uwidocznionych na tychże danych wymiarowych, władza skarbowa pierwszej instancji ma o wymiarze podatku zawiadomić zapomocą nakazu płatniczego każdego właściciela obciążonej nieruchomości, a w wypadkach przewidzianych w art. 24 ustawy także i wierzycieli przez doręczenie tym ostatnim odpisu nakazu płatniczego.

Doręczanie nakazów płatniczych ma się uskuteczniać w sposób przepisany artykułami *113, 114 i 115 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 550) o państwowym podatku dochodowym i majątkowym.*

Patrz uwagę pod § 1.

Obecnie obowiązują art. 121 — 124 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 58/1925 r. poz. 411, załącznik).

§ 9.

do art. 7, 15 i 18 ustawy.

W wypadkach nowych wpisów hipotecznych na nieruchomościach, dla których nie założono jeszcze wykazów wierzytelności (§ 8 część pierwsza), należy założyć takie wykazy i uskuteczniać na nich wymiary podatku. Jeżeli zaś nowy wpis dotyczy nieruchomości, dla której taki wykaz już istnieje, to dodatkowy wymiar podatku należy uskutecznić na założonym już dla tej nieruchomości wykazie.

Częściowe lub całkowite umorzenie wymierzonego podatku wpisać należy w odpowiedniej przedziałce odwrotnej strony wykazu wierzytelności.

O dodatkowych wymiarach i umorzeniach podatku władza skarbowa pierwszej instancji zawiadamia Kasę Skarbową (Urząd podatkowy) celem wpisania ich do rejestru bierczego w sposób wyżej podany.

Patrz uwagę pod § 1.

§ 10.

do art. 2 ustęp 3 ustawy.

Utracił moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 14 maja 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 412).

§ 11.

do art. 3 ustęp B. 1 ustawy.

Postanowienia osobnych ustaw, wydanych także przez państwa zaborcze, które przyznają uwolnienie przychodu z papierów wartościowych od dotychczasowego podatku od dochodu z kapitałów względnie rentowego, pozostają nadal w mocy dla podatku od kapitałów i rent.

§ 12.

do art. 3 ustęp B. 2 ustawy.

Za instytucje drobnego kredytu uważa się spółdzielnie, które odpowiadają następującym warunkom:

a) za podstawowy przedmiot przedsiębiorstwa mają udzielanie członkom pożyczek i przyjmowanie wkładów pieniężnych,

b) w zakresie podstawowego przedmiotu przedsiębiorstwa działają wyłącznie wśród członków lub też, rozciągając działalność i na osoby, nie będące członkami, przelewają przypadające na te osoby nadpłaty i zwroty do funduszów, niepodlegających według ustawy o spółdzielniach lub statutu podziałowi między członków,

c) należą do związków rewizyjnych, wymienionych w art. 66, 68 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733),

d) czynności bankowe ograniczają do zakresu, przewidzianego w § 81 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzorze nad temi czynnościami (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1018),

e) udzielają członkom pożyczek w granicach kredytu nie przekraczającego zł. 1.200 dla osób fizycznych i zł. 8.000 dla spółdzielni, związków samorządowych i innych zrzeszeń, posiadających osobowość prawną.

Za podstawowy przedmiot przedsiębiorstwa uważane będą te czynności spółdzielni, które w statucie umieszczone są na pierwszem miejscu i faktycznie wykazują największe obroty.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 września 1927 r. w przedmiocie zmiany przepisów, dotyczących ulg podatkowych dla instytucji drobnego kredytu w dziedzinie niektórych danin publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 827).

§ 13.

do art. 28 do 35 ustawy.

Instytucje i osoby obowiązane do opłacania podatku od kapitałów i rent według działu III ustawy, mają same obliczyć przypadający podatek od wymienionych w art. 2 przychodów, względnie od specjalnych rachunków bieżących i wpłacić go do kasy państwowej w terminach ustanowionych dla każdego rodzaju przychodów i dla specjalnych rachunków bieżących w artykułach 29 do 35 ustawy. Obowiązek ten istnieje bez względu na to, czy podlegające opodatkowaniu przychody zostały uprawnionym do ich poboru rzeczywiście wypłacone, czy też zapisane na ich dobro w jakiejkolwiek formie.

Wpłacone do kasy państwowej kwoty podatku, z wyjątkiem podatku, przypadającego od przychodów wyszczególnionych w art. 2 ustęp 4, mogą wymienione wyżej instytucje i osoby potrącić przy wypłacie tych przychodów uprawnionym do ich poboru, względnie przy rachunkach on callowych ściągnąć od dłużników, jednak bez policzenia ewentualnie zapłaconych kwot tytułem odsetek za zwłokę w myśl części drugiej art. 37 i 40 ustawy.

Podatek, przypadający od przychodów wymienionych w ustępie 4 art. 2, który mają opłacić sami wierzyciele, nie podlega potrąceniu.

Przypadający od specjalnych rachunków bieżących (on callowych) podatek według stawki 0.540% oblicza się w ten sposób, że debetowe saldo liczb procentowych mnoży się przez stały mnożnik 15, dzieląc rezultat przez 10.000.

Przykład: Jeżeli saldo liczb procentowych równa się 32486, to podatek wynosi $\frac{32486 \times 15}{10.000} = 48.73$.

§ 14.

do art. 35 ustawy.

Wszystkie czynne przedsiębiorstwa górnicze, które w myśl ustępu 5 art. 2 ustawy są obowiązane do opłacania podatku od kapitałów i rent, mają w pierwszym roku obowiązywania ustawy, t. j. w roku podatkowym 1921, złożyć w myśl art. 10 ustawy władzy skarbowej pierwszej instancji w terminie wyznaczonym przez tę władzę w publicznem obwieszczeniu, zeznania na przepisanym formularzu. Obowiązek złożenia zeznania w następnych latach podatkowych istnieje tylko w razie uruchomienia nowego przedsiębiorstwa górniczego, lub też zmian uzasadniających lub rozciągających obowiązek podatkowy.

§ 15.

do art. 37 i 38 ustawy.

Przy wpłacaniu podatku wszyscy (a więc i wymienieni w art. 31 ustawy) płatnicy mają przedstawić kasie państwowej w podwójnym egzemplarzu wykaz według przepisanego wzoru.

Kasa zatrzymuje jeden egzemplarz wykazu jako dowód wpływu (zamiast deklaracji kasowej przepisanej dla kas skarbowych na obszarze b. zaboru rosyjskiego), drugi zaś egzemplarz po poświadczeniu na nim, że kwit kasowy na wpłaconą sumę wydany został płatnikowi, zwraca temuż celem przedłożenia go w terminie, wskazanym w art. 38 ustawy, właściwej władzy skarbowej pierwszej instancji.

Do wykazu składanego władzy skarbowej mają płatnicy, z wyjątkiem wypadków wymienionych w art. 31 ustawy, dołączyć objaśnienie, które ma zawierać wszelkie szczegóły dotyczące obliczenia podatku.

Za władze skarbowe pierwszej instancji powołane do nadzoru nad prawidłowem obliczaniem i wpłacaniem podatku od kapitałów i rent według działu III ustawy i do ewentualnego dodatkowego wymiaru tego podatku uważa się: dla przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków tę władzę skarbową, która powołaną jest do wymiaru podatku przemysłowego, względnie zarobkowego dla tych przedsiębiorstw, we wszystkich innych wypadkach — władze skarbowe pierwszej instancji wymienione w § 7 niniejszego rozporządzenia.

§ 16.

do art. 39 ustawy.

Dane zawarte w złożonych przez płatników wykazach i objaśnieniach, dotyczących obliczenia i wpłacenia przypadającego podatku, sprawdza właściwa władza skarbowa, przyczem szczególniejszą uwagę zwraca na to, czy obliczenie podatku odpowiada przepisom ustawy, czy podatek obliczono i wpłacono od wszystkich kategorji przychodów, podlegających opodatkowaniu, czy zastosowano właściwą stawkę podatkową i czy wpłaconą sumę podatku należycie podług tej stawki obliczono, nadto czy wykazana ogólna suma, podlegających podatkowi przychodów, zgadza się z odnośnemi pozycjami wykazanemi w zamknięciu rachunków płatnika.

Jeżeli zachodzą wątpliwości co do prawidłowego obliczenia przypadającego podatku lub też podstaw od jego obliczenia, władza skarbowa może zażądać od płatnika dodatkowych wiadomości i wyjaśnień w razie potrzeby delegować urzędnika do sprawdzenia potrzebnych danych na miejscu z ksiąg lub innych dokumentów i aktów płatnika.

Władza skarbowa pierwszej instancji ma czuwać nad tem, aby wszystkie instytucje i osoby, obowiązane do opłacania podatku od kapitałów i rent według działu III ustawy w jej okręgu, przedkładały w ustawowych terminach przepisane wykazy (§ 13 niniejszego rozp.).

Dla skutecznego wykonywania nadzoru nad prawidłowem obliczeniem i wpłaceniem podatku do kas państwowych, władze skarbowe pierwszej instancji mają prowadzić według przepisanego wzoru rejestr wszystkich instytucji i osób obowiązanych w ich okręgu nadzorczym do opłacania podatku.

§ 17.

do art. 40 ustawy.

W razie dodatkowego wymiaru podatku władza skarbowa pierwszej instancji ma zawiadomić płatnika o tem zapomocą nakazu płatniczego według przepisanego wzoru.

§ 18.

do art. 46 ustawy.

Kwoty nałożonych grzywien i kar pieniężnych z artykułów 42, 43 i 44 ustawy oraz daty i liczby odnośnych orzeczeń, władza skarbowa pierwszej instancji wpisuje do rejestru bierczego (§ 8 rozp. wyk.) względnie do rejestru prowadzonego w myśl § 16 niniejszego rozporządzenia a o orzeczeniach, odnoszących się do podatku według działu II ustawy, wydanych po odesłaniu rejestru bierczego do Kasy skarbowej (Urzędu podatkowego), zawiadamia ją (go) równocześnie w celu wpisania do tego rejestru.

§ 19.

do art. 50 ustawy.

Umorzenie grzywny nałożonej na podstawie art. 42 ustawy może nastąpić wskutek wniesionego w terminie prawnym odwołania płatnika przeciw dotyczącemu orzeczeniu (art. 47) przez władzę skarbową do rozstrzygnięcia tego odwołania powołaną.

§ 20.

do art. 53 ustawy.

Prośby o częściowe lub całkowite uwolnienie od podatku, względnie o przyznanie ulg, mają być wnoszone do władzy skarbowej powołanej do wymiaru podatku, która przedkłada je w drodze instancji Ministerstwu Skarbu do decyzji.

§ 21.

Podatek od kapitałów i rent (wedle II i III działu ustawy) jako pobierany zasadniczo w drodze potrącenia, względnie uiszczany wogóle bez wymiaru przez władzę skarbową, nie podlega dodatkom samorządowym.

§ 22.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 200.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 30 marca 1921 r.

w przedmiocie ulg celnych.

Uchylone na mocy § 6 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 18 sierpnia 1921 r. w przedmiocie ulg celnych (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 471).

Poz. 201.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 1 kwietnia 1921 r.

w sprawie częściowej zmiany niemieckiej ustawy o świadczeniach wojennych z 13 czerwca 1873 r. (Dz. U. Rz. N. str. 129).

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 sierpnia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 687).

Poz. 202.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 1 kwietnia 1921 r.

w sprawie zmiany taryfy kwaterunkowej.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 681, oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 11 lipca 1927 r. o wynagrodzeniu za kwatery stałe, dostarczone przez zarządy gminne na podstawie art. 12 powyższej ustawy — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 623).

19 kwietnia Nr. 34. rok 1921.

Poz. 203.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 lutego 1921 r.

w przedmiocie Statutu Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego.

Na zasadzie art. 1, 9 i 11 ustawy z dnia 25 listopada 1920 r. w przedmiocie przyznania obligacjom Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego gwarancji skarbowej oraz uproszczonego ściągania należności rzeczonego Towarzystwa (Dz. Ust. Nr. 112, poz. 737) po zasięgnięciu opinji Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej wydaję dołączony do niniejszego Statut Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego.

STATUT

Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego.

ROZDZIAŁ I.

Zasady Ogólne.

Art. 1. Towarzystwo Kredytowe Przemysłu Polskiego założone zostało przez właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych celem udzielania pożyczek w listach zastawnych, zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomościach, maszynach i urządzeniach zakładów przemysłowych, znajdujących się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 31 grudnia 1927 r. w sprawie zmiany statutu Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7/1928 r. poz. 49, załącznik).

Art. 2. Zaciągający pożyczkę w Towarzystwie zostaje jego członkiem z chwilą jej wydania i staje się odpowiedzialny za regularną wpłatę terminowych rat, przypadających od zaciągniętej przez niego pożyczki. Członek Towarzystwa odpowiada zarówno z nieruchomości, maszyn i urządzeń, stanowiących zabezpieczenie pożyczki, jak i całym majątkiem osobistym do wysokości zaciągniętej pożyczki, zaległych rat i innych należności Towarzystwa.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 3. Towarzystwo zostanie zawiązane, skoro przynajmniej trzydziestu właścicieli przedsiębiorstw, wskazanych w art. 1 i posiadających budynki, maszyny i urządzenia, ubezpieczone od ognia na sumę nie mniejszą niż sto miljonów marek polskich, wniesie podania na ręce założycieli o przyjęcie ich do Towarzystwa.

Następnie dozwala się w każdym czasie przystępować do Towarzystwa.

Art. 4. Po przystąpieniu do Towarzystwa, wskazanej w art. 3 liczby właścicieli przedsiębiorstw, ubezpieczonych od ognia na sumę, w tymże art. oznaczoną, założyciele zwołują walne Zgromadzenie, które uznaje Towarzystwo za zawiązane i wybiera władze Towarzystwa. Założyciele przedstawiają temu zgromadzeniu rachunek wydatków, poniesionych na początkowe urządzenie Towarzystwa.

Minister Skarbu otrzymuje od założycieli protokół Walnego Zgromadzenia i ogłasza w Monitorze Polskim o dacie zawiązania Towarzystwa, która będzie datą Walnego Zgromadzenia.

Art. 5. Towarzystwo jest osobą prawną z siedzibą w Warszawie. Działalność Towarzystwa rozciąga się na całe Państwo.

Art. 6. Istnienie Towarzystwa nie jest ograniczone żadnym terminem. W każdym czasie Walne Zgromadzenie, z zastosowaniem art. 58 niniejszego statutu, może zadecydować o zaprzestaniu wydawania nowych pożyczek i rozwiązaniu Towarzystwa po umorzeniu wszystkich udzielonych pożyczek.

Patrz uwagę pod art. 1.

ROZDZIAŁ II.

Pożyczki.

Art. 7. Towarzystwo udziela pożyczek jedynie właścicielom przedsiębiorstw przemysłowych, które są lub mają być uruchomione, i zabezpiecza je na nieruchomościach, które mają urządzoną hipotekę, tudzież na znajdujących się w nich maszynach i urządzeniach przemysłowych t. j. fabrycznych lub górniczych.

Art. 8. W ciągu pierwszych dziesięciu lat swego istnienia Towarzystwo może udzielać stosownie do życzenia członków pożyczek zarówno w walucie zagranicznej, a mianowicie: funtach szterlingach, dolarach i frankach franc., jak i w walucie polskiej. Po upływie dziesięciu lat istnienia Towarzystwo może udzielać pożyczek tylko w walucie polskiej.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 9. Pożyczka winna być zabezpieczona hipotecznie: na obszarze b. zaboru rosyjskiego — w pierwszem miejscu działu IV wykazu hipotecznego i z pierwszeństwem przed wpisami, zamieszczonemi w dziale III tegoż wykazu, jeżeliby ten ostatni warunek był zastrzeżony w decyzji, przyznającej pożyczkę; na obszarze b. zaboru austrjackiego — w pierwszem miejscu karty ciężarów odnośnego ciała hipotecznego, przyczem na karcie stanu posiadania realności, w zastaw oddanej, winno być uwidocznione, że realność stanowi budynek fabryczny; na obszarze b. zaboru pruskiego — w pierwszem miejscu działu III księgi gruntowej z pierwszeństwem przed wpisami, zamieszczonemi w dziale II tejże księgi, jeżeliby ten ostatni warunek był zastrzeżony w decyzji, przyznaiącej pożyczkę.

W wypadkach wyjątkowych pożyczka może być zabezpieczona nie na pierwszem miejscu hipotecznem, lecz po zapisanych już wierzytelnościach z zachowaniem w takich razach następujących warunków:

a) aby z przyznanej i udzielonej pożyczki dłużnik pozostawił w depozycie Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego taką część jej w listach zastawnych Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego, jaka, licząc po kursie dnia listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego na giełdzie warszawskiej, odpowiadałaby sumie poprzedzających pożyczek, zapisanych na hipotece wraz z procentami umownemi za lat trzy podług parytetu złotego tych sum i procentów;

b) aby te poprzedzające na hipotece zapisy nie przenosiły 25% przyznanej pożyczki Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego;

c) ewentualnie aby zamiast składania do depozytu listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego dłużnik złożył do tegoż depozytu odpowiednio obliczoną w myśl powyższego punktu a) sumę w gotówce w złotych polskich lub w takiej walucie zagranicznej, w jakiej pożyczka Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego została udzielona.

[1] Przytoczony w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 21 kwietnia 1925 r. w sprawie zmiany statutu Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 302).

Art. 10. Pożyczki udzielane będą jedynie w listach zastawnych Towarzystwa według nominalnej ich wartości w ścisłem zastosowaniu się do niniejszego statutu.

Na podstawie upoważnienia zainteresowanych członków Towarzystwa i na mocy uchwały Rady Nadzorczej Towarzystwa, zatwierdzonej przez Ministra Skarbu, Towarzystwo może umieścić lub sprzedać zagranicznym instytucjom finansowym część lub całość każdej serji listów zastawnych na rachunek swych członków, którzy zaciągnęli pożyczki w listach zastawnych tej serji.

W razie dokonania takiej tranzakcji, protokół wydania listów zastawnych oraz sposób i miejsce losowania listów zastawnych, a także sposób podpisywania świadectw tymczasowych i listów zastawnych mogą być za zezwoleniem Ministra Skarbu dokonywane w inny sposób i przez inne osoby, niż to przewidziano w art. 28, 43 i 70 niniejszego statutu.

Za podstawę do ustalenia wysokości pożyczki służyć będzie dokonane według przepisów art. 94 i 95 niniejszego statutu oszacowanie nieruchomości, maszyn i urządzeń przemysłowych, będących zabezpieczeniem pożyczki.

Oszacowanie to będzie dokonywane według cen i zasad, ustalonych przez Zarząd Towarzystwa i zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 11. Wysokość pożyczek ustala Zarząd Towarzystwa, w żadnym jednak wypadku nie mogą one przekraczać 50% szacunku gruntów i budynków i 40% szacunku maszyn i urządzeń przemysłowych.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 12. Towarzystwo może udzielić pożyczki, niższej od normy, wskazanej w art. poprzedzającym, a nawet, w razie braku trwałego bezpieczeństwa, w zupełności odmówić pożyczki.

Jeżeliby się okazało, że opłaty czasowe lub wieczyste, zapisane: na obszarze b. zaboru rosyjskiego — w dziale III wykazu hipotecznego, na obszarze b. zaboru austrjackiego — na karcie ciężarów, na obszarze b. zaboru pruskiego — w dziale II księgi gruntowej, mogą mieć wpływ na zmniejszenie bezpieczeństwa

zaciągniętej pożyczki, w takim razie wysokość pożyczki, mającej być udzieloną, może być zmniejszona o skapitalizowaną na 5% wartość wszystkich tych opłat.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 13. Towarzystwo pobiera od dłużników tytułem procentów i płaci od wydanych przez siebie listów zastawnych odsetki podług stopy, określonej przez Radę Nadzorczą i zatwierdzonej przez Ministra Skarbu.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 14. Pragnący zaciągnąć pożyczkę w Towarzystwie wpłaca jednorazowo przy złożeniu podania w walucie krajowej na koszty organizacyjne sumę, określoną przez Zarząd Towarzystwa, nie wyżej wszakże, niż ¼% od sumy żądanej pożyczki. W razie przyznania przez Zarząd Towarzystwa pożyczki mniejszej od żądanej, odpowiednia nadwyżka tej opłaty zostanie zwrócona składającemu podanie. Zwrot całkowity wpłaconej na koszty organizacyjne sumy może nastąpić tylko w wypadkach odmowy Zarządu udzielenia pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 15. Pożyczki będą udzielane przez Towarzystwo w listach zastawnych na okres umorzenia do lat 25. Stopę procentową listów zastawnych określa Rada Nadzorcza, która określa również wysokość procentu na utworzenie kapitału zapasowego. Odnośne decyzje Rady Nadzorczej podlegają zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 16. Prócz procentu od wypożyczonej sumy dłużnicy wnoszą w ciągu pierwszych pięciu lat po zaciągnięciu pożyczki corocznie określony przez Radę Nadzorczą Towarzystwa i zatwierdzony przez Ministra Skarbu procent na utworzenie kapitału zapasowego oraz przez cały czas istnienia pożyczki opłaty na amortyzację pożyczki w takiej wysokości, aby pożyczka była zamortyzowaną w terminie wyznaczonym na amortyzację. Warunki amortyzacji oraz terminy, od których mają się rozpocząć opłaty na amortyzację, będą zatwierdzone przez Ministra Skar-

bu i mogą być różne dla różnych seryj listów zastawnych.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 17. Niezależnie od opłat, przepisanych w art. 13, 14 i 16, dłużnicy wnoszą corocznie w walucie krajowej na koszty administracji kwotę, którą na wniosek Zarządu, określi Rada Nadzorcza Towarzystwa i zatwierdzi Minister Skarbu.

Art. 18. Należne Towarzystwu corocznie sumy wnoszone będą w dwóch półrocznych terminach, oznaczonych przez Zarząd Towarzystwa, w równych ratach, zgóry gotowizną lub ubiegłemi kuponami i wylosowanemi listami zastawnemi, przyczem opłaty, przewidziane w art. 13 i 16, winny być wnoszone w tej walucie, w jakiej pożyczka została udzielona. Jednocześnie z wpłatą półrocznych rat dłużnik winien zwrócić uiszczone za niego przez Towarzystwo, zgodnie ze statutem, opłaty i wpłacić określone przez Zarząd odsetki i kary za zwłokę.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 19. Pragnący otrzymać pożyczkę w Towarzystwie składa Zarządowi podanie o udzielenie jej z załączeniem:

a) wypisu wykazu hipotecznego nieruchomości, na której ma być zabezpieczona pożyczka;
b) planu geometrycznego i sytuacyjnego nieruchomości z oznaczeniem istniejących na niej zabudowań;
c) planu rozmieszczenia w poszczególnych budynkach i pomieszczeniach maszyn i urządzeń;
d) wykazu znajdujących się w nieruchomości maszyn i urządzeń;
e) wszelkich dokumentów i dowodów, jakie będą zażądane przez Zarząd Towarzystwa Kredytowego.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 20. Pragnący zaciągnąć pożyczkę w Towarzystwie ponosi wszystkie koszty związane z oszacowaniem zakładu przemysłowego, mającego być zabezpieczeniem pożyczki, przygotowaniem dokumentów i wydaniem pożyczki, i w tym celu, wraz z podaniem o pożyczkę,

wnosi do kasy Towarzystwa kaucję, której wysokość określa Zarząd Towarzystwa. Na żądanie Towarzystwa suma, wpłacona tytułem kaucji, winna być przez ubiegającego się o pożyczkę uzupełniana do wysokości rzeczywistych, ponoszonych na ten cel przez Towarzystwo kosztów. Powyższe koszty ponosi ubiegający się o pożyczkę bez względu na to, czy pożyczka udzielona zostanie, czy też nie.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 21. Po rozpoznaniu dokumentów, przedstawionych przy podaniu o udzielenie pożyczki, nastąpi oszacowanie przez Towarzystwo nieruchomości, maszyn i urządzeń przemysłowych, mających służyć na zabezpieczenie pożyczki, według przepisów, zamieszczonych w art. 10, 94 i 95 niniejszego statutu.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 22. Na zasadzie zebranych danych i szacunku Zarząd Towarzystwa określa wysokość i warunki pożyczki lub odmawia jej udzielenia.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 23. Otrzymujący pożyczkę od Towarzystwa zeznaje: na obszarze b. zaboru rosyjskiego — akt pożyczki przed jednym z notarjuszów, urzędujących przy właściwej kancelarji hipotecznej; na obszarze b. zaboru austrjackiego — zapis długu w formie aktu notarjalnego z klauzulą z § 3 ustawy notarjalnej z 21 lipca 1871 r. Nr. 75 Dz. p. p. tak co do płatności kapitału, jak i procentów, kar i kaucji oraz wszelkich należytości ubocznych; na obszarze b. zaboru pruskiego — zapis długu przed notarjuszem z rygorem o poddaniu się natychmiastowemu wykonaniu przymusowemu w myśl § 794 Nr. 5 niemieckiej procedury cywilnej.

Art. 24. Do aktu, wskazanego w artykule poprzedzającym dołączony będzie inwentarz maszyn i urządzeń przemysłowych, które łącznie z nieruchomością stanowić będą zabezpieczenie pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 25. Celem zabezpieczenia procentów, niemających jednakowego pierwszeństwa hipotecznego z kapitałem, kar i opłat za zwłokę, kosztów egzekucyjnych i administracyjnych oraz należności, przypadających Towarzystwu za zapłacone przez nie składki ubezpieczeniowe i tym podobnych wydatków, równocześnie

z zapisem sumy pożyczkowej zapisana zostanie bezpośrednio po nim na rzecz Towarzystwa kaucja w wysokości, jaką określi Zarząd Towarzystwa, lecz nie wyższej, niż 20% od sumy pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 26. Hipoteczne zabezpieczenie pożyczki Towarzystwa będzie dokonane w sposób następujący: dla b. zaboru rosyjskiego: jeżeli akt pożyczki będzie przez wydział hipoteczny zatwierdzony, jako odpowiadający wymaganiom art. 20 ustawy hipotecznej z r. 1818, — pożyczka wniesiona zostanie na pierwsze miejsce działu IV wykazu hipotecznego; dla b. zaboru austrjackiego: na podstawie zapisu długu wyjednane zostanie od właściwego sądu hipotecznego tabularne zabezpieczenie udzielonej pożyczki zapomocą potrzebnych wpisów i adnotacyj; dla b. zaboru pruskiego: na podstawie zapisu długu Towarzystwo otrzyma z sądu list hipoteczny, odnoszący się do udzielonej pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 27. Postanowienie Zarządu Towarzystwa o przyznaniu pożyczki traci swą moc, a kaucja, wspomniana w art. 20, przechodzi na własność Towarzystwa, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia zawiadomienia o przyznanej pożyczce ubiegającego się na obszarze b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego akt pożyczki nie będzie zeznany i nie zostanie zapisany czystym (stanowczym) wpisem; na obszarze b. zaboru pruskiego — jeżeli Towarzystwo nie otrzyma listu hipotecznego, odnoszącego się do udzielonej pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 28. Wypłata, t. j. wydanie listów zastawnych z kuponami, opatrzonych pieczęcią i podpisami Zarządu Towarzystwa oraz podpisem Delegata Ministra Skarbu, następuje w kasie głównej Towarzystwa, względnie w kasie właściwego oddziału Towarzystwa, przy sporządzeniu oddzielnego o tem protokółu: na obszarze b. zaboru rosyjskiego — po złożeniu świadectwa hipotecznego o tem, że pożyczka została wpisana we właściwe miejsce wykazu hipotecznego; na obszarze b. zaboru austrjackiego — po złożeniu wyciągu hipotecznego, stwierdzającego, iż wszystkie wpisy, przewidziane w zapisie długu, zostały dozwolone i wykonane w księdze gruntowej; na obszarze b. zaboru pruskiego po otrzymaniu z sądu listu hipotecznego.

Po wykonaniu wszystkich powyższych formalności nastąpić może również, za zezwoleniem Ministra Skarbu, wydanie listów zastawnych przez bank z siedzibą w Polsce lub przez bank zagraniczny. W tym wypadku protokół wydania może być sporządzony przez pełnomocnika Towarzystwa Kredytowego Przemysłu Polskiego.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 29. Zaciągający pożyczkę poddaje się zobowiązaniu, ulegającemu ujawnieniu w hipotece, że do czasu umorzenia pożyczki nie może bez zezwolenia Towarzystwa zbywać, obciążać lub wydzierżawiać przedsiębiorstwa, czy to w całości, czy w części, jak również nie może usuwać maszyn i urządzeń, pod bezpieczeństwo pożyczki poddanych, oraz że, w razie uchybienia tym rygorom, Towarzystwu służy prawo ściągnięcia całej pożyczki jednorazowo bez wypowiedzenia.

Niezależnie od tego, Towarzystwu służy prawo windykacji od osób trzecich usuniętych przedmiotów zabezpieczenia, jak gdyby zaginionych lub skradzionych.

Art. 30. W razie obawy usunięcia przez dłużnika maszyn, narzędzi i urządzeń przemysłowych lub też obniżenia wartości przedsiębiorstwa zagrażającego bezpieczeństwu pożyczki, Towarzystwo ma prawo: na obszarze b. zaboru rosyjskiego — zwrócenia się do sądu o zarządzenie aresztu i sekwestru i wyznaczenie wskazanego przez Towarzystwo sekwestratora, które to wnioski, na mocy decyzji w tej mierze Zarządu Towarzystwa, będą przez sąd uwzględnione w trybie art. 598 i 599 Ust. Post. Cyw.; na obszarze b. zaboru austrjackiego — zwrócenia się do sądu o zarządzenia tymczasowe wedle ordynacji egzekucyjnej, dopuszczalnej bez potrzeby uzasadnienia niebezpieczeństwa, Towarzystwu grozić mogącego; dla b. zaboru pruskiego — zarządzenia aresztu ruchomego majątku dłużnika, bez odwoływania się do sądu, w trybie przepisów rozporządzenia o postępowaniu przy administracyjnem wykonaniu przymusowem z dnia 15 listopada 1899 roku (Zb. pr. str. 545).

Art. 31. Do czasu umorzenia pożyczki dłużnik obowiązany jest utrzymywać budynki, maszyny i urządzenia w zupełnem porządku, nie zmieniając dyslokacji maszyn bez piśmiennej na to zgody ze strony Towarzystwa i nie przenosząc ich z jednego miejsca na drugie w obrębie tego samego gmachu bez uprzedniego piśmiennego zawiadomienia Towarzystwa.

W razie uchybienia przez dłużnika temu zobowiązaniu, Zarząd Towarzystwa może zażądać spłaty całkowitej pożyczki.

Art. 32. Delegaci Towarzystwa mają prawo kontrolować w każdej chwili, w jakim stanie i czy na właściwych miejscach znajdują się wszystkie maszyny i urządzenia.

Patrz uwagę pod art. 1.

ROZDZIAŁ III.

Listy zastawne.

Art. 33. Listy zastawne mogą być wypuszczane serjami i są dowodami długu Towarzystwa, które winno wypłacać właścicielom listów ustanowione procenty i wykupywać je w terminach przepisanych.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 34. Wypłatę terminową procentów od listów zastawnych i należności za wylosowane listy zastawne zabezpiecza Towarzystwo właścicielom listów zastawnych a) hipoteką stanowiących zabezpieczenie pożyczki nieruchomości, jak również maszyn i urządzeń przemysłowych, bez względu na to, czy zostały one zapisane do wykazu hipotecznego, b) odpowiedzialnością poszczególnych członków Towarzystwa z całego ich majątku do wysokości pożyczek, zaciągniętych przez każdego z nich, c) kapitałem zapasowym i całym majątkiem Towarzystwa.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 35. Niezależnie od zabezpieczenia, przewidzianego w art. 34, zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 września 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 562), Rzeczpospolita Polska gwarantuje solidarnie posiadaczowi listów zastawnych, wypuszczonych przez Towarzystwo w walutach zagranicznych, terminową i całkowitą zapłatę kapitału, należnych odeń procentów oraz sum amortyzacyjnych, przeznaczonych dla wycofania z obiegu listów zastawnych, w terminach, w których wymieniony kapitał, raty procentowe i sumy amortyzacyjne powinny być zapłacone.

W razie wykonania przez Skarb Państwa prawa regresu z tytułu powyższej gwarancji, zaspokojenie pretensji Skarbu nastąpić winno ze źródeł wymienionych w art. 34 niniejszego statutu i w kolejności, wskazanej w tymże artykule.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 36. Gwarancja Skarbu co do wysokości nie może przekraczać sumy, odpowiadającej 20 miljonom funtów szterlingów według równi złota, Towarzystwu jednak służy prawo emitowania za zezwoleniem Ministra Skarbu listów zastawnych w walucie zagranicznej, a mianowicie: fun-

tach szterlingach, dolarach i frankach franc. — ponad tę sumę, jednakże bez gwarancji Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej.

Gwarancja Skarbu nie rozciąga się również na listy zastawne, emitowane w walucie polskiej.

Art. 37 i 38 uchylone. Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 39. Listy zastawne wypuszczane będą na okaziciela w ciągu pierwszych dziesięciu lat istnienia Towarzystwa w walutach zagranicznych lub walucie polskiej, a po upływie lat dziesięciu tylko w walucie polskiej, w odcinkach, których wysokość określi Rada Nadzorcza i zatwierdzi Minister Skarbu.

Świadectwa tymczasowe i listy zastawne, na żądanie ich posiadaczy, mogą być rejestrowane, jako imienne.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 40. Procenty od listów zastawnych Towarzystwo wypłaca co pół roku w ratach ustalonych przez Radę Nadzorczą, a zatwierdzonych przez Ministra Skarbu. Do każdego listu zastawnego dołącza się arkusz kuponowy z odpowiednią ilością kuponów. Po wyczerpaniu arkusza kuponowego wydaje się nowy.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 41. Posiadacze kuponów od listów zastawnych Towarzystwa wolni są od wszelkich z ich tytułu opłat. Przypadające od tych kuponów podatki opłaca Towarzystwo na rachunek dłużników.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 42. Towarzystwo obowiązane jest w każdem półroczu umorzyć listów zastawnych na sumę nominalną, nie niższą od tej, jaka przypada do umorzenia z tytułu opłat, wniesionych na spłatę kapitału, i która winna być umorzona zgodnie z niniejszym statutem.

Umorzenie listów zastawnych dokonywa się przez wykup w drodze losowania po cenie nominalnej lub na giełdzie z wolnej ręki.

Art. 43. Losowanie publiczne listów zastawnych odbywa się co pół roku w datach, ustalonych przez Radę Nadzorczą i zatwierdzonych prze Ministra Skarbu. Umorzeniu przez losowanie podlegają listy zastawne na sumę, przypadającą wogóle do umorzenia z tytułu opłat na spłatę kapitału

za potrąceniem sumy, na jaką listy zastawne zostały wykupione z wolnej ręki (art. 42). Numery i wartość wylosowanych listów podaje się bezzwłocznie do publicznej wiadomości drogą ogłoszeń w Monitorze Polskim i pismach zagranicznych, które wskaże Minister Skarbu. Wypłata za wylosowane listy zastawne dokonywana będzie zawsze po upływie trzech miesięcy od daty losowania.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 44. Okaziciele wylosowanych listów zastawnych otrzymają całkowitą ich wartość nominalną, jeżeli złożą listy z kuponami za wszystkie półrocza, następujące po półroczu, w którem było uskutecznione losowanie. Wartość brakujących kuponów potrąca się z należności za listy zastawne.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 45. W razie zagubienia lub utraty listy zastawne Towarzystwa podlegają anulacji w myśl przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 401) o utraconych tytułach na okaziciela względnie w myśl prawa, jakie będzie obowiązywać w dniu zgłoszenia o utracie.

Wzamian za uszkodzone listy zastawne lub kupony wydaje się duplikaty. Żądający wydania duplikatu winien przedstawić Zarządowi Towarzystwa uszkodzone listy zastawne lub kupony wraz z funduszem na koszty wygotowania nowych listów zastawnych lub kuponów w miejsce uszkodzonych. Nowe listy zastawne lub kupony z napisem „duplikat" wydaje się właścicielowi, uszkodzone zaś podlegają zniszczeniu.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 46. Nieprzedstawione do opłaty kupony po upływie lat pięciu od daty płatności, a wylosowane listy zastawne po upływie lat trzydziestu od terminów, w których płatnemi się stały, tracą swą wartość; przypadający zaś na nie kapitał przechodzi na rzecz Towarzystwa.

Art. 47. Lokaty w listach zastawnych Towarzystwa są uważane za lokaty z bezpieczeństwem pupilarnem.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 48. Spłacone i wycofane z obiegu listy zastawne i kupony będą niszczone w obecności delegatów Zarządu i Rady Towarzystwa oraz Delegata Ministra Skarbu.

ROZDZIAŁ IV.

Przedterminowa Spłata i Wypowiadanie Pożyczek.

Art. 49. Dłużnik ma prawo w każdym czasie spłacić pożyczkę w całości lub w części listami zastawnemi tej samej serji w nominalnej wartości lub gotowizną w walucie, w której była udzielona pożyczka.

W razie spłaty przedterminowej dłużnik opłaca półroczną ratę bieżącą.

Jeżeli spłata jest dokonana gotowizną w ciągu półrocza po dopełnionem losowaniu, dłużnik opłaca oprócz półrocznej raty bieżącej jeszcze półroczny procent na zapłatę kuponów od listów zastawnych, podlegających wycofaniu.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 50. Spłacony dług wykreśla się z hipoteki, dłużnik zwolniony zostaje od opłat od spłaconej sumy, a w razie spłaty całkowitej pożyczki przestaje być członkiem Towarzystwa.

Przedstawione przez dłużnika na spłatę listy zastawne ulegają zniszczeniu trybem, wskazanym w art. 48.

Art. 51. Niezależnie od wypadków uchybienia przez dłużnika zobowiązaniom, wskazanym w art. 29 i 31, Towarzystwo może żądać zwrotu całkowitej pożyczki, jeżeli właścicielowi przedsiębiorstwa, obciążonego pożyczką, ogłoszono upadłość lub przedsiębiorstwo przestało być czynne.

Towarzystwo może zażądać zwrotu części lub całej pożyczki w razie takich zmian w przedsiębiorstwie przemysłowem, które mogą zmniejszyć bezpieczeństwo pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 52. Decyzja Zarządu w sprawie zażądania zwrotu pożyczki podlega wykonaniu po zatwierdzeniu jej przez Radę Nadzorczą.

ROZDZIAŁ V.

Kapitał Zapasowy.

Art. 53. Kapitał zapasowy tworzy się: a) z procentów, wnoszonych na ten kapitał przez zaciągających pożyczkę, zgodnie z art. 16 statutu, b) z pozostającej po potrąceniu wydatków na administrację reszty z opłat, wnoszonych na ten cel w myśl art. 17 statutu, o ile w myśl decyzji walne-

go zgromadzenia sumy te nie znalazły innego przeznaczenia, c) z kar pieniężnych, pobieranych za nieregularne wnoszenie należnych Towarzystwu rat terminowych, d) z sum, przechodzących na rzecz Towarzystwa za kupony i listy zastawne, ulegające przedawnieniu z mocy art. 46 statutu, e) z procentów od kapitału zapasowego i f) z nadwyżek wpływów Towarzystwa nad wydatkami.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 54. Kapitał zapasowy przeznaczony jest na zabezpieczenie terminowej wypłaty za kupony i wylosowane listy zastawne na wypadek, gdyby bieżące wpływy Towarzystwa były na ten cel niewystarczające.

Zaliczenia z kapitału zapasowego winny być temuż zwracane w miarę inkasowania zaległości.

Art. 55. Kapitał zapasowy winien być lokowany w walorach pupilarnych, opiewających na walutę, w której wypuszczono listy zastawne, w stosunku do sumy pożyczek, wydanych w każdej walucie.

Kapitał zapasowy może być lokowany również w nieruchomościach w wysokości, nieprzekraczającej połowy całej sumy tego kapitału.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 56. W razie likwidacji Towarzystwa cały jego majątek będzie użyty pod kontrolą Ministra Skarbu na cele użyteczności publicznej, na zasadzie uchwały walnego zgromadzenia.

Patrz uwagę pod art. 1.

ROZDZIAŁ VI.

Władze Towarzystwa.

Art. 57. Władze Towarzystwa stanowią: Zarząd, Rada Nadzorcza i Walne Zgromadzenie członków.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 58. Zarząd, Rada Nadzorcza i Walne Zgromadzenie rozstrzygają prostą większością głosów, w razie równości głosów przeważa zdanie przewodniczącego.

Z pod tego przepisu wyjęte są uchwały Walnego Zgromadzenia: 1) co do uzupełnienia lub zmiany statutu, 2) co do przedterminowe-

go odwołania członków Zarządu i 3) co do rozwiązania Towarzystwa i jego likwidacji, — w których to razach do ważności uchwały wymaga się: co do dwóch pierwszych punktów — większości ⅔ głosów, co do trzeciego punktu — większości ¾ głosów obecnych na Zgromadzeniu członków przy udziale stowarzyszonych, reprezentujących przynajmniej ½ sumy pozostającego do umorzenia długu Towarzystwa z tytułu emisji listów zastawnych. W razie nieprzybycia takiej ilości członków, Zgromadzenie winno być zwołane powtórnie najwcześniej w ciągu siedmiu dni i będzie ono prawomocne bez względu na ilość obecnych na Zgromadzeniu, jednakże wymagana do uchwały większość głosów obecnych na Zgromadzeniu, przewidziana w artykule niniejszym, pozostaje bez zmiany. Uchwały co do punktów pierwszego i trzeciego ulegają zatwierdzeniu Ministra Skarbu.

Patrz uwagę pod art. 1.

A. Zarząd Towarzystwa.

Art. 59. W Zarządzie jednoczy się cała władza administracyjna i wykonawcza.

Art. 60. Zarząd składa się z 6 członków, wybieranych na trzy lata przez Walne Zgromadzenie. Co najmniej połowa członków Zarządu powinna być wybrana z pośród członków Towarzystwa.

W miarę rozwoju czynności Towarzystwa, liczba członków Zarządu może być powiększana na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia, zatwierdzonej przez Ministra Skarbu.

Art. 61. Na wypadek ustąpienia członka Zarządu, jego nieobecności lub niemożności pełnienia obowiązków, wybiera się zastępców członków Zarządu na zasadach, wskazanych w artykule poprzedzającym. Przez czas pełnienia obowiązków członków Zarządu zastępcy używają wszelkich praw, służących członkom Zarządu, i, narówni z nimi, odpowiadają za czynności Zarządu. Poza czasem zastępstwa, zastępcy członków Zarządu mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

Zastępca, obejmujący czynności ustępującego członka Zarządu, pełni je do najbliższego Walnego Zgromadzenia, które wybiera nowego członka Zarządu na czas do upływu kadencji ustępującego członka.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 62. Corocznie ustępować będzie po dwóch członków Zarządu i dwóch zastępców, narazie przez losowanie, następnie z kolei starszeństwa wyboru. Ustępujący członkowie Zarządu mogą być wybierani ponownie. Zarząd wybiera z pośród siebie Prezesa i Wiceprezesa.

Dla sprawniejszego prowadzenia interesów Towarzystwa Kredytowego, Zarząd może wybrać z pośród siebie lub osób postronnych jednego lub więcej dyrektorów, których wybór, kompetencje oraz wysokość wynagrodzenia, zatwierdza Rada Nadzorcza na wniosek Zarządu. Dyrektor lub jego zastępca, nie będący członkami Zarządu, biorą udział w posiedzeniach Zarządu tylko z głosem doradczym.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 63. Do ważności postanowień Zarządu potrzebna jest obecność Prezesa lub Wiceprezesa i przynajmniej dwóch członków Zarządu, a w razie nieobecności Prezesa i Wiceprezesa — obecność czterech członków Zarządu. Zastępców powołuje Prezes Zarządu w porządku większości głosów, otrzymanych przez nich na Walnem Zgromadzeniu.

O każdej zmianie zaszłej w stałym składzie Zarządu, Towarzystwo podaje w „Monitorze Polskim“ do powszechnej wiadomości.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 64. Regulamin czynności Zarządu oraz jego organów układa Zarząd, a Rada Nadzorcza zatwierdza.

Art. 65. Zarząd prowadzi wszystkie sprawy Towarzystwa; w szczególności do obowiązków jego należy: a) zaprowadzenie i prowadzenie rachunkowości, korespondencji i kasy, b) mianowanie i uwalnianie urzędników, wyznaczanie ich wynagrodzenia i podział pracy, c) zawieranie umów i wydawanie pełnomocnictw w imieniu Towarzystwa, d) nabywanie i sprzedawanie nieruchomości, e) układanie projektów rocznych budżetów, bilansów i sprawozdań, f) przyznawanie pożyczek i g) decydowanie we wszystkich sprawach Towarzystwa, z wyłączeniem tych, które podlegają rozpoznaniu Rady Nadzorczej lub Walnego Zgromadzenia.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 66. W celu sprawniejszego wykonywania czynności Zarządu w sprawach pożyczek, za zezwoleniem Ministra Skarbu mogą być tworzone prowincjonalne oddziały Towarzystwa, zarządzane przez oddzielną stałą Delegację, składającą się z jednego członka Zarządu Towarzystwa z nominacji Zarządu, jako przewodniczącego Delegacji, oraz dwóch członków i dwóch zastępców, powołanych przez Zarząd. Jeden członek Delegacji i jeden zastępca powołani być winni z liczby członków Towarzystwa, posiadających przedsiębiorstwa na terytorjum oddziału. Tworzenie oddziałów Towarzystwa, określanie terenu ich działalności oraz wybór członków Delegacji oddziałowej i ich zastępców, dokonywane będą na mocy uchwały Zarządu, zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 67. Delegacja Oddziałowa spełnia czynności Zarządu w zakresie szacowania przedsiębiorstw i wydawania i ściągania pożyczek na terytorjum Oddziału z tem jednak, że postanowienia jej ulegają zatwierdzeniu Zarządu.

Art. 68. Zarząd Towarzystwa reprezentuje je z mocy samego statutu we wszystkich stosunkach z władzami i osobami prywatnemi. Zarząd może również upoważnić w tym celu jednego z swych członków lub osoby trzecie.

Art. 69. Uchwały Zarządu będą zapisywane do księgi protokółów i podpisywane przez wszystkich obecnych na posiedzeniu członków Zarządu.

Wyciągi z protokółów i zawiadomienia, czynione i wręczane w imieniu Zarządu, będą miały moc aktów urzędowych.

Art. 70. Umowy, zobowiązania, pełnomocnictwa, czeki, żądania zwrotu pieniędzy i walorów z instytucyj kredytowych i wogóle wszystkie akty i dokumenty, zobowiązujące Towarzystwo, winny być zaopatrzone w dwa podpisy z pomiędzy następujących osób: członków Zarządu i ich zastępców lub jednego z Dyrektorów, lub osób upoważnionych przez Zarząd, łącznie z jednym z członków Zarządu lub ich zastępców.

Dla czynności notarjalnych i hipotecznych Zarząd może jednakże w każdym poszczegól-

nym wypadku wydać plenipotencję jednej osobie do podpisywania w imieniu Towarzystwa.

Listy zastawne względnie świadectwa tymczasowe Towarzystwa podpisuje Prezes Zarządu lub jego zastępca oraz Delegat Ministra Skarbu, których podpisy mogą być odbite mechanicznie (facsimile), jak również Dyrektor Towarzystwa i księgowy.

Korespondencja zwykła Towarzystwa winna być zaopatrzona również w podpisy dwu wymienionych wyżej osób, uprawnionych przez Zarząd. Listy o charakterze informacyjnym, korespondencja i dokumenty wewnętrzne podpisywane są przez jednego z dyrektorów lub jedną z osób upoważnionych.

Do odbioru z poczty pieniędzy, przesyłek, dokumentów i t. d. wystarcza jeden tylko podpis członka Zarządu, zastępcy, Dyrektora lub osoby, upoważnionej przez Zarząd.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 71. Zarząd przedstawia corocznie Walnemu Zgromadzeniu bilans i sprawozdanie obejmujące wszystkie ważniejsze rozporządzenia i uchwały tak Zarządu, jak i Rady Nadzorczej oraz Walnych Zgromadzeń, odbytych w ciągu roku.

W każdem sprawozdaniu winny znajdować się wiadomości następujące:

1) o liczbie pożyczek i sumie kapitałów, które należą się od stowarzyszonych, licząc od ubiegłego okresu rachunkowego,
2) o liczbie nowozaciągających pożyczki i o sumie udzielonych pożyczek,
3) o sumie pożyczek spłaconych przez dłużników w ciągu okresu sprawozdawczego: a) przez coroczne obowiązkowe opłaty na umorzenie, b) przez zwrot części kapitału, niezależnie od obowiązkowego umorzenia, c) przez ściągnięcie pożyczki drogą sprzedaży nieruchomości i urządzeń w wypadkach, przewidzianych przez statut Towarzystwa i d) przez podniesienie wynagrodzenia ubezpieczeniowego za zniszczone części nieruchomości i urządzeń,
4) o liczbie dłużników i sumie długów pozostałych do umorzenia w następnym okresie,
5) o sumie procentów wpłaconych przez dłużników w okresie sprawozdawczym,
6) o karach pieniężnych i zaległościach procentów i umorzenia — co do każdej kategorji oddzielnie — pozostałych z poprzedzającego okresu, zaspokojonych, nowoprzybyłych i pozostających

na następny okres, i o dłużnikach, którzy korzystali ze zwłoki w opłacie,

7) o sumie i sposobie użycia funduszu umorzenia i kapitału zapasowego,

8) o liczbie i sumie listów zastawnych, pozostających w obiegu do początku roku sprawozdawczego,

9) o liczbie i sumie listów zastawnych nowowypuszczonych,

10) o liczbie i sumie listów zastawnych, podlegających zniszczeniu w okresie sprawozdawczym: a) spłaconych skutkiem wylosowania lub nabytych z wolnej ręki, b) wniesionych przez dłużników na rachunek długu,

11) o liczbie i sumie listów, pozostających w obiegu do następnego okresu,

12) o kuponach przedstawionych do wypłaty i wypłaconej za nie gotowiźnie, tak za okres sprawozdawczy, jak i za poprzednie okresy,

13) o ilości kuponów, których terminy już nadeszły, lecz które do wypłaty przedstawione nie zostały,

14) o kosztach na administrację i innych wydatkach Towarzystwa,

15) o ilości gotowizny, znajdującej się w kasie Towarzystwa.

Do ustępu 1 i 2 art. 71 tudzież punktów 3 i 10 patrz uwagę pod art. 1.

Art. 72. Na miesiąc przed Walnem Zgromadzeniem Zarząd poddaje sprawozdanie pod uprzednie rozpoznanie Rady Nadzorczej, poczem sprawozdanie wraz z wnioskiem Rady Nadzorczej zostaje przesłane Ministrowi Skarbu i poddane pod rozpoznanie Walnego Zgromadzenia.

Drukowane egzemplarze sprawozdania przynajmniej na tydzień przed Walnem Zgromadzeniem winny być wydawane członkom, zgłaszającym się po nie do biura Towarzystwa.

Art. 73. Zarząd podaje w „Monitorze Polskim" i wskazanych przez Ministra Skarbu pismach zagranicznych do publicznej wiadomości: 1) co sześć miesięcy bilans finansowy Towarzystwa, 2) uchwały Walnych Zgromadzeń, dotyczące zatwierdzenia bilansów i sprawozdań i 3) wyniki rewizyj, dokonywanych przez Radę Nadzorczą, oraz wszelkie co do nich wyjaśnienia Zarządu.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 74. W celu sprawdzenia dokonanego przez taksatorów Towarzystwa szacunku zakładów przemysłowych i ustalenia jego wysokości, tworzone są Komisje Szacunkowe w składzie osób, powoływanych przez Zarząd Towarzystwa. Komisje te działają pod przewodnictwem jednego z członków Zarządu lub delegata, wyznaczonego przez Zarząd.

Patrz uwagę pod art. 1.

B. Rada Nadzorcza.

Art. 75. Rada Nadzorcza składa się z 16 członków wybieranych na cztery lata. Dwunastu członków Rady wybiera walne Zgromadzenie członków Towarzystwa, czterech zaś wybiera Zebranie wyborcze właścicieli listów zastawnych. Z pomiędzy członków Rady, obieranych przez Walne Zgromadzenie, co najmniej ośmiu winno być członkami Towarzystwa.

W miarę rozwoju czynności Towarzystwa, liczba członków Rady Nadzorczej może być powiększana na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia, zatwierdzonej przez Ministra Skarbu.

Art. 76. Corocznie z Rady Nadzorczej ustępować będzie po 3 członków z pomiędzy wybranych przez Walne Zgromadzenie członków Towarzystwa i po jednym członku z pośród wybranych przez Zebranie Wyborcze właścicieli listów zastawnych. Członkowie Rady ustępować będą w pierwszych latach istnienia Towarzystwa przez losowanie, następnie z kolei starszeństwa wyboru, przyczem ustępujący mogą być wybierani ponownie.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 77. Z początku istnienia Towarzystwa Rada Nadzorcza składać się będzie tylko z 12 członków, wybranych przez pierwsze Walne Zgromadzenie członków Towarzystwa w pół roku po wypuszczeniu listów zastawnych na sumę, odpowiadającą 2 miljonom funtów szterlingów, według równi złota. Rada Nadzorcza zwoła Zebranie Wyborcze właścicieli listów zastawnych Towarzystwa w celu wybrania przez nich jeszcze czterech członków Rady z pośród właścicieli listów lub osób trzecich.

Art. 78. Rada wybiera Prezesa i dwóch Wiceprezesów. W razie śmierci lub ustąpienia Prezesa lub dłuższej jego nieobecności Rada wybiera z grona swego nowego Prezesa na czas, na jaki był wybrany poprzedni Prezes.

Do ważności postanowień Rady Nadzorczej potrzebna jest obecność Prezesa lub Wiceprezesa i przynajmniej sześciu członków przy 12-to osobowym, ośmiu członków przy 16-to osobowym składzie.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 79. Rada Nadzorcza układa regulamin swych czynności.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 80. Rada Nadzorcza czuwa w ogólności nad czynnościami Zarządu i rozstrzyga w zakresie nadanej sobie władzy trudności, napotykane przez Zarząd.

Do szczególnej atrybucji Rady Nadzorczej należy: 1) zatwierdzanie, zmiana i uchylanie instrukcyj dla Zarządu i Komisyj Szacunkowych, 2) opinjowanie o wszelkich sprawach, podlegających zatwierdzeniu Walnego Zgromadzenia, 3) coroczne i nadzwyczajne rewizje czynności, ksiąg, rachunków i kas Towarzystwa.

Patrz uwagę pod art. 1.

C. Walne Zgromadzenie Członków Towarzystwa.

Art. 81. Walne Zgromadzenie członków jest najwyższą władzą Towarzystwa, decydującą ostatecznie w granicach niniejszego statutu o wszystkich sprawach, dotyczących Towarzystwa.

Ogłoszenie o Walnem Zgromadzeniu winno nastąpić w „Monitorze Polskim" na miesiąc przed wyznaczonym terminem. O ile w pierwszym terminie Walne Zgromadzenie nie dojdzie do skutku, drugie Walne Zgromadzenie, prawomocne bez względu na ilość obecnych, będzie zwołane nie wcześniej niż w siedem dni od dnia ogłoszenia w „Monitorze Polskim" o powtórnem zwołaniu Zgromadzenia.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 82. W Walnem Zgromadzeniu ma prawo uczestniczyć każdy członek Towarzystwa. Każdy jeden tysiąc funtów sterlingów pożyczki lub każda suma pożyczki, odpowiadająca 1000 funtów sterlingów według równi złota, daje prawo do jednego głosu. Stowarzyszeni, mający pożyczki mniejsze mogą się łączyć w celu uzyskania prawa do głosu, upoważniając do głosowania jednego z pośród siebie.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 83. Członek Towarzystwa, nie uczestniczący w Walnem Zgromadzeniu, może przez wydanie pełnomocnictwa upoważnić innego członka do głosowania za siebie w tem Zgromadzeniu, nikt jednak ze stowarzyszonych, czy to osobiście, czy to z pełnomocnictwa, czy też łącznie, nie może mieć więcej niż 40 głosów. Osoby prawne głosują przez uprawnionych przedstawicieli, małoletni i ubezwłasnowolnieni—przez prawnie ustanowionych zastępców.

Pragnący głosować z pełnomocnictwa winni je

zameldować Zarządowi przynajmniej na dwa dni przed Walnem Zgromadzeniem.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 84. Walne Zgromadzenia bywają zwyczajne i nadzwyczajne. Pierwsze będą zwoływane corocznie w terminie stałym, który Rada Nadzorcza oznaczy, ostatnie według uznania Zarządu lub Rady Nadzorczej dla rozpoznania spraw nadzwyczajnych, wymagających bezzwłocznego rozstrzygnięcia. Walne Zgromadzenie obraduje pod przewodnictwem Prezesa Rady Nadzorczej.

Art. 85. Do ważności postanowień Walnego Zgromadzenia, za wyjątkiem wymienionych w art. 58 niniejszego statutu, wymagana jest obecność takiej ilości członków, która reprezentuje ¼ część ogólnej sumy pożyczek wydanych przez Towarzystwo. W razie nieprzybycia takiej liczby członków, Rada Nadzorcza wyznacza powtórny termin, w którym obrady Walnego Zgromadzenia poczytuje się za ważne, bez względu na liczbę przybyłych członków i reprezentowany przez nich kapitał.

W powtórnym terminie mogą być brane pod obrady te tylko sprawy, które były wyznaczone do rozpoznania na Zgromadzeniu, niedoszłem do skutku. Protokół posiedzenia podpisuje Prezes Rady, sekretarz i przynajmniej 3 członków obecnych na Zgromadzeniu.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 86. Do atrybucji Walnego Zgromadzenia należy: 1) wybieranie i przedterminowe odwoływanie członków Zarządu i Rady Nadzorczej, 2) decydowanie o powiększaniu liczby członków tych organów, 3) rozpoznawanie i zatwierdzanie rocznych sprawozdań Zarządu, 4) zatwierdzanie rocznych budżetów i określanie uposażenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej, 5) decydowanie o wyjednywaniu zmian w statucie, 6) rozstrzyganie wszelkich innych spraw, wnoszonych przez Radę, tudzież wniosków ze strony Rządu i członków Towarzystwa, 7) orzekanie o rozwiązaniu Towarzystwa i jego likwidacji.

Patrz uwagę pod art. 9.

Art. 87. Wszelkie sprawy na Walnem Zgromadzeniu przedstawia Rada Nadzorcza. Rada obowiązana jest przedstawić Walnemu Zgromadzeniu ze swoją opinją wnioski i, podpisane przez 20 członków Towarzystwa i złożone Radzie Nadzorczej przynajmniej na dni 15 przed terminem Walnego Zgromadzenia.

D. Zebrania Wyborcze Właścicieli Listów Zastawnych.

Art. 88. Zebrania Wyborcze właścicieli listów zastawnych Towarzystwa zwoływane będą corocznie w terminie stałym, który Rada Nadzorcza oznaczy, celem wyboru przedstawicieli do składu Rady Nadzorczej, w myśl art. 77 niniejszego statutu.

Ogłoszenia o zebraniu winny być czynione w „Monitorze Polskim" oraz co najmniej w jednem z pism codziennych, wychodzących w Warszawie, i w jednem z pism zagranicznych przynajmniej na jeden miesiąc przed wyznaczonym terminem.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 89. Właściciele listów zastawnych, pragnący uczestniczyć w Zebraniu Wyborczem właścicieli listów, przynajmniej na 7 dni przed terminem Zebrania składają Zarządowi Towarzystwa listy lub też zaświadczenia instytucyj kredytowych krajowych i zagranicznych o tem, że listy zastawne Towarzystwa, wskazane dokładnie według numeru, znajdują się u nich na przechowaniu lub w zastawie i nie będą wydane do dnia następnego po Zebraniu Wyborczem.

Właściciele listów zastawnych mogą wykonywać swe prawo udziału i głosowania w Zebraniach Wyborczych również przez należycie do tego upełnomocnione osoby.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 90. Każde 4.000 funtów szterlingów w listach zastawnych, lub każda suma listów, odpowiadająca 4.000 funtów szterlingów według równi złota, daje prawo do jednego głosu. Właściciele mniejszych ilości listów mogą się łączyć w celu uzyskania prawa do głosu, upoważniając do głosowania jednego z pośród siebie.

Art. 91. Właściciel listów zastawnych, nie uczestniczący w Zebraniu Wyborczem, może przez wydanie pełnomocnictwa upoważnić inną osobę do głosowania za siebie w tem Zebraniu, nikt jednak, czy to osobiście, czy to z pełnomocnictwa, czy też łącznie, nie może mieć więcej głosów, niż ilość, odpowiadającą $^1/_{20}$ części ogólnej sumy listów zastawnych, w obiegu będących.

Osoby, pragnące głosować z pełnomocnictwa winny je zameldować Zarządowi Towarzystwa przynajmniej na 3 dni przed Zebraniem. Na dwa dni przed Zebraniem sporządzony zostaje spis osób do głosowania uprawnionych.

Art. 92. Zebranie Wyborcze zagaja Prezes Rady Nadzorczej, na którego wniosek uczestniczący w Zebraniu wybierają z pośród siebie przewodniczącego. Wybór członków Rady Nadzorczej uskutecznia się zwykłą większością głosów. Protokół posiedzenia podpisuje przewodniczący, sekretarz i przynajmniej 3 uczestników Zebrania.

Art. 93. Do ważności Zebrania wymaga się, aby obecni reprezentowali przynajmniej ¼ część ogólnej sumy listów zastawnych Towarzystwa, w obiegu będących. W razie niedojścia Zebrania do skutku w pierwszym terminie, Rada Nadzorcza wyznacza termin powtórny, w którym Zebranie Wyborcze uważa się za ważne, o ile uczestnicy reprezentują przynajmniej $^1/_{20}$ część ogólnej sumy listów zastawnych, w obiegu będących.

W razie niedojścia Zebrania do skutku w drugim terminie, Minister Skarbu w ciągu miesiąca mianuje członków Rady Nadzorczej, mających reprezentować właścicieli listów zastawnych, przez Towarzystwo emitowanych.

ROZDZIAŁ VII.

Szacowanie i Ubezpieczanie Przedsiębiorstw.

Art. 94. Oszacowania zakładów przemysłowych dokonywane są przez techników szacunkowych Towarzystwa lub mianowanych przez Zarząd taksatorów. Szacowanie winno określić jaknajdokładniej z uwzględnieniem typu, stanu i stopnia zużycia rzeczywistą wartość placów, budynków, maszyn i urządzeń, mających być zabezpieczeniem pożyczki. Dokumenty szacunkowe winny zawierać również dokładne opisy przedmiotów, zabezpieczających pożyczkę.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 95. Szacunki, przygotowane na zasadzie poprzedniego artykułu, podlegają sprawdzeniu na miejscu i dokładnemu rozpoznaniu Komisji Szacunkowej, przewidzianej w art. 74 niniejszego Statutu, a następnie ewentualnemu zatwierdzeniu, zmniejszeniu lub powiększeniu przez Zarząd Towarzystwa.

Art. 96. Wszystkie, stanowiące zabezpieczenie pożyczki, zabudowania, maszyny i urządzenia przed wydaniem pożyczki winny być ubezpieczone od ognia i wybuchu kotłów na sumę, nie niższą od sumy pożyczki, w jednej lub kilku instytucjach, wskazanych przez Zarząd. Wysokość sumy ubezpieczenia określa Zarząd. Suma, określona przez Zarząd przy przyznaniu pożyczki, obowiązuje dłużnika przy dorocznych odnowieniach ubezpieczenia do czasu otrzymania nowej ze strony Zarządu w tej mierze pisemnej instrukcji. Ubez-

pieczenie winno być zawarte w walucie pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 97. Szczegóły wzajemnych stosunków Towarzystwa z instytucjami ubezpieczeniowemi objęte będą regulaminem, opracowanym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Towarzystwa w porozumieniu z zainteresowanemi instytucjami ubezpieczeniowemi.

Regulamin ten, po zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu, będzie ogłoszony w „Monitorze Polskim".

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 98. Polisy ubezpieczeniowe i dowody opłacenia składek ubezpieczeniowych winny być złożone i przechowywane w biurze Zarządu lub oddziałach Towarzystwa. W razie nieprzedstawienia przez dłużnika dowodów z opłacenia w terminie składek ubezpieczeniowych i dowodów odnowienia ubezpieczenia, Towarzystwo ma prawo zapłacenia tych składek i odnowienia ubezpieczenia na rachunek dłużnika — a następnie ściągnięcia poniesionych z tego tytułu wydatków z kaucji zapisanej na ten cel.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 99. W razie całkowitego zniszczenia przez ogień nieruchomości i urządzeń stanowiących zabezpieczenie pożyczki, Zarząd Towarzystwa, bez potrzeby uprzedniej zgody ze strony właściciela przedsiębiorstwa, odbiera z właściwej instytucji ubezpieczeniowej na rachunek odszkodowania, przypadającego właścicielowi, — sumę, pokrywającą nieumorzoną resztę pożyczki Towarzystwa z wszelkiemi zaległościami i kosztami, następnie wycofuje z obiegu listy zastawne na sumę, potrzebną do skreślenia z hipoteki całkowitej pożyczki bądź przez zakup z wolnej ręki, bądź w drodze losowania, a zbywającą resztę zwraca instytucji ubezpieczeniowej dla wydania komu należy.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 100. W razie częściowego tylko spalenia, zniszczenia lub uszkodzenia przedmiotów, stanowiących zabezpieczenie pożyczki, Za-

rząd Towarzystwa określa wysokość brakującej części zabezpieczenia i odpowiednią sumę odbiera z odszkodowania, przypadającego za uszkodzone przez pożar nieruchomości i urządzenia, według zasad, wskazanych w artykule poprzedzającym. Towarzystwo może zrzec się odszkodowania ubezpieczeniowego na rzecz właściciela zakładu przemysłowego w razie, gdyby pomimo szkody pozostałe mienie zabezpieczało całkowicie pożyczkę Towarzystwa.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 101. W wypadkach, przewidzianych w dwóch poprzednich artykułach, na prośbę dłużników Towarzystwo może zatrzymać odebrane z instytucji ubezpieczeń fundusze i wydawać je dłużnikom stopniowo, w miarę przywracania do dobrego stanu uszkodzonych przez pożar części.

Jeżeli odbudowa nie będzie rozpoczęta w ciągu pół roku i zakończona w ciągu 2 lat po pożarze, odszkodowanie ubezpieczeniowe będzie obrócone na umorzenie pożyczki.

Patrz uwagę pod art. 1.

ROZDZIAŁ VIII.

Środki prawne dochodzenia należności Towarzystwa.

Art. 102. W zakresie środków dochodzenia długów, obciążających przedsiębiorstwa będące zabezpieczeniem pożyczek Towarzystwa, oprócz zwykłych środków prawnych i uprawnień, wskazanych w artykułach 20 i 30 niniejszego statutu, Towarzystwu przysługują następujące uprawnienia:

1) na obszarze b. zaboru rosyjskiego — uprawnienia, wskazane w rozdziale VI ustawy Tow. Kred. m. Warszawy;

2) na obszarze b. zaboru austrjackiego — uprawnienia, wskazane w ustawie z dnia 21 czerwca 1882 r. (Dz. Ust. Nr. 81 z dn. 27 czerwca 1882 r. część XXVIII);

3) na obszarze b. dzielnicy pruskiej — uprawnienia, wskazane w rozdziale „o prawie przymusowego wykonania przez Ziemstwo Kredytowe" statutu Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego.

Patrz uwagę pod art. 1.

ROZDZIAŁ IX.

Nadzór Rządowy.

Art. 103. Działalność Towarzystwa podlega nadzorowi Rządu i kontroli, którą wykonywać będzie Minister Skarbu za pośrednictwem Delegata i jego zastępców.

Delegat pośredniczy w stosunkach między Towarzystwem a Ministrem Skarbu i czuwa nad tem, aby Towarzystwo ściśle stosowało się do warunków niniejszego Statutu i do ogólnych przepisów prawa, dokładnie wykonywało swoje zobowiązania i w działalności swej przestrzegało dobra Państwa, jako też interesów właścicieli listów zastawnych.

Art. 104. Delegat może mieć do pomocy i zastępstwa jednego lub więcej pomocników. Delegat lub jego zastępca uczestniczy w posiedzeniach Zarządu, Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia i ma prawo udziału w posiedzeniach wszelkich innych organów Towarzystwa oraz prawo wglądu i kontroli ksiąg i akt Towarzystwa tudzież wszelkich czynności tegoż.

Art. 105. Na posiedzeniach władz Towarzystwa delegat ma głos doradczy, służy mu jedna prawo wnoszenia sprzeciwów i wstrzymywania wykonania uchwał, przeciw którym wniósł sprzeciw, i które, zdaniem jego, dotyczą szczególnie ważnych interesów Skarbu.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 106. Wnioski delegata, o których mowa w artykule poprzednim, wstrzymują wykonanie odnośnej uchwały organu Towarzystwa. Wnioski te winny być zgłoszone Zarządowi Towarzystwa oraz Ministrowi Skarbu w ciągu trzech dni od daty powzięcia uchwały, a następnie rozstrzygnięte przez Ministra Skarbu w ciągu dwóch tygodni od daty ich zgłoszenia.

Jeżeli decyzja Ministra Skarbu nie będzie zakomunikowana Towarzystwu w rzeczonym terminie, odnośna uchwała wchodzi w życie.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 107. Koszta nadzoru pokrywane będą z funduszów Towarzystwa w wysokości, którą określi Rada Nadzorcza Towarzystwa a zatwierdzi Minister Skarbu.

Art. 108. O ileby Zarząd lub Rada Nadzorcza nie spełniały nałożonych na nich niniejszym statutem obowiązków, lub przekroczyły przepisy statutu względnie obowiązujących praw, z powodu czego Skarb Rzeczypospolitej Pol-

skiej mógłby być narażony na straty z tytułu objętej gwarancji za listy zastawne Towarzystwa, Minister Skarbu będzie mógł powyższe organa Towarzystwa rozwiązać, w miejsce ich najpóźniej w przeciągu trzech miesięcy od daty rozwiązania zarządzić nowe wybory tych organów, ustanawiając na czas przejściowy mianowany przez siebie Zarząd, a nawet, zarządzić (niezależnie od art. 6 i 58 niniejszego statutu) i przeprowadzić likwidację Towarzystwa.

Patrz uwagę pod art. 1.

Art. 109. Na żądanie Ministra Skarbu, Towarzystwo przekazuje sumy, potrzebne na spłatę zagranicznych zobowiązań Towarzystwa, za pośrednictwem Ministerstwa Skarbu. Minister Skarbu może również zarządzić, aby zakup walut obcych na potrzeby Towarzystwa i jego członków, w celu pokrywania ich zobowiązań względem Towarzystwa, za pośrednictwem Ministerstwa Skarbu był dokonywany.

Art. 110. Założyciele, stanowiący tymczasowy Komitet Organizacyjny, określają czas i miejsce składania podań o przystąpienie do Towarzystwa, podają o tem do wiadomości publicznej, zwołują pierwsze Walne Zgromadzenie, któremu składają sprawozdanie ze swych czynności, i wogóle czynią potrzebne kroki w celu wprowadzenia niniejszego Statutu w życie. Z chwilą ukonstytuowania się pierwszego Walnego Zgromadzenia, przyjęcia przez niego Statutu i zatwierdzenia jego uchwał przez Ministra Skarbu, gaśnie kompetencja Komitetu Organizacyjnego.

23 kwietnia Nr. 35. rok 1921.

Poz. 204.

USTAWA

z dnia 18 marca 1921 r.

w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry.

Patrz poz. 666 z 1920 r.

Poz. 205.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 marca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych na ziemie przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypo-

spolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. Nr. 16 poz. 93) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Pr. z 1919 r. Nr. 65 poz. 391) rozciąga się na ziemie, przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 206.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 marca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na ziemie, przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r., ustaw o państwowym podatku dochodowym i majątkowym, o podatku od kapitałów i rent i ustawy o podatku przemysłowym w części, dotyczącej zasadniczego podatku przemysłowego oraz w sprawie uchylenia, pobieranego w powiatach wołyńskich na rzecz Skarbu, podatku od widowisk.

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 16 z 1921 r. poz. 93) o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r., zarządza się co następuje:

§ 1. Na ziemie wskazane art. 1 ustawy z dn. 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 16 z 1921 r. poz. 93), rozciąga się: 1) moc obowiązującą *ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. Rz. P. Nr. 82 z 1920 r., poz. 550), przyczem postanowienia tej ustawy o podatku dochodowym wraz ze specjalnym podatkiem od tantjem obowiązują na wskazanym obszarze od 1 stycznia 1920 r. odnośnie do osób fizycznych i spadków wakujących, postanowienia zaś dotyczące podatku majątkowego obowiązują od 1 stycznia 1921 r.*; 2) zaczynając od 1 kwietnia 1921 r. moc obowiązującą ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. Rz. P. Nr. 76 z 1920 r. poz. 517); 3) zaczynając od 1 stycznia 1921 r. moc obowiązującą *art. 2, 4—10 i 38—41 ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. w przedmiocie ujednostajnienia na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 66*

z 1920 r. poz. 437), przyczem dla celów poboru zasadniczego podatku przemysłowego ustanawia się następujący podział miejscowości na klasy:

a) miejscowości klasy II miasta: Grodno, *Lida, Brześć, Pińsk, Łuck* i Równe;

b) miejscowości klasy III miasta: *Wilejka, Dzisna,* Wołkowysk, Prużana, Kobryń, Słonim, Łuniniec, Nieśwież, Nowogródek, Włodzimierz Wołyński, Kowel, Dubno, Krzemieniec, Ostróg i Sarny;

c) miejscowości klasy IV: wszystkie inne miejscowości.

Przytoczony zgodnie z obwieszczeniem z dn. 28 kwietnia 1921 r. w sprawie sprostowania omyłek druku w tem rozporządzeniu (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 277).

Do p. 1): obecnie obowiązuje ustawa o państwowym podatku dochodowym ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 58 z 1925 r. poz. 411 (załącznik);

do punktu 2): pobór podatku od kapitałów i rent, dokonywany na zasadzie art. 1 i 2 ust. 4 ustawy z dn. 16 lipca 1920 r., został zawieszony z dn. 1 stycznia 1923 r., a ponowny pobór tego podatku może być zarządzony uchwałą Rady Ministrów, ogłoszoną w Dz. U. R. P. (patrz ustawę z dn. 1 maja 1923 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień omawianej ustawy — Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 376);

do punktu 3): obecnie obowiązuje ustawa z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 550), na mocy której miasta: Lida, Brześć, Pińsk i Łuck zostały przeniesione do klasy III, pozatem do tej klasy zostały zaliczone miasta Baranowicze, Stołpce i Zdołbunowo. Miasta Wilejka i Dzisna, jako niewymienione w ogólnym podziale miejscowości na klasy, należy uważać za przeniesione do klasy IV.

§ 2. Utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 3. Utracił moc obowiązującą (p. art. 18 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747).

§ 4. Z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia tracą moc:

a) rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 8 czerwca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym (Dzien. Urzęd. Zarz. Cyw. Ziem Wschodnich Nr. 53 z r. 1920 poz. 1496);

b) rozporządzenie Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z dnia 8 czerwca 1920 r., dotyczące podatku dochodowego (Dzien. Urzęd. Zarz. Cyw. Ziem Wołynia i Fr. Podolsk. Nr. 14 z r. 1920 poz. 183);

c) art. 11 rozporządzenia Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z dnia 10 czerwca 1920 r. w przedmiocie podatku komunalno-skarbowego od widowisk (Dzien. Urzęd. Zarz. Cyw. Ziem Woł. i Frontu Podolskiego Nr. 14 z 1920 r. poz. 185).

§ 5. Z dniem 1 kwietnia 1921 r. traci moc rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 23 grudnia 1919 r., dotyczące podatku od dochodów z kapitałów pieniężnych i od rachunków on'call'owych (Dz. Urzęd. Zarz. Cyw. Z. Wsch. Nr. 2 z 1920 r. poz. 15).

§ 6. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 207.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 17 lutego 1921 r.

w przedmiocie wzajemnego pocztowego ruchu paczkowego między Polską a Czecho-Słowacją.

Utraciło moc obowiązującą wskutek uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dn. 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 208.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 marca 1921 r.

o podwyższeniu taryfy osobowej na linjach T-wa Akcyjnego Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 209.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 marca 1921 r.

o podwyższeniu opłat za przewóz osób oraz bagażu na kolejach wąskotorowych państwowych, oraz znajdujących się pod zarządem państwowym.

Pominięto, patrz poz. 208.

Poz. 210.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu

z dnia 17 marca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia przepisów wykonawczych z dnia 1 lipca 1920 (Dz. Ust. Nr. 79, poz. 530) do ustawy z dnia 29 maja 1920 r. o tymczasowych emeryturach wojskowych (Dz. Ust. Nr. 47, poz. 286).

Uwzględniono w Nr. 79 poz. 530 z 1920 r.

Poz. 211.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 21 marca 1921 r.

w przedmiocie przepisów wyborczych dla kas chorych.

Uchylone na mocy § 63 rozporządzenia tegoż Ministra z dn. 24 marca 1926 roku w sprawie przepisów wyborczych dla kas chorych (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 273).

Poz. 212.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości

z dnia 7 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie wymiaru i uiszczania należytości ryczałtowej za postępowanie spadkowe w b. dzielnicy austrjackiej.

Na podstawie par. 4 cesarskiego austrjackiego patentu z dnia 9 lutego 1850 r. Austr. Dz. Pr. P. Nr. 50 oraz par. 7 i 53 ces. austr. rozporządzenia z dnia 15 września 1915 r. austr. Dz. Pr. P. Nr. 279, zarządza się co następuje:

§ 1. Należytość ryczałtową za postępowanie spadkowe (poz. 25 taryfy dołączonej do ces. austr. rozporządzenia z dnia 15 września 1915 r. austr. Dz. Pr. P. Nr. 279) jak również należytość od rozporządzenia ostatniej woli (poz. taryfy 101 I A. I. ustawy z dnia 13 grudnia 1862 r. austr. Dz. Pr. P. Nr. 89) uiszcza się w wypadkach, kiedy strony są zwolnione od przedkładania wykazu spadku (§ 40 rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 1923 r., Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 794) w znaczkach stemplowych.

Przytoczony ze zmianami, wprowadzonemi § 50 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 25 sierpnia 1923 r., zawierającego przepisy wykonawcze dla b. dzielnicy austrjackiej w przedmiocie należytości od przeniesień majątku pod tytułem darmym (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 795).

§ 2. W tych wypadkach nie mają zastosowania par. 1 ust. 1 liczba 4 oraz par. 58 ust. 3 austr. rozporządzenia ministerjalnego z dnia 21 grudnia 1915 r. austr. Dz. Pr. P. Nr. 380, a natomiast będzie stosowany odpowiednio przepis par. 13 tegoż austr. rozporządzenia ministerjalnego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dniu piętnastym po dniu ogłoszenia.

Poz. 213.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na Ziemie Wschodnie mocy ustaw o dostarczaniu środków przewozowych do budowy i utrzymania dróg i mostów i o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na Ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospo-

litej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 16, poz. 93) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą *ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o dostarczaniu środków przewozowych do budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 6, poz. 31)* oraz ustawy o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 6, poz. 32) rozciąga się na Ziemie, wskazane w art. 1 powołanej ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. (Dz. U. R. P. z r 1921 Nr. 16, poz. 93).

Obecnie obowiązuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 20 października 1927 r. o dostarczaniu środków przewozowych dla wykonywania budowy i utrzymania dróg publicznych i mostów (Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 846).

§ 2. Do czasu ustalenia przez Sejm sieci dróg państwowych na Ziemiach, wskazanych w art. 1 powołanej ustawy z dnia 4 lutego 1921 r., utrzymywane być mają kosztem Skarbu Państwa drogi, wymienione w załączonym do rozporządzenia niniejszego wykazie, ustalonym przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Załącznik.

WYKAZ DRÓG,

które, do czasu uchwalenia przez Sejm Ustawodawczy sieci dróg państwowych na Ziemiach Wschodnich, będą utrzymywane na koszt Państwa.

Nr. porządkowy drogi	Kierunek drogi	Długość ogólna drogi w km.	W tem drogi bitej km.	Uwagi
	I. Drogi na terenie ziem Wschodnich:			
1.	Granica pow. Sokólskiego-Grodno-*Jeziory-Nowa Ruda - Czyżówka (Orany - Wilno)* z odnogami:	70.8	33	W klamrach umieszczone są miejscowości początkowe lub końcowe drogi, leżące na terenie Litwy Środkowej.
	a) *(Święciany - Postawy)* - Dzisna . .	130.1	—	
	b) Łużki - Perebrodzie *(Ikasn - Brasław-Dźwińsk - Granica)*	66.0	—	
	c) *Orany (st. dr. ż.)-Sołtaniszki-Lilańce*	33.8	—	

Nr. porządkowy drogi	Kierunek drogi	Długość ogólna drogi w km.	W tem drogi bitej km.	Uwagi
2.	Grodno - Skidel - Radziwiliszki - Bielice-Nowogródek - Mir - Horodzieje - Nieśwież - Kukowicze - Granica . . .	244.9	108	
	z odnogami:			
	a) Skidel - Wołkowysk	58.8	—	
	b) Radziwiliszki - Lida	19.9	19.9	
	c) Mir - Nowy Świerzeń - Biała Agatka-Granica	45.2	—	
3.	Gródek - Wołkowysk - Słonim - Baranowicze - Nieśwież	201.9	160	
4.	Brześć nad Bugiem - Kobryń - Filipowicze-Granica	244	244	
	z odnogą:			
	a) Miłowidy - Leśna - Werblinówka .	18.7	4	
5.	Brześć n. B. - Kowel - Łuck—Równo - Korzec - Granica	335.5	335.5	
	z odnogą:			
	a) Łuck - Dubno - Krzemieniec-Kołodno	129.1	88	
6.	Czeremcha - Wysokie Litewskie -Brześć nad Bugiem - Włodawa	122	66	
7.	Grodno - Gorbacze - Prużany - Zaprudy; Kobryń - Luboml - Włodzimierz Wołyński - Horodłowice	401.2	217	
	z odnogą:			
	Piszcza - Włodawa	16.4	16.4	
8.	*(Wilno - Bieniakonie)* Lida - Bielice - Słonim - Lubiszczyce;			
	Pańki - Pińsk; Dubnia - Lubieszów - Kołki - Klewań	469.5	30	
	z odnogą:			
	Kołki - Łuck	48.8	—	
9.	Postawy - *(Kobylnik; Świr - Soły; Oszmiana)* - Nowogródek-Nowojelnia Zdzięcioł	76.8	18.8	

Nr. porządkowy drogi	Kierunek drogi	Długość ogólna drogi w km.	W tem drogi bitej km.	Uwagi
10.	Głębokie - Dokszyce - Dołhinów-Mołodeczno - Nowy Świerzeń - Nieśwież - Siniawka - Zaberezje; Kożangródek-Dąbrowica-Sarny - Międzyrzec Korzecki - Tudorów	566.4	6	
11.	*(Kobylnik - Nikolce)* - Dołhinów - Pogost - Granica	64.0	—	
12.	*(Soły)* - Liebiediew - Mołodeczno - Radoszkowice - Granica	51.0	6.0	
	z odnogą:			
	(Oszmiana - Graużyszki) - Bieniakonie .	13.8	—	
13.	Jeziory - Raduń - Bastuny - Iwie . .	152.3	64	
14.	Nowe Berezowo - Prużany	67	67	
15.	Mętna - Wysokie Litewskie - Prużany - Słonim	185.6	185.6	
16.	Łogiszyn - Zaberezje - Łuniniec - Łachwa - Mokroś - Granica	139.9	—	
17.	Kobryń - Pińsk - Dubieniec - Dawidgródek-Maleszewo - Granica	238.1	16	
18.	Ratno - Uhrynicze; Lubieszów - Pohost-Luboniek	184.4	—	
19.	Bereżce - Luboml - Kowel; Hołoby - Mielnice - Kołki, Czartorysk - Sarny - Ośnick-Snowidowicze - Granica . . .	193	—	
	Romejki - Liziuny	49.2	—	
20.	Uściług - Włodzimierz W. - Łuck . .	88.1	—	
21.	Czerkowczyce - Łuck	65.7	—	
22.	Radziwiłłów - Dubno - Równo . . .	98.8	56	
23.	Krutniew - Poczajów — Krzemieniec - Sosnówka - Nowostaw - Granica . . .	50.4	43	
	Razem . .	4939	1784	

WYKAZ Nr. 2 DRÓG,

na terenie b. Królestwa Polskiego i b. zaboru austrjackiego, które, w związku z siecią dróg na Ziemiach Wschodnich do czasu uchwalenia przez Sejm ich upaństwowienia, będą utrzymywane na koszt Państwa.

Nr. porządkowy drogi	Kierunek drogi	Długość ogólna drogi w km.	W tem drogi bitej km.	Uwagi
1.	Sokołów - Drohiczyn - Mętna . . .	63.1	63.1	
2.	Sławatycze - Lepkówka	5.4	5.4	
3.	Chełm - Dorohusk	22.7	—	
4.	Konotopy - Horodłowice	8.8	—	
5.	Podkamień - Popowce	7.3	—	
6.	Tarnopol - Zbaraż - Budy Zbaraskie . .	30.8	30.8	
7.	Hrubieszów-Sokal; Krystonopol - Tarnopol	214.5	153.3	
8.	Bełżec - Krystynopol	54.4	12.4	
	Razem . .	407	265	

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 października 1927 r. o zmianach w sieci publicznych dróg państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 817) z wykazu Nr. 1 zostały skreślone odcinki: Jeziory — Nowa Ruda — Czyżówka — Orany — Wilno; Orany — Sołtaniszki — Lilańce.

Poz. 214.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie ograniczenia właściwości sądów wojskowych.

Uwzględniono w Nr. 61 poz. 394 i Nr. 90 poz. 597 z 1920 r.

Poz. 215.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 13 listopada 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia statutu Polskiego Banku Krajowego we Lwowie.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 kwietnia 1924 r. o połączeniu (fuzji) państwowych instytucji kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 382, statut Banku Gospodarstwa Krajowego — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 478, załącznik, i rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 maja 1924 r. w sprawie uruchomienia Banku Gospodarstwa Krajowego oraz likwidacji Polskiego Banku Krajowego, Państwowego Banku Odbudowy i Zakładu Kredytowego Miast Małopolskich — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 479).

Poz. 216.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 16 grudnia 1920 r.

w przedmiocie uzupełnienia statutu Galicyjskiego Wojennego Zakładu Kredytowego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 3 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o Państwowym Banku Odbudowy — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 217).

Poz. 217.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 19 marca 1921 r.

w przedmiocie przekazania staroście we Włocławku przeprowadzenia ustawy z dnia 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. art. 23 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 218.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 5 kwietnia 1921 r.

w sprawie uchylenia rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 25 stycznia 1921 r. (Dziennik Ustaw Rzp. Polskiej Nr. 12, poz. 69) w przedmiocie przewozu żyta, pszenicy, jęczmienia, owsa, grochu, fasoli, gryki, prosa, peluszki, soczewicy, kukurydzy i przetworów tych ziemiopłodów, znajdujących się w obrocie pozakontyngentowym.

Uwzględniono w Nr. 12 poz. 69 z 1921 r.

Poz. 219.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 14 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie zmiany cen ropy i przetworów naftowych.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 sierpnia 1921 r. w przedmiocie zawieszenia stosowania przepisów, dotyczących cen maksymalnych na przetwory naftowe (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 562).

Poz. 220.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 19 kwietnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Zdrowia Publicznego tudzież Rolnictwa i Dóbr Państwowych, w przedmiocie podwyższenia należytości znawców lekarzy i weterynarzy w b. zaborze austrjackim.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 1922 r. w przedmiocie podwyższenia należytości znawców lekarzy i weterynarzy w b. zaborze austrjackim (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 657).

Poz. 221.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 19 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie strawnego i drogowego dla organów sądowych w b. dzielnicy austrjackiej.

Na podstawie art. XXXIV ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 Dz. Pr. P. Nr. 112, wprowadzającej procedurę cywilną, zarządza się:

§ 1. W rozporządzeniu byłego Ministerstwa Sprawiedliwości w Wiedniu z dnia 30 marca 1905 Dz. Pr. P. Nr. 54 wprowadza się zmiany następujące:

1) ustępy 1 i 2 § 1 otrzymują brzmienie następujące:

Za wykonywanie poza budynkiem sądowym czynności urzędowych w sprawach cywilnych i karnych w charakterze organów wykonawczych lub na mocy zlecenia sądowego, należy się woźnym sądowym (podurzędnikom-posłańcom) wynagrodzenie (strawne i drogowe) według niżej przytoczonych postanowień.

Doręczenie nie zalicza się do czynności, określonych w ustępie pierwszym.

2) § 2 otrzymuje brzmienie następujące:

Strawne za wykonanie wszelkich czynności, określonych w ustępie pierwszym § 1, wynosi 40 groszy, a gdy chodzi o ściągnięcie kwot oznaczonych w § 104 o. s. — 20 groszy.

Punkty 1 i 2 przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 1925 r. o strawnem i drogowem dla organów sądowych w okręgach sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 448).

3) w § 3 ustęp 1 wykreśla się słowa „ustęp 1, L. 1 do 3".

4) § 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„W razie wykonania czynności w porze nocnej (§ 45 o. s.) strawne podwyższa się o 50%".

5) uchylony rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 maja 1923 r. o strawnem i drogowem dla organów sądowych w b. dzielnicy austrjackiej (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 414).

6) ustępy 1 i 2 § 8 zastępuje się ustępem następującym:

Jeżeli woźny sądowy do miejsca czynności urzędowych musi odbyć drogę, wynoszącą tam i z powrotem ponad 4 klm., wówczas należy mu się drogowe po 8 groszy za każdy choćby rozpoczęty kilometr odbytej drogi, a jeżeli podczas tej drogi nie wykonywa czynności, określonych w ustępie pierwszym § 1, lecz jedynie doręczenia, — drogowe w podwójnej wysokości.

Patrz uwagę pod punktem 2.

7) przepis § 9 jest uchylony.

8) w § 11 ust. 1 i 3 wykreśla się słowo „noclegowe".

9) w § 13 ust. 1 słowo „noclegowego" zastępuje się słowem „strawnego".

§ 2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. P. Nr. 74 poz. 507) w brzmieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 1920 r. (Nr. 5 Dz. U. z r. 1921 poz. 26) w sprawie diet i kosztów podróży służbowych nie stosuje się do podróży odbywanych przez woźnych, *podurzędników i posłańców sądowych* celem wykonania doręczeń lub czynności wykonawczych.

§ 3. Uchylony. Patrz uwagę pod punktem 5 § 1.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 222.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 22 kwietnia 1921 r.

w sprawie oszczędności spożycia.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 31 maja 1921 r. o uchyleniu powyższego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 296).

30 kwietnia Nr. 37. rok 1921.

Poz. 223.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie przepisów karno-sądowych na ziemiach przynależnych do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczy-

pospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r. (Dz. Ust. z r. 1921 Nr. 16, poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Na obszarze ziem, przynależnych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 roku, potwierdza się, względnie na obszar ten rozciąga się, moc prawną następujących przepisów:

1) Kodeksu karnego z 22 marca 1903 r. i ustawy postępowania karnego z r. 1864 (wyd. z r. 1914) wraz z przepisami przechodniemi z dnia 18 lipca 1917 r. i z dnia 7 sierpnia 1917 r. (Nr. 1 poz. 4 i 6 Dz. Urz. Dep. Spraw. T. R. S.) ze zmianami i uzupełnieniami w myśl dekretu z 9 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 20 poz. 57), dekretu z 2 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 1 poz. 81), dekretu z 11 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 7 poz. 107), ustawy z 21 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 63 poz. 375), wreszcie przepisów w przedmiocie prawa łaski i wykonywania wyroków śmierci, obowiązujących na obszarze Warszawskiego Sądu Okręgowego;

Patrz Dz. U. Dep. Spr. T. R. S. Kr. P. Nr. 1 z 1917 r. poz. 4 i 6.

2) *Rozporządzenia z 1 września 1917 (Nr. 6 Dz. Urz. Dep. Spraw T. R. S.), dotyczącego zastąpienia dokumentów urzędowych, niedostępnych z powodu wojny z wyłączeniem par. 2 i 3 tego rozporządzenia;*

Patrz Dz. U. Dep. Spr. T. R. S. Kr. P. Nr. 6 z 1917 r. Dział II.

3) Dekretu z 8 stycznia 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich (Dz. Pr. P. P. Nr. 5, poz. 96);

Patrz Nr. 5/1919 r. poz. 96.

4) *Dekretu z 8 lutego 1919 r. w sprawie tymczasowych przepisów więziennych (Dz. Pr. Nr. 15 poz. 202);*

Patrz Nr. 15/1919 r. poz. 202.

5) *Ustawy z 8 kwietnia 1919 r. o nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 31 poz. 263);*

Patrz Nr. 31/1919 r. poz. 263.

6) Ustawy z 30 czerwca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 55 poz. 341) w przedmiocie sądów doraźnych, wraz z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych z 21 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 60 poz. 362), tudzież z *rozporządzeniem Rady Ministrów z 8 lipca 1920 r. (Dz. U. Nr. 61 poz. 395) i z 13 stycznia 1921 r. (Dz. U. Nr. 9 poz. 43);* przy stosowaniu rozporządzenia z 21 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 60 poz. 362) zamiast powiatowego Komisarza rządowego należy mieć na względzie powiatową władzę administracyjną;

Patrz Nr. 55 poz. 341 i Nr. 60 poz. 362 z 1919 r., Nr. 61 poz. 395 z 1920 r. i Nr. 9 poz. 43 z 1921 r.

7) Ustawy z 29 lipca 1919 (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 389) o tymczasowem sądownictwie wojskowem i z 20 stycznia 1920 (Dz. U. Nr. 6 poz. 39);

Patrz Nr. 65 poz. 398 z 1919 r. i Nr. 6 poz. 39 z 1920 r.

8) *Ustawy z 1 sierpnia 1919 (Dz. Pr. Nr. 64 poz. 386) o odpowiedzialności osób wojskowych za przestępstwa z chęci zysku wraz z ustawą z 17 grudnia 1920 (Dz. U. z r. 1921 Nr. 2 poz. 4);*

Patrz Nr. 64 poz. 386 z 1919 r. i Nr. 2 poz. 4 z 1921 r.

9) *Ustawy z 20 lutego 1920 (Dz. U. Nr. 20 poz. 104) w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej:*

Patrz Nr. 20 poz. 104 z 1920 r.

10) Ustawy z 4 kwietnia 1920 r. (Dz. U. Nr. 39 poz. 230) o przywróceniu praw utraconych wskutek przestępstw politycznych i wojskowych;

Patrz Nr. 39 poz. 230 z 1920 r.

11) Rozporządzenia Rady Ministrów z 10 maja 1920 (Dz. U. Nr. 59 poz. 368) w przedmiocie wprowadzenia w życie na obszarze Rzeczypospolitej ustawy wojskowego postępowania karnego dla wspólnej siły zbrojnej z dnia 5 lipca 1912 r., z wyłączeniem art. 185;

Patrz Nr. 59 poz. 368 z 1920 r.

12) *Rozporządzenia Rady Ministrów z 10 maja 1920 (Dz. U. Nr. 59 poz. 369) w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego, z wyłączeniem ust. 1 art. 53;*

Patrz Nr. 59 poz. 369 z 1920 r.

13) *Rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 20 lipca 1920 (Dz. U. Nr. 61 poz. 392) w przedmiocie sądów doraźnych w b. zaborze rosyjskim.*

Patrz Nr. 61 poz. 392 z 1920 r.

14) Ustawy z 2 lipca 1920 (Dz. U. Nr. 67 poz. 449) o zwalczaniu lichwy wojennej;

Patrz Nr. 67 poz. 449 z 1920 r.

15) *Rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 30 lipca 1920 (Dz. U. Nr. 71 poz. 479) w przedmiocie wojskowego sądownictwa doraźnego.*

Patrz Nr. 71 poz. 479 z 1920 r.

16) *Rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 18 sierpnia 1920 (Dz. U. Nr. 81 poz. 543) w przedmiocie obostrzenia kar za przestępstwa osób wojskowych, wynikające ze stosunku służbowego;*

Patrz Nr. 81 poz. 543 z 1920 r.

17) *Rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 18 sierpnia 1920 (Dz. U. Nr. 81 poz. 545) o utworzeniu Nadzwyczajnego Sądu Wojskowego dla spraw o przestępstwa oficerów i urzędników wojskowych, wynikające ze stosunku służbowego;*

Patrz Nr. 81 poz. 545 z 1920 r.

18) Rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 4 września 1920 (Dz. U. Nr. 90 poz. 595) w przedmiocie zmiany art. 180 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 10 maja 1920 o wprowadzeniu ustawy wojskowego postępowania karnego (Dz. U. Nr. 59 poz. 368);

Patrz Nr. 90 poz. 595 z 1920 r.

19) Rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 4 września 1920 (Dz. U. Nr. 90 poz. 596) w przedmiocie zmian w wojskowem postępowaniu karnem.

Patrz Nr. 90 poz. 596 z 1920 r.

Równocześnie rozciąga się moc prawną wszystkich postanowień instrukcyjnych i okólników, wydanych do powyższych przepisów, w szczególności tymczasowej instrukcji ogólnej dla sądów Królestwa Polskiego (Nr. 2 poz. 4 Dz. Urz. Dep. Sprawiedl. T. R. S.) i instrukcji dla Urzędów prokuratorskich (Nr. 9 poz. 21 Dz. Urz. Dep. Spraw. T. R. S.).

§ 2. Uchyla się postanowienia sprzeczne, z wymienionemi w § 1 niniejszego rozporządzenia, w szczególności:

1) Rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z 15 maja 1919 (Nr. 4 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 124) w przedmiocie prawa karnego i postępowania karnego;

2) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 19 listopada 1919 (Nr. 35 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 401), dotyczące karności tajnego pędzenia napojów wyskokowych, oraz trybu postępowania w rzeczonych sprawach;

3) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 16 grudnia 1919 (Nr. 43 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 517) w przedmiocie zwiększenia grzywien i kar pieniężnych, wyznaczonych przez sądy na mocy kodeksu karnego i ustawy postępowania karnego;

4) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 21 grudnia 1919 (Nr. 2 Dz. U. Z. C. Z. W. z r. 1920 poz. 14), dotyczące wprowadzenia tymczasowej ustawy więziennej;

5) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 20 grudnia 1919 (Nr. 3 Dz. U. Z. C. Z. W. z r. 1920 poz. 25) w przedmiocie sądów doraźnych;

6) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 16 stycznia 1920 (Nr. 4 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 60) w przedmiocie zwiększenia represji karnej za samowolne wyręby lasów wraz z rozporządzeniem z 4 czerwca 1920 (Nr. 51 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1443);

7) Zarządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 31 stycznia 1920 (Nr. 8 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 135), dotyczące wykonania rozporządzenia w przedmiocie sądów doraźnych;

8) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 26 marca 1920 (Nr. 26 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 642), dotyczące karalności przygotowania do pędzenia napojów wyskokowych;

9) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 25 kwietnia 1920 (Nr. 41 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1036) w przedmiocie zmiany art. 10 i 12 rozporządzenia o sądach doraźnych;

10) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 27 kwietnia 1920 (Nr. 44 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1179) w przedmiocie zwiększenia represji karnej za przekroczenia przepisów o wymianie pieniędzy;

11) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 1 czerwca 1920 (Nr. 51 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1441), dotyczące karalności ucieczki więźniów, oraz trybu postępowania sądowego w tych sprawach;

12) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z dnia 26 maja 1920 r. (Nr. 54 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1526) w przedmiocie zmiany właściwości sądów, o ile dotyczy prawa karnego;

13) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 2 czerwca 1920 r. (Nr. 54 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1529), dotyczące karalności niewyliczenia się z zaliczek (awansów), otrzymanych w sprawach służbowych, oraz trybu postępowania sądowego w tych sprawach;

14) Rozporządzenie Komisarza Gen. Z. W. z 10 czerwca 1920 r. (Nr. 54 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1532) w przedmiocie trybu wszczęcia śledztwa wstępnego w sprawach o przestępstwa służbowe urzędników;

15) Rozkaz Naczelnego Wodza W. P. z 6 lipca 1920 r. (Nr. 58 Dz. U. Z. C. Z. W. poz. 1619);

16) Rozporządzenie Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z 12 lutego 1920 r. (Nr. 2 Dz. U. Z. C. Z. W. i Frontu Podolskiego) w przedmiocie urządzenia sądownictwa w okręgu Kamienieckim, o ile ono odwołuje się do uchylonych niniejszem rozporządzeń, ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Zarządu Cyw. Ziem Wschodnich;

17) Rozporządzenie Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z 25 maja 1920 r. (Nr. 11 Dz. U. Z. C. Z. Woł. i Front. Pod. poz. 140) w przedmiocie pociągnięcia winnych uszkodzenia kolejek wąskotorowych oraz połączeń telegraficznych i telefonicznych do odpowiedzialności przed sądami doraźnemi;

18) Postanowienia par. 4 — 6 (Dział III) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 5 listopada 1920 r. (Nr. 3 Dz. U. Zarządu Ter. Przyfront. i Etap. poz. 20) w przedmiocie wymiaru sprawiedliwości na terenach przyfrontowych i etapowych.

§ 3. Rozporządzenie Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego w przedmiocie zawieszenia spraw odwoławczych z dnia 20 marca 1920 r. (Nr. 3 Dz. U. Z. C. Z. Woł. i Fr. Pod. poz. 27) pozostaje w mocy; nadto moc prawną tego rozporządzenia rozszerza się na cały obszar Ziem Wschodnich.

§ 4. Uchylony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 stycznia 1927 r. o wprowadzeniu zmian w przepisach karnych, dotyczących samowolnego korzystania z cudzego mienia (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 70).

§ 5. Ustęp 1 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Sprawy, w których zapadło orzeczenie władz bolszewickich, będą ponownie rozpoznane na żądanie osób interesowanych lub Urzędu prokuratorskiego.

§ 6. W razie braków lub wątpliwości, wynikających przy stosowaniu niniejszego rozporządzenia należy stosować odpowiednio przepisy, obowiązujące w okręgu Warszawskiego Sądu Okręgowego.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na obszarze określonym w § 1 ustęp pierwszy w dniu szóstym maja b. r.

Poz. 224.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 kwietnia 1921 r.

o podziale miejscowości w Państwie Polskiem na klasy dla oznaczenia mnożnika dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 120 ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 225.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 9 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 14. XII. 1920 r. w sprawie przejęcia kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne, pod zarząd Ministerstwa Kolei Żelaznych (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1921 Nr. 3 poz. 5).

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

7 maja Nr. 38. rok 1921.

Poz. 226.

U S T A W A

z dnia 15 kwietnia 1921 r.

w sprawie powołania Państwowej Rady Kolejowej.

Art. 1. W celu rozważania zagadnień z dziedziny kolejnictwa ustanawia się przy Ministrze *Kolei Żelaznych* Państwową Radę Kolejową, jako organ doradczy i opinjodawczy.

Art. 2. Zakres działania i organizację Państwowej Rady Kolejowej określa załączony do tej ustawy i stanowiący jej część intergralną Statut Państwowej Rady Kolejowej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a wykonanie jej porucza się Ministrowi *Kolei Żelaznych.*

Załącznik.

STATUT PAŃSTWOWEJ RADY KOLEJOWEJ.

Art. 1. W celu rozważania zagadnień z dziedziny kolejnictwa, ustanawia się przy Ministrze *Kolei Żelaznych* Państwową Radę Kolejową, jako organ doradczy i opinjodawczy.

Art. 2. Do zakresu rozważań i opinjowania Państwowej Rady Kolejowej należą:

a) roczne sprawozdanie z wyników gospodarki kolejowej i roczny plan gospodarki kolei państwowych;
b) główne zasady eksploatacji kolei żelaznych;
c) ogólne plany budowy nowych dróg komunikacyjnych, w szczególności kolejowych, pod względem gospodarczo-państwowym; wnioski w sprawach budowy nowych kolei;
d) ogólny plan rozwoju urządzeń na istniejących kolejach; budowa drugich torów i nowych stacyj;
e) zasady koncesjonowania prywatnych kolei;
f) zasady regulaminów i przepisów przewozowych na kolejach, o ile nie idzie o czysto techniczne postanowienie, lub o czasowe zarządzenia wyjątkowe;
g) normy taryfowe; przepisy o układzie, wprowadzaniu, stosowaniu i odwoływaniu taryf; nowe taryfy; zmiana istniejących taryf;
h) ogólny plan okresowy przewozów i sprawozdanie z przewozów za okres ubiegły z uwzględnieniem przewozów niekolejowych; racjonalne wyzyskanie taboru kolejowego; sprawozdanie okresowe o stanie taboru i jego wyzyskaniu;
i) wszelkie inne sprawy z zakresu kolejnictwa, które Minister podda obradom Państwowej Rady Kolejowej.

Art. 3. Państwowa Rada Kolejowa składa się:

1) z przedstawicieli Ministerstw: Przemysłu i Handlu, Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Poczt i Telegrafów, Skarbu, Robót Publicznych, *Aprowizacji* oraz Spraw Wojskowych, wyznaczonych przez właściwych ministrów, po jednym od każdego ministerstwa;
2) z przedstawicieli dziesięciu większych miast, po jednym od każdego, z wyboru rad miejskich oraz przedstawicieli powiatowych ciał samorządowych wszystkich dzielnic Polski z wyboru tychże ciał samorządowych, po jednym z każdego województwa;
3) z przedstawicieli organizacyj gospodarczo-społecznych w liczbie 30 z wyboru tychże organizacyj;
4) z przedstawicieli dyrekcyjnych Rad Kolejowych po jednym od każdej dyrekcji kolejowej z wyboru tychże rad;
5) z dziesięciu fachowców wybitnie znanych na polu kolejnictwa, mianowanych przez Ministra Komunikacji.

Przedstawiciele ministerstw, wymienionych w poz. 1 niniejszego artykułu, zaopatrzeni będą w odnośne pełnomocnictwa piśmienne.

Wykaz miast i organizacji, o których mowa w pozycjach 2 i 3 niniejszego artykułu, ustala Minister *Kolei Żelaznych.*

Każdy członek Państwowej Rady Kolejowej będzie miał zastępcę, z wyjątkiem mianowanych zgodnie z poz. 5 niniejszego artykułu przez Ministra *Kolei Żelaznych.*

Członkowie Państwowej Rady Kolejowej oraz zastępcy członków są mianowani i względnie wybierani na okres trzyletni, po którego upływie mogą być mianowani i wybrani ponownie.

Miejsce, opróżnione w Państwowej Radzie Kolejowej przed upływem trzechlecia, obsadza się, zgodnie z postanowieniem tego artykułu, tylko na okres do końca trzechlecia.

Członkiem lub zastępcą członka Państwowej Rady Kolejowej nie może być osoba, która w myśl obowiązujących ustaw utraciła prawo piastowania urzędów publicznych.

Punkty 3 i 5 przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. w sprawie zmiany statutu Państwowej Rady Kolejowej (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 108).

Art. 4. Oprócz przedstawicieli ministerstw, wyszczególnionych w art. 3 poz. 1, w naradach Państwowej Rady Kolejowej mogą brać udział z głosem decydującym przedstawiciele innych ministerstw na zaproszenie Ministra *Kolei Żelaznych,* jeżeli pod obrady przychodzą sprawy, w których odnośne ministerstwa są interesowane. W naradach Państwowej Rady Kolejowej i stałych komitetów mogą brać udział, jednak bez prawa głosowania:

a) wyznaczeni przez Ministra *Kolei Żelaznych* pracownicy Ministerstwa *Kolei Żelaznych,* jako referenci;
b) zaproszeni przez Ministra *Kolei Żelaznych* rzeczoznawcy.

Art. 5. Przewodniczącym Państwowej Rady Kolejowej jest Minister *Kolei Żelaznych,* a jego zastępcą Wiceminister *Kolei Żelaznych* (podsekretarz stanu).

Posiedzenie Państwowej Rady Kolejowej zwołuje Minister *Kolei Żelaznych* najmniej dwa razy na rok, lub częściej w miarę potrzeby, jak również na jednomyślny wniosek jednego ze stałych komitetów Rady.

Uchwały Rady zapadają zwyczajną większością głosów członków obecnych, mających głos decydujący, z zaznaczeniem jednak w protokóle zdania mniejszości.

Art. 6. W zakresie swej kompetencji Państwowa Rada Kolejowa może stawiać wnioski i zapytania do Ministra *Kolei Żelaznych.*

Art. 7. Do badania i przygotowywania spraw, wnoszonych na plenum Państwowej Rady Kolejowej, Rada ta tworzy ze swych członków trzy stałe komitety, mianowicie:

a) Komitet nowobudujących się kolei żelaznych;
b) Komitet taryfowy;
c) Komitet eksploatacji kolei żelaznych.

Przewodniczących komitetów i ich zastępców, wybranych przez Państwową Radę Kolejową z pośród swych członków, zatwierdza Minister *Kolei Żelaznych.* Państwowa Rada Kolejowa może wyłaniać ze swego grona komisje specjalne do opracowania lub zbadania spraw poszczególnych.

Art. 8. Porządek obrad i biegu spraw Państwowej Rady Kolejowej i stałych komitetów, jak również zakres działalności i kompetencji ostatnich, opracowane przez Radę, zatwierdza Minister *Kolei Żelaznych.*

Niektóre sprawy wedle swego uznania Państwowa Rada Kolejowa może przekazywać stałym komitetom do rozważania i zaopinjowania ostatecznego.

Art. 9. W sprawach wyszczególnionych w art. 2, decyduje Minister *Kolei Żelaznych*, po zaznajomieniu się uprzedniem z opinją Państwowej Rady Kolejowej.

Art. 10. W razie bezpośredniego zdecydowania w drodze nagłej spraw, które zgodnie z art. 2 podlegają uprzedniej opinji Państwowej Rady Kolejowej, sprawy te i swe co do nich decyzje Minister *Kolei Żelaznych* komunikuje Państwowej Radzie Kolejowej na najbliższem posiedzeniu Rady.

Art. 11. Członkowie Państwowej Rady Kolejowej nie pobierają wynagrodzenia z wyjątkiem przewodniczących Stałych Komitetów, którzy obowiązani są do częstej pracy dla Ministerstwa *Kolei Żelaznych* i za to otrzymują wynagrodzenie urzędników kat. V.

Pozamiejscowi członkowie Rady otrzymują jednorazowe bilety wolnej jazdy koleją I klasy od miejsca swego zamieszkania do Warszawy i zpowrotem.

Przewodniczący Stałych Komitetów korzystają z rocznych biletów wolnej jazdy na wszelkich kolejach Państwa.

Rozciągnięta rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 9 listopada 1922 r. na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 920), ustawą z dn. 12 czerwca 1924 r. na górnośląską część województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 595).

Uprawnienia Ministra Kolei Żelaznych obecnie przeszły na Ministra Komunikacji (patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 557).

Patrz ponadto ustawę z dn. 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389) i rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 227.

U S T A W A

z dnia 15 kwietnia 1921 r.

o zmianie artykułów 10 i 12 ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (Dz. Pr. z 1918 r. Nr 19 poz. 56).

Utraciła moc obowiązującą (p. poz. 56 z 1918 r.).

Poz. 228.

U S T A W A

z dnia 15 kwietnia 1921 r.

w sprawie powołania felczerów do czynnej służby wojskowej.

Wygasła z dniem 1 kwietnia 1922 r.

Poz. 229.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 16 marca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Aprowizacji w przedmiocie uposażenia kierowników (czek) i nauczycieli (ek) publicznych ludowych szkół rolniczych oraz ustanowienia opłat uczniów i uczenic publicznych ludowych szkół rolniczych za koszty utrzymania w internatach szkolnych.

Na zasadzie art. 20 ustawy z dn. 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych (Dz. Ust. z r. 1920 Nr. 62 poz. 398) i w wykonaniu punktu 3 art. 6 oraz art. 10 tejże ustawy, zarządza się co następuje:

§ 1. Utracił moc obowiązującą (p. Dział F — Nauczyciele — ustawy z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924 i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych oraz o związkach międzykomunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 385 i 386).

§ 2. Powiatowe związki komunalne i izby rolnicze, jako właściciele publicznych ludowych szkół rolniczych, otrzymywać będą kwoty, potrzebne na opłacenie wynagrodzenia służbowego kierowników (czek) i nauczycieli (ek) tych szkół, w ratach kwartalnych zgóry, z właściwych kas skarbowych na podstawie asygnat Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Ustęp 2 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

W tym celu winni właściciele szkół przedstawiać do Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, najdalej z końcem drugiego miesiąca każdego kwartału, listy płacy kierowników (czek) i nauczycieli (ek) na przeciąg następnego kwartału, oraz obliczenia należnych im ewentualnie dodatków pieniężnych za dwa pierwsze miesiące bieżącego kwartału i za trzeci miesiąc ubiegłego kwartału, zaświadczone przez właściwe Urzędy Wojewódzkie, Ministerstwo zaś Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, po sprawdzeniu tych list, zarządzi wypłatę należności.

§ 3. Oprócz uposażenia pieniężnego otrzymują kierownicy (czki) i nauczyciele (lki) od właścicieli szkół następujące dodatki w naturze:

1) mieszkanie, w rozmiarach: dla samotnych 1 pokój, dla posiadających rodzinę i prowadzących z nią wspólne gospodarstwo domowe, co najmniej — 2 pokoje i kuchnię;
2) opał, *w ilości: na kuchnię 2000 kg. węgla lub 4000 kg. drzewa, na piec pojedyńczy 1000 kg. węgla lub 2000 kg. drzewa, na piec podwójny 1500 kg. węgla, lub 3000 kg. drzewa;*
3) światło: *oświetlenie elektryczne, lub naftę w ilości po 30 klg. na pokój lub kuchnię;*
4) zboże, *w ilościach: pszenicy 150 kg., żyta 300 kg. i jęczmienia 50 kg.;*

5) inne produkty żywnościowe: *grochu, lub fasoli, lub kaszy gryczanej lub jaglanej 50 kg., ziemniaków 900 kg., mleka dziennie 1 litr i na każde dziecko 1 litr.*

Wszystkie, wymienione w punktach 2 — 5 ilości artykułów obliczone są w stosunku rocznym i ustalone na rok szkolny *1920/21;* artykuły te dostarczane być mają w ratach, jakie oznaczy umowa między zainteresowanymi; lub w braku takiej umowy w ratach kwartalnych zgóry.

Kierownicy (czki) i nauczyciele (ki), którzy nie prowadzą własnego gospodarstwa domowego, otrzymywać będą zamiast dodatków, wymienionych w punktach 2 — 5, całkowite utrzymanie bezpłatnie.

§ 4 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 230.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie opłat za czynności urzędów celnych na obszarze b. zaboru pruskiego, dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie pozaurzędowym.

Utraciło moc obowiązującą (patrz z 1920 r. Nr. 43 poz. 262 i z 1921 r. Nr. 27 poz. 158).

Poz. 231.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie ruchu granicznego między Polską a Gdańskiem.

Uwzględniono w Nr. 78/20 r. poz. 526.

Poz. 232.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 22 kwietnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie pomocy rolnej w roku 1921.

Utraciło moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1923 r.

Poz. 233.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 kwietnia 1921 r.

w sprawie zmiany w przepisach o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dziennik Ust. 1920 r. Nr. 56 poz. 350, Nr. 97 poz. 644, Nr. 106 poz. 702 i 1921 r. Nr. 10 poz. 59 i Nr. 27 poz. 159).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 22 października 1921 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 630).

19 maja Nr. 39. rok 1921.

Poz. 234.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 marca 1921 r.

do ustawy z dnia 3 grudnia 1920 roku o tymczasowej organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 117 poz. 768).

Na zasadzie art. 2 i 4 ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 117 poz. 768) nie naruszając prawa, zastrzeżonego w art. 4 Ministrowi Spraw Wewnętrznych zarządza się co następuje:

Stanowisko wojewody i jego stosunek służbowy.

§ 1—4. Uchylone na mocy § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

Zakres działania wojewody.

§ 5. Do zakresu działania wojewody należą na obszarze województwa wszelkie sprawy administracji państwowej, z wyjątkiem spraw przekazanych organom administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej i pocztowo-telegraficznej oraz urzędom ziemskim (§ 19).

W powyższym zakresie działania jest wojewoda odpowiedzialnym wykonawcą zleceń poszczególnych ministrów tudzież organem zarządzającym, orzekającym, rozstrzygającym lub wnioskującym.

§ 6. Na mocy ustaw i rozporządzeń ministerjalnych wojewoda może w zakresie swej kompetencji wydawać rozporządzenia. Rozporządzenia te mogą zawierać sankcję karną do wysokości, przewidzianej w obowiązujących w tej mierze przepisach. Aby rozporządzenia takie miały moc obowiązującą powinny być ogłoszone w Dzienniku Wojewódzkim, zawierać nagłówek „Rozporządzenie", powoływać się na ustawę lub rozporządzenie, na mocy których zostały wydane, oraz wskazywać termin, od którego po ogłoszeniu obowiązywać zaczynają.

W wykonaniu przepisów ustawowych, tudzież rozporządzeń, rozstrzygnień, decyzji i t. p. wydaje wojewoda zarządzenia. Dla zabezpieczenia ich wykonalności mogą zarządzenia te przewidywać dopuszczalne ustawowe środki przymusowe.

Patrz rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 5 lipca 1928 r. w sprawie dzienników wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 648).

§ 7. Wojewoda zabezpiecza spokój i bezpieczeństwo publiczne w powierzonem mu województwie. Wojewoda decyduje o użyciu oddziału policji jednego powiatu w granicach drugiego i o przesunięciu rezerw w granicach województwa. Wojewoda może zażądać pomocy wojska w wypadkach, przewidzianych przez obowiązujące przepisy.

Do zakresu działania wojewody w dziale administracji ogólnej (politycznej) należą w szczególności:

1) sprawy teatrów, kinematografów i wszelkiego rodzaju widowisk i produkcji;
2) nadzór nad prasą;
3) nadzór nad wykonywaniem przepisów paszportowych, policyjnych, przepisów dotyczących ruchu ludności i obcych poddanych oraz nad wykonywaniem ustaw o zgromadzeniach, stowarzyszeniach i innych związkach. W zakresie tych ostatnich spraw na zasadzie art. 7 ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 65 poz. 395) przekazuje się wojewodzie zastrzeżone dotąd Ministrowi Spraw Wewnętrznych w § 11 austr. ustawy z dnia 15 listopada 1867 r. (Dz. ustaw p. Nr. 134) uprawnienia w stosunku do stowarzyszeń, których zakres działania rozciąga się na 2 lub więcej województw, jako też co do związków stowarzyszeń, które mają swe siedziby w różnych województwach na obszarze Rzeczypospolitej, z tem zastrzeżeniem, że oddziały bądź filje stowarzyszeń, powstające w innych dzielnicach, powinny przed rozpoczęciem swej działalności uczynić zadość przepisom o stowarzyszeniach, obowiązującym w tych dzielnicach;
4) nadzorowanie działalności akcyjnych spółek przemysłowo - handlowych, zezwalanie na zakładanie kas oszczędności, opartych na statucie wzorowym, względnie przedkładanie wniosków o zezwolenia na zmianę statutów lub na zakładanie takich kas oszczędności, które mają powstać na zasadzie odmiennego statutu, nadzór nad działalnością kas oszczędności, z wyjątkiem galicyjskiej kasy oszczędności, badanie zamknięć rachunkowych i bilansów;
5) sprawy obywatelstwa, sprawy małżeńskie wszystkich wyznań, dodatkowe immatrykulacje i sprostowania metryk wszystkich

wyznań, współdziałanie w sprawach, tyczących się granic Państwa i wynikających ze stosunku do obcych Państw oraz w sprawach granic powiatów administracyjnych i sądowych, jako też współdziałanie w konskrypcjach i statystyce ruchu ludności;

6) orzecznictwo w sprawach wywłaszczeniowych;

7) sprawy mieszkaniowe; udzielanie zezwoleń na składki publiczne i loterje fantowe, sprawy dotyczące agencji publicznych i prywatnych, sprawy materjałów wybuchowych, patentu o broni, akcja zapomogowa, legalizacja metryk i innych dokumentów publicznych;

8) w sprawach kolejowych, do czasu ujednostajnienia odnośnego ustawodawstwa polskiego, uprawnienia przyznane namiestnictwu w obowiązujących ustawach, względnie rozporządzeniach.

§ 8. W sprawach wojskowych należy do zakresu działania wojewody:

1) współdziałanie z władzami wojskowemi w przygotowaniu i przeprowadzeniu poboru wojskowego, w szczególności ogłoszenia rozporządzenia o zarządzeniu poboru wojskowego, przeprowadzenia czynności przygotowawczych, czuwanie nad przeprowadzeniem poboru i przedkładanie Ministrowi Spraw Wewnętrznych sprawozdań o jego wyniku, tudzież delegowanie przedstawiciela urzędu wojewódzkiego do stałej komisji przy dowództwie okręgu *generalnego;* przedkładanie wniosków o uwolnienie od służby wojskowej ze względów publicznych, wydawanie orzeczeń, wywłaszczających na rzecz wojska, załatwianie rekursów kwaterunkowych oraz w sprawach szkód rolnych, spowodowanych ćwiczeniami przez wojsko, wreszcie za zgodą władzy wojskowej drugiej instancji wydawanie zarządzeń w sprawach rejonów fortecznych i sprawy podwodowe;

2) współdziałanie z władzami wojskowemi w sprawach, dotyczących przygotowania i przeprowadzenia mobilizacji i demobilizacji osobowej i rzeczowej;

3) przedkładanie Ministrowi Spraw Wewnętrznych wniosków, co do osoby wyznaczyć się mającego przez niego przedstawiciela w okręgowych komisjach rekwizycyjnych;

4) nadzór nad urzędowaniem starostw i magistratów miast z własnym statutem w przedmiocie wykonania ustaw o rzeczowych i osobistych świadczeniach wojennych.

Nadto wojewoda, względnie delegowany przezeń urzędnik z wykształceniem administracyjno-prawnem, jest przedstawicielem powiatowej i wojewódzkiej komisji dla zasiłków wojennych w obrębie województwa.

§ 9. W dziedzinie samorządu należą do zakresu działania wojewody wszystkie sprawy, które w myśl obowiązujących przepisów należą obecnie do namiestnictwa, namiestnika i generalnego delegata rządu, a w szczególności:

1) wykonywanie nadzoru nad samorządem gmin i powiatów w tym kierunku, aby nie przekraczały swego zakresu działania i nie działały wbrew ustawom;

2) współdziałanie w sprawach łączenia gmin i zmiany ich granic;

3) *współdziałanie z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym w sprawach gospodarczych i finansowych, co do których według obowiązujących przepisów potrzebne było współdziałanie władzy administracyjnej drugiej instancji z Wydziałem Krajowym;*
4) orzekanie w toku instancji *w porozumieniu z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym* o zawieszeniu w urzędowaniu członków zwierzchności gminnej;
5) orzekanie w drodze dyscyplinarnej *w porozumieniu z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym* o złożeniu z urzędu członków zwierzchności gminnej przy ewentualnem równoczesnem uznaniu ich za niezdolnych do piastowania tego urzędu na przeciąg czasu nie przekraczający lat trzech i orzekanie w wypadkach, przewidzianych przez ustawy, o usunięciu z urzędu funkcjonarjuszów gminnych, tudzież udzielanie pozwoleń na ponowne przyjęcie usuniętych w tej samej gminie;
6) wydawanie w toku instancji zakazu wykonania uchwał rad gminnych, względnie zarządzeń zwierzchności gminnych w sprawach własnego zakresu działania, które przekraczają zakres działania rad, względnie zwierzchności i sprzeciwiają się ustawom;
7) rozstrzyganie w toku instancji *w porozumieniu z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym* zażaleń przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnych, naruszającym lub mylnie stosującym ustawy oraz rekursów przeciw takimże uchwałom reprezentacji powiatowych;
8) rozstrzyganie *w porozumieniu z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym* spraw, dotyczących zawieszania uchwał rad i wydziałów powiatowych;
9) rozstrzyganie *w porozumieniu z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym* zażaleń przeciw zarządzeniom przewodniczącego rady powiatowej, wykluczającym od obrad sprawy, nienależące do zakresu czynności rady;
10) rozwiązywanie reprezentacji gminnych;
11) rozstrzyganie w administracyjnym toku prawnym spraw, dotyczących czynności przygotowawczych do wyborów gminnych;
12) rozstrzyganie protestów przeciw wyborom gminnym;
13) załatwianie *w porozumieniu z Tymczasowym Wydziałem Samorządowym* spraw wyborów do rad powiatowych;
14) zaprzysięganie prezesów rad powiatowych i ich zastępców;
15) rozwiązywanie rad powiatowych.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie—Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40).

§ 10. W sprawach wyznaniowych należy do zakresu działania wojewody zapewnienie Kościołowi katolickiemu oraz innym przez Państwo uznanym wyznaniom i związkom religijnym prawnej opieki, a ponadto wykonywanie w stosunku do nich nadzoru, względnie praw, przysługujących Państwu na zasadzie obowiązujących przepisów.

W szczególności należy do zakresu działania wojewody:

1) wykonywanie przepisów o uregulowaniu zewnętrznych stosunków prawnych Kościoła katolickiego;

2) uzupełnianie z funduszu religijnego, względnie z jego dotacji państwowej, kongruy katolickich duszpasterzy samoistnych i kapłanów pomocniczych, tudzież dygnitarzy i kanoników przy kapitułach, a także udzielanie dotacji arcybiskupom i biskupom oraz kancelarji konsystorjalnej i personelowi;
3) wyznaczanie pogłównego dla klasztorów jałmużniczych w myśl istniejących przepisów;
4) udzielanie dotacji na utrzymanie seminarjów duchownych katolickich, tudzież djecezjalnych teologicznych zakładów naukowych, utrzymanie i budowa budynków seminarjalnych i budynków, stanowiących własność funduszu religijnego;
5) udzielanie remuneracji dziekanom i duchowieństwu, pełniącym obowiązki w zakładach karnych i więzieniach sądowych;
6) przyznawanie zaopatrzenia wdowom i sierotom po grecko-katolickich duszpasterzach;
7) sprawy wykupna mesznego;
8) sprawy wymiaru datku do funduszu religijnego;
9) wykonywanie ustaw o konkurencji kościelnej;
10) udzielanie zezwoleń na zakładanie domów zakonnych, o ile to nie należy do kompetencji ministerjalnej;
11) wykonywanie przepisów o pozbywaniu i obciążaniu majątków kościołów i beneficjów katolickich tudzież zakładów duchownych;
12) układanie preliminarzy wydatków na potrzeby duchowieństwa katolickiego i ewangielickiego i sporządzanie zamknięć rachunkowych;
13) sprawy wyznaniowe akatolików i izraelitów;
14) sprawy zmiany wyznania i zmiany imion.

§ 11. W sprawach, wchodzących w zakres sztuki i kultury należy do wojewody:
1) udzielanie pozwoleń, względnie wydawanie zakazów burzenia, niszczenia, przerabiania, odnawiania, rekonstruowania, zdobienia i uzupełniania zabytków nieruchomych, jako też zabezpieczanie stanu i całości wykopalisk i znalezisk;
2) sprawowanie czynności, związanych z wpisywaniem zabytków do inwentarza, jako też przedkładanie wniosków w sprawie wywłaszczania zabytków;
3) czuwanie nad stanem zabytków ruchomych i zapobieganie wywozowi ich z granic Państwa;
4) zatwierdzanie ze stanowiska artystycznego projektów pomników;
5) opieka nad muzeami i zbiorami sztuki oraz gromadzenie danych statystycznych w tych sprawach;
6) opieka nad sztuką ludową.

§ 12. W zakresie spraw zdrowia publicznego należą do wojewody w drugiej instancji wszystkie te sprawy, które w myśl art. 2 zasadniczej ustawy sanitarnej (Dz. Pr. z 1919 r. Nr. 63 poz. 371) podlegają w najwyższej instancji kompetencji Ministerstwa *Zdrowia Publicznego* oraz orzecznictwo w pierwszej instancji w tych sprawach, które specjalnemi przepisami są wyłączone z pod kompetencji władzy administracyjnej pierwszej instancji.

§ 13. W sprawach aprowizacyjnych należy do wojewody:

1) ogólne kierownictwo aprowizacją w województwie i wykonywanie ustaw i przepisów aprowizacyjnych;

Punkty 2 i 3 utraciły moc obowiązującą (patrz ustawę z dn. 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389 — oraz rozporządzenie Ministra Aprowizacji z dn. 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie likwidacji podległych Ministrowi Aprowizacji urzędów — Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 794).

§ 14. W dziedzinie ochrony pracy i opieki społecznej należy do wojewody:

1) wykonywanie ustaw i rozporządzeń w sprawie ubezpieczenia robotników od wypadków i ubezpieczenia pensyjnego oraz sprawy ubezpieczenia na wypadek choroby w granicach kompetencji, przyznanej odnośnemi przepisami władzom administracyjnym drugiej instancji;
2) państwowe pośrednictwo pracy;
3) opieka społeczna.

§ 15. W zakresie spraw rolnictwa i weterynarji należy do wojewody:

1) rozstrzyganie w drugiej instancji odwołań od orzeczeń i zarządzeń, wydanych przez władze administracyjne pierwszej instancji w sprawach rolniczych, łowieckich, rybackich, leśnych i weterynaryjnych;
2) nadzór i kontrola nad działalnością władz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych oraz tych organów, pozostających poza służbą weterynarji państwowej, które pełnią funkcje, należące do zakresu działania weterynarji państwowej;
3) wszelkie sprawy rolnictwa, leśnictwa, z wyjątkiem spraw, należących do okręgowych zarządów lasów państwowych, rybactwa, dzikich spławów, łowiectwa, chowu zwierząt (z wyjątkiem spraw, należących do zarządu stadnin państwowych) i sprawy organizacji rolniczych, o ile wyszczególnione wyżej sprawy nie należą do zakresu działania innych władz w myśl obowiązujących przepisów;
4) sprawy wykupna i regulacji ciężarów gruntowych, o ile nie należą do zakresu działania urzędów ziemskich;
5) rozdział zasiłków ze Skarbu Państwa na cele, wyliczone w punkcie trzecim i kontrola nad prawidłowem ich zużytkowaniem; współdziałanie we wszelkich akcjach, podejmowanych przez instytucje społeczne w obrębie powyższych spraw;
6) państwowa służba weterynaryjna;
7) zestawianie i przedkładanie Ministerstwu Rolnictwa i *Dóbr Państwowych* wykazów statystycznych oraz perjodycznych sprawozdań w sprawach, wchodzących w zakres rolnictwa i weterynarji.

Szczegółowe określenie kompetencji wojewody, jako organu państwowej służby weterynaryjnej II instancji, patrz w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 27 września 1920 r. w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej (Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 676);

patrz nadto: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673);
rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 361);
rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 922).

§ 16. W dziedzinie administracji przemysłowej należy do wojewody wykonywanie ustawy przemysłowej oraz ustaw i rozporządzeń, pozostających z nią w związku względnie na jej podstawie wydanych, dalej ustawy o handlu odnośnym i przepisów o sposobach zarobkowania do niego zbliżonych, tudzież o Izbach Handlowych i Przemysłowych.

Patrz art. 132 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468).

§ 17. W zakresie robót publicznych należą do zakresu działania wojewody wszystkie te sprawy, które przekazane zostały dyrekcjom okręgowym robót publicznych.

Ponadto należy do wojewody, przewidziane obowiązującemi ustawami i rozporządzeniami współdziałanie w sprawach budowy dróg wodnych i regulacji rzek żeglownych oraz w sprawach odbudowy kraju.

§ 18. W sprawach budżetowo-gospodarczych urzędu wojewódzkiego i podległych mu urzędów należy do wojewody:

1) układanie budżetu urzędu wojewódzkiego i podległych mu urzędów, przedstawianie ich właściwym ministerstwom do zatwierdzenia, stawianie wniosków o udzielenie kredytów dodatkowych, nadzór i kontrola nad ich realizowaniem, asygnowanie poborów służbowych i należytości wojewody i podległych mu funkcjonarjuszów, asygnowanie wszelkich innych należytości, wynikających z prowadzenia administracji województwa i podległych wojewodzie urzędów w granicach zatwierdzonego budżetu oraz przyznanych kredytów dodatkowych, prowadzenie ksiąg rachunkowych i zapisków oraz sporządzanie zamknięć rachunkowych i wykazów, wreszcie kontrola rachunkowa urzędów i kas, wykonujących czynności rachunkowe i kasowe na zarządzenie wojewody, względnie podległych mu władz;
2) zarząd i kontrola inwentarza urzędu wojewódzkiego i urzędów jemu podległych, zawieranie umów o najem lokali na pomieszczenie władz i urzędów oraz wszelkie inne sprawy gospodarcze urzędu wojewódzkiego i podległych mu urzędów.

§ 19. Poza sprawami wymienionemi w poprzednich paragrafach do zakresu działania wojewody należą te wszystkie sprawy, które z mocy ustaw i przepisów, obowiązujących obecnie na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z W. Ks. Krakowskiem należą do zakresu działania namiestnictwa, namiestnika i generalnego delegata rządu, a odnoszą się do terytorjum województwa oraz te wszystkie sprawy, które przez poszczególnych ministrów *na zasadzie art. 7 ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. z 1919 r. Nr. 65 poz. 395)* lub przez późniejsze ustawy i rozporządzenia są lub zostaną przekazane wojewodzie.

Wojewodzie krakowskiemu przysługują co do przyłączonych do Rzeczypospolitej obszarów Spisza i Orawy uprawnienia, należące według ustaw węgierskich do kompetencji władz komitatowych, a mianowicie do wydziału municipium komitatowego, do nadżupana lub wice-żupana.

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 17 maja 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 282) z dn. 1 września 1921 r. zostały uruchomione województwa Lwowskie, Krakowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie. Jednocześnie ustały funkcje Generalnego Delegata Rządu we Lwowie.

Tok instancji i orzecznictwo wojewody.

§ 20. Utracił moc obowiązującą (p. art. 2 ustawy z dn. 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych — Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 712). Patrz ponadto rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Stosunek wojewody do podległych mu urzędów.

§ 21 — 23 utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Stosunek wojewody do funkcjonarjuszów państwowych na obszarze województwa.

§ 24 — 29 utraciły moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 264; ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 265; rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej; art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

§ 30. Przynajmniej raz do roku wojewoda zgromadza wszystkich starostów, naczelników wydziałów i kierowników oddziałów celem omówienia organizacji i działalności władz i urzędów jemu podległych. Celem przygotowania materjałów i konkretnych wniosków dla tych zjazdów winni naczelnicy wydziałów i starostowie odbyć przed zjazdem konferencję z podległymi urzędnikami. Wyniki zjazdu przedstawią wojewodowie na corocznych zebraniach wojewodów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, na które w tym celu będą zapraszani także reprezentanci interesowanych ministerstw.

Organizacja urzędu wojewódzkiego.

§ 31 — 38 uchylone na mocy § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

Przepisy przejściowe.

§ 39. Z chwilą uruchomienia urzędów wojewódzkich ustają na obszarze, objętym niniejszem rozporządzeniem, w ramach zakresu działania wojewody, czynności wszystkich na rozporządzeniach oraz na pań-

stwowych ustawach austrjackich i węgierskich opartych władz i organów drugiej instancji, jako organów samoistnych, względnie podporządkowanych bezpośrednio władzom centralnym oraz tych organów pierwszej instancji, których agendy przejmą urzędy wojewódzkie.

W szczególności przechodzą na odnośne wydziały urzędów wojewódzkich, względnie zostają podporządkowane wojewodom:

w sprawach aprowizacyjnych czynności wydziału spraw aprowizacyjnych dla Małopolski we Lwowie i ekspozytury tegoż wydziału w Krakowie; inspektoraty aprowizacyjne dla miast Lwowa i Krakowa;

w sprawach zarządu rolnictwa i dóbr państwowych — inspektoraty pomocy rolnej we Lwowie i Krakowie;

w dziale pracy i opieki społecznej — delegat Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w Krakowie;

w dziale robót publicznych — dyrekcje okręgowe robót publicznych;

w dziale administracji zdrowia publicznego — okręgowy urząd zdrowia we Lwowie i ekspozytura tego urzędu w Krakowie, państwowe szkoły położnych we Lwowie i Krakowie;

w dziale kultury i sztuki — konserwatorowie zabytków.

W sprawach przemysłowych wchodzą w skład odnośnych urzędów wojewódzkich, oddział małopolski sekcji odbudowy Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz inspektoraty kotłów parowych. Instruktorowie stowarzyszeń przemysłowych we Lwowie, Krakowie i Brodach zostają podporządkowani odnośnym wojewodom.

Niezależnie od tego wchodzą w skład urzędów wojewódzkich, względnie zostają uzależnione od wojewodów te wszystkie władze, urzędy, organa i zakłady, które obecnie podlegają namiestnictwu i namiestnikowi, względnie generalnemu delegatowi rządu.

Interesowani ministrowie, przeprowadzą w drodze rozporządzeń rozwiązanie i zlikwidowanie organów, które okażą się zbędne wskutek przejęcia ich funkcji przez urzędy wojewódzkie; co do innych organów, wchodzących w skład urzędów wojewódzkich, względnie podporządkowanych wojewodom, przeprowadzą terytorjalne uzgodnienie ich zakresu działania z podziałem na okręgi wojewódzkie.

W sprawach sztuki i kultury odnośne organa mogą spełniać czynności urzędowe na obszarze dwóch lub więcej województw.

Organa poszczególnych resortów, których okręgi nie pokrywają się z okręgami wojewódzkiemi będą włączone do tego urzędu wojewódzkiego i podlegać będą pod względem personalnym i służbowym temu wojewodzie, w którego okręgu mają swoją siedzibę urzędową. O ile okręgi tych organów rozciągają się na 2 lub więcej województw, będą one pod względem służbowym podlegały wszystkim interesowanym wojewodom.

Rzeczowy i terytorjalny zakres inspektoratów aprowizacji robotniczej w Krakowie, Krośnie i Drohobyczu pozostaje narazie bez zmiany. Pod względem personalnym inspektoraty te podlegają temu wojewodzie, w którego okręgu mają swoją siedzibę. Sprawy fachowo-aprowizacyjne załatwiają one pod bezpośrednim kierownictwem *Ministerstwa Aprowizacji*, obowiązane są jednak zdawać sprawę o nich interesowanym wojewodom.

Organizacje rolnicze, których terytorjum obejmuje dwa lub więcej województw podlegają pod względem kontroli nad ich działalnością wszystkim interesowanym wojewodom, a co do spraw organizacyjnych i subwencyjnych Ministerstwu Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*.

§ 40. Dotychczasowy rzeczowy i terytorjalny zakres działania krajowej komisji zasiłkowej we Lwowie pozostaje bez zmian, a uprawnienia namiestnictwa i namiestnika w tych sprawach przysługują wojewodzie lwowskiemu.

Wojewodzie lwowskiemu przekazuje się cały dotychczasowy zakres działania namiestnictwa w sprawach fundacyjnych.

Wojewoda lwowski będzie wykonywał uprawnienie namiestnictwa i namiestnika w stosunku do zakładu ubezpieczeń robotników od wypadków oraz powszechnego zakładu ubezpieczenia pensyjnego we Lwowie, nie naruszając określonego w § 14 punkt 1 zakresu działania poszczególnych wojewodów w sprawach ubezpieczeniowych.

Wreszcie porucza się wojewodzie lwowskiemu ostateczne zlikwidowanie agend namiestnictwa, jakie pozostaną do załatwienia po uruchomieniu urzędów wojewódzkich, w szczególności nadzór nad centralnym oddziałem rachunkowym i archiwum.

Uruchomienie Województw.

§ 41. W myśl art. 3 ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. (Dz. U. Nr. 117, poz. 768) termin uruchomienia poszczególnych województw oznaczy rozporządzenie Rady Ministrów. Z dniem, podanym w tem rozporządzeniu, utracą moc obowiązującą wszelkie postanowienia o organizacji i zakresie działania władz administracyjnych drugiej instancji na obszarach tych województw, sprzeczne z powołaną na wstępie ustawą oraz postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

Patrz uwagę pod § 19. Ponadto patrz ustawę z dn. 28 listopada 1923 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 1060), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie podziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 235.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 marca 1921 r.

o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze 12 października 1920 r.

Na zasadzie art. 9 ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. Pr. P. P. Nr. 65 poz. 395) oraz art. 2 i 10 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 16 poz. 93), nie naruszając na przyszłość prawa, zastrzeżonego w artykule 9 pierwszej z powołanych ustaw Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Rada Ministrów zarządza co następuje:

Stanowisko wojewody i jego stosunek służbowy.

§ 1 — 4 uchylone na mocy § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

Zakres działania wojewody.

§ 5. Do zakresu działania wojewody należą na obszarze województwa wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw, przekazanych organom administracji sądowej, skarbowej, szkolnej, wojskowej, kolejowej i pocztowo-telegraficznej oraz spraw, zastrzeżonych urzędom ziemskim.

W powyższym zakresie działania jest wojewoda odpowiedzialnym wykonawcą zleceń poszczególnych ministrów tudzież organem zarządzającym, orzekającym, rozstrzygającym lub wnioskującym.

§ 6. Na mocy obowiązujących ustaw i rozporządzeń wojewoda może w zakresie swej kompetencji wydawać rozporządzenia. Rozporządzenia te mogą zawierać sankcję karną do wysokości, przewidzianej w ustawie lub rozporządzeniu, na zasadzie których zostały wydane. Aby rozporządzenia takie miały moc obowiązującą, powinny być ogłoszone w Dzienniku Wojewódzkim, zawierać nagłówek „Rozporządzenie", powoływać się na ustawę lub rozporządzenie, na mocy których zostały wydane, oraz wskazywać termin, od którego po ogłoszeniu obowiązywać zaczynają.

W wykonaniu przepisów ustawowych tudzież rozporządzeń, rozstrzygnięć, decyzji i t. p. wydaje wojewoda zarządzenia. Dla zabezpieczenia ich wykonalności mogą zarządzenia te przewidywać dopuszczalne ustawowo środki przymusowe.

Patrz rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 5 lipca 1928 r. w sprawie dzienników wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 648).

§ 7. W zakresie ogólnego zarządu krajowego wojewoda zabezpiecza spokój i bezpieczeństwo publiczne w powierzonem mu województwie. Wojewoda decyduje o użyciu oddziałów policji jednego powiatu w granicach drugiego i o przesunięciu rezerw w granicach województwa. Wojewoda może zażądać pomocy wojska w wypadkach przewidzianych przez obowiązujące przepisy.

Wojewoda sprawuje zgodnie z obowiązującemi przepisami nadzór nad prasą, widowiskami, nad wykonywaniem paszportowych przepisów, przepisów o obcych poddanych i o ruchu ludności, jako też nadzór nad zgromadzeniami, stowarzyszeniami i związkami.

Do wojewody należą ponadto sprawy stowarzyszeń i związków, o ile ich działalność ogranicza się do obszaru województwa lub jego części, sprawy ochrony środków komunikacyjnych, wywłaszczenia i wydzierżawienia gruntów, niezbędnych dla urządzeń użyteczności publicznej, dostarczanie pomieszczeń dla urzędów i urzędników państwowych oraz wogóle sprawy, dotyczące administracji politycznej w zakresie obowiązujących dekretów, ustaw i rozporządzeń.

§ 8. W zakresie spraw wojskowych należy do wojewody współdziałanie z władzami wojskowemi we wszystkich tych sprawach, w któ-

rych obowiązujące przepisy przewidują współudział cywilnych władz administracyjnych. Rozmiar i rodzaj tego współudziału określają odnośne przepisy.

§ 9. W sprawach wyznaniowych należy do wojewody zapewnienie Kościołowi katolickiemu oraz innym przez Państwo uznanym wyznaniom i związkom religijnym prawnej opieki, ponadto wykonywanie nad niemi nadzoru względnie praw, Państwu przysługujących na zasadzie obowiązujących przepisów.

§ 10. W zakresie spraw zdrowia publicznego należą do wojewody w drugiej instancji wszystkie te sprawy, które w myśl art. 2 zasadniczej ustawy sanitarnej z dn. 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63 poz. 371) podlegają w najwyższej instancji kompetencji Ministerstwa *Zdrowia Publicznego*, a nadto orzecznictwo w pierwszej instancji w tych sprawach, które specjalnemi przepisami są wyłączone z pod kompetencji starosty.

§ 11. W zakresie aprowizacji ludności należy do wojewody:
1) ogólne kierownictwo aprowizacją w województwie;

Punkty 2 i 3 utraciły moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389 — i rozporządzenie Ministra Aprowizacji z. dn. 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie likwidacji podległych Ministrowi Aprowizacji urzędów — Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 794).

§ 12. W dziedzinie pracy i opieki społecznej należą do wojewody:
1) sprawy, wchodzące w zakres działania państwowych urzędów pośrednictwa pracy;
2) sprawy, wchodzące w zakres działania Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w dziedzinie opieki społecznej.

§ 13. W zakresie spraw rolnictwa, weterynarji i leśnictwa należą do wojewody:
1) rozstrzyganie w drugiej instancji odwołań od orzeczeń i zarządzeń wydanych w pierwszej instancji przez starostwa w sprawach rolniczych i weterynaryjnych;
2) nadzór ogólny nad działalnością władz rolniczych i weterynaryjnych pierwszej instancji;
3) wszelkie sprawy, dotyczące zarządu rolnictwa i weterynarji, w szczególności sprawy produkcji roślinnej i zwierzęcej, meljoracji rolnych, przemysłu rolnego, pomocy rolnej, niższego szkolnictwa rolniczego oraz państwowej i samorządowej służby weterynaryjnej, o ile wychodzą poza zakres działalności władz administracyjnych pierwszej instancji, a nie są zastrzeżone kompetencji centralnych organów Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych;*
4) podział zasiłków, udzielanych przez Skarb Państwa na cele rolnicze w granicach województwa i kontrola nad prawidłowem ich zużytkowaniem;
5) współdziałanie we wszelkich akcjach, podejmowanych przez instytucje społeczne, obejmujących swą działalnością więcej niż

jeden powiat, a mających na celu uruchomienie i odbudowę rolnictwa na obszarze województwa;
6) sprawy ochrony lasów;
7) ogólny nadzór policyjno-weterynaryjny i sanitarno-weterynaryjny na obszarze województwa oraz nadzór państwowy nad lecznictwem zwierząt;
8) sprawy pobierania podatku na cele weterynaryjne;
9) zestawianie i przedkładanie Ministerstwu Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* wykazów statystycznych oraz perjodycznych sprawozdań w sprawach rolniczych, leśnych i weterynaryjnych.

Szczegółowe określenie kompetencji wojewody, jako organu państwowej służby weterynaryjnej II instancji, patrz w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 27 września 1920 r. w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej (Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 676).

Patrz nadto: rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673);

rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 361);

rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 922).

§ 14. W dziedzinie administracji przemysłowej należy do wojewody:
1) rozstrzyganie w drugiej instancji odwołań przeciw orzeczeniom i zarządzeniom władz przemysłowych pierwszej instancji;
2) wydawanie w pierwszej instancji pozwoleń przemysłowo-policyjnych na urządzenie i uruchomienie zakładów przemysłowych, rozmieszczonych na obszarze dwóch lub więcej powiatów tego samego województwa oraz takich zakładów przemysłowych, co do których wydawanie takiego pozwolenia zostanie w drodze ustawy lub rozporządzenia zastrzeżone wojewodzie;
3) wydawanie w pierwszej instancji innych uprawnień przemysłowych w wypadkach, przewidzianych ustawami lub rozporządzeniami.

Patrz art. 132 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468).

§ 15. W zakresie robót publicznych należą do wojewody wszystkie te sprawy, które w myśl ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych (Dz. Pr. P. P. Nr. 39 z r. 1919 poz. 283) przekazane zostały dyrekcjom robót publicznych.

Ponadto należy do wojewody przewidziane obowiązującemi ustawami i rozporządzeniami współdziałanie w sprawach budowy dróg wodnych i regulacji rzek żeglownych oraz w sprawach odbudowy kraju.

§ 16. W sprawach budżetowo-gospodarczych urzędu wojewódzkiego i podległych mu urzędów należy do wojewody:
1) układanie budżetu urzędu wojewódzkiego i podległych urzędów, przedstawianie ich właściwym ministerstwom do zatwierdzenia, stawianie wniosków o udzielanie kredytów dodatkowych, nadzór i kontrola nad ich zrealizowaniem, asygnowanie poborów służbo-

wych i należytości wojewody i podległych mu funkcjonarjuszów, asygnowanie wszelkich innych należytości, wynikających z prowadzenia administracji województwa i podległych wojewodzie urzędów w granicach zatwierdzonego budżetu oraz przyznanych kredytów dodatkowych, prowadzenie ksiąg rachunkowych i zapisków oraz sporządzanie zamknięć rachunkowych i wykazów, wreszcie kontrola rachunkowa urzędów i kas wykonujących czynności rachunkowe i kasowe na zarządzenie wojewody, względnie podległych mu władz;

2) zarząd i kontrola inwentarza urzędu wojewódzkiego i urzędów jemu podległych, zawieranie umów o najem lokali na pomieszczenie władz i urzędów oraz wszelkie inne sprawy gospodarcze urzędu wojewódzkiego i podległych mu urzędów.

§ 17. W dziedzinie samorządu należą do zakresu działania wojewody wszystkie te sprawy, które według ustaw i rozporządzeń b. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich i b. Zarządu Cywilnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego, ogłoszonych w Dziennikach urzędowych tych Zarządów, a obowiązujących w chwili wejścia w życie cytowanej ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 16 z r. 1921 poz. 93) należały do zakresu działania komisarza okręgowego, względnie naczelnika okręgu.

§ 18. Oprócz spraw wyszczególnionych w paragrafach 7 do 17 należeć będą do kompetencji wojewody, wszystkie te sprawy, które przez poszczególnych ministrów na zasadzie *art. 7 ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. Pr. P. P. z r. 1919 Nr. 65 poz. 395)*, względnie niniejszem rozporządzeniem lub przez późniejsze ustawy są lub będą przekazane wojewodom.

Patrz art. 7 — 39 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Tok instancji i orzecznictwo wojewody.

§ 19 — 20 utraciły moc obowiązującą (patrz art. 2 ustawy z dn. 1 sierpnia 1923 r. w sprawie środków prawnych od orzeczeń władz administracyjnych — Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 712). Patrz ponadto rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Stosunek wojewody do podległych mu urzędów.

§ 21 — 23 utraciły moc obowiązującą (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

Stosunek wojewody do funkcjonarjuszów państwowych na obszarze województwa.

§ 24 — 29 utraciły moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 264; ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 265; rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o policji państwowej; art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia

1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86).

§ 30. Przynajmniej raz na rok wojewoda zgromadza wszystkich starostów, naczelników wydziałów i kierowników oddziałów celem omówienia organizacji, jako też działalności władz i urzędów, wojewodzie podległych.

Celem przygotowania materjału i konkretnych wniosków dla tych zjazdów winni naczelnicy wydziałów i starostowie odbyć z podległymi sobie urzędnikami przed zjazdem konferencję.

Wyniki zjazdu winien wojewoda przedstawić na corocznych zebraniach wojewodów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, na które w tym celu zapraszani będą także reprezentanci interesowanych ministerstw.

Rada Wojewódzka.

§ 31. Utracił moc obowiązującą (p. art. 114 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86)

Organizacja Urzędu Wojewódzkiego.

§ 32 — 37 uchylone na mocy § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

§ 38. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Poz. 236.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 marca 1921 r.

w przedmiocie zmiany postanowień artykułów 12, 27, 37 i 38 rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. do ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 65 poz. 395) o organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (Dz. Ust. Nr. 90 poz. 490).

Pominięto, ponieważ § 1 i 2 zostały uwzględnione w poz. 490/1919 r., § 3 został uchylony rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 11 lutego 1924 r. w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 225).

Poz. 237.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie rozwiązania Zachodniej Straży Obywatelskiej.

Uwzględniono w poz. 408/1920 r.

Poz. 238.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 8 marca 1921 r.

w przedmiocie obrotu drożdżami między poszczególnemi obszarami Rzeczypospolitej.

Na zasadzie art. 115, 421, 721 ros. ustawy akcyzowej (T. V. ros. Zb. Pr. i Roz.) zarządzam co następuje:

§ 1. Obrót drożdżami wyrabianemi w kraju jest wolny pod warunkiem przestrzegania następujących przepisów.

§ 2. Drożdże mogą być przewożone tylko w cegiełkach wagi nie mniej niż 100 gramów i nie więcej niż 1 kg., zaopatrzonych w etykietę fabryki i odpowiednią banderolę akcyzową.

§ 3. Etykiety powinny być przygotowane z takiego papieru, który nadaje się do dokładnego przyklejania banderoli, w szczególności nie mogą w tym celu być używane etykiety z papieru błyszczącego lub parafinowanego. Etykieta i banderola powinna być oznaczona stemplem fabrycznym.

§ 4. Banderole potrzebne fabrykom drożdży powinny być nabywane jedynie tylko przez te fabryki w Kasach skarbowych na mocy zaświadczeń Władz skarbowych pierwszej instancji.

§ 5. Przerabianie i przeformowywanie drożdży po wypuszczeniu z fabryk jest wzbronione.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 239.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 21 kwietnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego w przedmiocie trybu postępowania w Komisjach Odwoławczych, utworzonych w myśl ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej.

Uchylone na mocy § 38 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dn. 11 lutego 1924 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej, zmienionej ustawą z dn. 16 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 180).

Poz. 240.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 kwietnia 1921 r.

w sprawie podwyższenia taryf na drodze żelaznej dojazdowej Piotrków — Sulejów.

Pominięte ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 241.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 25 kwietnia 1921 roku

w przedmiocie przyłączenia powiatów: Grodzieńskiego, Wołkowyskiego i Białowieskiego do okręgu Izby skarbowej w Białymstoku i utworzenia w nich urzędów skarbowych.

Na zasadzie art. 3, 4 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Pr. P. P. z 1919 r. Nr. 65 poz. 391) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych na ziemie przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 35 poz. 205) zarządzam co następuje:

§ 1. Powiaty: Grodzieński, Wołkowyski i *Białowieski*, przyłączone z wyjątkiem gmin Płowce, Wierzchowice, Dmitrowicze i Dworce do województwa białostockiego w myśl art. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. z 1921 r. Nr. 16 poz. 93) — wciela się do okręgu Izby skarbowej w Białymstoku.

Powiat białowieski został skasowany, a wchodzące w skład jego gminy białowieska, masiewska i suchopolska zostały wcielone do powiatu bielskiego (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 56 poz. 504).

§ 2. W powiecie Grodzieńskim i Wołkowyskim tworzy się urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych oraz kasy skarbowe.

Siedzibami rzeczonych urzędów są siedziby starostw.

§ 3. Dla powiatów Grodzieńskiego i Wołkowyskiego tworzy się jeden urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych w mieście Grodnie.

§ 4. Powiat *Białowieski* przyłącza się tymczasowo w sprawach podatków i opłat skarbowych do okręgu urzędu skarbowego podatków

i opłat skarbowych w Bielsku, zaś w sprawach akcyz i monopolów państwowych do okręgu urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych w Białymstoku.

§ 5 utracił moc obowiązującą (patrz § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

§ 6 utracił moc obowiązującą (patrz § 60 — 65, 66 — 72 rozporządzenia, powołanego pod § 5).

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 242.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 26 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia art. 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego w sprawie przewożenia i ekshumacji zwłok (Dz. Ust. Nr. 42 poz. 257, 1920 r.).

Uwzględniono w Nr. 42 poz. 257/1920 r.

Poz. 243.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 kwietnia 1921 roku

w przedmiocie utworzenia Izb skarbowych na obszarze ziem, objętych umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisaną w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Na zasadzie art. 3, 14 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Praw P. P. z 1919 r. Nr. 65, poz. 391) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1919 o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych na ziemie przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 205) zarządzam co następuje:

§ 1. Na obszarze województw, utworzonych w myśl art. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ustaw R. P. 1921 r. Nr. 16, poz. 93), — tworzy się dwie Izby skarbowe, a mianowicie jedną Izbę skarbową na obszary województw nowogródzkiego i poleskiego i drugą Izbę skarbową na obszar województwa wołyńskiego.

Siedzibami rzeczonych Izb skarbowych są siedziby wojewodów poleskiego i łuckiego.

§ 2 utracił moc obowiązującą (patrz § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

§ 3. Wydane w tym samym przedmiocie rozporządzenie z dnia 20 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. Nr. 5, poz. 25) uchyla się.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Poz. 244.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 29 kwietnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie tymczasowego ustroju władz i urzędów celnych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 3 i 4 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych — Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 777).

Poz. 245.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAWIEDLIWOŚCI I SKARBU

z dnia 30 kwietnia 1921 r.

o dalszych ulgach w spłacaniu zaległych procentów od intabulowanych wierzytelności tudzież zaległych podatków i danin publicznych w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie.

Uwzględniono w Nr. 52 poz. 319/1920 r.

Poz. 246.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 20 kwietnia 1921 r.

w sprawie uzupełnienia rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 7 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 320) w przedmiocie wykonania ustawy z dn. 20 stycznia 1920 (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego.

Uwzględniono w Nr. 52 poz. 320/1920 r.

21 maja Nr. 40. rok 1921.

Poz. 247.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 30 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej, oraz w przedmiocie wydawania środków leczniczych.

Uchylone na mocy art. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 20 czerwca 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 355).

28 maja Nr. 41. rok 1921.

Poz. 248.

U S T A W A

z dnia 10 maja 1921 roku

o regulowaniu podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedłużona ustawą z dn. 16 marca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 183) wygasła z dn. 31 grudnia 1923 r.

Poz. 249.

U S T A W A

z dnia 10 maja 1921 roku

o ukończeniu budowy kolei Czersk-Liniewo, zaczętej przez b. rząd pruski na Pomorzu.

Art. 1. Upoważnia się Rząd do poczynienia zarządzeń w celu ukończenia zaprojektowanej, jako linji głównej, pierwszorzędnej, zaczętej przez b. rząd pruski, budowy kolei parowej normalno-torowej z Czerska do Liniewa, jako kolei państwowej drugorzędnej, z odpowiednią zmianą projektu pierwotnego, oraz do jej sfinansowania.

Art. 2. Upoważnia się Ministra *Kolei Żelaznych* do oznaczenia stacji i przystanków oraz do oznaczenia terminu otwarcia ruchu.

Art. 3. Eksploatacja i ruch pociągów prowadzone będą według ustaw i przepisów, obowiązujących na kolejach państwowych.

Art. 4 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Art. 5. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi *Kolei Żelaznych.*

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 567).

Poz. 250.

U S T A W A

z dnia 10 maja 1921 roku

o wypuszczeniu serji II biletów skarbowych.

Pominięto z uwagi na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 października 1924 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 833).

Poz. 251.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 kwietnia 1921 r.

w sprawie rozciągnięcia na ziemie przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. mocy obowiązujących ustaw i przepisów o opodatkowaniu wódki.

Na mocy art. 6 ustawy z dn. 4 lutego 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 93) o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r., zarządza się co następuje:

§ 1 utracił moc obowiązującą (patrz art. 96 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. o monopolu spirytusowym — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 756).

§ 2. Rozporządzenie wydane przez Komisarza Generalnego Ziem wschodnich z dnia 17 lipca 1919 r. (Dz. Urz. Zarządu cywilnego ziem wschodnich Nr. 9 poz. 73) w przedmiocie opodatkowania spirytusu, tudzież z dnia 17 lipca 1919 r. (Dz. Urz. Zarządu cywilnego ziem wschodnich Nr. 8 poz. 52) w sprawie pobierania 10% opłaty przy — i wywozowej od wyrobów wódczanych, obowiązujące dotychczas na zasadzie § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 1920 r. (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 115 poz. 762) na ziemiach przyłączonych do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. — uchyla się.

§ 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrowi Skarbu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 252.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 23 kwietnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Robót Publicznych w przedmiocie ustanowienia cen targowych drzewa budulcowego, zajętego w lasach prywatnych na cele odbudowy.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dn. 1 października 1921 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministrem Skarbu w tym samym przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 679).

Poz. 253.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 25 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie ustalenia terminów dla załadowania i wyładowania wagonów 30-tonnowych.

Utraciło moc obowiązującą (patrz Nr. 40 poz. 243 i 244 z 1920 r.).

Poz. 254.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie utworzenia Izb skarbowych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Na zasadzie art. 3, 14 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Praw P. P. z r. 1919 Nr. 65 poz. 391), art. 7 i 8 ustawy z dnia 8 kwietnia 1919 r. w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Skarbu administracji skarbowej na ziemiach polskich, które wchodziły w skład b. monarchji austrjacko-węgierskiej (Dz. Praw P. P. z r. 1919 Nr. 31 poz. 261) i ustępu 1 § 13 austr. ustawy z dnia 25 października 1896 r. o bezpośrednich podatkach osobistych (austr. Dz. U. P. Nr. 220) zarządza się co następuje:

§ 1. Na obszarze województw utworzonych w myśl ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 117 poz. 768) tworzy się dwie izby skarbowe, a mianowicie: izbę skarbową w Kra-

kowie na obszar województwa krakowskiego i izbę skarbową we Lwowie na obszary województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

§ 2 — 4 utraciły moc obowiązującą (patrz § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

§ 5. Dotychczasowy ustrój władz skarbowych pierwszej instancji i urzędów skarbowych na obszarze województw, wyliczonych w § 1 niniejszego rozporządzenia, oraz ich przedmiotowy zakres działania utrzymuje się w mocy aż do dalszego zarządzenia.

Pod względem terytorjalnym zarządza się następujące zmiany:

a) Powiat *polityczny* Ropczycki wydziela się z Rzeszowskiego okręgu skarbowego, a przydziela się do Tarnowskiego okręgu skarbowego;

b) Powiat *polityczny* Jasielski wydziela się z Sanockiego okręgu skarbowego, a przydziela się do Nowosądeckiego okręgu skarbowego;

c) Powiat *polityczny* Spisko-Orawski przydziela się odnośnie do spraw podatków pośrednich, monopolów państwowych i należytości bezpośrednich i stemplowych do Nowosądeckiego okręgu skarbowego, zaś odnośnie do spraw podatków bezpośrednich do inspektoratu skarbowego w Nowym Targu.

Urzędem podatkowym dla gmin Spisza będzie urząd podatkowy w Nowym Targu, zaś dla gmin Orawy: urząd podatkowy w Czarnym Dunajcu. W ten sposób określa się kompetencję terytorjalną Ewidencji katastru podatku gruntowego dla Spisza i Orawy.

§ 6. Powiaty *polityczne:* kolbuszowski, łańcucki, niski, przeworski, rzeszowski, strzyżowski i tarnobrzeski wydziela się z okręgu izby handlowej i przemysłowej w Krakowie i tworzy się z nich odrębny okrąg wymiarowy pierwszej i drugiej klasy podatku *zarobkowego.*

§ 7. Wymieniony w § 6 niniejszego rozporządzenia nowoutworzony okrąg wymiarowy pierwszej i drugiej klasy poddaje się pod kompetencję komisji podatku *zarobkowego* dla Towarzystw podatkowych I i II klasy we Lwowie.

§ 8, 9 i 10 utraciły moc obowiązującą (patrz art. 29 punkt 1 ustawy z dn. 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dn. 6 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu na obszarze b. zaboru rosyjskiego ustaw i rozporządzeń o państwowym podatku przemysłowym na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 2 z 1922 r. poz. 7).

§ 11. Zmieniając częściowo postanowienia rozporządzenia b. austrjackiego ministerstwa skarbu z dnia 28 września 1917 austrjacki Dz. U. P. Nr. 398 o utworzeniu okręgów podatkowo-karnych, wyłącza się powiaty *polityczne* Gorlicki i Jasielski z okręgu podatkowo-karnego Rzeszowskiego i przydziela się je do okręgu podatkowo-karnego Tarnowskiego.

Do okręgu podatkowo-karnego Tarnowskiego przyłącza się również powiat *polityczny* Spisko-Orawski.

§ 12 uchylony na mocy art. 239 punkt I ustawy karnej skarbowej z dn. 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609).

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1921 r.

Poz. 255.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 kwietnia 1921 r.

w sprawie podwyższenia opłat komisowego i wprowadzenia niektórych zmian w dziale b) „Przepisow o kolejowych ajencjach celnych" (Dz. Ust. Nr. 12 z 1920 r., poz. 67 i Nr. 31 z 1921 r. poz. 186).

Uchylone na mocy § 12 punkt II rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 10 grudnia 1921 r. o podwyższeniu i zmianie taksy komisowego, pobieranego przez ajencje celne polskich kolei państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 758).

Poz. 256.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 30 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Utraciło moc obowiązującą (patrz Nr. 23 poz. 130 z 1920 r.).

Poz. 257.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 2 maja 1921 r.

w sprawie podwyższenia zawartych w taryfie osobowej i bagażowej opłat za przewóz bagażu, przesyłek nadzwyczajnych oraz czasopism, broszur i książek.

Pominięte ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 258.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 4 maja 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych w przedmiocie organizacji oddziałów policji państwowej, pełniących służbę na kolejach, na obszarze województw: Warszawskiego, Lubelskiego, Kieleckiego, Łódzkiego i Białostockiego oraz m. st. Warszawy.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej. (Patrz art. 154 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 257).

Poz. 259.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 maja 1921 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Wygasło z dniem 1 lipca 1921 r.

Poz. 260.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 7 maja 1921 r.

w sprawie podwyższenia taryfy przewozowej na linjach Towarzystwa Akcyjnego Warszawskich dróg żelaznych dojazdowych.

Pominięto (patrz poz. 257).

29 maja — Nr 42. — rok 1921.

Poz. 261.

USTAWA

z dnia 24 maja 1921 r.

w przedmiocie amnestji z powodu uchwalenia Ustawy Konstytucyjnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

Pominięto, jako zawierającą przepisy przejściowe.

31 maja — Nr. 43. — rok 1921.

Poz. 262.

USTAWA

z dnia 13 maja 1921 r.

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. Ust. z r. 1919 Nr. 85, poz. 464).

Uwzględniona w poz. 464/1919 r.

Poz. 263.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 19 marca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości w przedmiocie oznaczenia terminów do sprzedaży z licytacji w b. zaborze rosyjskim majątków nieruchomych.

Wygasło z końcem 1923 r.

Poz. 264.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 27 kwietnia 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w przedmiocie postępowania przy parcelacji posiadłości ziemskich, prowadzonej przez osoby prywatne.

Utraciło moc obowiązującą (patrz Dział VI — Parcelacja — ustawy z dn. 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej — Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 265.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 maja 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Patrz Nr. 40 poz. 243 z 1920 r.

Poz. 266.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 maja 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na przewozy kolejami wąskotorowemi zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 40, poz. 243).

Patrz Nr. 40 poz. 243 z 1920 r.

1 czerwca Nr. 44. rok 1921.

Poz. 267.

U S T A W A

z dnia 17 marca 1921 roku

KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

W Imię Boga Wszechmogącego!

My, Naród Polski, dziękując Opatrzności za wyzwolenie nas z półtorawiekowej niewoli, wspominając z wdzięcznością męstwo i wytrwałość ofiarnej walki pokoleń, które najlepsze wysiłki swoje sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały, nawiązując do świetnej tradycji wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja — dobro całej, zjednoczonej i niepodległej Matki-Ojczyzny mając na oku, a pragnąc Jej byt niepodległy, potęgę i bezpieczeństwo oraz ład społeczny utwierdzić na wiekuistych zasadach prawa i wolności, pragnąc zarazem zapewnić rozwój wszystkich Jej sił moralnych i materjalnych dla dobra całej odradzającej się ludzkości, wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej równość, a pracy poszanowanie, należne prawa i szczególną opiekę Państwa zabezpieczyć — tę oto Ustawę Konstytucyjną na Sejmie Ustawodawczym Rzeczypospolitej Polskiej uchwalamy i stanowimy.

ROZDZIAŁ I.

Rzeczpospolita.

Artykuł 1.

Państwo Polskie jest Rzecząpospolitą.

Artykuł 2.

Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości — niezawisłe Sądy.

ROZDZIAŁ II.

Władza ustawodawcza.

Artykuł 3.

Zakres ustawodawstwa państwowego obejmuje stanowienie wszelkich praw publicznych i prywatnych i sposobu ich wykonania.

Niema ustawy bez zgody Sejmu, wyrażonej w sposób, regulaminowo ustalony.

Ustawa, uchwalona przez Sejm, zyskuje moc obowiązującą w czasie, przez nią samą określonym.

Rzeczpospolita Polska, opierając swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, przekaże przedstawicielstwom tego samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowemi.

Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki obywateli, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią.

Artykuł 4.

Ustawa państwowa ustala corocznie budżet Państwa na następny rok budżetowy.

Przytoczony w brzmieniu ustawy z dn. 2 sierpnia 1926 r. zmieniającej i uzupełniającej Konstytucję Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 442).

Artykuł 5.

Ustalanie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta może nastąpić jedynie w drodze ustawodawczej.

Artykuł 6.

Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zamiana i obciążenie nieruchomego majątku państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanowienie ceł i monopolów, ustalenie systemu monetarnego, jako też przyjęcie gwarancji finansowej przez Państwo — może nastąpić tylko na mocy ustawy.

Artykuł 7.

Rząd przedstawi corocznie zamknięcie rachunków państwowych do parlamentarnego zatwierdzenia.

Artykuł 8.

Sposób wykonania parlamentarnej kontroli nad długami Państwa określi oddzielna ustawa.

Patrz ustawę z dn. 25 września 1922 r. o kontroli nad długami Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 805).

Artykuł 9.

Do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków Państwa, przedstawiania corocznie

Sejmowi wniosku o udzieleniu lub odmówieniu Rządowi absolutorjum — jest powołana Najwyższa Izba Kontroli, oparta na zasadzie kolegjalności i niezależności sędziowskiej członków jej kolegjum, usuwalnych tylko uchwałą Sejmu, większością $^3/_5$ głosujących. Organizację Najwyższej Izby Kontroli i sposób jej działania określi szczegółowo osobna ustawa.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zajmuje stanowisko równorzędne ministrowi, nie wchodzi jednak w skład Rady Ministrów, a jest za sprawowanie swego urzędu i za podległych mu urzędników odpowiedzialny bezpośrednio przed Sejmem.

Patrz ustawę z dn. 3 czerwca 1921 r. o Kontroli Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 314).

Artykuł 10.

Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. Wnioski i projekty ustaw, pociągające za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, muszą podawać sposób ich zużycia i pokrycia.

Artykuł 11.

Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem.

Artykuł 12.

Prawo wybierania ma każdy obywatel polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw. Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Artykuł 13.

Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania do Sejmu, nie wyjmując wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania, o ile ukończył lat 25.

Artykuł 14.

Nie mogą korzystać z prawa wyborczego obywatele, skazani za przestępstwa, które określi ordynacja wyborcza, jako pociągające za sobą czasową lub stałą utratę prawa wybierania, wybieralności, a także piastowania mandatu poselskiego.

Artykuł 15.

Państwowi urzędnicy administracyjni, skarbowi i sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach, w których pełnią swą służbę. Przepis ten nie dotyczy urzędników, pełniących swą służbę przy władzach centralnych.

Artykuł 16.

Pracownicy państwowi i samorządowi, z chwilą wyboru na posła, otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego urlop. Przepis ten nie dotyczy ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Lata, spędzone na wykonaniu mandatu poselskiego, liczą się do lat służby.

Artykuł 17.

Poseł, obejmujący płatną służbę państwową, traci mandat; przepis ten nie dotyczy powołania na stanowiska ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Artykuł 18.

Bliższe postanowienia o wyborach posłów do Sejmu określi ordynacja wyborcza.

Patrz ustawę z dn. 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 590).

Artykuł 19.

Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga Sąd Najwyższy.

Artykuł 20.

Posłowie są przedstawicielami całego narodu i nie są krępowani żadnemi instrukcjami wyborców.

Posłowie składają na ręce Marszałka wobec Izby następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wedle najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego, jako całości".

Artykuł 21.

Posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w Sejmie, lub poza Sejmem, wchodzącą w zakres wykonania mandatu poselskiego, ani w czasie trwania mandatu, ani po jego wygaśnięciu. Za przemówienia i odezwania się tudzież manifestacje w Sejmie posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem. Za naruszenie prawa osoby trzeciej mogą być pociągnięci do odpowiedzialności sądowej, o ile władza sądowa uzyska na to zezwolenie Sejmu.

Postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, ulegnie na żądanie Sejmu zawieszeniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Bieg przedawnienia przeciw posłowi w postępowaniu karnem ulega przerwie na czas trwania mandatu poselskiego.

Przez cały czas trwania mandatu posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej, ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu. W wypadku schwytania posła na gorącym uczynku zbrodni pospolitej, jeżeli jego przytrzymanie jest niezbędne dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości, względnie dla unieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia o tem Marszałka Sejmu dla uzyskania zezwolenia Sejmu na areszt i dalsze postępowanie karne. Na żądanie Marszałka przytrzymany musi być niezwłocznie uwolniony.

Artykuł 22.

Poseł nie może na swoje ani na obce imię kupować lub uzyskiwać dzierżaw dóbr państwowych, przyjmować dostaw publicznych i robót rządowych, ani otrzymywać od Rządu koncesji lub innych korzyści osobistych.

Poseł nie może również otrzymywać od Rządu żadnych odznaczeń, z wyjątkiem wojskowych.

W razie naruszenia tych postanowień, stwierdzonego na żądanie Marszałka Sejmu lub Najwyższej Izby Kontroli przez Sąd Najwyższy, poseł traci mandat poselski oraz korzyści osobiste, od Rządu otrzymane. Osobna ustawa określi szczegóły postępowania sądowego.

Patrz uwagę pod art. 4.

Ponadto patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 kwietnia 1927 r. o postępowaniu sądowem w razie naruszenia postanowień art. 22 Konstytucji (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 368).

Artykuł 23.

Poseł nie może być redaktorem odpowiedzialnym.

Artykuł 24.

Posłowie otrzymują diety w wysokości, regulaminem określonej, i mają prawo bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji dla podróży po całym obszarze Rzeczypospolitej.

Artykuł 25.

Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, otwiera, odracza i zamyka Sejm i Senat.

Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie najpóźniej w październiku na sesję zwyczajną.

Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Sejm w każdym czasie na sesję nadzwyczajną wedle własnego uznania, a winien to uczynić na żądanie $^1/_2$ ogółu posłów w ciągu dwóch tygodni.

Inne wypadki zebrania się Sejmu na sesję nadzwyczajną określa Konstytucja.

Odroczenie wymaga zgody Sejmu, jeżeli ma być w ciągu tej samej sesji zwyczajnej powtórzone, lub jeżeli przerwa ma trwać dłużej niż 30 dni.

Rząd składa Sejmowi na sesji projekt budżetu wraz z załącznikami (art. 4) nie później niż na 5 miesięcy przed rozpoczęciem następnego roku budżetowego. Od chwili złożenia Sejmowi projektu budżetu sesja sejmowa nie może być zamknięta, dopóki budżet nie będzie uchwalony, lub dopóki nie upłyną terminy, przewidziane w niniejszym artykule.

Jeżeli Sejm najdalej w ciągu 3½ miesięcy od dnia złożenia przez Rząd projektu budżetu nie uchwali, Senat przystępuje do rozważania złożonego projektu.

Jeżeli Senat w ciągu 30 dni nie prześle Sejmowi swojej uchwały w przedmiocie budżetu wraz z przyjętemi zmianami, uważa się, że przeciw projektowi zarzutów nie podnosi (art. 35 ust. 1).

Jeżeli Sejm w ciągu 15 dni po otrzymaniu budżetu z przyjętemi przez Senat zmianami ponownej uchwały nie powziąć (art. 35 ust. 3), uważa się poprawki Senatu za przyjęte.

Prezydent Rzeczypospolitej ogłasza budżet jako ustawę w brzmieniu:

a) przyjętem przez uchwałę Sejmu, jeżeli Sejm i Senat budżet w ustalonych terminach rozpatrzyły i Sejm bądź przyjął, bądź odrzucił poprawki Senatu (art. 35 ust. 3);

b) przyjętem przez Sejm, albo przez Senat, jeżeli tylko Sejm, względnie Senat uchwalił budżet w oznaczonym terminie;

c) projektu rządowego, jeżeli ani Sejm ani Senat w oznaczonych terminach uchwał co do całości budżetu nie powzięły.

Postanowienie, zawarte w ustępie poprzednim artykułu niniejszego, nie ma zastosowania, jeżeli Sejm odrzuci w całości przedłożony przez Rząd projekt budżetu.

Jeżeli Sejm jest rozwiązany, a budżet na dany rok budżetowy lub przynajmniej prowizorjum budżetowe na czas aż do zebrania się nowego Sejmu nie jest uchwalone, Rząd ma prawo czynić wydatki i pobierać dochody w granicach zeszłorocznego budżetu aż do uchwalenia przez Sejm i Senat prowizorjum budżetowego, które Rząd obowiązany jest złożyć Sejmowi na pierwszem posiedzeniu po wyborach.

Jeżeli Sejm jest rozwiązany, a ustawa zezwalająca na pobór rekruta nie jest uchwalona, Rząd ma prawo zarządzić pobór rekruta w granicach zeszłorocznego, przez Sejm uchwalonego, kontyngentu.

Patrz uwagę pod art. 4.

Artykuł 26.

Prezydent Rzeczypospolitej rozwiązuje Sejm i Senat po upływie czasu, na który zostały wybrane (art. 11).

Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać Sejm i Senat przed upływem czasu, na który zostały wybrane, na wniosek Rady Ministrów umotywowanem orędziem, jednakże tylko raz jeden z tego samego powodu.

Wybory odbędą się w ciągu 90 dni od dnia rozwiązania; termin ich będzie oznaczony bądź w orędziu Prezydenta o rozwiązaniu Sejmu i Senatu, bądź w uchwale Sejmu lub Senatu.

Patrz uwagę pod art. 4.

Artykuł 27.

Posłowie wykonywają swe prawa i obowiązki poselskie osobiście.

Artykuł 28.

Sejm wybiera ze swego grona Marszałka i jego zastępców, sekretarzy i komisje.

Mandaty Marszałka i jego zastępców trwają po rozwiązaniu Sejmu aż do ukonstytuowania się nowego Sejmu.

Artykuł 29.

Sposób i porządek obrad sejmowych, rodzaj i ilość komisji, liczbę wicemarszałków i sekretarzy, prawa i obowiązki Marszałka — określa regulamin sejmowy.

Marszałek mianuje urzędników sejmowych, za których działania odpowiada przed Sejmem.

Artykuł 30.

Posiedzenia Sejmu są jawne. Na wniosek Marszałka, przedstawiciela Rządu lub 30 posłów może Sejm uchwalić tajność posiedzenia.

Artykuł 31.

Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdanie z jawnego posiedzenia Sejmu i komisji sejmowej.

Artykuł 32.

Do prawomocności uchwał potrzebna jest zwykła większość głosów przy obecności przynajmniej 1/3 ogółu ustawowej liczby posłów, o ile inne przepisy Konstytucji nie zawierają odmiennych postanowień.

Artykuł 33.

Posłowie mają prawo zwracać się z interpelacjami do Rządu bądź do poszczególnych ministrów w sposób, regulaminem przepisany. Minister ma obowiązek udzielić odpowiedzi ustnie lub pisemnie w terminie nie dłuższym, niż 6 tygodni, albo w umotywowanem oświadczeniu usprawiedliwić brak rzeczowej odpowiedzi. Na żądanie interpelantów odpowiedź musi być Sejmowi zakomunikowana. Sejm może odpowiedź Rządu uczynić przedmiotem dyskusji i uchwały.

Artykuł 34.

Sejm może wyłaniać i naznaczać dla zbadania poszczególnych spraw nadzwyczajne komisje z prawem przesłuchiwania stron interesowanych oraz wzywania świadków i rzeczoznawców. Zakres działania i uprawnień tych komisji uchwala Sejm.

Artykuł 35.

Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia. Jeżeli Senat nie podniesie w ciągu 30 dni od dnia doręczenia mu uchwalonego projektu ustawy żadnych przeciwko niemu zarzutów — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy. Na wniosek Senatu Prezydent Rzeczypospolitej może zarządzić ogłoszenie ustawy przed upływem 30 dni.

Jeżeli Senat postanowi projekt, uchwalony przez Sejm, zmienić lub odrzucić, powinien zapowiedzieć to Sejmowi w ciągu powyższych 30 dni, a najdalej w ciągu następnych dni 30 zwrócić Sejmowi z proponowanemi zmianami.

Jeżeli Sejm zmiany, przez Senat proponowane, uchwali zwykłą większością, albo odrzuci większością 11/20 głosujących — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy w brzmieniu, ustalonem ponowną uchwałą Sejmu.

Artykuł 36.

Senat składa się z członków, wybranych przez poszczególne województwa w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem. Każde województwo stanowi jeden okrąg wyborczy, przyczem w stosunku do liczby mandatów sejmowych na ilość mieszkańców liczba mandatów do Senatu wynosi ¼ część. Prawo wybierania do Senatu ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 30 i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku; nie tracą jednak prawa wyborczego świeżo osiedli koloniści, którzy opuścili poprzednie miejsce zamieszkania, korzystając z re-

formy rolnej; również nie tracą tego prawa robotnicy, którzy zmienili miejsce pobytu wskutek zmiany miejsca pracy, oraz urzędnicy państwowi, przeniesieni służbowo. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, posiadający prawo wybierania do Senatu, nie wyłączając wojskowych w służbie czynnej, o ile z dniem ogłoszenia wyborów ukończył lat 40.

Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy z kadencją Sejmową.

Nikt nie może być jednocześnie członkiem Sejmu i Senatu.

Patrz ustawę z dn. 28 lipca 1922 r. — Ordynacja wyborcza do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 591).

Artykuł 37.

Postanowienia artykułów 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32 i 33 stosują się odpowiednio także do Senatu, względnie jego członków.

Artykuł 38.

Żadna ustawa nie może stać w sprzeczności z niniejszą Konstytucją, ani naruszać jej postanowień.

ROZDZIAŁ III.

Władza wykonawcza.

Artykuł 39.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedm bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmiolecia swego urzędowania.

Jeżeli zwołanie nie nastąpi na 30 dni przed upływem siedmiolecia, Sejm i Senat łączą się z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem.

Patrz ustawę z dn. 27 lipca 1922 r. — Regulamin Zgromadzenia Narodowego dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 596).

Artykuł 40.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu, oraz w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny — zastępuje go Marszałek Sejmu.

Artykuł 41.

W razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Sejm i Senat łączą się natychmiast na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe celem wyboru Prezydenta.

Gdyby Sejm był rozwiązany w chwili, gdy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, Marszałek Sejmu zarządzi niezwłocznie nowe wybory do Sejmu i Senatu.

Artykuł 42.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej przez trzy miesiące nie sprawuje urzędu, Marszałek zwoła niezwłocznie Sejm i podda jego uchwale, czy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej należy uznać za opróżniony.

Uchwała, uznająca urząd za opróżniony, zapada większością $^3/_5$ głosów przy obecności przynajmniej połowy ustawowej, to jest ordynacją wyborczą ustalonej, liczby posłów.

Artykuł 43.

Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.

Artykuł 44.

Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi ministrami i zarządza ogłoszenie ich w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej.

Prezydent Rzeczypospolitej, celem wykonania ustaw i z powołaniem się na upoważnienie ustawowe, ma prawo wydawać rozporządzenia wykonawcze, zarządzenia, rozkazy i zakazy i przeprowadzenie ich użyciem przymusu zapewnić.

Takież prawo w swoim zakresie działania mają ministrowie i władze im podległe.

Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.

Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo w czasie gdy Sejm i Senat są rozwiązane, aż do chwili ponownego zebrania się Sejmu (art. 25), wydawać w razie nagłej konieczności państwowej rozporządzenia z mocą ustawy w zakresie ustawodawstwa państwowego. Rozporządzenia te nie mogą jednak dotyczyć zmiany Konstytucji i spraw przewidzianych w art. 3 ust. 4; art. 4, 5, 6, 8, 49 ust. 2; 50 i 59 ustawy Konstytucyjnej, ani też ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu.

Ustawa może upoważnić Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy, w czasie i w zakresie, przez tę ustawę wskazanych, jednakże z wyjątkiem zmiany Konstytucji.

Rozporządzenia, przewidziane w dwóch poprzednich ustępach, będą wydawane z powołaniem się na postanowienie Konstytucji, zawarte w tych ustępach, na wniosek Rady Ministrów i podpisane przez Prezydenta Rzeczypospolitej,

Prezesa Rady Ministrów i wszystkich ministrów, oraz ogłoszone w Dzienniku Ustaw. Rozporządzenia te tracą moc obowiązującą, jeżeli nie zostaną złożone Sejmowi w ciągu dni 14 po najbliższem posiedzeniu Sejmu lub jeżeli po złożeniu ich Sejmowi zostaną przez Sejm uchylone.

Patrz uwagę pod art. 4.

Patrz ponadto ustawę z dn. 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 443).

Artykuł 45.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i odwołuje Prezesa Rady Ministrów, na jego wniosek mianuje i odwołuje ministrów, a na wniosek Rady Ministrów obsadza urzędy cywilne i wojskowe, zastrzeżone w ustawach.

Każdy urzędnik Rzeczypospolitej musi podlegać ministrowi, który za jego działania odpowiada przed Sejmem.

Nominacje urzędników kancelarji cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej kontrasygnuje Prezes Rady Ministrów i jest za ich działania odpowiedzialny przed Sejmem.

Patrz ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164) i ustawę z dn. 21 marca 1924 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 286), tudzież ustawę z 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256).

Artykuł 46.

Prezydent Rzeczypospolitej jest zarazem najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa, nie może jednak sprawować naczelnego dowództwa w czasie wojny.

Naczelnego Wodza sił zbrojnych Państwa na wypadek wojny mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych, który za akty, związane z dowództwem w czasie wojny, jak i za wszelkie sprawy kierownictwa wojskowego — odpowiada przed Sejmem.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 sierpnia 1926 r. o wydawaniu dekretów w zakresie Najwyższego Zwierzchnictwa sił zbrojnych Państwa i dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 sierpnia 1926 r. o sprawowaniu dowództwa nad siłami zbrojnemi w czasie pokoju i o ustanowieniu Generalnego Inspektora sił zbrojnych (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 444 i 445).

Artykuł 47.

Prawo darowania i złagodzenia kary, oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego w poszczególnych wypadkach — przysługuje Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Prezydent nie może stosować tego prawa do ministrów, zasądzonych na skutek postawienia ich w stan oskarżenia przez Sejm.

Amnestja może być udzielona tylko w drodze ustawodawczej.

Artykuł 48.

Prezydent Rzeczypospolitej reprezentuje Państwo na zewnątrz, przyjmuje przedstawicieli dyplomatycznych państw obcych i wysyła przedstawicieli dyplomatycznych Państwa Polskiego do państw obcych.

Artykuł 49.

Prezydent Rzeczypospolitej zawiera umowy z innemi państwami i podaje je do wiadomości Sejmu.

Umowy handlowe i celne oraz umowy, które stale obciążają Państwo pod względem finansowym, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic Państwa, a także przymierza — wymagają zgody Sejmu.

Artykuł 50.

Prezydent Rzeczypospolitej może wypowiedzieć wojnę i zawrzeć pokój tylko za uprzednią zgodą Sejmu.

Artykuł 51.

Za czynności urzędowe Prezydent Rzeczypospolitej nie jest odpowiedzialny ani parlamentarnie, ani cywilnie.

Za zdradę kraju, pogwałcenie Konstytucji lub przestępstwa karne— Prezydent Rzeczypospolitej może być pociągnięty do odpowiedzialności tylko przez Sejm uchwałą, powziętą większością 3/5 głosów, przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. Sprawę rozpatruje i wyrok wydaje Trybunał Stanu według postanowień osobnej ustawy. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu — Prezydent Rzeczypospolitej jest zawieszony w urzędowaniu.

Patrz ustawę z dn. 27 kwietnia 1923 r. o Trybunale Stanu (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 415).

Artykuł 52.

Prezydent Rzeczypospolitej otrzymuje uposażenie według przepisów osobnej ustawy.

Patrz ustawę z dn. 6 lipca 1923 r. w przedmiocie honorowego dożywotniego uposażenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 585).

Artykuł 53.

Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu, ani należeć do składu Sejmu lub Senatu.

Artykuł 54.

Przed objęciem urzędu Prezydent Rzeczypospolitej składa w Zgromadzeniu Narodowem przysięgę następującej treści:

„Przysięgam Bogu Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedynemu, i ślubuję Tobie, Narodzie Polski, na urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, który obejmuję: praw Rzeczypospolitej, a przedewszystkiem Ustawy Konstytucyjnej święcie przestrzegać i bronić; dobru powszechnemu Narodu ze wszystkich sił wiernie służyć; wszelkie zło i niebezpieczeństwo od Państwa czujnie odwracać; godności imienia polskiego strzec niezachwianie; sprawiedliwość względem wszystkich bez różnicy obywateli za pierwszą sobie mieć cnotę; obowiązkom urzędu i służby poświęcić się niepodzielnie. Tak mi dopomóż Bóg i Święta Syna Jego Męka. Amen".

Artykuł 55.

Ministrowie tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Artykuł 56.

Rada Ministrów ponosi solidarną odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną za ogólny kierunek działalności Rządu.

Pozatem ponoszą ją ministrowie oddzielnie, każdy w swoim zakresie, za działalność w urzędzie, a to zarówno za zgodność tej działalności z Konstytucją i innemi ustawami Państwa, za działanie podległych im organów, jak i za kierunek swej polityki.

Artykuł 57.

W tymże samym zakresie obowiązuje ministrów solidarna i indywidualna odpowiedzialność za akty rządowe Prezydenta Rzeczypospolitej.

Artykuł 58.

Do odpowiedzialności parlamentarnej pociąga ministrów Sejm zwyczajną większością. Rada Ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu. Wniosek, żądający ustąpienia Rady Ministrów lub poszczególnych ministrów, nie może byc poddany pod głosowanie na tem posiedzeniu, na którem został zgłoszony.

Patrz uwagę pod art. 4.

Artykuł 59.

Konstytucyjną odpowiedzialność ministrów i sposób jej urzeczywistnienia określi osobna ustawa.

Uchwała, stawiająca ministra w stan oskarżenia, musi być powzięta w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów większością $^3/_5$ oddanych głosów.

Rozpoznanie spraw i wydanie wyroku należy do Trybunału Stanu. Minister nie może uchylić się od odpowiedzialności konstytucyjnej przez zrzeczenie się urzędu. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia minister jest zawieszony w urzędowaniu.

Patrz uwagę pod art. 51.

Artykuł 60.

Ministrowie i delegowani przez nich urzędnicy mają prawo brać udział w posiedzeniach sejmowych i przemawiać poza koleją mówców, zapisanych do głosu; w głosowaniach mogą brać udział, o ile są posłami.

Artykuł 61.

Ministrowie nie mogą piastować żadnego innego urzędu, ani uczestniczyć w zarządzie i władzach kontrolujących towarzystw i instytucyj, na zysk obliczonych.

Artykuł 62.

Jeżeli urząd ministra sprawuje tymczasowy kierownik ministerstwa, odnoszą się do niego wszelkie przepisy o urzędzie ministra.

Prezes Rady Ministrów w razie potrzeby porucza swoje zastępstwo jednemu z ministrów.

Artykuł 63.

Liczbę, zakres działania i wzajemny stosunek ministrów, jak również kompetencje Rady Ministrów określi osobna ustawa.

Artykuł 64.

Trybunał Stanu składa się z Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jako przewodniczącego, oraz dwunastu członków, których wybierają z poza swego grona: ośmiu Sejm i czterech Senat.

Członkami Trybunału Stanu mogą być wybrane osoby, nie piastujące żadnego urzędu państwowego i używające pełni praw obywatelskich.

Wyboru członków Trybunału Stanu dokonywają Sejm i Senat natychmiast po ukonstytuowaniu się na cały okres kadencji sejmowej.

Patrz ustawę z dnia 27 kwietnia 1923 r. o Trybunale Stanu (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 415).

Artykuł 65.

Dla celów administracyjnych Państwo Polskie podzielone będzie w drodze ustawodawczej na województwa, powiaty i gminy miejskie i wiejskie, które będą równocześnie jednostkami samorządu terytorjalnego.

Jednostki samorządowe mogą się łączyć w związki dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu.

Związki takie mogą otrzymywać charakter publiczno-prawny tylko na podstawie osobnej ustawy.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86); — z dn. 22 marca 1928 r. o związkach międzykomunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 386).

Artykuł 66.

W organizacji administracji państwowej przeprowadzona będzie zasada dekoncentracji. Organy administracji państwowej w poszczególnych

jednostkach terytorjalnych mają być przytem zespolone w miarę możności w jednym urzędzie pod jednym zwierzchnikiem. Zarazem uwzględniona będzie zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów, w wykonaniu zadań tych urzędów w granicach, określonych ustawami.

Przytoczony zgodnie z obwieszczeniem w sprawie sprostowania omyłek w ustawie z dn. 17 marca 1921 r. — Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 101 poz. 935).

Artykuł 67.

Prawo stanowienia w sprawach, należących do zakresu działania samorządu, przysługuje radom obieralnym. Czynności wykonawcze samorządu wojewódzkiego i powiatowego należą do organów, utworzonych na zasadzie zespolenia kolegjów, obieranych przez ciała reprezentacyjne, z przedstawicielami państwowych władz administracyjnych i pod ich przewodnictwem.

Artykuł 68.

Obok samorządu terytorjalnego osobna ustawa powoła samorząd gospodarczy dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego, a mianowicie: Izby rolnicze, handlowe, przemysłowe, rzemieślnicze, pracy najemnej i inne, połączone w Naczelną Izbę Gospodarczą Rzeczypospolitej, których współpracę z władzami państwowemi w kierowaniu życiem gospodarczem i w zakresie zamierzeń ustawodawczych określą ustawy.

Patrz ustawę z dn. 31 lipca 1924 r. o popieraniu przemysłu ludowego (Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 778) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: z dn. 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 468), — z dn. 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 591),— z dn. 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 385).

Artykuł 69.

Źródła dochodowe Państwa i samorządu będą ustawami ściśle rozgraniczone.

Patrz ustawę z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747).

Artykuł 70.

Państwo będzie sprawowało nadzór nad działalnością samorządu przez wydziały samorządu wyższego stopnia; nadzór ten mogą jednak ustawy przekazać częściowo sądownictwu administracyjnemu.

Wypadki, w których uchwały organów samorządu wymagać będą wyjątkowo zatwierdzenia przez organy samorządu wyższego stopnia, lub przez ministerstwa, będą określone ustawami.

Artykuł 71.

Odwołanie się od orzeczeń organów zarówno rządowych jak i samorządowych dopuszczone będzie tylko do jednej wyższej instancji, o ile ustawy nie przewidują w tym względzie wyjątków.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341).

Artykuł 72.

Ustawy przeprowadzą zasadę, iż od karnych orzeczeń władz administracyjnych, zapadłych w pierwszej instancji, będzie przysługiwało stronom prawo odwołania się do właściwego sądu.

Patrz uwagę pod art. 66 oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno - administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

Artykuł 73.

Do orzekania o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji tak rządowej jak i samorządowej powoła osobna ustawa sądownictwo administracyjne, oparte w swej organizacji na współdziałaniu czynnika obywatelskiego i sędziowskiego z Najwyższym Trybunałem Administracyjnym na czele.

Patrz ustawę z dn. 3 sierpnia 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 68 poz. 400, załącznik).

ROZDZIAŁ IV.

Sądownictwo.

Artykuł 74.

Sądy wymierzają sprawiedliwość w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 75.

Organizacja, zakres i sposób działania wszelkich sądów będą określone w drodze ustawodawczej.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r.— Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Artykuł 76.

Sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, o ile ustawa nie zawiera innego postanowienia, jednakże sędziowie pokoju z reguły wybierani są przez ludność.

Urząd sędziowski może objąć tylko osoba, odpowiadająca warunkom, przez prawo wymaganym.

Artykuł 77.

Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

Orzeczenia sądowe nie mogą być zmienione ani przez władzę ustawodawczą, ani przez władzę wykonawczą.

Artykuł 78.

Sędzia może być złożony z urzędu, zawieszony w urzędowaniu, przeniesiony na inne miejsce urzędowania lub w stan spoczynku wbrew swojej woli jedynie mocą orzeczenia sądowego i tylko w wypadkach, w ustawie przewidzianych.

Przepis ten nie dotyczy wypadku, gdy przeniesienie sędziego na inne miejsce lub w stan spoczynku jest wywołane zmianą w organizacji sądów, postanowioną w drodze ustawy.

Artykuł 79.

Sędziowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karnej ani pozbawiani wolności bez uprzedniej zgody wskazanego przez ustawę sądu, o ile nie są schwytani na gorącym uczynku, lecz i w tym wypadku może sąd zażądać niezwłocznie uwolnienia aresztowanego.

Artykuł 80.

Odrębne stanowisko sędziów, ich prawa i obowiązki oraz uposażenie określi osobna ustawa.

Patrz uwagę pod art. 75 oraz ustawę z 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1107).

Artykuł 81.

Sądy nie mają prawa badania ważności ustaw, należycie ogłoszonych.

Artykuł 82.

Rozprawy przed sądem orzekającym, zarówno w sprawach cywilnych jak karnych, są jawne, o ile ustawy w tym względzie nie przewidują wyjątku.

Artykuł 83.

Do orzekania o zbrodniach, zagrożonych cięższemi karami, i o przestępstwach politycznych będą powołane sądy przysięgłych. Czyny, podlegające sądom przysięgłych, organizację tych sądów i tok postępowania — określą szczegółowe ustawy.

Artykuł 84.

Ustanawia się Sąd Najwyższy do spraw sądowych, cywilnych i karnych.

Artykuł 85.

Organizację sądów wojskowych, ich właściwość, tok postępowania, oraz prawa i obowiązki członków tych sądów określą osobne ustawy.

Artykuł 86.

Do rozstrzygania sporów o właściwość między władzami administracyjnemi a sądami będzie powołany na mocy ustawy osobny Trybunał Kompetencyjny.

Patrz ustawę z dn. 25 listopada 1925 r. o Trybunale Kompetencyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 126 poz. 897).

ROZDZIAŁ V.

Powszechne obowiązki i prawa obywatelskie.

Artykuł 87.

Obywatel polski nie może być równocześnie obywatelem innego państwa.

Artykuł 88.

Obywatelstwo polskie nabywa się:
a) przez urodzenie z rodziców, mających obywatelstwo polskie,
b) przez nadanie obywatelstwa ze strony powołanej władzy państwowej.

Inne postanowienia co do obywatelstwa polskiego, jego nabycia oraz utraty określają osobne ustawy.

Patrz ustawę z dn. 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 44) oraz rozporządzenie Rady Obrony Państwa z dn. 11 sierpnia 1920 r. w przedmiocie utraty obywatelstwa Państwa Polskiego wskutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 540).

Artykuł 89.

Pierwszym obowiązkiem obywatela jest wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 90.

Każdy obywatel ma obowiązek szanowania i przestrzegania Konstytucji Państwa i innych obowiązujących ustaw i rozporządzeń władz państwowych i samorządowych.

Artykuł 91.

Wszyscy obywatele są obowiązani do służby wojskowej. Rodzaj i sposób, porządek i czas trwania służby, zwolnienie od tego obowiązku oraz wszelkie świadczenia na cele wojskowe będą określone w drodze ustawodawczej.

Patrz ustawę z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 46/1928 r. poz. 458, załącznik).

Ponadto patrz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: — z dn. 26 sierpnia 1927 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 687), — z dn. 8 listopada 1927 r. o obowiązku odstępowania zwierząt po-

ciągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 859), — z dn. 12 listopada 1927 r. o obowiązku dostarczania środków przewozowych na rzecz wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 883).

Artykuł 92.

Wszyscy obywatele mają obowiązek ponosić wszelkie ciężary i świadczenia publiczne, ustanowione na podstawie ustaw.

Artykuł 93.

Wszyscy obywatele są obowiązani szanować władzę prawowitą i ułatwiać spełnianie jej zadań oraz sumiennie pełnić obowiązki publiczne, do jakich powoła ich naród lub właściwa władza.

Artykuł 94.

Obywatele mają obowiązek wychowania swoich dzieci na prawych obywateli Ojczyzny i zapewnienia im co najmniej początkowego wykształcenia.

Obowiązek ten określi bliżej osobna ustawa.

Patrz ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 143).

Artykuł 95.

Rzeczpospolita Polska zapewnia na swoim obszarze zupełną ochronę życia, wolności i mienia wszystkim bez różnicy pochodzenia, narodowości, języka, rasy lub religji.

Cudzoziemcy używają pod warunkiem wzajemności równych praw z obywatelami Państwa Polskiego, oraz mają równe z nimi obowiązki, o ile ustawy wyraźnie nie wymagają obywatelstwa polskiego.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 sierpnia 1926 r. o cudzoziemcach (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 465).

Artykuł 96.

Wszyscy obywatele są równi wobec prawa. Urzędy publiczne są w równej mierze dla wszystkich dostępne na warunkach, prawem przepisanych.

Rzeczpospolita Polska nie uznaje przywilejów rodowych ani stanowych, jak również żadnych herbów, tytułów rodowych i innych, z wyjątkiem naukowych, urzędowych i zawodowych. Obywatelowi Rzeczypospolitej nie wolno przyjmować bez zezwolenia Prezydenta Rzeczypospolitej tytułów ani orderów cudzoziemskich.

Artykuł 97.

Ograniczenia wolności osobistej, zwłaszcza rewizja osobista i aresztowanie, dopuszczalne są tylko w wypadkach, prawem przepisanych, i w sposób, określony ustawami na podstawie polecenia władz sądowych.

O ileby polecenie sądowe nie mogło być wydane natychmiast, powinno być doręczone najpóźniej w ciągu 48 godzin z podaniem przyczyn rewizji lub aresztowania.

Aresztowani, którym w przeciągu 48 godzin nie podano na piśmie z podpisem władz sądowych przyczyny aresztowania, odzyskują niezwłocznie wolność.

Ustawy określają środki przymusowe, przysługujące władzom administracyjnym dla przeprowadzenia ich zarządzeń.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r.— kodeks postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 313) oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 342) i o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

Artykuł 98.

Nikt nie może być pozbawiony sądu, któremu z prawa podlega. Sądy wyjątkowe są dopuszczalne tylko w wypadkach, oznaczonych ustawami, wydanemi przed popełnieniem czynu karygodnego. Ściganie obywatela i wymierzenie kary jest dopuszczalne tylko na zasadzie obowiązującej ustawy. Kary, połączone z udręczeniami fizycznemi, są niedozwolone i nikt takim karom podlegać nie może.

Żadna ustawa nie może zamykać obywatelowi drogi sądowej dla dochodzenia krzywdy i straty.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 marca 1928 r. o postępowaniu doraźnem (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 315).

Artykuł 99.

Rzeczpospolita Polska uznaje wszelką własność, czy to osobistą poszczególnych obywateli, czy to zbiorową związków obywateli, instytucji, ciał samorządowych i wreszcie samego Państwa, jako jedną z najważniejszych podstaw ustroju społecznego i porządku prawnego, oraz poręcza wszystkim mieszkańcom, instytucjom i społecznościom ochronę ich mienia, a dopuszcza tylko w wypadkach, ustawą przewidzianych, zniesienie lub ograniczenie własności, czy to osobistej, czy to zbiorowej, ze względów wyższej użyteczności, za odszkodowaniem. Tylko ustawa może postanowić, jakie dobra i w jakim zakresie, ze względu na pożytek ogółu, mają stanowić wyłącznie własność Państwa, oraz o ile prawa obywateli i ich prawnie uznanych związków do swobodnego użytkowania ziemi, wód, minerałów i innych skarbów przyrody — mogą, ze względów publicznych, doznać ograniczenia.

Ziemia, jako jeden z najważniejszych czynników bytu narodu i Państwa, nie może być przedmiotem nieograniczonego obrotu. Ustawy określą przysługujące Państwu prawo przymusowego wykupu ziemi, oraz regulowania obrotu ziemią, przy uwzględnieniu zasady, że ustrój rolny Rzeczypospolitej Polskiej ma się opierać na gospodarstwach rolnych, zdolnych do prawidłowej wytwórczości i stanowiących osobistą własność.

Patrz ustawę z dn. 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 1/1926 r. poz. 1), rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 1 lutego 1927 r. o zniesieniu służebności: 1) w województwie kieleckiem, lubelskiem, łódzkiem, warszawskiem i w zachodniej części województwa białostockie-

go, 2) w województwie wołyńskiem, poleskiem, nowogródzkiem, wileńskiem i we wschodniej części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 74 i 75), — z dn. 16 lutego 1928 r. o funduszu obrotowym reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 175).

Artykuł 100.

Mieszkanie obywatela jest nietykalne. Naruszenie tego prawa przez wejście do mieszkania, rewizję domową i zajęcie papierów lub ruchomości, poza koniecznością wykonania zarządzeń administracyjnych, opartych na wyraźnem upoważnieniu ustawowem, może nastąpić tylko na polecenie władz sądowych w sposób i w wypadkach, ustawą przepisanych.

Patrz Kodeks postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 313 z 1928 r. art. 142 i nast.).

Artykuł 101.

Każdy obywatel ma wolność obrania sobie na obszarze Państwa miejsca zamieszkania i pobytu, przesiedlania się i wychodźtwa, niemniej wolność wyboru zajęcia i zarobkowania oraz przenoszenia swej własności.

Ograniczenie tych praw może wprowadzić tylko ustawa.

Patrz rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 października 1927 r. o emigracji (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 799) i z 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 309).

Artykuł 102.

Praca, jako główna podstawa bogactwa Rzeczypospolitej, pozostawać ma pod szczególną ochroną Państwa.

Każdy obywatel ma prawo do opieki Państwa nad jego pracą, a w razie braku pracy, choroby, nieszczęśliwego wypadku i niedołęstwa — do ubezpieczenia społecznego, które ustali osobna ustawa.

Państwo ma obowiązek udostępnienia także opieki moralnej i pociechy religijnej obywatelom, którymi się bezpośrednio opiekuje w zakładach publicznych, jak: zakłady wychowawcze, koszary, szpitale, więzienia, przytułki.

Patrz:

ustawę z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272);

ustawę z dn. 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 334);

ustawę z dn. 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 726);

ustawę z dn. 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowem ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148);

ustawę z dn. 10 czerwca 1924 r. o społecznem pośrednictwie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 585);

ustawę z dn. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 650);

ustawę z dn. 18 lutego 1925 r. o Radzie Opieki Społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 171);

ustawę z dn. 26 listopada 1925 r. w sprawie uzupełnienia odszkodowania osób, dotkniętych skutkami nieszczęśliwych wypadków przy pracy w b. dzielnicy rosyjskiej lub na wychodźtwie w Rosji (Dz. U. R. P. Nr. 125 poz. 892);

rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej:

z dn. 4 czerwca 1927 r. o ochronie rynku pracy (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 472);

— z dn. 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 590);

— z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zapobieganiu chorobom zawodowym i ich zwalczaniu (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 676);

— z dn. 17 września 1927 r. o Radzie Ochrony Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 740);

— z dn. 14 października 1927 r. o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 823);

— z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 911);

— z dn. 6 marca 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 267);

— z dn. 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 272);

— z dn. 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, o umowie o pracę robotników, o bezpieczeństwie i higjenie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 323, 324, 325);

— z dn. 22 marca 1928 r.: o godzinach handlu i godzinach otwarcia zakładów handlowych i niektórych przemysłowych; o zakładach leczniczych (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 364, 382); o sądach pracy (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 350).

Artykuł 103.

Dzieci bez dostatecznej opieki rodzicielskiej, zaniedbane pod względem wychowawczym — mają prawo do opieki i pomocy Państwa w zakresie, oznaczonym ustawą.

Odjęcie rodzicom władzy nad dzieckiem może nastąpić tylko w drodze orzeczenia sądowego.

Osobne ustawy normują opiekę macierzyństwa.

Praca zarobkowa dzieci niżej lat 15, praca nocna kobiet i robotników młodocianych w gałęziach przemysłu, szkodliwych dla ich zdrowia, jest zakazana.

Stałe zatrudnianie pracą zarobkową dzieci i młodzieży w wieku szkolnym jest zakazane.

Patrz: ustawę z dn. 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 636);

rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: z dn. 16 stycznia 1928 r. o budowie i utrzymaniu wojewódzkich zakładów opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 56); — z dn. 22 marca 1928 r. o zakładach wychowawczo-poprawczych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 330).

Artykuł 104.

Każdy obywatel ma prawo swobodnego wyrażania swoich mysli i przekonań, o ile przez to nie narusza przepisów prawa.

Artykuł 105.

Poręcza się wolność prasy. Nie może być wprowadzona cenzura ani system koncesyjny na wydawanie druków. Nie może być odjęty dziennikom i drukom krajowym debit pocztowy, ani ograniczone ich rozpowszechnienie na obszarze Rzeczypospolitej.

Ustawa osobna określi odpowiedzialność za nadużycie tej wolności.

Patrz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10 maja 1927 r. 1) o prawie prasowem, 2) zmieniające niektóre postanowienia ustaw karnych o rozpowszechnianiu nieprawdziwych wiadomości i o zniewagach (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 1 poz. 1 i 2, załączniki).

Artykuł 106.

Tajemnica listów i innej korespondencji może być naruszona tylko w wypadkach, prawem przewidzianych.

Patrz art. 15 ustawy z 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584) i art. 185 i nast. kodeksu postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 33/1928 poz. 313).

Artykuł 107.

Obywatele mają prawo wnosić pojedyńczo lub zbiorowo petycje do wszelkich ciał reprezentacyjnych i władz publicznych, państwowych i samorządowych.

Artykuł 108.

Obywatele mają prawo koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń i związków.

Wykonanie tych praw określają ustawy.

Patrz dekret z 8 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych (Dz. P. P. P. Nr. 15 poz. 209).

Artykuł 109.

Każdy obywatel ma prawo zachowania swej narodowości i pielęgnowania swojej mowy i właściwości narodowych.

Osobne ustawy państwowe zabezpieczą mniejszościom w Państwie Polskiem pełny i swobodny rozwój ich właściwości narodowościowych przy pomocy autonomicznych związków mniejszości o charakterze publiczno-prawnym w obrębie związków samorządu powszechnego.

Państwo będzie miało w stosunku do ich działalności prawo kontroli oraz uzupełnienia w razie potrzeby ich środków finansowych.

Patrz ustawy z dn. 31 lipca 1924 r.: o języku państwowym i języku urzędowania rządowych i samorządowych władz administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 724), o języku urzędowania sądów, urzędów prokuratorskich i notarjatu (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 757) i zawierającą niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 766).

Artykuł 110.

Obywatele polscy, należący do mniejszości narodowościowych, wyznaniowych lub językowych, mają równe z innymi obywatelami prawo zakładania, nadzoru i zawiadywania swoim własnym kosztem zakładów dobroczynnych, religijnych i społecznych, szkół i innych zakładów wychowawczych, oraz używania w nich swobodnie swej mowy i wykonywania przepisów swej religji.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 października 1927 r. o uporządkowaniu stanu prawnego w organizacji gmin wyznaniowych żydowskich na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 52 poz. 500, załącznik).

Artykuł 111.

Wszystkim obywatelom poręcza się wolność sumienia i wyznania. Żaden obywatel nie może być z powodu swego wyznania i przekonań religijnych ograniczony w prawach, przysługujących innym obywatelom.

Wszyscy mieszkańcy Państwa Polskiego mają prawo wolnego wyznawania zarówno publicznie jak i prywatnie swej wiary i wykonywania przepisów swej religji lub obrządku, o ile to nie sprzeciwia się porządkowi publicznemu ani obyczajności publicznej.

Artykuł 112.

Wolności wyznania nie wolno używać w sposób, przeciwny ustawom. Nikt nie może uchylać się od spełnienia obowiązków publicznych z powodu swoich wierzeń religijnych. Nikt nie może być zmuszony do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych, o ile nie podlega władzy rodzicielskiej lub opiekuńczej.

Artykuł 113.

Każdy związek religijny, uznany przez Państwo, ma prawo urządzać zbiorowe i publiczne nabożeństwa, może samodzielnie prowadzić swe sprawy wewnętrzne, może posiadać i nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zarządzać nim i rozporządzać, pozostaje w posiadaniu i używaniu swoich fundacji i funduszów, tudzież zakładów dla celów wyznaniowych, naukowych i dobroczynnych. Żaden związek religijny jednak nie może stawać w sprzeczności z ustawami państwa.

Artykuł 114.

Wyznanie rzymsko-katolickie, będące religią przeważającej większości narodu, zajmuje w Państwie naczelne stanowisko wśród równouprawnionych wyznań.

Kościół Rzymsko-Katolicki rządzi się własnemi prawami. Stosunek Państwa do Kościoła będzie określony na podstawie układu ze Stolicą Apostolską, który podlega ratyfikacji przez Sejm.

Patrz Konkordat pomiędzy Stolicą Apostolską a Rzecząpospolitą Polską, podpisany w Rzymie dn. 10 lutego 1925 r., ratyfikowany zgodnie z ustawą z dn. 23 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 501).

Artykuł 115.

Kościoły mniejszości religijnych i inne prawnie uznane związki religijne rządzą się same własnemi ustawami, których uznania Państwo nie odmówi, o ile nie zawierają postanowień, sprzecznych z prawem.

Stosunek Państwa do tych Kościołów i wyznań będzie ustalany w drodze ustawowej po porozumieniu się z ich prawnemi reprezentacjami.

Artykuł 116.

Uznanie nowego lub dotąd prawnie nieuznanego wyznania nie będzie odmówione związkom religijnym, których urządzenia, nauka i ustrój nie są przeciwne porządkowi publicznemu ani obyczajności publicznej.

Artykuł 117.

Badania naukowe i ogłaszanie ich wyników są wolne. Każdy obywatel ma prawo nauczać, założyć szkołę lub zakład wychowawczy i kierować niemi, skoro uczyni zadość warunkom, w ustawie przepisanym, w zakresie kwalifikacji nauczycieli, bezpieczeństwa powierzonych mu dzieci i lojalnego stosunku do Państwa.

Wszystkie szkoły i zakłady wychowawcze, zarówno publiczne jak i prywatne, podlegają nadzorowi władz państwowych w zakresie, przez ustawy określonym.

Patrz ustawę z 26 września 1922 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 92 poz. 864), oraz rozp. Prez. Rzeczyposp. z 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 258) i 27 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 271).

Artykuł 118.

W zakresie szkoły powszechnej nauka jest obowiązkową dla wszystkich obywateli Państwa. Czas, zakres i sposób pobierania tej nauki określi ustawa.

Artykuł 119.

Nauka w szkołach państwowych i samorządowych jest bezpłatna. Państwo zapewni uczniom, wyjątkowo zdolnym a niezamożnym, stypendja na utrzymanie w zakładach średnich i wyższych.

Artykuł 120.

W każdym zakładzie naukowym, którego program obejmuje kształcenie młodzieży poniżej lat 18, utrzymywanym w całości lub w części przez Państwo lub ciała samorządowe, jest nauka religji dla wszystkich uczniów obowiązkową. Kierownictwo i nadzór nauki religji w szkołach należy do właściwego związku religijnego z zastrzeżeniem naczelnego prawa nadzoru dla państwowych władz szkolnych.

Artykuł 121.

Każdy obywatel ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaką mu wyrządziły organy władzy państwowej, cywilnej lub wojskowej, przez działalność urzędową, niezgodną z prawem lub obowiązkami służby. Odpowiedzialnem za szkodę jest Państwo solidarnie z winnemi organami; wniesienie skargi przeciw Państwu i przeciw urzędnikom nie jest zależne od zezwolenia władzy publicznej. Tak samo odpowiedzialne są gminy i inne ciała samorządowe oraz organy tychże.

Przeprowadzenie tej zasady określają osobne ustawy.

Artykuł 122.

Postanowienia o prawach obywatelskich stosują się także do osób, należących do siły zbrojnej. Wyjątki od tej zasady określają osobne ustawy wojskowe.

Patrz ustawę z dn. 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Wojsk Polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256), ustawę z dn. 20 czerwca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów Polskiej Marynarki Wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 626), ustawę z dn. 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 68/1927 r. poz. 603, załącznik), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 marca 1928 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych marynarki wojennej (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 251).

Artykuł 123.

Siła zbrojna może być użyta tylko na żądanie władzy cywilnej przy ścisłem zachowaniu ustaw do uśmierzenia rozruchów lub do przymusowego wykonania przepisów prawnych. Wyjątki od tej zasady dopuszczalne są tylko na mocy ustaw o stanie wyjątkowym i wojennym.

Patrz dekret z dn. 2 stycznia 1919 r. o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych Nr. 1 poz. 80.

Artykuł 124.

Czasowe zawieszenie praw obywatelskich: wolności osobistej (art. 97), nietykalności mieszkania (art. 100), wolności prasy (art. 105), tajemnicy korespondencji (art. 106), prawa koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń (art. 108) może nastąpić dla całego obszaru państwowego lub dla miejscowości, w których okaże się konieczne ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Zawieszenie takie zarządzić może tylko Rada Ministrów za zezwoleniem Prezydenta Rzeczypospolitej podczas wojny albo gdy grozi wybuch wojny, jako też w razie rozruchów wewnętrznych lub rozległych knowań o charakterze zdrady stanu, zagrażających Konstytucji Państwa albo bezpieczeństwu obywateli.

Zarządzenie takie Rady Ministrów w czasie trwania sesji sejmowej musi być natychmiast przedstawione Sejmowi do zatwierdzenia. W razie wydania takiego zarządzenia, mającego obowiązywać na obszarze, obejmującym więcej, niż jedno województwo, w czasie przerwy w obradach sejmowych — Sejm zbiera się automatycznie w ciągu dni 8 od ogłoszenia owego zarządzenia celem powzięcia odpowiedniej decyzji.

Jeśli Sejm odmówi zatwierdzenia, stan wyjątkowy natychmiast traci moc obowiązującą. Jeżeli Rada Ministrów zarządzi stan wyjątkowy po zakończeniu okresu sejmowego lub po rozwiązaniu Sejmu, zarządzenie Rządu powinno być przedstawione Sejmowi nowowybranemu niezwłocznie na pierwszem posiedzeniu.

Zasady te określi bliżej ustawa o stanie wyjątkowym.

Zasady czasowego zawieszenia wyżej wymienionych praw obywatelskich w czasie wojny na obszarze, objętym działaniami wojennemi, określi ustawa o stanie wojennym.

Patrz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej: z dnia 16 stycznia 1928 r. o stanie wojennym (Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 54) i z dn. 16 marca 1928 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 307).

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 125.

Zmiana Konstytucji może być uchwalona tylko w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, względnie członków Senatu, większością 2/3 głosów.

Wniosek o zmianę Konstytucji winien być podpisany co najmniej przez 1/4 ustawowej liczby posłów, a zapowiedziany co najmniej na 15 dni.

Drugi z rzędu na zasadzie tej Konstytucji wybrany Sejm może dokonać rewizji Ustawy Konstytucyjnej własną uchwałą, powziętą większością 3/5 głosujących, przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

Co lat 25 po uchwaleniu niniejszej Konstytucji ma być Ustawa Konstytucyjna poddana rewizji zwyczajną większością Sejmu i Senatu, połączonych w tym celu w Zgromadzenie Narodowe.

ROZDZIAŁ VII.

Postanowienia przejściowe.

Artykuł 126.

Niniejsza Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ma moc obowiązującą z dniem jej ogłoszenia, względnie — o ile urzeczywistnienie jej poszczególnych postanowień zawisło od wydania odpowiednich ustaw — z dniem ich wejścia w życie.

Wszelkie istniejące obecnie przepisy i urządzenia prawne, niezgodne z postanowieniami Konstytucji, będą najpóźniej do roku od jej uchwalenia przedstawione ciału ustawodawczemu do uzgodnienia z nią w drodze prawodawczej.

Rozciągnięta na mocy ustawy z dnia 16 czerwca 1922 r. na ziemie górnośląskie województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388).

Poz. 268.

Ustawa przechodnia

z dnia 18 maja 1921 roku

do Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. w sprawie tymczasowej organizacji władzy zwierzchniej Rzeczypospolitej.

Utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

4 czerwca Nr. 45. rok 1921.

Poz. 269.

USTAWA

z dnia 10 maja 1921 r.

o rejestracji i stemplowaniu tytułów długu przedwojennego Austrji i Węgier.

Pominięta ze względu na upływ terminu rejestracji i stemplowania tytułów długu przedwojennego Austrji i Węgier.

Te z pośród wspomnianych tytułów, które zostały przejęte na ciężar Skarbu Państwa Polskiego, uległy przerachowaniu zgodnie z rozporządzeniem Pre-

zydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa Austrjackiego i Węgierskiego, tudzież zobowiązań funduszu krajowego galicyjskiego, które ciążą na Skarbie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1028), oraz wymianie: a) na obligacje 5% pożyczki konwersyjnej, o ile zostały przedstawione do dn. 31 marca 1925 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Sprawiedliwości z dn. 27 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 152), b) na obligacje 5% konwersyjnej pożyczki kolejowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych, Sprawiedliwości i Kolei z dn. 18 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 509), w terminie, przedłużonym dla obligacyj kolei Karola Ludwika i Albrechta do dn. 31 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 118, poz. 1017).

Patrz ponadto rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 2 marca 1926 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, Ministrem Spraw Zagranicznych oraz Ministrem Kolei w sprawie fakultatywnej rejestracji obligacyj przedsiębiorstw prywatnych oraz gwarantowanych przez Państwo obligacyj kolei prywatnych w b. dzielnicy austrjackiej (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 139).

Poz. 270.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na ziemie, przynależne do Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r., niektórych dekretów, ustaw i rozporządzeń, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej lub w przyległych dzielnicach.

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 16, poz. 93) o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Na ziemie wskazane w art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 16, poz. 93), rozciąga się moc obowiązującą następujących dekretów, ustaw i rozporządzeń:

1) *tymczasowej ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 28 października 1918 r. (Dz. P. P. P. Nr. 13, poz. 28);*

Patrz Nr. 13 poz. 28 z 1918 r.

2) *dekretu w sprawie niektórych zmian w tymczasowej ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 16 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 8, poz. 119);*

Patrz Nr. 8 poz. 119 z 1919 r.

3) *ustawy z dnia 7 marca 1919 r. w przedmiocie poboru roczników 1896, 1897, 1898, 1899, 1900 i 1901 (Dz. Pr. P. P. Nr. 22, poz. 234);*

Patrz Nr. 22 poz. 234 z 1919 r.

4) *ustawy z dnia 15 czerwca 1920 r. w przedmiocie powszechnego poboru rocznika 1895 i 1902, poboru byłych podoficerów, urodzonych w la-*

tach 1890 — 1894 włącznie, i poboru byłych szeregowych, urodzonych w latach 1885 — 1894 włącznie, którzy w armjach obcych, względnie w wojsku lub formacjach polskich służyli w oddziałach jazdy, konnej artylerji i konnej straży granicznej (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 48, poz. 298);

Patrz Nr. 48 poz. 298 z 1920 r.

5) ustawy z dnia 17 czerwca 1919 r. o spisie oficerów (Dz. Pr. P. P. Nr. 50, poz. 325);

Patrz Nr. 50 poz. 325 z 1919 r.

6) *ustawy z dnia 17 listopada 1919 r. o spisie podoficerów (Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 92, poz. 499);*

Patrz Nr. 92 poz. 499 z 1919 r.

7) *rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 r. w przedmiocie ćwiczenia poborowych, niewcielonych do szeregów wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 92, poz. 611);*

Patrz Nr. 92 poz. 611 z 1920 r.

8) ustawy z dnia 11 lipca 1919 r., normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (Dz. Pr. P. P. Nr. 59, poz. 357);

Patrz Nr. 59 poz. 357 z 1920 r.

9) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 października 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 87, poz. 474), celem wykonania ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. z r. 1919 Nr. 59, poz. 357), normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej;

Patrz Nr. 87 poz. 474 z 1919 r.

10) *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 lipca 1920 r., uzupełniającego rozporządzenie z dnia 20 października 1919 r. (Dz. U. Nr. 87, poz. 474), wydane celem wykonania ustawy z dnia 11 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 59, poz. 357), normującej stosunki służbowe funkcjonarjuszów państwowych podczas pełnienia służby wojskowej (Dz. U. z r. 1920 Nr. 57, poz. 352);*

Patrz Nr. 57 poz. 352 z 1920 r.

11) rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 22 września 1920 r. o wzmiankach w aktach zejścia osób zabitych przez nieprzyjaciela lub zmarłych wskutek okoliczności wojennych (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1920 Nr. 92, poz. 610);

Patrz Nr. 92 poz. 610 z 1920 r.

12) *rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. o zasiłkach wojskowych dla rodzin osób, pełniących służbę w wojsku polskiem z poboru i ochotniczo (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1920 Nr. 63, poz. 418);*

Patrz Nr. 63 poz. 418 z 1920 r.

13) *rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych, wydanego w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Spraw Wewnętrznych i b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1920 Nr. 80, poz. 537) do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1920 Nr. 63, poz. 418) o zasiłkach wojskowych dla rodzin osób, pełniących służbę w wojsku polskiem z poboru i ochotniczo;*

Patrz Nr. 80 poz. 537 z 1920 r.

14) *rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 4 grudnia 1920 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Spraw Wewnętrznych i b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1921 Nr. 5, poz. 23) w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych, wydanego w porozumieniu z tymi Ministrami do rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1920 Nr. 63, poz. 418);*

Patrz Nr. 5 poz. 23 z 1921 r.

15) ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o zabezpieczeniu bytu rodzinom osób pełniących ochotniczą lub obowiązkową służbę wojskową (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1920 Nr. 62, poz. 403);

Patrz Nr. 62 poz. 403 z 1920 r.

16) *rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. w przedmiocie zobowiązań pracodawców wobec robotników i pracowników, pełniących służbę czynną ochotniczą w wojsku polskiem oraz ich rodzin (Dz. U. z r. 1920 Nr. 81, poz. 539);*

Patrz Nr. 81 poz. 539 z 1920 r.

17) dekretu o używaniu wojska w wypadkach wyjątkowych (Dz. Pr. P. P. z r. 1919 Nr. 1, poz. 80);

Patrz Nr. 1 poz. 80 z 1919 r.

18) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 1919 r. o sposobie użycia wojska dla zabezpieczenia porządku publicznego (Dz. Pr. P. P. z r. 1919 Nr. 35, poz. 276);

Patrz Nr. 35 poz. 276 z 1919 r.

19) *rozporządzenia Ministrów Spraw Wojskowych, Spraw Wewnętrznych, Poczt i Telegrafów oraz Kolei w przedmiocie ułatwienia doniesień ludności cywilnej, odnoszących się do bezprawnych rekwizycji i plądrowania przez osoby wojskowe (Dz. U. z r. 1920 Nr. 98, poz. 658);*

Patrz Nr. 98 poz. 658 z 1920 r.

20) ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. U. z r. 1919 Nr. 67, poz. 401);

Patrz Nr. 67 poz. 401 z 1919 r.

21) *ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o powołaniu pracowników kolei, poczty, żeglugi parowej, telegrafu i telefonu do służby w armji (Dz. Pr. z r. 1919 Nr. 65, poz. 396);*

Patrz Nr. 65 poz. 396 z 1919 r.

22) *ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o powołaniu prawników do czynnej służby wojskowej (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 7, poz. 45);*

Patrz Nr. 7 poz. 45 z 1920 r.

23) *rozporządzenia Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych i w porozumieniu z Ministrami Kolei Żelaznych, Skarbu, Ochrony Pracy oraz Opieki Społecznej o wprowadzeniu obowiązku osobistych świadczeń wojennych, w celu oczyszczenia torów kolejowych od zasp śnieżnych (Dz. U. z r. 1919 Nr. 87, poz. 477);*

Patrz Nr. 87 poz. 477 z 1919 r.

24) *rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych z dnia 8 listopada 1919 r. o wprowadzeniu obowiązku osobistych świadczeń wojennych (Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 93, poz. 504);*

Patrz Nr. 93 poz. 504 z 1919 r.

25) *rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych w przedmiocie powołania lekarzy, lekarek, rygorozantów i rygorozantek, studentów i studentek medycyny, tudzież osób, posiadających wyszkolenie sanitarne, do osobistych świadczeń wojennych (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 13, poz. 72);*

Patrz Nr. 13 poz. 72 z 1920 r.

26) *rozporządzenia wykonawczego Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych do ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 67, poz. 401) o osobistych świadczeniach wojennych (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 64, poz. 428);*

Patrz Nr. 64 poz. 428 z 1920 r.

27) *ustawy z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 42, poz. 251);*

Patrz Nr. 42 poz. 251 z 1920 r.

28) *rozporządzenia wykonawczego Ministrów Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych oraz b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 20 listopada 1920 r. do ustawy z dnia 11 maja 1920 r. w przedmiocie uznania nazwisk, przybranych podczas służby wojskowej (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 112, poz. 743);*

Patrz Nr. 112 poz. 743 z 1920 r.

29) ustawy z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 27, poz. 160);

Patrz Nr. 27 poz. 160 z 1920 r.

30) rozporządzenia Ministrów Spraw Wojskowych, Kolei Żelaznych i Skarbu z dnia 8 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy o kolejach w czasie wojny (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 79, poz. 533);

Patrz Nr. 79 poz. 533 z 1920 r. oraz sprostowanie w Nr. 46 z 1921 r.

31) ustawy z dnia 18 grudnia 1920 r. o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 7, poz. 36);

Patrz Nr. 7 poz. 36 z 1921 r.

32) *ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z r. 1919 Nr. 69, poz. 416).*

Patrz Nr. 69 poz. 416 z 1919 r.

§ 2. Postanowienia dekretów, ustaw i rozporządzeń, wymienionych w § 1, uzyskują na ziemiach wskazanych w art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. moc obowiązującą z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

Poz. 271.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw i przepisów o zaopatrzeniu ludności w drzewo, obowiązujących na obszarze Rzeczypospolitej, na ziemie przyłączone do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 16, poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Utracił moc obowiązującą (patrz Nr. 20 poz. 229 z 1919 r.).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a jednocześnie tracą moc obowiązującą: rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 18 lipca 1919 r. o udzielaniu drzewa budulcowego na odbudowę właścicielom osad zniszczonych przez działania wojenne (Dz. Urz. Zarządu cywilnego Ziem Wschodnich z dnia 25 lipca 1919 r. Nr. 8, poz. 60) oraz z dnia 12 września 1919 r. o rekwizycji lasów i materjałów drzewnych na potrzeby opałowe miast (Dz. Urz. Zarządu cywilnego Ziem Wschodnich z dnia 23 września 1919 r. Nr. 19, poz. 175).

Poz. 272.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 18 marca 1921 r.

w przedmiocie wojskowej służby kolejowej w czasie pokoju oraz wojennej służby kolejowej.

Na zasadzie art. 11 ustawy z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny (Dz. U. Nr. 27, poz. 160) zarządza się co następuje:

§ 1. W czasie pokoju prace, dotyczące przygotowania kolei do zadań wojennej służby kolejowej, spełniając w porozumieniu z cywilnemi władzami kolejowemi organy wojskowej służby kolejowej, do których ponadto należy organizacja znaczniejszych bieżących transportów wojskowych.

W czasie wojny organizacja i kierownictwo transportów wojennych należy do organów wojennej służby kolejowej.

I. Organizacja wojskowej służby kolejowej w czasie pokoju.

§ 2. Kierownictwo wojskowej służby kolejowej w czasie pokoju należy do oddziału IV Sztabu Generalnego.

Organami tej służby są:

a) wojskowa sekcja kolejowa przy Ministerstwie *Kolei Żelaznych;*
b) wojskowi komisarze dyrekcyjni w oddziale IV Sztabu Generalnego;
c) delegaci wojskowych komisarzy dyrekcyjnych, stojących na czele wydziałów wojskowych przy poszczególnych dyrekcjach kolejowych;
d) oraz ewentualnie delegaci wojskowych komisarzy dyrekcyjnych przy poddyrekcjach kolejowych.

§ 3. Do kompetencji oddziału IV Sztabu Generalnego należy:

1) opracowanie planów transportów wojskowych;
2) przygotowanie kolei żelaznych dla celów mobilizacyjnych i wojennych pod względem personalnym i materjalnym w porozumieniu z Ministerstwem *Kolei Żelaznych;*
3) wyposażenie strategiczne sieci kolejowych w porozumieniu z Ministerstwem *Kolei Żelaznych;*
4) sprawy inicjatywy do budowy nowych linji strategicznych;
5) opracowanie specjalnych regulaminów w porozumieniu z Ministerstwem *Kolei Żelaznych;*
6) sprawy konwencji i umów z dziedziny kolejnictwa, dotyczące przewozów wojskowych i interesów związanych z obroną Państwa;
7) kontrola wykonania żądań wojskowych co do przygotowania kolei żelaznych dla celów wojennych;

8) sprawy szkolenia oficerów wojskowej służby kolejowej;
9) sprawy szkolenia funkcjonarjuszów kolei żelaznych, którzy z chwilą mobilizacji, mają tworzyć personel wojennej służby kolejowej, w porozumieniu z Ministerstwem *Kolei Żelaznych.*

§ 4. Wojskowa sekcja kolejowa przy Ministerstwie *Kolei Żelaznych* jest organem łącznikowym:
1) dostarczającym IV oddziałowi Sztabu Generalnego ogólnych danych o kolejach żelaznych, potrzebnych do przygotowania transportów na czas wojny;
2) zastępującym interesy wojska wobec Ministerstwa *Kolei Żelaznych.*

§ 5. Wojskowych komisarzy dyrekcyjnych mianuje Minister Spraw Wojskowych z pośród oficerów Sztabu Generalnego. W czasie pokoju należą oni do oddziału IV Sztabu, a w czasie wojny stanowią organa dowództwa wykwalifikowane w służbie kolejowej.

Zakres działania wojskowych komisarzy dyrekcyjnych rozciąga się także na poboczne linje (wąskotorowe) położone w obrębie danych dyrekcyj.

Wojskowi komisarze dyrekcyjni opracowują i przygotowują szczegóły w zakresie prac, należących do Oddziału IV Sztabu oraz realizują dyrektywy i wskazówki Szefa Oddziału IV w stosunku do poszczególnych dyrekcji kolei.

W szczególności ich zadaniem w obrębie właściwych dyrekcji jest:
1) przygotowywanie planów transportów strategicznych oraz wypracowywanie wszelkich dokumentów związanych z temi planami;
2) badanie zasobów w materjale i personelu kolejowym, niezbędnych dla celów wojny;
3) sprawdzenie wyposażenia istniejących linji kolejowych;
4) badania wszelkiego rodzaju, mające na celu ulepszenie transportów.

§ 6. Delegaci wojskowych komisarzy dyrekcyjnych wyznaczeni do poszczególnych dyrekcji stanowią:
1) podległym wojskowym komisarzom dyrekcyjnym organ łącznikowy przy dyrekcjach, którego zadaniem jest dostarczać wojskowym komisarzom szczegółowych danych, potrzebnych do przygotowania kolei dla celów wojny;
2) organ służby bieżącej znaczniejszych transportów wojskowych w czasie pokoju wykonujący wskazówki i zadania otrzymane od szefa wojskowej sekcji kolejowej przy Ministerstwie *Kolei Żelaznych*, względnie od dowództw okręgów *generalnych.*

§ 7. Delegaci przy poddyrekcjach mają analogiczne zadania w poddyrekcjach, jak delegaci wojskowych komisarzy dyrekcyjnych przy dyrekcjach.

II. Organizacja wojennej służby kolejowej na obszarach Rzeczypospolitej.

§ 8. Sieć kolejowa w czasie wojny dzieli się na:
Sieć wewnętrzną, podległą w zakresie transportów wojskowych Ministrowi Spraw Wojskowych (oddział IV Sztabu Ministerstwa Spraw Wojskowych);

Sieć armji, podległą w zakresie transportów wojskowych Głównodowodzącym (oddział IV sztabu Głównodowodzącego), na których w obrębie tej sieci Minister Spraw Wojskowych przelewa swój zakres działania.

Każdy teatr operacyjny posiada odrębną sieć armji.

Minister Spraw Wojskowych po porozumieniu z Ministrem *Kolei Żelaznych* ustala linję demarkacyjną pomiędzy siecią wewnętrzną, a sieciami armji, oraz oznacza termin, od którego ten podział obowiązuje.

Linja ta może ulec modyfikacji w ciągu operacji za porozumieniem między Ministrem a Naczelnym Wodzem, względnie Głównodowodzącym.

Organa wojennej służby kolejowej mają charakter komisji mieszanych, składających się z dwóch członków, a mianowicie: komisarza wojskowego i komisarza cywilnego.

§ 9. Organami kierowniczemi wojennej służby kolejowej w czasie wojny są:

a) na sieci wewnętrznej: generalna komisja transportów kolejowych;

b) na sieci armji: polowa komisja transportów kolejowych, działająca jako delegacja poprzedniej.

Bezpośrednie organa wykonawcze wymienionych komisji stanowią dla sieci wewnętrznej i sieci armji:

a) dyrekcyjne komisje transportów kolejowych;

b) wojska kolejowe.

Na sieci armji także ponadto:

c) wojskowe sekcje polowe kolei żelaznych i

d) wojska telegraficzne, a także wszystkie inne formacje w danym wypadku potrzebne (n. p. żandarmerja);

e) komisje rozdzielcze.

§ 10. Komisje transportowe obejmują przypadające im funkcje z chwilą mobilizacji — każda w przepisanym jej zakresie.

§ 11. Każda komisja, działająca zbiorowo, wydaje ogólne zarządzenia za równorzędnym z reguły podpisem obydwóch wchodzących w jej skład komisarzy.

W sprawach czysto wojskowych, lub czysto technicznych, każdy komisarz działa oddzielnie, a za zarządzenia wydane w swoim resorcie, ponosi odpowiedzialność jedynie tylko przed swoim przełożonym.

§ 12. Każdy z komisarzy ponosi odpowiedzialność przypadającą jego zakresowi działania.

Komisarz wojskowy jest specjalnie odpowiedzialny za zarządzenia natury wojskowej, komisarz cywilny za zarządzenia natury technicznej.

Specjalizacja funkcji każdego z wymienionych komisarzy w pełnieniu służby powinna być zachowaną, przyczem jednak obowiązani są oni godzić potrzeby wojska z wymaganiami służby kolejowej, oraz podporządkowywać jedne wymagania drugim, zależnie od okoliczności.

§ 13. W razie różnicy zdań w sprawach transportów wojskowych, wojskowy członek komisji ma głos rozstrzygający, ponosząc równocześnie w danym wypadku wyłączną odpowiedzialność za wydane zarządzenia

i będąc obowiązanym do złożenia natychmiastowego meldunku o powziętej decyzji i jej powodach swej władzy przełożonej.

§ 14. W zakresie wojennej służby kolejowej do kompetencji Ministra Spraw Wojskowych (oddział IV Sztabu Ministerstwa Spraw Wojskowych i Głównodowodzącego oddział IV Sztabu Głównodowodzącego) należy:

1) decyzje, które z transportów wykonać należy przy pomocy kolei żelaznych, a które innemi drogami,
2) wydawanie dyrektyw służbom komunikacyjnym co do przeprowadzenia transportów,
3) przygotowanie planów transportów w związku z rozmaitemi alternatywami strategicznemi,
4) oznaczenie w porozumieniu z Ministerstwem *Kolei Żelaznych* prac jakie podjąć należy przy urządzeniach kolei żelaznych już to dla osiągnięcia szczegółowych zadań, już to celem ogólnej poprawy cyrkulacji na sieciach.

§ 15. Generalna komisja transportów kolejowych urzęduje przy Ministerstwie *Kolei Żelaznych*, polowe komisje transportów kolejowych urzędują przy Głównodowodzących.

Komisje te pozostają w ciągłych wzajemnych stosunkach, porozumiewając się tak w sprawie transportów, które przechodzą z jednej sieci na drugą, jak też w sprawie zapotrzebowań personalnych i materjalnych.

§ 16. Generalnego komisarza wojskowego transportów kolejowych mianuje Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem *Kolei Żelaznych*.

Generalnego komisarza cywilnego transportów kolejowych mianuje Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 17. Wojskowego komisarza polowej komisji transportów kolejowych mianuje Minister Spraw Wojskowych na wniosek Głównodowodzącego i w porozumieniu z Ministrem *Kolei Żelaznych*.

Cywilnego komisarza tejże komisji mianuje Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

§ 18. Generalna komisja transportów kolejowych i polowa komisja transportów kolejowych — każda w swoim zakresie — mają za zadanie:

1) regulację i kierownictwo transportów wojskowych w obrębie podległych im sieci,
2) klasyfikację potrzeb transportów cywilnych i wojskowych,
3) wydawanie dyrektyw dla skupienia taboru kolejowego w pewnych węzłach celem dokonania zamierzonych znaczniejszych transportów wojskowych,
4) pokrywanie zapotrzebowania kolejnictwa wojskowego co do żądanych od zarządu kolejowego taboru, materjałów i narzędzi kolejowych.

§ 19. Dyrekcyjne komisje transportów stanowią bezpośredni organ przeprowadzenia transportów.

§ 20. Wojskowym komisarzem dyrekcyjnym jest zasadniczo wojskowy komisarz dyrekcyjny z czasów pokoju. Cywilnym komisarzem jest zasadniczo prezes odnośnej dyrekcji kolejowej.

§ 21. Dyrekcyjne komisje transportów dysponują organami pomocniczemi, do których należą:

a) komisje dworców i komisje węzłów kolejowych. Te komisje, trwałe lub czasowe, są lokalnemi organami wykonawczemi dyrekcyjnych komisji transportów, zależąc od nich, już to bezpośrednio, już to za pośrednictwem komisji poddyrekcyjnych,

b) w razie potrzeby ponadto poddyrekcyjne komisje transportów, działające na sieci poddyrekcji z ramienia komisji dyrekcyjnej, a składające się z komisarza wojskowego, którym jest delegat przy poddyrekcji z czasów pokoju, i z komisarza cywilnego, którym jest szef danej poddyrekcji.

§ 22. Komisarzy wojskowych węzłów i dworców wyznacza dyrekcyjny komisarz wojskowy z pośród personelu wyszkolonego już w czasie pokoju w tej służbie i oddanego do jego dyspozycji.

Komisarzem cywilnym dworca jest zawiadowca stacji, a komisarzem cywilnym węzła kolejowego jest funkcjonarjusz kolejowy wyznaczony przez prezesa dyrekcji.

§ 23. Zadaniem komisji węzłów i dworców jest dozór nad transportami wojskowemi, czuwanie nad utrzymaniem porządku, oraz służby bezpieczeństwa na dworcu i w otoczeniu dworca, stosownie do przepisów, istniejących w tym przedmiocie.

Komisje te pośredniczą z urzędu między oddziałami wojsk, które się ładują, wyładowują lub przejeżdżają — a personelem służby kolejowej.

§ 24. Na stacjach przyfrontowych zamiast personelu cywilnego może pełnić służbę kolejową w zależności od uznania komisji dyrekcyjnych, personel kolejowy wojskowy. Odcinki te podlegają jednak i w tym wypadku swej komisji dyrekcyjnej.

§ 25. Komisje rozdzielcze mają za zadanie regulowanie transportów na pewnej wyznaczonej im sieci.

Jako organa transportowe mają one skierowywać transporty w swoim rejonie działania według ich pilności, oraz według otrzymanych rozkazów.

O ile funkcjonują one również jako organa zaopatrzenia, to czynności ich w tym zakresie określają specjalne rozkazy.

Zasadniczo istnieje jedna stała komisja rozdzielcza na każdą armję, w razie potrzeby jednak może jedna i ta sama komisja rozdzielcza służyć kilku armjom. Komisje rozdzielcze mogą być trwałe lub czasowe, stałe lub ruchome.

W komisjach rozdzielczych obowiązki wojskowego komisarza pełni oficer Sztabu, obeznany dokładnie z kolejami żelaznemi i służbą zaopatrzenia, zaś funkcję komisarza cywilnego wyznaczony do tego celu urzędnik, biegły w służbie ruchu kolei żelaznych.

III. Organizacja wojennej służby kolejowej na obszarach poza granicami Rzeczypospolitej.

§ 26. Zależnie od porozumienia Ministra Spraw Wojskowych z Ministrem *Kolei Żelaznych* służbę kolejową na obszarach poza granicami Rzeczypospolitej powierza się albo cywilnym władzom kolejowym albo wojskowym dyrekcjom kolei żelaznych, których organizacja jest analogiczna do dyrekcji normalnych.

Wojskowe dyrekcje kolejowe podlegają wojskowemu komisarzowi polowej komisji transportów kolejowych, a w zakresie zasadniczej organizacji i spraw technicznej eksploatacji — za jego pośrednictwem generalnemu komisarzowi wojskowemu transportów.

§ 27. Wojskowe dyrekcje kolei żelaznych rozporządzają dla spełnienia swej służby:

wojskowemi sekcjami polowemi kolei żelaznych;
wojskami kolejowemi;
oddziałami telegraficznemi;
komisjami dworców, ewentualnie oddziałami żandarmerji i t. d.

§ 28. Służba techniczna w wojskowych dyrekcjach kolejowych jest zorganizowana w sposób analogiczny, jak w cywilnych dyrekcjach kolejowych. W zakresie służby wojskowej obowiązują normalne przepisy i regulaminy wojskowe.

§ 29. O ile nie zostaje zorganizowaną pełna wojskowa dyrekcja kolejowa, powołane do życia poszczególne sekcje polowe są zależne wprost od wojskowego komisarza polowych transportów, lub też mogą być przez tego ostatniego poddane pod rozkazy najbliższej komisji dyrekcyjnej.

IV. Powołanie cywilnego personelu kolejowego do wojskowej służby kolejowej.

§ 30. Przeznaczenie personelu kolejowego do wojskowej służby kolejowej na czas wojny zarządza właściwa władza wojskowa w ścisłem porozumieniu z Ministerstwem *Kolei*, dyrekcjami kolei państwowych, względnie poddyrekcjami.

§ 31. Kontyngent pracowników kolejowych, przeznaczonych na czas wojny do wojskowej służby kolejowej dzieli się na następujące kategorje:

1) samotni, nie obarczeni obowiązkami rodzinnemi;
2) żonaci, bezdzietni i
3) żonaci i wdowcy obarczeni obowiązkami rodzinnemi.

Przy opracowaniu programu powołania do wojskowej służby kolejowej na czas wojny należy, o ile możności przestrzegać zasady, by przedewszystkiem brano w rachubę pierwszą kategorję, następnie w miarę istotnej potrzeby — drugą kategorję, wreszcie na wypadek nieodzownej potrzeby i wyczerpania kontyngensu obu poprzednich kategorji — trzecią kategorję, a w każdej kategorji należy przestrzegać kolejności wieku.

§ 32. Specjalne regulaminy służbowe określą szczegółowo skład i funkcjonowanie organów wojskowych służby kolejowej oraz sposób użycia rozmaitych kategorji personelu. Regulaminy, odnoszące się do wojennej służby kolejowej i do sposobu użycia rozmaitych kategorji personelu w tej służbie, będą opracowane przez Ministerstwo Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerstwem *Kolei Żelaznych*, jak również przepisy normujące stosunki władz kolejowych wojskowych do władz kolejowych cywilnych.

§ 33. Rozporządzenie niniejsze znosi przepisy rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Kolei Żelaznych do ustawy z dnia 27 marca 1920 r. o kolejach w czasie wojny (Dz. Ust. z r. 1920 Nr. 55 poz. 342).

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 września 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 557).

Poz. 273.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 29 kwietnia 1921 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia z dn. 22 września 1920 r. w przedmiocie dostarczenia drewna budulcowego z lasów państwowych i prywatnych na cele odbudowy na okres 5-letni od 1920/21 do 1924/25 r.

Utraciło moc obowiązującą (patrz poz. 229/1919 r.).

Poz. 274.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 maja 1921 r.

w przedmiocie utworzenia w Sosnowcu i Zawierciu urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych i kas skarbowych.

Na zasadzie art. 4 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Pr. P. P. z r. 1919 Nr. 65 poz. 391) zarządza się co następuje:

§ 1. W powiecie będzińskim zamiast istniejących obecnie dwóch urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych i dwóch kas skarbowych w Będzinie i Dąbrowie tworzy się dwa urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych i dwie kasy skarbowe, w Sosnowcu i Zawierciu.

§ 2. Do okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Sosnowcu włącza się gminy: Sosnowiec, *Będzin, Czeladź, Dąbrowa, Bo-*

browniki, Grodziec, Łagisza, Ożarowice, Wojkowice-Kościelne, Olkusko-Siewierska, Niwka, *Zagórze i Łosień.*

Do okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Zawierciu włącza się gminy: Zawiercie, Choroń, Koziegłowy, Koziegłówki, Mierzęcice, Mrzygłód, Pińczyce, Poręba, Rudnik-Wielki, Siewierz Rokitno-Szlacheckie, Kromołów, Niegowa, Włodowice i Żarki.

Okręgi kas skarbowych w Sosnowcu i Zawierciu obejmują oznaczone wyżej okręgi urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych.

§ 3. Przepis ostatniego ustępu § 2 rozporządzenia wykonawczego z dnia 30 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 15 z 1920 r. poz. 81) uchyla się.

§ 4. Szczegółowe zarządzenia w przedmiocie utworzenia względnie przeniesienia wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia urzędów wyda izba skarbowa w Kielcach.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 16 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 67) z okręgu urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych w Sosnowcu zostały wyłączone miasta: Będzin, Czeladź i Dąbrowa oraz gminy: Bobrowniki, Grodziec, Łagisza, Ożarowice, Wojkowice-Kościelne, Olkusko-Siewierska, Zagórze i Łosień i dla tych miejscowości zostały utworzone osobny urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych oraz kasa skarbowa z siedzibą w Będzinie.

Poz. 275.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 20 maja 1921 r.

w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Zdrowia Publicznego w przedmiocie uprawnień przewodniczących Urzędów Rozjemczych dla spraw najmu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (patrz poz. 19/1921 r.).

Poz. 276.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 21 maja 1921 r.

o stosowaniu w roku 1921 postanowień ustawy z dn. 18 czerwca 1919 r. w przedmiocie dzierżawy łąk i sprzedaży pasz.

Wygasło z końcem r. 1921.

Poz. 277.

OBWIESZCZENIE

z dnia 28 kwietnia 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek druku w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 marca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. Nr. 35, poz. 206).

Uwzględnione w poz. 206/1921 r.

8 czerwca Nr. 46. rok 1921.

Poz. 278.

U S T A W A

z dnia 18 maja 1921 r.

w przedmiocie oznaczenia okresu organizacji sądownictwa.

Pominięta, ponieważ z dn. 1 stycznia 1929 r. wchodzi w życie rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 279.

U S T A W A

z dnia 18 maja 1921 r.

o uwolnieniu aktów pomocy dla żołnierzy wojska polskiego od opłat skarbowych.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 2 załącznika 1 do rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 4 maja 1923 r. w przedmiocie jednolitego tekstu przepisów ustawowych o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej — Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 391 — oraz art. 120 pkt. 4 i 177 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych — Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 280.

U S T A W A

z dnia 20 maja 1921 r.

w przedmiocie zniesienia ograniczeń dla gruntów włościańskich, wchodzących w obręb miast.

Art. 1. Celem swobodnego zabudowania i rozszerzenia miast, przepisy, obowiązujące na terenie b. Królestwa Kongresowego, dotyczące gruntów włościańskich i ograniczające swobodną rozporządzalność temi gruntami, z chwilą przyłączenia tych gruntów do obrębu miast, ulegają zniesieniu. W następstwie tego tracą moc zarówno postanowienia Komitetu Urządzającego z dnia 30 grudnia (11 stycznia) 1865/6 r., jak i Najwyżej zatwierdzone zdanie Rady Państwa z dnia 11 czerwca 1891 r. oraz wszelkie inne związane z tą sprawą przepisy i rozporządzenia.

Art. 2. Wykonanie ustawy niniejszej poruczа się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z chwilą jej ogłoszenia.

Poz. 281.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na ziemie przynależne do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z umową o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze w dniu 12 października 1920 r., mocy obowiązującej ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez obcokrajowców.

Uwzględniono w uwagach końcowych do Nr. 31 poz. 178 z 1920 r.

Poz. 282.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 maja 1921 r.

w przedmiocie wykonania art. 3 ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy (Dz. Ust. R. P. Nr. 117, poz. 768).

Na zasadzie art. 3 ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 117, poz. 768) oraz § 141 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 marca 1921 r. do tejże ustawy (Dz. Ust. R. P. Nr. 39, poz. 234) zarządza się co następuje:

§ 1. Województwa: Lwowskie, Krakowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie zostają uruchomione z dniem 1 września 1921 roku.

Równocześnie ustają funkcje Generalnego Delegata Rządu oraz Namiestnictwa we Lwowie.

§ 2. Z dniem oznaczonym w § 1 tracą moc wszelkie postanowienia o organizacji i zakresie działania władz administracyjnych II instancji na obszarach, objętych ustawą z dnia 3 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 117 poz. 768), sprzeczne z tą ustawą oraz z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 marca 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 39 poz. 234).

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Poz. 283.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 26 stycznia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze tej dzielnicy.

Na mocy art. 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 50, poz. 304), art. 6 punkt d ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. P. P. z 1919 r., Nr. 64, poz. 385) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1921 r. w przedmiocie przekazania Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego spraw szkolnych i oświatowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. Nr. 7, poz. 38) zarządzam w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej co następuje:

§ 1. Utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepisy przejściowe.

Do art. 2 i 3 ustawy.

§ 2. Obszar b. dzielnicy pruskiej dzieli się na dwa okręgi szkolne: 1) okrąg Poznański dla obszaru województwa Poznańskiego, z siedzibą Kuratora w Poznaniu i 2) okrąg Pomorski dla obszaru województwa Pomorskiego, z siedzibą Kuratora w Toruniu.

§ 3. Organizację urzędów (kuratorjów), sprawujących pod kierownictwem kuratorów administrację szkolnictwa na obszarze okręgów szkolnych, określi osobny regulamin.

Kuratorzy wchodzą w zakresie administracji szkolnictwa we wszystkie uprawnienia i obowiązki, które w myśl obowiązujących dotąd przepisów należały do naczelników władzy politycznej wojewódzkiej.

Do art. 4 ustawy.

§ 4. Administracja szkół zawodowych, podlegających zarządowi państwowemu, należy do kuratora w tym samym zakresie, co administracja szkół ogólnokształcących odpowiednich stopni.

Ustępy 2 i 3 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

§ 5. Kuratorowi okręgu szkolnego przekazuje się na zasadzie art. 4, punkt 12 ustawy z 4 czerwca 1920 r. następujące czynności:

1) stanowienie o zakładaniu, zwijaniu i przekształcaniu publicznych szkół powszechnych w granicach budżetu;
2) udzielanie koncesji na zakładanie prywatnych szkół wszelkich typów i stopni oraz stanowienie o ich zwijaniu;
3) przyznawanie prawa publiczności szkołom prywatnym, powszechnym i składanie wniosków Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie przyznawania prawa publiczności prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym i zawodowym;
4) mianowanie nauczycieli szkół powszechnych;
5) zatwierdzanie kierowników i nauczycieli prywatnych szkół wszelkiego typu;
6) zawieszanie w czynnościach urzędowych podległych mu urzędników i funkcjonarjuszy oraz nauczycieli szkół średnich zawodowych, podlegających zarządowi państwowemu.

Do art. 5 ustawy.

§ 6. Powołanie do współdziałania z kuratorami Rad szkolnych okręgowych nastąpi w późniejszym terminie.

Do art. 6 ustawy.

§ 7. Ustanowione rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 6 stycznia 1920 r. Nr. VI 16/20 (Nr. 1/2 urzęd. gazety szkolnej dla województwa Poznańskiego i Pomorskiego) komisje do spraw wyznaniowych i szkolnych znosi się. Sprawy wyznaniowe przekazuje się urzędom wojewódzkim.

Do art. 7 i 8 ustawy.

§ 8. W granicach każdego powiatu lub miasta, tworzącego osobny powiat szkolny, władze nad szkolnictwem powszechnem, wychowaniem przedszkolnem i oświatą pozaszkolną sprawuje inspektor szkolny powiatowy, któremu dodaje się potrzebną ilość zastępców i pracowników biurowych.

Inspektor szkolny podlega bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego. W zakresie administracji szkolnictwa inspektor przejmuje wszystkie uprawnienia i obowiązki, które w myśl przepisów obowiązujących dotąd należały do starosty powiatowego.

Inspektoraty powiatowe, istniejące w chwili wydania rozporządzenia, ulegną przekształceniu w powyżej wskazanym kierunku stopniowo, najpóźniej jednak w ciągu lat dwóch.

§ 9. Obok inspektora ustanawia się w każdym powiecie administracyjną radę szkolną powiatową, a w miastach, tworzących osobne powiaty szkolne, radę szkolną miejską.

§ 10. W skład rady szkolnej powiatowej wchodzą:

a) inspektorzy szkolni powiatowi, urzędujący w powiecie;
b) jeden duchowny wyznania katolickiego, powoływany przez kuratora w porozumieniu z biskupem djecezjalnym;
c) jeden duchowny wyznania ewangelickiego, powoływany przez kuratora w porozumieniu z władnym konsystorzem w Poznaniu, o ile ludność ewangelicka w powiecie wynosi więcej, niż dwa tysiące dusz;
d) przedstawiciel nauczycielstwa, istniejących w powiecie państwowych szkół średnich ogólnokształcących;
e) trzech przedstawicieli nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych oraz państwowych seminarjów nauczycielskich w powiecie;
f) starosta powiatowy lub delegowany przez niego urzędnik;
g) jeden z lekarzy szkolnych, wyznaczony przez kuratora, a gdzie niema lekarzy szkolnych, lekarz powiatowy;
h) pięciu przedstawicieli ludności.

§ 11. W skład rady szkolnej miejskiej, prócz członków, wymienionych w § 10 w punktach a — e, wchodzą, zamiast członków, wskazanych w punktach f, g, prezydent miasta lub jego zastępca, jeden z lekarzy szkolnych, wyznaczony przez kuratora, względnie lekarz miejski (g), 5-ciu delegatów rady miejskiej (h).

§ 12. Członka wymienionego w §§ 10 i 11 punkt d, wybierają nauczyciele państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, o ile zaś w powiecie lub w mieście jest takich szkół więcej, niż jedna, członka tego wybiera zebranie nauczycielskie, zwołane w tym celu do miasta powiatowego przez kuratora okręgu szkolnego. Członków wymienionych w punkcie e, wybiera konferencja powiatowa nauczycieli szkół powszechnych.

Członków wymienionych w §§ 10 i 11 punkt h, wybiera sejmik powiatowy, względnie rada miejska ze swego grona, bądź z poza niego.

Kolegja wyborcze wybierają prócz delegatów taką samą ilość zastępców.

§ 13. Okres czynności rady szkolnej powiatowej względnie miejskiej trwa trzy lata.

§ 14. W razie ustąpienia, utraty mandatu, lub śmierci członka z wyboru (§§ 10 i 11 punkty d, e, h), na jego miejsce wchodzi na resztę czasu trwania mandatu jeden z zastępców w ustanowionej przy wyborze kolejności.

Członkowie rady szkolnej, zarówno powiatowej, jak miejskiej, w razie przesiedlenia się do innego powiatu lub miasta tracą mandaty.

Członkowie rady szkolnej, zarówno powiatowej, jak miejskiej, pochodzący z wyboru (§§ 10 i 11 punkty d, e, h,), tracą mandat, o ile mimo doręczania im wezwania będą bez należytego usprawiedliwienia nieobecni na trzech posiedzeniach rady z rzędu. Przewodniczący rady szkolnej powiatowej lub miejskiej zawiadamia o tem kuratora w celu powołania zastępców.

§ 15. Radzie szkolnej powiatowej przewodniczy inspektor szkolny powiatowy; o ile jest ich w powiecie kilku, to ten inspektor, którego wyznaczy kurator z pomiędzy inspektorów, mających siedzibę w mieście powiatowem.

§ 16. Zamiejscowi członkowie rady szkolnej powiatowej otrzymywać będą diety i koszty podróży według zasad ustalonych dla funkcjonarjuszy państwowych, a jeżeli nimi nie są, jak urzędnicy VII stopnia służbowego.

§ 17. Siedzibą rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, oraz inspektoratów szkolnych, są miasta powiatowe, względnie miasta, tworzące osobne powiaty szkolne.

§ 18. Do zakresu działania rady szkolnej powiatowej lub miejskiej w siedzibie szkolnictwa powszechnego, wychowania przedszkolnego i oświaty pozaszkolnej należy:

a) badanie potrzeb powiatu lub miasta i spółdziałanie z inspektorem szkolnym oraz radami szkolnemi miejscowemi w sprawie zaspakajania tych potrzeb;
b) wydawanie na użytek kuratora corocznych opinji o stanie szkolnictwa w powiecie lub w mieście;
c) wyrażenie opinji o projekcie budżetu szkolnictwa państwowego przed złożeniem go przez inspektora szkolnego kuratorowi;
d) zatwierdzanie budżetów poszczególnych szkół, o ile chodzi o wydatki, pokrywane nie ze Skarbu Rzeczypospolitej;
e) opinjowanie podań i próśb czynników, utrzymujących szkoły, o subwencje ze Skarbu na cele szkolne;
f) określenie norm, według których rady szkolne miejscowe:
   1) zaopatrują nauczycieli w opał i wydzielają rolę,
   2) zaopatrują szkoły w opał, oświetlenie i materjały piśmienne,
   3) pokrywają koszty usługi i utrzymania czystości w szkołach;
g) wydawanie opinji o wnioskach w sprawie zakładania ochron i o projektach sieci publicznych szkół powszechnych;
h) opinjowanie wniosków w sprawie udzielania koncesji na prywatne ochrony i prywatne szkoły powszechne;

i) spółdziałanie z inspektorem w sprawie dalszego kształcenia nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń ochron;
j) sprawowanie spólnie z inspektorem szkolnym władzy zwierzchniej nad dozorami szkolnemi, a mianowicie:
nadzór nad gospodarką dozorów i wykonywaniem budżetu, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań, sprawdzanie i zatwierdzanie wyborów oraz stawianie wniosków o rozwiązanie rad szkolnych miejscowych w razie niewykonywania przez nie ich obowiązków, przekraczania kompetencji, lub w razie, gdyby działalność ich była niezgodna z ustawami, albo szkodliwa dla szkoły;
k) opieka i nadzór nad budownictwem szkolnem i higjeną szkolną.

§ 19. Rada szkolna powiatowa lub miejska może delegować członków do zwiedzania w towarzystwie inspektora lub jego zastępcy szkoł jej podległych. Delegat rady szkolnej powiatowej lub miejskiej nie ma jednak prawa egzaminować dzieci, ani czynić uwag dzieciom i nauczycielom.
Nauczyciele czynni nie mogą być delegowani do zwiedzania szkół.

§ 20. Ustęp 1 utracił moc obowiązującą (p. § 27 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 27 października 1926 r. o radach szkolnych miejscowych na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 684).

Istniejące dotychczas na obszarze b. dzielnicy pruskiej deputacje szkolne znosi się.

Do art. 9 ustawy.

§ 21. Zarządzenia, potrzebne do wykonania postanowienia art. 9 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r., będą wydane przez właściwych wojewodów i kuratorów we wzajemnem porozumieniu.

§ 22. Orzeczenia i zarządzenia władz szkolnych w stosunku do ludności podlegają na podstawie dotychczasowych przepisów wykonaniu przez władze administracyjne i polityczne.

Patrz ustawę z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 284.

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 17 maja 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia agio od cła na towary o charakterze zbytkownym.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 26 lipca 1922 r. w przedmiocie mnożnika celnego normalnego i ulgowego (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 612).

Poz. 285.

Rozporządzenie Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 18 maja 1921 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 24 września 1920 roku o uchylaniu uchwał spółek drobnych rolników, utworzonych na podstawie statutu Banku Włościańskiego.

Utraciło moc obowiązującą (patrz Nr. 97 poz. 642 z 1920 r.).

Poz. 286.

OBWIESZCZENIE

z dnia 6 maja 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek w ustawie z dnia 18 marca 1921 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów niemieckiej ustawy o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych (Dz. Ust. z 1921 r. Nr. 30, poz. 176).

Uwzględniono w Nr. 30 poz. 176 z 1921 r.

11 czerwca Nr. 47. rok 1921.

Poz. 287.

USTAWA

z dnia 20 maja 1921 r.

o tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego.

Uchylona na mocy art. 1 ustawy z dn. 24 stycznia 1922 r. o zniesieniu mocy obowiązującej ustawy z dn. 20 maja 1921 r. o tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego i wstrzymaniu potrącania podatku dochodowego przez służbodawców na zasadzie ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 550).

Poz. 288.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 8 maja 1921 r.

zmieniające częściowo rozporządzenie z dnia 21 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 672) w sprawie przyznania państwowym funkcjonarjuszom niższym płac zasadniczych poszczególnych stopni płacy, przewidzianych w art. 14 ustawy o uposażeniu urzędników i państwowych funkcjonarjuszów niższych z dnia 13 lipca 1920 r.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 101 poz. 672 z 1920 r.).

Poz. 289.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 maja 1921 r.

w przedmiocie ustalenia tymczasowych opłat od patentów na wyrób trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych oraz drożdży, tudzież na sprzedaż trunków na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. poz. 248).

Poz. 290.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 14 marca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie podwyższenia opłat probierczych.

Utraciło moc obowiązującą (patrz § 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9 grudnia 1921 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie podwyższenia opłat probierczych — Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 790).

Poz. 291.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 22 marca 1921 r.

o czasie pracy w zakładach handlowych, do ustawy z dnia 18 grudnia 1919 roku o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. Rz. P. z r. 1920 Nr. 2, poz. 7).

Uchylone na mocy § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych z dn. 23 czerwca 1923 r. o czasie pracy w zakładach handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 551)

Poz. 292.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 30 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie utworzenia Powiatowych Urzędów Ziemskich na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Na mocy art. 21 ustawy z dnia 6-go lipca 1920 r. o organizacji Urzędów Ziemskich (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 70 poz. 461) zarządzam co następuje:

§ 1. Ustanawia się następujące Powiatowe Urzędy Ziemskie oraz oznacza się ich siedziby:

A. W Okręgu Urzędu Ziemskiego w Poznaniu.

1) w m. Ostrowie na powiaty Kępno, Ostrzeszów, Odolanów, Ostrów, Koźmin, Krotoszyn, Pleszew i Jarocin;
2) w m. Lesznie na powiaty Leszno, Gostyń, Rawicz, Kościan, Śmigiel, Wolsztyn i Śrem;

3) uchylony na mocy rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dn. 27 marca 1926 r. w sprawie zniesienia powiatowych urzędów ziemskich w Inowrocławiu, Gnieźnie, Zbąszynie i Jarocinie oraz zmian kompetencji terytorjalnej powiatowych urzędów ziemskich na obszarze okręgowego urzędu ziemskiego w Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 197);

4) w m. Poznaniu na powiaty Poznań-Zachód, Poznań-Wschód, Szamotuły, Gniezno, Witków, Środa, Września, Międzychód, Nowotomyśl i Grodzisk;

5), 6) i 7) uchylone na mocy rozporządzenia, powołanego w p. 3;

8) w m. Wągrówcu na powiaty Wągrówiec, Chodzież, Czarnków i Oborniki;
9) w m. Bydgoszczy na powiaty Bydgoszcz, Szubin, Wyrzysk, Inowrocław, Strzelno, Mogilno i Żnin.

Przytoczony ze zmianami, wprowadzonemi rozporządzeniem, powołanem w p. 3.

B. W Okręgu Urzędu Ziemskiego w Toruniu.

1) w m. Toruniu na powiaty Toruń, Wąbrzeźno i Chełmno;
2) w m. Brodnicy na powiaty Brodnica, Lubawa i Działdowo;
3) w m. Grudziądzu na powiaty Grudziądz, Świecie i Kwidzyń;
4) w m. Tczewie na powiaty Starogard, Tczew i Kościerzyn;
5) w m. Chojnicach na powiaty Chojnice, Tuchola i Złotów; i
6) w m. Wejherowie na powiaty Wejherowo, Puck i Kartuzy.

Punkt 4 przytoczony zgodnie z rozporządzeniem Ministra Reform Rolnych z dn. 14 czerwca 1928 r. w sprawie przeniesienia siedziby powiatowego urzędu ziemskiego z Starogardu do Tczewa (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 585). — Na mocy rozporządzenia tegoż Ministra z dn. 22 czerwca 1927 r. w sprawie utworzenia powiatowego urzędu ziemskiego w Gdyni (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 518) na obszarze właściwości terytorjalnej okręgowego urzędu ziemskiego w Grudziądzu został utworzony powiatowy urząd ziemski w Gdyni na obszar powiatu morskiego, utworzonego z części pow. puckiego i wejherowskiego (Dz. U. R. P z 1926 r. Nr 128 poz 760).

§ 2 i 3 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Jakkolwiek podstawa prawna niniejszego rozporządzenia (ustawa z dn. 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich) została uchylona, jednakże rozporządzenie to należało uznać za utrzymane w mocy ze względu na powołanie go w § 2 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dn. 14 czerwca 1928 r. w sprawie przeniesienia siedziby powiatowego urzędu ziemskiego z Starogardu do Tczewa (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 585), wydanego na zasadzie obowiązującej ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisyj ziemskich (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706) .

Poz. 293.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 maja 1921 r.

w sprawie zmiany postanowień wykonawczych do art. 13 i 25 przepisów przewozowych, stanowiących część I taryfy osobowej i bagażowej (Dz. U. Rz. P. z r. 1920 Nr. 40, poz. 242).

Pominięto (patrz Nr. 40 poz. 242 z 1920 r.).

Poz. 294.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 20 maja 1921 r.

w przedmiocie przepisów o postępowaniu co do ściągania kar w sprawach opałowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (patrz Nr. 75 poz. 508 z 1920 r.).

Poz. 295.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 31 maja 1921 r.

o wynagrodzeniu ławników sądów pokoju.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 21 marca 1923 r. o wynagrodzeniu ławników sądów pokoju w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 197).

Poz. 296.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 31 maja 1921 r.

o uchyleniu rozporządzenia z dnia 22 kwietnia 1921 r. w sprawie oszczędności spożycia (Dz. Ust. R. P. Nr. 36, poz. 222).

Uwzględniono w Nr. 36 poz. 222 z 1921 r.

Poz. 297.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami

w przedmiocie rozciągnięcia kontroli sanitarnej nad osobami, przybywającemi ze wschodu.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 298.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 maja 1921 r.

w przedmiocie przepisów wykonawczych do ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

Na mocy art. 168 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 82 z r. 1920 poz. 550) zarządzam co następuje:

CZĘŚĆ I.

Obowiązek podatkowy (podmiotowy i przedmiotowy). Dochód. Stawki podatkowe. Miejsce opodatkowania.

ROZDZIAŁ I.

Podmiot podatkowy.

(do art. 1 ustawy).

§ 1. Obowiązek opłacania podatku ciąży na osobach fizycznych, na osobach prawnych i na spadkach wakujących (nieobjętych).

Obowiązek ten może być albo całkowity, albo częściowy, zależnie od tego, czy osoby podlegające podatkowi są obowiązane do opłacania podatku od dochodu ze wszelkiego rodzaju posiadanych przez nie źródeł dochodu, bez względu na miejsce położenia tych źródeł i bez względu na pochodzenie dochodu, czy też od dochodu tylko z niektórych źródeł.

§ 2. Do opłacania podatku od dochodu ze wszystkich źródeł, znajdujących się zarówno na obszarze Rzeczypospolitej, jak i zagranicą są obowiązane:

1) te osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej mają miejsce zamieszkania lub na tymże obszarze przebywają dłużej niż rok;
2) te osoby prawne, których zarząd ma siedzibę na wspomnianym obszarze.

§ 3. Do opłacania podatku od dochodu tylko z niektórych źródeł są obowiązane:

1) osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej nie mają miejsca zamieszkania lub przebywają najwyżej rok na tym obszarze, jeżeli na nim:
   a) posiadają nieruchomości, wierzytelności zahipotekowane na nieruchomościach, majątki, przywiązane do tegoż obszaru fideikomisem lub innemi przepisami prawnemi;
   b) wykonują przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, albo są wspólnikami takich przedsiębiorstw, przyczem posiadania

akcyj, udziałów i podobnych papierów wartościowych nie należy uważać za udział w przedsiębiorstwie;
c) pobierają dochody w postaci wynagrodzenia procentowego (tantjem) w myśl art. 18 ustawy;
d) pobierają płacę lub emeryturę z funduszów Państwa, związków komunalnych oraz innych tego rodzaju funduszów publicznych;

Ustawa z dn. 18 marca 1925 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 242) do źródeł opodatkowania osób fizycznych zalicza nadto płacę lub emeryturę, wypłacaną przez służbodawców prywatnych, rozszerzając w ten sposób brzmienie pkt. d.

2) inne, niż w ustępie 2 § 2 nin. rozp. wymienione osoby prawne, jeżeli na obszarze Rzeczypospolitej osiągają dochód ze źródeł, wymienionych w ustępie pierwszym punkt a) i b) niniejszego paragrafu;
3) osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej ani nie mieszkają, ani nie mają na tymże obszarze miejsca pobytu, dłużej niż rok trwającego, jeżeli przebywają na wspomnianym obszarze dla zarobku, albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych.

§ 4. Częściowy obowiązek opłacania podatku ciąży na osobach wymienionych w § 3 nin. rozp. w następującej rozciągłości:
1) osoby, wymienione w ustępie 1 § 3 nin. rozp., opłacają podatek tylko od dochodów ze źródeł, wyszczególnionych w § 3 nin. rozp., pod a), b), c) i d);
2) osoby, wymienione w ustępie 2 § 3 nin. rozp., opłacają podatek tylko od dochodu ze źródeł, wyszczególnionych w § 3 nin. rozp. pod a) i b);
3) wreszcie osoby, wymienione w ustępie 3 § 3 nin. rozp., opłacają tylko podatek od dochodu, osiągniętego na obszarze Rzeczypospolitej z zarobku, albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych.

§ 5. Postanowienia, dotyczące obowiązku opłacania podatku przez osoby fizyczne, należy stosować również do spadków wakujących (nieobjętych), przyczem całkowity lub częściowy obowiązek opłacania podatku określa się według obowiązku opłacania podatku przez spadkodawcę, z tą jednak różnicą, że opodatkowanie spadków wakujących (nieobjętych) rozciąga się tylko na dochody, które nie gasną ze śmiercią spadkodawcy.

Częściowe zwolnienie od obowiązku opłacania podatku.

§ 6. Z częściowego zwolnienia od obowiązku opłacania podatku korzystają następujące osoby:
1) osoby, wyszczególnione pod 1) i 2) art. 5 ustawy, opłacają podatek tylko od dochodów ze źródeł, wymienionych w ustępie 2, art. 1 ustawy (ustęp 1 § 3 nin. rozp.);
2) osoby, wymienione pod 3), 4), 5) i 6) art. 5 ustawy, zwolnione są od obowiązku opłacania podatku od dochodów, w ustępach od 3 do 6 art. 5 ustawy wyszczególnionych, przyczem za szeregowych

uważa się również *chorążych i im równorzędnych*, podoficerów zawodowych, *podoficerów zawodowych żandarmerji oraz majstrów wojskowych (ustawa tymczasowa z dnia 29 października 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 699).*

P. art. 15 ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 172 poz. 698) oraz ustawę z dn. 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Zwolnienie takie przysługuje również inwalidom wojennym, pozostałym po inwalidach wojennych, po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć względnie zaginięcie znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową — co do zaopatrzenia pobieranego na mocy ustawy z dnia 18 marca 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195, oraz wdowom po weteranach powstań 1831, 1848 i 1863 roku — co do pensji pobieranej na mocy *ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 397.*

Prócz osób wymienionych w § 6 zwolnione są częściowo od podatku dochodowego 1) osoby fizyczne i prawne: a) w stosunku do dochodów, płynących z domu nowozbudowanego względnie wykończonego albo z jego części nowozbudowanej lub wykończonej do końca dziesiątego roku podatkowego od chwili ukończenia budowy, b) w stosunku do sum zużytych na budowę domów mieszkalnych w okresie do końca 1935 r. (p. art. 33 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372); 2) przedsiębiorstwa naftowe, które w ciągu 10 lat od dnia 24 listopada 1927 r. (data wejścia w życie poniższego rozporządzenia) podejmą się wierceń poszukiwawczych (p. art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 listopada 1927 r. o popieraniu naftowego ruchu wiertniczego — Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 885); 3) przedsiębiorstwa przemysłowe i komunikacyjne, których wytwórczość względnie działalność zostanie uznana za pożądaną w interesie obrony Państwa i które zobowiążą się do poczynienia nakładów oraz przyjmą na siebie zobowiązania wymienione w art. 1 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. w sprawie ulg dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 329).

P. nadto poz. 195 z 1921 r. i poz. 397 z 1919 r.

Całkowite zwolnienie od obowiązku opłacania podatku.

§ 7. Całkowicie zwolnione są od obowiązku opłacania podatku:

1) Państwo i związki samorządne,

Pozatem zwolnione są całkowicie od podatków i opłat: 1) związki międzykomunalne o charakterze korporacyj prawa publicznego (art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 386); 2) izby przemysłowo-handlowe (art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 lipca 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 591); 3) izby rolnicze (art. 52 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 385).

2) osoby prawne, których dochody są obracane w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i dobroczynne.

Ponadto zwolnione są od podatku dochodowego: 1) kółka rolnicze, należące do związków rewizyjnych lub Związku Ekonomicznego kółek rolniczych, a mające charakter spółdzielni do końca 1929 r. (p. Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 36

poz. 242 art. 4); 2) komunalne kasy oszczędności (p. Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 38 poz. 339 art. 28); 3) Bank Polski (p. Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 113 poz. 966 — art. 85 statutu).

§ 8. (z wyj. ust. 2). Za miejsce zamieszkania celem oceny obowiązku płacenia podatku należy uważać miejsce, w którem dana osoba posiada miejsce zamieszkania wśród okoliczności, uzasadniających trwale utrzymywanie mieszkania (n. p. w celu prowadzenia gospodarstwa domowego, kształcenia dzieci, studjów i t. p.). Posiadaczem mieszkania jest ten, który rozporządza mieszkaniem na mocy prawa własności, prawa rzeczowego lub osobistego stosunku prawnego.

Ustęp drugi § 8 utracił moc obowiązującą ze względu na przepisy działu II ustawy o podatku dochodowym (p. załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411).

Narówni z zamieszkaniem traktuje się pobyt, dłużej niż rok trwający. O ile sam pobyt, trwający dłużej niż rok, uzasadnia obowiązek opłacania podatku, nie ma żadnego znaczenia, czy dotycząca osoba przebywa w jednem miejscu, czy po kolei w rozmaitych miejscach.

Okoliczność, że w pobycie takim, wywołanym nie zamiarem zarobku, zaszła chwilowa przerwa, spowodowana przemijającą nieobecnością, nie zwalnia od obowiązku opłacania podatku.

Przy pobycie dla zarobku czas trwania pobytu nie ma żadnego znaczenia.

Za siedzibę osób prawnych w duchu ustawy należy uważać miejsce, wymienione w statucie, względnie w zastępujących go przepisach, jako siedziba tych osób.

Minimum egzystencji.

(do art. 2 i 5 ustawy).

§ 9. Postanowienia art. 2 ustawy zakreślają granice, od których rozpoczyna się obowiązek opłacania podatku. Granice te uzależnia ustawa *u osób fizycznych* od wysokości osiągniętego dochodu *i od ilości mieszkańców w miejscu przypisania podatku, u osób prawnych tylko od wysokości dochodu.*

Ze spadkami wakującemi (nieobjętemi) należy pod tym względem postępować tak, jak z osobami fizycznemi.

Osoby, których łączny dochód roczny przyjęty do podstaw opodatkowania nie przekracza kwoty, wyznaczonej *dla danej miejscowości* w myśl postanowień art. 2 w związku z art. 5 ustawy, są wolne od podatku.

Ilość mieszkańców w danej miejscowości należy przyjąć według stanu na dzień 1 stycznia roku podatkowego, na podstawie danych urzędowych, dostarczonych przez władzę polityczną powiatu.

Wątpliwości pod tym względem rozstrzyga Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

Przy ocenianiu uwolnienia z mocy art. 2 ustawy należy mieć na uwadze postanowienia art. 13 i art. 77 ustawy, dotyczące obliczenia dochodu według roku, poprzedzającego rok podatkowy, lub według przypuszczalnej kwoty rocznej.

Kto np. w miejscu opodatkowania (§ 49 nin. rozp.), należącem do 4 klasy miejscowości, w czasie od 1 września do 31 grudnia osiągnął dochód w kwocie 1.000 zł., ten nie jest wolny od obowiązku opłacania podatku, ponieważ 1.000 zł. za 4 miesiące odpowiadają dochodowi w sumie 3.000 zł. za cały rok obliczonemu.

Po myśli postanowień art. 27 i 29 ustawy można także uwolnić od podatku pod pewnemi warunkami osoby, które osiągnęły dochód wyższy od dochodu, stanowiącego granicę minimum egzystencji.

Przepis § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 22 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 301) ustanawia dla wszystkich miejscowości jedno minimum egzystencji, zarówno dla osób fizycznych i spadków wakujących (nieobjętych) jak i dla osób prawnych.

Zasada wzajemności międzypaństwowej.

(do art. 4 ustawy).

§ 10. Wymienione w punkcie 1 § 2 niniejszego rozporządzenia, osoby fizyczne, które poza obszarem Rzeczypospolitej posiadają nieruchomości, stałe przedsiębiorstwa, otrzymują tantjemy lub pobierają płace służbowe i emerytury z funduszów innego państwa, obcych związków komunalnych oraz innych tego rodzaju funduszów publicznych, nie mają obowiązku płacenia podatku na obszarze Rzeczypospolitej od dochodu z powyż wyszczególnionych źródeł, pod warunkiem, że dochód z tych źródeł został obciążony podatkiem tego samego rodzaju w owem państwie i że państwo to postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów, płynących ze źródeł, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej, t. j. dochodów tej samej kategorji, czyli dochodów z takich samych źródeł.

Opodatkowanie tego rodzaju dochodów zagranicą, jego rodzaj i rozciągłość winien udowodnić płatnik przed wymiarem podatku. O ile płatnik nie jest w możności dostarczyć odnośnych dowodów w terminie wyznaczonym, może władza skarbowa odroczyć pobór różnicy w podatku między stawką, przypadającą od łącznego dochodu, a stawką, przypadającą od dochodów, które bezwarunkowo podlegają opodatkowaniu, wyznaczając płatnikowi ponowny termin do przedstawienia dowodów w myśl poprzedniego ustępu. Po bezskutecznym upływie tego terminu odroczoną kwotę należy ściągnąć.

Na wypadek wątpliwości, czy opodatkowanie zagraniczne odpowiada wymaganym warunkom, należy zasięgnąć wskazówek od Ministerstwa Skarbu.

ROZDZIAŁ II.

Przedmiot podatkowy.

(do art. 3 ustawy).

§ 11. Podatek opłaca się od dochodów z następujących źródeł:

1) z nieruchomości gruntowej własnej, posiadanej, użytkowanej lub dzierżawionej;
2) z budynków;

3a) z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych;
b) z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych;
4) z wynagrodzenia procentowego (tantjem);
5) z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych;
6) z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę;
7) z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu, niewymienionych w ust. 1—6 niniejszego paragrafu.

Pozostała część paragrafu niniejszego utraciła moc obowiązującą ze względu na przepisy działu II ustawy o podatku dochodowym (załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411). Ponadto patrz § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 338), zawierający przepisy dotyczące podatku od dochodów osiągniętych zagranicą z wynagrodzeń służbowych.

Opodatkowanie członków rodziny.

(do art. 11 ustawy).

§ 12. Dochody członków rodziny rozróżnia ustawa takie, co do których, na podstawie obowiązujących przepisów prawnych lub zawartych umów, głowa rodziny ma prawo rozporządzania lub użytkowania, i takie, co do których głowie rodziny te prawa nie przysługują.

Dochody pierwszej kategorji dolicza się do dochodów głowy rodziny, od dochodów zaś drugiej kategorji opodatkowuje się członków rodziny odrębnie.

Natomiast należy członków rodziny zawsze odrębnie opodatkować od dochodów, płynących wyłącznie z ich pracy fizycznej lub z pracy umysłowej, tak najemnej, jako też samodzielnej w zawodzie wyzwolonym.

Opodatkowanie wspólników i uczestników.

(do art. 12 ustawy).

§ 13. Przy wspólnej własności, wspólnem posiadaniu lub użytkowaniu obowiązek opłacania podatku ciąży na każdym z uczestników zosobna.

Wspólnie przeto osiągnięty dochód nie podlega jako taki łącznemu opodatkowaniu, lecz dzieli się go pomiędzy uczestników w stosunku do wysokości ich udziałów. Przypadająca zaś na każdy udział część wspólnego dochodu podlega odrębnemu opodatkowaniu u każdego poszczególnego uczestnika.

Przy udziałach, których wysokości nie można określić, uczestnictwo przyjmuje się w równych częściach.

Te same zasady stosuje ustawa do uczestnictwa w spółkach firmowych (jawnych spółkach handlowych) oraz w spółkach firmowo-komandytowych (komandytowych).

Na tych samych podstawach należy uskutecznić podział strat, wynikłych dla uczestników ze wspólnej własności, wspólnego posiadania lub użytkowania, jak również i strat, poniesionych z uczestnictwa w spółkach

firmowych i firmowo-komandytowych (jawne spółki handlowe i komandytowe).

Pojęcie dochodu.

(do art. 6 ustawy).

§ 14. Pod pojęciem dochodu w myśl art. 6 ustawy rozumie się sumę wszystkich przychodów podatnika, otrzymanych w pieniądzach lub wartościach pieniężnych z każdego poszczególnego źródła, w art. 3 ustawy wymienionego, po potrąceniu z przychodów:

1) wszelkich kosztów, poniesionych na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie tych przychodów;
2) corocznego prawidłowego odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza;
3) wreszcie, strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, o ile potrąceń pod 2) i 3) nie uwzględniono już w kosztach, wymienionych pod 1).

Koszty, które potrąca się z przychodów.

(do art. 6 ustawy).

§ 15. Koszty, nadające się do potrącenia z poszczególnych źródeł, dzieli ustawa na trzy zasadnicze grupy kosztów i ogranicza się do ogólnego ich określenia, nazywając je kosztami poniesionemi na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie przychodów. Koszty te nie są jednolite i występują rozmaicie przy różnych źródłach dochodu. Przy niektórych źródłach nie ma ich częstokroć wcale lub występują one tylko w pewnych wyjątkowych wypadkach, przy innych zaś źródłach są bardzo liczne i mają doniosłe znaczenie, jak np. w gospodarstwie rolnem, przedsiębiorstwie przemysłowem lub handlowem.

Czy wykazane przez podatnika koszty są ustawowo uzasadnione, należy ocenić w każdym wypadku zosobna.

Koszty, które ustawa nazywa kosztami osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodu, określa się w dalszym ciągu krótko, jako koszty uzyskania dochodu.

Różne rodzaje kosztów, pozostających w związku z uzyskaniem przychodów, są omówione przy bliższem określeniu dochodu z poszczególnych źródeł. Ogólne zaś zasady są następujące:

a) kosztami, połączonemi z uzyskaniem przychodu, są tylko koszty, poniesione w tym celu, aby z pewnego źródła osiągnąć dochód, nie zaś koszty, wyłożone na nabycie samego źródła, np. cena kupna nieruchomości, opłata od przeniesienia prawa własności i t. p.;
b) tylko takie koszty nadają się do potrącenia z przychodu, które podatnik już rzeczywiście poniósł, a nie takie, które mógłby ponieść lub wśród pewnych okoliczności musiałby ponieść, albo takie, które zaoszczędził sobie własną pracą lub też pracą bezpłatną członków rodziny, albo innych osób.

Wyżywienie członków rodziny, zatrudnionych stale w przedsiębiorstwie podatnika, zalicza się do kosztów uzyskania docho-

du, lecz dla uzasadnienia potrącenia tego rodzaju kosztów wymaga się, aby członkowie rodziny byli stale zajęci w przedsiębiorstwie przemysłowem lub handlowem, albo w gospodarstwie rolnem lub leśnem, a nie w gospodarstwie domowem podatnika;

c) do potrącenia nadają się tylko koszty, które podatnik poniósł w pieniądzach lub w naturze, a nie takie, które jedynie zaliczył, a później otrzymał je z powrotem;

d) dostarczenie dowodu o rzeczywistem poniesieniu kosztów, a, na żądanie władzy, również o ich potrzebie i celowości, należy do podatnika; natomiast obowiązkiem władz, wymierzających podatek, jest zbadanie kwestji, czy koszty są potrącalne;

e) przy ocenianiu kwestji, kiedy powstałe koszty zostały rzeczywiście poniesione, decyduje termin zapłaty, a nie czas zarachowania np. koszty remontu lub ubezpieczenia domu, pochodzące z roku 1918 i w tym roku zarachowane, a zapłacone w roku 1919, należy potrącić dopiero przy wymiarze na rok 1920;

f) przy spłatach ratami, należy potrącić rzeczywiście uiszczone sumy.

Koszty związane z używaniem przedmiotów do celów wyłącznie lub przeważnie zbytkowych nie nadają się do potrącenia, o ile te koszty przekraczają osiągnięte dochody; w tego rodzaju wypadkach nie należy również przyjmować dochodu (parki, stajnie wyścigowe, polowania, cieplarnie, wille i t. p.).

Odpisania na zużycie i straty.

(do art. 6 ustawy).

§ 16. Do potrąceń z przychodu zalicza ustawa również coroczne prawidłowe odpisania na zużycie budynków, maszyn i inwentarza martwego, oraz całkowite lub częściowe straty w przedmiotach, podlegających zużyciu, o ile tych odpisań i strat nie uwzględniono już w kosztach uzyskania dochodu. Te odpisania powinny odpowiadać rzeczywistemu zmniejszeniu się wartości, jakiemu uległy budynki, maszyny lub inwentarz martwy w czasie miarodajnym do wymiaru podatku, wskutek używania ich według przeznaczenia w normalnym trybie.

Wysokość tego potrącenia zależy od natury przedmiotu, przyczem decydującem jest wyłącznie faktyczne zużycie, jako miara wysokości dopuszczalnych potrąceń.

W celu przyznania stosownego potrącenia tytułem zużycia, może władza, wymierzająca podatek, przyjmować przeciętne i procentowo obliczone sumy (kwoty), bez przeprowadzenia dalszych dochodzeń.

Potrącenia z tytułu zużycia nie powinny jednak z reguły przekraczać:

1) przy budynkach mieszkalnych 2%
2) przy budynkach gospodarczych 3%
3) przy budynkach fabrycznych 4%
4) przy ruchomościach (urządzenia biur, kantorów, kancelarji, sklepów i t. p.) 5%
5) przy maszynach, narzędziach, urządzeniach fabrycznych, kopalnianych, piecach fabrycznych i t. p. 10%

wartości przedmiotu, *którą ustalić należy według postanowień art. 126 ustawy.*

Powołany w ostatniem zdaniu tego §-u art. 126 dotyczy ustawy o podatku majątkowym, która utraciła moc obowiązującą (p. Nr. 82 poz. 550 z 1920 r.).

Przy nabytych odpłatnie przywilejach i prawach terminowych (wynalazki, prawa autorskie i t. p.) należy wysokość rocznego odpisania ustalić w stosunku do wartości i czasu korzystania z tych przywilejów i praw, np. z wartości przywileju, trwającego 12 lat, a ustalonego na 60.000 zł. wartości, należy potrącić $^1/_{12}$ część t. j. 5.000 zł. rocznie. Natomiast wysokość odpisania tytułem zużycia zapasów kopalnianych należy ustalić w każdym poszczególnym przypadku przez przesłuchanie znawców (biegłych).

Przyjęcie innych potrąceń na zużycie nie jest wykluczone, o ile jednak podatnik żąda wyższego potrącenia, wówczas powinien uzasadnić te okoliczności, które wpłynęły na znaczniejsze zmniejszenie się wartości. W każdym razie, jeżeli odpisanie nasuwa wątpliwości, należy je ustalić przez znawców.

Wszelkiego rodzaju odpisania na zużycie mogą być uskutecznione bezpośrednio z wartości przedmiotów, ulegających zmniejszeniu się wartości z powodu zużycia, lub przez wstawienie w pasywach bilansu odpowiedniej kwoty, wyrażającej zmniejszenie się wartości w danym roku operacyjnym (gospodarczym). W tym ostatnim wypadku kwota ta musi być w ten sposób uwidocznioną, aby władza, wymierzająca podatek, mogła łatwo zbadać stosowność tego potrącenia.

Co się tyczy potrącenia z powodu strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia przychodu, nadmienia się, że tego rodzaju straty uwzględnia się tylko pod warunkiem, gdy nie zostały pokryte sumą ubezpieczeniową i odpisaniami z powodu zużycia. Potrącać jednak te straty można tylko z dochodu, osiągniętego z tego samego źródła, które poniosło stratę i z dochodu tego roku, w którym strata rzeczywiście nastąpiła; potrącanie takich strat z dochodu lat następnych jest niedopuszczalne.

Nadzwyczajne przychody.

(do art. 7 ustawy).

§ 17. O ile według postanowień art. 6 ustawy wszystkie przychody w pieniądzach lub wartościach pieniężnych należy brać w rachubę przy ustalaniu dochodu, to art. 7 ustawy w punktach 1 — 5 zawiera wyjątkowe postanowienie dla pewnych nadzwyczajnych przychodów i wpływów, których ustawa nie uznaje za dochody, podlegające opodatkowaniu, zaznaczając wyraźnie w punkcie 6 art. 7 ustawy, że tego rodzaju przychody stanowią wogóle tylko zwiększenie majątku lub zwrot tegoż.

Oprócz przeto wymienionych w art. 7 ustawy przychodów nadzwyczajnych, wszystkie inne muszą być włączone do dochodów, podlegających podatkowi.

Przychodów nadzwyczajnych w postaci spadków, legatów, darowizn, posagów i kapitałów, wypłaconych za ubezpieczenie życia, nie uważa ustawa za dochód, podlegający opodatkowaniu, jednakże pod warunkiem, że

one nie stanowią perjodycznych wpływów. Kto więc w wykonywaniu swego zawodu otrzymuje datki, chociażby nieregularnie, ten z tych datków osiąga dochód, który podlega podatkowi n. p. dobrowolne datki, składane duszpasterzom. Jednorazowe datki, udzielane portjerom, szwajcarom, kelnerom, woźnym i t. p., mają również charakter perjodycznych wpływów. Zyski ze sprzedaży przedmiotów majątkowych, zarówno nieruchomych, jak i ruchomych, wyłącza się z dochodu podlegającego podatkowi, natomiast zyski ze sprzedaży takich przedmiotów, osiągnięte w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesu spekulacyjnego, zalicza ustawa do dochodu. Pojęcie interesu spekulacyjnego wyjaśnia § 42 nin. rozp.

Spodziewane przychody i nieponiesione koszty.

(do art. 6 ustawy).

§ 18. Przy ustalaniu dochodu z poszczególnych źródeł przestrzegać należy zasady, że wszystkie przychody i koszty powinny być przyjęte w tej sumie, w jakiej one w czasie miarodajnym zostały rzeczywiście osiągnięte, względnie poniesione.

Zasada ta jednak nie może być stosowana przy ustalaniu dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub gospodarstw rolnych, które prowadzą księgi handlowe, uznane za prawidłowe.

W tych bowiem wypadkach należy się kierować wyłącznie zasadami buchalterji, t. j. brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć na korzyść podatnika, oraz takie koszty, które zostały już zarachowane, chociaż ich jeszcze rzeczywiście nie poniesiono i o ile odnoszą się do danego roku operacyjnego (gospodarczego).

Wydatki nie nadające się do potrącenia.

(do art. 8 ustawy).

§ 19. W art. 8 ustawy wylicza ustawa najważniejsze wydatki, których nie można potrącać z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, a nadto w ustępie 6 tegoż artykułu wyraźnie zaznacza, że wydatki, nie związane z uzyskaniem dochodu, nie nadają się do potrącenia z przychodu.

Zasadniczo koszty, nadające się do potrącenia, związane są zawsze z uzyskaniem dochodu, natomiast wydatki, nie nadające się do potrącenia, związane są ze źródłem dochodu, czyli majątkiem, dającym przychody.

Dla ściślejszego odróżnienia jednych wydatków od drugich, nazywa je ustawa w pierwszym wypadku kosztami, w drugim zaś wydatkami.

Ustalenie ogólnego dochodu.

(do art. 9 i 52 ustawy).

§ 20. Suma dochodów z poszczególnych źródeł, względnie z jednorazowych wpływów, wyraża ogólny dochód podatnika.

W celu otrzymania tej sumy, należy wziąć pod uwagę osobno te źródła, które przyniosły dochód, osobno zaś te, z których wynikła strata i na-

stępnie porównać sumę dochodów z jednych źródeł, z sumą strat z drugich źródeł. Wypadająca z tego porównania różnica będzie albo ogólnym dochodem, albo stratą.

W analogiczny sposób postępują podatnicy przy wypełnianiu zeznań w myśl art. 52 ustawy.

Odliczenia.

(do art. 10 ustawy).

§ 21. Wymienione szczegółowo w art. 10 ustawy odliczenia od ogólnego dochodu nie wymagają bliższego wyjaśnienia.

Zauważa się, że tylko te odliczenia mogą być dokonane z ogólnego dochodu, które rzeczywiście zostały wypłacone lub poniesione w ostatnim roku kalendarzowym albo wykazane w ostatniem zamknięciu rachunkowem roku operacyjnego (gospodarczego), poprzedzającego rok podatkowy.

Odliczenia te powinny być należycie udowodnione n. p. odpowiedniemi dokumentami w oryginale lub wiarygodnym odpisie i t. p.

Obowiązkiem podatnika jest dostarczyć tych dowodów na żądanie władzy. Do dokumentów należą: kwity, poświadczenia, polisy, czeki, książeczki płatnicze, plany amortyzacyjne, wyciągi z ksiąg handlowych lub gospodarczych i t. p.

Nadto odsetki od długów oraz renty i trwałe ciężary, oparte na tytułach prawnych (ustępy 1) i 2) art. 10 ustawy), nadają się do odliczenia tylko pod tym warunkiem, gdy ciążą na źródłach dochodu, podlegającego podatkowi i pozostają w związku gospodarczym z temi źródłami.

Potrącenia procentów lub świadczeń perjodycznych na korzyść członków rodziny może żądać podatnik tylko w tych wypadkach, gdy otrzymujący te procenty lub świadczenia jest opodatkowany odrębnie podatkiem dochodowym na obszarze Rzeczypospolitej.

W końcu nadmienia się, że niektóre z wyszczególnionych w art. 10 ustawy odliczeń mają charakter kosztów, poniesionych na uzyskanie dochodu. O ile przeto tego rodzaju odliczenia zostały dokonane w drodze potrącenia od dochodu z poszczególnego źródła, wówczas nie mogą być odliczone od ogólnego dochodu. W szczególności dotyczy to odsetek od długów, ciążących na gruntach, budynkach, przedsiębiorstwach, oraz rent i innych trwałych ciężarów, ściśle ze źródłem dochodu związanych.

P. § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 338) zawierający przepisy dotyczące zwolnienia od opodatkowania spółdzielni co do nadwyżki bilansowej.

Podstawa opodatkowania.

(do art. 13 ustawy).

(ust. 4 — 6).

§ 22. Jeżeli przyjęty przez podatnika rok gospodarczy nie zgadza się z rokiem kalendarzowym, wówczas co do dochodu, osiągniętego z gospodarstwa rolnego i leśnego (ustęp 1 art. 3 ustawy), oraz co do dochodu z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych (ustęp 3 a) i b) art. 3 ustawy), nie decydują wyniki ostatniego roku kalendarzowego, lecz wyniki roku operacyjnego (gospodarczego), poprzedzającego bezpośrednio rok podatkowy.

Za rok gospodarczy (operacyjny), poprzedzający bezpośrednio rok podatkowy, można na żądanie płatnika, przyjąć również ostatni rok gospodarczy (operacyjny), jeżeli wyniki tego roku w dniu wyznaczonym do złożenia zeznania mogą być prawidłowo ustalone.

O ile podatnik, oprócz dochodu, osiąganego z gospodarstwa rolnego i leśnego, z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, osiąga jeszcze dochody z innych źródeł, wówczas te inne dochody podlegają opodatkowaniu w sumie, osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy.

Pozostałe ustępy paragrafu 22 utraciły moc obowiązującą (p. przepis § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu powołanego pod § 9).

Obliczenie dochodów w naturze.

(do art. 14 ustawy).

§ 23. Wszystkie dochody w naturze winny być zeznane i ustalone według przeciętnych cen z roku, przyjętego za podstawę opodatkowania, z uwzględnieniem czasu, w którym te dochody pobrano. O wysokości przeciętnych cen decyduje to miejsce, w którem znajduje się źródło danego dochodu.

W braku cen targowych w miejscu położenia źródła dochodu, należy przyjmować ceny najbliższego rynku zbytu; przyczem w tego rodzaju wypadkach od ceny rynkowej potrąca się koszty dostawy do miejsca zbytu.

Dochody z poszczególnych źródeł.

(do art. art. 15 — 22 ustawy).

§ 24. Aczkolwiek opodatkowaniu podlega ogólny dochód czysty, osiągnięty ze źródeł, wymienionych w art. 3 ustawy, to obliczenie, zeznanie i ustalenie dochodu należy uskutecznić odrębnie z każdego poszczególnego źródła w myśl postanowień, zawartych w art. art. 15 — 22 ustawy.

Postanowienia te w istocie rzeczy są jedynie następstwem zasad ogólnych, wyłuszczonych w art. 6 ustawy, lecz nie wyczerpują wszystkich opodatkowaniu podległych dochodów; o ile przeto pewnego rodzaju dochód nie został objęty postanowieniami art. art. 15 — 22 ustawy, wówczas tego rodzaju dochód należy traktować według ogólnych zasad w myśl art. 6 ustawy.

Dochód z nieruchomości gruntowej.

(do art. 15 ustawy).

§ 25. Dochód z nieruchomości gruntowej obejmuje wpływy ze wszystkich gruntów, które są własnością podatnika lub z których tenże czerpie dochód na mocy uprawnień jakiegokolwiek rodzaju, n. p. z prawa użytkowania, służebności i t. p.

Dochód z gruntów we własnym zarządzie.

(do art. 15 ustawy).

§ 26. Celem ustalenia dochodu z gruntów rolnych, pozostających we własnym zarządzie, t. j. nie wypuszczonych w dzierżawę, należy od

ogólnych przychodów potrącić koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego i uwzględnić zapasy produktów gospodarczych z początkiem oraz z końcem okresu, przyjętego za podstawę opodatkowania.

Do ogólnych przychodów należą:

1) cena uzyskana za produkty sprzedane ze wszystkich działów gospodarstwa oraz za wypożyczenie maszyn i sił pociągowych lub innych środków gospodarczych;
2) wartość pieniężna wszystkich produktów, użytych na potrzeby domowe podatnika oraz członków jego rodziny i sług, trzymanych nie dla zatrudnienia ich w gospodarstwie rolnem; tu należą produkty, użyte na wyżywienie służby do posług osobistych, na utrzymanie koni zbytkowych i t. p. Wartości produktów, spotrzebowanych w gospodarstwie rolniczem, a nie w gospodarstwie domowem nie należy przyjmować ani w przychodzie, ani w kosztach;
3) wartość użytkowa (najmu) budynków, które właściciel i członkowie jego rodziny sami zamieszkują lub które użytkują do prowadzenia gospodarstwa domowego;
4) wartość pieniężna korzyści i użytków, płynących z uprawnień do cudzych gruntów lub przynależności do gruntów (serwituty, prawo rybołóstwa, polowania, pobierania wody i t. p.);
5) wartość pieniężna zapasów produktów gospodarczych, znajdujących się z końcem okresu gospodarczego, bez względu na to, czy zapasy te przeznaczono na siew lub do zbycia drogą sprzedaży, czy też do spożycia w gospodarstwie domowem i t. p.

Od sumy powyżej wymienionych przychodów należy potrącić koszty, połączone z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Do tego rodzaju kosztów należą:

1) konserwacja budynków, przeznaczonych do celów gospodarczych, na mieszkania dla służby folwarcznej, konserwacja innych budowli i urządzeń, które służą gospodarstwu lub je zabezpieczają. (Groble, mury, płoty, drogi, mosty, studnie, wodociągi, śluzy, urządzenia do nawodnienia lub odprowadzenia wody, dreny i t. p.). Natomiast koszty, wyłożone na nową budowę, rozszerzenie lub trwałe ulepszenie wspomnianych budynków i urządzeń, nie mogą być potrącane;
2) utrzymanie w dobrym stanie oraz uzupełnienie żywego i martwego inwentarza gospodarczego w granicach pierwotnego stanu;
3) ubezpieczenie budynków gospodarczych, żywego i martwego inwentarza gospodarczego, zapasów produktów gospodarczych, oraz produktów polnych i ogrodowych jeszcze nie zebranych, od ognia, gradu i innych szkód. Ubezpieczenie ruchomości gospodarstwa domowego nie nadaje się do potrącenia;
4) ogrzewanie (opał) i oświetlenie (światło) budynków i innych pomieszczeń gospodarczych, lecz nie lokali użytych do gospodarstwa domowego;
5) nasiona, rozsada, pasza, nawóz, surowce i inne materjały, które dokupiono na bieżące potrzeby gospodarstwa rolnego lub przemysłu ubocznego, z gospodarstwem rolnem związanego;
6) uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę oraz inne świadczenia służbowe, wypłacane osobom zaję-

tym w gospodarstwie, łącznie z podatkiem dochodowym i od tantjem, o ile służbodawca przyjął na siebie zapłatę tych podatków.

Koszty utrzymania lub wynagrodzenia osób, przyjętych do pracy w gospodarstwie domowem lub do posług osobistych, nie należą do kosztów w tym ustępie wymienionych, bez względu na to, czy zostały pokryte produktami gospodarstwa rolnego, czy też gotówką. Natomiast wyżywienie członków rodziny, stale zatrudnionych we własnem gospodarstwie rolnem, nadaje się do potrącenia;

7) opłaty do kas chorych, do kas zaopatrzenia na starość i t. p., jakie służbodawca płaci z ustawy lub z umowy za osoby, przyjęte do pracy w gospodarstwie rolnem;
8) podatki pośrednie, które uiszcza się od ubocznych przemysłów gospodarczych (od cukru, wódki, piwa, drożdży i t. p.);
9) odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz straty całkowite lub częściowe tych przedmiotów, o ile odpisania lub straty nie uwzględniono już w kosztach pod 2) niniejszego paragrafu;
10) wartość pieniężna zapasów, objętych z poprzedniego na teraźniejszy okres gospodarczy. W tych gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach gospodarczych, w których stan zapasów z końcem poszczególnych lat gospodarczych nie zwykł podlegać istotnym zmianom, można opuszczać ich wartość pieniężną tak w przychodach, jak i kosztach.

Uboczny przemysł gospodarczy.

(do art. 15 ustawy).

§ 27. Dochód z przemysłów, mających związek gospodarczy z posiadłością gruntową, jak gorzelnie, browary, krochmalnie, młyny, cegielnie i inne rodzaje przemysłu gospodarczego, może być ustalony łącznie z dochodem z gospodarstwa rolnego. Wartości pieniężnej surowców i produktów, wziętych z jednego przemysłu dla celów drugiego przemysłu, nie należy wykazywać ani w rozchodach pierwszego, ani w przychodach drugiego.

Jeżeli jednak tego rodzaju przemysł nie pozostaje w związku gospodarczym z posiadłością gruntową, wówczas osiągnięty dochód ustala się według postanowień, odnoszących się do dochodu z przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych.

W podobny sposób należy postąpić przy ustalaniu dochodu z wydobywania piasku, gliny, kamienia, torfu i innych ubocznych przemysłów, co do których przychody czerpie się ze subtancji gruntu. Przy tego rodzaju przemysłach jest dozwolone potrącenie, odpowiadające zmniejszeniu się substancji gruntu.

Dochód z lasów.

(do art. 15 ustawy).

§ 28. Przy obliczeniu dochodu z lasów należy przyjąć:

1) w przychodach: sumy uzyskane z wyrębów dokonanych w jednym roku według racjonalnego planu gospodarczego, albo odpowiada-

jących naturalnemu przyrostowi lub z wyrębów zaoszczędzonych w latach poprzednich, wreszcie z wyrębów w lasach bez racjonalnej gospodarki, oraz z wszelkich użytków leśnych i z wynagrodzeń za odstąpione osobom trzecim prawa użytkowania lasów;

2) w rozchodach zaś: koszty kultury leśnej, zarządu lasu, ochrony lasu, wyrębu, obróbki, zbiórki i wywozu drzewa, tudzież koszty konserwacji budynków i urządzeń leśnych (leśniczówki, mosty, drogi i t. p.).

Koszty zalesienia uwzględnia się tylko w tym wypadku, gdy chodzi o przestrzeń wyrąbanego lasu, natomiast koszty zalesienia przestrzeni dotychczas niezalesionych, w celu powiększenia drzewostanu i rozszerzenia przestrzeni lasu, nie nadają się do potrącenia.

Co do ustalenia dochodu z wyrębów, przewyższających plan prawidłowego gospodarstwa lub dający się stwierdzić naturalny przyrost lasu, przewiduje ustawa następujące postępowanie: „osiągnięty z nadzwyczajnego wyrębu dochód czysty należy opodatkować odrębnie od ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi w ten sposób, że cały czysty dochód z tego nadzwyczajnego wyrębu dzieli się na 6 równych części; jedną szóstą część dolicza się do ogólnego dochodu, od dochodu zaś z pozostałych pięciu szóstych części wymierza się podatek w stosunku procentowym, odpowiadającym podatkowi od ogólnego dochodu. Gdyby jednak ogólny dochód był mniejszy od dochodu, podlegającego podatkowi według skali art. 23, wówczas od tych $^5/_6$ części dochodu wyznacza się stawkę podatkową w stosunku procentowym według 1 stopnia tejże skali".

Za tego rodzaju nadzwyczajne wyręby uważa się w szczególności: wyręby dla zmiany kultury leśnej, za zezwoleniem właściwej władzy, na inną kulturę (łąka, rola i t. p.); wyręby niezależne od woli posiadacza lasu (zdjęcia pomiarowe, badania geologiczne i t. p.) wyręby, uskutecznione z powodu wydarzeń żywiołowych (pożar, śnieżyca, huragan, owady i t. p.).

Przykłady:

1) Dochód z nieruchomości gruntowej 80.000 zł., w tem 20.000 zł. z gospodarstwa rolnego i 60.000 zł. z nadzwyczajnego wyrębu lasu.

W myśl art. 15 ustawy (ustęp ostatni) $^1/_6$ t. j. 10.000 zł. dolicza się do ogólnego dochodu, a przeto dochód z gospodarstwa rolnego i lasu wynosi . . . 30.000 zł.
Dochód z kapitału . . . . . 10.000 „
Razem . . . 40.000 zł.

Odliczenia (art. 10 ustawy) . . . . . 4.000 „
Dochód podlegający opodatkowaniu . . . . . 36.000 „
Podatek według stopnia 46 . . . . . 3.708 „

Do tego podatek z $^5/_6$ nadzwyczajnego wyrębu:
od 36.000 zł. — 3.708 zł. przeto
„ 50.000 „ — x

$$x = \frac{3.708 \times 50.000}{36.000} = \ldots\ldots\ldots\ldots 5.150 \text{ „}$$

Razem podatek . . . 8.858 zł.

2) *W miejscowości II klasy* dochód z nieruchomości gruntowej wynosi . . . . . 20.000 zł.
w tem z nadzwyczajnego wyrębu . . . . . 18.000 „
zaś z gospodarstwa rolnego . . . . . 2.000 „
W myśl art. 15 ustawy (ustęp ostatni) 1/6 z 18.000 zł. t. j. 3.000 zł. dolicza się do ogólnego dochodu, przeto dochód z gospodarstwa rolnego i lasu 5.000 „
Odliczenia (art. 10 ustawy) . . . . . 4.000 „

Pozostaje dochód (wolny od podatku) . . . . 1.000 zł.

Wobec tego podatek od dochodu z nadzwyczajnego wyrębu, obliczony w myśl ustępu ostatniego art. 15 ustawy, wynosi (według stopnia pierwszego *dla tej miejscowości):*

Od 1.500 — 31 zł.
„ 15.000 — x przeto

$$x = \frac{31 \times 15.000}{1.500} = \ldots\ldots\ldots\ldots \quad 310 \text{ zł.}$$

Grunta nie służące do celów gospodarstwa rolnego.

(do art. 15 ustawy).

§ 29. Dochód z gruntów, których właściciel używa nie do celów rolniczych, lecz w inny sposób n. p. jako place budowlane, pod obrabianie drzewa, na składy drzewa, gruzu, żużli i t. p., albo które właściciel użytkuje do jakichkolwiek innych celów zarobkowych (uprawa jarzyn, owoców, kwiatów i t. p.), należy uwzględnić przy obliczeniu dochodu z przedsiębiorstw, którym służą.

Podwórza i ogrody domowe bierze się w rachubę przy ustalaniu dochodu z budynków, do których należą.

Grunta wypuszczone w dzierżawę.

(do art. 15 ustawy).

A. Dochód dzierżawcy.

§ 30. Dochód dzierżawcy gruntów należy ustalić według tych samych zasad, które w myśl §§ 25 — 29 nin. rozp. stosuje się do dochodu z gospodarstwa we własnym zarządzie na własnych gruntach, z doliczeniem atoli wartości czynszowej mieszkania, dodanego do dzierżawy, a zajętego przez dzierżawcę lub jego rodzinę.

Od dochodu tego nie należy jednak potrącać:

1) tych, w myśl § 26 nin. rozp. potrącalnych kosztów, które kontraktowo winien ponieść sam właściciel;
2) odpisań na zużycie tych przedmiotów, wymienionych w ustępie 9 § 26 nin. rozp., które nie są własnością dzierżawcy.

Do kosztów prowadzenia gospodarstwa, nadających się do potrącenia u dzierżawcy, przybywają jeszcze: zapłacony czynsz dzierżawny łącznie z wartością wszelkich innych świadczeń w pieniądzach i naturze, obciążających dzierżawcę na korzyść właściciela; o ile zaś te świadcze-

nia pokrywa dzierżawca produktami swego gospodarstwa albo pracą własną, swoich krewnych, sług i sił zwierzęcych, potrącenie ich jest tylko wówczas dopuszczalne, gdy świadczenia te zostały zarachowane w przychodach.

B. Dochód wydzierżawiającego.

Co do wydzierżawionych posiadłości gruntowych lub praw z temi posiadłościami związanych (prawo polowania, prawo rybołówstwa), przychód wydzierżawiającego stanowią:

1) czynsz dzierżawny;
2) wartość pieniężna wszelkich świadczeń i korzyści na rzecz wydzierżawiającego, jeżeli dzierżawca jest do nich obowiązany.

Z tych przychodów należy potrącić:

1) nałożone kontraktem na wydzierżawiającego ciężary, nadające się do potrącenia;
2) zniżki czynszu dzierżawnego, spowodowane klęskami elementarnemi, nieurodzajami i t. p.;
3) odpisania na zużycie przedmiotów wydzierżawionych.

W celu usunięcia możliwych niewłaściwości przy wykazywaniu tych potrąceń, komisjom szacunkowym i odwoławczym pozostawia się swobodę w ocenieniu tychże.

Dochód z budynków w całości wynajętych.

(do art. 16 ustawy).

§ 31. Za przychód z budynków wynajętych uważa się rzeczywiście osiągnięty czynsz najmu za domy, łącznie z wynagrodzeniem za dodane ruchomości, podwórza, składy, place, ogrody i t. p., oraz odszkodowanie za używanie urządzonej przez właściciela domu instalacji gazu, wodociągu, windy i t. p.

Do czynszu najmu należy doliczyć wartość pieniężną świadczeń ubocznych, obciążających najmobiercę na korzyść najmodawcy, jak również wartość pieniężną wszelkich korzyści, zastrzeżonych najmodawcy.

Nieściągnięte czynsze najmu nie stanowią dochodu.

Od przychodów powyżej wymienionych należy potrącić koszty rzeczywiście poniesione w czasie miarodajnym, a w szczególności:

1) koszty naprawy i utrzymania budynków w dobrym stanie i w porządku (wywóz nieczystości, oświetlenie schodów, podwórza i t. d.), łącznie z kosztami utrzymania wynajętych razem z budynkami ruchomości, ogrodu, instalacji gazowej, wodociągowej, ogrzewania centralnego, windy i t. p. Natomiast nie są potrącalne wydatki na budowę, przebudowę, trwałe ulepszenie i upiększenie domu, na urządzenie i pielęgnowanie ogrodu domowego, służącego dla przyjemności właściciela, na sprawienie ruchomości, przeznaczonych do własnego użytku;
2) wynagrodzenie administratora, rządcy i dozorcy domu;
3) opłaty za ubezpieczenie budynku lub poszczególnych części tegoż od ognia i innych szkód;

4) stosowny procent wartości budynku na zużycie tegoż. Przy ocenianiu tego potrącenia należy stosować postanowienia § 16 niniejszego rozp.

O ileby jednak wysokość procentu za zużycie budynku wymagała rozstrzygnięcia, wówczas należy ją oznaczyć z uwzględnieniem stanu budowy, wieku budynku i jego wartości w myśl § 16 nin. rozp.

Co do odliczeń tytułem trwałych ciężarów, opartych na szczególnych tytułach prawnych i procentów od długów, należy stosować postanowienia § 21 nin. rozp.

Dochód z budynków, zajmowanych w całości lub w części przez samego właściciela.

(do art. 16 ustawy).

§ 32. Nie należy obliczać osobnego dochodu z budynków lub z części budynków, które posiadacz używa wyłącznie do celów własnego gospodarstwa rolnego, leśnego lub do celów zarobkowych, a w szczególności: na mieszkania bezpłatne dla robotników, na stodoły, obory, stajnie dla zwierząt pociągowych, śpichlerze, składy, lokale fabryczne lub maszynowe, restauracje, gospody, zakłady szkolne lub lecznicze i t. p.

Okoliczność jednak użycia wspomnianych budynków do powyższych celów zwiększa zyskowność odnośnego gospodarstwa lub przemysłu i w następstwie tego należy przy ustalaniu dochodu z tych ostatnich źródeł zwrócić na to uwagę.

Z budynków lub części tych budynków, które właściciel odstąpił bezpłatnie do użytku na cele naukowe, wychowawcze, dobroczynne, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i inne ogólnej użyteczności, nie przyjmuje się ani wartości użytkowej, ani kosztów, poniesionych na tego rodzaju budynki.

Za dochód z budynków, zajętych w całości lub w części przez samego właściciela i członków jego rodziny lub używanych w inny sposób, niż wymieniony w poprzednich ustępach, albo odstąpionych do używania bezpłatnie innym osobom, uważa się wartość użytkową, jaką budynki te lub części tych budynków przedstawiają ze względu na stan budowy, położenie i wartość budynku, stosunki najmu, komunikacje, miejsce lub okolicę, oraz ze względu na czas i rozmiar rzeczywistego użytkowania.

Przy ustalaniu tej wartości należy również uwzględnić należące do budynku podwórza, ogrody domowe, parki i inne przynależności.

Ustalenia wartości użytkowej dokonuje się przez porównanie z rzeczywistym czynszem najmu domów lub mieszkań podobnego rodzaju w tej samej lub sąsiedniej miejscowości.

Od ustalonej wartości użytkowej należy potrącić koszty, wymienione w § 31 nin. rozp.

Dochód z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych.

(do art. 17 ustawy).

§ 33. Dochód roczny ze źródeł w nagłówku niniejszego paragrafu wymienionych oblicza się w ten sposób, że z przychodów, osiągniętych z tych źródeł potrąca się wszelkie koszty, wymienione w art. 6 ustawy.

Do przychodów należą w szczególności:

1) wynagrodzenia, prowizje, odsetki i inne wszelkiego rodzaju umówione lub przyznane świadczenia wzajemne za usługi i świadczenia osobiste lub o charakterze przemysłowym, albo handlowym;
2) cena otrzymana ze sprzedaży surowców, towarów i wyrobów;
3) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów, wziętych z przedsiębiorstwa (handlowego i przemysłowego) do jakiegokolwiek bądź użytku lub spożycia przez podatnika, jego rodzinę, tudzież jego służbę, użytą wyłącznie do posług osobistych i wszelkich innych domowników;
4) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów, znajdujących się z końcem roku, miarodajnego do wymiaru podatku.

Od powyższych przychodów należy potrącić następujące koszty prowadzenia przedsiębiorstwa:

1) koszty utrzymania w dobrym stanie i przywrócenia do pierwotnego stanu budynków, służących do wykonywania przedsiębiorstwa i wszelkich innych zakładów, oraz koszty utrzymania i uzupełnienia żywego i martwego inwentarza; natomiast koszty nowej budowy, rozszerzenia lub trwałego ulepszenia wspomnianych budynków, tudzież koszty powiększenia wymienionego inwentarza, nie nadają się do potrącenia;
2) koszty ubezpieczenia przedmiotów pod 1) wymienionych, oraz zapasu towarów i produktów od ognia i innych szkód;
3) stosowny procent wartości na zużycie budynków, maszyn, narzędzi i t. p.;
4) czynsz dzierżawny i najmu za grunta, budynki, narzędzia, przybory i prawa;
5) koszty opału i oświetlenia w przedsiębiorstwie (lecz nie w mieszkaniu prywatnem);
6) koszty nabycia surowców, materjałów pomocniczych, towarów oraz wszelkich innych przedmiotów, potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstwa;
7) płace i wynagrodzenia zajętych w przedsiębiorstwie urzędników, funkcjonarjuszów, oficjalistów, czeladników, pomocników, robotników, parobków, służby i t. p., łącznie z wartością pieniężną dostarczonego wyżywienia i innych świadczeń w naturze, o ile nie użyto do tego produktów, wziętych z wykonywanego przedsiębiorstwa. Jeżeli zaś tego rodzaju wyżywienie i inne świadczenia w naturze zostały pokryte produktami przedsiębiorstwa, wówczas można je przyjąć w kosztach pod warunkiem, gdy równocześnie zaliczono je w przychodach;
8) opłaty, które podatnik uiszcza na mocy ustawy lub umowy za osoby pracujące u niego, do kas chorych i kas zaopatrzenia;
9) podatki pośrednie i opłaty, które stanowią koszty przedsiębiorstwa albo są zawarte w cenie produktów i towarów, jako to: podatki spożywcze, akcyzowe, stemplowe, probiercze, cłowe, opłaty od wyszynku i sprzedaży trunków i t. p.;
10) procenta od długów bieżących (rachunki bieżące, towarowe, kapitały wypożyczone do prowadzenia przedsiębiorstwa);
11) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów przejętych z poprzedniego roku na rok miarodajny do wymiaru podatku.

Co do przedsiębiorstw, nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych, w których stan zapasu z końcem pojedyńczych lat nie zwykł podlegać znacznym zmianom, można nie uwzględniać ich wartości pieniężnej ani w przychodach, ani w kosztach przedsiębiorstwa.

Obliczenie dochodu z przedsiębiorstw, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

(do art. 17 i 22 ustawy).

§ 34. Podatnicy, prowadzący prawidłowe księgi handlowe, powinni przyjąć za podstawę do obliczenia dochodu przedsiębiorstw zamknięcia rachunkowe i należycie sporządzone bilanse miarodajnego roku operacyjnego (gospodarczego), obejmującego okres dwunastu miesięcy. O ile obliczenie dochodu na podstawie ksiąg handlowych nie odpowiada wymogom § 33 nin. rozp., należy w celu obliczenia dochodu, podlegającego podatkowi, poczynić odpowiednie sprostowania. W szczególności, jeżeli odliczono od dochodu odsetki od kapitału własnego, w przedsiębiorstwo włożonego, lub inne wydatki, które ustawowo nie są uzasadnione, wówczas tego rodzaju wydatki należy doliczyć do zysku bilansowego.

Dla oszacowania przedmiotów majątkowych i wierzytelności przy sporządzaniu inwentarza oraz dla uwzględnienia stosowności odpisań wogóle dopuszczalnych, decydują postanowienia ustawy handlowej, zwyczaj kupiecki, a w granicach, zakreślonych ustawą handlową lub zwyczajem kupieckim, również własne uznanie podatnika, z tem jednak, aby prawidła buchalterji były przestrzegane.

Według tych samych zasad należy postępować pod względem odpisywania niepewnych wierzytelności, jak również pod względem sum, odłożonych na wyrównanie prawdopodobnych i dających się przewidzieć strat.

Nadwyżkę potrąceń, nieuzasadnioną obowiązującemi postanowieniami, należy doliczyć do zysku bilansowego.

Zysk osiągnięty przez spółki firmowe i firmowo-komandytowe (jawne spółki handlowe i komandytowe) ustalić należy w sposób powyżej wyłuszczony i opodatkować odrębnie, jako dochód poszczególnych uczestników w stosunku do ich udziałów.

Szczególne uwagi co do niektórych przedsiębiorstw.

(do art. 17 ustawy).

§ 35. Zasady przytoczone w §§ 33 i 34 nin. rozp. mają zastosowanie przy obliczeniu dochodu ze wszystkich stale wykonywanych przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, oraz z wszelkiego rodzaju zajęć zawodowych i innych zatrudnień o celach zarobkowych, bez względu, czy podlegają, czy nie podlegają postanowieniom obowiązującej ustawy przemysłowej. Również obojętnem jest, czy wymienione przedsiębiorstwa, zajęcia i zatrudnienia podlegają podatkowi *zarobkowemu lub* przemysłowemu, albo też są wolne od tegoż podatku.

Te same zasady należy stosować również:

1) do stałych przedsiębiorstw, zatrudnień i zajęć, które opierają się na bezpośredniem wykonywaniu praw autorskich, wynalazków, przywilejów i t. p. przez samych autorów, wynalazców lub przez te osoby, które nabyły od nich wykonywanie tych praw;
2) do tych autorów i wynalazców i t. p., którzy odstępowanie takich praw osobom trzecim (nakładcom i t. p.) wykonywują jako stałe zajęcie, zysk na celu mające;
3) do prac artystycznych lub literackich, z których dochód osiąga się także w inny sposób, niż pod 1) i 2) określono.

W przypadkach, w których spieniężenie praw autorskich, przywilejów i t. p., czy to przez autorów, wynalazców i t. p., czy też przez osoby, które nabyły od nich te prawa, przedstawia się jako stałe, zysk przynoszące zatrudnienie, doliczyć należy do tego dochodu także dochód z wynagrodzeń bieżących, tantjem i t. p. We wszystkich innych przypadkach, a w szczególności, gdy spadkobiercy autora lub trzecie osoby, nie czyniąc zyskownego zatrudnienia z wykonywania takich praw, pobierają dochody z wynagrodzeń bieżących, wówczas należy postępować, jak z dochodem, który płynie z majątku w kapitałach.

Przy obliczaniu dochodu z kopalń postępować należy analogicznie w myśl przepisów, zawartych w §§ 33 i 34 nin. rozp., z doliczeniem do kosztów ustawowo uzasadnionych, nadto odpisania, odpowiadającego rocznemu zmniejszeniu wartości subtancji, z ruchu wynikającej.

Dochód z udziałów w kopalniach (kuksy i udziały brutto) należy do dochodu z majątku w kapitałach.

Przy ustalaniu dochodu z tak zwanych zawodów wyzwolonych (liberalnych): adwokatów, lekarzy, artystów, uczonych i t. p., zaliczyć należy następujące koszty:

1) utrzymanie biur, kancelarji, pracowni, pokoi ordynacyjnych i t. p. (lecz nie koszty założenia i pierwszego urządzenia);
2) wynagrodzenia dla współpracowników, pomocników lub sług, przyjętych w celu wykonywania zawodu;
3) zakupno materjałów, potrzebnych do wykonywania czynności zawodowych;
4) utrzymanie w dobrym stanie i uzupełnienie potrzebnych przyborów w granicach pierwotnego stanu;
5) koszty podróży, wymaganych wykonywaniem zawodu, koszty prowadzonej korespondencji i t. p.;
6) koszty ubezpieczenia przedmiotów pod 1), 3) i 4) wymienionych;
7) stosowne odpisanie na zużycie tych przedmiotów, o ile odpisań na zużycie nie uwzględniono w kosztach utrzymania lub w kosztach uzupełnienia.

Dochody notarjuszy, pisarzy hipotecznych, lekarzy i weterynarzy urzędowych i t. p. funkcjonarjuszów publicznych, nie pochodzące z uposażeń służbowych, należy traktować narówni z dochodami z zawodów wyzwolonych.

Za dochód z interesów spekulacyjnych uważa się rzeczywiście osiągnięty zysk z interesów, zawartych w celach spekulacyjnych i z uczestnictwa w takich interesach, po potrąceniu poniesionych strat.

Samo powiększenie się wartości przedmiotów spekulacyjnych (zwyżka kursu, wartości obiegowej) nie stanowi dochodu, tak, jak zmniejszenie się wartości nie uzasadnia potrącenia tego zmnieszenia, o ile do-

chód z takiego powiększenia się wartości nie został jako taki zaksięgowany przez samego podatnika.

Przedsiębiorstwa po części zagranicą wykonywane.

(do art. 1 i 4 ustawy).

§ 36. Do wykonywania po części na obszarze Rzeczypospolitej, a po części zagranicą, przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych, z których podatnik osiąga dochód, mają przy ustalaniu w myśl art. 1 ustawy ustęp 1 i ustęp 2b dochodu płynącego z obszaru Rzeczypospolitej zastosowanie podane w §§ 33—35 nin. rozp. zasady.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej, pozostaje z przedsiębiorstwem, znajdującem się zagranicą, a nie podlegającem podatkowi w myśl art. 4 ustawy w takim związku, że oddzielne obliczenie dochodu nie da się uskutecznić, wówczas należy obliczyć łączny dochód z tych przedsiębiorstw i odpowiednio rozłożyć ten dochód na poszczególne obszary.

Dochód z tantjem.

(do art. 18 i 25 ustawy).

§ 37. Za dochód z tantjem uznaje ustawa wszelkie wynagrodzenia procentowe w pieniądzach lub naturze, wypłacane z zysku lub obrotu przedsiębiorstw lub instytucji osobom, należącym do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych i komisji rewizyjnych, lecz nie pełniącym stałych funkcji w bezpośrednim zarządzie tych przedsiębiorstw lub instytucji.

Jeżeli zaś wspomniane osoby są stale czynne w zarządzie, jako kierownicy przedsiębiorstwa i swoją czynnością wpływają bezpośrednio na osiągnięcie większego obrotu lub zysku, to pobierane przez te osoby wynagrodzenia procentowe za tego rodzaju czynności, choćby pod nazwą tantjem, należy w rozumieniu ustawy uważać za zwykłe uposażenia służbowe (art. 20 ustawy).

Przy opodatkowaniu tantjemy w ogólnym dochodzie uwzględnić należy wszelkie wydatki w myśl § 40 nin. rozp.

Specjalny podatek od tantjem (art. 24 ustawy) pobiera się od faktycznie przyznanej tantjemy.

Dochód z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych.

(do art. 19 ustawy).

§ 38. W art. 19 ustawy wymienia ustawa dochody z kapitałów pieniężnych, rent i innych praw majątkowych, za które uważa wpływy pieniężne lub mające wartość pieniężną, osiągnięte z tytułu umów i zobowiązań z wszelkiego rodzaju lokat kapitałów, perjodycznych świadczeń i praw majątkowych, o ile wpływy te nie pochodzą z kapitałów pieniężnych, umieszczonych w nieruchomościach i przedsiębiorstwach podatnika.

Do dochodów z kapitałów pieniężnych należą w szczególności:

1) procenty od pożyczek, wkładów, rachunków bieżących i innych podobnych lokat kapitałów pieniężnych, określone umową lub, w braku tejże, dozwolone ustawą; procenty od narosłych procentów i od innych nie otrzymanych w terminie sum; kary konwencjonalne za niezwrócony w terminie kapitał lub niezapłacony w terminie procent (odsetki za zwłokę).

Przy odliczaniu dochodu z kapitałów pieniężnych, ulokowanych w celu otrzymania procentów, nie mają żadnego znaczenia okoliczności, czy przy lokacie kapitałów sporządzono pisemną umowę, czy też nie, tudzież czy lokata jest odpowiednio zabezpieczona, czy też niezabezpieczona;

2) procenty z wszelkiego rodzaju papierów procentowych państwowych, publicznych i prywatnych, chociażby papiery te były uwolnione od opłaty innego rodzaju podatków;

3) dywidendy i inne udziały w zyskach, otrzymane z powodu uczestnictwa w towarzystwach akcyjnych, towarzystwach kredytowych, towarzystwach pożyczkowo-oszczędnościowych lub rolniczych, wogóle w kooperatywach wszelkiego rodzaju i t. p., wreszcie zyski udziałowców w towarzystwach firmowo-komandytowych (komandytowych). Zysków zaś komandytorów nie wlicza się do dochodu z kapitałów pieniężnych, lecz do dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub innych na zysk obliczonych przedsiębiorstw.

Dywidendy i inne zyski z udziałów w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych i innych, podlegają opodatkowaniu i w tym wypadku, jeżeli przedsiębiorstwa te znajdują się zagranicą.

Dochody z wkładów oszczędnościowych, wnoszonych przez rodziców na imię dzieci małoletnich, doliczają się do dochodu głowy rodziny.

Dochód z kapitałów pieniężnych, wypożyczonych na weksle lub inne zobowiązania pieniężne, bez oznaczenia wysokości pobieranych procentów, oblicza się w wysokości 10 % rocznie; jeżeli zaś udowodnioną będzie rzeczywista wysokość pobieranych procentów, to dochód przyjmuje się w tej ostatniej wysokości. Przepis ten nie dotyczy weksli handlowych, otrzymanych za sprzedane towary, za wyświadczone usługi i wogóle przy tranzakcjach handlowych; wpływy tego rodzaju dolicza się w całości do dochodu z przedsiębiorstw lub gospodarstwa.

W przedmiocie wysokości odsetek prawnych p. rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dn. 21 lutego 1927 r. o ustaleniu wysokości odsetek prawnych (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 125).

Odsetki, zawarte w nieoprocentowanych wierzytelnościach wekslowych lub innych zobowiązaniach pieniężnych, które jednak zwrócone być mają w sumie, przewyższającej pierwotną sumę kapitału, doliczają się do dochodu tego roku, w którym je razem z kapitałem odebrano.

Przy ratach ryczałtowych (annuitetach) częścią składową dochodu jest tylko kwota odsetków w racie ryczałtowej zawarta.

Od dochodu z kapitałów pieniężnych należy potrącić rzeczywiście poniesione koszty przechowania i administracji (np. opłata za schówki)

łącznie z uiszczonemi opłatami stemplowemi, jak również premje za ubezpieczenie od wylosowania.

Dochód z kapitałów pieniężnych podlega opodatkowaniu bez względu na to, czy kapitały te są własnością płatnika, czy też korzysta on z dochodu obcych kapitałów, jak również niezależnie od tego, czy kapitały te są ulokowane w papierach wartościowych lub innych walorach krajowych lub zagranicznych i bez względu na to, czy te kapitały są przechowywane w instytucjach kredytowych Rzeczypospolitej lub zagranicznych.

Przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę różnicy ich wartości kursowej, a strat wynikłych z tego powodu nie uwzględna się, z wyjątkiem wypadków, gdy papiery te są w posiadaniu przedsiębiorstw, w których obroty temi papierami są przedmiotem interesu handlowego.

Do dochodów z rent i innych praw majątkowych należą w szczególności:

1) renty (dziedziczne, dożywotnie, terminowe), jakie wypłacają zakłady ubezpieczenia i zaopatrzenia, kasy emerytalne, kasy wdowie lub inne kasy i zakłady podobnego rodzaju, albo których tytuł prawny polega na darowiźnie, fundacji, rozporządzeniu ostatniej woli lub na kupnie renty;
2) renty z tytułu wykupu lub odszkodowania, świadczenia tytułem odstępnego i dożywocia, dochody z praw użytkowania służebności, jak użytkowania i prawa mieszkania, z ciężarów gruntowych i podobnych uprawnień;
3) udziały, których posiadacze przedsiębiorstw skartelowanych (kartelem objętych) pobierają wtedy, gdy ruch swego przedsiębiorstwa wstrzymują lub ograniczają;
4) wszelkie inne powtarzające się perjodycznie świadczenia i wsparcia wszelkiego rodzaju, o ile świadczący zobowiązał się ważnie do ich wypłacania, albo też jest do tego obowiązany na mocy ustawy lub wyroku sądowego, jak alimentacje, apanaże i t. p.;
5) powtarzające się perjodycznie dochody za zaniechanie lub wykonywanie uprawnień, patentów, przywilejów, wynalazków, praw do przedstawień i wszelkich praw autorskich i t. p.; co do ostatnich jednak z ograniczeniem w myśl § 35 nin. rozp.

§ 39 — dotyczący opodatkowania dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i najemnej pracy (do art. 20 ustawy) utracił moc obowiązującą, wobec odmiennych przepisów, dotyczących opodatkowania dochodów z tych źródeł, wprowadzonych ustawą z dn. 4 kwietnia 1922 r. — patrz przepisy § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Skarbu powołanego pod § 9.

Koszty służbowe.

(do art. 20 ustawy).

§ 40. Ta część uposażenia służbowego, która jest przeznaczona na wynagrodzenie kosztów, związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, nie stanowi dochodu podatkowi podlegającego, pod warunkami niżej przewidzianemi, a w szczególności:

1) u oficerów, duchownych wojskowych, *urzędników wojskowych*, pracowników państwowych i samorządowych, którym wyraźnie przyznano lub etatowo obliczono pewną sumę lub jakąś część

uposażenia na pokrycie kosztów służbowych, nie wlicza się do dochodu tej sumy lub tej części uposażenia, bez względu na to, czy podatnik zaoszczędził co z tych sum, lub nie;

Instytucja urzędników wojskowych z dniem 31 grudnia 1924 r. przestała istnieć (p. art. 105 ustawy z dn. 23 marca 1922 r. o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów wojsk polskich (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 256).

2) osoby, nie pozostające w służbie wojskowej, państwowej i samorządowej, a roszczące sobie prawa do uwolnienia od podatku takich wynagrodzeń, które otrzymały na koszty służbowe, winny na żądanie udowodnić, jaką kwotę z tego wynagrodzenia użyły na koszty, połączone z ich czynnościami służbowemi;
3) pominąwszy wypadek pod 2), należy wydatki służbowe tylko wtedy obliczyć i potrącić, gdy wynagrodzenie służbowe, na podstawie zawartej umowy, mieści w sobie zarazem odszkodowanie kosztów służbowych, bez wyraźnego określenia sumy na te koszty przeznaczonej;
4) narówni z kosztami służbowemi traktuje się i nie bierze sę w rachubę przy opodatkowaniu:
   a) dodatków funkcyjnych i reprezentacyjnych, przyznanych osobom wojskowym i pracownikom państwowym;
   b) ryczałtów na koszty podróży i diet lub remuneracji, wypłacanych osobom pod a) wymienionym za podróże służbowe i za zastępcze czynności służbowe, spełniane poza siedzibą miejsca służbowego;
   c) ryczałtów na koszty podróży, diet i innych podobnych wynagrodzeń, przyznanych z kas publicznych tytułem odszkodowania za spełnianie obowiązków obywatelskich.

§ 41 — dotyczący odliczeń przy uposażeniach (do art. 20 ustawy) utracił moc obowiązującą — patrz uwagę do § 39.

Dochód z wszelkich innych źródeł.

(do ustępu 7 art. 3 ustawy).

§ 42. Dochody z poszczególnych źródeł, omówione w art. art. 15—20 ustawy, nie wyczerpują wszelkich rodzajów dochodów, które podlegają podatkowi.

Do tego rodzaju dochodów, nieobjętych wspomnianemi artykułami, należą nieperjodyczne wpływy, np. korzyści, płynące ze sprzedaży i nabycia przedmiotów majątkowych w celach spekulacyjnych, wynagrodzenie, otrzymywane przez spadkobierców autora za odstąpienie na pewien czas korzystania z prawa autorskiego, premje (nagrody) za utwory naukowe, literackie, artystyczne i t. p.

Wliczenie do dochodu korzyści, płynących ze sprzedaży i nabycia przedmiotów majątkowych w celach spekulacyjnych, uzasadnione jest w wypadkach nabycia i sprzedaży, zarówno majątków nieruchomych (grunta, domy), jak i majątków ruchomych (papiery wartościowe, prawo eksploatacji bogactw kopalnianych na cudzych gruntach, udziały naftowe, dzieła sztuki, zabytki starożytne, rozmaite zbiory marek, numizmatów,

porcelany i t. p.). Dla uznania tych korzyści za dochód podległy podatkowi, niezbędnem jest nietylko stwierdzenie faktu sprzedaży nabytego przedmiotu majątkowego, lecz również i dokonanie operacji w celach spekulacyjnych, t. j. w zamiarze osiągnięcia korzyści drogą tych operacji, a nadto pod warunkiem, że wykonywanie tych operacji nie stanowi zajęcia zawodowego podatnika. W tym ostatnim bowiem wypadku korzyści, płynące z interesów spekulacyjnych, podlegają opodatkowaniu, jako dochód z przedsiębiorstwa handlowego.

Charakter spekulacyjny tranzakcji przy nabyciu i sprzedaży przedmiotów majątkowych ustala się według okoliczności, towarzyszących każdemu poszczególnemu wypadkowi, w zależności od istoty tranzakcji, od czasu trwania posiadania i korzystania z przedmiotu majątkowego do chwili sprzedaży, od właściwości korzystania i t. p.

Nabycie przeto przedmiotu w zamiarze korzystania z tego przedmiotu, oraz sprzedaż tegoż wskutek zaszłych stosunków rodzinnych, służbowych i innych podobnych okoliczności, nie jest w regule tranzakcją o charakterze interesu spekulacyjnego. W równej mierze nie ma charakteru interesu spekulacyjnego sprzedaż z zyskiem (korzystna sprzedaż) majątku niedawno otrzymanego w spadku.

Obliczenie korzyści i strat z tranzakcji spekulacyjnej należy uskutecznić przez zestawienie otrzymanej za majątek ceny nietylko z ceną nabycia, lecz również z wszystkiemi nakładami (inwestycjami) na ulepszenie i powiększenie wartości majątku.

Poniesione straty z powodu takich tranzakcji należy również przyjąć w rachubę przy obliczeniu ogólnego dochodu podatnika.

Szczególne postanowienia co do ustalenia dochodu osób prawnych.

(do art. 21 ustawy).

§ 43. Opodatkowanie osób prawnych, zarówno obowiązanych, jak i nieobowiązanych do publicznego składania rachunków, lecz prowadzących prawidłowe księgi handlowe, następuje na podstawie wyników ostatniego zamknięcia rachunkowego z roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy.

Za podstawę ustalenia dochodu, podlegającego podatkowi, przyjmuje się sporządzone za miarodajny rok operacyjny bilanse, rachunki zysków i strat, rachunki zarządu oraz uchwały walnego zgromadzenia, dotyczące wspomnianych rachunków i bilansów.

Podlegający opodatkowaniu dochód osób prawnych, wymienionych w art. 21 ustawy stanowią:

1) zyski bilansowe, które w postaci dywidend, procentów od akcji, tantjem lub pod jakąkolwiek bądź nazwą rozdziela się pomiędzy członków, wspólników i udziałowców, z wyjątkiem niepodlegających specjalnemu podatkowi tantjem, wydzielonych dla członków rad nadzorczych, członków zarządu, dyrektorów i innych pracowników; natomiast obojętną jest kwestja, czy dywidenda została wypłaconą, czy też dopisaną na dobro danej osoby;
2) sumy, przeznaczone z zysków bilansowych na umorzenie długów lub kapitału zakładowego, na rozszerzenie lub ulepszenie przed-

siębiorstwa, jak również na utworzenie wszelkiego rodzaju funduszów rezerwowych.

Na mocy art. 7 ustawy z dn. 18 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 242) za zyski bilansowe uważa się wreszcie te kwoty pensji i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia osób, biorących czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa i zarazem wchodzących do składu zarządu rad nadzorczych, komitetów dyskontowych i komisyj rewizyjnych w charakterze członków lub ich zastępców, oraz osób, upełnomocnionych do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa, które przekraczają sumarycznie 10% od kapitału zakładowego, a przy kapitale zakładowym do 500.000 zł. — 15% od kapitału zakładowego. Przy kapitale zakładowym od 500.000 zł. do 750.000 zł. dopuszczalne jest potrącenie z tego tytułu do kwoty 75.000 zł.

W wypadkach, szczegółowo uzasadnionych, władny będzie Minister Skarbu granice powyższe rozszerzyć.

Za przeznaczone na ulepszenie lub rozszerzenie przedsiębiorstwa uważa się te sumy, które nie służą ani do pokrycia bieżących kosztów przedsiębiorstwa, ani do utrzymania i dalszego prowadzenia ruchu przedsiębiorstwa w dotychczasowym rozmiarze, lecz które zostały wyłożone na urządzenia i zakłady w celu osiągnięcia wyższego dochodu lub w celu rozszerzenia rozmiaru ruchu przedsiębiorstwa.

Przy rozstrzyganiu kwestji, czy pewny fundusz rezerwowy utworzono w myśl postanowień pod 2) niniejszego paragrafu, nie chodzi wcale o nazwę funduszu. Za fundusz rezerwowy uważa się wszelkie sumy nagromadzone z nadwyżek bilansowych, które w poszczególnym wypadku przedstawiają się właściwie jako pomnożenie majątku. Takiem pomnożeniem majątku są również sumy, które z nadwyżek bilansowych przeznaczono na nadzwyczajne odpisania, przekraczające miarę prawidłowych odpisań (§ 16 nin. rozp.).

Z drugiej zaś strony nie stanowią dochodu te fundusze, które służą tylko do pokrycia już istniejących zobowiązań, w szczególności fundusze, odkładane przez towarzystwa ubezpieczeniowe na wypłatę sum ubezpieczeniowych, tudzież sumy odkładane przez towarzystwa na wzajemności oparte na zwroty premji dla członków ubezpieczonych.

Sum, wydzielonych dla członków lub na zwroty kapitałów, albo spłaty długów, nie z nadwyżek bilansowych, lecz z funduszów, nagromadzonych z zysków ubiegłych lat, nie bierze się w rachubę przy ustalaniu dochodu opodatkowaniu podlegającego.

W sposób wyżej omówiony należy postępować przy ustalaniu dochodu osób prawnych, których siedziba zarządu znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej, natomiast przy tych osobach prawnych, które na obszarze Rzeczypospolitej nie mają siedziby zarządu, lecz w myśl ustępu 5 art. 1 ustawy pod b) są obowiązane do opłacania podatku dochodowego, za dochód, podlegający opodatkowaniu, uważa się tę część zysków bilansowych, obliczonych w sposób wyżej wskazany, która przypada jedynie na dochody z gruntów i budynków, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej, z majątków przywiązanych do tegoż obszaru fideikomisem lub innemi przepisami prawnemi, z wierzytelności zahipotekowanych na nieruchomościach, położonych na obszarze Rzeczypospolitej lub z przedsiębiorstw na tymże obszarze wykonywanych.

Z § 43 zacytowano jedynie ustępy 1—7 i 11; ustępy 8, 9 i 10 utraciły moc obowiązującą (p. art. 7 ustawy z dn. 18 marca 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 242)

ROZDZIAŁ III.

Stawki podatkowe.

(do art. 23 ustawy).

§ 44. Przypadającą od ogólnego dochodu stawkę podatkową wyznacza się dla każdego podatnika według skali, ustanowionej w art. 23 ustawy. Dla wszystkich podatników (osoby fizyczne, prawne i spadki wakujące (nieobjęte), osiągających dochód ponad granicę minimum egzystencji, aż do dochodu w sumie 200.000 zł., wyznacza ustawa podatek w stałych stawkach.

Przy dochodzie osób prawnych, przekraczającym 200.000 zł., podatek wynosi 50.000 zł. i, oprócz tego, 2.000 zł. od każdych pełnych 8.000 zł. ponad 200.000 zł.

O ile zaś chodzi o dochód osób fizycznych i spadków wakujących (nieobjętych), przekraczający 200.000 zł. *i nie przenoszący 5.000.000 mk.*, dolicza się do podatku, obliczonego w sposób powyższy, nadto 1½%—15% od całego podlegającego podatkowi dochodu, zależnie od wysokości tegoż dochodu.

Przykłady:

A. Osoby fizyczne i spadki wakujące.

Podlegający podatkowi dochodów . .	2,000.000 zł.
Obliczenie podatku:	
Od 200.000 zł. wynosi podatek . . .	50.000 „
Od każdych następnych pełnych 8.000 zł. po 2.000 zł., czyli 2.000 zł. razy 225 =	450.000 „
Nadto od 2.000.000 zł. 13% . . .	260.000 „
Razem podatek . .	760.000 zł.

B. Osoby prawne.

Podlegający podatkowi dochód . . .	2.500.000 zł.
Obliczenie podatku:	
Od 200.000 zł. podatek	50.000 „
Od każdych następnych pełnych 8.000 zł. po 2.000 zł., czyli 2.000 zł. razy 287 =	574.000 „
Razem podatek .	624.000 zł.

Podatek należy jednak wymierzać w taki sposób, aby z dochodu wyższego stopnia, po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego, nie zostawało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu, poprzedniego stopnia, po potrąceniu podatku na ten ostatni stopień przypadającego.

O ile z dochodu ustalonego do wymiaru podatku, po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej, pozostanie mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, wówczas należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Przykłady:

1) Dochód podlegający podatkowi	104.200 zł.
Od 104.200 zł. winien przypadać podatek .	19.936 „
Po potrąceniu jednak tego podatku od podlegającego podatkowi dochodu pozostaje (104.200 zł.— — 19.936 zł.) dochód	84.264 „
Od najwyższego dochodu poprzedniego stopnia, t. j. od 104.000 zł. przypada podatek . .	17.888 „
a ponieważ po potrąceniu tego podatku od podlegającego podatkowi dochodu pozostaje (104.000 zł. — 17.888 zł.)	86.112 „
przeto od dochodu 104.200 zł. wymierzyć należy różnicę między 104.200 zł. a 86.112 zł. (104.200 zł. — 86.112 zł.) = . . .	18.088 „
zamiast 19.936 zł.	

Przykład 2) pominięto ze względu na przepis § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 22 kwietnia 1922 r., powołanego pod § 9.

Specjalny podatek od tantjem.

(do art. 25 ustawy).

§ 45. Osoby, wymienione w art. 18 ustawy, opłacają, oprócz podatku dochodowego, nadto specjalny podatek od tantjem, o ile:

1) pojęcie tantjemy odpowiada wymogom § 37 nin. rozp.;

2) przyznana tantjema u jednego służbodawcy przekracza 1.500 zł.

Specjalny podatek od tantjem wynosi 50% stawki, przypadającej od dochodu, według skali w art. 23 ustawy ustanowionej.

Gdy jedna i ta sama osoba pobiera tantjemy w kilku instytucjach lub przedsiębiorstwach, wówczas specjalny podatek od tantjem oblicza się osobno od każdej tantjemy, przekraczającej 1.500 zł.

Przykład:

Dochód podlegający opodatkowaniu . . .	100.000 zł.
Podatek dochodowy	17.888 „
W dochodzie tym, oprócz dochodów z innych źródeł, mieszczą się tantjemy (art. 18 ustawy) przyznane podatnikowi w następujących sumach:	
w instytucji *A*	12.000 „
„ *B*	1.400 „
w przedsiębiorstwie *C*	20.000 „
„ *D*	1.550 „
Dana instytucja lub przedsiębiorstwo winny przeto obliczyć i pobrać specjalny podatek od tantjem w następujących kwotach:	
od 12.000 zł. 50% z 684 zł. = . .	342 „
„ 1.400 „ nie opłaca się żadnego podatku	— „
od 20.000 zł. 50% z 1.540 zł. = .	770 „
„ 1.550 „ = ...	16 „

Zwyżki i zniżki podatkowe.

(do art. 26 i 27 ustawy).

§ 46. Przy opodatkowaniu osób fizycznych należy uwzględnić, że w pewnych wypadkach, ściśle w ustawie określonych, wyznaczenie kwoty podatkowej znajduje się w zależności nietylko od wysokości dochodu, lecz również i od stosunków osobistych podatnika.

Ponieważ w tych stosunkach odgrywa ważną rolę ciężar utrzymywania członków rodziny, przeto ustawa nakazuje silniej opodatkowywać osoby, wolne od tego ciężaru, natomiast przyznaje ulgi tym podatnikom, którzy mają na utrzymaniu członków rodziny.

Przygodne zasilanie członka rodziny nie ma znaczenia utrzymywania go przez podatnika.

Członkowie rodziny, którzy, zgodnie z postanowieniami art. 11 ustawy, rozporządzając własnemi dochodami, podlegają odrębnemu od głowy rodziny opodatkowaniu, nie mogą być w regule uważani za będących na utrzymaniu podatnika.

Pytanie, kogo z członków rodziny, w wyżej podanem znaczeniu, można uważać za osoby, będące na utrzymaniu podatnika, powinno być rozstrzygnięte po stwierdzeniu odnośnych danych według ogólnych zasad prawnych.

Prawo do ulgi na zasadach art. 27 ustawy przysługuje wyłącznie głowie rodziny.

W małżeństwach prawnie rozwiązanych lub rozłączonych wymienione prawo przysługuje obojgu małżonkom, stosownie do ilości znajdujących się na ich utrzymaniu członków rodziny.

Dla stosowania przepisów art. art. 26 i 27 ustawy obojętne jest zupełnie, gdzie mieszkają członkowie rodziny, czy razem z podatnikiem, czy też oddzielnie od niego (w innem miejscu lub miejscowości).

Członkowie rodziny.

(do art. 28 ustawy).

§ 47. Za członków rodziny uważa ustawa małżonków, dzieci ślubne, nieślubne i przysposobione, krewnych męża i żony w linji wstępnej i zstępnej, rodzeństwo męża i żony, oraz dzieci rodzeństwa tychże.

Postanowienia art. 26 ustawy w związku z postanowieniem art. 28 ustawy dozwala podatnikom nieżonatym lub niezamężnym korzystać również z ulg art. 27 ustawy, jeżeli na ich utrzymaniu znajdują się członkowie rodziny, wymienieni w art. 28 ustawy, a pozostający z takimi podatnikami w analogicznych stosunkach pokrewieństwa.

Zniżenie podatku z powodu nadzwyczajnych okoliczności.

(do art. 29 ustawy).

§ 48. Niezależnie od ulgi, przewidzianej w art. 27 ustawy, może nastąpić zniżenie podatku ze względu na nadzwyczajne okoliczności, jakie spotkały samego podatnika lub członków jego rodziny, zarówno tych, któ-

rzy są na utrzymaniu podatnika, jak i tych, których dochodami podatnik rozporządza.

Dla przyznania ulgi na mocy art. 29 ustawy koniecznem jest, aby:

1) dochód podatnika nie przenosił 12.000 zł.;
2) nadzwyczajne okoliczności, dające podatnikowi prawo do ulgi, istotnie osłabiały jego zdolność płatniczą;
3) wydatki, wywołane nadzwyczajnemi okolicznościami, z powodu których może nastąpić przyznanie ulgi, były pokrywane z dochodów podatnika, członkowie zaś rodziny, których te okoliczności spotkały, nie podlegały samoistnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Do nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w poprzednich ustępach, zalicza się: powołanie do służby wojskowej; nadmierne ciężary z powodu obarczenia liczną rodziną, wyjątkowego obowiązku wspomagania niezamożnych członków rodziny; długotrwałą chorobę; zadłużenie i inne szczególnie krytyczne okoliczności; następnie wydarzenia żywiołowe, jak pożar, powódź, gradobicie, klęski z powodu działań wojennych i t. p., których skutków nie uwzględniono już przy ustalaniu wysokości dochodu.

W celu przyznania ulgi z art. 29 ustawy Komisja szacunkowa rozważa w każdym poszczególnym wypadku, jak dalece utraconą została zdolność płatnicza, poczem, powziąwszy przekonanie o istotnem zmniejszeniu się zdolności płatniczej, stosownie zniża podatek, lecz najwyżej o trzy stopnie. Orzeczenie w tym względzie wraz z uzasadnieniem, winno być wyrażone w protokóle posiedzenia Komisji.

ROZDZIAŁ IV.

Miejsce opodatkowania.

(do art. 30 i *134* ustawy).

§ 49. O okręgu szacunkowym, w którym podatek dochodowy winien być wymierzony, w pierwszym rzędzie decyduje stała siedziba lub miejsce zamieszkania określone § 8 nin. rozp., albo, w braku tegoż, miejsce pobytu osoby, podlegającej opodatkowaniu w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

Osoby, zamieszkujące w dniu 15 grudnia w kilku okręgach szacunkowych, tudzież osoby, nie mające na obszarze Rzeczypospolitej w dniu 15 grudnia ani siedziby, ani miejsca zamieszkania, ani pobytu, podlegają opodatkowaniu w tym okręgu szacunkowym, w którym znajdują się źródła podległego podatkowi dochodu (art. 3 ustęp 1 — 7 ustawy).

Przyjmuje się przytem, że źródła dochodu, wymienione w art. 3 ustawy pod 4) i 6), znajdują się w tym okręgu szacunkowym, w którym znajdują się władze, urzędy, instytucje i towarzystwa, albo zamieszkują osoby, dokonywające, względnie zarządzające wypłatę.

Jeżeli źródła dochodów, podlegających opodatkowaniu znajdują się w kilku okręgach szacunkowych, wówczas wymiar podatku dokonywa się w tym okręgu, z którego płynie większa część lub główny dochód podatnika.

Przepisy niniejszego paragrafu stosuje się również przy opodatkowaniu osób, wymienionych w części drugiej art. 76 ustawy i w części pierwszej art. 85 ustawy.

Jeżeliby z odwołania podatnika albo z danych Komisji szacunkowej wynikło, że podatnikowi za jeden i ten sam rok podatkowy wymierzono podatek równocześnie w dwu lub więcej okręgach szacunkowych, wówczas odnośne materjały i dane winny być przesłane, wraz z odpowiedniem doniesieniem, właściwej Izbie skarbowej, która rozstrzyga we własnym zakresie o miejscu opodatkowania, zgodnem z postanowieniami w poprzednich ustępach wyłuszczonemi, albo też, o ile równoczesny wymiar nastąpił w okręgach szacunkowych, należących do kompetencji różnych Komisji odwoławczych, wówczas Izba skarbowa przedstawia sprawę Ministerstwu Skarbu wraz z odpowiednim wnioskiem.

Na wypadek zmiany miejsca zamieszkania po 15 grudnia roku, poprzedzającego rok podatkowy, jednak przed uskutecznieniem wymiaru na nowy rok podatkowy, właściwą do wymiaru podatku jest zarówno Komisja szacunkowa dotychczasowego miejsca zamieszkania, jak i Komisja nowego miejsca zamieszkania.

Skoro przewodniczący Komisji szacunkowej dowie się, że podatnik w czasie, w poprzednim ustępie oznaczonym, z jego okręgu szacunkowego wyprowadził się lub do jego okręgu szacunkowego wprowadził się, wówczas powinien porozumieć się z przewodniczącym Komisji szacunkowej nowego, względnie dotychczasowego miejsca zamieszkania podatnika, celem ustalenia właściwego okręgu szacunkowego dla odnośnego podatnika.

Przy wzajemnem porozumieniu się powinni przewodniczący Komisji szacunkowych przestrzegać zasad niżej wyłuszczonych. Wymiar podatku następuje zawsze w okręgu nowego miejsca zamieszkania:

1) dla podatników, którzy do chwili zmiany miejsca zamieszkania nie złożyli jeszcze zeznania, lub jeżeli zeznanie złożyli, o ile przewodniczący Komisji dawnego miejsca zamieszkania sądzi, że zeznania te wymagają przedstawień wątpliwości i ważniejszych korespondencji z podatnikiem;
2) dla podatników, którzy życzą sobie być opodatkowani w nowem miejscu zamieszkania, o ile wymiar podatku dla nich nie nastąpił jeszcze w dotychczasowem miejscu zamieszkania.

Również i w innych wypadkach, niż pod 1) i 2) omówionych, można przekazać wymiar podatku Komisji szacunkowej nowego miejsca zamieszkania, jeżeli to w danym wypadku okaże się wskazanem na podstawie szczególnych okoliczności, uzasadniających prawidłowe uskutecznienie wymiaru.

W żadnym wypadku nie można przystąpić do wymiaru w nowem miejscu zamieszkania, zanim odnośni przewodniczący Komisji szacunkowych, przez wzajemne porozumienie się, nie ustalą, że podatnik w dawnem miejscu zamieszkania nie będzie opodatkowany.

O ile o miejscu opodatkowania decyduje miejsce pobytu podatnika, wówczas przy zmianie miejsca pobytu należy stosować analogiczne wskazówki, odnoszące się do zmiany miejsca zamieszkania.

Pobyt podatnika w zakładzie dla obłąkanych lub innym zakładzie leczniczym, pozbawienie czasowej wolności wskutek kary aresztu oraz czasowa nieobecność w miejscu zamieszkania z innych powodów nie wpływa sama przez się na zmianę miejsca opodatkowania.

W razie przeniesienia uznaje się nowe miejsce przeznaczenia za siedzibę służbową od tego terminu, od którego przeniesiony objął czynności służbowe w nowem miejscu przeznaczenia. Czasowe przydzielenie osób wojskowych z ich miejsca garnizonowego uznaje się za równorzędne z przeniesieniem, jeżeli to przydzielenie zostało z góry postanowione na przeciąg czasu, dłuższy niż 6 miesięcy.

Począwszy od § 49 powołane w nagłówkach Nr. Nr. artykułów, dotyczące ustawy o podatku majątkowym, drukowane są kursywą. Ta sama forma druku przyjęta jest dla przepisów, dotyczących podatku majątkowego, traktowanego w nin. rozporządzeniu równolegle z podatkiem dochodowym; tam więc, gdzie rozporządzenie wspomina o obydwóch tych podatkach, należy rozumieć wyłącznie podatek dochodowy.

CZĘŚĆ II.

Nadzór nad stosowaniem ustawy i organa wymierzające podatek. Czynności wstępne do wymiaru. Zeznania.

ROZDZIAŁ I.

Nadzór nad stosowaniem ustawy i organa wymierzające podatek.

(do art. 3 1 i *136* ustawy).

§ 50. Naczelny nadzór nad załatwianiem spraw podatku dochodowego *i podatku majątkowego*, oraz piecza nad ścisłem i jednolitem wykonywaniem przepisów tudzież rozstrzyganie kwestji spornych co do stosowania tych przepisów należy do Ministra Skarbu.

§ 51. Ogólny zarząd sprawami podatku dochodowego *i podatku majątkowego*, oraz nadzór nad stosowaniem i wykonywaniem przepisów ustawy i wydanych do niej rozporządzeń w okręgach izb skarbowych należy do *Dyrektorów* Izb skarbowych.

W razie wątpliwości co do wykładni i stosowania postanowień ustawy oraz przepisów zawartych w rozporządzeniach, *Dyrektorzy* Izb skarbowych zwracają się o wyjaśnienie lub rozstrzygnięcie do Ministra Skarbu.

Dyrektorzy Izb skarbowych w szczególności mają nadzór:

1) nad tworzeniem Komisji szacunkowych,
2) nad czynnościami podległych władz skarbowych i Naczelników Urzędów skarbowych w przedmiocie ewidencji osób, podlegających podatkowi dochodowemu *i majątkowemu*, oraz źródeł dochodowych *i przedmiotów majątkowych*, należących do podatników,
3) nad czynnościami wymiarowemi, a w szczególności nad ustalaniem dochodu *i oszacowaniem wartości majątku*,
4) nad wpłacaniem *tych podatków* i nad *ich ściąganiem*,
5) nad prowadzeniem biurowości, dotyczącej *tych podatków*.

Tytuł: „Dyrektor Izby Skarbowej" zastąpiony został tytułem: „Prezes Izby Skarbowej" na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

§ 52. Do Izb skarbowych należy:
1) określenie miejscowości, w których winny być złożone wykazy wymienione w art. art. 46 — 48 ustawy;
2) dostarczenie przewodniczącym Komisji szacunkowych potrzebnych druków formularzy do podatku dochodowego *i podatku majątkowego;*
3) zaopatrzenie Kas skarbowych w formularze i w księgi rachunkowe do *tych podatków;*
4) przygotowywanie spraw na posiedzenia Komisji odwoławczych, prowadzenie biurowości tych Komisji i wykonanie ich decyzji;
5) określenie właściwego miejsca opodatkowania tych osób z pośród podatników, którym w obrębie izby skarbowej wymierzono podatek równocześnie w kilku okręgach szacunkowych, oraz przedstawianie do decyzji Ministerstwa Skarbu wniosków w tym przedmiocie co do spraw, obejmujących równocześnie okręgi szacunkowe, położone w obrębie kilku izb skarbowych;
6) przedstawianie do decyzji Ministerstwa Skarbu wszystkich spraw jemu wyraźnie zastrzeżonych.

Organa wymierzające podatek.

(do art. 32 i *135* ustawy).

§ 53. Celem ustalenia dochodu, *oszacowania majątku* i wyznaczenia stawki podatku dochodowego *oraz podatku majątkowego* powołuje się w pierwszej instancji Komisje szacunkowe, a w drugiej instancji — Komisje odwoławcze.

Dla przygotowania spraw mogą Komisje wyłaniać potrzebną ilość podkomisji.

§ 54. *Izby skarbowe ustalają w pierwszej instancji podlegający podatkowi zysk wszystkich towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków oraz uskuteczniają wymiar podatku tym towarzystwom i zakładom.*

Właściwość Izb skarbowych *w tym względzie* określa się:
a) co do towarzystw i zakładów krajowych — według siedziby głównego zarządu pomienionego rodzaju towarzystw i zakładów,
b) co do towarzystw i zakładów zagranicznych — według postanowień § 49 nin. rozp., dotyczących miejsca opodatkowania.

Ustęp pierwszy niniejszego paragrafu uległ zmianie na mocy § 7 rozporządzenia Ministra Skarbu z 30 kwietnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 338), który przewiduje opodatkowanie przez komisje szacunkowe dla spraw podatku dochodowego towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, których kapitał zakładowy nie przekracza 100.000 zł. Obecnie więc ustęp 1 § 54 obowiązuje w stosunku do spółek akcyjnych oraz tych tow. i zakł., których kapitał zakładowy przekracza 100.000 zł.

Komisje szacunkowe.

(do art. 32 i *135* ustawy).

§ 55. Ilość Komisji szacunkowych, ich miejsce urzędowania oraz obszar działalności zostaną określone osobnem rozporządzeniem.

Komisje odwoławcze.

(do art. 36 i *136* ustawy).

§ 56. Komisje odwoławcze powołuje się przy każdej Izbie skarbowej. W siedzibie tej Izby odbywają się posiedzenia Komisji.

Zakres działalności Komisji odwoławczych rozciąga się na obszar podlegający kompetencji Izby skarbowej.

Organizacja Komisji szacunkowych i odwoławczych.

(do art. art. 34 — 36 i 38 — 40 ustawy).

§ 57. Członków Komisji z pośród płatników podatku dochodowego i ich zastępców należy wybrać i mianować w takim czasie, aby mogli przystąpić do sprawowania swych czynności od 1 stycznia tego roku, od którego rozpoczyna się ich trzechletni okres urzędowania.

Wybory i mianowania członków Komisji na pierwszy okres, który upływa z końcem roku 1923, należy uskutecznić najpóźniej do 1 lipca 1921 r.

Wybory i mianowania należy przeprowadzić w ten sposób, aby istniejące w każdym okręgu szacunkowym główne źródła dochodu, o ile możności, były równomiernie reprezentowane przez przedstawicieli różnych kategorji dochodów, podlegających podatkowi dochodowemu, przedewszystkiem z pośród tych, którzy mieszkają stale w okręgu Komisji.

§ 58. Przewodniczący Komisji mają zapoczątkować tworzenie Komisji oraz czuwać nad ich należytym składem i kompletem.

W tym celu *Dyrektorzy* Izb skarbowych, względnie Naczelnicy Urzędów skarbowych mają w szczególności wezwać piśmiennie właściwe instytucje do przeprowadzenia wyborów wymaganej ilości członków Komisji odwoławczych, względnie szacunkowych i zastępców członków, wyznaczając tym instytucjom odpowiedni termin do dokonania wyborów, aby po dokonaniu wyborów nastąpiły niezwłocznie mianowania reszty członków Komisji i ich zastępców przez *Dyrektora* właściwej Izby skarbowej, względnie Ministra Skarbu w myśl art. 34 i 36 ustawy.

§ 59. Organa wykonawcze instytucji, powołanych do wyboru członków i zastępców członków Komisji, obowiązane są komunikować bezzwłocznie o wybranych osobach przewodniczącym właściwych Komisji. O osobach wybranych na członków i zastępców członków Komisji szacunkowej mają przewodniczący Komisji szacunkowych zawiadomić odnośnego *Dyrektora* Izby skarbowej. W powyższych zawiadomieniach należy podać imię, nazwisko, zawód względnie zatrudnienie oraz miejsce zamieszkania (dokładny adres) każdego z wybranych.

§ 60. Jeżeli w skład Komisji wybrano osoby nie odpowiadające warunkom, przewidzianym w art. art. 34, 36, 38 i 39 ustawy, wówczas przewodniczący Komisji zwraca się do właściwych instytucji z żądaniem wyboru nowych członków lub zastępców w miejsce niewłaściwie wybranych.

§ 61. Gdyby wybór członków i zastępców członków Komisji nie został dokonany w terminie wyznaczonym, wówczas uzupełnienie składu Komisji następuje drogą zamianowania.

Brakujących z wyboru członków i zastępców członków Komisji szacunkowych mianuje *Dyrektor* Izby Skarbowej, a takichże członków i zastępców członków Komisji odwoławczych — Minister Skarbu na wniosek właściwych przewodniczących.

§ 62. Osoby, wybrane lub zamianowane na członków, względnie zastępców członków Komisji, nie mogą bez dostatecznych powodów uchylać się od pełnienia swych obowiązków.

§ 63. W razie równoczesnego wyboru na członka Komisji szacunkowej i odwoławczej, wybrany obowiązany jest oświadczyć instytucji wybierającej, do jakiej Komisji wybór przyjmuje.

W takim wypadku należy dokonać nowych wyborów na członka tej Komisji, w której wybrany nie życzy sobie uczestniczyć. To samo obowiązuje i zastępców członków Komisji.

§ 64. Jeżeli w ciągu urzędowania którykolwiek z członków Komisji utraci możność pełnienia swych obowiązków, wówczas powinien złożyć o tem piśmienne oświadczenie przewodniczącemu właściwej Komisji, z podaniem okoliczności uzasadniających ustąpienie.

§ 65. W wypadku przewidzianym w § 64 nin. rozp. przewodniczący Komisji powołuje w miejsce ustępującego jego zastępcę.

Gdyby i zastępca członka Komisji nie mógł przyjmować udziału w pracach Komisji, wówczas przewodniczący przedsiębiorą środki celem dokonania uzupełniającego wyboru lub zamianowania.

Uzupełnienie kompletu następuje również wtedy, gdy członek lub zastępca członka Komisji straci prawo obieralności lub przestanie być płatnikiem podatku dochodowego w okręgu danej Komisji (śmierć, wyprowadzenie się i t. p.).

§ 66. Członek Komisji, obejmujący opróżnione stanowisko, pełni obowiązki tylko do końca okresu urzędowania swego poprzednika.

§ 67. Członkowie Komisji, którzy ustępują z powodu upływu ich okresu urzędowania, mogą być ponownie wybrani.

§ 68. Przewodniczący Komisji utrzymują w ścisłej ewidencji skład członków i zastępców członków zarówno wybranych, jak i mianowanych.

Obowiązki i prawa przewodniczących oraz członków Komisji.

(do art. art. 37, 41 — 45 ustawy).

§ 69. Przewodniczący zwołują Komisje w miarę potrzeby.

Zwołanie następuje przez zaproszenie każdego członka, względnie jego zastępcy pod adresem, wskazanym w aktach, dotyczących składu Komisji, z oznaczeniem dnia, godziny i miejsca posiedzenia oraz z podaniem

porządku dziennego, w którym sprawy różnorodne wymienia się oddzielnie, sprawy zaś jednorodne co do treści łączy się w jeden punkt.

Członkom Komisji, mieszkającym w tej samej miejscowości, w której ma się odbyć posiedzenie, zawiadomienia wysyła się w takim czasie, aby zostały doręczone ile możności na trzy dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia.

Zawiadomienia zaś członków Komisji, mających miejsce zamieszkania poza siedzibą Komisji, należy wysłać również w takim czasie, aby zostały doręczone ile możności na tydzień przed posiedzeniem.

§ 70. Członkowie Komisji zaproszeni na posiedzenie są obowiązani przybyć punktualnie lub bezzwłocznie po otrzymaniu zaproszenia usprawiedliwić wobec przewodniczącego niemożność przybycia.

Przewodniczący, o ile pozostało dość czasu, wysyła zaproszenie zastępcy tego członka, który uprzedził o swojej nieobecności.

§ 71. Zastępcy, zaproszeni w miejsce członków, biorą udział w pracach Komisji z głosem stanowczym.

§ 72. Przed otwarciem posiedzenia przewodniczący przedewszystkiem ustala ilość przybyłych członków, sprawdza, czy zawiadomienia o posiedzeniu zostały doręczone wszystkim członkom i decyduje o ważności posiedzenia.

Posiedzenie jest ważne, jeżeli oprócz przewodniczącego jest obecną połowa ogólnej ilości członków.

§ 73. Jeżeli pierwsze posiedzenie nie mogło się odbyć skutkiem niedostatecznej liczby obecnych, wówczas sporządza się o tem krótki protokół, który podpisuje przewodniczący i którykolwiek z przybyłych na posiedzenie członków Komisji.

Przy zwołaniu następnie drugiego posiedzenia z tym samym porządkiem dziennym, przewodniczący uprzedza członków Komisji w wysyłanych im powtórnych zawiadomieniach, że w myśl części trzeciej art. 41 ustawy, to drugie posiedzenie będzie ważne bez względu na ilość obecnych członków.

§ 74. W razie nieprzybycia na drugie posiedzenie przynajmniej dwóch członków, przewodniczący zaprasza do udziału w posiedzeniu z prawami członków dwie osoby z pomiędzy płatników podatku dochodowego.

§ 75. Czynnościami Komisji kieruje przewodniczący, wykonuje uchwały Komisji i jest odpowiedzialny za należyte stosowanie ustawy.

Przewodniczący między innemi: zagaja i zamyka posiedzenia Komisji, przedstawia do rozważania i rozstrzygnięcia sprawy wniesione na porządek dzienny, prowadzi obrady, poddaje wnioski pod głosowanie i t. d.

W nieobecności przewodniczącego, wszystkie jego czynności sprawuje jego zastępca, który ponosi odpowiedzialność za przewodnictwo.

Obrady Komisji toczą się ustnie i są tajne.

W razie wyłonienia się w toku obrad kilku wniosków w jednym i tym samym przedmiocie, przewodniczący decyduje o kolejności głoso-

wania nad niemi, kierując się zasadą, że należy najpierw poddać pod głosowanie wniosek, który jest najkorzystniejszy dla interesów Skarbu.

Ten wniosek zostaje przyjęty i uważa się za uchwalony przez Komisję, który otrzyma bezwzględną większość głosów obecnych członków.

Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu, rozstrzyga jedynie w razie równości głosów.

Jeżeli przy głosowaniu nad wnioskami o wysokości pewnej cyfry nie można osiągnąć ani bezwzględnej większości, ani równości głosów obecnych członków, wówczas należy doliczać głosy za cyfrą najniekorzystniejszą dla podatnika tak długo do głosów za cyfrą najbliższą dla podatnika korzystniejszą, aż okaże się większość lub równość głosów obecnych członków.

§ 76. Członkowie Komisji nie mogą zabierać głosu w wypadkach rozważania i rozstrzygania opodatkowania ich samych, tudzież osób, do których pozostają w stosunku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linji wstępnej albo zstępnej lub do trzeciego stopnia w linji bocznej, albo wreszcie w stosunku służbowym. Przed rozpoczęciem obrad w takich wypadkach, opuszcza dotyczący członek miejsce obrad aż do chwili powzięcia uchwały.

Członek Komisji, będący jawnym lub cichym wspólnikiem albo pełnomocnikiem podatnika lub jego opiekunem, kuratorem, doradcą prawnym i t. p., nie może również być obecnym ani przy rozważaniu wysokości dochodu, względnie zysku *lub wartości majątku,* ani przy głosowaniu nad opodatkowaniem takiego podatnika.

Przewodniczący w wypadkach, wymienionych w niniejszym paragrafie, oddaje zawsze kierownictwo swemu zastępcy albo jednemu z członków, wybranemu przez Komisję.

§ 77. Gdy przewodniczący Komisji szacunkowej nie zgadza się z uchwałą Komisji, wtedy wstrzymuje wykonanie uchwały i wraz ze swym umotywowanym wnioskiem przedstawia sprawę do decyzji Komisji odwoławczej.

§ 78. Z każdego posiedzenia Komisji winien być sporządzony zwięzły protokół, obejmujący przedmioty wniesione pod obrady oraz zapadłe uchwały bez przebiegu obrad.

W przedmiotach większej wagi w protokóle przytoczyć należy również podstawy, na których się opiera uchwała Komisji.

W protokóle zamieszcza się oświadczenia tych członków, nie zgadzających się z decyzją Komisji, którzy tego zażądają.

Do prowadzenia protokółów na posiedzeniach Komisji wyznacza przewodniczący sekretarza z grona podwładnych mu urzędników.

Protokół winien być podpisany przez przewodniczącego i przynajmniej dwóch przy obradach obecnych członków.

§ 79. Przewodniczący, jak również wszyscy członkowie Komisji i zastępcy członków Komisji są obowiązani przy wykonywaniu swych czynności postępować bezstronnie bez względu na osobę, według najlepszej wiedzy i sumienia, oraz zachować w najściślejszej tajemnicy wszystko to, o czem dowiedzą się podczas obrad w ogólności, a w szczególności o stosunkach majątkowych i dochodowych podatników.

§ 80. Od członków i zastępców członków Komisji, którzy nie są urzędnikami państwowymi, przewodniczący odbiera na wstępie ich urzędowania uroczyste ślubowanie przez podanie ręki, że przy obradach Komisji będą postępować bezstronnie bez względu na osobę, według najlepszej wiedzy i sumienia i zachowają w najściślejszej tajemnicy wszystko to, o czem się dowiedzą podczas obrad w ogólności, a w szczególności o stosunkach majątkowych i dochodowych podatników.

Przed odebraniem ślubowania przewodniczący obowiązany jest zwrócić uwagę członków i zastępców członków Komisji na postanowienia karne, zawarte w art. 97 ustawy.

Imiona i nazwiska osób, które złożyły ślubowanie, uwidacznia się w protokóle odnośnego posiedzenia.

§ 81. Członkom i zastępcom członków Komisji, którzy nie są urzędnikami państwowymi, zwraca się koszty podróży z miejsca zamieszkania na posiedzenia Komisji i zpowrotem, oraz wypłaca się diety, jako wynagrodzenie za stratę czasu, spowodowaną udziałem w posiedzeniach Komisji. Koszty podróży zwraca się tylko wówczas, gdy odległość od miejsca zamieszkania członka lub zastępcy członka Komisji do miejsca urzędowania Komisji wynosi więcej, niż dwa kilometry.

Koszty podróży zwraca się w wysokości nie przekraczającej:

1) przy podróży koleją	—	ceny biletu II kl. w pociągu osobowym;
2) „ „ statkiem wodnym	„ „ I „	na statku;
3) „ „ kołowej, odbytej karetką, dyliżansem, omnibusem, tramwajem i t. p.	„ „ I „	w karetce, dyliżansie, omnibusie i t. p. albo ceny pobieranej od każdego z jadących w jednakowej kwocie;
4) „ „ kołowej, odbytej w inny sposób, jeżeli na danej odległości niema wyżej wymienionych zbiorowych środków przewozowych,		ceny taryfowej, obowiązującej w danym powiecie dla podwód, dostarczanych w razie podróży służbowych funkcjonarjuszom państwowym.

Cenami pod 3 i 4 należy się również kierować przy określeniu podlegających zwrotowi kosztów dojazdu z dworca i do dworca kolejowego, względnie z przystani i do przystani.

Diety przyznaje się w takiej samej wysokości, jak funkcjonarjuszom państwowym, zaliczonym do VII stopnia płacy.

ROZDZIAŁ II.

Czynności wstępne do wymiaru.

(do art. art. 46 — 49 ustawy).

§ 82. Corocznie przed 1 października roku, poprzedzającego rok podatkowy, Izby skarbowe, na wnioski przewodniczącego Komisji sza-

cunkowych, określają, w jakich miejscowościach na nadchodzący rok podatkowy osoby, wymienione w art. art. 46 — 48 ustawy, są obowiązane składać wykazy temi artykułami wymagane.

Powyższe wnioski winny być przedstawiane najpóźniej do 15 września i co do każdej projektowanej miejscowości poparte danemi, wykazującemi:

1) nazwę miejscowości;
2) ilość mieszkańców;
3) ilość zakładów handlowych i przemysłowych;
4) ilość zabudowanych posiadłości nieruchomych z podaniem osobno ilości posiadłości całkowicie lub częściowo za czynszem odnajmowanych;
5) ilość posiadaczy mieszkań, zamieszkałych we własnych domach;
6) ilość posiadaczy mieszkań, zamieszkałych w cudzych domach;

oraz w przybliżeniu:

7) ilość osób, stanowiących głowy rodziny i
8) *ilość osób, otrzymujących uposażenia służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach lub w naturze, a to oddzielnie za służbę państwową i samorządową i oddzielnie za służbę innego rodzaju.*

Pkt. 8) utracił moc obowiązującą ze względu na odmienny sposób opodatkowania dochodu ze źródeł, wymienionych w powyższym punkcie; p. przepisy § 19—24 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 22 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 301).

Równocześnie do wniosków dołącza się wykaz ilości niezużytych i znajdujących się w rozporządzeniu przewodniczących formularzy druków.

§ 83. We wnioskach, przedstawianych w myśl § 82 nin. rozp., należy uwzględnić przedewszystkiem miejscowości o znaczniejszej ilości mieszkańców, oraz skupienia ludności o wybitniejszym charakterze handlowym lub przemysłowym, następnie zaś miejscowości ze znaczniejszą stosunkowo liczbą odnajmowanych za czynszem mieszkań i pomieszczeń.

§ 84. Po określeniu miejscowości w trybie, wskazanym w §§ 82 i 83 nin. rozp., Izby skarbowe niezwłocznie komunikują o postanowieniach swych w tym względzie właściwym przewodniczącym Komisji szacunkowych i równocześnie, kierując się danemi, zawartemi we wnioskach przewodniczących, zamawiają potrzebną ilość formularzy druków, z zaznaczeniem w zamówieniu, że formularze winny być wygotowane i dostarczone w terminie miesięcznym od daty zamówienia.

§ 85. Bezzwłocznie po otrzymaniu potrzebnych formularzy, Izby skarbowe najpóźniej do 15 listopada zaopatrują poszczególnych przewodniczących w odpowiednią ilość formularzy z poleceniem obwieszczenia lub rozesłania tychże stosownie do ich przeznaczenia odnośnym osobom, władzom, urzędom, instytucjom i przedsiębiorstwom.

Odpowiednie formularze przewodniczący Komisji szacunkowej rozsyłają w swych okręgach albo bezpośrednio właścicielom, względnie dzierżawcom lub rządcom domów, albo za pośrednictwem samorządów gmin miejskich i wiejskich, celem doręczenia lokatorom i głowom rodziny.

Dla udogodnienia osobom interesowanym, zgłaszającym się po formularze, przewodniczący Komisji posyłają pewną ilość odpowiednich formularzy samorządom gmin miejskich i wiejskich, kasom państwowym i innym instytucjom i urzędom po porozumieniu się z niemi.

§ 86. Rozesłanie formularzy winno być uskutecznione przez przewodniczących Komisji szacunkowych przed 15 grudnia roku, poprzedzającego rok podatkowy.

§ 87. Miejscowości, określone w myśl § 82 nin. rozp. i dokonanie rozesłania formularzy przewodniczący Komisji szacunkowych podają do ogólnej wiadomości, najpóźniej do 15 grudnia, publicznem obwieszczeniem, wydrukowanem w miejscowych pismach, oraz rozlepionem w odnośnych miejscowościach na słupach, narożnikach i innych widocznych miejscach. Tem samem obwieszczeniem przewodniczący Komisji szacunkowych wzywają lokatorów, głowy rodziny, właścicieli domów, *władze, urzędy, instytucje publiczne i prywatne towarzystwa, przedsiębiorstwa oraz wszelkiego rodzaju pracodawców* do składania wymaganych wykazów w terminie przepisanym ustawą właściwym Komisjom szacunkowym, względnie urzędom skarbowym.

P. uwagę do pkt. 8 § 82.

W obwieszczeniach tych należy zwrócić uwagę na skutki prawne z powodu niezłożenia wykazów i zarazem zaznaczyć, że interesowane osoby winny same zatroszczyć się o odbiór formularzy, które w razie potrzeby mogą być otrzymane bezpłatnie we właściwych urzędach skarbowych, kasach państwowych i innych wyznaczonych w obwieszczeniu miejscach.

§ 88. W miejscowościach, które określiła w myśl § 82 nin. rozp. właściwa Izba skarbowa, każdy, kto zajmuje mieszkanie (lokator), jest obowiązany corocznie najpóźniej do 1 stycznia dostarczyć właścicielom domów lub ich zastępcom (dzierżawcom lub zarządzającym niemi), za potwierdzeniem odbioru, *według przepisanego wzoru, wykazy osób, zamieszkałych w dniu 15 grudnia w jego mieszkaniu i mającym samoistny dochód bez względu na to, w jakiej wysokości te osoby otrzymują dochód.*

Obwieszczenie Ministra Skarbu zamieszczone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu z 1927 r. Nr. 33—34 poz. 354 wprowadziło jeden nowy wzór formularza: „Lista szczegółowa osób zamieszkałych w lokalu Nr. . . ".

§ 89. W wykazach, wymaganych przepisami § 88 nin. rozp., należy umieścić tylko osoby zamieszkałe w mieszkaniach w dniu 15 grudnia.

Wykazy winny obejmować posiadaczy mieszkań, członków ich rodzin, mających samoistny dochód, oraz osoby, które, znajdując się w stosunku służbowym do posiadaczy mieszkań, u nich zamieszkują, jak np. guwernantki, bony, sekretarze osobiści, subjekci, służba domowa (kucharki, lokaje) i t. p., wreszcie sublokatorów, odnajmujących pokoje lub części mieszkania.

Do wykazów winny być wpisane również i te osoby, które przypadkowo lub chwilowo były nieobecne w mieszkaniu w dniu 15 grudnia, lecz pozostawiły pomieszczenia do dalszego swego użytku.

Do liczby zamieszkałych nie należą osoby przypadkowo w tym terminie przebywające, a mające miejsce zamieszkania w innych miejscowościach, oraz osoby odnajmujące pomieszczenia nie w celu zamieszkania, lecz dla spełniania czynności służbowych lub zawodowych (np. pomieszczenia wynajęte przez lekarzy, adwokatów, ajentów handlowych i t. p. dla przyjęć chorych, klijentów, interesantów).

§ 90. Utrzymujący hotele, pokoje umeblowane, pensjonaty, gospody, domy zajezdne, oraz inne zakłady, przeznaczone do wynajęcia pomieszczeń na zamieszkania, jak zakłady lecznicze, sanatorja i t. p., wciągają do wykazów tylko te zamieszkałe w ich zakładach osoby, które, odnajmując pomieszczenia na miesiące lub chociażby na doby, zamieszkują dłużej, jak dwa miesiące. Wymienione osoby włącza się do wykazów również i w tym wypadku, gdy były nieobecne w dniu 15 grudnia, lecz odnajęte pomieszczenia zatrzymały nadal dla siebie.

§ 91. W terminie wyznaczonym w art. 45 ustawy posiadacze mieszkań składają wykazy, wymienione w § 88 nin. rozp., właścicielom domów, dzierżawcom lub ich zastępcom, od których otrzymują potwierdzenie odbioru.

§ 92. *W tych samych miejscowościach, które w myśl § 82 nin. rozp. określiła właściwa władza skarbowa, głowy rodziny zarówno zajmujące (lokatorzy), jak i odnajmujące (sublokatorzy) mieszkania, a obowiązane do opłaty podatku dochodowego, winny do 1 stycznia złożyć właścicielom domów, dzierżawcom lub ich zastępcom, albo właściwej władzy skarbowej, za potwierdzeniem odbioru, na przepisanym formularzu wykaz wszystkich będących w dniu 15 grudnia na ich utrzymaniu członków rodziny bez względu na miejsce zamieszkania lub pobytu tych członków.*

Wykazy te można przesłać właściwej Komisji szacunkowej również pocztą.

Utracił moc obowiązującą wobec wprowadzenia nowego formularza — p. uwagę do § 88.

§ 93. Właściciele domów, w których znajduje się kilka, albo i więcej mieszkań, układają otrzymane wykazy albo w porządku kolejnym według numerów mieszkań, o ile mieszkania w ich domach są ponumerowane, albo w porządku alfabetycznym według nazwisk osób obowiązanych do złożenia wykazów, o ile mieszkania nie posiadają numerów, a to co do każdej posiadłości domowej oddzielnie.

Do ułożonych w ten sposób wykazów właściciele domów, względnie ich zastępcy lub dzierżawcy, o ile zajmują pomieszczenia we własnym domu, dołączają *wykaz zamieszkałych w ich mieszkaniu osób, a o ile zarazem stanowią głowy rodziny, dołączają również i wykaz* będących na ich utrzymaniu członków rodziny, poczem najpóźniej do 15 stycznia roku podatkowego składają wykazy, za potwierdzeniem odbioru, do właściwej Komisji szacunkowej.

Zamiast wykazów, przewidzianych w tym ustępie, dołącza się obecnie listę szczegółową w myśl uwagi do § 88.

Właściciele domów (dzierżawcy lub zastępcy) mogą przesyłać wykazy do właściwej Komisji szacunkowej również za pośrednictwem poczty.

§ 94. Równocześnie z wykazami, złożonemi przez lokatorów, oraz przez głowy rodziny, właściciele domów lub posiadłości budynkowych (dzierżawcy lub zastępcy) są obowiązani dostarczyć (za potwierdzeniem odbioru), właściwej władzy skarbowej na przepisanym formularzu imienne listy osób, które w dniu 15 grudnia zajmowały w ich posiadłościach budynkowych mieszkania lub pomieszczenia, przeznaczone dla zakładów handlowych lub przemysłowych np. na sklepy, fabryki, warsztaty, składy, śpichlerze, stajnie, garaże i t. p. z oznaczeniem rocznej wysokości umówionej ceny najmu za wynajęte mieszkania lub pomieszczenia, względnie wartości czynszowej mieszkania lub pomieszczenia, oddanego do bezpłatnego użytku albo zajętego przez samego właściciela domu, albo posiadłości budynkowej.

§ 95 — 97 utraciły moc obowiązującą (p. uwagę do pkt. 8 § 82).

§ 98. Po otrzymaniu wykazów, wymienionych w §§ 88, 92 i 94 niniejszego rozporządzenia, Urzędy skarbowe porównują wykazy, dostarczone przez posiadaczy mieszkań, z wykazami składanemi przez właścicieli domów, *a wykazy, złożone przez głowy rodziny, z wykazami, dostarczonemi przez posiadaczy mieszkań* i sprawdzają, czy wszyscy posiadacze mieszkań i głowy rodziny dopełnili obowiązku włożonego na nich art. art. 46 i 47 ustawy.

P. uwagę do § 88.

§ 99. Urzędy skarbowe, posiłkując się posiadanemi materjałami z dziedziny innych podatków, sprawdzają również, czy dostarczone wykazy obejmują wszystkie domy w odnośnych miejscowościach *i czy wszystkie wykazy, wymagane art. 48 ustawy, złożone zostały przez osoby fizyczne i prawne, wymienione w § 95 niniejszego rozporządzenia.*

P. uwagę do § 95.

§ 100. Na dowód złożenia wykazów, wymaganych z mocy art. art. 46—48 ustawy, wydaje się pokwitowanie na przepisanym formularzu.

Osoby, które nie złożyły wspomnianych wykazów, albo w złożonych wykazach nie umieściły dostatecznych danych, przewodniczący Komisji przynagla pisemnie do złożenia lub uzupełnienia wykazów.

§ 101. O wszystkich osobach, mających samoistny dochód, zarówno zamieszkujących w danym okręgu szacunkowym, jak i o osobach, które, zamieszkując poza obszarem okręgu szacunkowego, mają w tym okręgu źródła dochodu, przewodniczący Komisji czerpie niezbędne wiadomości: z danych urzędów ziemskich, urzędów ubezpieczeniowych i urzędów gminnych, z danych samorządów powiatowych, miejskich i gminnych, z materjałów, dotyczących rozkładu podatku gruntowego we wsiach, z materjałów, dotyczących podatku majątkowego, przemysłowego, *od zysków wojennych*, od spadków i darowizn, z nieruchomości miejskich i innych.

Przy korzystaniu z powyższych danych i materjałów należy robić wyciągi nietylko co do jakości i ilości samych źródeł dochodowych, lecz również w miarę możności i co do osiągniętych dochodów, co do ciężarów podatkowych, powinności, świadczeń i t. p.

Dekret z dn. 5 lutego 1919 r. w przedmiocie wprowadzenia podatku od zysków wojennych utracił moc obowiązującą (p. Nr. 12 poz. 136 z 1919 r.).

Co się tyczy wiadomości o osobach, które mieszkały poza obszarem Rzeczypospolitej, a od 1 stycznia roku podatkowego obrały sobie miejsce zamieszkania na obszarze, na który rozciąga się moc obowiązująca ustawy, albo przybyły do tegoż obszaru dla zarobku i osiągają dochody, podlegające podatkowi dochodowemu, przewodniczący Komisji odnośnie do powierzonego mu okręgu, zasięga informacji u władz i urzędów, prowadzących rejestrację tej kategorji osób.

Prace przygotowawcze w tym kierunku przewodniczący Komisji mają podjąć bezzwłocznie po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

§ 102. Na podstawie materjałów i wiadomości, otrzymanych i zebranych zgodnie z §§ 88, 92, 94, 95 i 101 niniejszego rozporządzenia, przewodniczący Komisji sporządza na osobnych kartkach listę imienną domniemanych płatników podatku dochodowego i majątkowego.

Na każdej kartce przewodniczący Komisji umieszcza posiadane dane, dotyczące dochodu *i majątku płatnika.*

Lista ta ma zawierać cztery grupy osób, a mianowicie:

a) zamieszkujących lub przebywających w dniu 15 grudnia w okręgu szacunkowym;
b) zamieszkujących poza obszarem okręgu szacunkowego, a w tym okręgu posiadających źródła dochodu, wymienione w art. 3 ustawy;
c) zamieszkujących poza obszarem Rzeczypospolitej, a w okręgu szacunkowym posiadających dochody, płynące ze źródeł wymienionych w art. 1 ustęp 2 ustawy;
d) podlegających opodatkowaniu w ciągu roku podatkowego na zasadzie części drugiej art. 76 ustawy.

§ 103. Oprócz listy, przewidzianej w poprzednim paragrafie, przewodniczący Komisji sporządza również systemem kartkowym na przepisanym formularzu listy imienne:

a) tych osób prawnych, których zarząd ma siedzibę w okręgu szacunkowym;
b) tych osób prawnych, które, mając siedzibę zarządu poza obszarem okręgu szacunkowego, posiadają w okręgu szacunkowym źródła dochodu, wymienione w art. 3 ustawy;
c) tych osób prawnych, które, mając siedzibę zarządu poza obszarem Rzeczypospolitej, posiadają w okręgu szacunkowym źródła dochodu, wymienione w ustępie 2 art. 1 ustawy;
d) tych osób prawnych, które podlegają opodatkowaniu w ciągu roku podatkowego na zasadzie części drugiej art. 76 ustawy.

Takie same listy sporządzają Izby skarbowe co do towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków.

Przepis powyższy uległ zmianie w myśl § 7 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 338).
P. uwagę do § 54.

§ 104. W odpowiednich przedziałkach listy domniemanych płatników należy wpisać krótko i zwięźle: jakość, ilość i miejsce położenia źródeł dochodowych, oraz przedmiotów majątkowych i sporządzić te listy w taki sposób, aby w każdym roku podatkowym, na termin wyznaczony do składania zeznań, obejmowały spisy i wiadomości, dotyczące wszystkich osób danego okręgu szacunkowego, o których przewodniczący Komisji mógł się dowiedzieć.

W razie otrzymania po wspomnianym terminie dodatkowych wiadomości o osobach, które już są wpisane do listy, dodatkowe wiadomości notuje się na kartce odnośnej osoby. Jeżeli takie wiadomości dotyczą osób, nie objętych listą, wówczas dla takich osób sporządza się nowe kartki, które umieszcza się w stosownej grupie odpowiedniej listy.

Przedziałka „uwagi" przeznaczoną jest przedewszystkiem do zapisania jakości urządzenia domowego, długów, powinności, świadczeń i t. p.

Kartki w każdej grupie danej listy winny być ułożone w porządku alfabetycznym nazwisk, domniemanych płatników.

Listy domniemanych płatników z roku poprzedniego, odpowiednio uzupełnione i poprawione, służą na rok następny.

Jeżeliby w stanie dochodu *i majątku* danej osoby nastąpiły tak znaczne zmiany, że zachodziłaby potrzeba poczynienia licznych uzupełnień i poprawek, wówczas w takich wypadkach sporządza się nowe kartki w miejsce dawniejszych.

§ 105. Jeżeli na podstawie wiadomości, odnotowanych w odnośnej kartce listy domniemanych płatników, przewodniczący Komisji (Izba skarbowa) powezmie przekonanie, że dana osoba osiąga taki dochód *lub posiada taki majątek,* który uzasadnia obowiązek opłacania podatku dochodowego *lub majątkowego,* wówczas zakłada dla osoby fizycznej arkusz wymiarowy na przepisanym formularzu, dla osoby prawnej zaś na odrębnym formularzu. Równocześnie wypełnia dokładnie karty źródeł dochodu *tudzież przedmiotów majątkowych oraz ciężarów, powinności, świadczeń,* na przepisanych formularzach.

Wspomniane karty dołącza się do arkusza wymiarowego.

Arkusze wymiarowe numeruje się w arytmetycznym porządku założenia tych arkuszy.

Numer arkusza wymiarowego notuje się na dołączonych kartach i na odnośnej kartce listy domniemanych płatników.

Arkusz wymiarowy wraz ze wszystkiemi przepisanemi formularzami, dotyczącemi opodatkowania, stanowi akt wymiarowy płatnika (część pierwsza art. 67 ustawy).

§ 106. Dla osób, objętych listą domniemanych płatników w grupie b) §§ 102, 103 nin. rozp., arkuszów wymiarowych nie zakłada się. Natomiast dla wszystkich osób tej kategorji wypełnia się karty według przepisanego wzoru i karty takie przesyła się odnośnym przewodniczącym Komisji szacunkowych.

§ 107. *Przepisy poprzednich §§ 104 — 106 nin. rozp. stosuje się również do Izb skarbowych względem towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków.*

P. uwagę do ustępu ostatniego § 103.

ROZDZIAŁ III.

Zeznanie do państwowego podatku dochodowego.

(do art. 50 i 51 ustawy).

§ 108. Wszystkie osoby, podlegające podatkowi dochodowemu w myśl art. 1 i 2 ustawy, obowiązane są w terminie ustawą wyznaczonym złożyć zeznanie o dochodzie na przepisanym formularzu.

Termin do składania zeznań biegnie od 1 stycznia odnośnego roku podatkowego i upływa dla osób fizycznych i spadków wakujących (nieobjętych) z dniem 1 marca, dla osób prawnych zaś z dniem *1 lipca* danego roku podatkowego.

Na mocy art. 50 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 58 poz. 411) termin składania zeznań o dochodzie upływa dla osób prawnych z dniem 1 maja roku podatkowego; terminy, przewidziane w § 108, mogą być odraczane stosownie do przepisów art. 120 tejże ustawy.

Osoby fizyczne, które z ważnych powodów nie mogą dotrzymać w ustawie wyznaczonego terminu, winny przed upływem 1 marca wnieść uzasadnioną prośbę o odroczenie terminu. Odroczenia, jednak nie dłuższego, jak do 1 lipca danego roku podatkowego, udziela przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej. Za tego rodzaju ważne powody można uznać np. dłuższą nieobecność, chorobę, niemożność wykończenia zamknięć rachunkowych i t. d.

Do złożenia zeznań Izby Skarbowe wzywają płatników w miesiącu styczniu każdego roku podatkowego publicznem obwieszczeniem. W obwieszczeniu tem należy zarazem podać termin, do którego zeznania winny być złożone, wymienić miejsca wydawania i składania zeznań, oraz zwrócić uwagę na skutki prawne z powodu niezłożenia zeznań lub złożenia ich po terminie.

W zastępstwie osób fizycznych, które co do swego majątku pozostają pod opieką lub kuratelą, składają zeznania ich prawni zastępcy; w zastępstwie osób prawnych, członkowie zarządu, według statutu do tego uprawnieni; w zastępstwie małoletnich dzieci, pozostających pod władzą rodzicielską — ich ojciec, jeżeli jednak władza rodzicielska przysługuje matce— ich matka; za spadki wakujące te osoby, które sprawują zarząd majątkiem masy spadkowej; wreszcie w zastępstwie osób, które nie mogą same złożyć zeznania z powodu nieobecności lub innych przeszkód — ich pełnomocnicy.

Na żądanie władzy winni pełnomocnicy złożyć udzielone im pełnomocnictwo w oryginale lub w wierzytelnym odpisie.

Jeśli kto w terminie w ustawie wyznaczonym nie złoży zeznania lub jeśli złoży je po upływie tegoż terminu, wówczas wymiar podatku będzie uskuteczniony zaocznie na podstawie materjałów, jakiemi władza rozporządza. O ileby jednak te materjały nie wystarczały do uskutecznienia

zaocznego wymiaru, wówczas można wezwać podatnika do złożenia zeznania z zagrożeniem grzywny.

Wypełnione formularze zeznań należy składać do właściwych organów, wymierzających podatek. Minister Skarbu może upoważnić do odbioru zeznań również kasy i urzędy podległe Ministerstwu Skarbu, oraz samorządy powiatowe, miejskie i wiejskie, a ze względu na miejscowe stosunki, mogą władze skarbowe z upoważnienia Ministra Skarbu zwracać się także do innych instytucji z prośbą o odbieranie składanych zeznań. Wszystkie powyżej wymienione instytucje są powołane do bezpłatnego wydawania formularzy zeznań zgłaszającym się podatnikom lub ich zastępcom.

Składanie zeznań może być również uskutecznione należycie opłaconym listem poleconym w zapieczętowanych kopertach.

Zeznania mogą być składane także ustnie, lecz przyjmowanie takich zeznań uskutecznia tylko właściwa władza skarbowa. Tego rodzaju zeznanie powinno być podpisane przez zeznającego i odbierającego zeznanie.

Instytucje, powołane do zbierania zeznań, obowiązane są przesłać je natychmiast właściwemu organowi, wymierzającemu podatek.

Na żądanie należy wydać oddawcy zeznania urzędowe poświadczenie odbioru zeznania, o ile z niego można niewątpliwie powziąć, kto jest podatnikiem. To poświadczenie odbioru nie wyklucza dochodzeń w tym względzie, czy oddane zeznanie odpowiada wymogom ustawy, ani też żądania późniejszych uzupełnień, ani wreszcie ścigania podatnika za udaremnienie wymiaru lub uszczuplenie podatku. Na wszystkich zeznaniach należy zanotować dzień, w którym zeznanie zostało złożone, dla zeznań zaś nadesłanych pocztą wystarcza stempel poczty nadawczej.

Forma i treść zeznania osób fizycznych i spadków wakujących.

(do art. 52 ustawy).

§ 109. Zeznanie do podatku dochodowego, wypełnione na przepisanym formularzu, należy złożyć z zapewnieniem, że wszystkie przytoczone w niem dane oznajmione zostały według najlepszej wiedzy i sumienia.

Do danych, które powinny być umieszczone w zeznaniu, należą:

1) nazwisko, imię i zawód osoby fizycznej;
2) miejsce zamieszkania lub pobytu;
3) ogólna suma dochodu, osiągniętego osobno z każdego poszczególnego źródła w myśl art. 3 ustawy, z odrębnem wykazaniem dochodu z nieruchomości i z przedsiębiorstw, znajdujących się poza granicami okręgu szacunkowego, oraz z zaznaczeniem, które ze źródeł dochodu należą do podatnika osobiście, a które do członków rodziny, o ile ich dochody podlegają opodatkowaniu łącznie z dochodem podatnika;
4) odsetki od długów, podatki i inne odliczenia dopuszczalne według art. 10 ustawy;
5) podpis podatnika.

Tego samego formularza należy używać również, gdy podatnik składa zeznanie ustnie do protokółu.

Dane pod 1), 2), 4) i 5) art. 52 ustawy nie wymagają bliższego wyjaśnienia, natomiast co do danych pod 3) tegoż artykułu zauważa się, co następuje:

Podlegający podatkowi dochód należy obliczyć według wskazówek zawartych w §§ 12 — 42 nin. rozp. i wykazać go oddzielnie co do każdego poszczególnego źródła w odpowiednich rubrykach formularza zeznania.

Sposób obliczenia dochodów, pobranych w naturze, wyjaśnia § 110 nin. rozp.

Jeżeli przy obliczeniu dochodu z poszczególnego źródła okaże się strata, uwzględnia się ją przy ustalaniu ogólnego dochodu.

Co do odliczeń, wymienionych w odnośnych punktach formularza zeznania, należy mieć na uwadze postanowienia § 21 nin. rozp.

Podatnik uczyni zadość obowiązkowi złożenia zeznania, gdy złoży je po wypełnieniu dokładnem rubryk, zawierających powyżej wymienione dane, dotyczące dochodów z poszczególnych źródeł i odliczeń, dopuszczalnych według art. 10 ustawy, oraz po opatrzeniu zeznania swoim podpisem.

Wystarcza przeto, gdy podatnik przy każdem źródle dochodu poda jedną sumę, z wyjątkiem dochodu z lasu, osiągniętego z wyrębu, przekraczającego ilość określoną w planie gospodarstwa leśnego lub ilość, odpowiadającą naturalnemu przyrostowi. Tego rodzaju dochód z lasu należy zawsze wykazać w odrębnej sumie.

W celu uniknięcia dochodzeń i korespondencji zaleca się podatnikom w ich własnym interesie, aby w odpowiednich rubrykach zeznania lub na odrębnym arkuszu, który do zeznania dołączyć należy, przytaczali te wszystkie szczegóły i okoliczności, które służyły im za podstawę do obliczenia dochodu z danego źródła.

Wszystkie okoliczności, które uzasadniają zniżkę stawki podatkowej w myśl art. art. 27 i 29 ustawy, przytacza się w odpowiednich rubrykach zeznania, o ile podatnikowi przysługuje prawo korzystania z tych ulg.

W razie wątpliwości co do sposobu wypełnienia formularza zeznania, udzieli wyjaśnień zgłaszającym się podatnikom naczelnik właściwej władzy skarbowej lub wyznaczony przez niego referent.

Sposób obliczenia dochodów pobranych w naturze.

(do art. 53 ustawy).

§ 110. Co do dochodów pobranych w naturze, których wysokości podatnik nie może określić w pieniądzach, powinien w zeznaniu przytoczyć tego rodzaju dane, na podstawie których Komisja mogłaby oszacować te dochody.

Przedmiotem takiego oszacowania może być: wartość użytkowa mieszkania we własnym domu lub mieszkania udzielonego w naturze; wartość pieniężna utrzymania lub innych świadczeń w naturze; wartość pieniężna produktów gospodarstwa rolnego, leśnego lub produktów i towarów przedsiębiorstwa, użytych na potrzeby domowe, o ile okoliczności nie pozwalają na dokładne oddzielenie tej konsumcji od konsumcji na cele gospodarstwa rolnego, leśnego lub przedsiębiorstwa i t. p.

Dla uniknięcia jednak w tym względzie uciążliwych dochodzeń wolno podatnikowi przytaczać w zeznaniu wartość spotrzebowanych produktów lub towarów w jednej sumie ryczałtowej, obliczonej na podstawie przeciętnych cen miejscowych.

Jakich danych powinien podatnik dostarczyć w celu oszacowania tego rodzaju dochodów, zależy od okoliczności właściwych poszczególnemu wypadkowi. W każdym razie muszą być wyczerpująco przytoczone w zeznaniu takie fakta i stosunki, któreby umożliwiły ustalenie dochodu w pieniądzach.

Do dokładnego wyjaśnienia posłużą następujące przykłady:

1) jeżeli podatnik nie może określić w pieniądzach wartości użytkowej swojego mieszkania we własnym domu i chciałby w tym celu skorzystać z uprawnienia, przysługującego mu z art. 53 ustawy, wówczas powinien podać w zeznaniu ilość zajętych części mieszkalnych i innych pomieszczeń wraz z przynależnościami, rodzaj budowy, położenie budynku i t. p.;

2) jeżeli chodzi o wartość pieniężną produktów, użytych na potrzeby gospodarstwa domowego, wówczas celem ich oszacowania należy podać w zeznaniu rodzaj i ilość produktów, użytych rzeczywiście w czasie miarodajnym na cele gospodarstwa domowego; o ileby jednak wymogom tym nie można było uczynić zadość, wówczas należy w zeznaniu przytoczyć te fakta i stosunki, któreby umożliwiły słuszne oszacowanie rzeczywistej konsumcji przez porównanie tejże z konsumcją innych gospodarstw domowych tego samego rozmiaru i rodzaju.

Forma i treść zeznania osób prawnych.

(do art. 54 ustawy).

§ 111. Zeznania towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków i innych osób prawnych winny zawierać zamiast danych, wyszczególnionych w ustępie 3 i 4 art. 52 ustawy, następujące dane:

1) sumy, wydzielone na dywidendy od akcji i udziałów;

2) sumy, przeznaczone na rozszerzenie i rozwój przedsiębiorstwa, oraz takie kwoty, które nie mogą być potrącane w myśl ust. 1 i 2 art. 8 ustawy;

3) kapitał zakładowy.

Do zeznań tych należy dołączyć:

1) sprawozdanie roczne, które powinno zawierać bilans oraz rachunek zysków i strat;

2) odpis protokółu, zatwierdzającego sprawozdanie roczne;

3) odpis aktu organu rewizyjnego.

Zeznanie należy złożyć na przepisanym formularzu.

CZĘŚĆ III.

Postępowanie wymiarowe. Nakazy płatnicze. Odwołania.

ROZDZIAŁ I.

A. Obowiązek udzielania informacji organom wymierzającym podatek.

(do art. art. 55, 56, 59, 61 *i 139* ustawy).

§ 112. W celu należytego wykonania ustawy, a w szczególności w celu zebrania materjałów i wiadomości, potrzebnych do dokładnego ustalenia dochodu, *względnie wartości majątku,* władzom skarbowym przysługuje prawo żądać wszelkich danych i informacji od wszystkich władz i urzędów państwowych lub komunalnych oraz ich organów wykonawczych, instytucji publicznych i prywatnych. Gdyby zaś dostarczenie potrzebnych danych i informacji nastręczało rzeczywiste trudności, powinny wspomniane instytucje zezwalać zarówno na przejrzenie wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg, dokumentów i innych zapisków, jak i na sporządzenie z nich niezbędnych wyciągów.

W tym samym celu mogą władze skarbowe lub komisje zwracać się do wszystkich osób o udzielenie wszelkich wyjaśnień i informacji oraz żądać zeznawania na ściśle określone okoliczności od świadków lub znawców.

Wynik tych czynności należy w razie potrzeby uwidocznić w krótkim protokóle.

Takiż protokół sporządza się w wypadku udaremnienia czynności, przewidzianych w części pierwszej niniejszego paragrafu, oraz w wypadku odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji w myśl części drugiej tegoż paragrafu.

Różnica między obowiązkiem informatorów, a obowiązkiem świadków i znawców polega na tem, że informatorowie udzielają wyjaśnień i informacji o stosunkach *majątkowych i* dochodowych podatnika; świadkowie zaś składają świadectwa na znane im ściśle określone okoliczności, znawcy wreszcie wydają rzeczową opinję na zadane im pytania.

Informatorowie pełnią swe obowiązki bezpłatnie, podczas gdy świadkowie i znawcy mają prawo do wynagrodzenia według odrębnej instrukcji. Informatorów należy przeto z reguły przesłuchiwać w miejscu ich zamieszkania lub stałego pobytu, natomiast świadków i znawców można wzywać celem przesłuchania do siedziby władzy skarbowej lub komisji.

W części czwartej art. 55 ustawa wyraźnie zaznacza, że osoby, które na mocy przepisów ustawy o postępowaniu sądowem są wyłączone od zeznawania i wydawania opinji w charakterze świadków lub biegłych, nie mogą również być przesłuchiwane w tym charakterze w sprawach podatku dochodowego *i majątkowego w myśl części drugiej art. 139 ustawy;* ustawa jednak nie przewiduje, by pewne osoby mogły odmówić zeznawania, jako świadkowie lub biegli, oraz nie krępuje swobody władzy skarbowej lub Komisji szacunkowej w wyborze tych osób, mimo to jednak zaleca się powoływać przedewszystkiem takie osoby, o których ma się przeświadczenie, że, pomimo stosunków rodzinnych, handlowych i innych stosunków osobi-

stych łączących je z podatnikiem, udzielą bezstronnych wiadomości lub opinji, potrzebnych do opodatkowania innych osób.

Z przesłuchania świadków i znawców należy zawsze sporządzić protokół, który podpisują osoby obecne przy przesłuchaniu.

Świadkowie i znawcy mogą być zaprzysiężeni za pośrednictwem sądu na wniosek władzy skarbowej lub komisji oraz na prośbę podatnika. Wnioskowi podatnika o zaprzysiężenie należy odmówić, jeżeli wedle uznania władzy niema ważnych powodów, przemawiających za uwzględnieniem wniosku.

B. Badanie i sprawdzanie zeznań.

(do art. art. 55, 57, 58, 60, 62, 63 *i 139* ustawy).

§ 113. Złożone przez podatników w terminie ustawą wyznaczonym zeznania winny być poddane dokładnemu zbadaniu i sprawdzeniu zarówno co do formy, jak i treści.

§ 114. Jeżeli zeznania złożone w terminie nie odpowiadają pod względem formalnym postanowieniom ustawy, a w szczególności nie zawierają danych, wymienionych w ustępach 1 — 5 art. 52 *i art. 138* ustawy (np. gdy zeznania nie opatrzono podpisem podatnika, gdy dochodu z poszczególnych źródeł *lub wartości poszczególnych przedmiotów majątkowych* nie wykazano w odpowiednich rubrykach, gdy nie podano źródeł dochodu, *względnie majątku* członków rodziny, których dochód, *względnie majątek* dolicza się do podstaw opodatkowania i t. p.),wówczas należy wezwać podatnika na przepisanym formularzu do uzupełnienia, względnie złożenia nowego zeznania, wskazując braki, o które w danym wypadku chodzi.

§ 115. Treść zeznań, złożonych w terminie, należy starannie sprawdzić na podstawie wszystkich zebranych materjałów i wiadomości, odnoszących się do stosunków *majątkowych* i dochodowych podatnika, jak również i w tym kierunku, czy w zeznaniu uwzględniono *majątek, względnie* dochód członków rodziny, a w razie przeciwnym, czy członkowie rodziny są odrębnie opodatkowani.

Należy przytem mieć na uwadze, że zeznania podatników często są wadliwe i niedokładne bądź z powodu nieznajomości przepisów ustawy, bądź też niedbałości lub nawet z rozmysłu.

Zeznania, które co do swej dokładności i prawdziwości nie nasuwają żadnych wątpliwości, służą za podstawę obliczenia dochodu i wymiaru podatku. Na organach sprawdzających ciąży przeto obowiązek jak najsumienniejszego i najdokładniejszego zbadania zeznań.

Z uwagi zaś, że materjał pomocniczy organów wymiarowych jest częstokroć już z natury swej niezupełny, albowiem żadna osoba postronna nie może udzielić tak dokładnych danych *do oszacowania majątku* i do określenia dochodu z poszczególnych źródeł podatnika, jak sam podatnik, przeto, aby wymiar oprzeć na wyczerpująco sprawdzonych podstawach, należy w razie wątpliwości co do dokładności i prawdziwości zeznań podać do wiadomości podatnika podniesione co do treści zeznania zarzuty, zażądać od niego wyjaśnień i uzupełnień, dowodów pisemnych lub ustnych, jak również przedłożenia ksiąg handlowych i gospodarczych lub wiarogodnych wyciągów z tych ksiąg.

Potrzeba jednak przedstawienia wątpliwości podatnikom zachodzi tylko wtedy, gdy przeciw dokładności i prawdziwości zeznań istnieją zarzuty, których doniosłość wpłynąć może znacznie na wysokość podatku.

Okoliczność, że dane w zeznaniu różnią się od danych poprzedniego roku, sama w sobie nie uzasadnia jeszcze wątpliwości co do prawdziwości zeznania. Wogóle należy unikać drobiazgowych pytań i żądania zbytecznych wyjaśnień, nie mających wpływu na wysokość podatku.

§ 116. Jeżeli co do treści złożonego w terminie zeznania zachodzą wątpliwości, bądź ze względu na prawdziwość lub dokładność faktycznych danych, bądź ze względu na dane, służące za podstawę do obliczenia dochodu, *względnie do oszacowania majątku,* bądź wreszcie ze względu na niewłaściwe obliczenie dochodu *lub oszacowanie majątku,* wówczas należy dać sposobność podatnikowi do udzielenia potrzebnych wyjaśnień np.:

1) gdy dane zawarte w materjałach władzy skarbowej nie są zgodne z danemi, dotyczącemi dochodu, umieszczonemi w zeznaniu podatnika;
2) gdy wykazany w jednej sumie dochód z poszczególnego źródła obejmuje dochody z kilku kategorji tego źródła, a podatnik na trzeciej, względnie czwartej stronie zeznania nie przytoczył sposobu obliczenia dochodu;
3) gdy dla oceny obliczenia wysokości zeznanego dochodu zachodzi potrzeba sprawdzenia poszczególnych przychodów i kosztów, z których dany dochód powstał;
4) *gdy co do treści zeznania o majątku zachodzą wątpliwości w analogicznych wypadkach, jak wyżej pod 1 do 3.*

Podniesione wątpliwości należy podać do wiadomości podatnika na piśmie według wzoru przepisanego i wezwać go, aby w terminie najmniej dwutygodniowym udzielił potrzebnych wyjaśnień i uzupełnień, oraz aby przedstawił dowody, stwierdzające prawdziwość jego zeznania lub dalszych wyjaśnień.

W taki sam sposób należy postąpić, gdy się od podatnika żąda złożenia ksiąg handlowych lub gospodarczych, albo wiarogodnych wyciągów z tych ksiąg.

Wszelkich wyjaśnień i uzupełnień należy żądać od podatnika w formie oględnej, unikając przytem wszelkiego do osiągnięcia celu nieprowadzącego obarczenia. Jednem pismem skierowanem do podatnika należy, o ile możności, objąć wszelkie zarzuty podniesione przeciw dokładności i prawdziwości jego zeznania.

Pisma z przedstawieniem wątpliwości należy wystosować do padatnika w takim czasie, aby odpowiedź na nie nadeszła przed rozpoczęciem obrad komisyjnych. Referaty, poświadczenia z odbioru oraz odpowiedzi płatników, dotyczące przedstawienia wątpliwości, należy przechować w arkuszach wymiarowych odnośnych płatników.

§ 117. W postępowaniu, dotyczącem przedstawienia wątpliwości, należy przestrzegać następujących zasad:

1) przedstawienie wątpliwości w ogólnikowych wyrażeniach nie jest wystarczające. Ono powinno podatnika zwięźle, lecz wyczerpująco i w zrozumiały sposób pouczyć, do jakich danych jego zeznania odnoszą się podniesione wątpliwości, a w razie potrzeby

wskazać podatnikowi, w jakim kierunku te dane powinny być wyjaśnione, uzupełnione lub udowodnione. Zauważa się, że wprawdzie ustawa nie wymaga szczegółowego uzasadnienia przedstawionych wątpliwości, nie wyklucza jednak dokładniejszego uzasadnienia tych wątpliwości w wypadkach, w których tego rodzaju uzasadnienie jest wskazane i celowe;

2) odpowiedź podatnika może być udzieloną na piśmie lub ustnie do protokółu w terminie, wyznaczonym w przedstawieniu wątpliwości. Pozwolenia na odroczenie terminu można udzielić na prośbę podatnika tylko w wypadkach uzasadnionej przeszkody lub z innych ważnych przyczyn;
3) na podatniku ciąży obowiązek przekonania organów wymiarowych o słuszności danych, umieszczonych w zeznaniu, a wywołujących wątpliwości. Na poparcie swych odpowiedzi i wyjaśnień może podatnik składać wszelkie dowody pisemne, powoływać na koszt własny świadków i znawców w celu stwierdzenia ściśle określonych okoliczności, oraz przedkładać do przejrzenia księgi handlowe lub gospodarcze;
4) wymienione pod 3) środki dowodowe muszą być sprawdzone, chyba, że okoliczności, na które dostarczono dowodów, będą uznane za słuszne i bez tych dowodów lub gdy złożone dowody nie mają żadnego znaczenia dla wymiaru podatku;
5) wynik sprawdzonych dowodów powinien zawsze znaleźć wyraz w akcie wymiarowym podatnika.

Jeżeli podatnik nie złoży w wyznaczonym mu terminie żądanych odpowiedzi albo wyjaśnień na przedstawione wątpliwości lub jeżeli udzielone przez niego wyjaśnienia nie usuną wątpliwości co do prawdziwości i dokładności zeznań, wówczas, bez względu na złożone zeznanie, Komisja przy ustalaniu dochodu powinna się kierować danemi, jakiemi rozporządza.

O ile jednak złożone wyjaśnienia zostaną w części uznane za wystarczające, o tyle należy je odpowiednio uwzględnić.

§ 118. Celem usunięcia możliwych wątpliwości co do wykładni postanowienia części pierwszej art. 63 ustawy, w związku z postanowieniami art. 58 ustawy, wyjaśnia się, że postanowienia art. 58 i części pierwszej art. 63 ustawy mają zastosowanie tylko do zeznań, wniesionych w terminie ustanowionym w części drugiej art. 50 ustawy.

Zeznania zaś wniesione po terminie mają znaczenie tylko środków pomocniczych przy wymiarze, a jako takie mogą być nawet przedmiotem korespondencji z podatnikiem, od którego można żądać wyjaśnień i uzupełnień, ale już nie na podstawie art. 58, lecz tylko art. 59 ustawy i do nich część pierwsza art. 63 ustawy nie może mieć zastosowania.

Uprawnienia z art. art. 58 i 63 ustawy nie przysługują także zeznaniom, wniesionym po 1 marca, względnie po 1 lipca na indywidualne wezwania, względnie ponaglenia, albo wymuszone grzywnami (art. 96 ustawy).

§ 119. Do współudziału w pracy przy badaniu i sprawdzaniu zeznań można powoływać członków Komisji, którzy wtedy spełniają czynności powierzone im przez przewodniczącego Komisji.

§ 120. Treść i dane w zeznaniach nie mogą być przez organa wymierzające podatek zmieniane. Wszelkie uwagi i spostrzeżenia, dążące do

sprostowania zeznań, winny być umieszczone na osobnych kartkach i przechowywane w akcie wymiarowym.

Oględziny nieruchomości.

(do art. 62 ustawy).

§ 121. Przewodniczący Komisji, którym jest każdoczesny naczelnik Urzędu skarbowego, lub uprawniony przez niego zastępca mają prawo w razie potrzeby dokonać oględzin zakładów, składów i innych lokalów, jak również wszelkich nieruchomości, należących do podatnika; jednak oględziny mieszkań prywatnych mogą być przedsięwzięte tylko na życzenie lub za zgodą właścicieli mieszkań, o ile te mieszkania nie służą zarazem do celów zarobkowych.

Przygotowanie sprawdzonych zeznań wraz z zebranym materjałem dla Komisji szacunkowej.

(do art. art. 65 *i 139* **ustawy).**

§ 122. Po zebraniu wszystkich materjałów, potrzebnych do opodatkowania i po sprawdzeniu złożonych zeznań wypełnia się dla osób fizycznych i spadków wakujących arkusze wymiarowe według przepisanego wzoru, dla osób zaś prawnych według odrębnego wzoru.

Przygotowane arkusze wymiarowe wraz z odnośnemi materjałami układa przewodniczący w takim porządku, w jakim zamierza wnieść pod obrady Komisji szacunkowej, sporządzając równocześnie w tym samym porządku rejestr szacunkowy na przepisanym formularzu.

Przy sporządzaniu arkusza wymiarowego dla osób prawnych, których dochody są wykazane w zamknięciu rachunkowem, nie wypełnia się rubryk arkusza wymiarowego według poszczególnych źródeł dochodu, lecz wykazuje się tylko ogólny podatkowi podlegający dochód w rubryce „Ogólny dochód" tegoż arkusza.

W sposób, w niniejszym paragrafie podany, postępują analogicznie Izby skarbowe przy przygotowaniu wymiarów dla osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków, przyczem zauważa się, że rejestr szacunkowy dla tego rodzaju osób sporządza się na odrębnym formularzu.

Do ostatniego ustępu p. uwagę do § 103.

Postępowanie Komisji szacunkowej.

§ 123. W miarę przygotowania i ułożenia należycie wypełnionych arkuszy wymiarowych oraz rejestrów szacunkowych przewodniczący Komisji wyznacza posiedzenia z takiem obliczeniem czasu, aby nakazy płatnicze mogły być rozesłane najpóźniej do 15 października roku podatkowego.

Zaproszenia na posiedzenie wysyła się na przepisanych formularzach.

Przewodniczący Komisji przedstawia Komisji szacunkowej wszystkie materjały pomocnicze, jak wykazy, protokóły, dochodzenia i t. p., oraz

wszystkie złożone zeznania i przedstawienia wątpliwości z odpowiedziami i wyjaśnieniami podatników.

Komisja szacunkowa sprawdza cały przedstawiony jej materjał, zużytkowując do tego własne wiadomości członków Komisji. Przysługują jej te same prawa, co przewodniczącemu Komisji.

W szczególności Komisja ma prawo:

1) stosować zarządzenia przewidziane w §§ 112 — 121 nin. rozp.;
2) wzywać podatników do złożenia zeznań, wyjaśnień, uzupełnień, dowodów pisemnych lub ustnych oraz przedłożenia ksiąg handlowych lub gospodarczych, względnie wiarogodnych wyciągów z tych ksiąg;
3) przedstawiać wątpliwości co do prawdziwości i dokładności zeznań.

W razie wątpliwości co do dokładności i prawdziwości zeznań Komisja postępuje w myśl wskazówek, wyłuszczonych w §§ 116 i 117 nin. rozp., o ile przewidziane w powołanych paragrafach postępowanie nie zostało już dokonane przez przewodniczącego Komisji.

§ 124. Przesłuchanie podatnika, jak również świadków i znawców może się odbywać na posiedzeniu w obecności członków Komisji; jednak w czasie obrad i uchwał Komisji obecność ich jest wykluczoną.

Przejrzenie i sprawdzenie ksiąg handlowych lub gospodarczych porucza Komisja jednemu, do tego celu wydelegowanemu urzędnikowi lub członkowi Komisji, dokładnie obznajmionemu z przepisami prawno-podatkowemi i z prowadzeniem tego rodzaju ksiąg. Czynności tej dokonuje on w obecności podatnika lub jego pełnomocnika. Do współudziału przy sprawdzaniu ksiąg można powoływać również znawców.

O przesłuchanie świadków i znawców, nie mieszkających w okręgu Komisji, należy zwrócić się z prośbą do władzy skarbowej lub przewodniczącego Komisji ich miejsca zamieszkania.

Przysługujące Komisji prawo przejrzenia wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg, dokumentów i innych zapisków władz, urzędów i instytucji, wymienionych w art. 56 ustawy, oraz sporządzania z nich wyciągów dokonuje jeden lub więcej do tego umocowanych członków Komisji, przewodniczący Komisji lub przydzielony mu do pomocy referent.

We wszystkich wypadkach należy zwracać baczną uwagę, aby przy wykonywaniu czynności w postępowaniu dowodowem nie narażać zarówno podatnika, jak i Skarbu na znaczniejsze lub niepotrzebne koszty.

Komisja nie jest obowiązaną sprawdzać zeznań złożonych po terminie i spóźnionych wyjaśnień, może jednak takie zeznania i wyjaśnienia poddać sprawdzeniu, jeżeli to uzna za celowe, a do ukończenia wymiarów pozostaje jeszcze dosyć czasu.

Ustalenie dochodu.

(do art. 65 ustawy).

§ 125. Na podstawie aktów, opracowanych w sposób omówiony w §§ 112 — 124 nin. rozp., Komisja szacunkowa przystępuje do ustalenia wysokości stopnia dochodu oraz przypadającej stawki podatkowej.

Obowiązkiem Komisji jest dbać o to, aby ustalony dochód odpowiadał stosunkom rzeczywistym.

W tych wypadkach, w których zeznania złożono w terminie, uznać je należy za najważniejszy środek pomocniczy do ustalenia dochodu; Komisja winna przedewszystkiem wyrobić sobie dokładny sąd w tym względzie, czy złożone zeznania zgadzają się ze stosunkami rzeczywistemi, zbadanemi i wogóle Komisji znanemi, oraz czy bez dalszych dochodzeń zeznania te mogą, czy też nie mogą być wzięte za podstawę ustalenia dochodu.

Przed powzięciem uchwały o wysokości dochodu Komisja szacunkowa winna przestrzegać, czy wyczerpano wszelkie środki pomocnicze, przewidziane w postępowaniu wymiarowem.

Celem wyrobienia sobie sądu o wysokości dochodu Komisja ustala, jakie źródła dochodu należą do podatnika i określa dochód, osiągnięty z tych źródeł.

Jeżeli źródeł dochodu nie da się stwierdzić, albo jeżeli ogólny dochód, osiągnięty z poszczególnych źródeł, nie pozostaje w odpowiednim stosunku do zewnętrznych oznak, świadczących o wydatkach domowych i osobistych podatnika, oraz do danych, dotyczących jego ogólnego położenia ekonomicznego, wówczas Komisja winna ustalić ogólny dochód, podlegający podatkowi, na podstawie tych oznak i danych.

Zauważa się, że dochodzenia co do stosunków ekonomicznych podatnika, a w szczególności co do jego wydatków domowych i osobistych należy ograniczyć do wyjątkowych i nader ważnych przypadków i nie rozciągać ich na drobiazgowe badanie prywatnych i familijnych stosunków. Wysokość ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi, powinna Komisja ustalić na podstawie swego przekonania i swobodnej oceny stosunków zbadanych lub znanych. Ustawa nie przewiduje, aby okoliczności przez Komisję przyjęte były udowodnione aktami, gdyż z natury rzeczy często nie zdołałaby tego osiągnąć temi środkami, któremi rozporządza.

Oznaki zewnętrzne i dane co do ekonomicznego położenia, przyjęte za podstawę oszacowania ogólnego dochodu, Komisja winna szczegółowo przytoczyć w swojej uchwale.

Jeżeli przy ustalaniu ogólnego dochodu na podstawie oznak zewnętrznych Komisja nie może wydać sądu, z których źródeł dochód ten płynie, wówczas dochody osiągnięte ze źródeł znanych wpisuje się do odpowiednich rubryk arkusza wymiarowego, pozostałą zaś część dochodu w odrębnej rubryce.

Przy ustalaniu dochodu podatników, którzy zeznań nie złożyli, winna Komisja dbać o to, aby ustalony dochód takich podatników odpowiadał również stosunkom rzeczywistym.

Od faktycznych danych w zeznaniu, złożonem w terminie, może Komisja odstąpić tylko wówczas, gdy podatnikowi dano przedtem sposobność do udzielenia wyjaśnień co do prawdziwości i dokładności zeznania, a podatnik nie złożył w terminie żądanych wyjaśnień lub jego odpowiedź nie usunęła podniesionych wątpliwości.

Postępowanie Komisji szacunkowej przy ustalaniu dochodu z poszczególnych źródeł.

Nieruchomość gruntowa.

§ 126. Postanowienia, dotyczące obliczenia dochodu z nieruchomości gruntowej, na której podatnik sam gospodaruje, oraz postanowienia,

odnoszące się do sposobu zeznania tego dochodu, zawarte są w §§ 25—29 i § 30 A. nin. rozp.

W celu ustalenia dochodu prawie z reguły nie będzie potrzeba sprawdzać i ustalać wszystkich rzeczywiście osiągniętych przychodów i poniesionych kosztów gospodarczych, w szczególności zaś badać poszczególnych produktów rolnych, leśnych, użytych w gospodarstwie domowem podatnika, lecz obliczyć je ryczałtowo według słusznej przeciętnej miary. Zwyczajnie wystarczy, gdy Komisja oprze swój sąd na pewnych ogólnych podstawach, jak znajomość stosunków miejscowych, wyniki zbiorów, ceny produktów rolnych oraz dochodzenia z przesłuchania świadków lub znawców. Nadto dochód z gruntów można ustalić przez porównanie ze znanemi dochodami innych podobnych gospodarstw rolnych lub leśnych.

Za podstawę do ustalenia dochodu z gruntów własnych mogą posłużyć również tenuty dzierżawne, płacone rzeczywiście w tej samej okolicy lub w sąsiednich powiatach. Dla ścisłości jednak należy zawsze mieć na uwadze różnicę w wartości poszczególnych dzierżaw, zależnych od rozmiarów prowadzonego gospodarstwa, położenia i jakości ziemi, od sposobu gospodarowania i jakości budynków gospodarczych, od tego, kto i kiedy wypuścił majątek w dzierżawę i t. d. Przy porównywaniu należy jednak mieć wzgląd także na szczególne okoliczności, wskutek których normalna wysokość umówionego czynszu podniosła się lub zniżyła w jakimś pojedyńczym wypadku.

Nie można pomijać również i tej okoliczności, że chociażby szczególne osobiste przymioty rolnika nie wywoływały zwiększenia dochodu, to dochód podatnika, który sam gospodaruje, bywa zwyczajnie większy, niż dochód, który bez nakładów i trudów może osiągnąć z gospodarstwa, wypuszczonego w dzierżawę.

Do przeciętnej tenuty dzierżawnej należy w szczególności doliczyć domniemaną nadwyżkę dochodu ze względu na stosunki osobiste, obrotność i energję odnośnego podatnika, a ewentualnie także równoważnik za pracę jego i członków rodziny.

Wreszcie i ceny kupna nieruchomości mogą posłużyć za podstawę ustalenia dochodu, przyczem oczywiście trzeba uwzględnić stosunkowo niższe oprocentowanie kapitałów, ulokowanych w nieruchomościach.

Postanowień tych należy przestrzegać także w tych wypadkach, gdy zeznania nie złożono.

Nieruchomość budynkowa.

§ 127. Przy ustalaniu dochodu z budynków nie wynajętych w miejscowościach, podlegających podatkowi od przychodu z budynków, można wartość czynszu, określoną do wymiaru tego podatku, przyjąć za wartość użytkową budynku lub mieszkania; jednakże Komisja nie powinna wiązać się temi danemi, o ile uzna, że one nie odpowiadają stosunkom rzeczywistym.

Przy budynkach, używanych łącznie z ogrodami jarzynowemi lub owocowemi, należy wartość użytkową budynku ustalić odrębnie od takiejże wartości ogrodu; z wartości użytkowej należy potrącić koszty, wymienione w § 31 nin. rozp.

Wartość użytkową will, zamków, dworów i innych budynków, od których nie wymierza się podatku od przychodu z budynków, ustalić należy w sposób w § 32 nin. rozp. wskazany.

Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe oraz zajęcia zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych. Wynagrodzenia procentowe (tantjemy).

§ 128. Przy ustalaniu dochodu ze źródeł wyżej wymienionych winna Komisja postępować ściśle w myśl wskazówek, zawartych w postanowieniach §§ 33 — 37 nin. rozp.

§ 129 utracił moc obowiązującą (p. uwagę do pkt. 8 § 82).

Kapitały pieniężne i prawa majątkowe.

§ 130. Ze szczególniejszą sumiennością i troskliwością winna Komisja zwracać uwagę na dochód z tego źródła, gdyż w tym względzie rzadko tylko może mieć bezpośrednią wiadomość o samem źródle dochodu, o ile źródła tego nie stanowią wierzytelności hipoteczne i t. p. Należy przeto po zbadaniu dochodu z innych dokładnie znanych źródeł dochodu, porównać osiągnięty z nich dochód z wydatkami podatnika. Niemniej mieć należy na względzie odziedziczone spadki, wygrane, wiadome powszechnie pomyślne interesa spekulacyjne i t. p. i zbadać, czy dochód z tych przyrostów majątkowych jest poddany opodatkowaniu.

Ustalenie dochodu na podstawie wydatków.

§ 131. Jeżeli dochód podatnika według poszczególnych źródeł nie da się ustalić z dostateczną pewnością, wówczas podstawy do oceny wysokości wszystkich wydatków, a według nich ogólnego dochodu dostarczyć mogą spostrzeżenia Komisji, poczynione co do sposobu życia i co do widocznych wydatków, jakie podatnik ponosi dla siebie i członków rodziny w swojem gospodarstwie domowem.

Pamiętać jednak należy, że wysokość wydatków stanowi tylko podstawę oszacowania, nie zaś przedmiotu opodatkowania. Nie można przeto opodatkowywać na podstawie wydatków, jeżeli stwierdzono, że wydatek w całości lub w części został pokryty z majątku lub też z dochodu, nie podlegającego opodatkowaniu.

Jeżeli np. podatnik pokrywa swoje wydatki całkowicie lub w części ze swego majątku w kapitałach, albo z innych zasobów, które nie mogą być uważane za dochód, podlegający podatkowi, wówczas sumy, pochodzące z takich zasobów nie mogą być bezwarunkowo przyjęte przy ustalaniu dochodu, podlegającego opodatkowaniu.

Określenie stopnia dochodu oraz wyznaczenie przypadającej stawki podatkowej.

(do art. 65 ustawy).

§ 132. Po uchwaleniu ogólnego dochodu Komisja szacunkowa określa stopień dochodu, oraz wyznacza przypadającą stawkę podatkową według art. 23 ustawy z zastosowaniem w odpowiednich wypadkach postanowień art. art. 26, 27 i 28 ustawy.

Uchwały Komisji, dotyczące podstaw opodatkowania, wpisuje się do odnośnych rubryk arkusza wymiarowego oraz rejestru szacunkowego.

Rejestr szacunkowy podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie Komisji.

ROZDZIAŁ II.

Nakazy płatnicze.

(do art. 66 ustawy).

§ 133. Na podstawie danych, zawartych w arkuszu wymiarowym, zarządza przewodniczący Komisji sporządzenie nakazów płatniczych, a mianowicie dla osób fizycznych na przepisanych formularzach dla osób prawnych zaś na odrębnym formularzu.

Odrębnego formularza nakazu płatniczego używa się dla podatników, pobierających uposażenia służbowe, emerytury lub wynagrodzenia za najemną pracę.

Przepis powyższy utracił moc obowiązującą (p. uwagę do pkt. 8 § 82)

Nakazy płatnicze, opatrzone podpisem lub pieczęcią przewodniczącego Komisji, winny być rozesłane najpóźniej do 1 października roku podatkowego i doręczone z możliwie największym pośpiechem podatnikom w sposób w art. 121 ustawy wskazany.

Nakazy zaś płatnicze dla towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków rozsyła władza skarbowa w miarę uskutecznienia wymiarów.

Równocześnie z nakazami płatniczemi należy sporządzić według przepisanego wzoru rejestr bierczy, obejmujący płatników, obowiązanych do bezpośredniego uiszczenia podatku w całkowitej lub częściowej kwocie.

Wypełniony należycie rejestr bierczy płatników przesyła się właściwej kasie państwowej.

Przeglądanie aktów i udzielanie odpisów.

(do art. 67 *i 139* **ustawy).**

§ 134. Podatnikom przysługuje prawo przeglądania aktów i dokumentów, dotyczących określenia ich dochodów i wartości majątku, oraz obliczenia przypadającego podatku, w lokalu właściwego organu, wymierzającego podatek w dniach i godzinach do tego wyznaczonych.

Przeglądanie wspomnianych aktów powinno zawsze odbywać się w obecności przedstawiciela władzy skarbowej.

Prawo przeglądania nie rozciąga się na wiadomości, udzielane przez informatorów, oraz notatki władzy skarbowej, tudzież na zeznania świadków i opinje rzeczoznawców, o ile nie zostały złożone na żądanie podatnika.

W tych wypadkach, gdy dochód, *względnie majątek* podatnika został ustalony przez Komisję szacunkową odmiennie od jego zeznania, albo gdy podatnik zamierza wnieść odwołanie przeciw wymiarowi podatku, przewodniczący w imieniu Komisji szacunkowej obowiązany jest na prośbę

pisemną podatnika udzielić mu w terminie tygodniowym od dnia zgłoszenia prośby odpis uchwały Komisji szacunkowej, dotyczącej określenia dochodu, *względnie majątku* i obliczenia podatku, t. j. wyciąg z arkusza wymiarowego na przepisanym formularzu, oraz w wypadkach art. 64 ustawy wyciąg z protokółu posiedzenia Komisji. Pod temi samemi warunkami należy podatnikowi udzielić odpisów protokółów, zawierających zeznania świadków i znawców, jednakże bez podania nazwisk tychże.

Prośba o udzielenie tego rodzaju odpisów przerywa bieg terminu odwołania aż do dnia doręczenia żądanego odpisu, czyli czas, jaki upłynął od dnia wniesienia prośby do dnia doręczenia żądanego odpisu, nie wlicza się do terminu odwołania np.:

Nakaz płatniczy doręczono dnia 2/9.1928
Prośbę o udzielenie odpisu wniesiono dnia . . 4/9.1928
Odpis doręczono dnia 10/9.1928
Termin odwołania upływa przeto dnia . . 9/10.1928

gdyż czas od 4/9 do 10/9 nie wlicza się do biegu terminu.

Wymienione powyż odpisy winny być opłacone w wysokości *50 mk.* od każdej stronicy arkusza, *zawierającego nie więcej, jak 25 wierszy.*

Opłata wynosi obecnie 1 zł.; p. art. 157 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

ROZDZIAŁ III.

Odwołanie podatnika.

(do art. art. 68, 71, 74 *i 141* ustawy).

§ 135. Przeciw uchwałom Komisji szacunkowej w przedmiocie określenia dochodu, *względnie wartości majątku* i obliczenia podatku przysługuje podatnikowi prawo wniesienia odwołania do Komisji odwoławczej, za pośrednictwem Komisji szacunkowej.

Odwołania osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków, mogą być wnoszone przez te osoby do Ministerstwa Skarbu, za pośrednictwem właściwej Izby skarbowej.

Na mocy art. 71 ustawy o państw. pod. dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 58 z 1925 r. poz. 411) towarzystwa i zakłady obowiązane do publicznego składania rachunków mogą wnosić odwołania przeciw wymiarom podatku do komisji odwoławczej względnie Ministerstwa Skarbu, zależnie od tego, czy wymiaru w 1-ej instancji dokonała komisja szacunkowa, czy też izba skarbowa (patrz uwagę do § 54).

Termin do wniesienia odwołań wynosi 30 dni i biegnie od dnia następnego po doręczeniu nakazu płatniczego.

Okoliczność, w jakiej formie odwołanie zostało napisane, jak również niedokładna nazwa środka prawnego są bez znaczenia, o ile odwołanie wniesiono do właściwej władzy.

Odwołania, wniesione po upływie terminu ustawą wyznaczonego, należy odrzucić, o ile odwołujący nie podał i nie uzasadnił okoliczności, które spowodowały spóźnienie.

Jeżeli instancja odwoławcza uzna, że przekroczenie terminu nastąpiło z ważnych powodów, wówczas może rozpatrzeć zarzuty odwołania i wydać odpowiednie orzeczenie.

Dalsze odwołanie przeciw odmownemu załatwieniu z powodu spóźnionego terminu nie jest dopuszczalne.

W celu uzasadnienia zarzutów, podniesionych w odwołaniu, korzystają podatnicy z tych samych praw, jak w postępowaniu wymiarowem, a w szczególności mogą składać ustne wyjaśnienia, przedstawiać wszelkie dowody pisemne, powoływać na koszt własny świadków i znawców dla stwierdzenia ściśle określonych okoliczności, oraz składać do przejrzenia księgi handlowe lub gospodarcze albo wiarogodne wyciągi z tych ksiąg.

Gdy podatnik wyrazi życzenie złożenia ustnych wyjaśnień, należy go zawiadomić o dniu posiedzenia Komisji przynajmniej na 8 dni przed rozpoczęciem tego posiedzenia.

Ponieważ zaś prawa, jakie przysługują podatnikom w postępowaniu wymiarowem, są uzależnione od tego, czy podatnik złożył zeznanie w terminie, czy też popadł w zaoczność, przeto i w postępowaniu odwoławczem pełne prawa z postępowania wymiarowego przysługują tylko tym podatnikom, którzy złożyli zeznania w wyznaczonym terminie.

Innym podatnikom nie mogą w postępowaniu odwoławczem przysługiwać te prawa, które już utracili w postępowaniu wymiarowem.

Wszystkie odwołania zarówno wniesione w terminie, jak i spóźnione wpisuje się do dziennika podawczego odwołań, który prowadzi się w dwóch egzemplarzach.

Odwołania nie mają mocy wstrzymującej ani co do uiszczenia podatku, ani co do środków, zmierzających do ściągnięcia tegoż.

Protest przewodniczącego Komisji

(do art. 69 i *141* ustawy).

§ 136. Przewodniczącemu Komisji szacunkowej służy prawo zgłoszenia protestu przeciw uchwałom Komisji szacunkowej w terminie dwutygodniowym od dnia powzięcia uchwały.

Przewodniczący Komisji, wnosząc protest, winien odpis tegoż przesłać równocześnie podatnikowi, przeciw którego opodatkowaniu protest jest skierowany.

Podatnik ma prawo wnieść odpowiedź w terminie 14-dniowym od dnia doręczenia mu odpisu protestu.

Przewodniczący jest obowiązany do zgłoszenia protestu, gdy:

1) ustalenie dochodu, *względnie wartości majątku* lub przyjęcie potrąceń przez Komisję uważa za sprzeczne z postanowieniami utawy;
2) zniżki podatkowe, przyznane przez Komisję w myśl art. art. 27 i 29 *i 133* ustawy, uznaje za nieodpowiadające rzeczywistym stosunkom;
3) stawka podatkowa, wyznaczona przez Komisję, nie odpowiada ustalonemu dochodowi, *względnie majątkowi;*
4) ustalenie dochodu *lub wartości majątku* odbiega rażąco od stosunków rzeczywistych;
5) postanowienia ustawy zostały w inny sposób niż pod 1 — 4 naruszone ze znaczną szkodą dla interesów Państwa.

Protest przewodniczącego Komisji *wstrzymuje wykonanie* uchwały i winien być przedstawiony w terminie 30-dniowym od dnia doręczenia odpisu protestu podatnikowi właściwej Komisji odwoławczej do rozstrzygnięcia.

Protest przewodniczącego n i e w s t r z y m u j e wykonania uchwały (p. § 6 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 5 kwietnia 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 278).

Z prawa wnoszenia protestu winien przewodniczący korzystać w tych wypadkach, gdy naruszenie postanowień ustawy jest istotne lub gdy uchwała Komisji odbiega znacznie od jego wniosków, oraz gdy zachodzi wszelkie prawdopodobieństwo, że protest jego będzie uwzględniony.

P o s t ę p o w a n i e o d w o ł a w c z e w K o m i s j i s z a c u n k o w e j.

(do art. art. 70, 72 *i 141* ustawy).

§ 137. Odwołania, wniesione po terminie bez uzasadnienia spóźnienia, przewodniczący Komisji odrzuca we własnym zakresie działania i zawiadamia o tem podatnika na przepisanym formularzu. Przeciw odmownemu załatwieniu z powodu przekroczenia terminu niema dalszego odwołania.

Przewodniczący Komisji szacunkowej rozpatruje odwołania w terminie wniesione, jak również te odwołania spóźnione, których spóźnienie uzasadniono, następnie sprawdza konkretne zarzuty, przedstawione dowody i w razie potrzeby przeprowadza uzupełniające dochodzenia, tudzież usuwa ewentualne wadliwości postępowania.

Te same prawa i obowiązki ma organ wymierzający podatek dla osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków.

P. uwagę do ustępu ostatniego § 103.

§ 138. Po dokładnem sprawdzeniu zarzutów podniesionych w odwołaniach, których rozstrzyganie należy do zakresu działania Komisji szacunkowej, przewodniczący zwołuje posiedzenie Komisji w celu rozstrzygnięcia tych odwołań.

Komisje szacunkowe rozstrzygają odwołania własną władzą w dwóch wypadkach, a mianowicie:

a) gdy zgodnie z wnioskiem przewodniczącego uznają, że odwołania należy w całej rozciągłości uwzględnić;

b) gdy wskutek częściowego uwzględnienia odwołania następuje zniżenie podatku w sumie nie przekraczającej 2 0 0 zł.

Odwołania takie rozstrzyga Komisja szacunkowa także i w tym wypadku, gdy wniesiono je po terminie, jednakże z uzasadnieniem spóźnienia, a Komisja uzna powody spóźnienia za godne uwzględnienia.

Uchwały Komisji w tym względzie powinny znaleźć wyraz w protokóle, który podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie.

Zmiany, zaszłe w opodatkowaniu, wpisuje się do przepisanego wykazu, który przesyła się właściwej Kasie państwowej celem uskutecznienia zmian w rejestrze bierczym.

O rozstrzygnięciu Komisji zawiadamia się podatnika na przepisanym formularzu.

Jeżeli płatnik czuje się pokrzywdzony rozstrzygnięciem Komisji szacunkowej, uwzględniającem częściowo jego odwołanie w wypadku pod b) omówionym, może do dni ośmiu żądać, ażeby jego odwołanie zostało rozpatrzone i rozstrzygnięte przez Komisję odwoławczą.

Wszystkie inne, niż powyż wymienione odwołania przewodniczący Komisji po dokonaniu czynności, wskazanych w części trzeciej § 137 nin. rozp., przedstawia bezpośrednio Komisji odwoławczej, a mianowicie:

1) wniesione w terminie odwołania, których Komisja szacunkowa ani wedle ustępu a), ani wedle ustępu b) nin. paragrafu nie rozstrzyga własną władzą;
2) wniesione w terminie i przez Komisję szacunkową wedle ustępu b) rozstrzygnięte odwołania, których przedstawienia Komisji odwoławczej płatnik się domaga;
3) wniesione po terminie odwołania, jeżeli przewodniczący Komisji lub sama Komisja nie uzna ważności powodów, uzasadniających opóźnienie.

Do odwołań tych przewodniczący Komisji szacunkowej dołącza drugi egzemplarz dziennika podawczego odwołań (§ 133) i odnośne akta wymiarowe, wreszcie arkusze rekursowe, w których zamieszcza treść odwołania, wyniki wspomnianych czynności oraz swą uzasadnioną opinję.

Arkusz rekursowy służy zarazem do wpisywania treści rozstrzygnięcia Komisji odwoławczej.

Postępowanie w Komisji odwoławczej.

(do art. art. 73, 74 *i* *141* ustawy).

§ 139. Zarzuty podniesione w odwołaniu przewodniczący Komisji odwoławczej poddaje dokładnemu badaniu, korzystając w tym celu z wszelkich praw, przysługujących przewodniczącemu Komisji szacunkowej; co do rozstrzygnięć, które ma wydać Komisja odwoławcza, przedstawia wnioski w ten sposób, aby rozstrzygnięcia te mogły być uchwalone po zwołaniu Komisji, bez dłuższych obrad.

Przewodniczący Komisji odwoławczej winien przedewszystkiem stwierdzić, czy przewidziane w ustawie zasady prawa materjalnego przestrzegano ściśle przy opodatkowaniu, oraz czy postępowanie wymiarowe pod względem formalnym odpowiada postanowieniom ustawy.

Jeżeli przewodniczący Komisji odwoławczej stwierdzi pod tym względem pewne braki lub niedokładności, wówczas zarządza potrzebne uzupełnienie postępowania. W szczególności winien zwrócić baczną uwagę na tę okoliczność, aby przeoczone w postępowaniu wymiarowem przedstawienie wątpliwości co do prawdziwości i dokładności złożonych zeznań zostało dodatkowo uskutecznione, oraz aby zaproponowane przez podatnika w odpowiedzi na przedstawione wątpliwości dowody, nie przyjęte w postępowaniu wymiarowem bez dostatecznego uzasadnienia, zostały dodatkowo przeprowadzone.

Przewodniczący Komisji odwoławczej winien przeprowadzić ustawą dozwolone dowody, zmierzające do uzasadnienia lub odparcia zarzutów odwołania, o ile tego nie uskutecznił przewodniczący Komisji szacunkowej, chyba że okoliczności, które mają być uzasadnione dowodami, same przez się są niesporne lub dla oceny sprawy bez znaczenia.

Przewodniczący Komisji odwoławczej jest również uprawniony wzywać podatnika do uzupełnienia wyjaśnień i przedstawienia proponowanych

dowodów lub zarządzić dokładne ustalenie dochodu podatnika. W tym celu przysługują mu te same prawa, jak i przewodniczącemu Komisji szacunkowej.

Po dokładnem rozpatrzeniu odwołań, przewodniczący Komisji odwoławczej zwołuje posiedzenie Komisji odwoławczej i przedstawia jej stan sprawy wraz ze swoim wnioskiem.

Przy badaniu odwołań Komisja odwoławcza korzysta w celu dokładnego ustalenia dochodu z tych samych praw, jakie służą Komisji szacunkowej lub jej przewodniczącemu.

Komisja odwoławcza nie jest obowiązaną trzymać się w swoich decyzjach tych granic, jakie jej zakreślają żądania odwołania podatnika lub protestu przewodniczącego Komisji szacunkowej, lecz winna przestrzegać należytego stosowania ustawy i dokładnego ustalenia dochodu.

Jeżeliby Komisja odwoławcza powzięła przekonanie, że wyznaczony przez Komisję szacunkową podatek należy zmienić w sposób dla podatnika niekorzystny, wówczas zwraca dotyczące akta wymiarowe wraz z odwołaniem i odpowiedniemi wskazówkami właściwej Komisji szacunkowej w celu dokonania ponownego ustalenia dochodu i wyznaczenia podatku. Komisja szacunkowa winna w takim wypadku ponowić ustalenie dochodu, przyczem obowiązana jest trzymać się wskazówek Komisji odwoławczej.

Przeciw ponownej uchwale Komisji szacunkowej służy podatnikowi prawo wniesienia odwołania, przewodniczącemu zaś tej Komisji prawo zgłoszenia protestu w myśl art. art. 68 i 69 ustawy.

Jeżeli Komisja odwoławcza stwierdzi nienależyte stosowanie ustawy lub istotne wadliwości formalne, które jednak nie są przedmiotem odwołania, winna mimo to zwrócić uwagę przewodniczącego Komisji szacunkowej na poczynione spostrzeżenia.

Komisja odwoławcza wpisuje rozstrzygnięcie z krótkiem uzasadnieniem tegoż do arkuszy rekursowych odnośnych podatników, sposób zaś załatwienia odwołań notuje w protokóle posiedzenia oraz w dzienniku podawczym odwołań.

Na podstawie uchwał Komisji odwoławczej Izba skarbowa zawiadamia podatników o wyniku rozstrzygnięcia odwołań i równocześnie wydaje zarządzenia na przepisanym formularzu właściwym Kasom państwowym celem uskutecznienia zmian. Odpis takiego zarządzenia należy przesłać przewodniczącemu właściwej Komisji szacunkowej.

W analogiczny sposób postępuje Ministerstwo Skarbu przy rozstrzyganiu odwołań przeciw wymiarom dokonanym przez Izby skarbowe dla towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków.

P. uwagę do ustępu ostatniego § 103.

CZĘŚĆ IV.

Początek i koniec obowiązku podatkowego. Zmiany w ciągu roku podatkowego.

ROZDZIAŁ I.

Początek i koniec obowiązku podatkowego.

(do art. art. 76, 77 i 78 ustawy).

§ 140. Celem oznaczenia początku i końca obowiązku podatkowego należy z reguły przestrzegać następujących zasad:

1) Osoby fizyczne i prawne, na które po raz pierwszy spada obowiązek podatkowy, podlegają opodatkowaniu od początku tego roku podatkowego, który następuje po zaistnieniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy;
2) osoby fizyczne i prawne przestają podlegać obowiązkowi podatkowemu z końcem tego roku, w którym zaistniały okoliczności, uzasadniające zgaśnięcie obowiązku podatkowego.

§ 141. Od zasady wyrażonej w ustępie 1 § 140 nin. rozp. przewiduje ustawa następujące wyjątki:

a) gdy osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie osiągały żadnych dochodów ze źródeł, znajdujących się na tutejszym obszarze, obrały sobie w Polsce miejsce zamieszkania lub siedzibę;
b) gdy osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie osiągały żadnych dochodów ze źródeł, znajdujących się na tutejszym obszarze, przybyły do Polski dla zarobku lub otworzyły w Polsce przedsiębiorstwo i pobierają dochody w wysokości podlegającej opodatkowaniu.

Pkt. c) utracił moc obowiązującą (p. uwagę do pkt. 8 § 82).

W wypadkach pod a), b) i *c)* wyliczonych osoby te podlegają podatkowi z początkiem najbliższego miesiąca, który następuje po zajściu tychże wypadków. Za podstawę wymiaru podatku w roku pierwszym dla wspomnianych osób fizycznych i prawnych, z wyjątkiem obowiązanych do publicznego składania rachunków, przyjmuje się dochód, spodziewany w ciągu pełnych miesięcy, pozostałych do końca tego roku. Z dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku, określa się przypadającą stawkę podatkową, podatek zaś wynosi tyle dwunastych części tej stawki, ile pełnych miesięcy, pozostało do końca roku. Za podstawę zaś wymiaru podatku w roku następnym przyjąć należy dochód, obliczony w powyższy sposób za cały rok.

Przykłady:

Podatnik przybył do Polski w lipcu 1928 i osiągnął w miesiącach sierpniu i wrześniu tegoż roku 4.000 zł. dochodu, czyli miesięcznie 2000 zł.

Wymiar za rok 1928.

Spodziewany dochód do końca roku wynosi (2.000 × 5) = 10.000 zł. czyli obliczony w stosunku do całego roku	24.000 zł.
Od tego dochodu, przypadająca stawka podatkowa . .	1.992 „
przeto podatek za czas od 1/8 1928 do 31/12 1928 wynosi 5/12 t. j. 1992 : 12 × 5	830 „

Wymiar podatku na rok 1929.

Dochód osiągnięty od 1/8 1928 do 31/12 1928 t. j. za pięć miesięcy 10.000 zł., czyli miesięcznie 2.000 zł., przeto za 12 miesięcy 2.000 × 12 = ...	24.000 „
Podatek	1.992 „

Jeżeli podatek wymierza się dopiero po upływie roku podatkowego, wówczas dla obliczenia dochodu w stosunku do całego roku przyjmuje się dochód rzeczywiście osiągnięty i oblicza się podatek w sposób wyżej wskazany.

Nowopowstające na obszarze Rzeczypospolitej towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków, podlegają opodatkowaniu dopiero po złożeniu pierwszego sprawozdania rachunkowego, które służy za podstawę do wymierzenia podatku zarówno za pierwszy, jak i za drugi rok podatkowy od czasu ich powstania, przyczem za pierwszy rok podatkowy podatek wymierza się od dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku za czas od dnia powstania do końca tego roku, za drugi zaś rok podatkowy podatek wymierza się za cały rok od dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku.

Przykłady:

1. Towarzystwo rozpoczęło czynności 4/5 z okresem operacyjnym od 4/5 1928 do 3/5 1929 i osiągnęło za ten czas, wedle zamknięcia rachunkowego dochodu 131.547 zł.

Wymiar za rok 1928.

Dochód za czas od 4/5 1928 do 3/5 1929 t. j. za 12 miesięcy . . . . . 131.547 zł.
Podatek według skali . . . . . 26.656 „
przeto podatek za czas od 4/5 1928 do 31/12 1928 (t. j. za pełnych 7 miesięcy) wynosi x : 7 = 26.656 : 12 czyli

$$x = \frac{7 \times 26.656}{12} = 15.549 \text{ zł.}$$

Wymiar za rok 1929.

Dochód osiągnięty od 4/5 1928 do 3/5 1929 t. j. za 12 miesięcy . . . . . 131.547 zł.
przeto podatek według skali . . . . . 26.656 „

Wymiar podatku za r. 1930 ma nastąpić wedle ogólnych zasad t. j. na podstawie zamknięcia roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy.

2. Towarzystwo rozpoczęło czynności 4/5 1928 z okresem operacyjnym, zgodnym z rokiem kalendarzowym i osiągnęło wedle zamknięcia rachunkowego za czas od 4/5 1928 do 31/12 1928 68000 zł. dochodu.

Wymiar za rok 1928.

Dochód za czas od 4/5 1928 do 31/12 1928 czyli za 242 dni wynosi 68000 zł. przeto za cały rok wynosi z obliczenia:
68.000 : 242 = x : 365 dni (w roku przestępnym 366 dni)

$$x = \frac{68.000 \times 365}{242} = 102.562 \text{ zł.}$$

Podatek według skali za cały rok . . . . . 17.888 zł.
przeto podatek za czas od 1/6 1928 do 31/12 1928 (t. j. za pełnych 7 miesięcy) wynosi:

$$\frac{17.888 \times 7}{12} = 10.435 \text{ zł.}$$

Wymiar za rok 1929.

Dochód za cały rok obliczony w sposób przy wymiarze za rok 1928 wskazany . . . . . 102.562 zł.
Podatek według skali . . . . . 17.888 „

Wymiar podatku za rok 1930 nastąpi na podstawie zamknięcia rachunkowego za rok operacyjny 1929.

Postępowanie wymiarowe w wypadkach § 140 nin. rozp.
(do art. 79 ustawy).

§ 142. Osoby fizyczne i prawne, wymienione w ustępie 1 § 140 nin. rozp., z wyjątkiem towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, powinny w ciągu dni 14 po zajściu okoliczności, usasadniających ich obowiązek podatkowy, złożyć pisemne zeznanie, w którem należy podać dochód spodziewany do końca roku.

Nowopowstające zaś towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków, powinny w terminie jednomiesięcznym po zatwierdzeniu zamknięcia rachunkowego złożyć zeznanie w sposób w § 111 nin. rozp. wskazany. Zauważa się jednak, że tylko te osoby fizyczne i prawne obowiązane są składać zeznania, których dochód, na cały rok obliczony, przekracza granicę dochodu zakreśloną w art. 2 ustawy.

Dla wszystkich nowopowstałych podatników sporządzić należy niezwłocznie arkusze wymiarowe i przechowywać je oddzielnie od arkuszy wymiarowych innych osób, opodatkowanych przez komisje szacunkowe lub władze skarbowe.

Wymiary podatku dla powyżej wspomnianych osób, z wyjątkiem towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, uskutecznia przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej, wymiary zaś dla nowopowstałych towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, uskuteczniają właściwe Izby skarbowe. Wszelkie dochodzenia, dotyczące badania zeznań, przedstawiania wątpliwości, oszacowania spodziewanego dochodu oraz wyznaczenia stawki podatkowej, przeprowadza przewodniczący Komisji szacunkowej lub władza skarbowa wymierzająca podatek, postępując pod tym względem w myśl postanowień, zawartych w §§ 112 — 121 nin. rozp.

Do ustępu ostatniego p. uwagę do § 103.

Wymiary za pierwszy rok podatkowy uskutecznić należy na arkuszach wymiarowych oraz wpisać dane, służące za podstawę wymiaru, do rejestru szacunkowego. Zarówno arkusze wymiarowe, jak i rejestr szacunkowy dla tych wymiarów prowadzi się w oddzielnej ewidencji.

Równocześnie sporządza się nakazy płatnicze oraz rejestr bierczy.

Przeciwko tym wymiarom mogą być wnoszone odwołania w myśl art. 68 i 71 ustawy.

Wymiary za następny rok podatkowy uskuteczniają właściwe Komisje szacunkowe, względnie Izby skarbowe.

Zgaśnięcie obowiązku podatkowego.

(do art. 80 i 81 ustawy).

§ 143. Wyjątki od zasady, wyłuszczonej w ustępie 2 § 140 nin. rozp. zajść mogą w następujących wypadkach:

1) z powodu śmierci podatnika, jeżeli wskutek tego dochód jego zupełnie przestaje płynąć;
2) z powodu wyprowadzenia się z obszaru Rzeczypospolitej i utraty dochodów na tym obszarze;
3) z powodu ustania lub zmniejszenia się stałych uposażeń służbowych poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy;
4) z powodu zaniechania działalności w ciągu roku podatkowego przez towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków.

We wszystkich tych wypadkach gaśnie obowiązek podatkowy z końcem tego miesiąca, w którym wydarzenia te zaszły; umorzenie zaś podatku następuje od najbliższego miesiąca po zajściu tychże wydarzeń. Z wymierzonego przeto podatku należy umorzyć tyle 12 części tego podatku, ile pełnych miesięcy pozostaje jeszcze do końca roku podatkowego.

§ 144. Umorzenie podatku w wypadkach, wymienionych w ustępie 1 i 2 § 143 nin. rozp., może nastąpić pod warunkiem, że dochody ze źródeł znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej przestały zupełnie płynąć wskutek śmierci podatnika lub wyprowadzenia się jego z tegoż obszaru.

Umorzenie podatku w wypadku, przewidzianym w ustępie 3 § 143 nin. rozp., następuje wtedy, gdy osoba podlegająca dotychczas podatkowi nie osiąga żadnych innych dochodów, oprócz uposażeń służbowych, które utraciła, względnie które się zmniejszyły poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy.

§ 145. Jeżeli wskutek śmierci podatnika dochód, jaki tenże osiągał, nie całkiem przestał płynąć, wówczas wymierzony podatek powinien być zapłacony za pozostałą część roku przez masę spadkową, w stosunku do pozostałej części dochodu. Wynika z tego, że np. w razie śmierci podatnika, osiągającego za życia dochód z nieruchomości, nie może nastąpić umorzenie podatku. Wypadki częściowego umorzenia podatku zachodzą wtedy, gdy zmarły, oprócz dochodu z nieruchomości, osiągał nadto rentę dożywotnią, uposażenie służbowe i t. p.

Postępowanie przy umorzeniu podatku w ciągu roku podatkowego.

(do art. 82 ustawy).

§ 146. Podatek przypadający od dochodów, które całkiem gasną wskutek śmierci podatnika, umarza się z urzędu (ustęp 1 § 143 nin. rozp.).

Umorzenie podatku w wypadkach, wymienionych w ustępach 2), 3) i 4) § 143 nin. rozp., może nastąpić tylko na prośbę podatników, wniesioną do przewodniczącego właściwej komisji szacunkowej, względnie właściwej Izby skarbowej w ciągu dni 14 po nastaniu tych wypadków.

Częściowe umorzenie podatku w wypadkach wymienionych w § 145 nin. rozp. następuje tylko na doniesienie spadkobierców (zarządców, kuratorów masy spadkowej), które z uzasadnieniem żądania zniżenia podatku, powinno być wniesione do przewodniczącego właściwej Komisji szacunkowej w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia śmierci.

Prośby podatników i doniesienia spadkobierców (zarządców, kuratorów masy spadkowej) wniesione po terminie odrzuca się bez prawa odwołania.

§ 147. Obliczając podatek, który ma być częściowo umorzony na doniesienie spadkobierców, należy przedewszystkiem dokładnie oznaczyć, jaka kwota wymierzonego podatku przypada stosunkowo na wygasłą część całorocznego dochodu; z kwoty częściowej, w ten sposób oznaczonej, umarza się tę kwotę, która przypada na miesiące, następujące po dniu śmierci podatnika.

Przykład:

Opodatkowany dochód zmarłego wynosił . . . . . 60.000 zł.
Z tego dochodu ubyła wskutek śmierci renta dożywotnia w sumie . . . . . 12.000 „
Podatek od całego opodatkowanego dochodu . . . . 7.860 „
Stosunkowo przypadający podatek od wygasłego dochodu x : 7.860 = 12.000 : 60.000 = ... 1.572 „
Jeżeli śmierć nastąpiła 15 sierpnia, należy z podatku 1.572 zł. odpisać od 1 września część przypadającą na cztery miesiące t. j. $\frac{1.572 \times 4}{12}$ = ... 524 „

Jeżeli istniały odliczenia od całego dochodu, wówczas odliczenia te należy rozdzielić proporcjonalnie na wygasłą część dochodu, a następnie za podstawę obliczenia w sposób powyższy dokonanego przyjąć tylko podatek przypadający na pozostałą część dochodu.

Przykład:

Dochód z budynków . . . . . 20.000 zł.
Dochód z kapitałów . . . . . 20.000 „
Dochód z renty dożywotniej . . . . . 12.000 „
Razem dochód . . . 52.000 „
Odliczenia nie związane z żadnem źródłem . . . 6.000 „
Dochód podlegający opodatkowaniu . . . 46.000 „
Podatek według skali . . . . . 5.712 „
Stosunek odliczeń do dochodu wygasłego 6.000 : 52.000 = x : 12.000 = ... 1.384 „
Odliczenia od pozostałych 40.000 wynoszą stosunkowo . . 4.616 „

Dochód wygasły = 12.000 — 1.384 = ... 10.616 zł.
Stosunkowo przypadający podatek od wygasłego dochodu
x : 5.712 = 10.616 : 35.384 = ... 1.714 „
(35.384 jest różnicą między 40.000 a 4.616)
Jeżeli śmierć podatnika nastąpiła 12 kwietnia, należy z kwoty 1.714 odpisać od 1 maja część przypadającą za 8 miesięcy t. j. $\frac{1.714 \times 8}{12}$ = ... 1.143 zł

Dopóki osoby powołane do dziedziczenia spadku nie wejdą w używanie tegoż, spadek wakujący (nieobjęty) należy na następne lata pociągnąć do opodatkowania w myśl ogólnych zasad podatkowych.

Pod względem początku i końca obowiązku podatkowego spadków wakujących (nieobjętych) należy stosować analogicznie postanowienia, dotyczące osób fizycznych.

§ 148. Od decyzji przewodniczącego Komisji lub władzy skarbowej na prośby lub doniesienia, wniesione w terminie według § 146 nin. rozp., można odwołać się do przewodniczącego Komisji odwoławczej lub do Ministerstwa Skarbu.

§ 149. Przewodniczący Komisji szacunkowej lub władza skarbowa, dowiedziawszy się o śmierci podatnika, zarządza zbadanie opodatkowanego dochodu na podstawie aktów spadkowych względnie spisu inwentarza i oszacowania majątku spadkowego. Gdyby się okazało, że nie cały dochód zmarłego wliczono do podstaw opodatkowania, wówczas należy uskutecznić opodatkowanie uzupełniające.

ROZDZIAŁ II.

Zmiany w ciągu roku podatkowego. Zniżenie podatku wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń.

(do art. 84 ustawy).

§ 150. Z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 143 nin. rozp., wszelkie zmiany, które zachodzą w ciągu roku podatkowego w wysokości dochodu lub we wszystkich innych stosunkach podatnika, nie wpływają na zmianę podatku, wymierzonego za odnośny rok podatkowy.

Tym osobom fizycznym jednak, których zdolność płatnicza w ciągu roku podatkowego znacznie osłabła wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, może Komisja szacunkowa umorzyć odpowiednią część podatku, gdy uzna, że dana osoba tej ulgi rzeczywiście potrzebuje.

Uprawnienie, przysługujące Komisji z mocy powyższego postanowienia, powinno być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy Komisja uzna, że ulga taka dla podatnika jest konieczną, że podatnik nie korzystał z uprawnień przysługujących mu w myśl § 143 nin. rozp., podatnik zaś udowodni, że nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia znacznie osłabiły jego zdolność płatniczą.

Za tego rodzaju nieszczęśliwe okoliczności i nadzwyczajne wydarzenia uważać należy długotrwałe choroby, śmierć członków rodziny, wojnę, powódź, grad, pożar i inne wydarzenia żywiołowe, wreszcie utratę źródła dochodu wskutek przymusowej licytacji lub usunięcia z zajmowanej posady służbowej i t. p.

Podatnik może wystąpić z prośbą o częściowe umorzenie podatku tylko pod warunkiem, gdy wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń nastąpiło już rzeczywiście znaczniejsze zmniejszenie się dochodu, spowodowane bądź utratą, bądź też obniżeniem się wydajności źródła dochodu. Samo przypuszczenie, że zmniejszenie się dochodu nastąpi dopiero w przyszłości, nie daje jeszcze podstawy do zniżenia podatku. Otwarcia np. konkursu do majątku dłużnika lub wdrożenia postępowania licytacyjnego nie można również uważać za podstawę do żądania zniżenia podatku, albowiem jedynie rzeczywista utrata wierzytelności lub przymusowa sprzedaż majątku stanowią utratę źródła dochodu.

Utrata źródła ma miejsce w wypadkach: utraty lub pozbycia się prawa użytkowania; pożaru, zawalenia się lub zburzenia budynku czynszowego; zaniechania przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego; utraty kapitału; zgaśnięcia prawa do renty; utraty pretensji z powodu licytacji przymusowej lub w postępowaniu konkursowem; usunięcia ze służby; utraty zdolności do pracy z powodu starości lub trwałej choroby i t. p.

Znaczniejsze obniżenie wydajności źródła dochodu może być spowodowane gorszym urodzajem, nieściągalnością tenuty dzierżawnej, zmniejszeniem się obrotu w przedsiębiorstwie, ograniczeniem ruchu przedsiębiorstwa, zmniejszeniem lub ubytkiem dywidend od akcji i t. p.

Kwestję rzeczywistej potrzeby zastosowania ulgi powinna Komisja osądzić z uwzględnieniem ogólnego położenia ekonomicznego podatnika. Nie należy jednak umarzać więcej, aniżeli wypada ze stosunku pierwotnego podatku do podatku od zmniejszonego dochodu.

W tym celu Komisja oblicza stosunek ustalonego przy pierwotnym wymiarze dochodu do dochodu, osiąganego przez podatnika od czasu nastania tych nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, oraz stosunek pierwotnego podatku do podatku, przypadającego od pozostałego dochodu i umarza odpowiednią część pierwotnie wymierzonego podatku.

Przykład:

Ustalony przy wymiarze dochód podlegający podatkowi .	100.000 zł.
Wymierzony podatek	17.888 „
Dochód zmniejszony wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, a obliczony na cały rok wynosi	48.000 „
Przypadający od tego dochodu podatek w stosunku do podatku od dawnego dochodu wynosi x : 48.000 = = 17.888 : 100.000 = ...	8.586 „

Różnica podatku (17.888 — 8.586) wynosi 9.302 zł. i tę różnicę można umorzyć.

Postępowanie przy przyznawaniu ulg wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń.

(do art. 84 ustawy).

§ 151. Prośby o zniżenie podatku w myśl § 150 nin. rozp. należy wnosić do właściwej władzy skarbowej najpóźniej do końca tego roku podatkowego, w którym nastąpiły nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia.

Później wnoszone prośby nie mogą służyć za podstawę do umorzenia podatku za ten rok podatkowy, w którym nastąpiły nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia, lecz będą wzięte pod rozwagę dopiero przy wymiarze podatku na następny rok podatkowy.

Przeciw decyzjom na prośby o zniżenie podatku w myśl § 150 nin. rozp. niema środka prawnego.

Dodatkowe wymiary.

(do art. 85 *i 147* ustawy).

§ 152. Oprócz wymiarów, dokonanych na podstawie art. 32 i 83 ustawy, przewiduje ustawa wymiary dodatkowe dla następujących osób:

1) które przy wymiarze podatku opuszczono;
2) które przy pierwotnym wymiarze niewłaściwie uwolniono;
3) co do których wymiar wskutek później ujawnionych okoliczności okaże się za niski;
4) co do których wskutek postępowania karnego okaże się konieczność dodatkowego wymiaru.

Dodatkowy wymiar należy uskutecznić za cały czas ubiegły z uwzględnieniem postanowień, odnoszących się do początku obowiązku podatkowego, lecz nie więcej, niż za pięć lat, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym stwierdzono, iż danej osobie podatku nie wymierzono lub ją niewłaściwie uwolniono, względnie w którym ujawniono okoliczności pod 3) przytoczone.

Do okoliczności, wskutek których winien być dokonany nowy albo dodatkowy wymiar, zalicza się, między innemi, ujawnienie nieopodatkowanego w całości lub w części dochodu, *względnie majątku*, w szczególności pochodzącego ze spadków (§ 149 nin. rozp.). W tym ostatnim wypadku winna być również pociągnięta do zapłaty podatku masa spadkowa, względnie spadkobiercy za czas ubiegły, o ile zostanie stwierdzonem, że podatek za ten czas nie był wymierzony; przyczem spadkobiercy opłacają podatek w stosunku do ich udziałów w spadku.

Pod względem właściwości organów wymiarowych dla dodatkowych wymiarów należy stosować analogicznie postanowienia art. 32 i 83 ustawy.

Przeciw wymiarom, dokonanym w myśl niniejszego paragrafu, przysługuje podatnikom prawo odwołania według art. 68 i 71 ustawy.

CZĘŚĆ V.

Terminy płatności. Potrącanie podatku przez służbodawcę. Odsetki za zwłokę i egzekucja.

ROZDZIAŁ 1.

Terminy płatności.

(do art. art. 87 — 89 ustawy).

§ 156 utracił moc obowiązującą ze względu na przepis § 7 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 5 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 278).

§ 157 utracił moc obowiązującą (p. uwagę do pkt. 8 § 82).

Potrącanie specjalnego podatku od tantjem.

(do art. art. 18, 25 *i* 89 ustawy).

§ 158. Przedsiębiorstwa, względnie instytucje wypłacające wynagrodzenia procentowe (tantjemy) w wysokości ponad 1.500 zł. (art. 18 i 25 ustawy) osobom należącym do składu zarządu, rad, komisji, komitetów nadzorczych i komisji rewizyjnych, lecz nie pełniącym stałych funkcji w bezpośrednim zarządzie tych przedsiębiorstw lub instytucji, są obowiązane potrącać specjalny podatek od tego rodzaju tantjem. Wysokość specjalnego podatku od dochodu z wynagrodzeń procentowych (tantjem) oblicza się według skali art. 23 ustawy i wynosi 50% stawki, przypadającej od tego dochodu dla osób fizycznych.

Specjalny podatek od tantjem należy potrącać przy wypłacie tantjem, przyznanych przez tę samą instytucję (przedsiębiorstwo) za ten sam rok operacyjny w sumie ponad 1.500 zł. osobom, wymienionym w pierwszej części nin. paragrafu.

Przykłady:

Przykład 1.

Zarządzający magazynem otrzymuje miesięcznie 600 zł. stałego wynagrodzenia i 1% od każdodniowego obrotu.

Procentowe wynagrodzenie nie podlega specjalnemu podatkowi od tantjem.

Przykład 2.

Członkowi komitetu rewizyjnego przedsiębiorstwa przyznano tantjemę w wysokości 24.000 zł., które wypłaca się w dwóch jednakowych ratach.

Potrącić należy na poczet specjalnego podatku od tantjem (art. 23 ustawy) — 1992 : 2 = 996 zł.

Przykład 3.

Członkowi rady nadzorczej, nie należącemu do bezpośredniego zarządu przedsiębiorstwa, przyznano w przedsiębiorstwie A. za rok operacyjny 1928/29 dwie tantjemy, a mianowicie: 2 lutego 1928 roku w sumie 303.000 zł. i 4 kwietnia 1928 r. w sumie 1.200 złotych; w przedsiębiorstwie zaś B. za ten sam rok operacyjny 1.400 złotych.

a) Przy wypłacie tantjemy w sumie 303.000 zł. wysokość potrącenia na poczet specjalnego podatku od tantjem określa się w sposób następujący: stawka podatkowa według skali (art. 23 ustawy) wynosi

od 200.000 zł. . .	50.000 zł.
od 103.000 zł., zawierających 12 pełnych 8.000 (p. art. 23 ustawy) . . .	24.000 „
nadto od 303.000 2½%	7.575 „
Razem . .	81.575 zł.

Od tej sumy 50%, t. j. 40.787 zł. 50 gr. stanowi specjalny podatek od tantjem. Przy wypłacie w temże przedsiębiorstwie A. następnej tantjemy w sumie 1.200 zł. należy ostatecznie obliczyć specjalny podatek od tantjem, przypadający od łącznej sumy dwóch przyznanych tantjem (303.000 + 1.200) = 304.200 zł., czyli

od 200.000 zł.	50.000 zł.
od 104.200 zł. zawierających 13 pełnych 8.000 .	26.000 „
nadto od 304.000 2½% . .	7.575 „
Razem .	83.575 zł.
z czego 50%, jako specjalny podatek od tantjem .	41.787 zł. 50 gr.
ponieważ już potrącono .	40.787 „ 50 „
pozostaje do potrącenia .	1.000 „

b) Od tantjemy wypłaconej w przedsiębiorstwie B. od której nie przypadnie podatek w wysokości 16 zł. (p. art. 25 ustawy), gdyż dochód 1.400 zł. nie jest wogóle objęty skalą podatkową, nie potrąca się specjalnego podatku od tantjem.

Przykład 4.

Członkowi zarządu, nie biorącemu bezpośrednio stałego udziału w przedsiębiorstwie, przyznano za ten sam rok operacyjny 1920/21 dwie tantjemy, a mianowicie: 4 lutego 1928 r. w sumie 1.200 zł. i 5 maja 1928 r. w sumie 100.000 złotych.

Przy wypłacie tantjemy w kwocie 1.200 zł. specjalnego podatku od tantjem nie potrąca się.

Przy wypłacie następnej tantjemy w sumie 100.000 zł. należy obliczyć w sposób wskazany w przykładzie 3 i pobrać specjalny podatek od tantjem od łącznej sumy dwóch przyznanych tantjem, czyli od 101.200 zł.

Terminy płatności *potrąconego podatku dochodowego i* specjalnego podatku od tantjem.

§ 159. Potrącenia, przepisane w §§ *157* i 158 nin. rozp., winny być uskuteczniane w tych samych terminach i w tych samych ratach, w jakich następuje wypłata wynagrodzeń i tantjem. Kwoty potrącone w ciągu miesiąca należy najpóźniej siódmego dnia po upływie tego miesiąca wpłacić do właściwej Kasy państwowej.

Kwoty, potrącone na poczet specjalnego podatku od tantjem, winny być wpłacone na zasadzie piśmiennej deklaracji, sporządzonej na przepisanym formularzu; do takiej deklaracji winien być dołączony wykaz sporządzony według przepisanego wzoru.

Na wykazie Kasa państwowa notuje sumę wpływu, datę i Nr. dziennika głównego, poczem wykaz przesyła niezwłocznie do właściwego urzędu skarbowego.

Obecnie obowiązują nowe wzory deklaracji i wykazy wprowadzone obwieszczeniami Ministra Skarbu (p. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu z 1926 r. Nr. 17 poz. 180 i z 1927 r. Nr. 33 — 34 poz. 354).

§§ 160 — 162 utraciły moc obowiązującą, jako zawierające przepisy, które dotyczą postępowania przy opodatkowaniu dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (p. uwagę do pkt. 8 § 82).

ROZDZIAŁ III.

Odsetki za zwłokę i egzekucję.

(do art. 90, *91, 92, 93 i 149* ustawy).

§ 163. Podatek dochodowy, *względnie majątkowy,* niezapłacony w terminach ustawą wyznaczonych, uważa się za zaległość, od której należy pobrać, począwszy *od terminu płatności, odsetki* za zwłokę w wysokości *1%* miesięcznie. Miesiąc zaczęty liczy się za cały.

Ustawa z dnia 31 lipca 1924 r. o pobieraniu od zaległości w podatkach bezpośrednich oraz w należytościach stemplowych kar za zwłokę, odsetek za odroczenie, tudzież kosztów egzekucyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721), zmieniona rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. w przedmiocie zmian do powołanej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 401) wprowadza jako

termin, od którego należy pobrać kary w wysokości 2% miesięcznie — piętnasty dzień po upływie terminu płatności.

Kwoty zaległości podatku oraz odsetki za zwłokę, wynoszące 50 fen. i więcej, liczą się za markę; kwot zaś mniejszych od 50 fen. nie bierze się w rachubę.

Służbodawcy, obowiązani w myśl art. 112 ustawy do potrącania podatku, są odpowiedzialni za prawidłowe uskutecznienie potrąceń, jak również za uiszczenie potrąconych kwot we właściwych terminach. W razie wpłacenia potrąconych kwot po upływie właściwego terminu, pobiera się od tych kwot *odsetki* za zwłokę w wysokości wyżej określonej.

Zaległości, obciążające czy to służbodawców, czy też podatników bezpośrednio, ściągają egzekucyjne organa skarbowe na podstawie obowiązujących przepisów w drodze przymusowej.

CZĘŚĆ VI.

Postanowienia karne.

(do art. art. 91 — 108 *i 150 — 153* ustawy).

§ 164. Czyny karygodne, przewidziane w ustawie w dziale o postanowieniach karnych (art. 91 — 108 ustawy *i art. 150 — 153 ustawy),* dzielą się na:

1) czyny, co do których orzecznictwo należy do Komisji lub władz skarbowych (art. 91 — 94 i 96 ustawy);
2) czyny, co do których orzecznictwo należy do sądów zwyczajnych art. 97 i 98, oraz art. 96 w wypadku części ostatniej art. 99 ustawy).

Czyny karygodne, co do których orzecznictwo należy do Komisji lub władz skarbowych.

§ 165. Po upływie terminów, wyznaczonych do składania danych, wskazanych w art. art. 46 — 48 ustawy, sporządza się na przepisanym formularzu ogólny wykaz tych lokatorów (art. 46 ustawy), głów rodzin (art. 47 ustawy), właścicieli domów (art. 48 ustawy), *oraz służbodawców (art. 48 ustawy),* którzy wcale nie złożyli wymaganych danych, złożyli je po wyznaczonym terminie, lub też przedstawili niezupełne dane.

§ 166. Po upływie terminów, wyznaczonych ustawą do złożenia zeznań, sporządza się wykaz na przepisanym formularzu, który winien obejmować:

1) podatników, którzy nie złożyli w terminie ustawowym zeznania o dochodzie (art. 50 i 79 ustawy) *względnie zeznanie o majątku (art. 137 ustawy);*
2) podatników, którzy przedstawili w zeznaniu niezupełne dane wbrew postanowieniom art. 52 ustawy, ustępy 1), 2), 3) i 5), art. 54 ustawy, ustępy 1), 2) i 3), *oraz art. 138 ustawy;*
3) wreszcie podatników, którzy przy zeznaniu nie przedstawili załączników, wymaganych art. 54 ustawy.

§ 167. Po upływie terminów, wyznaczonych przez władze skarbowe w wezwaniach lub ponagleniach, skierowanych do poszczególnych podatników sporządza się wykaz na przepisanym formularzu, który ma obejmować:

1) podatników, którzy nie złożyli w terminie zeznań, wymienionych w art. art. 50, 52, 54 i 79 *i 137* ustawy;
2) podatników, którzy przedstawili niezupełne dane w zeznaniu wbrew ustępom 1), 2), 3) i 5) art. 52 ustawy i ustępom 1), 2) i 3) art. 54 ustawy, *oraz art. 138 ustawy;*
3) podatników, którzy nie dołączyli danych, wskazanych w części drugiej art 54 ustawy.

§ 168. W sposób przedstawiony w §§ 165, 166 i 167 nin. rozp. postępuje się również w wypadkach nakładania grzywien na osoby, wymienione w części drugiej art. 76 ustawy.

§ 169. W wypadkach naruszenia przepisów art. 56 ustawy, o ile te przepisy dotyczą instytucji kredytowych i prywatnych, oraz we wszystkich wypadkach naruszenia przepisów art. 59 ustawy sporządza się wykaz na przepisanym formularzu. Do wykazu tego dołącza się protokóły, sporządzone ewentualnie w myśl § 112 nin. rozp.

§ 170. Wykaz, wskazany w § 165 nin. rozp., przewodniczący Komisji wnosi na najbliższe po 15 stycznia posiedzenie Komisji szacunkowej dla nałożenia grzywien według art. 91 i 93 ustawy.

§ 171. Grzywny według art. 92 i 93 ustawy na płatników, wciągniętych do wykazów wskazanych w §§ 166 i 167 nin. rozp., nakładają Komisje szacunkowe, o ile możności równocześnie z ustaleniem dochodu i wymiarem podatku dla tych podatników.

§ 172. W analogiczny sposób (§ 170 i 171 nin. rozp.) postępuje się w wypadkach nakładania grzywien w myśl § 168 nin. rozp.

Wysokość nałożonych grzywien umieszcza się *w wykazach, które po opatrzeniu datą posiedzenia i Nr. protokółu, podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie Komisji.*

Obecnie: w rejestrze karnym grzywien za naruszenie przepisów ustawy o państwowym podatku dochodowym (p. Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu z 1926 r. Nr. 17 poz. 180 str. 443).

§ 173. Grzywny za naruszenie przepisów części pierwszej art. 56 ustawy na osoby, wciągnięte do wykazu wymienionego w § 169 nin. rozp., nakładają Komisje szacunkowe przy sposobności odbywających się posiedzeń.

Grzywien tych nie należy nakładać w tych wypadkach, gdy wspomniane w § 169 nin. rozp. instytucje i osoby usprawiedliwiły w terminie zwłokę w udzieleniu danych i wyjaśnień, potrzebnych do ustalenia dochodu i wymiaru podatku.

§ 174. Przy nakładaniu grzywien wysokość tychże, w granicach ustawą przepisanych, określa się w zależności od okoliczności, towarzy-

szących poszczególnemu wypadkowi. W szczególności należy wziąć pod uwagę, stopień wykształcenia winnych, ich stan majątkowy, zawód, rodzaj zajęcia lub zatrudnienia, z drugiej zaś strony doniosłość przekroczenia, jego długotrwałość, powtarzanie naruszenia przepisów i t. p.

Grzywien określonych na mocy art. 91—94 ustawy nie nakłada się, względnie nałożone już umarza się w razie, jeżeli spełnieniu obowiązku, ciążącego na podatniku, przeszkodziły przyczyny ważne, zasługujące na uwzględnienie. Do takich przyczyn zalicza się: pozbawienie wolności, ciężka choroba lub inny wypadek siły wyższej, zwłaszcza przeszkody nieprzezwyciężone, jak: przerwa komunikacji w czasie kwarantanny, inwazja nieprzyjaciela, niezwykły wylew rzek i t. p.

§ 175. Kary pieniężne według art. 96 ustawy nakłada się w wypadkach, gdy w zeznaniach, złożonych na zasadzie art. 50 i 79 ustawy, albo w wyjaśnieniach, udzielonych przez podatników lub zastępujące ich osoby na zasadzie art. 58 i 60 ustawy, Komisji szacunkowej lub odwoławczej, albo przewodniczącemu tych Komisji, okażą się nieprawdziwe dane, mające wpływ na wysokość podatku lub w razie, gdy podatnik nie wskaże źródła dochodu, a oznajmienia nieprawdziwych danych oraz zatajenia źródła dochodu dopuszczono się świadomie w celu udaremnienia wymiaru lub uszczuplenia ustawowo należącego się podatku.

§ 176. Jeżeli zachodzi podejrzenie o świadomą nieprawdziwość danych umieszczonych w zeznaniu, albo w wyjaśnieniach podatnika lub jego zastępcy, przewodniczący Komisji wdraża postępowanie karne i wzywa daną osobę w celu przesłuchania jej, jako obwinionego, względnie zawiadamia ją urzędownie, że przeciw niej wpłynęło doniesienie; następnie w celu stwierdzenia okoliczności, wskazanych w § 174 nin. rozp., ustala w odpowiedni sposób istotę przekroczenia przez zebranie niezbędnych informacji i danych oraz na podstawie zażądanych od obwinionego dodatkowych zeznań i wyjaśnień. W wypadkach, gdy przewodniczący uzna, że okoliczności, dotyczące danej sprawy, noszą rzeczywiście cechy czynu karygodnego w myśl art. 96 ustawy, przedstawia sprawę Komisji do rozstrzygnięcia.

§ 177. Kary pieniężne z art. 96 ustawy nakłada się, niezależnie od obowiązku dopłaty należności podatkowej, w wysokości od jednokrotnej do dwudziestokrotnej tej różnicy, która zachodzi pomiędzy kwotą podatku, określonego na podstawie pierwotnych danych, a kwotą podatku, ustalonego w postępowaniu karnem.

O ileby zaś dane przekroczenie nosiło znamiona czynu, zagrożonego surowszą karą w myśl powszechnej ustawy karnej, należy sprawę bez przeprowadzania administracyjnego postępowania karnego przekazać sądowi zwyczajnemu do załatwienia.

Wysokość kary pieniężnej określa się po wzięciu pod uwagę stopnia przewinienia, środków użytych przez obwinionego do zatajenia lub uszczuplenia dochodu, wysokości szkody spowodowanej lub zagrożonej przekroczeniem stanu majątkowego skazanego i t. d.

Orzeczenia o nałożeniu tego rodzaju kar pieniężnych wyraża się w oddzielnym protokóle co do każdego czynu karygodnego.

Postępowanie karne może być przeprowadzone także po prawomocnym wymiarze podatku.

§ 178. O orzeczeniach, któremi nałożono grzywnę lub karę pieniężną, zawiadamia skazanego przewodniczący Komisji lub władza skarbowa na przepisanym formularzu. Zawiadomienia te sporządza się co do każdego czynu karygodnego i co do każdej nałożonej kary oddzielnie. Nałożone kary wpisuje się równocześnie do rejestru karnego. Odpis rejestru przesyła się właściwej Kasie państwowej.

§ 179. Nałożone grzywny winny być wpłacone do właściwej Kasy państwowej za okazaniem zawiadomienia wspomnianego w § 178 nin. rozp.

O uiszczeniu kar pieniężnych, nałożonych w myśl art. 96 ustawy, winna Kasa państwowa zawiadomić niezwłocznie właściwą Komisję, względnie Izbę skarbową.

§ 180. Przeciw wydanemu przez Komisję szacunkową orzeczeniu karnemu o grzywnie, dotyczącemu przekroczeń art. art. 91—94 ustawy, można w ciągu 4-ch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia wnieść odwołanie, za pośrednictwem właściwej Komisji, do Komisji odwoławczej, a w wypadkach, gdy ta ostatnia nałożyła grzywnę w I instancji, do Ministerstwa Skarbu.

W tym samym terminie można wnosić odwołania przeciw grzywnom, nałożonym przez Izbę skarbową, za pośrednictwem tej Izby, do Ministerstwa Skarbu.

Orzeczenie instancji odwoławczej jest ostateczne.

§ 181. Przeciw orzeczeniom karnym, dotyczącym przestępstw w art. 96 ustawy, odwołanie nie jest dopuszczalne. Natomiast jeżeli nałożona kara pieniężna nie zostanie uiszczona dobrowolnie w ciągu 4-ch tygodni od dnia doręczenia skazanemu zawiadomienia o orzeczeniu, wówczas Komisja lub Izba skarbowa przekazuje sprawę właściwemu sądowi, o czem należy uprzedzić skazanego równocześnie z zakomunikowaniem mu orzeczenia o karze pieniężnej.

Przy przekazaniu sprawy karnej właściwemu sądowi należy przesłać temuż sądowi odpis orzeczenia w odnośnej sprawie z dołączeniem potwierdzenia odbioru, zawiadomienia o nałożeniu kary pieniężnej wraz z aktem postępowania karnego, zawierającym w oryginale wszystkie dokumenta, które służyły za podstawę pociągnięcia do odpowiedzialności.

W charakterze przedstawiciela Komisji lub Izby skarbowej w sądzie w sprawach podatku dochodowego, *względnie majątkowego* występuje przewodniczący Komisji lub jego zastępca, albo osoba do tego delegowana przez *Dyrektora* Izby Skarbowej.

§ 182. Odpowiedzialność za grzywny i kary pieniężne, nałożone na pełnomocnika w drodze administracyjno-skarbowej, ciąży nietylko na mocodawcy, lecz także na pełnomocniku, który z mocodawcą odpowiada solidarnie. O wydanem przeciw pełnomocnikowi orzeczeniu karnem należy zawiadomić również mocodawcę.

§ 183. Publiczne władze i urzędy, winne przekroczenia postanowień ustawy, odpowiadają według ogólnie obowiązujących przepisów organizacyjnych, względnie służbowych.

§ 184. Winni kilku przekroczeń ustawy podlegają karze za każde z tych przekroczeń zosobna.

§ 185. Uprawnienia Komisji szacunkowej co do nakładania grzywien i kar pieniężnych przysługują również Izbom skarbowym, o ile chodzi o towarzystwa obowiązane do publicznego składania rachunków.

W przedmiocie uprawnień innych władz skarbowych z części pierwszej art. 99 ustawy wyda się odrębne rozporządzenie.

Zabezpieczenie nałożonej kary.

(do art. 103 *i 153* ustawy).

§ 186. Wykonanie orzeczeń o grzywnie należy odroczyć aż do rozstrzygnięcia wniesionego odwołania; wszakże Komisja lub władza skarbowa może zarządzić zabezpieczenie nałożonej grzywny na dochodzie lub majątku obwinionego zaraz po wydaniu orzeczenia.

Zabezpieczenie nałożonej grzywny winien zarządzić przewodniczący Komisji lub Izba skarbowa w szczególności w następujących wypadkach:

1) gdy dojdzie do wiadomości, że skazany lub jego mocodawca zamierza przesiedlić się poza obszar Rzeczypospolitej;
2) gdy dana osoba majątek swój trwoni lub rozdaje w sumach nie odpowiadających jej zamożności;
3) gdy osiągnęła swój dochód bez użycia znaczniejszego kapitału, co ma szczególnie miejsce przy wykonywaniu pośrednictwa przy wszelkiego rodzaju interesach, albo jeżeli z zachowania się jej wnosić należy, że dochód swój lub majątek zużywa lub przenosi na inne osoby.

Kwota zabezpieczona nie może przekraczać wysokości nałożonej grzywny.

Zabezpieczenie nałożonej grzywny na dochodzie, albo na majątku nieruchomym lub ruchomym zarządza się w drodze administracyjnej lub sądowej.

Zabezpieczenie grzywny uchyla się po jej zapłaceniu lub zniesieniu wskutek odwołania.

Zabezpieczenie grzywny w drodze administracyjnej może być dokonane przez zajęcie ruchomości, czynszu dzierżawnego, komornego, uposażeń służbowych i t. p., przyczem stosować należy przepisy o egzekucji należności skarbowych.

Jeżeli zabezpieczenie grzywny ma być dokonane na majątku nieruchomym lub na wierzytelności, zabezpieczonej hipotecznie, wówczas właściwa Komisja, względnie Izba skarbowa zarządza je w drodze właściwego sądu albo sposobem hipotecznym, albo przez uzyskanie zakazu sprzedaży nieruchomości.

Zabezpieczenie sposobem hipotecznym należy przeprowadzić, gdy nieruchomość ma urządzoną hipotekę, zabezpieczenie zaś przez zakaz sprzedaży nieruchomości, gdy nieruchomość nie ma urządzonej hipoteki. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim wypadku właściwość sądu określa miejsce położenia nieruchomości.

Postanowienie o zabezpieczeniu nałożonej grzywny, czy to sposobem hipotecznym, czy też sposobem zakazu pozbycia nieruchomości win-

no być wyrażone na przepisanym formularzu i skierowane do właściwego sądu z odpowiednim wnioskiem na przepisanym formularzu.

O zarządzonem zabezpieczeniu grzywny należy zawiadomić interesowanych na przepisanym formularzu.

Przeciw zabezpieczeniu grzywny służy prawo zgłoszenia sprzeciwu do przewodniczącego właściwej Komisji odwoławczej, względnie Ministerstwa Skarbu w terminie 14-dniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zabezpieczeniu. Decyzje tych władz są ostateczne.

Czyny karygodne, co do których orzecznictwo należy do sądów zwyczajnych.

§ 187. Do tego rodzaju czynów karygodnych należą:

1) czyny karygodne, określone w § 175 nin. rozp., pod warunkiem wskazanym w § 181 nin. rozp.;
2) naruszenie obowiązku zachowania tajemnicy przez urzędnika, albo funkcjonarjusza publicznego, przez członka Komisji lub znawcę wtedy, gdy wymienione osoby, bez upoważnienia, wyjawiają wiadomości o stosunkach *majątkowych* lub dochodowych, o których dowiedziały się z powodu udziału w postępowaniu wymiarowem, względnie odwoławczem;
3) świadomie nieprawdziwe zeznania albo świadectwa znawców lub świadków, składane w zamiarze udaremnienia wymiaru podatku lub spowodowania mylnego obliczenia tegoż.

Do przedstawienia wniosków o wdrożenie dochodzenia karnego z powodu powyż wymienionych czynów karygodnych są powołane władze skarbowe, Komisje lub osoby interesowane.

Przy przedstawianiu wniosków o ukaranie występujący z wnioskiem winni mieć na uwadze, że z jednej strony jest ich obowiązkiem, aby ustawie zapewnić skuteczność, z drugiej strony wnioski te winny być przedstawiane tylko w tych wypadkach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie o popełnienie danego czynu karygodnego.

W wypadkach, przewidzianych w art. 98 ustawy, należy również baczyć na to, aby przedstawiano wnioski o wdrożenie dochodzenia karnego nietylko w razie popełnienia czynów karygodnych na szkodę Skarbu Państwa, lecz także na szkodę podatnika.

Przeznaczenie grzywien i kar pieniężnych.

(do art. 105 i *153* ustawy).

§ 188. Grzywny i kary pieniężne, nałożone za czyny karygodne w myśl art. art. 91 — 98 ustawy, zarówno w drodze administracyjno-skarbowej, jak i w drodze sądowej wpływają do Skarbu Państwa na rachunek Ministerstwa Skarbu.

Zgaśnięcie odpowiedzialności.

(do art. 107 *i 153* ustawy).

§ 189. Warunkiem zgaśnięcia odpowiedzialności za naruszenie przepisów art. art. 91 — 98 ustawy jest, aby minęło 5 lat po upływie tego roku, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów.

Karygodność zaś czynu, wymienionego w art. 96 ustawy, ustaje również, gdy winny sprostuje lub uzupełni swoje zeznanie u właściwej wła-

dzy, zanim otrzyma pierwsze wezwanie w celu przesłuchania go, jako obwinionego, albo zawiadomienie, że przeciwko niemu wpłynęło doniesienie o czynie karygodnym, lub zanim zostanie mu doręczone orzeczenie o karze pieniężnej.

Organa, powołane do wydawania orzeczeń, nakładających grzywnę lub karę pieniężną, są obowiązane z urzędu do przestrzegania postanowień, odnoszących się do zgaśnięcia karygodności czynów, wymienionych w art. art. 91 — 98 ustawy.

Gdy naruszenie przepisów z art. art. 91 — 98 ustawy wyjdzie na jaw po śmierci osoby winnej naruszenia, lub gdy osoba winna zmarła przed prawomocnością orzeczenia karnego, wówczas należy postępowanie umorzyć.

CZĘŚĆ VII.

Doręczenia.

(do art. 121 — 124 *i 155* ustawy).

§ 190. Wszelkie wezwania, polecenia, obwieszczenia, zawiadomienia, ponaglenia, zarządzenia, orzeczenia, nakazy płatnicze i inne pisma, wydawane na podstawie ustawy, będą doręczane albo przez organa władzy skarbowej, albo za pośrednictwem magistratów, policji, urzędów gminnych lub przez pocztę.

Doręczenie powinno nastąpić zawsze za potwierdzeniem odbioru. Potwierdzenie odbioru uskutecznia albo adresat, albo ktokolwiek z jego domowników lub zarządzający majątkiem, względnie przedsiębiorstwem.

W szczególności zauważa się, że co się tyczy doręczenia osobom prawnym, dostatecznem jest oddanie pisma jednemu z członków zarządu, uprawnionemu według statutu do odbierania i podpisywania pism.

Jeżeli jedna z wyżej wymienionych osób odmówi przyjęcia pisma, to należy pismo pozostawić na miejscu doręczenia i okoliczność tę zanotować na potwierdzeniu odbioru. Pozostawienie pisma ma taki sam skutek, jak doręczenie.

Dla podatników, których miejsce zamieszkania lub pobytu jest niewiadome, należy pismo to złożyć w magistracie lub urzędzie gminnym miejsca przypisania podatku. Złożenie takie winien przyjmujący ogłosić w sposób w danej miejscowości używany i wezwać adresatów, aby dla odebrania pisma przybyli do ogłaszającego urzędu.

Doręczenie uważa się za uskutecznione, gdy od czasu ogłoszenia upłyną 2 tygodnie. Urzędy ogłaszające winny o dniu ogłoszenia zawiadomić tę władzę skarbową, od której pismo pochodziło.

Adresatom, mieszkającym poza obszarem Rzeczypospolitej, można wysyłać wszelkie pisma listem poleconym. Pisma takie uważa się za doręczone, jeżeli po nadaniu ich na pocztę podług adresu podanego przez interesowanego upłynie 14 dni.

Podatników, przebywających stale poza obszarem Rzeczypospolitej, można wezwać do ustanowienia pełnomocnika, zamieszkałego w Polsce. Jeżeli podatnicy, zamieszkali poza obszarem Rzeczypospolitej, pomimo wystosowanego do nich wezwania, nie ustanowią na tym obszarze pełnomocnika, wówczas doręczenie można uskutecznić w sposób określony dla podatników, których miejsce zamieszkania lub pobytu jest niewiadome.

Wszelkie pisma, wysłane przez podatników pocztą lub składane do instytucji w myśl art. 51 ustawy, uważa się za wniesione w tym dniu, w którym nadano je na pocztę lub złożono we właściwej instytucji.

W razie wątpliwości podatnik powinien udowodnić dzień nadania na pocztę lub złożenia pisma we właściwej instytucji.

§§ 191 — 269 utr. moc obow., jako dotyczące wykonania ustawy o podatku majątkowym (p. uwagę pod poz. 550 z 1920 r.).

§§ 270 — 272 pominięto, jako zawierające przepisy o charakterze przejściowym.

§ 273. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 listopada 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 765).

Końcowy przepis § 273 pominięto, jako przejściowy.

Przykłady, dotyczące obliczeń wymiaru podatku dochodowego, a przytoczone w pierwotnym tekście rozporządzenia w markach polskich, zastąpiono przykładami, zawierającemi obliczenia w złotych z uwzględnieniem obecnie obowiązujących przepisów, dotyczących wymiaru podatku.

Prócz powołanych pod poszczególnemi paragrafami niniejszego rozporządzenia fragmentów z późniejszych rozporządzeń, wydanych w celu wykonania zmian w ustawie o państwowym podatku dochodowym, patrz pozostałe przepisy tych rozporządzeń: 1) rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 22 kwietnia 1922 r. celem wykonania ustawy z dn. 4 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 301); 2) rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 5 kwietnia 1923 r., celem wykonania ustawy z dn. 9 marca 1923 r. w przedmiocie zmiany w przepisach o państwowym podatku dochodowym, obowiązującym na zasadzie ustawy z dn. 4 kwietnia 1922 r. i ustawy z dn. 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 278); 3) rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 15 lutego 1924 r. celem wykonania ustawy z dn. 10 stycznia 1924 r. w przedmiocie przepisów o państwowym podatku dochodowym, obowiązujących na całym obszarze Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 193); 4) rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 30 kwietnia 1925 r. celem wykonania ustawy z dn. 18 marca 1925 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów o państwowym podatku dochodowym, obowiązujących na zasadzie ustawy o państwowym podatku dochodowym, ogłoszonej w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dn. 14 lipca 1923 r. oraz na zasadzie ustawy z dn. 10 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 110).

Pozatem patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 19 grudnia 1927 r. w sprawie pobierania w okresie od 1 stycznia 1928 r. do 31 marca 1929 r. nadzwyczajnego 10%-go dodatku do podatków bezpośrednich, podatków pośrednich, opłat stemplowych, podatku spadkowego i od darowizn, jako też do wpłacanych względnie przymusowo ściąganych zaległości wyżej wymienionych danin (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 972).

18 czerwca **Nr. 49** rok 1921.

Poz. 299.

U S T A W A

z dnia 15 kwietnia 1921 r.

o ratyfikacji Traktatu Pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921 r.

Art. 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza Traktat Pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisany w Rydze dnia 18 marca 1921 r.

Art. 2. Sejm Rzeczypospolitej upoważnia Naczelnika Państwa do podpisania ratyfikacji powyższego Traktatu w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Zagranicznych.

Rozciągnięto ustawą z dn. 16 czerwca 1922 r. na ziemie górnośląskie województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388), rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 12 lipca 1923 r. — na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 597).

Poz. 300.

TRAKTAT POKOJU

między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisany w Rydze dnia 18 marca 1921 roku.

Tekst pominięto z zaznaczeniem, że traktat ten rozciągnięto ustawą z dn. 16 czerwca 1922 r. na ziemie górnośląskie województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388), rozp. Rady Ministrów z dn. 12 lipca 1923 r. — na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 597).

Poz. 301.

P R O T O K Ó Ł

z dnia 30 kwietnia 1921 r.

o wymianie dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921 r.

Tekst pominięto z zaznaczeniem, że protokół ten rozciągnięto ustawą z dn. 16 czerwca 1922 r. na ziemie górnośląskie województwa śląskiego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388), rozp. Rady Ministrów z dn. 12 lipca 1923 r. — na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 597).

18 czerwca Nr. 50. rok 1921.

Poz. 302.

U S T A W A

z dnia 31 maja 1921 r.

o ulgach co do kwalifikacji na urząd sędziowski i prokuratorski.

Pominięta, jako zawierająca przepisy przejściowe (p. art. 258 i nast. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 303.

U S T A W A

z dnia 31 maja 1921 r.

o nadzorze nad kotłami parowemi.

Art. 1. Wszystkie kotły parowe podlegają nadzorowi władz rządowych.

Art. 2. Przepisy o budowie i ustawianiu kotłów parowych, jako też o nadzorze nad niemi wydaje Minister Przemysłu i Handlu z wyjątkiem przepisów o kotłach parowozowych oraz kotłach, ustawianych w wagonach kolejowych i na statkach wojennych, morskich i śródziemnych.

Te ostatnie przepisy ustanawiają: Minister *Kolei Żelaznych* — przepisy o kotłach parowozowych i ustawianych w wagonach kolejowych, Minister Spraw Wojskowych — przepisy o kotłach na statkach wojennych, morskich i śródziemnych. Przepisy zaś o kotłach na statkach żeglugi śródziemnej oraz morskiej, zarówno rządowych, jak i prywatnych, wydaje Minister Przemysłu i Handlu.

Bezpośredni dozór nad kotłami tak rządowemi, jak i prywatnemi, z wyjątkiem kotłów, podlegających nadzorowi Ministra *Kolei Żelaznych* i Ministra Spraw Wojskowych, wykonywa Minister Przemysłu i Handlu.

Przytoczony w brzmieniu wprowadzonem ustawą z d. 6 grudnia 1921 r. w sprawie zmiany brzmienia art. 2 niniejszej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 786),

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 567).

Art. 3. Wykonywanie bezpośredniego dozoru nad kotłami parowemi władze rządowe mogą zlecić stowarzyszeniom właścicieli kotłów parowych. Stowarzyszenia te pozostają pod nadzorem Ministerstwa Przemysłu i Handlu, czynności zaś dotyczące dozoru nad kotłami sprawują:

a) odnośnie do kotłów, należących do członków tych stowarzyszeń, na podstawie ich statutów, zatwierdzonych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu;
b) odnośnie do innych kotłów, zarówno rządowych, jak prywatnych, na podstawie zlecenia właściwych władz, wskazanych w art. 2.

Art. 4. Za dozór nad kotłami, wykonywany zarówno przez władze rządowe, jak przez stowarzyszenia właścicieli kotłów, działające na podstawie zlecenia władz, właściciele kotłów obowiązani są uiszczać opłatę, której wysokość i porządek pobierania ustala Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Opłaty za dozór nad kotłami stowarzyszonych, ustanawiane przez stowarzyszenie, na podstawie własnych statutów, podlegają zatwierdzeniu Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 5. Winni przekroczenia przepisów, na podstawie niniejszej ustawy wydanych ulegną karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 50 zł., lub jednej z tych kar.

W b. zaborze pruskim wymierzyć należy karę aresztu do 6 tygodni, lub więzienia do trzech miesięcy i grzywnę do 50 zł., lub jedną z tych kar

Kwoty w złotych wprowadzone zostały na mocy § 19 b) rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

W b. zaborze austrjackim odwołanie od kary i wymiaru kary jest dopuszczalne bez względu na to, czy zastosowano prawo nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Sprawy powyższe podlegają decyzji *sądów pokoju (powiatowych).*

Patrz rozdział II (Sądy grodzkie) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz 93).

Art. 6. *Wszystkie istniejące obecnie stowarzyszenia dozoru nad kotłami parowemi obowiązane są w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia niniejszej ustawy w życie złożyć swe statuty do zatwierdzenia Ministrowi Przemysłu i Handlu; do czasu zaś jego decyzji — sprawować nadal nadzór nad kotłami podług dotychczas obowiązujących przepisów technicznych.*

Art. 6 utracił moc obowiązującą, jako zawierający przepis przejściowy.

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w miesiąc po ogłoszeniu. Jednocześnie tracą moc wszelkie dotychczas na obszarach Rzeczypospolitej stosowane ustawy i zarządzenia w przedmiocie nadzoru nad kotłami parowemi.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 7 sierpnia 1922 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszej ustawy na obszar Ziemi Wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 621).

Poz. 304.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 maja 1921 roku

o podwyższeniu i ujednostajnieniu akcyzy od zapałek.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 35 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o monopolu zapałczanym — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 561).

Poz. 305.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 maja 1921 r.

w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 34 ustawy z dn. 12 czerwca 1924 r. o opodatkowaniu piwa — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 635).

Poz. 306.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 maja 1921 r.

w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze byłego zaboru austrjackiego.

P. poz. 305.

Poz. 307.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 maja 1921 r.

w przedmiocie ujednostajnienia opodatkowania drożdży prasowanych na obszarze b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. Nr. 41 poz. 248 z 1921 r.).

Poz. 308.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 maja 1921 r.

w sprawie przedłużenia terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich.

Wygasło z końcem czerwca 1921 r.

Poz. 309.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 maja 1921 r.

w sprawie stosowania rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 15 marca 1921 r. o zaokrągleniu należności pobieranych według taryfy osobowej, bagażowej i towarowej (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 188) na kolejach wąskotorowych państwowych oraz na niektórych kolejach wąskotorowych prywatnych.

Patrz Nr. 31 poz. 188 z 1921 r.

Poz. 310.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 maja 1921 r.

w sprawie przesunięcia terminu podwyższenia opłat komisowego i wprowadzenia niektórych zmian w dziale b) „Przepisów o kolejowych ajencjach celnych" (Dz. Ust. Nr. 12 z 1920 r. poz. 67 i Nr. 31 z 1921 r. poz. 186).

Wygasło z dniem 1 czerwca 1921 r.

Poz. 311.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 maja 1921 r.

w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie opłat za czynności urzędów celnych, na obszarze b. zaboru rosyjskiego, dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie pozaurzędowym (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 43, poz. 262).

Patrz Nr. 43 poz. 262 z 1920 r.

Poz. 312.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dna 6 czerwca 1921 r.

o zmianie rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 1 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 58 poz. 365) w przedmiocie urzędowych świadectw zdrowia.

Patrz Nr. 58 poz. 365 z 1920 r.

Poz. 313.

OBWIESZCZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 10 czerwca 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek w tekście rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 18 stycznia 1921 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie prowadzenia rejestru statków handlowych morskich.

Uwzględniono w Nr. 10 poz. 58.

23 czerwca **Nr. 51.** rok 1921.

Poz. 314.

U S T A W A

z dnia 3 czerwca 1921 r.

o Kontroli Państwowej.

Art. 1. Kontrola Państwowa jest władzą, w czynnościach swoich opartą na zasadach kolegjalności (art. 20 — 22), z ministerstwami równorzędną, od Rządu niezależną, podległą bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej.

Art. 2. Kontrola Państwowa powołana jest do rewizji dochodów i wydatków Państwa oraz jego stanu majątkowego.

Art. 3. W miarę uznania Rządu, Kontrola Państwowa może być również powołana do rewizji finansowej gospodarki ciał samorządnych oraz instytucji, zakładów, fundacji, stowarzyszeń i spółek, działających przy udziale finansowym Skarbu Państwa lub pod jego gwarancją.

Art. 4. Spełniając swe zadania, Kontrola Państwowa bada, czy czynności gospodarcze i finansowe władz i urzędów państwowych oraz instytucji, wymienionych w art. 3, były legalne, wykonane z należytą oszczędnością i celowo, pod względem gospodarczym.

Kontrola, dokonywana przez Kontrolę Państwową, nie usuwa odpowiedzialności ministrów i kontrolowanych władz i urzędów.

Art. 5. Kontrola Państwowa wykonywa: 1) kontrolę faktyczną, 2) kontrolę następną.

Art. 6. Kontrola Państwowa wykonywa kontrolę faktyczną, według swego uznania we wszystkich dziedzinach administracji i gospodarki Państwa.

Kontrola ta obejmuje: badanie umów i wszelkich zobowiązań, rewizję kas, rachunkowości, rewizję składów, magazynów, inwentarzy i wogóle majątku państwowego oraz sprawdzanie na miejscu wszelkich robót i dostaw, z punktu widzenia celowości i pod względem gospodarczym.

Art. 7. Kontrola następna polega na sprawdzaniu rachunków pod względem: formalnym, cyfrowym i co do istoty dokonanych czynności. Kontrola ta ma być dokonywana w czasie jaknajrychlejszym po dokonaniu wydatków i pobraniu dochodów. W tym celu Kontrola Państwowa oraz władze i urzędy są obowiązane ściśle przestrzegać przepisów i instrukcji, wydanych w tym względzie.

Uwagi o wykonaniu budżetu za okres ubiegły z wnioskiem o udzielenie lub odmówienie Rządowi absolutorjum (art. 9 Ustawy Konstytucyjnej) Najwyższa Izba Kontroli przedstawia jednocześnie Prezydentowi Rzeczypospolitej, Sejmowi i Senatowi najpóźniej w sześć miesięcy od dnia otrzymania od Ministerstwa Skarbu ogólnego zamknięcia rachunków z całej gospodarki państwowej, udzielając odpisu powyższych uwag (i wniosku) Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu.

Art. 8. Najpóźniej w sześć miesięcy po upływie okresu budżetowego Najwyższa Izba Kontroli przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej, Sejmowi i Senatowi sprawozdanie z czynności Kontroli, dokonanych w tymże okresie budżetowym. Prezes Najwyższej Izby Kontroli przesyła odpisy tego sprawozdania Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu do wiadomości.

Niezależnie od uwag o wykonaniu budżetu za okres ubiegły (art. 7) i sprawozdania o swych czynnościach rewizyjnych (art. 8) Najwyższa Izba Kontroli ma prawo, w wypadkach szczególniejszej wagi lub niecierpiących zwłoki, przedstawiać Prezydentowi Rzeczypospolitej oraz Sejmowi i Senatowi sprawozdanie i wnioski z poszczególnych wyników kontroli,

przy równoczesnem udzieleniu odpisów do wiadomości Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu.

Art. 9. Delegatom Kontroli Państwowej przysługuje prawo badania na miejscu ksiąg, rachunków, aktów i wszelkich dokumentów.

Władze i urzędy państwowe oraz instytucje, wymienione w art. 3, obowiązane są dawać delegatom Kontroli Państwowej wszelkie potrzebne wyjaśnienia tak ustnie jak i na piśmie.

Art. 10. Przepisy o sposobie wykonywania kontroli zawarte będą w instrukcjach, wydanych przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, w porozumieniu z odpowiednimi ministrami, władzami centralnemi oraz instytucjami, wymienionemi w art. 3, zgodnie z zasadami, uchwalonemi przez Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli (art. 22).

Art. 11. Władze i urzędy państwowe oraz instytucje, wymienione w art. 3, obowiązane są ściśle stosować się do przepisów i zarządzeń, wydanych przez Kontrolę Państwową w zakresie jej kompetencji.

W razie niezastosowania się Kontrola Państwowa zażąda od właściwej władzy przełożonej wykonania swych zarządzeń oraz pociągnięcia winnych do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 12. Władze i urzędy państwowe mogą wydawać przepisy kasowe i rachunkowe nie inaczej, jak w porozumieniu z Kontrolą Państwową i Ministerstwem Skarbu. Ministerstwa i władze centralne oraz instytucje, podległe kontroli w myśl art. 3, wydając, zmieniając lub uchylając rozporządzenia administracyjne w granicach ustalonych z Kontrolą Państwową instrukcji i przepisów, obowiązane są jednocześnie zawiadomić o tem Kontrolę Państwową.

Art. 13. W razie stwierdzenia nieprawidłowej rachunkowości lub kasowości, braku w gotówce lub w materjałach, roztrwonienia majątku, złej lub rujnującej gospodarki i wogóle działań, nacechowanych brakiem troski o dobro publiczne, a połączonych ze stratą lub mogących wywołać stratę dla Skarbu Państwa — Kontrola Państwowa zawiadamia o tem właściwą władzę w celu usunięcia nadużyć, wad i braków, oraz ma prawo zażądać zawieszenia w czynnościach odnośnych funkcjonarjuszów i pociągnięcia winnych do odpowiedzialności osobistej i materjalnej.

W wypadku wykrycia i ustalenia przy kontroli straty dla Skarbu Państwa Kontrola Państwowa obowiązana jest do żądania ich pokrycia i zabezpieczenia oraz do czuwania nad wykonaniem tego żądania.

Art. 14. W skład Kontroli Państwowej wchodzą: 1) Prezes Najwyższej Izby Kontroli oraz dwaj wiceprezesi, 2) Najwyższa Izba Kontroli i 3) Izby Okręgowe Kontroli.

Art. 15. Prezesa Najwyższej Izby Kontroli mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli składa przysięgę na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 16. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest odpowiedzialny za prawidłowy bieg spraw w Kontroli Państwowej. Do niego należy wyda-

wanie wszelkich zarządzeń administracyjnych i organizacyjnych w zakresie kompetencji Kontroli Państwowej.

Art. 17. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest równorzędny ministrom. Prezes Najwyższej Izby Kontroli ma prawo zabierać głos na posiedzeniach Sejmu i Senatu w sprawach Kontroli Państwowej bądź osobiście, bądź przez swoich zastępców lub delegatów, oraz na żądanie Sejmu lub Senatu obowiązany jest udzielać informacji i wyjaśnień.

Art. 18. Zastępcami Prezesa Najwyższej Izby Kontroli są dwaj wiceprezesi, mianowani przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Wiceprezesi są równorzędni podsekretarzom stanu i współdziałają z Prezesem w zarządzaniu Kontrolą Państwową.

Art. 19. Najwyższa Izba Kontroli wykonywa rewizję centralnych organów Rządu oraz instytucji, wymienionych w art. 3, poddanych jej kontroli. Ponadto, jako w naczelnym organie Kontroli Państwowej, ześrodkowuje się w niej rozpatrywanie wyników rewizji administracji państwowej. Na czele Najwyższej Izby Kontroli stoi Prezes Najwyższej Izby. W skład Najwyższej Izby wchodzą: 1) Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli, 2) Departamenty i 3) Wydział Personalny.

Art. 20. Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli jest najwyższą w obrębie Kontroli Państwa kolegjalną instytucją.

Kolegjum stanowią: Prezes Najwyższej Izby Kontroli, jako przewodniczący, obaj wiceprezesi, dyrektorowie departamentów i ich zastępcy.

Członkami Kolegjum mogą być osoby, które ukończyły z dyplomem wyższe studja naukowe. *Wymaganie to, w ciągu pierwszych lat pięciu od czasu wydania niniejszej ustawy, nie jest obowiązujące.*

Art. 21. Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli jest powołane do stanowienia:

1) w sprawach, wynikłych wskutek odwołania się od orzeczeń Kolegjów, Departamentów i Izb Okręgowych;
2) w przedmiocie ogólnych zamknięć rachunkowych ubiegłego okresu budżetowego;
3) w przedmiocie ustalenia układu i treści sprawozdania Kontroli Państwowej za ubiegły okres budżetowy oraz uwag o wykonaniu budżetu (art. 7 i 8);
4) w przedmiocie ogólnych zasad kontroli i ogólnych przepisów rachunkowych i kasowych;
5) we wszelkich sprawach, poddanych pod obrady Kolegjum przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 22. Do ważności uchwał Kolegjum niezbędna jest obecność Prezesa Najwyższej Izby Kontroli lub w jego zastępstwie jednego z wiceprezesów oraz co najmniej dwóch dyrektorów Departamentów i dwóch zastępców dyrektorów Departamentów.

Uchwały zapadają większością głosów, w razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

Kolegjum ma prawo zapraszać w charakterze rzeczoznawców osoby prywatne i wzywać urzędników i funkcjonarjuszy instytucji państwowych lub instytucji, podległych Kontroli (art. 3) dla udzielenia wyjaśnień i informacji.

Rzeczoznawcy i reprezentanci władz i urzędów nie mogą brać udziału w naradach, ani też być obecnymi przy wydawaniu uchwał.

Art. 23. Najwyższa Izba Kontroli dzieli się na cztery Departamenty i Wydział Personalny.

W skład Departamentów Najwyższej Izby Kontroli wchodzą: dyrektor Departamentu, naczelnicy wydziałów, radcowie, referenci i sekretarze, pomocnicy referentów, rachmistrze, kanceliści.

Dyrektor Departamentu odpowiedzialny jest przed Prezesem Najwyższej Izby Kontroli za prawidłowy bieg spraw w Departamencie.

W zarządzaniu Departamentem dyrektorowi pomaga oraz jest jego zastępcą jeden z naczelników wydziałów, wyznaczony przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Dyrektora Departamentu mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, naczelników wydziałów i wszystkich innych urzędników mianuje Prezes Najwyższej Izby Kontroli po zasięgnięciu opinji dyrektora Departamentu.

Departamenty dzielą się na wydziały. Prezes Najwyższej Izby Kontroli ustala liczbę wydziałów w Departamentach i zakres ich czynności.

Wydział Personalny Najwyższej Izby Kontroli składa się: z naczelnika wydziału, radców, referentów i archiwistów, rachmistrzów i kancelistów.

Art. 24. Orzeczenia w sprawach rewizji faktycznej i następnej oraz w przedmiocie poszczególnych zamknięć rachunków zapadają w Kolegjum Departamentu, złożonem z dyrektora Departamentu lub jego zastępcy, jako przewodniczącego, i naczelników wydziałów. Ponadto pod obrady Kolegjum mogą być poddane wszelkie inne sprawy według uznania dyrektora Departamentu.

Do ważności uchwał Kolegjum niezbędna jest obecność, oprócz przewodniczącego, co najmniej dwóch naczelników wydziałów.

Uchwały zapadają większością głosów.

Jeżeli orzeczenie nie zapadnie jednomyślnie, dyrektor może przedstawić sprawę pod decyzję Kolegjum Najwyższej Izby.

Art. 25. Władzom, urzędom i instytucjom, poddanym Kontroli w myśl art. 3, oraz osobom interesowanym przysługuje w ciągu dni 14 od dnia doręczenia orzeczenia Kolegjum departamentu prawo odwołania się do Kolegjum Najwyższej Izby.

Dyrektor Departamentu wniesione odwołanie przedstawia Kolegjum Najwyższej Izby ze swym wnioskiem.

Art. 26. Orzeczenia Kolegjum Departamentu ulegają natychmiastowemu wykonaniu i przez Kolegjum Departamentu w żadnym wypadku zmienione być nie mogą. Na żądanie, postawione w odwołaniu, może Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli wstrzymać wykonanie orzeczenia Departamentu. W razie ujawnienia nowych faktów i okoliczności, wymaga-

jących zmiany zapadłych już orzeczeń, Kolegjum Departamentu przedstawia sprawę Kolegjum Najwyższej Izby.

Art. 27. Prezes Najwyższej Izby Kontroli w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów otwiera Izby Okręgowe Kontroli i ustala terytorjalnie zakres ich działania, może on jednak, w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów, poruczać sprawowanie kontroli innym organom Kontroli Państwowej poza terytorjalnie właściwą Izbą.

W skład Izb Okręgowych wchodzą: prezes, wiceprezes, naczelnicy wydziałów, radcowie, sekretarze i referenci, pomocnicy referentów, rachmistrze i archiwista, oraz kanceliści.

Prezesa Izby Okręgowej mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Urzędników Izb Okręgowych do VIII stopnia służbowego włącznie mianuje Prezes Najwyższej Izby Kontroli na wniosek prezesa Izby Okręgowej, a urzędników niższych stopni służbowych i wszystkich innych funkcjonarjuszy Izby Okręgowej mianuje prezes Izby Okręgowej.

Izba Okręgowa kontroluje urzędy miejscowe, podległe ministerstwom i władzom centralnym, oraz instytucje, wskazane w art. 3 ustawy niniejszej. Izba Okręgowa Kontroli jest równorzędną Departamentowi Najwyższej Izby Kontroli i działa na zasadach, wskazanych w art. 24, 25 i 26.

Art. 28. W razie potrzeby Prezes Najwyższej Izby Kontroli w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów otwiera specjalne urzędy Kontroli Państwowej.

Urzędy te mieć będą organizację Izb Okręgowych Kontroli i działać na tych samych zasadach z uwzględnieniem specjalnych przepisów, jakie Prezes Najwyższej Izby Kontroli wyda w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 29. Prezes Najwyższej Izby Kontroli przesyła corocznie Ministrowi Skarbu preliminarz budżetowy Kontroli Państwowej celem uzgodnienia go i włączenia do budżetu państwowego.

W razie gdyby między Prezesem Najwyższej Izby Kontroli a Ministrem Skarbu nie doszło do porozumienia w przedmiocie powyższego preliminarza budżetowego Kontroli Państwowej, Prezes Najwyższej Izby ma prawo, niezależnie od terminu wniesienia do Sejmu przez Ministra Skarbu ogólnego preliminarza budżetowego, zgłosić do Sejmu wniosek z uzasadnieniem żądanego dla Kontroli kredytu.

Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli przysługuje prawo przenoszenia kredytu w obrębie całego budżetu Kontroli Państwowej i w granicach sum kredytów, tym budżetem określonych, oraz określenia ilości urzędników, poczynając od stopnia służbowego V we wszystkich organach Kontroli Państwowej.

Przepisy ustaw skarbowych: Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 67 poz. 622 art. 12 i z 1927 r. Nr. 30 poz. 254 art. 11, jak również i poprzednich prowizorjów budżetowych zawieszają działanie przepisu o upoważnieniu Prezesa Najwyższej Izby Kontroli do przenoszenia kredytów w obrębie całego budżetu Kontroli Państwowej.

Kontrola wykonania budżetu Kontroli Państwowej przysługuje Sejmowi.

Art. 30. Prezes Najwyższej Izby Kontroli może być pociągnięty do odpowiedzialności przez Sejm lub Senat za swe czynności urzędowe, przez które rozmyślnie lub wskutek zaniedbania pogwałcił ustawy i podlega przepisom, ustanowionym w tym względzie dla Ministrów.

Artykuł 9 Ustawy Konstytucyjnej o nieusuwalności członków Kolegjum Najwyższej Izby nie stosuje się do członków Kolegjów Departamentów Najwyższej Izby Kontroli, do prezesów i wiceprezesów Izb Okręgowych i członków Kolegjów tychże Izb; korzystają oni jednak z ustawowych przywilejów sędziów i podlegają przepisom dyscyplinarnym, ustanowionym dla sędziów.

Instancją dyscyplinarną dla członków wszystkich Kolegjów z wyjątkiem Prezesa Najwyższej Izby Kontroli jest komplet Sądu Najwyższego, złożony z trzech sędziów tegoż Sądu (z których jeden przewodniczy), zwiększony o dwóch członków Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli, wybieranych przez to Kolegjum na przeciąg jednego roku.

Funkcję prokuratora dyscyplinarnego pełni jeden z dyrektorów departamentu lub zastępców dyrektora Departamentu Najwyższej Izby Kontroli, wyznaczony przez jej Prezesa.

Urzędnicy Kontroli Państwowej mogą być pociągnięci do odpowiedzialności karnej z powodu swych urzędowych zajęć jedynie za zgodą Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Do czasu uzyskania zgody nie mogą być przeciwko tym urzędnikom wydawane jakiekolwiek zarządzenia.

Art. 31. Prezes Najwyższej Izby Kontroli, wiceprezesi, członkowie Kolegjum Najwyższej Izby Kontroli nie mogą być członkami Sejmu lub Senatu.

Osoby te oraz wszyscy urzędnicy etatowi Kontroli Państwowej nie mogą równocześnie zajmować innych urzędów, ani też uczestniczyć w zarządzie, radzie nadzorczej lub zawiadowczej przedsiębiorstw, obliczonych na zysk.

Zajęcia naukowe, literackie i inne jeżeli nie połączone z uszczerbkiem dla służby w Kontroli Państwowej, mogą być dopuszczane za zezwoleniem odpowiedniej władzy: Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, dyrektora departamentu, lub Prezesów Izb Okręgowych.

Osoby, spokrewnione lub spowinowacone ze sobą do trzeciego stopnia włącznie, nie mogą być członkami tego samego Kolegjum.

Art. 32. Do urzędników Kontroli Państwowej stosują się przepisy ustawy o państwowej służbie cywilnej, o ile niniejsza ustawa inaczej nie stanowi.

Art. 33. Regulamin wewnętrznego ustroju Najwyższej Izby Kontroli i Izb Okręgowych wyda Prezes Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 34. Na przeciąg lat trzech od chwili objęcia urzędowania zawiesza się wykonanie ust. 2 art. 30, o ile dotyczy ono przywilejów sędziowskich członków Kolegjów Departamentów Najwyższej Izby, prezesów, wiceprezesów oraz członków Kolegjów Izb Okręgowych.

Art. 35. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Prezesowi Rady Ministrów i Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli.

Art. 36. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą dekret Naczelnika Państwa z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 183).

P. rozporządzenie Rady Ministrów z d. 29 września 1921 r. w przedmiocie zniesienia izby obrachunkowej Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej i przekazywania jej agend Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 570);
rozproządzenie Rady Ministrów z d. 21 sierpnia 1922 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej ustawy z d. 3 czerwca 1921 r. o Kontroli Państwowej na ziemię wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 660).

Poz. 315.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 czerwca 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu Sądu Apelacyjnego Warszawskiego.

Wygasło (p. Nr. 50 poz. 328 z 1919 r.).

Poz. 316.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 czerwca 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu Sądu Apelacyjnego Lubelskiego.

Wygasło (p. Nr. 50, poz. 327 z 1919 r.).

Poz. 317.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 czerwca 1921 r.

w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych w okręgu Sądu Apelacyjnego we Lwowie.

Wygasło przez upływ terminów.

Poz. 318.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 2 maja 1921 roku

w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 15 stycznia 1921 roku w przedmiocie wykonania rozporządzenia o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi (Dz. Ust. Nr. 18 z 1921 roku, poz. 105).

P. Nr. 18 poz. 105.

Poz. 319.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych

z dnia 2 maja 1921 roku

w przedmiocie walki z księgosuszem.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 32 — 88 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z d. 9 stycznia 1928 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu i Komunikacji w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 167).

Poz. 320.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 14 maja 1921 r.

w przedmiocie zniesienia ulgi celnej na tokarki do metalu o wysokości centrów 250 mm. i mniej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 30 marca 1921 r. w przedmiocie ulg celnych (p. Nr. 33 poz. 200).

Poz. 321.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego.

z dnia 14 maja 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1920 roku o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 roku.

Uchylone na mocy § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 6 maja 1925 r. o wykonaniu ustawy z d. 15 lipca 1920 r. „o likwidacji majątków prywatnych" w wykonaniu Traktatu Pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 357).

Poz. 322.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 4 czerwca 1921 r.

w przedmiocie obowiązkowego zgłaszania przypadków zachorowań na t. zw. śpiączkę epidemiczną (encephalitis lethargica).

Wygasło z dniem 23 grudnia 1921 r.

Poz. 323.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 14 czerwca 1921 r.

w sprawie zwiększenia przerobu ziemiopłodów na piwo w browarach b. Kongresówki i Małopolski w r. gospodarczym 1920/21.

Utraciło moc obowiązującą (p. z 1920 r. Nr. 98 poz. 657).

25 czerwca Nr. 52. rok 1921.

Poz. 324.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 15 czerwca 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 18 marca 1921 roku (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 175) o zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 13 lipca 1920 roku o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i preparand, oraz wizytatorów szkół (Dz. Ust. R. P. z 1920 Nr. 65 poz. 433).

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 30, poz. 175 z 1921 r.).

Poz. 325.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego i Ministra Sprawiedliwości

z dnia 27 maja 1921 roku

o stosowaniu rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich na obszarze województw nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów grodzieńskiego, białowieskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego.

Na zasadzie § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 marca 1921 roku, w przedmiocie rozciągnięcia rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich, oraz ustawy z dnia 6 lipca 1920 r., o organizacji Urzędów Ziemskich na ziemie, przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze

dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. z 1921 r. Nr. 30 poz. 178) zarządza się na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego, *białowieskiego* i wołkowyskiego województwa białostockiego co następuje:

§ 1. Za nieruchomości ziemskie, w rozumieniu rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich, należy uważać nieruchomości, położone poza granicami miast i miasteczek.

Nieruchomości, nie mające charakteru użytków rolnych, jak istniejące wille, letniska, zakłady lecznicze, fabryki, kolonje robotnicze, urzędnicze osady, położone przy stacjach kolejowych i t. p. nie są nieruchomościami ziemskiemi w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich.

§ 2. Za nieruchomość włościańską, przewidzianą w art. 2 p. a) rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dn. 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich, należy uważać nieruchomość „nadziałową", t. j. otrzymaną na mocy manifestu cesarskiego z dn. 19 lutego 1861 r.

§ 3. Udzielanie zezwoleń na przenoszenie własności nieruchomości ziemskich, należy do zakresu działania Urzędów Ziemskich w trybie i toku instancji, określonym niniejszemi przepisami.

§ 4. Zezwolenie na przeniesienie prawa własności nieruchomości ziemskiej, można udzielić jeżeli:

a) nowonabywca jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej,
b) jest uzdolnionym do pracy na roli i
c) tranzakcja nie ma cech spekulacji.

Warunki wymienione w p. b), stosowane nie będą przy nabyciu niezbędnego obszaru ziemi dla celów nierolniczych: — budowlanych (np. wille, letniska), na urządzenie kolonji robotniczych i rzemieślniczych, na cele przemysłowe, lecznicze i t. p.

Zezwolenie na przeniesienie prawa własności nieruchomości ziemskich może być udzielane i osobom prawnym, dającym należyte gwarancje racjonalnego gospodarowania i pozostającym pod odpowiedniem fachowem kierownictwem, oraz instytucjom społecznym, upoważnionym do parcelacji większych posiadłości ziemskich, o ile dadzą zobowiązanie rozparcelowania kupionej nieruchomości w terminie przez Okręgowy Urząd Ziemski określonym.

§ 5. Urzędy Ziemskie mogą udzielić zezwolenia, w następujących przypadkach:

a) gdy chodzi o zbycie części niepodzielonej nieruchomości współwłaścicielowi lub współspadkobiercy;
b) jeżeli wszystkie nieruchomości ziemskie, należące do jednego właściciela lub kilku współwłaścicieli niepodzielnie, przechodzą w całości w ręce jednego nabywcy lub kilku nabywców;
c) gdy chodzi o wydzielenie z nieruchomości ziemskiej i przeniesie-

nie własności zakładów przemysłu fabrycznego i rolnego, jezior i stawów rybnych, will, letnisk, zakładów leczniczych i t. p. z potrzebnym do nich obszarem;

d) przy parcelacyjnym podziale ziemi, zgodnie z zatwierdzonym projektem parcelacji.

Zezwolenie to jednak udzielone nie będzie, o ile przeniesienie własności ma na celu uchylenie danego obszaru ziemi od zużytkowania go na uregulowanie serwitutów, lub na wykonanie reformy rolnej, w myśl zasad uchwały sejmowej z dnia 10 lipca 1919 r.

§§ 6 — 8 utraciły moc obowiązującą z chwilą uchylenia przepisów o delegaturach okręgowych Głównego Urzędu Ziemskiego (p. § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 20 marca 1922 r. w przedmiocie utworzenia okręgowych i powiatowych urzędów ziemskich na obszarze ziem wymienionych w tytule niniejszego rozporządzenia — Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 345), z tem, że funkcje delegatur przeszły na okręgowe urzędy ziemskie.

§ 9. Dla każdej sprawy winny być założone osobne akta. W każdej sprawie sporządzony zostanie krótki protokół, podpisany przez przewodniczącego i sekretarza. Orzecznie podpisuje komplet orzekający. Odmowne orzeczenie winno być umotywowane.

§ 10. Odwołanie od odmownych orzeczeń *delegatur okręgowych Głównego Urzędu Ziemskiego* przysługuje stronom (sprzedawcom i nabywcom) w przeciągu 30 dni od dnia następującego po dniu doręczenia im odpisu orzeczenia przez władze policyjne, względnie gminne.

Odwołanie winno być podane w piśmie do *tej delegatury okręgowej Głównego Urzędu Ziemskiego*, której orzeczenie ulega zaskarżeniu. *Delegatura okręgowa* przesyła odwołanie wraz z aktami sprawy i swoją opinją do Głównej Komisji Ziemskiej, która rozstrzyga sprawy ostatecznie.

§ 11. Podanie o przeniesienie własności nieruchomości ziemskich w wypadkach, przewidzianych w § 5, p. a), b) i c) powinno być podpisane przez właściciela lub nabywcę.

Przy podaniu powinny być dołączone w dwóch egzemplarzach istotne warunki umowy o zmianie tytułu własności, a mianowicie: dokładne wymienienie osób, zawierających umowę, określenie przedmiotu umowy, z oznaczeniem obszaru, oraz cena nabycia. Zamiast opisu tych warunków, może być przedstawiona również w dwóch egzemplarzach (odpisach) umowa stron, zawierająca powyższe warunki i zawarta z uzależnieniem jej ważności od zezwolenia Urzędu Ziemskiego.

§ 12. O dniu złożenia podania przez petenta, *delegatura okręgowa Głównego Urzędu Ziemskiego* wydaje petentowi zaświadczenie na jednym z dwu egzemplarzy przedłożonych warunków, względnie umowy. Drugi egzemplarz warunków, względnie umowy, zaopatrzony odpisem wydanego zaświadczenia o dniu złożenia podania, zostaje w aktach delegatury.

§ 13. *Delegatury okręgowe Głównego Urzędu Ziemskiego* obowiązane są załatwić podanie w miarę możności niezwłocznie, najpóźniej zaś w przeciągu jednego miesiąca od daty złożenia podania. Zarówno o udzieleniu, jak i odmowie zezwolenia, *delegatura okręgowa Głównego Urzędu Ziemskiego* niezwłocznie zawiadamia strony, doręczając im odpis orzecze-

nia przez właściwe władze policyjne, względnie gminne, tudzież właściwy wydział hipoteczny i zastępcę starszego notarjusza, oraz *Główny Urząd Ziemski.*

Dowody doręczania zawiadomień, jak również ich odpisy należy przechowywać w aktach sprawy.

Nieotrzymanie przez właściwy wydział hipoteczny, względnie zastępcę starszego notarjusza, w przeciągu powyższego terminu zawiadomienia *delegatury okręgowej* o odmownem orzeczeniu, uważane będzie za udzielenie zezwolenia na przeniesienie własności, upoważniające strony do dokonania przelewu własności na warunkach umowy.

§ 14. W razie zauważonego przy złożeniu podania braku w nim odpowiednich wiadomości (np. adresów petentów, dat i t. p.), lub załączników niezbędnych do wydania orzeczenia, podanie zwraca się doraźnie dla uzupełnienia przed wydaniem poświadczenia o złożeniu. Z podaniami i załącznikami, nieopłaconemi opłatą stemplową, lub opłaconemi w ilości niedostatecznej, postępuje się według obowiązujących przepisów miejscowych.

W razie konieczności zażądania dodatkowych wyjaśnień, niezbędnych dla powzięcia orzeczenia, *delegatura okręgowa* orzeka — w miarę możności niezwłocznie — o tymczasowej odmowie zezwolenia, aż do złożenia pisemnego żądanych wyjaśnień, o czem zawiadamia niezwłocznie wydział hipoteczny, względnie zastępcę starszego notarjusza, oraz strony, zaznaczając, że termin wyznaczony w § 13 liczyć się będzie w tym wypadku od daty pisemnego złożenia wyjaśnień. O przedłużeniu dodatkowych wyjaśnień *delegatura okręgowa Głównego Urzędu Ziemskiego* wydaje stronom odpowiednie zaświadczenie.

§ 15. W ciągu wskazanego w art. 7 rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów, z dnia 1 września 1919 r. sześciomiesięcznego terminu, inne zezwolenia na przeniesienie własności, dotyczące tej samej nieruchomości, nie mogą być wydawane, chyba, że udowodnione zostanie, iż tranzakcja, której dotyczyło zezwolenie, została rozwiązana.

§ 16. Projekt parcelacyjny przedstawia do zatwierdzenia właściciel nieruchomości. W projekcie winna być uwzględniona w miarę możności, tak ludność miejscowa jak i zamiejscowi osadnicy, przyczem obszary ziemi, obciążone służebnościami włościańskiemi, do czasu likwidacji tych służebności, mogą być nabywane tylko w tym wypadku, kiedy będzie można określić, jaka ilość ziemi będzie dostateczna na późniejszą likwidację tych służebności.

§ 17. Do projektu parcelacyjnego powinien być dołączony plan rysunkowy (szkic odręczny) podziału, z oznaczeniem granic parcelacyjnego obszaru, rodzaju ziemi, dróg i zabudowań. Przy mniejszych parcelacjach można odstąpić od żądania planu rysunkowego, o ile z samego projektu parcelacyjnego można będzie dostatecznie ocenić warunki, w jakich ma być dokonany podział parcelacyjny posiadłości ziemskich.

Szczegółowe instrukcje, dotyczące parcelacyjnego podziału ziemi, wydane będą przez *Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego.*

§ 18. Zaświadczenia na prawo nabycia oddzielnych działek ziemi przy parcelacji nieruchomości ziemskich w wymienionych we wstępie

w województwach i powiatach (§ 5 p. d) wydają komisarze ziemscy, oraz delegaci *Głównego Urzędu Ziemskiego* na całym obszarze Rzeczypospolitej, z wymienieniem ilości ziemi, którą każda otrzymująca to zezwolenie osoba, ma prawo nabyć. Ilość ta nie może przekraczać 45 hektarów. Zaświadczenia te dają prawo do nabycia wskazanej w nich ilości ziemi z podziału nieruchomości ziemskich, położonych na całym wymienionym obszarze o ile na te nieruchomości lub na części ich zostaną sporządzone i zatwierdzone projekty parcelacyjne (§§ 6 — 10).

§ 19. W razie jeżeli parcelacja prowadzona jest przez instytucje upoważnione przez *Główny Urząd Ziemski*, mają zastosowanie rozporządzenia, wydane w tym przedmiocie przez *Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego*.

§ 20. Wydziały hipoteczne, względnie zastępcy starszych notarjuszów, obowiązani są prowadzić wykazy zawiadomień o odmowach zezwoleń na przenoszenie własności, tudzież o prolongatach już udzielonych zezwoleń.

P. ustawę z dnia 6 lipca 1923 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 556), która, znosząc urząd Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego, uprawnienia zastrzeżone zarówno jemu, jak i Głównemu Urzędowi Ziemskiemu, przenosi na Ministra Reform Rolnych.

Poz. 326.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 3 czerwca 1921 roku

o wypuszczeniu serji II biletów skarbowych.

Pominięto z uwagi na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 3 października 1924 r. o wypuszczaniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 833).

Poz. 327.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 3 czerwca 1921 roku

w sprawie wykonywania w b. Królestwie Polskiem robót mierniczych w górnictwie przez mierniczych przysięgłych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 9 ustawy z d. 15 lipca 1925 r. o mierniczych przysięgłych — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 682).

Poz. 328.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 czerwca 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia opłat za czynności urzędów miar na terytorjum b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego.

P. Nr. 1 poz. 2 oraz Nr. 26 poz. 154.

Poz. 329.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 czerwca 1921 roku

w sprawie zmian w przepisach o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 56 poz. 350, Nr. 97 poz. 644, Nr. 106 poz. 702, 1921 r., Nr. 10 poz. 59, Nr. 27 poz. 159 i Nr. 38 poz. 233).

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z d. 22 października 1921 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 630).

Poz. 330.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 11 czerwca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 12 maja 1921 r. o rozciągnięciu na przewozy kolejami wąskotorowemi zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z d. 26 lipca 1922 r. o rozciągnięciu na przewozy kolejami wąskotorowemi taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, obowiązującej na kolejach normalnotorowych i szerokotorowych (Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 545).

Poz. 331.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 28 lutego 1928 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 213).

Poz. 332.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 czerwca 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia odszkodowania za zaginięcie, uszkodzenie lub brak wagi bagażu.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 40 poz. 242 i 244 i Nr. 109 poz. 725 z 1920 r.).

Poz. 333.

ROZPORZĄDZENIE

z dnia 14 czerwca 1921 roku

w sprawie uchylenia rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 18 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 81, poz. 548) w przedmiocie obrotu ziemiopłodami i przetworami, pozostałemi u producentów po dokonaniu świadczeń na rzecz Państwa oraz rozporządzenia Ministra Aprowizacji z dnia 2 października 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 96, poz. 635), uzupełniającego rozporządzenie z dnia 18 sierpnia 1920 r. w przedmiocie obrotu ziemiopłodami i przetworami, pozostałemi u producentów po dokonaniu świadczeń na rzecz Państwa.

Uwzględniono w Nr. 81 poz. 548 oraz w Nr. 96 poz. 635 z 1920 r.

Poz. 334.

OBWIESZCZENIE

z dnia 20 czerwca 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłki druku w ustawie z dnia 17 marca 1921 roku „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej".

Uwzględniono w tekście ustawy Konstytucyjnej.

26 czerwca **Nr. 53.** rok 1921.

Poz. 335.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA ŚKARBU

z dnia 31 maja 1921 r.

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1921 w przedmiocie ujednostajnienia opodatkowania drożdży prasowanych na obszarze b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 50 poz. 307).

Poz. 336.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 maja 1921 r.

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1921 r. w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 50 poz. 305).

Poz. 337.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 maja 1921 r.

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1921 r. w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 50 poz. 306).

Poz. 338.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 maja 1921 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1921 r. o podwyższeniu i ujednostajnieniu akcyzy od zapałek.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 50 poz. 304).

Poz. 339.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SRPAWIEDLIWOŚCI

z dnia 16 czerwca 1921 r.

o czasowem skróceniu sędziowskiej służby przygotowawczej.

Pominięto jako zawierające przepisy o charakterze przejściowym.

Poz. 340.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 czerwca 1921 r.

w przedmiocie przesunięcia na obszarze b. zaboru austrjackiego terminu, wyznaczonego w art. 50 i 137 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

Wygasło z upływem terminu.

28 czerwca **Nr. 54.** rok 1921.

Poz. 341.

U S T A W A

z dnia 14 czerwca 1921 r.

w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państwowego podatku dochodowego i podatku majątkowego na rok podatkowy 1921.

Wygasła z końcem roku 1921.

30 czerwca Nr. 55. rok 1921.

Poz. 342.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 czerwca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw z dnia 6 lipca 1920 r. i z dnia 18 marca 1921 r. o opłacie stemplowej od kart do gry na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego.

Uwzględniono w uwagach końcowych do poz. 666 z r. 1920.

Poz. 343.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości

z dnia 9 maja 1921 roku

w przedmiocie zmiany § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 4 grudnia 1920 r. w przedmiocie załatwienia zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. Ust. R. P. Nr. 118 poz. 782).

P. Nr. 118 poz. 782 z 1920 r.

Poz. 344.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 16 czerwca 1921 r.

o zmianie rozporządzenia b. austr. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 21 marca 1873 r. Dz. P. P. L. 37 o egzaminach lekarzy i weterynarzy dla uzyskania stałej posady w publicznej służbie zdrowia przy urzędach administracyjnych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 22 września 1921 r. o zmianie rozporządzenia b. austr. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 21 marca 1873 Dz. P. P. L. 37 o egzaminach lekarzy i weterynarzy dla uzyskania stałej posady w publicznej służbie zdrowia przy urzędach administracyjnych i rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 16 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 564).

Poz. 345.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 18 maja 1921 r.

w przedmiocie terytorjalnego podziału województw Krakowskiego, Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego na obwody Inspekcji Pracy.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 lutego 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Prze-

mysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa w sprawie podziału terytorjalnego Rzeczypospolitej na okręgi i obwody Inspekcji Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 397).

Poz. 346.

ROZPORZĄDZENIE

Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do Spraw Walki z Epidemjami

z dnia 10 czerwca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w przedmiocie utrzymania porządku w domach, na dziedzińcach, chodnikach i jezdniach w gminach miejskich.

Na zasadzie art. 2 i 3 p. C. ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o utworzeniu urzędu Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami, grożącemi Państwu klęską powszechną (Dz. Ust. Nr. 61 poz. 388) zarządzam w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych co następuje:

§ 1. Wszystkie ulice, gościńce, drogi znajdujące się na terytorjum gmin miejskich i to tak jezdnie, jak i chodniki, ścieki, rynsztoki i rowy przydrożne należy utrzymywać stale w porządku i czystości.

Staranne zamiatanie ich odbywać się ma przynajmniej raz dziennie w porze rannej przed rozpoczęciem normalnego codziennego ruchu ulicznego. Ponadto winny być także w ciągu dnia usuwane z tych miejsc wszelkie gromadzące się śmiecie, odpadki i nieczystości.

Przed zamiataniem mają być miejsca wymienione w ustępie pierwszym dostatecznie wodą zroszone, tak przynajmniej, aby nie dopuścić do wzbijania się kurzu przy zamiataniu. W miejscowościach pozbawionych dostatecznego zapasu wody, lub gdzie dostęp do zbiorników wodnych połączony jest ze znacznemi trudnościami, może władza administracyjna I instancji wyjątkowo zwolnić od obowiązku codziennego zraszania ulic, dróg, gościńców, jednakże równocześnie winna wydać zarządzenia, w jakich terminach ulice, drogi, gościńce i chodniki muszą być skrapiane.

§ 2. Miejsca stałego postoju dorożek, platform, furmanek i t. d. winny być stale utrzymywane w czystości i codziennie zmywane wodą.

§ 3. Bramy, sienie, podwórza, dziedzińce i klatki schodowe jako też zejścia do suteren i piwnic, oraz miejsca przeznaczone na składanie śmieci i odpadków we wszystkich budynkach, zarówno prywatnych jak publicznych, miejskich i rządowych winny być codziennie starannie oczyszczane a klatki schodowe raz na tydzień myte.

Miejsca ustępowe i pissoir'y przeznaczone do ogólnego użytku, tak w obrębie zabudowań się znajdujące, jak i oddzielnie w miejscach publicznych stojące, należy dokładnie oczyszczać i co najmniej raz dziennie zmywać wodą. Miejsca te winny był od zmierzchu do chwili zamknięcia bram, względnie do godziny 10 wieczór dostatecznie oświetlone.

§ 4. Zawarte w powyższych artykułach postanowienia o obowiązkowem stałem utrzymywaniu czystości i usuwaniu śmieci, odpadków i nie-

czystości, odnoszą się również do wszelkich placów i plantacji publicznych niezabudowanych, a łatwo dostępnych parcel, hal, targowisk i miejsc spędu zwierząt domowych.

§ 5. Obowiązek dokładnego zadośćuczynienia przepisom w poprzednich artykułach zawartych spoczywa w pierwszym rzędzie na dozorcach domów, budynków, placów, plantacji, hal, targowisk, miejsc spędu i t. d. tak prywatnych jak miejskich lub rządowych. Gdzie stałych dozorców niema, obowiązek ten cięży na właścicielach odnośnych nieruchomości względnie na osobach, którym administracja nad temi objektami poruczoną została.

Do dozorców domów względnie do osób, które ich zastępują, należy w zasadzie oczyszczenie chodnika i połowy ulicy na przestrzeni odpowiadającej szerokości frontu domu, oraz zebranie i usunięcie zmiotków.

Osoby wymienione w ustępie 1 i 2 nie mogą być w zasadzie od powyższych obowiązków zwolnione; gdzie dla próby odstąpiono od tej zasady, a wyniki okazały się niewystarczające dla potrzeb miejscowych, należy ją przywrócić.

W miejscowościach, w których na zasadzie prawno-publicznych lub prawno-prywatnych zobowiązań, utrzymanie w czystości niektórych z miejsc wyżej wymienionych należało dotychczas do zarządów miejskich, obowiązki przewidziane w poprzednich artykułach, spoczywają na tych zarządach, aż do chwili przywrócenia we właściwej drodze zasady, o której mowa w ustępie poprzednim. Przewidziane w art. 14 regulaminy oznaczą bliżej odnośne miejsca.

Zmiotki z placów publicznych oraz z chodników i z części ulic, położonych przed placami niezabudowanemi, zbierają i usuwają organa miejskie do tego przeznaczone. Właściciele placów niezabudowanych winni za czynności powyższe, spełniane przez organa miejskie, uiścić opłaty przez Zarząd miasta uchwalone.

§ 6. Właściciele, względnie osoby, którym zarząd nieruchomości powierzono, obowiązani są przestrzegać, aby w każdym domu:

1. znajdował się zbiornik na śmiecie, mocno i szczelnie zbudowany oraz zaopatrzony w ruchomą łatwo odmykalną, jednakże szczelnie przylegającą pokrywę. Zbiornik ten winien stać w miejscu dostępnem, otwór zaś do wyrzucania śmieci umieszczony ma być na takiej wysokości, aby wrzucanie śmieci, mogło się odbywać bez wysiłku.

Do zbiorników tych wrzucane być mają tylko śmiecie i odpadki w stanie stałym. W miejsce zbiornika mogą być użyte puszki blaszane z pokrywami i uszkami, z których zmiotki i popiół mogą być odrazu wypróżniane do wozów usuwających te przedmioty.

2. Aby nieczystości płynne, jako to odpadki kuchenne i pomyje, odprowadzane były do kanałów, w realnościach zaś nieskanalizowanych do dołów kloacznych lub gnojowisk, o ile takie w realności odnośnej się znajdują (§ 11). Zlew odprowadzający nieczystości płynne do kanału lub dołu kloacznego, nie może być otwarty; ma być zbudowany z materjału twardego nieprzepuszczalnego i nieulegającego pod wpływem wilgoci zepsuciu i mieć odpowiedni opad umożliwiający odpływ i przepłukiwanie.

W tych miejscowościach, gdzie według obowiązujących budowlanych przepisów, poszczególne piętra zaopatrzone są w urządzenia do

zsypywania śmieci suchych, oraz w zlewy, należy przestrzegać aby otwory odnośnych rur i lejów zaopatrzone były w szczelną przykrywę oraz aby przewody łączące je z ogólnym zbiornikiem były w całej swej długości szczelne.

3. Aby znajdowały się w odpowiedniej ilości miejsca ustępowe, zawsze do użytku zdatne, łatwo dostępne, zaopatrzone w realnościach nieskanalizowanych w doły kloaczne, w realnościach zaś skanalizowanych połączone szczelną rurą odpływową z kanałem.

Doły kloaczne winny być szczelnie zamknięte, tak, aby ani zawartość ich, ani wyziewy nie mogły przedostawać się na zewnątrz.

4. Aby w kamienicach i budynkach wyższych niż jednopiętrowych umieszczone były w klatce schodowej w odpowiedniej ilości spluwaczki z wodą.

§ 7. Właściciele względnie administratorowie nieruchomości obowiązani są przestrzegać, aby wymienione w poprzednim artykule zbiorniki jako to zbiorniki na śmiecie suche i doły kloaczne nie były wypełniane ponad ¾ swej pojemności; z tą chwilą winny być bezwarunkowo w sposób niezatruwający powietrze wypróżnione, a zawartość ich usunięta na przeznaczone do tego, przez Zarządy miejskie — miejsca.

Zawartość dołów kloacznych winna być przewożona tylko nocą, wiosną, latem i jesienią zaś, także w bardzo wczesnej rannej porze, nie później jednak jak przed 6 rano.

Do wywozu używane być mają wozy, względnie beczki szczelnie zamknięte.

Składanie wywożonych nieczystości w pobliżu zabudowań mieszkalnych, lub w miejscach uczęszczanych przez publiczność, jest bezwarunkowo niedopuszczalne.

Bliższe wskazówki wyjaśniające w jaki sposób przez kogo i gdzie zawartość powyższych zbiorników ma być wywożoną, winny być zamieszczone w przewidzianych § 14 niniejszego rozporządzenia regulaminach sanitarno-porządkowych.

§ 8. Właściciele względnie administratorowie nieruchomości obowiązani są dopilnować, aby w każdej posesji zamieszkałej lub stale na pobyt ludzi przeznaczonej, znajdowało się w podwórzu urządzenie, dla trzepania i wietrzenia ubrań, pościeli, dywanów, rogoży i t. p. w stanie zawsze przydatnym do użytku.

§ 9. Zamykanie ustępów publicznych na dziedzińcach domów jest wskazane. Aby jednak umożliwić korzystane z ustępu, klucz od niego winien być u dozorcy domu i wydawany na każde żądanie bez wynagrodzenia.

§ 10. Mieszkańcom miasta zabrania się:

1) wystawiać w klatkach schodowych kubły ze śmieciami lub zlewkami;
2) zanieczyszczać klatki schodowe odpadkami domowemi, plwocinami i wydalinami;
3) wyrzucać śmiecie, wylewać pomyje przez okna lub drzwi na dziedzińce i ulice;

4) zmiatać śmiecie z parapetów i balkonów na ulice;

5) trzepać garderobę, meble, dywany i t. p. w oknach tudzież na balkonach zewnętrznych.

Zarządy miejskie obowiązane są w przewidzianych w § 14 niniejszego rozporządzenia regulaminach wyznaczyć godziny, wktórych odbywać się może trzepanie przedmiotów na dziedzińcach względnie wewnętrznych gankach. Godziny te winny być przystosowane do pory roku, oraz do miejscowych warunków, z tem jednak ograniczeniem, iż na ten cel mogą być przeznaczone wyłącznie godziny przedpołudniowe.

§ 11. Utrzymane przez mieszkańców w mieście konie, bydło, lub nierogacizna, mają być umieszczone w specjalnie na ten cel przystosowanych stajniach i chlewach.

Gnojowiska mają być urządzone w dołach, których ściany i dno winny być nieprzepuszczalne, sporządzone z betonu, a co najmniej gliną wylepione; doły te należy zaopatrzyć w ruchomą i łatwo odmykalną pokrywę. Posiadacze powyższych zwierząt winni dbać o to, aby zawartość gnojowiska była przed wypełnieniem dołu w sposób niezatruwający powietrza usunięta.

Zarządy miejskie winny w przewidzianych w § 14 regulaminach ustalić, gdzie, w jakich porach i w jaki sposób zawartość gnojowska ma być wywożoną, względnie usuwaną.

Władze administracyjne I instancji mogą w razie, gdy tego względy zdrowotności wymagają, wydawać zakazy trzymania koni, bydła i nierogacizny w poszczególnych realnościach miejskich względnie wogóle w mieście. Taki ogólny zakaz nastąpić może na wniosek, lub po wysłuchaniu opinji Zarządu miejskiego, w miastach zaś niewyłączonych także opinji Wydziału Powiatowego.

§ 12. Zabrania się zanieczyszczania wydalinami lub wydzielinami ulic, placów i ogrodów publicznych, dziedzińców, sieni, parkanów, węgłów domowych, tudzież tych wszystkich miejsc, dla których Zarządy Miejskie podobny zakaz za potrzebny uznają; w tym ostatnim wypadku w miejscach tych powinno być w sposób widoczny umieszczone ostrzeżenie wyrażające powyższy zakaz, oraz sankcję karną za jego przekroczenie.

Na placach oraz w ogrodach publicznych winny być urządzone śmietniki oraz ustępy publiczne.

§ 13. Padlina wszelkich w obrębie miasta padłych zwierząt, winna być bezzwłocznie, a najdalej do 48 godzin usunięta do miejsc na ten cel przeznaczonych.

W miastach obowiązanych na zasadzie dotychczasowych przepisów lub umów do usuwania padliny, oraz tam gdzie istnieją specjalne zakłady utylizacyjne, wypadki zdechnięcia zwierząt winny być przez właścicieli ich, lub dozorców domu natychmiast podawane do wiadomości właściwych organów. Ponadto przewidziane poniżej regulaminy miejskie mogą bliżej wskazać sposób w jaki usuwanie ma nastąpić.

§ 14. Obowiązujące dotychczas w poszczególnych miejscowościach regulaminy sanitarno-porządkowe, które czynią w zupełności zadość posta-

nowieniom niniejszego rozporządzenia, utrzymuje się nadal w mocy. To samo odnosi się i do takich postanowień regulaminowych, które przewidują inne jeszcze, lub surowsze obowiązki po stronie właścicieli nieruchomości, administratorów, dozorców i mieszkańców, niż te jakie wprowadza niniejsze rozporządzenie.

Odnośne zarządy miejskie winne są jednak natychmiast po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia podać regulaminy te ponownie do wiadomości mieszkańców zaopatrując je przytem sankcją karną z § 17 niniejszego rozporządzenia wynikającą.

W miastach, w których nie istniały do tej pory regulaminy sanitarno-porządkowe, oraz tam, gdzie obowiązujące dotychczas regulaminy sprzeczne są z postanowieniami niniejszego rozporządzenia, względnie nie czynią im w zupełności zadość, mają Zarządy Miejskie przystąpić natychmiast na zasadzie tego rozporządzenia i z zachowaniem jego postanowień do wydania szczegółowych regulaminów sanitarno - porządkowych, względnie do uzupełnienia lub zmiany regulaminów dotychczasowych.

§ 15. Władze administracyjne I instancji mogą w razie potrzeby zarządzić dezynfekcje ścieków ulicznych, rynsztoków miejsc postoju dorożek, platform i furmanek, ustępów, zlewów, gnojowisk i t. p. Odnośne zarządzenia wskażą w jaki sposób i jakiemi środkami dezynfekcja ma być dokonaną, oraz w jakiej drodze środki te mogą być nabyte.

§ 16. Nad przestrzeganiem postanowień niniejszego rozporządzenia czuwać mają zarządy miejskie za pośrednictwem podległych sobie organów. Organa policji państwowej obowiązane są udzielać zarządom miejskim swej pomocy w razie potrzeby zgodnie *z art. 14 ustawy 2 ust. z dn. 24 VII 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 61 poz. 363).*

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 257).

§ 17. Wszelkie uchybienia obowiązkom, wynikającym z niniejszego rozporządzenia, tudzież z wydanych na jego zasadzie zarządzeń i regulaminów podlegać będą karze przewidzianej w art. 8 ustawy z dn. 14 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 61 poz. 388).

Przeprowadzenie postępowania karno-administracyjnego oraz wydawanie orzeczeń karnych należy do władz administracyjnych I instancji.

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

Uchybienia, które przedstawiać się będą, jako naruszenie obowiązków służbowych, wynikających ze stosunku prawno-publicznego, w jakim pozostają osoby uchybień tych się dopuszczające (dozorcy i administratorowie objektów rządowych i samorządowych i t. p.), karane będą w myśl odnośnych przepisów dyscyplinarnych.

§ 18. Za niespełnienie wynikających z niniejszego rozporządzenia, a na Zarządach Miejskich ciążących obowiązków, odpowiadają te Zarządy przed swoją władzą nadzorczą w myśl istniejących przepisów.

Niezależnie od tego mogą być zastosowane postanowienia art. 8 ustawy z dnia 16 lipca 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 63 poz. 371) i art. 23 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 67 poz. 402).

Właściwe władze nadzorcze obowiązane są roztoczyć baczną kontrolę nad wypełnianiem przez powyższe Zarządy Miejskie obowiązków z rozporządzenia tego wynikających.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i znajduje zastosowanie w b. zaborze rosyjskim *z wyjątkiem m. Warszawy*, oraz w b. zaborze austrjackim.

Rozporządzeniem Naczelnego Nadzwyczajnego Komisarza do spraw walki z epidemjami z dn. 19 lipca 1924 r. w przedmiocie utrzymania porządku w domach, na dziedzińcach, chodnikach i jezdniach w gminach miejskich (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 679) rozciągnięto na m. st. Warszawę przepisy niniejszego rozporządzenia, jednocześnie uchylone zostały przepisy specjalne, dotyczące utrzymania porządku w m. st. Warszawie.

Poz. 347.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 czerwca 1921 r.

w przedmiocie ustalenia cen sprzedażnych spirytusu i wyrobów wódczanych, oraz opłat od nich na obszarach b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 16 września 1921 r. w tymże przedmiocie — Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 535).

Poz. 348.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 czerwca 1921 roku

w przedmiocie przedłużenia zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Wygasło z dniem 31 lipca 1921 r.

Poz. 349.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 18 czerwca 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w przedmiocie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 350.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 23 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmiany art. 4 rozporządzenia z dnia 29 grudnia 1919 r. w sprawie zmiany terytorjum okręgu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w sprawie przekazania temuż Zakładowi tymczasowo wykonywania ubezpieczenia górników w b. zaborze austrjackim.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 6 poz. 41 z 1920 r.).

4 lipca Nr. 56. rok 1921.

Poz. 351.

U S T A W A

z dnia 23 czerwca 1921 r.

zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu sędziów i prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów — Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1107).

Poz. 352.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 czerwca 1921 r.

w przedmiocie tymczasowego rozszerzenia okręgu terytorjalnego oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie na ziemie Śląska Cieszyńskiego, wchodzące w skład Państwa Polskiego.

Na mocy art. 9 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Pr. P. P. Nr. 65 poz. 390) i art. 20 uchwały Rady Ministrów z dnia 17 czerwca 1920 r. w przedmiocie ustroju i czynności oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 73 poz. 502 — Rada Ministrów na wniosek Prezesa Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawiony w porozumieniu z Tymczasową Komisją Rządową Śląska Cieszyńskiego — uchwaliła co następuje:

§ 1. Okrąg terytorjalny oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie oznaczony rozporządzeniem Prezydenta Ministrów z dnia 8 lipca 1920 r. o rozgraniczeniu okręgów terytorjalnych oddziałów Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej we Lwowie i w Krakowie (Dz. Ust.

R. P. Nr. 73 poz. 504) — rozszerza się tymczasowo na ziemie Śląska Cieszyńskiego, wchodzące w skład Państwa Polskiego.

§ 2. Wydanie zarządzeń celem wykonania tego rozporządzenia powierza się Prezesowi Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(P. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 stycznia 1925 r. o ustanowieniu Delegata Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Katowicach — Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 30 i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. o rozszerzeniu terytorjalnego zakresu działania Oddziału Prokuratorji Generalnej w Krakowie na obszar sądu okręgowego w Katowicach oraz o powierzaniu Prokuratorji Generalnej zastępstwa prawnego Skarbu Śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 58).

Poz. 353.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 19 maja 1921 r.

w przedmiocie opustu od cen oznaczonych w taksie aptekarskiej za lekarstwa wydawane na koszt Kas Chorych i wydawania tych lekarstw.

Utraciło moc obowiązującą.

(P. § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego i Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 marca 1923 r. w przedmiocie opustu od cen oznaczonych w taksie aptekarskiej za lekarstwa wydawane na koszt Kas Chorych i wydawania tych lekarstw — Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 448).

Poz. 354.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 15 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmiany art. 4 rozporządzenia wykonawczego z dnia 9 września 1920 r. o przeprowadzeniu 4% państwowej pożyczki premjowej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 91 poz. 599).

Patrz Nr. 91 poz. 599 z 1920 r.

Poz. 355.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 20 czerwca 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Utraciło moc obowiązującą.

(P. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 29 lipca 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 445).

Poz. 356.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 16 czerwca 1921 r.

w przedmiocie obniżenia ceny biletów dodatkowych na miejsca numerowane w wagonach osobowych (plackart).

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

7 lipca Nr. 57. rok 1921

Poz. 357.

U S T A W A

z dnia 7 czerwca 1921 r.

o opłacaniu nadzwyczajnych kar za zwłokę od wymierzonych, a nie zapłaconych w terminie podatków i opłat stemplowych (należytości stemplowych i bezpośrednich), tudzież taks, oraz o kosztach przymusowego ściągania tychże należności skarbowych.

Wygasła z dniem 31 grudnia 1922 r.

Poz. 358.

U S T A W A

z dnia 23 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmiany ustawy depozytowej z dnia 21 kwietnia 1913 r. (Zbiór ustaw pruskich str. 225).

Art. 1. I. Gotówki, która począwszy od 1 lipca 1921 r. zostanie zdeponowana w urzędach depozytowych, nie oprocentowuje się.

II. Oprocentowanie gotówki, zdeponowanej w czasie od 1 października 1919 r. do 30 czerwca 1921 r., ustaje z upływem miesiąca września 1921 r.

Każdemu zainteresowanemu co do depozytów tych przysługuje, o ile wydania złożonej sumy nie można przeprowadzić, prawo postawienia do końca września 1921 r. wniosku do urzędu depozytowego, aby złożoną gotówkę wpłacono na książeczkę wkładkową publicznej kasy oszczędności, znajdującej się w siedzibie tegoż urzędu depozytowego i aby książeczkę wkładkową przyjęto do depozytu. W książeczce wkładkowej należy podać, jako wpłacającego, urząd depozytowy i oznaczyć sprawę depozytową.

Art. 2. Zmienia się ustawę depozytową z dnia 21 kwietnia 1913 r. (zbiór ustaw pruskich str. 225) odnośnie do gotówki, wymienionej w artykule I, jak następuje:

1) W § 6 zdaniu 2 skreśla się słowa: „wraz z odsetkami".

2) Postanowienia § 7 zastępuje się następującym przepisem: „Złożonej gotówki nie oprocentowuje się".

3) § 8 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przepis § 6 nie ma zastosowania, jeżeli zostanie złożona gotówka w znakach płatniczych, w których kasy państwowe nie mają obowiązku wpłat przyjmować.

Tego rodzaju gotówkę urząd depozytowy może wymienić na gotówkę przyjmowaną w kasach państwowych. Do uzyskanego stąd czystego zysku mają zastosowanie przepisy § 6".

4) W nagłówku 5 rozdziału skreśla się słowa: „Ustanie oprocentowania i . . .".

5) §§ 25 i 26 skreśla się.

6) § 27 otrzymuje następujące brzmienie:

„Jeżeli gotówki nie wypłacono w przeciągu 30 lat po upływie miesiąca, w którym ją złożono, interesowani mogą być wezwani do zgłoszenia swych roszczeń w sądowem postępowaniu wywoławczem".

7) W § 29 ustępie 2 Nr. 1 otrzymuje ostatnie współrzędne zdanie następujące brzmienie:

„jeżeli nie ustalono zaistnienia warunku, czasokres rozpoczyna się z upływem miesiąca, w którym złożono".

8) § 31 ustęp 2 Nr. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„2) poświadczenie władzy co do dnia, w którym złożono".

9) § 31 ustęp 2 Nr. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3) wniosek postawiony do urzędu depozytowego o wypłatę gotówki, lub poświadczenie władzy, że wniosku takiego nie postawiono".

10) W § 33 ustępie 1 otrzymuje zdanie 2 następuujące brzmienie:

„Uchwałę należy podać do wiadomości przez przybicie na tablicy sądowej urzędu depozytowego".

11) W § 33 ustępie 2 skreśla się słowa:

„w kapitale i odsetkach".

Art. 3. I) § 40 ustęp 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„Opłata za przechowanie wynosi za każdy rozpoczęty rok rachunkowy:

1) za przechowanie polskich papierów państwowych dwadzieścia pięć groszy za każdy rozpoczęty tysiąc złotych łącznej wartości,

2) za przechowanie innych wartościowych papierów, kosztowności i pieniędzy, nie wymienionych na gotówkę, przyjmowaną w kasach państwowych (§ 8),

a) o ile złożono je na zasadzie § 1814 lub § 1818 (§ 1667 ustęp 2 zdanie 4, § 1915) kodeksu cywilnego, trzydzieści groszy,

b) o ile złożono je z innych przyczyn, pięćdziesiąt groszy za przechowanie zagranicznych papierów wartościowych siedemdziesiąt pięć groszy za każde rozpoczęte tysiąc złotych łącznej wartości,

3) za przechowanie innych dokumentów dwadzieścia groszy za każdy dokument, jednak najwięcej dziesięć złotych.

II) Do § 41 Nr. 10 dodaje się następujące słowa:

„f. wydatki na opłatę porta pocztowego; nie są one objęte stopą wymiaru ryczałtu na pokrycie wydatków w gotówce, ustanowioną w § 114 pruskiej ustawy o kosztach sądowych".

III) W § 42 w zdaniu 1 zastępuje się słowa: „trzy marki" słowami „trzy złote".

Kwoty pieniężne, wprowadzone do tekstu art. 3-go niniejszej ustawy w walucie złotowej, są wynikiem przerachowania odpowiadających im kwot, zawartych w § 40 ust. 2 i § 42 zdaniu 1 ustawy depozytowej z dn. 21 kwietnia 1913 r. a wyrażonych w markach i fenigach niemieckich. Przerachowania tego dokonano w myśl przepisów § 1-go rozporządzenia Ministra Skarbu z 1 sierpnia 1924 r. o przerachowaniu kwot pieniężnych, wyrażonych w niektórych przepisach prawnych w rublach rosyjskich, markach niemieckich, złotych reńskich i koronach austrjacko-węgierskich i markach polskich (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 785).

Art. 4. W § 3 zastępuje się:

1) w ustępie 2 słowa: „sąd powiatowy Berlin śródmieście" słowami: „sąd powiatowy, przy którym ustanowiono prezesa",

2) w ustępie 3 słowa: „sądu powiatowego Berlin śródmieście" słowami: „sądu powiatowego, przy którym ustanowiono prezesa".

Art. 5. Niniejsza ustawa obowiązuje na obszarze b. dzielnicy pruskiej i wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1921 r. z tem, że artykuł 2 ma zastosowanie do sum depozytowych, oznaczonych w artykule 1 ustęp II, dopiero po upływie miesiąca września 1921 r.

Do gotówki, złożonej przed 1 października 1919 r., nie mają zastosowania artykuły 1 i 2 niniejszej ustawy; co do niej pozostają w mocy dawniejsze postanowienia z tem, że dla obliczenia kosztów stosuje się, począwszy od 1 lipca 1921 r., artykuł 3 niniejszej ustawy.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się *Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej.*

P. art. 2 ustawy z 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247; rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z 8 listopada 1921 r. o zmianie ogólnego rozporządzenia b. pruskiego Ministra Sprawiedliwości z d. 5 lutego 1914 r. w przedmiocie wykonania ustawy depozytowej z d. 21 kwietnia 1913 r. (Dz. Urzęd. pr. Min. Spraw. str. 115) — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 460; układ polsko-niemiecki z 24 lutego 1923 r. w przedmiocie zawisłych sądowych spraw depozytowych z przyznanych Polsce Traktatem Wersalskim obszarów, z wyjątkiem obszaru górnośląskiego (oświadczenie rządowe z 20 marca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 269); układ polsko-niemiecki z 24 lutego 1923 r. w przedmiocie zawisłych sądowych spraw depozytowych górnośląskiego obszaru plebiscytowego (oświadczenie rządowe z 20 marca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 268).

Poz. 359.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 czerwca 1921 r.

w sprawie wynagrodzenia funkcjonarjuszów pocztowych za czas, spędzony w służbie w pocztach ruchomych (ambulansach pocztowych).

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 kwietnia 1923 r. w sprawie wynagrodzenia funkcjonarjuszów pocztowych za czas spędzony w służbie w pocztach ruchomych (ambulansach pocztowych) i przy konwojowaniu poczty kolejami (Dz. U. R. P. Nr. 49 poz. 336).

Poz. 360.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 28 kwietnia 1921 r.

w przedmiocie podjęcia wzajemnego pocztowego ruchu paczkowego między Polską a Austrją.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 361.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 15 maja 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. w przedmiocie wypłaty zastępczej pewnych kategorji wierzytelności, należnych obywatelom Państwa Polskiego od niemieckich, austro-węgierskich i austrjackich b. rządów zaborczych, względnie okupacyjnych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 70 poz. 465 z 1920 r.).

Poz. 362.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 5 czerwca 1921 r.

w przedmiocie pracy nocnej w drukarniach i zakładach graficznych.

Na mocy art. 19 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. r. 1920 Nr. 2 poz. 7) — zarządza się co następuje:

§ 1. Praca nocna jest dozwolona — ze względu na użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności (art. 15 i 11-a ustawy) — w drukarniach i zakładach graficznych dla tych pracowników, którzy są niezbędni przy wydawaniu i ekspedycji gazet codziennych oraz wydawnictw i druków rządowych, których terminowe wykonanie leży w interesie Państwa.

§ 2. We wszystkich wypadkach stosowania pracy nocnej — w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia — należy poprzednio zawiadomić o tem właściwy urząd inspekcji pracy.

§ 3. W wypadkach nieobjętych § 1 niniejszego rozporządzenia praca nocna może być stosowana w drukarniach i zakładach graficznych jedynie na podstawie zezwolenia, uzyskanego od Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Rozciągnięto na ziemię wileńską, Spisz i Orawę oraz na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, powiaty: grodzieński i wołkowyski oraz gminy: białowieską, masiewską i suchopolską powiatu bielskiego rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dn. 15 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 1067);

nadto patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higjenie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 325).

Poz. 363.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 czerwca 1921 r.

w przedmiocie przekazania starostom w Kielcach i Będzinie przeprowadzenia ustawy z dnia 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. Ust. R. P. Nr. 92 poz. 498) w zastępstwie i na rachunek zarządów gmin miast Kielc i Będzina oraz w sprawie spisu, najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w tych gminach.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 92 poz. 498 z 1919 r.).

Poz. 364.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu, Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 23 czerwca 1921 r.

w przedmiocie ustalenia rodzajów towarów, przewidzianych w art. 13 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 79 poz. 527 z 1920 r.).

Poz. 365.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu, Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 23 czerwca 1921 r.

w przedmiocie opłat wywozowych.

(p. uwagę pod poz. 364).

Poz. 366.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 23 czerwca 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia dopłaty (agio) do cła na towary o charakterze zbytkownym i na pozostałe towary.

Uchylone na mocy pkt. 2) § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 8 września 1921 r. w przedmiocie podwyższenia dopłaty (agio) do cła (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 617).

Poz. 367.

OBWIESZCZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 czerwca 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek w rozporządzeniu Ministra Kolei Żelaznych z dnia 30 kwietnia 1921 r. o podwyższeniu opłat komisowego i wprowadzeniu niektórych zmian w dziale b. Przepisów o kolejowych agencjach celnych (Dz. Ust. Nr. 41 z dnia 28 maja 1921 r. poz. 255).

P. Nr. 41 poz. 255 z 1921 r.

7 lipca Nr. 58. rok 1921.

Poz. 368.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 czerwca 1921 r.

w sprawie przeprowadzenia powszechnego spisu ludności.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

12 lipca **Nr. 59.** rok 1921.

Poz. 369.

U S T A W A

z dnia 10 czerwca 1921 r.

w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego.

Pominięta ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu ustawy w brzmieniu obecnie obowiązującem, t. j. z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 450) i rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 356). Patrz załącznik do obwieszczenia Ministra Reform Rolnych z dn. 22 października 1928 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 830).

Załącznik.

STATUT PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO.

Uchylony § 1 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dn. 20 czerwca 1925 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych o statucie Państwowego Banku Rolnego (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 487).

Poz. 370.

U S T A W A

z dnia 10 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmiany przepisów ustawy z dnia 16 grudnia 1906 r. o ubezpieczeniu pensyjnem funkcjonarjuszy w służbie prywatnej i niektórych funkcjonarjuszy w służbie publicznej (Austr. Dz. Ust. z r. 1907 Nr. 1) w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem cesarskiem z dn. 25 czerwca 1914 r. o ubezpieczeniu pensyjnem (Austr. Dz. Ust. Nr. 138).

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 169 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 911) nadto p. rozp. wykonawcze (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 1016).

Poz. 371.

U S T A W A

z dnia 14 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmiany postanowień ust. 2 § 42, ust. 1 § 48, § 54, ust. 2 § 62 i § 85 statutu gminnego dla st. król. miasta Krakowa.

Art. 1. Postanowienia ust. 2 § 42, ust. 1 § 48, § 54, ust. 2 § 62 i § 85 statutu gminnego dla stoł. król. m. Krakowa (ustawa z dnia 6 października

1901 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 108) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych przez ustawy z dnia 12 kwietnia 1905 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 70), z dnia 13 listopada 1909 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 148), z dnia 19 grudnia 1910 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 243), z dnia 29 listopada 1911 r. (Dz. Ust. Kr. Nr. 137), z dnia 22 sierpnia 1914 r. (Dz. Ust. Kr. z r. 1915 Nr. 15) i z dnia 19 listopada 1918 r. (Nr. 161 K. L.)] otrzymują następujące brzmienie:

§ 42 ust. 2. Urzędowanie prezydenta trwa lat 6, licząc od dnia złożenia przysięgi. Nadto wybiera Rada ze swego grona czterech wice-prezydentów (§ 48).

§ 48 ust. 1. Urząd wice-prezydentów trwa do końca tego trzechlecia, w ciągu którego zostali wybrani. Każda odnowiona Rada wybiera czterech wice-prezydentów w sposób, przewidziany w § 43.

§ 54. Magistrat składa się z prezydenta, wice-prezydentów, dyrektora Magistratu, radców Magistratu oraz innych urzędników.

§ 62 ust. 2. W razie nieobecności lub przeszkody prezydenta zastępują go w powyższych czynnościach wice-prezydenci w porządku, przez prezydenta miasta oznaczonym, a w razie nieobecności, lub przeszkody wszystkich wice-prezydentów — najstarszy wiekiem radca miejski.

§ 85. Prezydenta miasta zastępują we wszystkich sprawach, do jego zakresu działania należących, wice-prezydenci, a to w porządku i w sposób, przez niego oznaczony.

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3. Wykonanie jej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Poz. 372.

U S T A W A

z dnia 17 czerwca 1921 r.

o poborze na rzecz Skarbu Państwa dodatku do podatków: gruntowego, podymnego, domowo-klasowego i budynkowego, oraz unormowaniu poboru podatku gruntowego na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego jako też powiatów białostockiego, bielskiego, sokólskiego, wołkowyskiego, białowieskiego i grodzieńskiego województwa białostockiego.

Art. 1. *Ustanawia się dodatek wolny od wszelkich dodatków na cele samorządowe w wysokości:*

a) 900% do stawek podatków gruntowych, obowiązujących na obszarze b. Królestwa Kongresowego (dodatki do art. 128 i 171 oraz art. 132, 172, 200, 203 i 272 rosyjskiej ustawy o podatkach bezpośrednich, tom V Zbioru Praw wyd. z 1903 r. i art. 2 i 3 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r., Dz. Ust. Rz. P. Nr. 71, poz. 477):

c) 900% do stopy podatku gruntowego, obowiązującego na obszarze b. dzielnicy austrjackiej (art. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. Dz. Ust. Rz. Nr. 61, poz. 389);

e) 200 krotnej normy podatku gruntowego obowiązującego na obszarze b. dzielnicy pruskiej (pruska ustawa z dnia 21 maja 1861 r.).

Punkty b, d, f art. 1-go zostały uchylone na mocy art. 17 pkt. 3 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505. W przedmiocie stawek podatków gruntowych patrz art. 1 tejże ustawy, oraz § 1 rozporządzenia wykonawczego z dn. 7 lipca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 569.

Art. 2. Uchylony na mocy art. 17 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r.

Art. 3. Wymiar i pobór dodatków, wymienionych w art. 1 lit. a—d niniejszej ustawy, dokonuje się łącznie z odnośnemi podatkami, sposobem i w terminach, przepisanych właściwemi ustawami.

Art. 4—6. Uchylone na mocy art. 17 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu, *o ile zaś chodzi o wykonanie na obszarze b. dzielnicy pruskiej — w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.*

(P. art. 2 ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 1921 r. Z tym samym terminem uchyla się część drugą art. 2 i art. 6 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 61, poz. 389) oraz art. 9 ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 71, poz. 477).

W przedmiocie dalszego podwyższenia stawek podatków gruntowych i ich waloryzacji patrz: ustawę z dn. 15 czerwca 1923 r., wspomnianą pod art. 1; rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 18 grudnia 1923 r. w przedmiocie zastosowania stałej jednostki do obliczania podatków gruntowych oraz dodatków państwowych do tych podatków — Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1117; rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 12 kwietnia 1924 r. o podwyższeniu państwowych podatków gruntowych — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 339; § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351.

Poz. 373.

U S T A W A

z dnia 21 czerwca 1921 r.

w przedmiocie rewizji likwidacji serwitutów pastwiskowych w dobrach b. Komory arcyksiążęcej na Śląsku Cieszyńskim.

Art. 1. W y n a g r o d z e n i e (e k w i w a l e n t) z a s e r w i t u t y p a s z y s z a ł a ś n i c z e j, w y d z i e l o n e n a o b s z a r z e

cieszyńskiej części województwa śląskiego na mocy ugód zawartych po dniu 31 grudnia 1852 r. w przedmiocie serwitutów, oraz na mocy orzeczeń Komisyj Serwitutowych, wydanych na zasadzie patentu cesarskiego z dnia 5 lipca 1853 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 130) ulega rewizji na następujących obszarach leśnych (t. zw. szałasach):

A. w gminie katastralnej Wisła:

a) Skalnity i Uhlory, b) Smrekowiec, c) Mały Soszów oddział Kobyla, d) Koziniec, e) Zielony, f) Cinków, g) Czerny i Barania, h) Wielki Soszów, i) Mały Soszów, j) Mały Stożek, k) Wielka Czantorja II część, l) Wielki Stożek;

B. w gminie katastralnej Brenna:

a) Stary Groń, b) Grabowa, c) Skałka, d) Równica, e) Stołówka, f) Cisowa, g) Kotarz, h) Orłowa, i) Węgierski, j) Malinka;

C. w gminie katastralnej Ustroń:

a) Mała Czantorja, b) Równica oddział Beskidek, c) Orłowa i oddział Wyrch Jastrzębi, d) Wielka Czantorja I część;

D. w gminie katastralnej Istebna:

a) Wielka Skałka, b) Dupny;

E. w gminie katastralnej Koniaków:

Rżawka.

Przytoczony w brzmieniu art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 7 lutego 1928 r. w sprawie zmian w ustawie o rewizji likwidacji serwitutów pastwiskowych w dobrach b. Komory Cieszyńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 127).

Art. 2. 1) Zadaniem rewizji wynagrodzenia (ekwiwalentu) za serwituty paszy szałaśniczej na obszarach, oznaczonych w art. 1, jest ustalenie dodatkowego wynagrodzenia w gotowiźnie na koszt majątków nieruchomych dawniej serwitutami obciążonych, czyli należących do tak zwanej Komory Cieszyńskiej, i przyznanie tego wynagrodzenia gospodarstwom rolnym, położonym na obszarze wymienionych gmin, które bądź w obecnym składzie i kształcie, bądź też w kształcie, jaki miały w r. 1852 przed podziałem na obecnie istniejące części, uczestniczyły w wynagrodzeniu (ekwiwalencie) za serwituty pastwiskowe.

2) Wynagrodzenie dodatkowe należy ustalić według następujących zasad:

a) dodatkowe wynagrodzenie wynosić ma 50% wartości pieniężnej wynagrodzenia (ekwiwalentu) wydzielonego pierwotnie dla poszczególnych uprawnionych gospodarstw

włościańskich z poszczególnego szałasu — za zniesienie serwitutu pastwiskowego na zasadzie przepisów powołanego cesarskiego patentu z roku 1853;

b) wartość pierwotnego wynagrodzenia (ekwiwalentu) ustala się w wysokości, obliczonej przez b. austrjackie Komisje regulacji serwitutów we florenach austrjackich; sumę kapitałową we florenach austrjackich przerachowywa się na złote w danym przypadku według stosunku 1 floren austrjacki = 6 złotych;

c) obowiązek zapłaty dodatkowego wynagrodzenia ciąży na majątkach nieruchomych dawniej serwitutem obciążonych; wypłata nastąpić winna do rąk zrzeszenia spółek szałaśniczych, utworzonych z posiadaczy uprawnionych gospodarstw rolnych, których organizację ustali ustawa Sejmu Śląskiego;

d) w wyjątkowych przypadkach, a w szczególności, gdy to jest konieczne ze względu na racjonalną naprawę ustroju rolnego tak uprawnionych, jak i obciążonych gospodarstw, lub gdy uprawnione gospodarstwa z poszczególnego szałasu będą w drodze zamiany gruntów przeniesione na grunty, położone w nizinie — na zgodny wniosek obu stron dodatkowe wynagrodzenie może być przydzielone w naturze, w gruntach ornych lub w pastwiskach. Obszar przydzielonych gruntów ma być obliczany wedle ich wartości obecnej i wedle wysokości dodatkowego wynagrodzenia, ustalonego według powyższych zasad; przydział w naturze może nastąpić tylko jednorazowo na wszystkie uprawnione gospodarstwa z całego szałasu.

3) W przypakach, w których wartość pierwotnego wynagrodzenia (p. b. cz. 2) nie była obliczana przez b. austrjackie Komisje regulacji serwitutów lub też akt obliczenia wysokości zaginął, wartość tę we florenach austrjackich ustali Serwitutowa Komisja Rewizyjna przez analogję w takiej wysokości i na tych samych zasadach, jaką ustalono dla innych wynagrodzeń, wydzielonych innym szałasom o tej samej lub zbliżonej strukturze i jakości gleby.

Przytoczony w brzmieniu art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 lutego 1928 r.

Art. 3. 1) Wynagrodzenie dodatkowe będzie współwłasnością uprawnionych szałaśników, czyli obecnych właścicieli gospodarstw lub części gospodarstw, które uczestniczyły w pierwotnych wynagrodzeniach za serwituty, a to w takich częściach, w jakich pierwotne ich udziały w wynagrodzeniu (ekwiwalencie) były wpisane w księgach hipotecznych, względnie w odpowiednich częściach, o ile pierwotne gospodarstwa uprawnione uległy podziałowi. Udziały współwłasności dodatkowego wynagrodzenia będą przez czas trwania współwłasności nieoddzielną przynależnością gospodarstw, którym je przydzielono. Zniesienie tej współwłasności nastąpić może jedynie za zezwoleniem właściwej władzy administracyjnej.

2) Zarząd współwłasnych kapitałów, powstałych z dodatkowych wynagrodzeń, sprawować będzie zrzeszenie spółek szałaśniczych. Przeznaczeniem tego kapitału jest polepszenie wspólnych pastwisk górskich, podniesienie hodowli owiec i bydła oraz poziomu gospodarstw szałaśniczych.

3) Dodatkowe wynagrodzenie, przydzielone w gruntach, położonych w nizinach, nie podlega przepisom cz. 1 i 2 — i przydzielone będzie poszczególnym gospodarstwom bezpośrednio.

Przytoczony w brzmieniu art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 lutego 1928 r.

Art. 4. Komisja, złożona z delegata Ministra Reform Rolnych, jako przewodniczącego, i z trzech członków, a mianowicie z przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Towarzystwa Rolniczego w Księstwie Cieszyńskiem ustali, kto i w jakich rozmiarach jest uprawniony, i wyznaczy dodatkowe wynagrodzenie w myśl art. 2.

Na wniosek przewodniczącego Komisji, sąd zanotuje wdrożenie postępowania na kartach A wykazów hipotecznych, obejmujących grunty, uprawnione do dodatkowego wynagrodzenia, z tym skutkiem, że zmiany własności, powstałe po dniu adnotacji, pozostają bez wpływu na bieg postępowania, prowadzonego wedle niniejszej ustawy, a bez uszczerbku dla ważności aktów, powodujących te zmiany.

Od orzeczenia komisji przysługuje prawo odwołania się w terminie 30 dni od dnia następnego po doręczeniu decyzji do Głównej Komisji Ziemskiej.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych art. 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 lutego 1928 r.

Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341, art. 83).

Art. 5. Prawomocne orzeczenie komisji stanowi tytuł wpisu hipotecznego. Wykonanie orzeczenia należy do Okręgowego Urzędu Ziemskiego.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wykonanie jej porucza się Ministrowi Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* oraz Ministrem Sprawiedliwości.

Przytoczony z uwzględnieniem zmiany, wprowadzonej art. 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 lutego 1928 r.

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 lutego 1928 r. oprócz przepisów, wprowadzonych do tekstu niniejszej ustawy, zawiera nadto przepisy następujące:

Art. 5. Ugodom, zawartym po dniu 31 grudnia 1852 r. w przedmiocie serwitutów, tudzież orzeczeniom Komisyj serwitutowych, wydanym w toku postępowania, wdrożonego na podstawie patentu cesarskiego z dnia 5 lipca 1853 r. (Dz. u. p. austr. Nr. 130) przywraca się w całej rozciągłości moc prawną, uchyloną przepisem art. 1 powołanej ustawy z dnia 21 czerwca 1921 r. w dotychczasowym brzmieniu.

Art. 6. Na wniosek okręgowych urzędów ziemskich właściwe sądy przeprowadzą wpisy prawa własności nieruchomości, stanowiących dodatkowe wynagrodzenie wedle treści orzeczeń Komisji, wpisując wedle treści tegoż orzeczenia w wykazie hipotecznym, obejmującym tę nieruchomość, adnotację o jej niepodzielności.

Art. 7. Tryb postępowania Komisji, ważność i skutki wyników dotychczasowego postępowania oraz postępowanie innych władz, które winny współdziałać z Komisją, określi rozporządzenie Ministrów: Reform Rolnych, Sprawiedliwości i Rolnictwa.

Art. 8. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrom: Reform Rolnych, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa.

Art. 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

P. nadto rozp. Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z 30 czerwca 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz Sprawiedliwości o wykonywaniu ustawy z dn. 21 czerwca 1921 r. w przedmiocie rewizji likwidacji serwitutów pastwiskowych w dobrach b. Komory arcyksiążęcej na Śląsku Cieszyńskiem (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 778).

Poz. 374.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 czerwca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego dwóch rozporządzeń Rady Obrony Państwa z dnia 14 lipca i 11 sierpnia 1920 r. o poborze roczników od 1894 do 1885 r.

Utraciło moc obow. ze względu na przejściowy charakter przepisów, rozciągniętych tem rozporządzeniem.

Poz. 375.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 11 czerwca 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych i Ministrem Skarbu w przedmiocie nabycia i utraty obywatelstwa polskiego na zasadzie art. VI traktatu pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921 r.

Na zasadzie punktu 3 art. 2 i art. 15 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44) oraz art. VI traktatu pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 49, poz. 300) postanawia się co następuje:

§ 1. Kto udowodni:

1) że pochodzi od uczestników walk o niepodległość Polski w okresie od 1830 do 1865 r., lub, że jest potomkiem osoby, która nie dalej, niż w trzeciem pokoleniu stale zamieszkiwała na terytorjum dawnej Rzeczypospolitej Polskiej,
2) i, że sam swą działalnością, używaniem języka polskiego, jako mowy potocznej i wychowaniem swego potomstwa zaznaczył w sposób oczywisty przywiązanie swe do narodowości polskiej, —

uprawniony jest do wyboru obywatelstwa polskiego bez względu na to, gdzie przebywał w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych traktatu pokoju między Polską a Rosją i Ukrainą, podpisanego w Rydze dnia 18 marca 1921 r., t. j. w dniu 30 kwietnia 1921 r. Wybór ten może być jednak ważnie dokonany tylko przez optującego poza granicami Polski i pod tym warunkiem, że optujący nie jest obywatelem państwa, w którem przebywa. Ten ostatni warunek nie odnosi się do Rosji i do Ukrainy.

§ 2. Uprawnieni do opcji na zasadzie § 1 niniejszego rozporządzenia jako też wszystkie inne osoby, na zasadzie art. VI traktatu do opcji uprawnione, dokonują wyboru obywatelstwa, które posiadać pragną, przez złożenie odpowiedniego oświadczenia (oświadczenie opcji) przed władzami, wskazanemi w p. 5 art. VI wymienionego wyżej traktatu.

§ 3. Do przyjmowania oświadczeń wyboru obywatelstwa rosyjskiego lub ukraińskiego powołane są ze strony Polski:

a) komisarjaty rządu w Warszawie, *w Łodzi i w Lublinie, magistraty we Lwowie i w Krakowie, starostowie grodzcy i burmistrzowie miast, tworzących powiaty miejskie na obszarze b. dzielnicy pruskiej*, — pozatem wszędzie starostwa,
b) jeśli optujący, w dniu wykonania wyboru, znajduje się poza granicami Polski, Rosji i Ukrainy, — przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsulaty, zaś na terytorjum w. m. Gdańska — Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej.

O kompetencji miejscowej władz, wymienionych w punkcie a), rozstrzyga miejsce faktycznego zamieszkania.

§ 4. Do przyjmowania oświadczeń wyboru obywatelstwa polskiego powołane są ze strony Polski: przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsulaty w w. m. Gdańsku — Komisarz Generalny Rzeczypospolitej, w Rosji i na Ukrainie — konsulaty i inne przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych do tego upoważnione przedstawicielstwa urzędowe Rzeczypospolitej Polskiej. Nazwy i siedziby tych ostatnich przedstawicielstw będą ogłaszane w Monitorze Polskim.

§ 5. Oświadczenie opcji może być złożone przed władzą polską ustnie lub na piśmie i winno zawierać następujące szczegóły, dotyczące optującego:

a) nazwisko i imię,
b) dzień, miesiąc, rok i miejsce (gmina, powiat, kraj) urodzenia,
c) nazwisko i imiona rodziców,
d) zawód,
e) miejsce (kraj, powiat, gmina, ul., Nr. domu) w którem znajdował się w dniu 30 kwietnia 1921 r. i miejsce, w którem znajdował się w dniu złożenia oświadczenia opcji,
f) obywatelstwo, które posiadał w dniu 1 sierpnia 1914 r., i obywatelstwo, które posiada w dniu złożenia oświadczenia opcji,
g) imię i nazwisko rodowe żony i miejsce jej zamieszkania,
h) imiona, daty i miejsce urodzenia dzieci niżej lat 18,
i) wyjaśnienia w kwestjach objętych punktem 4 art. VI traktatu.

Władza, odbierająca oświadczenie ustne, zbada tożsamość składającej je osoby i sporządzi protokół, który podpisze optujący oraz urzędnik odbierający oświadczenie.

§ 6. Władze wymienione w art. 4 niniejszego rozporządzenia rozpatrują oświadczenia wyboru obywatelstwa polskiego i uznają je za ważne albo za nieważne.

W razie uznania oświadczenia za nieważne, wydana będzie optującemu umotywowana decyzja odmowna. Od decyzji odmownej wolno optującemu wnieść zażalenie, które przesłać należy do władzy, która decyzję wydała, w ciągu dni 30, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia. Zażalenia te rozstrzyga Ministerstwo Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

W razie uznania oświadczenia za ważne władza wymieniona w § 4 niniejszego rozporządzenia, komunikuje swą decyzję przedstawicielstwu Rzeczypospolitej Polskiej przy rządzie Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad, względnie przy rządzie Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad, celem podania tej decyzji do wiadomości Komisarjatowi Ludowemu Spraw Zagranicznych Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad, względnie Komisarjatowi Ludowemu Spraw Zagranicznych Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad. Jeśli Komisarjat ten oświadczy, że sprzeciwu nie wnosi, albo jeżeli w ciągu jednego miesiąca nie wpłynie od tegoż Komisarjatu żadna odpowiedź, wspomniane wyżej przedstawicielstwo Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomi o tem władzę, która oświadczenie opcji uznała za ważne, celem wydania optującemu odpowiedniego poświadczenia.

§ 7. Władze wymienione w art. 4 niniejszego rozporządzenia będą przedstawiały Ministerstwu Spraw Zagranicznych co trzy miesiące—po raz

pierwszy, według stanu, do dnia 31 lipca 1921 r. — spisy osób, które złożyły oświadczenie wyboru obywatelstwa polskiego; w spisach tych należy zaznaczać, które oświadczenia zostały uznane za ważne, a które za nieważne.

§ 8. Ministerstwo Spraw Zagranicznych rozpatruje decyzję konsulatów i innych urzędowych przedstawicieli Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad, oraz Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad w sprawach wyboru obywatelstwa rosyjskiego lub ukraińskiego i wydaje poświadczenia o wyjściu optującego z obywatelstwa polskiego.

§ 9. Osoby, co do których zostało wydane poświadczenie, wymienione w § 8 niniejszego rozporządzenia, mogą być wezwane przez wojewodę, a w m. st. Warszawie przez Komisarza Rządu, do wyjazdu z Polski do państwa, którego obywatelstwo obrały.

Wyjazd ten winien nastąpić w ciągu sześciu miesięcy od dnia doręczenia wezwania.

§ 10. Wszelkie podania (oświadczenia) i ich załączniki tudzież poświadczenia w sprawach obywatelstwa, unormowanych niniejszem rozporządzeniem wolne są od opłat stemplowych i od opłat za czynności urzędowe.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jakkolwiek termin składania oświadczeń o wyborze obywatelstwa upłynął, a w związku z tem procedura załatwiania tych oświadczeń przestała być aktualną, tem nie mniej uznano za wskazane przytoczyć tekst powyższego rozporządzenia w całości, a to ze względu na znaczenie, jakie rozporządzenie to posiada dotychczas w stosunkach administracyjnych.

Poz. 376.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 czerwca 1921 r.

o obliczaniu strat, spowodowanych przez przechowywanie, przewóz i oczyszczanie spirytusu na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utr. moc obow. (p. art. 9 i 96 ustawy z 31 lipca 1924 r o monopolu spirytusowym — Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 102 poz. 720).

14 lipca Nr. 60. rok 1921.

Poz. 377.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 czerwca 1921 r.

w przedmiocie uproszczonego rozliczania podwyżek opłat dodatkowych, należnych od lokatorów w myśl art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1920 r. o ochronie lokatorów.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 33 ustawy z 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów — Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 406).

Poz. 378.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 czerwca 1921 roku

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu z dnia 27 stycznia 1919 r. o organizacji państwowych urzędów pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami na województwa nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego.

Rozciągnięcie powyższego dekretu uwzględniono w uwadze do Nr. 11 poz. 127 z 1919 r.

Poz. 379.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 czerwca 1921 r.

w sprawie rozciągnięcia mocy obowiązującej niektórych przepisów ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o aprowizacji na rok gospodarczy 1920 — 1921 (Dz. U. Rz. P. Nr. 56 poz. 348) na województwa nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego, oraz w przedmiocie zniesienia ograniczeń w obrocie towarowym z powiatami wschodniemi Rzeczypospolitej Polskiej.

Utraciło moc obowiązującą ze względu na wygaśnięcie przepisów rozciągniętych tem rozporządzeniem (p. art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami, oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji — Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 389).

Poz. 380.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 8 lipca 1921 r.

w sprawie przedłużenia mocy obowiązującej rozporządzenia z dnia 30 marca 1921 r. w przedmiocie ulg celnych.

Uchylone na mocy § 6 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 18 sierpnia 1921 r. w przedmiocie ulg celnych (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 471).

Poz. 381.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 21 czerwca 1921 r.

w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 8 czerwca 1920 r. o organizacji Zarządu rzek żeglownych.

Uchylone na mocy § 10 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 17 grudnia 1923 r. o zniesieniu generalnej dyrekcji regulacji rzek żeglownych

w Krakowie i Toruniu, biura projektów kanałów żeglugi w Krakowie oraz państwowych zarządów rzek w Szczucinie, Jarosławiu i Włocławku (Dz. U. R. P. Nr. 135 poz. 1129).

15 lipca **Nr. 61.** rok 1921.

Poz. 382.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 4 lipca 1921 r.

w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Uchylone na mocy § 8 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 18 sierpnia 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 499).

15 lipca **Nr. 62.** rok 1921.

Poz. 383.

U S T A W A

z dnia 8 lipca 1921 r.

w przedmiocie udzielenia Rządowi pełnomocnictw do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi oraz obrotu obcemi walutami.

Uchylona na mocy art. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie udzielenia Ministrowi Skarbu pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi oraz obrotu obcemi walutami (Dz. U. R. P. Nr. 104 poz. 748).

Poz. 384.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości

z dnia 12 lipca 1921 r.

w przedmiocie ograniczenia obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. uwagę pod poz. 383).

Poz. 385.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 czerwca 1921 r.

o dodatkach reprezentacyjnych i dodatkach za kierownictwo dla urzędników państwowych.

Uchylone na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1922 roku o dodatkach za kierownictwo dla cywilnych urzędników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456).

21 lipca Nr. 63. rok 1921.

Poz. 386.

U S T A W A

z dnia 21 czerwca 1921 r.

o przymusowym wykupie majątków ziemskich, znajdujących się w promieniu 15 kilometrów od centrum m. st. Warszawy, na cele przewidziane w art. 26 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 70, poz. 462).

Uchylona na mocy art. 97 pkt. 1) ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 387.

U S T A W A

z dnia 23 czerwca 1921 r.

w przedmiocie rozszerzenia sieci dróg państwowych.

Art. 1. Za drogi państwowe, po myśli art. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Rz. P. z r. 1921 Nr. 6, poz. 32), uznaje się drogi, wyszczególnione w wykazie, załączonym do niniejszej ustawy.

Art. 2. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Spraw Wojskowych, *Kolei Żelaznych* i Skarbu.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik.

WYKAZ DRÓG PAŃSTWOWYCH.

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość dróg na terenach Rzpltej	
		Ogólna długość drogi	W tem drogi bitej
	I. Drogi, łączące stolicę Państwa z granicami.		
1.	(Warszawa) Grodno — *Jeziory* — *Nowa Ruda* — *Czyżówka* — (*Wilno* — Święciany — Koczergiszki) — Widze — Dryświaty (Dźwińsk) .	147	43.5
	z odnogami:		
	a) Jeziory — Nowy Dwór — Lilańce — Raduń — Żyrmuny — Iwie	152	64
	b) *Orany (st. kol.)* — *Sołtaniszki* — *Lilańce* .	33.8	—
	c) (Święciany) — Postawy — Głębokie . .	62	—
	d) (Dźwińsk) — Brasław — Ikazn — Perebrodzie — Łużki	122	—
2.	(Wilno — Michaliszki — Świr — Kobylnik) — Postawy	2	—
	z odnogami:		
	a) (Świr — Soły)	—	—
	b) (Kobylnik — Miadzioł — Krzywice — Dołhinów — Pohost (granica) . . .	64	—
3.	(Wilno — Oszmiana — Soły — Smorgoń) — Lebiediew — Mołodeczno — Radoszkowice (na Mińsk)	51	6
	z odnogami:		
	a) (Oszmiana) Dejlidy — Bieniakonie . .	14	—
	b) (Oszmiana) Trąby — Iwie — Nowogródek	82	15
4.	(Warszawa) — Łomża — Strękowa Góra — Osowiec — Goniądz — Dąbrowa — Grodno — Skidel — Radziwoniszki — Bielice — Nowogródek — Korzelice — Mir — *Nowy Świerzeń* — Biała Agatka — Granica (na Mińsk) . .	390	246
	z odnogami:		
	a) Skidel — Wołkowysk	58.8	—
	b) Radziwoniszki — Lida	20	20
	c) Nowogródek — Nowojelnia — Zdzięcioł .	35	23
	d) Mir — Nieśwież	29	14

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość dróg na terenach Rzpltej	
		Ogólna długość drogi	W tem drogi bitej
5.	(Białystok) Gródek — Wołkowysk — Słonim — Werblinówka — Baranowicze — Nieśwież — Granica (na Słuck)	214	160
	z odnogą:		
	Werblinówka (Tartak) — st. kolejowa Leśna — Miłowidy	18.6	4
6.	Brześć n. B. — Kobryń — Zaprudy — Pańki — Lubiszczyce Zarzeczne — Miłowidy — Siniawka — Filipowicze Zachodnie — granica (na Słuck)	244	244
7.	Kobryń — Drohiczyn — Duboja — Pińsk — Płotnica — Dubieniec — Dawidgródek — Maleszewo (na Turów i Mozyrz)	238	16
8.	Brześć — Ratno — Kowel — Hołoby — Łuck — Klewań — Równe — Korzec (na Kijów) . .	335.5	335.5
	z odnogami:		
	a) Ratno — Kamień Koszyrski — Uhrynicze .	64	—
	b) Łuck — Horochów — Stojanów . . .	65.7	—
	c) Klewań — Kołki	46	—
	d) Równe — Dubno — Brody	97	56
	II. Drogi przechodzące z północy na południe.		
9.	Kleszczele — Wysokie Litewskie — Brześć — Leplówka — Włodawa	122	66
	z odnogą Leplówka — Sławatycze . . .	5.4	5.4
10.	Grodno — Gorbacze — Prużany — Zaprudy — Kobryń — Piszcza — Luboml — Włodzimierz Wołyński — Horodłowice — Konotopy (na Sokal)	410	217
	z odnogą Piszcza — Włodawa	16.4	16.4
11.	(Wilno — Bieniakonie) Żyrmuny — Lida — Bielice — Zdzięcioł — Słonim — Lubiszczyce — Pańki — Łogiszyn — Pińsk — Duboja — Lubieszów — Uchrynicze — Kołki — Łuck — Dubno — Krzemieniec — Budy-Zbaraskie — Zbaraż — Tarnopol	632.8	148.8
	z odnogą Łogiszyn — Zaberezie . . .	38	—

Nr. drogi	NAZWA DROGI	Długość dróg na terenach Rzpltej	
		Ogólna długość drogi	W tem drogi bitej
12.	Dzisna — Łużki — Głębokie — Dokszyce — Dołhinów — Wilejka — Mołodeczno — Chołchło — Pierszaje — Iwieniec — Dudki — Rubieżewicze — Nowy Świerzeń — Nieśwież — Siniawka — Zaberezie — Łuniniec — Kożangródek — Dubieniec — Luboniek — Dąbrowica — Sarny — Liziany — Międzyrzec Korzecki — Samostrzały	635	6
	z odnogą Kożangródek — Łachwa — Mokroć — Lenino	40	—
	III. Drogi, przechodzące z zachodu na wschód.		
13.	(Zambrów — Bielsk) Hajnówka — Białowieża — Prużany	67	67
14.	Sokołów — Drohiczyn — Mętna — Wysokie Litewskie — Prużany — Słonim	248.7	248.7
15.	Lubieszów — Pohost — Luboniek . . .	120	—
16.	Chełm — Dorohusk — Luboml — Kowel . .	86.7	—
17.	(Brześć) Hołoby — Kołki — Czartorysk — Romejki — Sarny — Snowidowice — Granica (na Olewsk)	186	—
	z odnogą: Romejki — Liziany	49	—
18.	Uściług — Włodzimierz Wołyński — Łuck . .	88	—
19.	Lubycza — Krystynopol — Radziechów — Brody — Nakwasza — Popowce — Nowy Poczajów — Krzemieniec — Nowy Staw — Bryków (granica)	220	136.3
	z odnogami:		
	a) (Krystynopol) Sokal — Hrubieszów . .	50	16
	b) Nakwasza — Tarnopol	56.6	56.6
	Razem . . .	5657	2231.2

P. ustawę z 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Nr. 6 poz. 32 z 1921 r.), a nadto ustawę z 26 września 1922 r. w przedmiocie rozszerzenia sieci dróg państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 808), zawierającą wykaz dróg państwowych w ziemi wileńskiej oraz rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 października 1927 r. o zmianach w sieci publicznych dróg państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 817), które uzupełniło obowiązujące poprzednio wykazy dróg państwowych, odejmując jednocześnie niektórym z tych dróg charakter dróg państwowych.

Poz. 388.

U S T A W A

z dnia 1 lipca 1921 r.

o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. w sprawie udzielenia Ministrowi Przemysłu i Handlu nadzwyczajnych pełnomocnictw do uregulowania spraw opałowych (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 75, poz. 508), oraz o zmianie punktu 1 litery b) art. 1 tej ustawy.

Wygasła z dniem 1 marca 1922 roku.

(p. ustawę z dnia 17 grudnia 1921 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. w sprawie udzielenia Ministrowi Przemysłu i Handlu nadzwyczajnych pełnomocnictw do uregulowania spraw opałowych — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 772).

Poz. 389.

U S T A W A

z dnia 7 lipca 1921 r.

o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji.

Pominięta jako zawierająca przepisy częściowo uwzględnione w tekście poprzednich pozycyj, o ile dotyczyły zakresu działania Ministerstwa Aprowizacji, częściowo zaś posiadające charakter przejściowy.

Poz. 390.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 czerwca 1921 r.

w przedmiocie unieważnienia umów zawartych przez b. Zarząd Cywilny Ziem Wschodnich ze spółką akcyjną „Polski Eksport Drzewny".

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 391.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 2 czerwca 1921 r.

o unieważnieniu zarządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 30 listopada 1919 r. w sprawie nadania Spółce Akcyjnej „Len Kresowy" wyłącznego prawa wywozu lnu, szczeciny i włosia z obrębu Ziem Wschodnich.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 392.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 1 lipca 1921 r.

w sprawie przyznania woźnym płac zasadniczych poszczególnych stopni płacy, przewidzianych w art. 14 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 393.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 15 lipca 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 29 lipca 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 445).

Poz. 394.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

o zmianie rozporządzenia z dnia 20 sierpnia 1920 r. w przedmiocie wyrobu i sprzedaży pochodnych arsenobenzolu, używanych w praktyce lekarskiej (Dz. Ust. Nr. 84, poz. 560).

Uwzględniono w Nr. 84 poz. 560 z 1920 r.

28 lipca Nr. 64. rok 1921.

Poz. 395.

U S T A W A

z dnia 23 czerwca 1921 r.

o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych.

Uchylona na mocy art. 75 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 410).

Poz. 396.

USTAWA

z dnia 1 lipca 1921 r.

o uprawnieniach do wykonywania czynności felczerskich.

Art. 1. Prawo wykonywania czynności felczerskich oraz tytuł felczera przysługuje tylko obywatelom Państwa Polskiego, którzy nabyli to prawo przed ogłoszeniem niniejszej ustawy na mocy uprzednio obowiązujących przepisów i zostaną zarejestrowani przez odnośne urzędy *Ministerstwa Zdrowia Publicznego.*

Kontrolowanie uprawnień do wykonywania czynności felczerskich należy do Ministra *Zdrowia Publicznego,* w przypadkach wątpliwych ostatecznie rozstrzygać będzie Minister *Zdrowia Publicznego* po wysłuchaniu opinji odnośnych organizacji felczerskich.

Art. 2. Felczerzy uprawnieni są:

a) do samodzielnego udzielania pomocy lekarskiej do przybycia lekarza,
b) do pomocy leczniczej w dziedzinie pielęgniarstwa i ratownictwa,
c) do szczepienia ospy i wydawania świadectw o wyniku,
d) do niesienia pomocy w chorobach szerzących się nagminnie do przybycia lekarza,
e) do wykonywania czynności chirurgicznych w zakresie małej chirurgji.

Art. 3. Udzielanie pomocy leczniczej, nie wchodzącej w zakres uprawnień, ustalonych w art. 2, jest dozwolone felczerom nie inaczej, jak z polecenia, względnie za zgodą i pod kierunkiem oraz odpowiedzialnością lekarza.

Art. 4. Felczerzy są upoważnieni do zapisywania leków podług farmakopei, z wyjątkiem objętych lit. A, w przypadkach samodzielnego udzielania pomocy leczniczej w granicach, ustalonych w art. 2.

Art. 5. Wykonywanie czynności felczerskich dopuszcza się wyłącznie na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego.

Art. 6. Osoby, winne przekroczenia przepisów niniejszej ustawy, lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, będą pociągane do odpowiedzialności na mocy ogólnych postanowień karnych.

Art. 7. Z wejściem w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy, dotyczące spraw, przez nią unormowanych.

Art. 8. Likwidację istniejących zgromadzeń felczerskich w czasie, kiedy liczba ich członków zmniejszy się do takiego stopnia, że zgromadzenia te będą podlegać rozwiązaniu w myśl art. 4 ustawy o zgromadzeniach

felczerskich z dnia 23 września 1842 r., unormuje osobne rozporządzenie Ministra *Zdrowia Publicznego.*

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi *Zdrowia Publicznego.*

(p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 20 marca 1922 r. w przedmiocie wykonania ustawy o uprawnieniach do wykonywania czynności felczerskich — Dz U. R. P. Nr. 29 poz. 233).

Rozciągnięta na ziemię wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 1 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569).

P. nadto rozp. Prezyd. Rzeczypospolitej z 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Poz. 397.

U S T A W A

z dnia 1 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmiany niektórych przepisów obowiązującego w b. Królestwie Polskiem prawa cywilnego, dotyczących praw kobiet.

Art. 1. Art. 32 ustęp 1 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Mężatka ma zamieszkanie męża swego. Wszelako może mieć ona odrębne zamieszkanie, jeżeli zamieszkanie męża jest nieznane, albo jeżeli jest ona uprawniona mieszkać oddzielnie".

Art. 2. Art. 66 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy mąż zaginął, lecz za znikłego przez sąd nie jest jeszcze uznany, natenczas, chociażby pozostawił pełnomocnika, żona aż do powrotu jego sama ma zarząd i użytkowanie także tego swego majątku, który pozostawał podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pod zarządem lub użytkowaniem męża. Do wszystkich innych czynności, dotyczących tego majątku, potrzebuje upoważnienia sądowego".

Art. 3. Art. 67 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy mąż za znikłego już jest uznany, żona aż do powrotu jego mocna jest przedsiębrać wszelkie czynności, dotyczące także majątku, który podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pozostawał pod zarządem męża; przy rządzie jednak posagowym lub wspólności majątkowej potrzebuje aż do czasu, w art. 56 oznaczonego, upoważnienia sądowego do tych wszystkich czynności, których mąż wogóle lub w szczególności bez zezwolenia żony nie jest mocen przedsiębrać".

Art. 4. Art. 78 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Świadkami zeznań powinni być bez różnicy płci krewni albo inne osoby, wybrane przez interesowanych, liczące przynajmniej lat 21 skończonych".

Art. 5. Art. 182 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Żona może stawać w sądzie bez upoważnienia męża. Jeżeli jednak sprawa dotyczy majątku, pozostającego podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pod zarządem i użytkowaniem męża, potrzebne jest upoważnienie lub przypozwanie męża, wyjąwszy wypadek w art. 186 wskazany, tudzież w razie wytoczenia przez żonę sprawy przeciwko mężowi. Wyrok co do powyższego majątku, z wyjątkiem tych dwóch wypadków, nie pociąga za sobą skutków prawnych dla męża i egzekucja z tego wyroku nie może być skierowana do powyższego majątku, jeżeli żona prowadziła proces bez zgody męża".

Art. 6. Art. 184 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Żona może bez upoważnienia męża zawierać wszelkiego rodzaju umowy i wykonywać wszelkie czynności, dotyczące własnego jej majątku, o ile majątek ten podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, nie zostaje pod zarządem i użytkowaniem męża".

Art. 7. Art. 185 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli mąż odmawia żonie upoważnienia do stawania w sądzie lub do zawarcia jakowego aktu, żona może zapozwać męża przed sąd, w którego okręgu jest wspólne małżonków zamieszkanie. Sąd, wysłuchawszy męża, lub zaocznie, jeżeli ten przyzwoicie zapozwany nie stawa, może udzielić lub odmówić upoważnienia.

W wypadkach szczególnych sąd władny jest udzielić upoważnienia żonie i bez wezwania męża".

Art. 8. Art. 188 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Mąż albo następcy po nim mogą zarzucać nieważność z powodu braku upoważnienia żony w wypadkach, kiedy upoważnienie takie przez prawo jest wymagane, a to wtenczas tylko, gdy mąż, mając wiadomość o działaniu żony, ani wyraźnie, ani milczeniem takowego działania nie zatwierdził".

Art. 9. Art. 193 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Zarząd i użytkowanie męża rozciąga się tylko do tego, co żona w chwili zawarcia małżeństwa wniosła".

Art. 10. Art. 200 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Żona, uzyskawszy wyrok prawomocny, stanowiący odjęcie mężowi zarządu i użytkowania jej majątku (art. 192 i 193), korzysta co do tego majątku z tych samych praw, jakie jej wogóle służą do majątku, nie pozostającego pod zarządem i użytkowaniem męża".

Art. 11. Art. 203 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdyby mąż nie dostarczał przyzwoitego utrzymania żonie i dzieciom, żona będzie mogła żądać u sądu odjęcia mężowi praw z mocy art. 192 i 193 służących, natomiast obowiązana będzie przykładać się do wspólnych ciężarów małżeńskich w stosunku, jaki w art. 201 jest przepisany".

Art. 12. Art. 204 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Pożytki, ze staranności i pracy żony pochodzące, tudzież zyski, jakie żona mieć może z oddzielnego handlu, przemysłu, kunsztu, profesji lub talentu, są jej wyłączną własnością i wyjęte są od przepisów art. 192 i 193. W tym przypadku stosują się do wynagrodzenia i zysków żony przepisy, jakie w art. 213, 214, 215, 216 i 217 co do przychodów z majątku żony są postanowione".

Art. 13. Art. 217 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli wątpliwość zachodzi względem dorobku, czyli od żony pochodzi, domniemanie jest za tem, że jest dorobkiem męża. Bielizna, odzież, narzędzia pracy i sprzęty kobiece, do użytku żony służące, choćby przez męża sprawione były, uważają się za własność żony i na te przedmioty nie rozciąga się zarząd i użytkowanie męża".

Art. 14. Art. 375 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Rada familijna złożona będzie, nie rachując sędziego, z 6 krewnych lub powinowatych bez różnicy płci, wezwać się mających w okręgu sądu, w którym się opieka urządza, w połowie ze strony ojcowskiej, a w połowie ze strony macierzyńskiej, według porządku bliższości w każdej linji.

Krewni będą mieli pierwszeństwo przed powinowatymi tego samego stopnia, a między krewnymi lub między powinowatymi jednego stopnia starszy wiekiem przed młodszym.

Bliżsi co do stopnia krewni lub powinowaci, chociażby czasowo tylko w okręgu sądowym obecni, albo dobrowolnie przez pełnomocnika stawający, wyłączają w każdym razie dalszych co do stopnia, chociażby stale w tym okręgu zamieszkałych, krewnych".

Art. 15. Art. 377 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Tylko rodzeni bracia i siostry małoletniego nie są wyłączeni przez ograniczenie liczby w art. 375 postanowionej. Jeżeli ich jest sześciu albo i więcej, wszyscy będą członkami rady familijnej, którą składać będą sami z wstępnymi płci żeńskiej i z wstępnymi płci męskiej nawet od opieki ważnie wymówionymi. Jeżeli zaś w mniejszej są liczbie, przywoływani będą do uzupełnienia rady inni krewni lub powinowaci, a to według porządku, art. 375 ustanowionego".

Art. 16. Art. 378 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy krewni lub powinowaci jednej lub drugiej linji nie znajdują się w liczbie dostatecznej w okręgu sądu, wezwani będą przez sąd wstępni, bracia i siostry rodzeni albo przyrodni, stryjowie lub wujowie albo ciotki rodzeni, bracia i siostry stryjeczno-wujeczni lub cioteczno-rodzeni, w okręgu innego sądu zamieszkali, z zachowaniem przepisu art. 375. Gdyby zaś krewni lub powinowaci w stopniach wyrażonych z pobytu niewiadomi byli, lub za granicą kraju mieszkali, lub gdyby się od stawienia dla odległości miejsca lub z innych prawnych powodów wymówili, sąd wezwie bez różnicy płci, albo innych krewnych lub powinowatych z okręgu obcego, albo ze swego okręgu obywateli, o których wiadomo, że mieli z ojcem lub matką małoletniego ciągłe przyjaźni związki".

Art. 17. Art. 404 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące: „Niewiasta może się od opieki wymówić".

Art. 18. Art. 480 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące: „Małoletni usamowolniony mocen jest sam upoważnić żonę swoją do czynności takich, jakie co do własnego swego majątku bez asystencji kuratora przedsiębrać jest mocen, do innych zaś czynności, tudzież jeżeli mąż małoletni dla braku zezwolenia rodziców na małżeństwo nie jest usamowolniony, żona potrzebuje upoważnienia sądowego w tych wszystkich przypadkach, w których upoważnienie męża jest dla niej przepisane".

Art. 19. Art. 505 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące: „Małżonek jest z prawa opiekunem współmałżonka, pozbawionego własnej woli".

Przytoczono z uwzględnieniem poprawki, przytoczonej w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Ustawodawczego (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 101 poz. 734).

Art. 20. Art. 507 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące: „Gdyby osoba, własnej woli pozbawiona, nie miała małżonka, do sprawowania opieki zdolnego, wtenczas opieka samem przez się prawem należy do ojca lub matki, stosownie do przepisów oddziału I działu II i działu IV tytułu o małoletności, opiece nad małoletnimi i usamowolnieniu".

Art. 21. Art. 152 prawa o małżeństwie 1836 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Prosta zmiana mieszkania ze strony męża nie stanowi jeszcze złośliwego opuszczenia żony".

Art. 22. Art. 208 prawa o małżeństwie 1836 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Małżonkowie winni sobie nawzajem wierność, wsparcie, pomoc i przyzwoite postępowanie".

Art. 23. Art. 219 zdanie 2 prawa o małżeństwie 1836 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd cywilny właściwy, na żądanie żony, orzeknie, czy i w jakiej ilości mąż obowiązany będzie dostarczać jej alimentów w ciągu procesu".

Art. 24. Art. 905 Kod. Cywilnego otrzymuje brzmienie następujące:

„Z majątku, niepozostającego podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pod zarządem i użytkowaniem męża, mężatka może czynić darowizny między żyjącymi bez jego zezwolenia. Do rozporządzenia przez testament nie potrzebuje ona ani zezwolenia męża, ani upoważnienia sądowego".

Art. 25. Art. 942 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące: „Małoletnim, bezwłasnowolnym nie służy przywrócenie do pierwotnego stanu dla braku przyjęcia darowizny, zachowują oni

wszakże regres przeciwko opiekunom, o ile jest zasada po temu, przytem przywrócenie nie może mieć miejsca nawet w przypadku niewypłacalności pomienionych opiekunów".

Patrz uwagę do art. 19.

Art. 26. Art. 980 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Świadkami, przywoływanymi do obecności przy testamentach winni być pełnoletni obywatele Państwa Polskiego bez różnicy płci".

Art. 27. Art. 1124 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Niezdolnymi do zawierania umów są:
małoletni,
bezwłasnowolni,
i wogóle wszyscy ci, którym prawo zabroniło zawierania pewnych umów".

Art. 28. Art. 1125 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Małoletni i bezwłasnowolni mogą z przyczyny niezdolności skarżyć zobowiązania swoje tylko w przypadkach, przez prawo przewidzianych.

Osoby, zdolne do zaciągania zobowiązań, nie mogą się zasłaniać niezdolnością małoletniego lub bezwłasnowolnego, z którymi zawarli umowę".

Art. 29. Art. 1304 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„W każdym przypadku, gdy poszczególna ustawa nie ogranicza skargi o nieważność lub o zerwanie umowy do czasu krótszego, skarga ta trwa lat dziesięć.

Czas ten biegnie w przypadku gwałtu dopiero od dnia, gdy gwałt ustał; w przypadku błędu lub podstępu od dnia, gdy je odkryto.

Względem aktów, zeznanych przez bezwłasnowolnych, czas ten biegnie dopiero od dnia zniesienia bezwłasnowolności, a względem aktów, zeznanych przez małoletnich, dopiero od dnia pełnotelności".

Art. 30. Art. 1312 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy małoletni lub bezwłasnowolni mają prawo w tym charakterze żądać przywrócenia rzeczy do pierwotnego stanu co do swoich zobowiązań, niemożna od nich wymagać zwrotu tego, co na skutek tych zobowiązań zapłacone było podczas małoletności lub bezwłasnowolności, chybaby zostało dowiedzione, że to, co zapłacone, poszło na ich korzyść".

Art. 31. Art. 1653 Ust. Post. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Podanie mężatki w przedmiocie upoważnienia sądowego, stosownie do właściwości sprawy, do której się żąda upoważnienia, wnosi się do sądu pokoju lub do sądu okręgowego według miejsca zamieszkania jej męża, w razie zaś zaginienia jego bez wieści — według miejsca zamieszkania petentki".

Art. 32. Art. 1655 Ust. Post. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli mężatka żąda od sądu upoważnienia z powodu odmówienia jej przez męża, sąd zarządzi wezwanie go na wyznaczony termin celem rozważenia przyczyny odmowy.

W wypadkach szczególnych sąd władny jest udzielić upoważnienia żonie i bez wezwania męża".

Art. 33. Art. 1658 Ust. Post. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Na decyzje sądu w sprawach o upoważnienie kobiet zamężnych mogą być zakładane skargi incydentalne trybem, w niniejszej ustawie wskazanym".

Art. 34. Art. 183, 187, punkt 3 art. 414 i 506 Kod. Cyw. Pol. art. 157, 209, 210, 214 i 220 prawa o małżeństwie 1836 r., ust. 1 art. 776, art. 934, ust. 1 art. 940 i art. 1029 Kod. Cyw. oraz art. 1659 i 1660 Ust. Post. Cyw. zostają uchylone.

Art. 35. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 36. Ustawa niniejsza obowiązuje od 1 września 1921 r. i rozciąga się na obszar b. Królestwa Polskiego.

Poz. 398.

U S T A W A

z dnia 2 lipca 1921 r.

wprowadzająca dodatki drożyźniane do rent, ustalonych na podstawie ustaw Rzeszy Niemieckiej o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków w przemyśle i rolnictwie, oraz zmieniająca nektóre postanowienia tychże ustaw.

Utr. moc. obow. (patrz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu i odszkodowaniu z tytułu wypadków przy pracy (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029).

Poz. 399.

U S T A W A

z dnia 7 lipca 1921 r.

w przedmiocie upoważnienia Rady Ministrów do zmiany niektórych przepisów, dotyczących ustawy o podatku dochodowym, przemysłowym i domokrążnym, obowiązującym na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Wygasła z chwilą wejścia w życie odnośnych ustaw, obowiązujących na całym obszarze Rzeczypospolitej (p. ustawę z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym — Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 550 i ustawę o państwowym podatku dochodowym — Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 58 poz. 411).

Poz. 400.

USTAWA

z dnia 7 lipca 1921 r.

w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacji powiatowych.

Art. 1. Upoważnia się Radę Ministrów do dokonywania zmian granic powiatów, kasowania tychże, jak również tworzenia nowych powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej prócz obszaru Śląska Cieszyńskiego.

Art. 2. Wnioski w sprawach, wymienionych w art. 1, przedstawia Radzie Ministrów Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu po wysłuchaniu opinji zainteresowanych ciał samorządnych.

Art. 3. Zmiany granic powiatów na oznaczonym w art. 1 obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej pociągają za sobą odpowiednie zmiany obszarów działania samorządowych reprezentacji powiatowych.

Rada Ministrów ma prawo dokonywać na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej, prócz obszaru Śląska Cieszyńskiego, zmian granic obszarów działania reprezentacyj powiatowych, kasować je, jak również i tworzyć nowe, z dostosowaniem ich do każdoczesnych granic powiatów.

Art. 4. Reprezentacje powiatowe, których obszary działania stosownie do art. 3 ulegną zmianie, winny zawrzeć umowę w przedmiocie posiadania i korzystania ze swego majątku, zakładów oraz funduszów, jak również w przedmiocie wierzytelności i długów. Jeżeli pomiędzy zainteresowanemi reprezentacjami porozumienie nie dojdzie do skutku, w sprawach tych rozstrzyga właściwy wojewoda, a o ile porozumienie ma dotyczyć reprezentacyj powiatowych, położonych na obszarze dwóch lub więcej województw — Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Skarbu.

Art. 6. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 3 i 4 przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zmianie ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnicy rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 376).

Rozporządzeniem Rady Ministrów z 4 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 692) rozciągnięta na ziemię wileńską, rozporządzeniem Rady Ministrów z 27 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 406) — na Spisz i Orawę.

Poz. 401.

U S T A W A

z dnia 8 lipca 1921 r.

o dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

Utraciła moc obowiązującą (p. § 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 402.

U S T A W A

z dnia 8 lipca 1921 r.

o kredycie Skarbu Państwa w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej.

Utr. moc obow. (p. uwagę pod poz. 401).

Poz. 403.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 czerwca 1921 r.

o utworzeniu Państwowej Rady Emigracyjnej.

Uchylone na mocy § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1925 r. o utworzeniu Państwowej Rady Emigracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 535).

Poz. 404.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 lipca 1921 r.

w sprawie rozciągnięcia na województwa nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa bałostockiego mocy obowiązującej dekretu z dnia 8 lutego 1919 r. w przedmiocie ustroju Sądu Najwyższego.

Pominięto, ponieważ traci moc obow. z dniem 1 stycznia 1929 r. (p. art. 297 i 299 rozp. Prezydenta Rzplitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 405.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 lipca 1921 r.

w przedmiocie sądownictwa doraźnego na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej.

Wygasło przez upływ terminu (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 stycznia 1922 r. o sądownictwie doraźnem na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej— Dz. U. R. P. Nr. 6 poz. 39 i rozp. Rady Min. z 18 lipca 1922 r. w tymże przedmiocie — Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 511).

Poz. 406.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 25 czerwca 1921 r.

w przedmiocie utworzenia Okręgowych Dyrekcji Robót Publicznych dla województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Na podstawie art. 2 i 3 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. o organizacji i zakresie działania Ministerstwa Robót Publicznych (Dz. Pr. Nr. 39, poz. 283) oraz ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy (Dz. Ust. Nr. 117, poz. 768), oraz na zasadzie § 39 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 marca 1921 r. do ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych drugiej instancji (województw) na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz na wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarach Spisza i Orawy (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 234) zarządzam co następuje:

§ 1. Dla załatwienia przez władze administracyjne drugiej instancji (województwa) spraw administracji technicznej, należących, w myśl art. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 39, poz. 283) do zakresu działania Ministerstwa Robót Publicznych, z wyjątkiem: regulacji i kanalizacji rzek żeglownych, żeglugi śródziemnej i odbudowy, zostają utworzone na obszarze b. Królestwa Galicji i Lodomerji z W. Ks. Krakowskiem oraz z wchodzącymi w skład Rzeczypospolitej Polskiej obszarami Spisza i Orawy, Okręgowe Dyrekcje Robót Publicznych: w Krakowie, we Lwowie, *w Stanisławowie i Tarnopolu.* Dyrekcje te wchodzą w skład odnośnych Urzędów Wojewódzkich na zasadach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 234).

Okręgowe Dyrekcje Robót Publicznych w Stanisławowie i Tarnopolu, zniesione zostały na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 137 poz. 1153).

§ 2. *Terytorjalny zakres działania wymienionych w § 1 Okręgowych Dyrekcyj Robót Publicznych rozciąga się na odnośne okręgi wojewódzkie.*

Rozciągające się na obszarze terytorjalnym dwu lub więcej województw roboty wodne, jak np. regulacje pojedyńczych rzek i potoków, odwodnienia, zakłady o sile wodnej, mogą być poruczone tej okręgowej dyrekcji robót publicznych, na której obszarze terytorjalnym znajduje się przeważna część odnośnych robót.

Ust. 1 § 2-go utr. moc obow. (p. § 2 rozporządzenia Ministra Robót Publ. z 22 grudnia 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 137 poz. 1153).

§ 3. Na czele okręgowej dyrekcji robót Publicznych stoi *okręgowy dyrektor robót publicznych.*

(p. rozporządzenie Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 631).

§ 4. Pominięto jako zawierający częściowo przepisy, uwzględnione pod pozycją 203 z 1920 r., częściowo zaś posiadające charakter przejściowy.

Rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z 8 marca 1927 r. zostały ponownie utworzone dyrekcje robót publicznych w Stanisławowie i Tarnopolu (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 231); rozporządzeniem z 27 kwietnia 1928 r. został zmieniony zakres kompetencji tych dyrekcyj oraz dyrekcji we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 538).

Poz. 407.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 1 lipca 1921 roku

o przekazaniu właściwości Urzędu Związkowego dla spraw swojszczyzny w Berlinie Senatowi Administracyjnemu Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

Na mocy *art. 6 lit. d*, ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. P. P. Nr. 64, poz. 385), stanowię w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości co następuje:

§ 1. Właściwość Urzędu Związkowego dla spraw swojszczyzny (Bundesamt für Heimatwesen) w Berlinie, określona w §§ 57 i 59 pruskiej ustawy wykonawczej do niemieckiej ustawy związkowej o miejscu zamieszkania pod względem wsparcia — z dnia 8 marca 1871 r. (Zb. Ust. str. 130), przechodzi dla ziem byłej dzielnicy pruskiej na Sąd Apelacyjny (Senat Administracyjny) w Poznaniu.

§ 2. W Senacie Administracyjnym (§ 1) utworzy się izbę względnie izby dla sporów między związkami ubogich.

Przepisy rozporządzenia Ministra b. dzielnicy pruskiej o Senacie Administracyjnym Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 1920 r. (Dz. Urz. M. b. dz. pr. Nr. 18, poz. 174) stosuje się odpowiednio.

Postanowienia §§ 42 — 45 niemieckiej ustawy o miejscu zamieszkania pod względem wsparcia z dnia 30 maja 1908 r. (Dz. Ust. Rz. str. 377 i 381) uchyla się.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a stosuje się także do spraw, w tym dniu ostatecznie jeszcze niezałatwionych.

Poz. 408.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 3 lipca 1921 r.

w przedmiocie utworzenia urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych na obszarze województw nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego.

Na zasadzie art. 2 ustęp B lit. b., art. 14 i 15 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych (Dz. Pr.

P. P. z 1919 r. Nr. 65 poz. 391) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych na ziemie, przyłączone do Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. Nr. 35 poz. 205), zarządzam co następuje:

§ 1. Na obszarze izb skarbowych, utworzonych w myśl rozporządzenia z dnia 28 kwietnia 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 39 poz. 243) zamiast istniejących obecnie inspektoratów akcyzowych, tworzy się tymczasowo ośm urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych, a mianowicie:

A. W okręgu izby skarbowej, czynnej na obszarze województwa wołyńskiego:

1) w Łucku dla powiatów: łuckiego, krzemienieckiego i dubieńskiego;
2) w Kowlu dla powiatów: kowelskiego, lubomelskiego, włodzimierskiego i horochowskiego;
3) w Równie dla powiatów: rówieńskiego i ostrogskiego.

B. W okręgu izby skarbowej, czynnej na obszarze województw nowogródzkiego i poleskiego:

1) w Brześciu Litewskim dla powiatów: brzeskiego, prużańskiego, kosowskiego i kamienio-koszyrskiego;
2) w Pińsku dla powiatów: pińskiego, kobryńskiego, drohiczyńskiego, łuninieckiego i sarneńskiego;
3) w Lidzie dla powiatów: lidzkiego, wołożyńskiego i nowogródzkiego;
4) w Wilejce dla powiatów: wilejskiego, duniłowiczowskiego, dziśneńskiego i brasławskiego;
5) w Słonimie dla powiatów: słonimskiego, baranowickiego, nieświeskiego i stołpeckiego.

§ 2 i 3 — utraciły moc obowiązującą (p. § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 409.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 lipca 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy prawnej patentów na wynalazki oraz świadectw ochronnych na wzory rysunkowe, modele i znaki towarowe, udzielonych na zasadzie poprzednio obowiązujących ustaw.

Wygasło przez upływ terminu.

Poz. 410.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Ogólnej Taryfy towarowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 411.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 lipca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Pominięto (p. uwagę pod poz. 410).

Poz. 412.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 16 lipca 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia opłat przewozowych za przebieg koleją wąskotorową Nowojelnia — Nowogródek.

Pominięto (p. uwagę pod poz. 410).

31 lipca **Nr. 65.** rok 1921.

Poz. 413.

USTAWA

z dnia 7 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austrjackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austrjackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Zmiany ogólne.

Art. 1. Słowa: „Ministerstwo Spraw Wewnętrznych" oraz „Rząd" należy zastąpić słowami: „Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej".

Art. 2. Przez „Władze polityczne I instancji" oraz „Władze polityczne II instancji" rozumieć należy „Władzę administracyjną I instancji" i „Władzę administracyjną II instancji".

Art. 3. Postanowienia ustaw o obowiązkowem ubezpieczeniu, określające wysokość kwoty za przekroczenie tych ustaw, zmienia się w tym kierunku, że wysokość kwot wynosić będzie *20 razy tyle marek polskich, ile koron austro-węgierskich wynosiły kwoty w tych ustawach określone z tem, że najniższy wymiar grzywny ma wynosić 100 marek.*

P. rozp. Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych, określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Zmiany szczegółowe:

A) Zmiany w ustawie z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu, ustalonem przez ustawę z dnia 29 kwietnia 1912 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 96) oraz przez ustawę z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363).

Art. 4. Ustępy 1 i 2 § 1 otrzymują następujące brzmienie:

„Wszyscy robotnicy i wszyscy urzędnicy, bez względu na rodzaj zajęcia ich, zatrudnieni w przedsiębiorstwach przemysłowych, fabrykach i hutach, kopalniach oraz przy robotach szurfowych, w warsztatach i składach okrętowych, w łomach, przy łamaniu lodu, jako też w zakładach, należących do tych przedsiębiorstw oraz w gospodarstwach rolnych i leśnych, ubezpieczeni są stosownie do postanowień ustawy niniejszej przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach i gospodarstwach.

To samo odnosi się do robotników, jako też urzędników, którzy zatrudnieni są w przedsiębiorstwach przemysłowych, mających na celu wykonywanie robót budowlanych, albo też w jakikolwiek inny sposób zatrudnieni są przy wykonywaniu robót budowlanych lub robót przy budynkach. W przemyśle, mającym na celu wykonywanie robót budowlanych, obejmuje obowiązek ubezpieczenia całe odnośne przedsiębiorstwo przemysłowe".

Punkt 2 ustępu 3 § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„2) Zakłady, używające kotłów parowych lub motorów oraz wszelkie inne zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy".

Ustępy 4 i 5 § 1 (według ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r.) skreśla się.

Na końcu ostatniego ustępu § 1 dodaje się: „oraz krewni i powinowaci przedsiębiorcy, zajęci w przedsiębiorstwie, chociażby bezpłatnie, z wyjątkiem małżonka. Tak samo uważani być mają za robotników, ubezpieczonych według niniejszej ustawy, więźniowie, zatrudnieni w przedsiębiorstwie, podlegającem obowiązkowi ubezpieczenia".

Art. 5. W § 4 po słowie „będących" dodaje się: „na podstawie nominacji (dekretu)", zaś słowa: „krajowych, gminnych lub funduszowych" skreśla się, natomiast na końcu dodaje się zdanie: „i o ile osobom tym przysługuje przy wymiarze rent, względnie emerytur, wpływ nie mniejszy, jak ubezpieczonym według niniejszej ustawy".

Art. 6. Ustęp 6 § 6 skreśla się.

W ustępie 7 § 6 skreśla się słowa od „jednakże najwyżej" do końca ustępu. Natomiast dodaje się: „Zarobek krewnych i powinowatych, za-

jętych bezpłatnie lub z zarobkiem niższym od przeciętnego, oraz zarobek więźniów wymierzyć należy w kwocie równej zarobkowi rocznemu robotników tej samej kategorji, zatrudnionych w danem lub sąsiedniem podobnem przedsiębiorstwie".

W ustępie przedostatnim § 6 po słowie „potrzebuje" dodaje się „stale".

Art. 7. Punkt 1 § 7 otrzymuje brzmienie następujące:

„Koszty pogrzebu, które wymierzyć należy stosownie do zwyczajów miejscowych, jednak w kwocie, wynoszącej najwyżej 2/3 zarobku miesięcznego".

W ustępie 6 § 7 słowa: „separowanym albo" skreśla się.

Art. 8. § 9 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ubezpieczenie, przewidziane w § 1, następuje przez Zakład ubezpieczenia od wypadków, którego siedzibę oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

W poszczególnych okręgach administracyjnych Zakład ubezpieczenia od wypadków może otwierać swe oddziały.

Zakres działania poszczególnych oddziałów oraz stosunek ich do zakładu ubezpieczenia od wypadków określa statut Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może polecić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków otwarcie swego oddziału w pewnym, ściśle określonym okręgu administracyjnym.

Zakład ubezpieczenia od wypadków oraz jego oddziały podlegają nadzorowi władzy państwowej w myśl postanowień przepisów o zakładach ubezpieczenia, oraz przepisów, w ustawie niniejszej zawartych.

Urzędnicy zakładu ubezpieczenia doznają tej samej ochrony prawnej, co urzędnicy państwowi.

Od płatnych urzędników Zakładu ubezpięczenia należy odebrać przysięgę służbową. Podlegają oni władzy dyscyplinarnej Zarządu. Do mianowania i oddalania urzędnika kierującego, tudzież technika ubezpieczenia potrzebne jest zatwierdzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej".

P. rozp. Min. Pracy i Op. Sp. z 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie zmiany nazwy zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie oraz w przedmiocie siedziby, zakresu działania dotychczasowego zarządu tegoż zakładu (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 4 poz. 25).

Art. 9. Na końcu ustępu pierwszego § 11 dodaje się: „bez względu na to, czy praca wykonywana jest narzędziami przedsiębiorcy czy też narzędziami osób, wykonujących ją".

Ustęp 2 § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Za przedsiębiorcę przedsiębiorstw budowlanych, wymienionych w ustępie 2 § 1, uważany jest przemysłowiec, posiadający upoważnienie władzy przemysłowej do wykonywania przemysłu budowlanego. O ile roboty budowlane wykonuje osoba, nie mająca uprawnienia władzy przemysłowej, to tak wykonujący budowę, osobiście od wypadków nie ubezpieczony, jako też właściciel budowy odpowiadają solidarnie za wniesienie opłat, należnych Zakładowi ubezpieczenia od wypadków.

Za wykonującego budowę, osobiście od wypadków nieubezpieczonego, uważać należy tylko taką osobę, która nie bierze udziału w pracy ręcznej, sama zaś dysponuje jedynie budowę".

Art. 10. Ustęp 1 § 12 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zarząd Zakładu ubezpieczenia, który w myśl § 9 ma być powołany, do którego należy sprawowanie wszystkich czynności i reprezentowanie zakładu, zorganizować należy jako kolegjum w ten sposób, że składać się będzie z parzystej liczby członków, z których połowę stanowią reprezentanci przedsiębiorstw, połowę reprezentanci ubezpieczonych.

Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego, którego zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej, oraz jego zastępcę".

Ustęp 3 § 12 otrzymuje brzmienie następujące:

„Minister Pracy i Opieki Społecznej ma prawo rozwiązać Zarząd Zakładu Ubezpieczenia i tymczasowo powierzyć sprawowanie wszystkich jego czynności Delegatowi Rządu. Jako organ doradczy Delegata Rządu Minister Pracy i Opieki Społecznej powoła Radę Tymczasową.

Rada Tymczasowa składa się z 12 członków, których powołuje Minister Pracy i Opieki Społecznej: 4 członków z pośród osób teoretycznie i praktycznie obeznanych z ubezpieczeniami społecznemi, 4 członków z pośród przedstawicieli związków zawodowych pracowników i 4 członków z pośród przedstawicieli organizacyj pracodawców.

Do czynności Rady Tymczasowej należy wydawanie opinij we wszystkich sprawach, przekazanych Zarządowi Zakładu. Uchwały zapadają większością głosów.

Delegat Rządu zwołuje Radę Tymczasową, przewodniczy jej, oraz ustala szczegółowy regulamin Rady Tymczasowej, który zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Delegat Rządu przeprowadzi w czasie, wyznaczonym przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wybory do Zarządu Zakładu Ubezpieczenia".

Przytoczony na mocy art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o częściowej zmianie ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 910).

Rozporządzenie powyższe traci moc obow. z dniem 30 listopada 1930 r.

Art. 11. Ustęp 1 § 13 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla zakładu ubezpieczenia od wypadków należy opracować statut. Statut ten winien zawierać szczegółowe postanowienia co do prawa wyborów i wybieralności członków, jako też co do wyboru wzmiankowanych w § 12 reprezentantów przedsiębiorców i ubezpieczonych, tudzież co do okresów wnoszenia opłat. Statut, jako też wszelkie późniejsze zmiany statutu potrzebują do swej ważności zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 12. W § 15 na początku ustępu pierwszego słowo „każdym" skreśla się, zamiast słów „Spraw wewnętrznych" wstawia się „Pracy i Opieki Społecznej", ustęp trzeci cały skreśla się.

W ustępie czwartym § 15 zdanie, zaczynające się od słów: „W tym względzie" aż do końca, jak również cały ustęp piąty skreśla się.

Art. 13. W § 16 zdanie: „Zarobek przenoszący kwotę 3.600 koron rocznie bierze się w rachubę tylko w tej ostatniej kwocie" — skreśla się.

W ustępie 2 § 16 słowo „korony" zastępuje się słowem *„marki"*.

(p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 stycznia 1924 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie zastosowania jednostki stałej do składek w ubezpieczeniu od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 160 — oraz rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu — Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029).

Art. 14. W ustępie 1 § 18 słowa „temu" oraz „w okręgu, którego leży przedsiębiorstwo obowiązkowi ubezpieczenia podlegające" skreśla się.

Ustęp 2 § 18 otrzymuje brzmienie następujące:

„Także władze administracyjne I instancji i inspektorzy pracy winni donosić Zakładowi ubezpieczenia o przedsiębiorstwach, obowiązkowi ubezpieczenia podlegających, w ich okręgu istniejących lub nowo rozpoczynanych".

W ustępie 3 § 18 należy zamiast słów: „politycznej władzy krajowej" wstawić: „władzy administracyjnej II instancji, w okręgu której jest siedziba przedsiębiorstwa", a dalej zamiast słów: „władza polityczna krajowa" wstawić: „władza administracyjna II instancji".

Art. 15. Do § 25 należy dodać, jako ustęp trzeci: „Doręczenie orzeczeń, wydanych na podstawie §§ 18, 19, 20, 23 i 25 odbywa się zasadniczo za pośrednictwem poczty. W tym przedmiocie mają zastosowanie odnośne przepisy postępowania cywilnego. Pozatem może także zakład odnieść się do władzy administracyjnej lub do zarządu gminy z prośbą o zarządzenie doręczenia orzeczenia adresatowi".

Art. 16. § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakład ubezpieczenia od wypadków ma prawo wystosować wezwanie do inspektora pracy, aby zwiedził przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.

Inspektor pracy przedłoży Zakładowi ubezpieczenia od wypadków sprawozdanie z spostrzeżeń, przez siebie poczynionych. Zakład na podstawie tego sprawozdania może postawić wniosek o wydanie pewnych poleceń co do zarządzeń, które przedsiębiorca winien zaprowadzić celem zapobieżenia wypadkom".

Art. 17. Ustęp 1 § 29 otrzymuje brzmienie następujące:

„O każdym wypadku, zaszłym w przedsiębiorstwie, podlegającem obowiązkowi ubezpieczenia, wskutek którego osoby, tamże zatrudnione, poniosły śmierć lub uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub

niezdolność do pracy, najmniej 3 dni trwającą, winien przedsiębiorca, lub ten, kto w chwili wypadku miał kierować przedsiębiorstwem, wnieść najpóźniej w dni 5 po wypadku do władzy administracyjnej I instancji doniesienie pisemne w 4 egzemplarzach".

Art. 18. § 30 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeden egzemplarz otrzymanego doniesienia o wypadku winna władza administracyjna przesłać bezzwłocznie Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, drugi egzemplarz powinien być doręczony właściwemu inspektorowi pracy, trzeci należy doręczyć właściwej kasie chorych".

Art. 19. § 31 otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy nadejdzie doniesienie o wypadku, wskutek którego osoba ubezpieczona poniosła śmierć lub takie uszkodzenie ciała, które sprowadzi prawdopodobnie śmierć lub niezdolność do zarobkowania, dłużej, niż 4 tygodnie trwającą, władza administracyjna winna przez stosowne dochodzenia jak najrychlej stwierdzić następujące szczegóły: 1) powód i rodzaj wypadku, 2) osoby, które poniosły śmierć lub doznały uszkodzeń ciała, 3) zarobek tychże, 4) rodzaj uszkodzeń ciała, 5) miejsce pobytu osób uszkodzonych, 6) osoby pozostałe po zabitych przy wypadku, które według § 7 mają prawo żądania wynagrodzenia szkody.

O wdrożeniu dochodzeń wypadkowych winna władza administracyjna, przeprowadzająca dochodzenia, zawiadomić Zakład ubezpieczenia od wypadków, który może brać udział w dochodzeniach przez swego delegata. Władza administracyjna zawiadamia również o terminie dochodzeń wypadkowych inspektora pracy, który może wziąć udział w przeprowadzaniu dochodzeń osobiście lub przez delegata. O wyniku dochodzeń należy zawiadomić Zakład ubezpieczenia oraz inspektora pracy. Koszty dochodzeń, jako też koszty rzeczoznawców, ponosi Zakład ubezpieczenia od wypadków.

Statut Zakładu może przewidzieć przeprowadzenie dochodzeń wypadkowych także bez współudziału władzy administracyjnej".

Art. 20. W § 36 dodaje się na końcu ustępu drugiego następujące zdania:

„której odpis przesyła Zakład ubezpieczenia od wypadków inspektorowi pracy oraz właściwej kasie chorych.

Do sposobu doręczania wspomnianych rezolucji ma zastosowanie postanowienie § 25 ustęp 3".

Art. 21. Do § 37 dodaje się nowy ustęp trzeci:

„Renty dla więźniów stwierdza się według §§ 29 do 36 i wymierza według §§ 6 i 7; spoczywają one jednakowoż aż do czasu uwolnienia poszkodowanego z więzienia skutkiem ukończenia kary, skutkiem amnestji lub z innych przyczyn, względnie aż do śmierci poszkodowanego więźnia".

Art. 22. Ustęp 1 § 38 otrzymuje brzmienie następujące:

„Dla zakładu ubezpieczenia, zaprowadzonego w myśl ustawy niniejszej, ustanowione będą sądy rozjemcze, wyłącznie właściwe do orzekania o roszczeniach do wynagrodzenia szkody, przeciw Zakładowi ubezpieczenia podnoszonych a przez tenże nie uznanych".

Po 1 ustępie § 38 wstawia się następujące zdanie, jako osobny ustęp: „Siedzibę sądów rozjemczych oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości po wysłuchaniu opinji Zakładu ubezpieczenia od wypadków".

(p. rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 28 maja 1923 r. w przedmiocie siedziby oraz organizacji Sądów Rozjemczych dla Zakładów ubezpieczenia od wypadków — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 749; i rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 27 września 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o utworzeniu dla spraw Zakładu ubezpieczenia od wypadków sądów rozjemczych w Warszawie, Krakowie i Łodzi — Dz. U. R. P. Nr. 87 poz. 782).

Art. 23. W ustępie 2 § 46 należy skreślić słowa, umieszczone w nawiasie.

Pozostałe ustępy tego art. utr. moc obow. (p. art. 1 ustawy z 6 lipca 1923 r. w przedmiocie rozciągnięcia na obywateli państw obcych przepisów prawnych o odszkodowaniu z tytułu nieszczęśliwych wypadków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jako też braku pracy — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587).

Art. 24. Ustęp 2 § 56 otrzymuje brzmienie następujące: „Zakład ubezpieczenia od wypadków wolny jest od podatku zarobkowego i dochodowego, księgi zakładu wolne są od opłaty stemplowej".

B) Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168).

Art. 25. W artykule 1 po słowie: „na lądzie", dodaje się „w powietrzu". Na końcu artykułu 1 dodaje się, jako punkt 11: „Ścinanie drzewa, wraz z obrabianiem i transportem, oraz składami, prowadzone w wykonywaniu przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego".

Art. 26. W ustępie 1 artykułu V skreśla się słowa: „w tym Zakładzie ubezpieczenia, do którego przedsiębiorstwo należy".

Toż samo skreśla się w ustępie 2 tego artykułu słowa: „3.600 koron nie przenoszącą".

W ustępie 4 art. V skreśla się słowa: „i § 22 ustęp 2, 3, 4".

Art. 27. Ustępy 1, 2 i 3 artykułu VII skreśla się.

C) Zmiany w ustawie z dnia 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 29).

Art. 28. W ustępie 5 § 1 w miejsce słów: „ustawy z dnia 30 marca 1888 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 33)" wstawia się: „ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 44)".

Art. 29. W ustępach 1 i 2 § 4 w miejsce słów: „50 koron", wstawia się słowa: *„100 marek"*, w ustępie zaś 1 § 4 w miejsce słów: „4 od sta" wstawia się „6 od sta".

(p. uwagę do art. 13).

D) Ubezpieczenie górników.

Art. 30. Ustawa z dnia 30 grudnia 1917 r. o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych (austr. Dz. Ust. Nr. 523) z wyjątkiem § 14 i 16 ust. 1 *traci moc obowiązującą* z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Od tego dnia począwszy, postanowienia ogólnych ustaw o ubezpieczeniu robotników od wypadków stosują się także do ubezpieczenia od wypadków górniczych.

Patrz art. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów prawnych, dotyczących ubezpieczenia w bractwach górniczych (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 339).

Art. 31. Zakład ubezpieczenia od wypadków przyjmuje na siebie obowiązek wypłaty rent górników, ubezpieczonych przed 1 stycznia 1919 r. w Zakładzie górniczym w Wiedniu, z funduszów, jakie przypadną Rządowi Polskiemu z likwidacji tego Zakładu.

Skarb Państwa przyjmuje na siebie gwarancję za pokrycie ewentualnej różnicy wartości przejętych kapitałowych rent a kwotą otrzymaną z likwidacji. Do czasu ukończenia likwidacji Zakładu górniczego w Wiedniu Ministerstwo Skarbu udzieli Zakładowi ubezpieczenia zaliczki na wypłatę rent przejętych.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

Art. 32. Moc obowiązującą wszystkich ustaw o ubezpieczeniu od wypadków w byłym zaborze austrjackim rozszerza się na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Art. 33. Ust. 1 utr. moc obow. (p. art. 22 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu i odszkodowaniu z tytułu wypadków przy pracy — Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029).

Ust. 2 wygasł przez upływ terminu.

Art. 34. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 35. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 lipca 1921 r.

Ustawą z 30 stycznia 1924 r. rozciągnięto moc obow. ustaw austrjackich z 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168), §§ 11, 12 i 13 ustawy z 9 sierpnia 1908 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 162), ustaw z 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 29) i z 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 523) w brzmieniu, ustalonem ustawą z 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363) oraz ustawą z 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413) — na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockieyo, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148).

Z pod działania ustaw z 28 grudnia 1887 r., z 20 lipca 1894 r. i z 21 sierpnia 1917 r. wyłączono pracowników polskich kolei państwowych (p. ustawę z 8 listopada 1921 r. — Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2 poz. 5).

Rozp. Min. Pracy i Opieki Społecznej z 1 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 850) utworzono radę ubezpieczeń społecznych przy M. P. i O. S., jako organ doradczy i opinjodawczy w sprawach ubezpieczeń społecznych.

Rozp. Min. Pr. i Op. Sp. z 14 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 599) przydzielono do kategoryj niebezpieczeństwa przedsiębiorstwa, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków z mocy wymienionych ustaw.

Poz. 414.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 czerwca 1921 r.

w przedmiocie Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, stanowiących część I-ą Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei z dn. 3 kwietnia 1925 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa o zmianie Taryfy Ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt kolejami żelaznemi w Polsce, część I (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 293).

Poz. 415.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 4 lipca 1921 r.

w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności nabywania niektórych lekarstw.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 26 września 1921 r. w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności nabywania niektórych lekarstw (Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 565).

Poz. 416.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 5 lipca 1921 r.

w przedmiocie urządzenia i utrzymywania zakładów kąpielowych rytualnych (t. zw. mykw) dla ludności wyznania mojżeszowego.

Na zasadzie punktu 1 i 24 art. 2 oraz art. 10 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 roku (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) zarządzam co następuje:

§ 1. Kąpielowe zakłady rytualne dla ludności wyznania mojżeszowego (t. zw. mykwy) w miastach, posiadających urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne, mogą być urządzane tylko w domach skanalizowanych, w miejscowościach zaś pozostałych zakłady te mogą być urządzane tylko w domach, zaopatrzonych w dostateczną ilość wody, uznanej przez władze sanitarne za zdatną dla celów kąpielowych.

Zakłady powyższe zasadniczo winny się mieścić na parterze; wyjątkowo być mogą urządzane w pomieszczeniach suterenowych z tem zastrzeżeniem, iżby zagłębienie suteren w ziemi nie przewyższało 2/3 wewnętrznej ich wysokości.

O ile zakłady te znajdują się w domach zamieszkałych, winny posiadać oddzielne wejście i nie mogą łączyć się z mieszkaniem.

§ 2. Zakłady, przeznaczone dla obu płci, winny posiadać dla mężczyzn i kobiet oddzielne pomieszczenia z oddzielnemi wejściami. W razie braku oddzielnych pomieszczeń dla każdej płci, winny być wyznaczone oddzielne godziny użycia kąpieli.

§ 3. Woda z zakładów kąpielowych winna być odprowadzana w miejscowościach skanalizowanych do kanałów, w miejscowościach zaś nieskanalizowanych, w sposób wykluczający zanieczyszczenie gruntu, a ustalony dla każdej miejscowości przez władze sanitarne i techniczne.

§ 4. Zakłady kąpielowe rytualne winny się składać z następujących pomieszczeń:

a) poczekalni,
b) rozbieralni,
c) pomieszczenia dla wanien,
d) pomieszczenia dla basenów,
e) kotłowni.

W zakładach tych mogą być oddzielne pomieszczenia dla parni, natrysków i fryzjerni.

Zakłady kąpielowe winny być zaopatrzone w oddzielne ustępy dla każdej płci, względnie w ogólny ustęp, o ile mężczyźni i kobiety korzystają z kąpieli w różnych godzinach.

§ 5. Wszystkie pomieszczenia winny być dostatecznie oświetlone, ogrzewane, przewietrzane i utrzymywane w należytej czystości.

Ściany i sufity winny być gładkie, bez szczelin i pomalowane na kolor jasny.

Podłogi w pomieszczeniach dla wanien, basenów, parni i natrysków winny być z materjału nieprzemakalnego, bez szczelin, gładkie, łatwo zmywalne. Podłogi te winny posiadać odpowiednie spadki dla odprowadzania wody.

Wysokość pomieszczeń nie może być mniejsza niż 2,8 metra.

§ 6. Wanny winny być gładkie, bez szczelin, ustawione w sposób, zabezpieczający utrzymanie w czystości podłogi pod niemi i w około nich, oraz winny posiadać urządzenia do odprowadzania wody w sposób wymieniony w § 3 niniejszego rozporządzenia.

Wanny drewniane są niedopuszczalne.

§ 7. Ściany i dno basenów winny być z materjału nieprzenikalnego; krawędzie basenów winny się wznosić niemniej niż na 15 cm. nad poziom podłogi.

Baseny winny być zaopatrzone w odpowiednie urządzenia do opróżniania i napełniania wodą, która winna być zmieniana przynajmniej raz na dzień. Na noc baseny winny być opróżnione i wymyte.

Woda t. zw. źródlana, o ile basen jest bezpośrednio z nią połączony, może być użyta do kąpieli po uznaniu jej przez władze sanitarne za zdatną do tego celu.

§ 8. Meble w zakładach kąpielowych rytualnych mogą być drewniane, gładkie; meble wyścielane winny być pokryte ceratą lub materjałem nieprzemakalnym.

W zakładach tych winna być dostateczna ilość szafek, półek, względnie wieszaków z przegródkami na odzież i bieliznę kąpiących się.

§ 9. W zakładach kąpielowych rytualnych winna znajdować się dostateczna ilość czystej bielizny. Przybory toaletowe, jak: grzebienie, szczotki i t. p. winny być utrzymywane w należytej czystości.

§ 10. Osoby, dotknięte chorobami zakaźnemi i skórnemi, oraz otwartą gruźlicą, nie mogą być dopuszczane do kąpieli, ani do pełnienia zajęć w zakładach kąpielowych rytualnych.

Służba kąpielowa winna być ubrana w czyste fartuchy.

§ 11. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze na podstawie ogólnych postanowień karnych.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaborów: rosyjskiego i austrjackiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Rozciągnięto na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288); na ziemię wileńską — rozporządzeniem z dnia 20 października 1922 r. (Dz. U. R P. Nr. 105 poz. 977)

Poz. 417.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

wydane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych i Ministrem Skarbu

z dnia 5 lipca 1921 r.

o częściowem rozciągnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia z dnia 15 lipca 1919 r. w przedmiocie ustanowienia cen drewna, oraz rozporządzenia z dnia 23 kwietnia 1921 r. w przedmiocie ustanowienia cen targowych drzewa budulcowego, zajętego w lasach prywatnych na cele odbudowy na województwa: Nowogródzkie, Poleskie i Wołyńskie, oraz na powiaty: Białowieski, Grodzieński i Wołkowyski, województwa Białostockiego.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 2 stycznia 1922 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministrem Skarbu w przedmiocie ustanowienia cen drzewa budulcowego zajętego w lasach prywatnych na cele odbudowy (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 83).

Poz. 418.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 7 lipca 1921 r.

w przedmiocie ustalenia cen przetworów naftowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1923 r. w przedmiocie zniesienia sekwestru ropy i przetworów naftowych (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 81).

Poz. 419.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 11 lipca 1921 r.

o odroczeniu terminu ubezpieczenia na wypadek choroby robotników i pracowników rolnych i służby domowej wiejskiej w kasach chorych na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 28 stycznia 1922 r. o ubezpieczeniu pracowników i robotników rolnych i leśnych oraz służby domowej w gospodarstwach wiejskich w b. zaborze austrjackim (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 149).

Poz. 420.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 22 lipca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego w przedmiocie zabezpieczenia przy wykonywaniu ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej praw osób internowanych i wywiezionych przez obce władze oraz osób, powracających do swych siedzib po dniu 1 kwietnia 1921 r.

Uchylone na mocy § 38 rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 11 lutego 1924 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej, zmienionej ustawą z dn. 16 sierpnia 1923 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dn. 17 grudnia 1920 r. o przejęciu na własność Państwa ziemi w niektórych powiatach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 180).

3 sierpnia Nr. 66. rok 1921.

Poz. 421.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 czerwca 1921 roku

o podwyższeniu dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1921 r. o podwyższeniu dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 521).

Poz. 422.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 czerwca 1921 roku

w przedmiocie ustalenia wysokości diet, wynagrodzenia rozjazdowego oraz zwrotu kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 423.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 lipca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na ziemie województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego, białowieskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego przepisów prasowych, o zakładach drukarskich, składach druków, widowiskach i zmianie nazwisk.

§ 1. Na mocy tego §-u na obszar województw, wymienionych w tytule, rozciągnięto przepisy, ogłoszone pod poz. 186, 146, 177 i 478 z 1919 r.

§ 2. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 17 lipca 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 8 poz. 50), z dnia 27 marca 1920 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o zakładach drukarskich i składach druków (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 29 poz. 669), tudzież z dnia 2 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o widowiskach (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 29 poz. 673).

§ 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 424.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej przepisów celnych i taryfy celnej na obszary województw wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego i powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego.

§ 1. Rozciągnięcie przepisów, wymienionych w tym §-ie, uwzględniono w uwagach końcowych do poz. 314 z 1920 r. i 64 z 1921 r. Nadto przepisy §-u 1-go rozciągają na obszar województw, wymienionych w tytule, wszystkie rozporządzenia i przepisy, wydane na zasadzie rozporządzeń, podanych pod poz. 314/20 i 64/21.

§ 2. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą wszystkie rozporządzenia w zakresie spraw celnych, wydane przez Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich, Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego oraz Zarządu Terenów Przyfrontowych i Etapowych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, a wykonanie jego powierza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Poz. 425.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 r.

w przedmiocie włączenia do miasta Białej Podlaskiej folwarku Białka oraz miejscowości Zofja Las.

Na zasadzie art. 1 — 3 ustawy z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie zaliczania osad wiejskich w poczet miast oraz zmiany granic miast na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. Ust. R. P. Nr. 19, poz. 92) zarządza się co następuje:

§ 1. Wyłącza się z obszaru gminy Sidorki powiatu Bialskiego:

a) folwark Białka, graniczący od zachodu z gruntami m. Białej Podlaskiej, od północy z gruntami folwarku Kozula wsi Grabanów, od wschodu i południa gruntami wsi Sielczyk;

b) miejscowość Zofja Las, graniczącą od zachodu i północy z gruntami miasta Białej Podlaskiej, od wschodu i południowego wschodu z gruntami wsi Sidorki i od południa z drogą, wiodącą od wsi Sidorek do miasta Białej Podlaskiej.

Jednocześnie wymienione miejscowości włącza się do obszaru miasta Biała Podlaska.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1921 roku.

Poz. 426.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 r.

w sprawie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o obrocie towarowym z zagranicą (Dz. Ust. R. P. Nr. 79 poz. 527) i na jej zasadzie wydanych rozporządzeń na obszar województw: wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, oraz powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego.

§ 1 — utracił moc obowiązującą wobec wygaśnięcia przepisów prawnych rozciągniętych tym §-em na województwa wymienione w tytule.

§ 2. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą: rozporządzenie Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z dnia 22 kwietnia 1920 r. w przedmiocie zakazu wywozu towarów poza front wschodni (Dz. Urz. Zarządu Cywilnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego z r. 1920 Nr. 6 poz. 98), rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 1 maja 1920 r. w sprawie odprawy celnej na posterunkach celnych przy drogach, na których przekraczanie granicy odbywa się pieszo i kołowo i w sprawie pozwoleń na przewóz i wywóz towarów zagranicznych (Dz. Urz. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich z 1920 r. Nr. 43 poz. 1122) i rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 14 maja 1920 r., dotyczące przywozu, wywozu i przewozu tranzytowego towarów (Dz. Urz. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich z 1920 r. Nr. 47 poz. 1287).

§ 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu oraz Ministrowi Skarbu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 427.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 roku

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego mocy ustawy o ludowych szkołach rolniczych.

Rozciągnięcie powyższej ustawy uwzględniono w uwagach końcowych do poz. 398 z 1920 r.

Poz. 428.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 r.

w przedmiocie uchylenia w b. zaborze austrjackim ustawy o opodatkowaniu mięsa i rządowego podatku linjowego w miastach zamkniętych.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 429.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 13 lipca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Kolei Żelaznych o wprowadzeniu wolnego handlu węglem kamiennym, koksem, węglem brunatnym i brykietami węglowemi.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstaw prawnych (p. Nr. 10 poz. 124 z 1919 r., Nr. 75 poz. 508 z 1920 r., Nr. 63 poz. 388 i Nr. 106 poz 772 z 1921 r.).

Poz. 430.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 19 lipca 1921 r.

w przedmiocie uregulowania wywozu ropy naftowej oraz przetworów ropy naftowej.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1923 r. w przedmiocie zniesienia sekwestru ropy i przetworów naftowych (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 81).

13 sierpnia Nr. 67. rok 1921.

Poz. 431.

U S T A W A

z dnia 30 lipca 1921 r.

o zwiększeniu emisji serji II biletów skarbowych.

Pominięto jako zawierającą przepisy przejściowe.

Poz. 432.

U S T A W A

z dnia 30 lipca 1921 roku

w przedmiocie ratyfikacji protokółu podpisania statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 grudnia 1920 roku.

Art. 1. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zatwierdza protokół podpisania statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 grudnia 1920 roku.

Art. 2. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upoważnia Naczelnika Państwa do podpisania ratyfikacji powyższego protokółu w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Zagranicznych.

Poz. 433.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 czerwca 1921 r.

w przedmiocie uposażenia osób wojskowych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 422).

Poz. 434.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia postanowień artykułu 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. w sprawie diet i kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych.

Utr. moc obow. (p. poz. 422).

Poz. 435.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 12 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień rozporządzenia z dnia 20 grudnia 1920 r. o wykonaniu ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli, dyrektorów, instruktorów państwowych szkół zawodowych oraz seminarjów dla nauczycieli szkół zawodowych (Dz. Ust. Rz. P. z 1921 r. Nr. 3, poz. 12).

Utr. moc obow. (p. poz. 422).

Poz. 436.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 28 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmian taryfy opłat dla lekarzy dentystów.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 9 października 1921 r. w przedmiocie zmiany taryfy opłat dla lekarzy dentystów (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 652).

Poz. 437.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 6 lipca 1921 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 czerwca 1921 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw z dnia 6 lipca 1920 r. i z dnia 18 marca 1921 r. o opłacie stemplowej od kart do gry na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego.

§ 1. Zastąpiony został przez przepis § 2 rozp. Ministra Skarbu z 21 sierpnia 1922 r., zmieniającego niektóre postanowienia rozporządzenia z 31 października 1920 r. w przedmiocie opłaty stemplowej od kart do gry (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 674).

§ 2 — 6. Pominięto ze względu na upływ terminów, w tych §§-ach zawartych, a przedłużonych częściowo rozp. Ministra Skarbu z 21 września 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 552).

Poz. 438.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 7 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 27 kwietnia 1921 roku w przedmiocie utworzenia izb skarbowych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Utr. moc obow. (p. Nr. 41 poz. 254).

Poz. 439.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 9 lipca 1921 r.

w przedmiocie postępowania celnego przy obrocie zagranicznym opakowań zwrotnych.

Uwzględniono w Nr. 11 poz. 64 z 1921 r.

Poz. 440.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 11 lipca 1921 r.

w przedmiocie wcielenia państwowej organizacji wykonawczej służby bezpieczeństwa we Lwowie i Krakowie do policji państwowej.

Pominięto jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 441.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 23 lipca 1921 r.

w przedmiocie dalszego podwyższenia opłat za czynności urzędów miar na terytorjum b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 września 1921 r. w przedmiocie dalszego podwyższenia opłat za czynności urzędów miar na terytorjum b. zaboru austrjackiego i rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 534),

Poz. 442.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 25 lipca 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920.

Wygasło z upływem terminu zapisów.

Poz. 443.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 25 lipca 1921 r.

w przedmiocie terminu wymiany oraz zwrotu Urzędowi pożyczek państwowych świadectw tymczasowych i obligacji 5% pożyczki państwowej z roku 1920 przez placówki subskrybcyjne.

Wygasło z upływem terminów, w niem zawartych.

Poz. 444.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 27 lipca 1921 r.

w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 6 lutego 1922 r. w przedmiocie zmiany brzmienia artykułu 15 rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 11 czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 130).

19 sierpnia Nr. 68. rok 1921.

Poz. 445.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 29 lipca 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 9 września 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 539).

Poz. 446.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 27 lipca 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 4 lutego 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 160).

20 sierpnia Nr. 69. rok 1921.

Poz. 447.

U S T A W A

z dnia 29 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmiany art. 9 ustawy z dnia 13 lipca 1920 roku o szkołach akademickich. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 72 poz. 494).

Uwzględniono w Nr. 72 poz. 494 z 1920 r.

Poz. 448.

U S T A W A

z dnia 29 lipca 1921 r.

w przedmiocie przeznaczenia terenów za cytadelą oraz pasa ziemi wzdłuż ulicy Górnej w Warszawie pod budowę domów.

Art. 1. Celem ułatwienia zabudowy miasta stołecznego Warszawy z gruntów, do Państwa należących, przeznacza się pod budowę domów mieszkalnych tereny, za cytadelą położone, przestrzeni 76 hektarów 5640 metrów kwadratowych oraz pas ziemi wzdłuż ulicy Górnej na jej spadku przestrzeni około 6845 metrów kwadratowych.

Teren pod budowę powiększono (p. art. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. dotyczącej rozszerzenia zakresu działania ustawy z dnia 29 lipca 1921 r. w przedmiocie przeznaczenia terenów za cytadelą oraz pasa ziemi wzdłuż ulicy Górnej w Warszawie pod budowę domów — Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 601; art. 1 ustawy z dnia 22 września 1922 r. dotyczącej rozszerzenia zakresu działania ustawy z dnia 29 lipca 1921 r. o przeznaczeniu terenów za cytadelą oraz pasa ziemi wzdłuż ulicy Górnej w Warszawie pod budowę domów — Dz. U. R. P. Nr. 80 poz. 801).

Art. 2. Przeznaczone pod budowę domów tereny za cytadelą graniczą: od północy z Wisłą i gruntami Marymontu, od wschodu z projektowa-

ną ulicą Skarbową i gruntami cytadeli, od zachodu z gruntami wojskowemi, wreszcie od południa z terenami państwowemi, zaś pas ziemi przy ulicy Górnej ciągnie się od domu Nr. 5917 w dół do projektowanej nowej ulicy i posiada głębokości 30, a długości 228 metrów.

Art. 3. Upoważnia się Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z zarządem miasta stoł. Warszawy do ustalenia planu zabudowy wymienionych w poprzednich artykułach terenów za cytadelą, z wyłączeniem odpowiednich przestrzeni pod ulice i place oraz dla instytucji użyteczności publicznej, jak również do ustalenia planu zabudowy pasa ziemi wzdłuż ulicy Górnej.

Nie należą do terenów, za cytadelą pod budowę przeznaczonych, tereny przylegające, na których wznosi się i które otaczają fort Norberta.

Art. 4. Przestrzenie, przeznaczone pod ulice i place oraz na pomieszczenie instytucji użyteczności publicznej, będą oddane gminie miasta Warszawy do dyspozycji gminy, bezpłatnie.

Art. 5. Co się tyczy terenów i parcel, na których mają być wznoszone domy mieszkalne, upoważnia się Rząd, a w szczególności Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* i z Ministrem Skarbu, do sprzedawania tych terenów i parcel czy to na własność, czy pod tytułem wieczystej dzierżawy, z wolnej ręki, bez odbywania licytacji, albo w drodze licytacji, wedle uznania tychże ministrów, częściami lub kawałkami i za ceny, ustalane również wedle uznania tychże ministrów, spółdzielczym stowarzyszeniom budowlanym, a przedewszystkiem spółdzielczemu stowarzyszeniu mieszkaniowemu urzędników państwowych oraz stowarzyszeniom urzędników komunalnych i prywatnych, kooperatywom budowlanym robotniczym i spółdzielniom budowlanym oraz internatom i bursom dla młodzieży.

O ile przelew będzie dokonany pod formą wieczystej dzierżawy, pobrać należy odpowiednią sumę tytułem wkupnego i ustalić odpowiedni czynsz wieczysty, jak również inne warunki, o ile można, zbliżone do praktykowanych na terenie b. Królestwa Polskiego zasad wieczystej dzierżawy.

Przytoczony z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej art. 1 ustawy z dnia 22 września 1922 r. w przedmiocie zmiany art. 5 ustawy z dnia 29 lipca 1921 r. o przeznaczeniu terenów za cytadelą oraz pasa ziemi wzdłuż ulicy Górnej w Warszawie pod budowę domów (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 802).

Zmiana ta dotyczy również ustaw, powołanych pod art. 1 (p. art. 2 ustawy z 22 września 1922 r. poz. 802).

Art. 6. Nadając nabywcom prawo zakładania ksiąg hipotecznych czy to dla nabywanej przez nich całej przestrzeni, czy dla pojedyńczych parcel, zastrzec należy, że tereny te są przeznaczone na budowę domów mieszkalnych.

Art. 7. Po dokonanej sprzedaży dalszy obrót temi gruntami pozostaje pod kontrolą Rządu.

W razie sprzedaży tych gruntów lub pojedyńczych części Skarbowi przysługiwać będzie prawo pierwokupu; bez zezwolenia Skarbu żadna aljenacja i żaden dalszy przelew miejsca mieć nie może.

Art. 8. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrom Skarbu, Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, oraz Robót Publicznych.

Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Nadto p. § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o likwidacji państwowych czynszów wieczystych i dzierżaw wieczystych (Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 1071); rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. w sprawie odstąpienia gminie m. st. Warszawy na cele rozbudowy miasta gruntów państwowych na stokach cytadeli (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 431).

Poz. 449.

U S T A W A

z dnia 30 lipca 1921 r.

o uzupełnieniu art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 r. Nr. 73, poz. 497).

Uwzględniono w Nr. 73 poz. 497 z 1920 r.

Poz. 450.

D E K R E T

z dnia 19 lipca 1921 r.

o wywłaszczeniu na rzecz gminy m. Łodzi gruntów pod budowę ulic oraz urządzeń użyteczności publicznej.

Pominięty ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 18 z 1928 r.).

Poz. 451.

D E K R E T

z dnia 28 lipca 1921 r.

o wywłaszczeniu na rzecz gminy m. Warszawy gruntów pod urządzenie targowiska dla hurtowego handlu warzywami.

Pominięty (p. uwagę do poz. 450).

Poz. 452.

D E K R E T

z dnia 1 sierpnia 1921 r.

o wywłaszczeniu na rzecz gminy m. Łodzi gruntu pod budowę ulicy.

Pominięty (p. uwagę do poz. 450).

Poz. 453.

DEKRET

z dnia 1 sierpnia 1921 r.

o wywłaszczeniu gruntów na rzecz rozszerzenia cmentarza w mieście Płocku.

Pominięty (p. uwagę do poz. 450).

Poz. 454.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lipca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu z dnia 16 stycznia 1919 r. o organizacji urzędów ochrony lasów na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego.

Uchylone na mocy pkt. b) art. 60 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów, niestanowiących własności Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 504).

Poz. 455.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie uchylenia w b. zaborze rosyjskim postanowień rosyjskiej ustawy akcyzowej o opodatkowaniu miodu do picia.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe (p. nadto ustawę z dnia 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 525).

Poz. 456.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie zmiany taksy dla pisarzy hipotecznych.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 maja 1922 r. w przedmiocie taksy dla pisarzy hipotecznych (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 352).

Poz. 457.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

o organizacji i zakresie działania urzędów probierczych.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 października 1926 r. o uchyleniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1921 r. o organizacji i zakresie działania urzędów probierczych (Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 643).

Poz. 458.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 4 lipca 1921 r.

w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o przepisach wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1923 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych o przepisach wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 620).

Poz. 459.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 6 lipca 1921 r.

w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 12 sierpnia 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne (Dz. U. R. P. Nr. 82 poz. 571).

Poz. 460.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 8 lipca 1921 r.

o zmianie ogólnego rozporządzenia b. pruskiego Ministra Sprawiedliwości z dn. 5 lutego 1914 r. w przedmiocie wykonania ustawy depozytowej z dnia 21 kwietnia 1913 r. (Dz. Urzęd. pr. Min. Spraw. str. 115).

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. w przedmiocie zmiany ustawy depozytowej z dnia 21 kwietnia 1913 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 57, poz. 358) zarządzam co następuje:

§ 1. Ogólne rozporządzenie pruskiego Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lutego 1914 r. o wykonaniu ustawy depozytowej z dnia 21 kwietnia 1913 r. (Dz. Min. Spr. str. 115) — zmieniam odnośnie do sum depozytowych oznaczonych w art. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r., w przedmiocie zmiany ustawy depozytowej z dnia 21 kwietnia 1913 r. (Dz. Ustaw Rz. P. Nr. 57. poz. 358) w sposób następujący:

1) § 1 wzmiankowanego rozporządzenia otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakłady, przeznaczone na podstawie art. 85 ustawy wykonawczej do kodeksu cywilnego, w brzmieniu ustawy z dnia 2 marca 1918 r. (Zbiór ustaw str. 17), jako urzędy depozytowe, są w byłej dzielnicy pruskiej urzędami depozytowemi dla deponowania papierów wartościowych w wypadkach przewidzianych w §§

1082, 1392, 1667, 1814, 1818 i 2116 niemieckiego kodeksu cywilnego (§ 44 ustawy depozytowej). Opiekunowie i inni interesowani mogą w oznaczonych wypadkach składać papiery wartościowe również i w tych zakładach.

Do tych depozytów nie należy stosować przepisów wykonawczych".

2) § 3 ustęp 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„4. W sądach powiatowych, przy których ustanowiono prezesa, wstępuje w miejsce prezesa Sądu Okręgowego, prezes Sądu Powiatowego".

3) W § 4, ustępie 1 należy wyrazy:

„die Seehandlung (Preussische Statsbank)" zastąpić wyrazami:

„Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa".

4) Nagłówek rozdziału IV otrzymuje brzmienie:

„IV. Wywołanie".

5) § 24 skreśla się.

6) § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli następuje dalsze złożenie do istniejącej już masy, należy je, w wypadkach przewidzianych w § 34 ustawy depozytowej, uważać za wniosek na dalsze przechowanie. Tem samem, w razie wątpliwości, wykazanem będzie, że istnieje w dalszym ciągu powód zdeponowania co do całej masy depozytowej. Jeżeli Kasa depozytowa przyjmuje na przychód dla jakiejś masy kupony zrealizowane przez siebie lub przez inne kasy zarządu sprawiedliwości, to przez to nie przedłuża się czasokresu miarodajnego dla dopuszczalności wywołania".

7) § 26 skreśla się.

8) W § 28 ustępie 2 zastępuje się:

w zdaniu 1 wyrazy:

„zapasu w kapitale i należytości w odsetkach" wyrazem „zapasu";

w zdaniu 2 wyrazy:

„z zapasu w kapitale i z należytości w odsetkach" wyrazami „z zapasu";

a w zdaniu 3 skreśla się wyrazy:

„i odsetek nie należy obliczać".

9) W § 37 ustępie 1 zdanie 1 skreśla się wyrazy:

„i wypłaty odsetek od złożonej gotówki".

10) W § 37 ustępie 4 zastępuje się wyrazy:

„der Seehandlung (Preussischen Staatsbank)" wyrazami: *„Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej".*

11) W § 41 ustępie 2 zdaniu 2 zastępuje się wyraz:

„marca" wyrazem „grudnia".

12) § 44 otrzymuje brzmienie następujące:

„Z końcem każdego roku budżetowego zamyka się każdą masę; wykazany w ten sposób zapas ustala się wedle stanu z dnia 1 stycznia na nowy rok budżetowy: (przedziałka 3 księgi depozytowej A)".

13) § 45 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zapasy, wykazane w księdze depozytowej, po zamknięciu mas, należy zestawić w przygotowanym na czas spisie, przepisanym sądową instrukcją rachunkową. Spisy, które winny być sprawdzone i potwierdzone przez urzędnika sekretarjatu sądowego lub urzędnika kasowego, odsyła się z ostatnim wykazem sum przekazanych do Głównej Kasy Sądowej. W danym razie, o ile nie pozostało zapasów, winny Kasy Sądowe również przesłać doniesienia".

14) W § 48 ustępie 2 zastępuje się wyrazy:
„der Seehandlung" wyrazami *„Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej"*.

15) § 49 ustęp 1 zdanie 1 otrzymuje brzmienie następujące:
„I. Czynności, wymienione w § 48, należy załatwiać za pośrednictwem *Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej*, zakładów przeznaczonych na podstawie artykułu 85 ustawy wykonawczej do niemieckiego kodeksu cywilnego, jako urzędy depozytowe, lub za pośrednictwem publicznych kas oszczędności, o ile się te zajmują tego rodzaju czynnościami".

16) W § 53 ustępie 1 zastępuje się wyraz:
„marca" wyrazem: „grudnia" a wyraz „kwietnia" wyrazem: „stycznia".

17) § 55 skreśla się.

18) W § 56 ustępie 2 skreśla się ostatnie zdanie.

19) W księdze depozytowej A (wzór 4) znosi się przedziałki 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14; przedziałki 8, 9, 10, 11, 15 otrzymują porządkowe numera przedziałek 4, 5, 6, 7, 8. Przedziałka 7 (pierwotnie 11) otrzymuje nagłówek „Wypłacona kwota".
Istniejące jeszcze księgi depozytowe A i istniejące do tego formularze należy zużyć, zmieniwszy je odpowiednio.

20) We wzorze 7 (Wykaz wydatków złożonych sum) znosi się przedziałkę 7. Przedziałka 8 otrzymuje Nr. 7. Istniejące formularze należy zmienić odpowiednio.

§ 2. Odnośnie do sum, zdeponowanych przed 1 października 1919 r. obowiązują dotychczasowe przepisy wykonawcze z dnia 5 lutego 1914 r. (Dz. Min. Spraw. str. 115).

(p. § 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Poz. 461.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 17 lipca 1921 r.

o dalszem podwyższeniu kosztów sądowych i opłat notarjuszów, adwokatów i komorników sądowych w b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 8 ustawy z dn. 24 marca 1923 r. w przedmiocie kosztów sądowych i opłat w województwie poznańskiem i pomorskiem — Dz. U. R. P. Nr. 43 poz. 292).

Poz. 462.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 lipca 1921 r.

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Grodziska.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 22 ustawy z dn. 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 463.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 27 lipca 1921 r.

o częściowej zmianie rozporządzenia w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o stowarzyszeniach (Dz. Ust. Rz. P. 1920 r. Nr. 19, poz. 100).

Uwzględniono w Nr. 19 poz. 100 z 1920 r.

Poz. 464.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 28 lipca 1921 r.

w przedmiocie ustalenia kompetencji Ministerstw odnośnie do spraw naftowych.

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dn. 21 marca 1921 r. zarządza się co następuje:

§ 1. Państwowy Urząd Naftowy, wraz ze wszystkiemi swemi agendami, podlegający dotąd na mocy rozporządzenia Ministrów Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych i Skarbu z dnia 1 października 1919 r. Ministerstwu Skarbu (Dz. Ust. R. P. Nr. 23 poz. 128 z r. 1920) przechodzi pod kompetencję Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 2. Minister Przemysłu i Handlu nie omieszka w najkrótszym czasie przedstawić Radzie Ministrów do zatwierdzenia statut organizacyjny tego organu Ministerstwa Przemysłu i Handlu, który przejmie agendy odnośnie do spraw naftowych, pozostające dotychczas we wszystkich innych władzach, w szczególności także agendy dotychczasowego Państwowego Urzędu Naftowego przy jednoczesnem jego zniesieniu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 465.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 30 lipca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu z dnia 4 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 13, poz. 140) na miejscowości: Chodecz, Golinę, Rychwał i Ślesin.

Uwzględniono w Nr. 13 poz. 140 z 1919 r.

30 sierpnia Nr. 70. rok 1921.

Poz. 466.

USTAWA EMERYTALNA FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 28 lipca 1921 r.

Utraciła moc obowiązującą (p. art. 110 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych — Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 6 poz. 46).

Poz. 467.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 sierpnia 1921 r.

w sprawie wprowadzenia niektórych postanowień ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na obszar b. dzielnicy pruskiej.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisów ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej w brzmieniu ustawy z 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na województwa poznańskie i pomorskie (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 1 z 1923 r.).

Poz. 468.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 6 czerwca 1921 r.

w przedmiocie zmiany taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku publicznego w państwowych zakładach badania żywności i przedmiotów użytku.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 22 grudnia 1921 r. o zmianie taksy za badanie żywności i przedmiotów użytku w Państwowych Zakładach badania żywności i przedmiotów użytku— Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 4 poz. 23).

Poz. 469.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 lipca 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Spraw Zagranicznych i b. Dzielnicy Pruskiej oraz z Prezesem Głównego Urzędu Likwidacyjnego, w przedmiocie dokonania rejestracji i stemplowania tytułów długu przedwojennego Austrji i Węgier.

Pominięto (patrz Nr. 45 poz. 269).

Poz. 470.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego i Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 10 sierpnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie przekazania Państwowemu Bankowi Rolnemu przyjmowania i ściągania należności z tytułu pożyczek, udzielonych przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych na pomoc rolną.

Utr. moc obow. (patrz obwieszczenie Min. Reform Rolnych z 22 października 1928 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego — Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 830) oraz statut Państwowego Banku Rolnego, ogłoszony rozp. Ministra Reform Rolnych z 11 czerwca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 584).

Poz. 471.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 18 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie ulg celnych.

Uchylone na mocy § 10 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 7 kwietnia 1922 r. o ulgach celnych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 231).

31 sierpnia Nr. 71. rok 1921.

Poz. 472.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu z dnia 25 stycznia 1919 r. o nabywaniu i posiadaniu broni i amunicji na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego.

Rozciągnięcie powyższego dekretu uwzględniono w uwagach do poz. 123 z 1919 r.

Poz 473.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

o dodatkach dla urzędników i niższych funkcjonarjuszów budownictwa państwowego Ministerstwa Robót Publicznych, za pracę przy budowie na obszarach b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 474.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 sierpnia 1921 r.

o rozciągnięciu na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego mocy dekretu z dn. 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego.

§ 1. Rozciągnięcie dekretu na obszar województw wymienionych w tytule uwzględniono w uwagach końcowych do poz. 67 z 1918 r.

§ 2. Uchyla się rozporządzenie Generalnego Komisarza Cywilnego z dnia 8 marca 1919 r. w przedmiocie zarządu majątków opuszczonych (Dz. Urz. Generalnego Komisarza Cywilnego Nr. 1 poz. 4), oraz rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 28 maja 1919 r., dotyczące zarządu majątków opuszczonych oraz zasiewów dokonanych przez władze okupacyjne (Dz. Urz. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich Nr. 5 poz. 37) i rozporządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 26 czerwca 1919 r. w przedmiocie zarządu majątków, opuszczonych oraz zasiewów, dokonanych przez b. władze okupacyjne (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 6, poz 42).

Zarządzenia, poczynione na podstawie powyższych rozporządzeń, pozostają w mocy. Zarządy przymusowe, ustanowione na mocy powyższych rozporządzeń podlegają od chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przepisom dekretu z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrom: Rolnictwa i *Dóbr Państwowych*, Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych oraz Skarbu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" i „Ministerstwo Rolnictwa" — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 475.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego, mocy rozporządzeń, dotyczących organizacji zarządu dóbr i lasów państwowych.

§ 1. Ad a) Rozciągnięcie na obszar województw, wymienionych w tytule, rozporządzenia Rady Ministrów w przedmiocie reorganizacji zarządu dóbr państwowych uwzględniono w uwagach do poz. 752 z 1920 r.

Ad b) Rozp. Rady Ministrów z 23 listopada 1920 r. o organizacji i zakresie działania okr. zarządów lasów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 753) utr. moc obow. (p. poz. 753).

§ 2. Utr. moc obow. (patrz poz. 753 z 1920 r.).

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia należy do Ministra Rolnictwa i *Dóbr Państwowych.*

§ 4. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą od dnia ogłoszenia.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą: zarządzenie Generalnego Komisarza Ziem Wschodnich, dotyczące organizacji wydziału Dóbr Państwowych oraz lokalnych zarządów Dóbr Państwowych (Dz. Urz. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich Nr. 19, poz. 178) i zarządzenie Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich, dotyczące objęcia przez Wydział Dóbr Państwowych majątku państwowego, wskazanego w art. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 1919 r. (Dz. Urz. Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich z 1919 r. Nr. 32, poz. 348).

P. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).

Poz. 476.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 sierpnia 1921 r.

w sprawie rozciągnięcia mocy obowiązującej przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn z dnia 2 czerwca 1920 r. na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego.

Utr. moc obow. (p. rozp. Ministra Skarbu z 4 maja 1923 r. w przedmiocie jednolitego tekstu przepisów ustawowych o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej — Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 391).

Poz. 477.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 sierpnia 1921 r.

o utworzeniu Państwowego Komitetu Radjotechnicznego.

Uchylone na mocy § 15 rozp. Rady Ministrów z 26 października 1928 r. o utworzeniu Rady Teletechnicznej przy Ministrze Poczt i Telegrafów (Monitor Polski Nr. 259 poz. 623). P. art. 1 pkt. 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3 poz. 18).

Poz. 478.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego mocy obowiązującej ustawy z dnia 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowemi i kantorami wymiany.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 30 poz. 175 z 1920 r.).

Poz. 479.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 sierpnia 1921 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 16 poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą *ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. P. Nr. 65 poz. 390)* oraz uchwał i rozporządzeń na zasadzie tej ustawy wydanych rozciąga się na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego.

Ustawa z 31 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Prokuratorji Generalnej została uchylona § 17 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 9 grudnia 1924 r. o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej (Dz. U. R. P. Nr. 107 poz. 967).

§ 2 i 3 pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

§ 4. Wydanie zarządzeń celem wykonania niniejszego rozporządzenia powierza się Prezesowi Prokuratorji Generalnej.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w miesiąc po jego ogłoszeniu.

Poz. 480.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 sierpnia 1921 r.

o rozciągnięciu mocy ustawy z dnia 18 marca 1920 r. w przedmiocie wydzierżawienia niezagospodarowanych użytków rolnych na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: grodzieński, białowieski i wołkowyski województwa białostockiego.

§ 1. Rozciągnięcie ustawy z 18 marca 1920 r. na obszar województw, wymienionych w tytule, uwzględniono w uwagach do poz. 165 z 1920 r.

§ 2. Wszelkie rozporządzenia wydane na ziemiach, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, w przedmiocie wydzierżawiania niezagospodarowanych użytków rolnych, uchyla się.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą w dniu ogłoszenia.

Poz. 481.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 lipca 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 9 kwietnia 1921 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 14 grudnia 1920 r., dotyczącej przejęcia kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne, pod zarząd Ministerstwa Kolei Żelaznych.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe (p. Nr. 37 poz. 225).

Poz. 482.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 lipca 1921 r.

w sprawie zmiany postanowień, dotyczących tymczasowej komunikacji bezpośredniej z kolejami W. M. Gdańska.

Utraciło moc obowiązującą w związku z uchyleniem rozporządzenia ogłoszonego w Nr. 87 poz. 576 z 1920 r.

Poz. 483.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA APROWIZACJI

z dnia 29 lipca 1921 r.

w sprawie uchylenia rozporządzenia z dnia 17 września 1920 r. w przedmiocie przerobu ziemiopłodów na piwo w browarach b. Królestwa Polskiego i Małopolski w roku gospodarczym 1920/21.

Uwzględniono w Nr. 98 poz. 657 z 1920 r.

Poz. 484.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 30 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmiany art. 5 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9 września 1920 r. o przeprowadzeniu 4% państwowej pożyczki premjowej.

Utraciło moc obow. w związku z wygaśnięciem rozporządzenia Ministra Skarbu z 9 września 1920 r. (p. poz. 599 z 1920 r.).

Poz. 485.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 30 lipca 1921 r.

w przedmiocie częściowej zmiany przepisów ustawy o urzędach rozjemczych.

Na podstawie art. 6 ust. d ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw P. P. r. 1919 Nr. 64 poz. 385) w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości zarządza się co następuje:

§ 1. Pruska ustawa z dnia 29 marca 1879 r. o urzędach rozjemczych (Zbiór Ustaw Pr. str. 321) ulega następującym zmianom:

W § 1 ustępie trzecim L. 2 oraz w § 3 ustępie 2 skreśla się wyrazy: „w prowincji hanowerskiej i w krajach hohenzolerskich reprezentacje urzędowe".

W § 2 w ustępie pierwszym dodaje się jako L. 5 zdanie: „kto nie jest obywatelem Państwa Polskiego i nie włada w słowie i piśmie językiem polskim".

Po § 5 dodaje się nowy § 5a o brzmieniu:

„rozjemcy winni używać pieczęci, przepisanej dla władz i urzędów państwowych *w ustawie z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (wzór 3) (Dz. Ust. R. P. Nr. 69 poz. 416)*, a zaopatrzonej na wstędze dokoła orła w napis:

Rozjemca w . . . . . .

Jeżeli jedna gmina podzieloną jest na kilka okręgów rozjemczych, pieczęć rozjemcy winna być zaopatrzona w napis:

Rozjemcza na okrąg . . . . . miasta . . . . .

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach — Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 980) oraz rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 czerwca 1928 r. o pieczęciach urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 593).

Ustęp drugi § 25 otrzymuje brzmienie następujące:

„Protokół spisuje się w języku polskim. Wyjątki od tej zasady określi osobne rozporządzenie.

(p. rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 19 września 1921 r. w przedmiocie ustawy o urzędach rozjemczych — Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 619).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. dzielnicy pruskiej i wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1922 r.

Ustęp 2 pominięto, jako zawierający przepisy przejściowe.

(p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 marca 1924 r. w przedmiocie zmian niektórych kwot pieniężnych w ustawie o sądach przemysłowych i w ustawie, zawierającej ordynację dla rozjemców, obowiązujących na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 322; i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 lutego 1928 r. o zmianie niektórych kwot pieniężnych ordynacji dla rozjemców, obowiązującej na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 122).

Poz. 486.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 lipca 1921 roku

w sprawie podwyższenia taksy opłat za roboty fizyczne, wykonywane w urzędach celnych przez pracowników kolei państwowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 1 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 13 marca 1923 r. o podwyższeniu taksy opłat za roboty fizyczne, wykonywane w urzędach celnych przez pracowników kolei państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 178).

Poz. 487.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 1 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich.

Wygasło przez upływ terminu.

Poz. 488.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 4 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie zniesienia rozporządzenia z dnia 13 grudnia 1920 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami polskich kolei żelaznych a Tryjestem i Fiume (Rjeką).

Uwzględniono w Nr. 117 poz. 774 z 1920 r. i w Nr. 15 poz. 92 z 1921 r.

Poz. 489.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia części I taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Utr. moc obow. w związku z uchyleniem rozp. ogłoszonego w Nr. 65 poz. 414.

Poz. 490.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 12 sierpnia 1921 roku

o zmianie ordynacji miejskiej dla sześciu wschodnich prowincji monarchji pruskiej z 30 maja 1853 r. (Zbiór Ustaw Pruskich str. 261) i o przeprowadzeniu wyborów komunalnych w miastach b. dzielnicy pruskiej.

Na mocy art. 6 d. ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dziennik Praw Nr. 64 poz. 385) stanowię co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Zmiana ordynacji miejskiej.

§ 1. Przepisy ordynacji miejskiej, zawarte w tytule I w §§ 5 i 6 ordynacji miejskiej dla sześciu wschodnich prowincji monarchji pruskiej z dnia 30 maja 1853 r. (Zbiór ustaw pruskich str. 261) otrzymują następujące brzmienie:

§ 5.

Prawo swojszczyzny obejmuje:

1) „prawo udziału w głosowaniu w wyborach do Rady Miejskiej,
2) prawo piastowania niepłatnych urzędów w Zarządzie Miejskim i w Radzie Miejskiej.

Prawo swojszczyzny przysługuje bez względu na płeć każdemu przynależnemu do gminy miejskiej, który:

1) jest obywatelem Państwa Polskiego,
2) ukończył dwudziesty pierwszy rok życia,
3) ma od sześciu miesięcy miejsce stałego zamieszkania w obrębie gminy,
4) posiada pełnię honorowych praw obywatelskich.

O potrzebie wystawienia przez Magistrat dokumentu, stwierdzającego nabycie praw swojszczyzny, rozstrzygają lokalne przepisy statutowe".

§ 6.

„Za zgodą Rady Miejskiej może Magistrat przyznać prawo swojszczyzny i takim przynależnym do gminy miejskiej, którzy nie zamieszkują w mieście od sześciu miesięcy, jeżeli spełniają wymogi, przewidziane w § 5, ust. 2, cyfr. 1, 2 i 4.

Za zgodą Rady Miejskiej może Magistrat przyznać honorowe obywatelstwo miasta bez względu na wymogi § 5, ust. 2, cyf. 3, osobom zasłużonym dla miast. Przyznanie honorowego obywatelstwa nie pociąga za sobą żadnych zobowiązań".

§ 2. Uchyla się przepisy § 8.

§ 3. Przepisy zawarte w tytule II w §§ 13 i 14 otrzymują następujące brzmienie:

§ 13.

„Wybory do Rady miejskiej są powszechne, tajne, równe, bezpośrednie i stosunkowe.

Każdemu wyborcy przysługuje jeden głos".

§ 14.

„Każde miasto tworzy jeden wspólny okrąg wyborczy.

Wybory przeprowadza się na podstawie Regulaminu Wyborczego wydanego przez Ministra b. Dzielnicy Pruskiej".

§ 4. Uchyla się przepisy §§ 15 i 16.

§ 5. Przepisy §§ 17, 18, 19, 20 i 21 otrzymują następujące brzmienie:

§ 17.

„Biernego prawa wyborczego do Rady Miejskiej nie mają:

1) osoby, które w dniu ogłoszenia terminu wyborów nie ukończyły dwudziestego piątego roku życia,
2) osoby, które nie władają językiem polskim w słowie i piśmie,
3) urzędnicy i funkcjonarjusze takich władz, zapomocą których Państwo wykonuje władzę nadzorczą nad miastami,
4) członkowie Magistratu i płatni urzędnicy miejscy; wyjątki ustanawiają §§ 72 i 73,
5) urzędnicy Prokuratury i wykonawczy urzędnicy policyjni."

§ 18.

„Wybory przeprowadza Komisja Wyborcza, złożona z przewodniczącego i czterech mężów zaufania. Całą Komisję Wyborczą wybiera Rada Miejska.

Wybory radnych dokonuje się na lat cztery".

§ 19.

„Magistrat prowadzi listę członków gminy, posiadających prawa swojszczyzny (§ 5), prostuje i uzupełnia ją corocznie w miesiącu lipcu".

§ 20.

„W czasie od 1 do 15 lipca Magistrat prostuje i uzupełnia listy. W czasie od 15 do 30 lipca winna być lista członków gminy wyłożona do publicznej wiadomości w miejscu poprzednio ogłoszonem.

W ciągu dwóch tygodni od dnia wyłożenia listy wolno każdemu członkowi gminy wnosić do Magistratu sprzeciwy co do umieszczenia na liście członków gminy nieuprawnionych do głosowania, względnie co do pominięcia uprawnionych.

Rada Miejska rostrzyga o sprzeciwach do dnia 15 sierpnia.

Jeżeli nazwisko objętego listą członka gminy ma być wykreślone, winien go Magistrat o tem zawiadomić z podaniem powodów na 7 dni przed wykreśleniem.

Uchwałę Rady Miejskiej, która jest tymczasowo obowiązującą, zaskarżyć można w drodze spornego postępowania administracyjnego. Skarżyć może także Magistrat.

Właściwym w pierwszej instancji jest Wojewódzki Sąd Administracyjny.

Celem obrony swych praw w spornem postępowaniu administracyjnem może Magistrat lub Rada Miejska ustanowić specjalnego zastępcę.

Wniesienie skargi nie wpływa na termin wyborów".

§ 21.

„Wybory do Rady Miejskiej odbywają się w miesiącu październiku. W dniu 15 sierpnia zamyka Magistrat listę członków gminy i zarządza wybór Komisji Wyborczej przez Radę Miejską (§ 18).

KomisjaWyborcza ogłasza natychmiast dzień, godzinę, miejsce i czas trwania wyborów, które odbyć się winny nie wcześniej jak przed upływem 6 tygodni, a nie później jak przed upływem 8-go tygodnia od dnia zamknięcia listy; ogłasza także, ilu radnych się wybiera i wzywa wyborców do wręczenia list kandydatów w przeciągu dwóch tygodni od dnia ogłoszenia.

Komisja Wyborcza bada listy kandydatów, zaopatruje je w numer bieżący, zarządza w miarę potrzeby poprawki w ciągu jednego tygodnia i w ostatnim dniu tegoż tygodnia ogłasza te listy, które odpowiadają wymogom prawa.

§ 6. Uchyla się przepisy §§ 22, 23, 24, 25.

§ 7. Przepisy §§ 26, 27 i 28 otrzymują następujące brzmienie:

§ 26.

„Wybrani są ci, którzy otrzymali stosunkową większość głosów".

§ 27.

„Komisja Wyborcza spisuje protokół wyborczy, podpisuje go i oddaje w przechowanie Magistratowi. Bezzwłocznie po stwierdzeniu wyniku wyborów ogłasza go Magistrat publicznie w sposób zwykle używany.

Sprzeciwy przeciw ważności wyborów wnosić należy do Magistratu w przeciągu 14 dni od dnia ogłoszenia winiku wyborów.

Rada miejska rozstrzyga o sprzeciwach. Przeciwko tym rozstrzygnieniom wolno wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Skarżyć może także Magistrat. Skargę taką należy wnieść wprost do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Wniesienie skargi nie ma mocy wstrzymującej, jednakowoż w miejsce wyborów unieważnionych przez Radę Miejską nie można przedsiewziąć nowych wyborów przed prawomocnem rozstrzygnięciem tejże skargi. Magistrat lub radni mogą dla obrony swych praw w spornem postępowaniu administracyjnem ustanowić specjalnego zastępcę."

§ 28.

„Nowowybrani radni obejmują urząd z początkiem roku następującego po wyborach. Ustępujący radni urzędują aż do wprowadzenia nowowybranych.

Radni powołani z wyborów uzupełniających obejmują swój urząd natychmiast po wyborze.

Magistrat zarządza wprowadzenie nowowybranych w urzędowanie i odebranie od nich przyrzeczenia w miejsce przysięgi przez podanie ręki."

§ 8. Po paragrafie 28 wstawia się następujący przepis:

§ 28a.

„W opróżnione miejsce radnego wstępuje następny z kandydatów wymienionych w tej liście, z której wybrany został dotychczasowy radny.

Gdy lista, z której ma być wzięty kandydat na opróżnione miejsce, jest wyczerpana, miejsce to pozostaje nieobsadzone.

Celem skompletowania Rady Miejskiej może Wojewódzki Sąd Administracyjny zarządzić wybory uzupełniające. Wojewódzki Sąd Administracyjny musi zarządzić wybory uzupełniające, jeżeli więcej niż połowa miejsc w Radzie Miejskiej jest opróżnioną.

Wybory uzupełniające przeprowadza się tak jak wybory główne, z tą różnicą, że okres wyborczy rozpocząć się może w każdym miesiącu.

Powołani z wyborów uzupełniających radni urzędują tylko przez resztę biegnącego czterolecia."

§ 9. Przepisy zawarte w tytule III w § 30 otrzymują następujące brzmienie:

§ 30.

„Członkami Magistratu nie mogą być:

1) urzędnicy i funkcjonarjusze takich władz, przez które Państwo wykonuje władzę nadzorczą nad miastami,
2) radni miejscy, niżsi urzędnicy gminni, oraz w miastach liczących ponad 10.000 mieszkańców miejscy poborcy podatkowi (§ 56 p. 6),
3) urzędnicy Prokuratury i wykonawczy urzędnicy policyjni.

Krewni i powinowaci w linji prostej jako też krewni w linji bocznej drugiego stopnia nie mogą być równocześnie członkami tego samego Magistratu lub członkami Magistratu i Rady Miejskiej.

W razie powstania powinowactwa w czasie okresu wyborczego ustąpić winien członek młodszy wiekiem.

Osoby, trudniące się przemysłem, określonym ustawą z dnia 7 lutego 1835 r. (Zb. Ustaw Pruskich str. 18), nie mogą być burmistrzami".

§ 10. Przepisy § 33 otrzymują następujące brzmienie:

§ 33.

„Wybrani burmistrzowie, ich zastępcy, oraz ławnicy i płatni członkowie Magistratu muszą być zatwierdzeni.

Burmistrzów i ich zastępców w miastach, liczących ponad 10.000 mieszkańców, zatwierdza *Minister b. Dzielnicy Pruskiej*.

Burmistrzów i ich zastępców w miastach, liczących mniej niż 10000 mieszkańców, oraz ławników i płatnych członków Magistratu we wszystkich gminach zatwierdza Wojewoda.

Wojewoda odmówić może zatwierdzenia jedynie za zgodą Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W razie niezatwierdzenia przystępuje Rada Miejska do nowych wyborów. Jeśli i te wybory nie zostaną zatwierdzone, może Wojewoda w miejsce osoby niezatwierdzonej ustanowić komisarycznego zastępcę. Koszta ponosi miasto.

Wojewoda może to zarządzić także w tym wypadku, jeżeli radni zwlekają z wyborem, lub wybiorą na nowo osobę, która nie uzyskała zatwierdzenia.

Komisaryczny zarząd trwa do zatwierdzenia nowego wybranego, do którego wyboru Rada Miejska przystąpić może każdego czasu.

Część druga rozporządzenia, zawierająca § 11, 12, 13, 14, 15 — utraciła moc obowiązującą, jako zawierająca przepisy przejściowe.

CZĘŚĆ TRZECIA.

Przepisy końcowe.

§ 16. Znosi się rozporządzenie Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 11 lutego 1919 r. (Tyg. Urz. N. R. L. Nr. 5) oraz rozporządzenie Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 7 marca 1919 roku (Tyg. Urz. N. R. L. Nr. 9).

§ 17. Z dniem ukończenia pierwszych prawomocnych wyborów tracą moc obowiązującą przepisy art. 7, 8, 9, 10 część III, rozporządzenia o tymczasowej organizacji samorządu komunalnego w Województwie Pomorskiem z d. 8 stycznia 1920 r. (Dz. Urz. str. 48 i 49 oraz art. 5, 6, 7, 8, 11 części III rozporządzenia o tymczasowej organizacji samorządu komunalnego na ziemiach Województwa Poznańskiego, nie stojących dnia 31 grudnia 1919 r. pod władzą polską, z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. Urz. str. 51 i 52).

§ 18. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Do § 3 i 10 p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247); nadto p. § 1 obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 maja 1927 roku o jednolitem tekście rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 roku o wyborach do sejmików wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 421); pozatem p. Rozdział VII art. 91 — 107 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86) i § 25 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 453).

Poz. 491.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 12 sierpnia 1921 r.

o wyborach do Sejmików Wojewódzkich.

Obowiązuje ze zmianami, wprowadzonemi na mocy ustawy z dnia 14 marca 1927 r. o zmianie rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do sejmików wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 298). Na mocy art. 4 tejże ustawy jednolity tekst rozporządzenia ogłoszony został obwieszczeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 maja 1927 r. o jednolitym tekście rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do sejmików wojewódzkich (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 421).

(p. poz. 490 i 492).

Poz. 492.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 12 sierpnia 1921 r.

o wyborach do Sejmików Powiatowych na obszarze b. Dzielnicy Pruskiej.

Na mocy art. 6 d ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Praw Nr. 64 poz. 385) o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej stanowię co następuje:

§ 1. Sejmik Powiatowy składa się z takiej ilości członków wybranych przez ludność powiatu, że na każde 1500 mieszkańców wypada jeden członek Sejmiku.

§ 2. Wybory do Sejmiku Powiatowego są częścią pośrednie, częścią bezpośrednie.

Gdy się wybiera co najmniej trzech członków Sejmiku, wybory są stosunkowe.

§ 3. We wszystkich miastach wybierają członków sejmiku Rady Miejskie, wybrane na mocy rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 1921 r. o zmianie ordynacji miejskiej i o przeprowadzeniu wyborów komunalnych w miastach b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. Nr. 71, poz. 490).

§ 4. W miastach, na które przypada co najmniej jeden członek Sejmiku, wybierają go Rady Miejskie.

Wyborem kieruje przewodniczący Rady Miejskiej z pomocą dwóch dobranych radnych.

§ 5. Miasta, które nie mają prawa do wyboru samoistnie przynajmniej jednego członka Sejmiku, tworzą razem jeden okrąg wyborczy.

Należące do jednego okręgu wyborczego Rady Miejskie wybierają członków sejmiku na wspólnem posiedzeniu w miejscu i w czasie oznaczonym przez Wydział Powiatowy.

Wyborem kieruje przewodniczący Rady Miejskiej miasta o największej ilości mieszkańców z pomocą dwóch dobranych radnych.

§ 6. O ile w powiecie jest jedno tylko miasto, liczące mniej niż 1500 mieszkańców, natenczas bez względu na liczbę wybiera jednego członka Sejmiku.

§ 7. W gminach wiejskich, na które przypada co najmniej trzech członków Sejmiku, wybierają Rady Gminne.

Wyborem kieruje przewodniczący Rady Gminnej z pomocą dwóch dobranych radnych.

§ 8. Z pozostałych gmin wiejskich i obszarów dworskich tworzy Wydział Powiatowy okręgi wyborcze, liczące co najmniej 6000 mieszkańców.

Jeżeli takie okręgi wyborcze nie dadzą się utworzyć, natenczas pozostałe gminy wiejskie i obszary dworskie tworzą okrąg wyborczy bez względu na liczbę mieszkańców i wybierają odpowiednią liczbę członków Sejmiku.

Wybory są powszechne, bezpośrednie, tajne, równe i stosunkowe.

Wyborami kieruje Powiatowa Komisja Wyborcza, złożona z przewodniczącego i czterech członków wybranych z grona wyborców. Całą Komisję Wyborczą wybiera Wydział Powiatowy.

§ 9. Przy wyborach bezpośrednich przysługuje czynne prawo wyborcze bez względu na płeć każdemu obywatelowi Państwa Polskiego, który ukończył 21 rok życia, w dniu 12 sierpnia 1921 r. ma miejsce stałego zamieszkania w obrębie powiatu i posiada pełnię honorowych praw obywatelskich.

§ 10. Bierne prawo wyborcze przysługuje każdemu, kto ukończył 25 rok życia i odpowiada warunkom § 9, i włada językiem polskim w słowie i piśmie.

§ 11 — pominięty, jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 12. Wydział Powiatowy oblicza na podstawie ostatniego spisu ludności ilość członków do Sejmiku Powiatowego, rozdziela tę liczbę na miasta i wieś w stosunku do liczby ludności miejskiej i wiejskiej, ustanawia okręgi wyborcze i ogłasza w Powiatowym Dzienniku Urzędowym:

1) termin wyborów,
2) miejsce i czas wspólnych posiedzeń wyborczych reprezentacji gminnych,
3) ilość członków Sejmiku,
4) które gminy wiejskie wybierają pośrednio, z podaniem liczby przypadających na nie członków Sejmiku,
5) granice okręgów wyborczych z podaniem liczby przypadających na nie członków Sejmiku,
6) ustanowione przez Powiatową Komisję Wyborczą dla każdego okręgu wyborczego Okręgowe Komisje Wyborcze, składające się z przewodniczącego i czterech wyborców.

§ 13. Przeciw ważności wyborów może wnieść każdy wyborca sprzeciw w przeciągu 2 tygodni od dnia ogłoszenia wyniku wyborów. O sprzeciwach rozstrzyga Wydział Powiatowy. Od rozstrzygnięcia Wydziału Powiatowego służy skarga w drodze spornego postępowania administracyjnego, którą wnieść należy do Wydziału Powiatowego w terminie 2 tygodni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

§ 14. Najpóźniej 10-go dnia po dniu ukończenia wyborów zwołuje Starosta Sejmik Powiatowy.

§ 15. Wydział Powiatowy składa się ze starosty jako przewodniczącego i z 6-ciu członków, których Sejmik Powiatowy wybiera na pierwszem posiedzeniu z pośród mieszkańców powiatu, posiadających bierne prawo wyborcze.

Wybory są stosunkowe i tajne.

§ 16. Dotychczasowe Wydziały Powiatowe (Rady Powiatowe) urzędują do dnia wyboru nowych Wydziałów Powiatowych.

§ 17. Sejmik Powiatowy i Wydział Powiatowy wybiera sie na lat 4.

§ 18. Znosi się:

1) §§ 8 4 — 112 i § 131 ordynacji powiatowej dla prowincji Zachodnio i Wschodnio-Pruskiej, Brandeburskiej, Pomorskiej, Śląskiej, Saksońskiej z dnia 13 grudnia 1872 r. (Zbiór Praw Pruskich str. 179) i wydany na podstawie § 100 tej ordynacji regulamin wyborczy.

Pkt. 1 przytoczono z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej obwieszczeniem Ministra b. Dziednicy Pruskiej z dnia 29 września 1921 roku w sprawie sprostowania omyłki w rozporządzeniu Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do sejmików powiatowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 607).

2) §§ 4 — 15 ordynacji powiatowej dla prowincji Poznańskiej z dnia 20 grudnia 1828 r. (Zbiór Praw Pruskich str. 3), rozporządzenie Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 26 kwietnia 1919 r. o rozwiązaniu Sejmików Powiatowych i t. d. (Tygodnik Urzędowy Nr. 8).

3) Część II art. 4, 5, 6 rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 8 stycznia 1920 r. o tymczasowej organizacji samorządu komunalnego w województwie pomorskiem (Dziennik Urzędowy Nr. 3).

5) Art. 3 część II rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 10 stycznia 1920 r. o tymczasowej organizacji samorządu komunalnego na ziemiach województwa poznańskiego nie stojących dnia 31 grudnia 1919 r. pod władzą polską (Dziennik Urzędowy Nr. 3).

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. uwagi pod poz. 490).

Poz. 493.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 sierpnia 1921 r.

o podwyższeniu taryfy osobowej na linjach Towarzystwa Akcyjnego Warszawskich dróg żelaznych dojazdowych.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 494.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 13 sierpnia 1921 r.

o podwyższeniu opłat za przewóz osób i bagażu na linjach Towarzystwa Akcyjnego Budowy i eksploatacji Dróg Żelaznych Dojazdowych w Królestwie Polskiem.

Pominięto (p. poz. 493).

Poz. 495.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej oraz zmiany dotychczasowego sposobu obliczania opłat bagażowych na państwowych kolejach wąskotorowych warszawskiej dyrekcji kolei państwowych.

Pominięto (p. poz. 493).

Poz. 496.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 sierpnia 1921 roku

w sprawie podwyższenia taryfy osobowej na linjach Towarzystwa akcyjnego łódzkich wąskotorowych elektrycznych kolei dojazdowych.

Pominięto (p. poz. 493).

Poz. 497.

OBWIESZCZENIE

z dnia 1 sierpnia 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek druku w ustawie z dnia 7 czerwca 1921 r. o opłacaniu nadzwyczajnych kar za zwłokę od wymierzonych, a nie zapłaconych w terminie podatków i opłat stemplowych (należytości stemplowych i bezpośrednich), tudzież taks, oraz o kosztach przymusowego ściągania tychże należności skarbowych (Dz. Ust. Rz. P. 1921 r. Nr. 57, poz. 357).

(p. Nr. 57 poz. 357 z 1921 r.).

Poz. 498.

OBWIESZCZENIE

z dnia 16 sierpnia 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłek w rozporządzeniu z dnia 21 kwietnia 1921 r. o podziale miejscowości w Państwie Polskiem na klasy dla oznaczenia mnożnika dodatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. Nr. 37 poz. 224).

(p. Nr. 37 poz. 224 z 1921 r.).

1 września Nr. 72. rok 1921.

Poz. 499.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 18 sierpnia 1921 r.

w sprawie podwyższenia opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

3 września Nr. 73. rok 1921.

Poz. 500.

U S T A W A

z dnia 2 lipca 1921 r.

o podatku giełdowym.

Uchylona na mocy pkt. 15 art. 171 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 501.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 11 lipca 1921 r.

o wykonaniu ustawy z dnia 2 lipca 1921 r. o podatku giełdowym (Dz. U. Nr. 73 poz. 500) na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej i austrjackiej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. uwagę do poz. 500).

10 września Nr. 74. rok 1921.

Poz. 502.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

o podwyższeniu taksy egzaminacyjnej dla egzaminów aptekarskich w b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 503.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 lipca 1921 r.

o wypuszczeniu 3% renty państwowej z 1921 r.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 55 ustawy z dnia 16 grudnia 1921 r. o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej — Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 1 poz. 1).

Poz. 504.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 lipca 1921 r.

w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w sprawie wykonania postanowień art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r. w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej.

(p. uwagę pod poz. 503).

Poz. 505.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 lipca 1921 r.

o rozkładzie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej.

(p. uwagę pod poz. 503).

Poz. 506.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 lipca 1921 r.

o poborze pierwszej raty wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej.

(p. uwagę pod poz. 503).

Poz. 507.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Państwowej

z dnia 20 sierpnia 1921 r.

o utworzeniu izby okręgowej kontroli w Kowlu.

Na mocy art. 27 ustawy z dnia 3 czerwca 1921 r. o Kontroli Państwowej (Dz. Ust. Nr. 51 poz. 314) zarządzam w porozumieniu z Prezydentem Ministrów co następuje:

§ 1. Tworzy się izbę okręgową kontroli państwowej z siedzibą w *Kowlu*, działającą na zasadach, wyłuszczonych w powołanej wyżej ustawie.

§ 2. Terytorjalny zakres działania tej izby rozciąga się na województwa wołyńskie i poleskie.

§ 3. O terminie otwarcia tej izby nastąpi oddzielne ogłoszenie.

(p. rozporządzenie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli z dnia 12 marca 1924 r. o przeniesieniu Izby Okręgowej Kontroli w Kowlu do Brześcia nad Bugiem — Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 268).

Poz. 508.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 26 sierpnia 1921 r.

w sprawie podwyższenia taksy aptekarskiej na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 4 lutego 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 160).

Poz. 509.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 510.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie zmian w ogólnej taryfie towarowej.

Pominięto (p. poz. 509).

13 września Nr. 75. rok 1921.

Poz. 511.

U S T A W A

z dnia 23 czerwca 1921 r.

o wprowadzeniu dekretów, ustaw sejmowych i rozporządzeń Rządu oraz o dalszem uzgodnieniu ustawodawstwa na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Art. 1. Ustawy Sejmu Ustawodawczego tudzież rozporządzenia Rządu, ogłoszone w Dzienniku Praw Państwa Polskiego lub Dzienniku

Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem 1 lipca 1920 r., a ogłoszone w Tygodniku Urzędowym lub Dzienniku Urzędowym Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, obowiązują w tej dzielnicy, o ile termin wejścia ich w życie nie został na czas późniejszy oznaczony, z dniem ich ogłoszenia w Tygodniku Urzędowym lub Dzienniku Urzędowym Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej.

Art. 2. Następujące ustawy, ogłoszone w Tygodniku Urzędowym, względnie Dzienniku Urzędowym Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, obowiązują w tej dzielnicy z chwilą wejścia ich w życie na mocy ogłoszenia w Dzienniku Praw Państwa Polskiego lub w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej:

a) *Ustawa z dnia 8 kwietnia 1919 r. o nietykalności członków Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 31 poz. 263).*
b) Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. Nr. 64 poz. 385).
c) Ustawa z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 2 poz. 7).
d) Ustawa z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. Ust. Nr. 7 poz. 44).
e) Ustawa z dnia 30 stycznia 1920 r. w przedmiocie uchylenia mocy obowiązującej ustawy z dnia 7 listopada 1919 r. o przymusowym wykupie monet złotych i srebrnych, oraz złota i srebra w stanie nieprzerobionym (Dz. Ust. Nr. 10 poz. 56).
f) Ustawa z dnia 14 maja 1920 r. o udzieleniu amnestji w b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. Nr. 48 poz. 252).

Art. 3. Następujące dekrety, ustawy i rozporządzenia, nie ogłoszone ani w Tygodniku Urzędowym, ani w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, obowiązują na obszarze b. dzielnicy pruskiej z chwilą wejścia ich w życie na mocy ogłoszenia w Dzienniku Praw Państwa Polskiego, jednakże najwcześniej z dniem 8 stycznia 1919 r.

Dekret Rady Regencyjnej z dnia 30 października 1918 r. w sprawie wypuszczenia pożyczki państwowej (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 32).

Dekret z dnia 28 listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 18 poz. 46).

Dekret z dnia 28 listopada 1918 r. o wyborach do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 18 poz. 47).

Ustawa Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej z dnia 7 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 19 poz. 56).

Dekret tymczasowy z dnia 13 grudnia 1918 r. o Urzędzie Patentowym (Dz. Pr. Nr. 21 poz. 66).

Dekret z dnia 26 grudnia 1918 r. o zmianach w ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 21 poz. 74).

Dekret z dnia 31 grudnia 1918 r. w przedmiocie upoważnienia dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania 500.000.000 marek polskich (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 4 poz. 89).

Dekret z 29 stycznia 1919 r. o skarbie narodowym, powstałym z ofiar prywatnych (Dz. Pr. Nr. 11 poz. 129).

Dekret z dnia 31 stycznia 1919 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Likwidacyjnego (Dz. Pr. Nr. 12 poz. 132).

Dekret z dnia 4 lutego 1919 r. o patentach na wynalazki (Dz. Pr. Nr. 13 poz. 137).

Dekret z dnia 4 lutego 1919 r. o ochronie wzorów rysunkowych i modeli (Dz. Pr. Nr. 13 poz. 138).

Dekret z dnia 4 lutego 1919 r. o ochronie znaków towarowych (Dz. Pr. Nr. 13 poz. 139).

Dekret z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie upoważnienia dyrekcji Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej do przygotowania 250.000.000 marek polskich (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 167).

Dekret z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie powołania do Sejmu Ustawodawczego Polaków, którzy w 1918 r. posiadali mandat poselski do parlamentu Rzeszy Niemieckiej (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 193).

Dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w sprawie zmiany art. 9 dekretu o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 14 poz. 198).

Dekret z dnia 5 lutego 1919 r. o zwołaniu Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. Nr. 16 poz. 217).

Obwieszczenie Ministra Skarbu w sprawie wyjaśnienia dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. Dz. Pr. Nr. 14 poz. 167 (Dz. Pr. Nr. 19 poz. 228).

Ustawa z dnia 5 kwietnia 1919 r. w przedmiocie zmian niektórych przepisów ordynacji wyborczej, objętej dekretami L. 46 i 47 Nr. 18 Dziennika Praw Państwa Polskiego z 6 grudnia 1918 r. celem przeprowadzenia wyborów posłów do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z części ziem polskich b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. Nr. 30 poz. 253).

Rozporządzenie wykonawcze z dnia 18 kwietnia 1919 r. o wyborach poselskich do Sejmu Ustawodawczego z części ziem polskich b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. Nr. 33 poz. 270).

Ustawa z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie dalszego kredytu dla Skarbu Państwa w wysokości pięciuset miljonów marek w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej (Dz. Pr. Nr. 44 poz. 312).

Art. 4. Następujące dekrety, ustawy i uchwały sejmowe oraz rozporządzenia, nie ogłoszone w Tygodniku Urzędowym, ani też w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, obowiązują na obszarze b. dzielnicy pruskiej z dniem ich wejścia w życie, na mocy ogłoszenia w Dzienniku Praw Państwa Polskiego, względnie Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże najwcześniej z dniem 12 sierpnia 1919 r.

Dekret z dnia 5 lutego 1919 r. w przedmiocie statutu Polskiego Państwowego Banku Rolnego (Dz. Pr. Nr. 12 poz. 134).

Uchwała Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. o powierzeniu Józefowi Piłsudskiemu dalszego sprawowania urzędu Naczelnika Państwa (Dz. Pr. Nr. 19 poz. 226).

Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie udzielenia rolnikom, poszkodowanym przez działania wojenne, pożyczek bezprocentowych w postaci świadczeń w naturze lub gotówce (Dz. Pr. 1919 r. Nr. 27 poz. 248).

Ustawa z dnia 9 maja 1919 r. w przedmiocie udzielenia kredytu gwarancyjnego do sumy 20 miljonów angielskich funtów sterlingów dla przemysłowców włókienniczych przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową (Dz. Pr. Nr. 41 poz. 297).

Ustawa z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie przeznaczenia 75.000.000 marek na ulgowe pożyczki dla przemysłowców (Dz. Pr. Nr. 44 poz. 313).

Ustawa z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie udzielenia gwarancji Skarbu Państwa do sumy marek 50.000.000 na ulgowe pożyczki dla drob-

nych przemysłowców, rzemieślników oraz ich organizacji wytwórczych (Dz. Pr. Nr. 44 poz. 314).

Ustawa z dnia 3 czerwca 1919 r. o Komisji Kodyfikacyjnej (Dz. Pr. Nr. 44 poz. 315).

Ustawa z dnia 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglownych, tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych (Dz. Pr. Nr. 59 poz. 356).

Ustawa z dnia 18 lipca 1919 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny (Dz. Pr. Nr. 63 poz. 368).

Ustawa z dnia 21 lipca 1919 r. o przymusowem nauczaniu w wojsku polskiem (Dz. Pr. Nr. 63 poz. 373).

Ustawa z dnia 22 lipca 1919 r. w przedmiocie utworzenia Głównego Urzędu Ziemskiego (Dz. Pr. Nr. 63 poz. 376).

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o odpowiedzialności osób wojskowych za przestępstwa z chęci zysku (Dz. Pr. Nr. 64 poz. 386).

Ustawa z dnia 29 lipca 1919 r. o tymczasowem sądownictwie wojskowem (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 389).

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o uzupełniających wyborach do Sejmu Ustawodawczego z dalszych części b. zaboru pruskiego (Dz. P. Nr. 65 poz. 393).

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. o powołaniu pracowników kolei, poczty, żeglugi parowej, telegrafu i telefonu do służby w armji (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 396).

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów powstania 1831 i 1863 r. (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 397).

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. o ustaleniu starszeństwa i nadaniu stopni oficerskich w wojsku polskiem (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 399).

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. orderu wojskowego „Virtuti-Militari" (Dz. Ust. Nr. 67 poz. 409).

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. w przedmiocie zmian w dekrecie Naczelnika Państwa z dnia 13 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 21 z r. 1918 poz. 66) o Urzędzie Patentowym (Dz. Ust. Nr. 67 poz. 410).

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Nr. 69 poz. 416).

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Funduszu Mieszkaniowego (Dz. Ust. Nr. 73 poz. 424).

Ustawa z dnia 30 października 1919 r. o ratyfikacji konwencji z Francją w przedmiocie emigracji i imigracji (Dz. Ust. Nr. 88 poz. 481).

Ustawa z dnia 7 listopada 1919 r. o tymczasowej nadzwyczajnej Komisji rewizyjnej (Dz. Ust. Nr. 89 poz. 484).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 roku o stałej pensji dla weteranów powstania 1831 i 1863 r. (Dz. Ust. Nr. 91 poz. 495).

Ustawa z dnia 27 listopada 1919 r. o spisie podoficerów (Dz. Ust. Nr. 92 poz. 499).

Ustawa z dnia 27 listopada 1919 r. w przedmiocie zmiany punktu 2 art. 19 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 67 z r. 1919 poz. 409) o orderze wojskowym „Virtuti Militari" (Dz. Ust. Nr. 92 poz. 500).

Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 4 listopada 1919 r. o taryfie celnej (Dz. Ust. Nr. 95 poz. 510).

Przepis wykonawczy do rozporządzenia o taryfie celnej z dnia 4 listopada 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 95 poz. 511).

Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 4 listopada 1919 r. w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów (Dz. Ust. Nr. 95 poz. 512).

Ustawa z dnia 18 grudnia 1919 r. w przedmiocie rozszerzenia ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów z 1831 i 1863 r. także na weteranów z 1848 r. (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 2 poz. 4).

Ustawa z dnia 18 grudnia 1919 r. o przyznaniu stopni i praw oficerskich weteranom z roku 1831, 1848 i 1863 (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 2 poz. 5).

Ustawa z dnia 15 stycznia 1920 r. w przedmiocie ustanowienia marki polskiej prawnym środkiem płatniczym na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. Nr. 5 poz. 26).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 stycznia 1920 r. w przedmiocie dopłaty do ceł (agia) (Dz. Ust. Nr. 5 poz. 35).

Ustawa z dnia 20 stycznia 1920 r. w przedmiocie zmiany art. 5 ustawy z dnia 29 lipca 1919 r. o tymczasowem sądownictwie wojskowem (Dz. Ust. Nr. 6 poz. 39).

Uchwała Sejmu z dnia 13 lutego 1920 r., uzupełniająca uchwałę Sejmu z dnia 20 lutego 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 17 poz. 84).

Ustawa z dnia 13 lutego 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (Dz. Ust. Nr. 17 poz. 85).

Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie przejęcia administracji kolejnictwa na ziemiach b. dzielnicy pruskiej przez Ministerstwo Kolei Żelaznych (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 19 poz. 95).

Rozporządzenie Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 20 lutego 1920 r. w sprawie płacenia cła od niektórych towarów w złocie (Dz. Ust. Nr. 19 poz. 98).

Ustawa z dnia 20 lutego 1920 r. w sprawie przyznania osobom wojskowym nadzwyczajnych dodatków drożyźnianych (Dz. Ust. Nr. 20 poz. 105).

Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie podziału województwa Pomorskiego na okręgi wyborcze (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 20 poz. 111).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych o uzupełniających wyborach do Sejmu Ustawodawczego z dalszych części b. zaboru pruskiego (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 20 poz. 112).

Instrukcja do ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego z dnia 28 listopada 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 18 poz. 46) ze zmianami, wynikającemi z dekretów z dnia 19 i 26 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 20 poz. 63 i Nr. 21 poz. 74) oraz z ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o uzupełniających wyborach z dalszych części b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 393) — (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 20 poz. 113).

Ustawa z dnia 27 lutego 1920 r. w przedmiocie wypuszczenia 5% krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z roku 1920 (Dz. Ust. Nr. 21 poz. 115).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie sprostowania instrukcji do ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego z dnia 28 listopada 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 18 poz. 46) ze zmianami, wynikającemi z dekretów z dnia 19 i 26 grudnia 1918 r. (Dz. Pr. Nr. 20 poz. 63 i Nr. 21 poz. 74) oraz ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o uzupełniających wyborach z dalszych części b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. Nr. 65 poz. 393), umieszczo-

nej w Nr. 20 Dz. Ust. z dnia 4 marca 1920 r. poz. 113 (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 21 poz. 120).

Ustawa z dnia 2 marca 1920 r. o budowie linji kolejowej Sierpc — Brodnica (Dz. Ust. Nr. 23 poz. 126).

Ustawa z dnia 27 lutego 1920 r. w przedmiocie wypuszczenia pięcioprocentowej długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z roku 1920 (Dz. Ust. Nr. 25 poz. 152).

Ustawa z dnia 9 marca 1920 r. o przyznaniu kredytów na zaopatrzenie armji (Dz. Ust. Nr. 25 poz. 154).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 marca 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia polskich marek statystycznych (Dz. Ust. Nr. 25 poz. 155).

Ustawa z dnia 24 marca 1920 r. o stemplowaniu i wymianie banknotów koronowych, emitowanych przez Bank Austrjacko-Węgierski (Dz. Ust. Nr. 28 poz. 166).

Ustawa z dnia 24 marca 1920 r. w przedmiocie zamiany asygnat pożyczki państwowej z roku 1918, subskrybowanej w złocie po kursie nominalnym, na obligacje pożyczki z 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 28 poz. 167).

Ustawa z dnia 26 marca 1920 r. w przedmiocie uzupełnienia ustawy z dnia 13 lutego 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 17 poz. 85), dotyczącej dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (Dz. Ust. Nr. 31 poz. 179).

Ustawa z dnia 23 marca 1920 r. o „Komitecie Floty Narodowej" (Dz. Ust. Nr. 32 poz. 187).

Ustawa z dnia 31 lipca 1919 r. o ratyfikacji traktatu pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r., protokółu, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. i traktatu między Głównemi Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Polską, podpisanego w Wersalu 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ust. 1920 r. Nr. 35 poz. 199).

Traktat pokoju między Mocarstwami Sprzymierzonemi i Skojarzonemi a Niemcami, podpisany w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. Ust. z 1920 r. Nr. 35 poz. 200).

Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 20 marca 1920 r. w przedmiocie czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów (Dz. Ust. Nr. 37 poz. 213).

Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu w przedmiocie terminu czasowego zawieszenia cła od niektórych towarów (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 37 poz. 214).

Ustawa z dnia 29 kwietnia 1920 r. o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowania zobowiązań rublowych na marki polskie (Dz. Ust. Nr. 38 poz. 216).

Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie dalszej emisji biletów Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej (Dz. Ust. Nr. 38 poz. 217).

Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. o biletach skarbowych (Dz. Ust. Nr. 38 poz. 218).

Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. o wypuszczeniu serji I biletów skarbowych (Dz. Ust. Nr. 38 poz. 219).

Ustawa z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5% wewnętrznej pożyczki państwowej z 1918 r. (Dz. Ust. Nr. 38 poz. 221).

Ustawa z dnia 4 maja 1920 r. o przywróceniu praw, utraconych wskutek przestępstw politycznych i wojskowych (Dz. Ust. Nr. 39 poz. 230) wraz ze sprostowaniem, zamieszczonem w Dz. Ust. Nr. 42 na stronie 698.

Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dnia 12 maja 1920 r. o rozciągnięciu Przepisów Przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich, na koleje b. zaboru austrjackiego i pruskiego (Dz. Ust. Nr. 40 poz. 245).

Konwencja w przedmiocie emigracji i imigracji, zawarta pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Rzecząpospolitą Francuską (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 41 poz. 246).

Oświadczenie rządowe o wymianie dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji polsko-francuskiej w przedmiocie emigracji i imigracji (Dz. Ust. rok 1920 Nr. 41, poz. 247).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 maja 1920 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 30 kwietnia 1920 r. w przedmiocie przyznania bonifikacji posiadaczom asygnat 5% wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1918 (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 254).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 marca 1920 r. w przedmiocie stosowania taryfy celnej do zagranicznych wód mineralnych naturalnych (Dz. Ust. Nr. 43, poz. 259).

Ustawa z dnia 28 maja 1920 r. o polskich statkach handlowych morskich (Dz. Ust. Nr. 47, poz. 285).

Ustawa z dnia 29 maja 1920 r. o tymczasowych emeryturach wojskowych (Dz. Ust. Nr. 47, poz. 286).

Rozporządzenie Rady Ministrów, normujące użytkowanie funduszu osadniczego, przeznaczonego do dyspozycji Głównego Urzędu Ziemskiego na mocy uchwały sejmowej z dnia 19 grudnia 1919 r. (Dz. Ust. z 1920 r. Nr. 47, poz. 290).

Ustawa z dnia 8 czerwca 1920 r., zmieniająca przepis art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. w przedmiocie rozszerzenia ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów z roku 1831 i 1863 także na weteranów z 1848 r. (Dz. Ust. Nr. 50, poz. 306).

Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 8 czerwca 1920 r. o organizacji Zarządu rzek żeglownych (Dz. Ust. Nr. 50, poz. 308).

Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej (Dz. Ust. Nr. 51, poz. 314).

Art. 5. Na obszarach b. dzielnicy pruskiej, położonych poza b. linją demarkacyjną, które z dniem 10 stycznia 1920 r. weszły w skład Rzeczypospolitej Polskiej, wchodzą w życie dekrety, ustawy i uchwały sejmowe oraz rozporządzenia Rządu, określone w art. 1, oraz wymienione w art. 2, 3 i 4, z dniem 10 stycznia 1920 r., o ile według przepisów, zawartych w wymienionych artykułach, nie wchodzą w życie od czasu późniejszego.

O ile wskutek plebiscytu, odbytego na Warmji i Mazurach, lub wskutek ustalenia, względnie rektyfikacji granic zostały lub miałyby być wcielone do b. dzielnicy pruskiej dalsze obszary, natenczas wymienione w ustępie 1 dekrety, ustawy i uchwały sejmowe oraz rozporządzenia Rządu wchodzą w życie na tych obszarach z dniem ich przejęcia, o ile według przepisów, zawartych w art. 1 — 4, nie wchodzą w życie od czasu późniejszego.

Art. 6. Następujące dekrety, ustawy sejmowe i rozporządzenia Rządu obowiązują na całym obszarze b. dzielnicy pruskiej z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o ile w niniejszym artykule nie jest przy poszczególnej pozycji podany inny termin wejścia w życie:

Dekret z dnia 7 lutego 1919 r. o tymczasowem przekazaniu Ministrowi Komunikacji prawa wydawania przepisów o przewozie pasażerów, bagażu i towarów oraz ustalania taryf przewozowych na kolejach polskich (Dz. Pr. Nr. 14, poz. 152) — obowiązuje w b. dzielnicy pruskiej od dnia 1 kwietnia 1920 r.

Ustawa z dnia 2 maja 1919 r. o wyłącznem upoważnieniu Państwa do zakładania rurociągów, służących do prowadzenia gazów ziemnych, regulowania produkcji i zużytkowania ich (Dz. Pr. Nr. 39, poz. 292).

Ustawa z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu (Dz. Pr. Nr. 44, poz. 310) — obowiązuje w b. dzielnicy pruskiej od dnia 1 stycznia 1921 r.

Ustawa z dnia 21 lipca 1919 r. o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem (Dz. Pr. Nr. 63, poz. 374).

Ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. w przedmiocie sekwestru zbiorników i cystern naftowych (Dz. Ust. Nr. 68, poz. 414).

Ustawa z dnia 24 października 1919 r. w przedmiocie zmiany nazwisk (Dz. Ust. Nr. 88, poz. 478).

Ustawa z dnia 19 maja 1920 r. o pocztowej Kasie Oszczędności (Dz. Ust. Nr. 48, poz. 297) — obowiązuje w b. dzielnicy pruskiej od dnia 1 lutego 1921 r.

Postanowienia art. 5 ustępu 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 7. Jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w postępowaniu sądowem albo administracyjnem, prawomocnie ukończonem, zastosowano wbrew postanowieniom art. 2, 3, 4 i 5 dotychczasowe ustawodawstwo dzielnicowe zamiast wchodzącego w to miejsce ustawodawstwa Rzeczypospolitej Polskiej, lub wbrew postanowieniom art. 1 i 6 zastosowano wcześniej ustawodawstwo Rzeczypospolitej Polskiej, wstępujące na mocy niniejszej ustawy w miejsce dotyczącego ustawodawstwa dzielnicowego, nie stanowi to tytułu do podnoszenia roszczeń.

Art. 8. *Na wniosek Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, a w działach, nie podlegających jego administracji* na wniosek właściwego Ministra *postawiony w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej,* może Rada Ministrów wprowadzić rozporządzeniem na obszar tej dzielnicy dalsze dekrety i ustawy, ogłoszone przed dniem 1 lipca 1920 r. w Dzienniku Praw Państwa Polskiego lub Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowienia art. 5 ustępu 2 znajdą odpowiednie zastosowanie.

Z chwilą zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej na mocy art. 1 ustawy z 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247) kompetencje Ministra b. Dzielnicy Pruskiej zgodnie z art. 2 ustawy z 7 kwietnia 1922 r. przeszły na właściwych ministrów (patrz art. 3 powołanej ustawy).

Art. 9. Wykonanie dekretów, ustaw i uchwał sejmowych oraz rozporządzeń Rządu, obowiązujących na obszarze b. dzielnicy pruskiej, należy

do tej władzy centralnej, która na tym obszarze sprawuje administrację w dotyczącym zakresie.

Art. 10. — Ustępy 1, 2 i 3 uchylone na mocy art. 69 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365); ustęp 4 wygasł z upływem terminu.

Art. 11. O ile chodzi o rozporządzenia Rady Ministrów, oznaczy Rada Ministrów, o ile zaś chodzi o rozporządzenia poszczególnych Ministrów, oznaczy właściwy Minister rozporządzeniem, które z rozporządzeń, nie wprowadzonych niniejszą ustawą, a wydanych na podstawie dekretów i ustaw, wymienionych, względnie określonych w art. 1, 2, 3, 4 i 6, obowiązują na obszarze b. dzielnicy pruskiej oraz od kiedy.

Do rozporządzeń oznaczyć się mających, w myśl ustępu 1, odnoszą się odpowiednio postanowienia art. 10.

Patrz uwagę pod art. 10.

Art. 12. Dekrety, ustawy i uchwały sejmowe oraz rozporządzenia Rządu, określone, względnie wymienione w art. 3, 4 i 6, uważa się z chwilą wejścia ich w życie na mocy postanowień niniejszej ustawy za prawnie ogłoszone w b. dzielnicy pruskiej.

Rozporządzenia, które zostaną w przyszłości na mocy art. 11 wprowadzone do b. dzielnicy pruskiej, uważane będą za prawnie ogłoszone w tej dzielnicy o ile razem z rozporządzeniem je wprowadzającem będzie ogłoszony tekst danego rozporządzenia z ewentualnemi zmianami.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych na mocy art. 4 ustawy z 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Art. 13. *Na wniosek Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, a w działach administracji, nie podlegających Ministrowi b. dzielnicy pruskiej,* na wniosek właściwego Ministra *postawiony w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej,* Rada Ministrów władna jest usuwać rozbieżności między dzielnicowemi ustawami i rozporządzeniami, obowiązującemi w różnych częściach b. dzielnicy pruskiej.

P. uwagę pod art. 8.

Art. 14. O ile w ustawach sejmowych, lub dotychczasowych rozporządzeniach Rządu, względnie poszczególnych Ministrów, nie postanowiono inaczej, kompetencje, przekazane w ustawodawstwie, obowiązującem w b. dzielnicy pruskiej, b. najwyższym czynnikom zwierzchnim lub centralnym władzom, w ustroju Rzeczypospolitej Polskiej nieprzewidzianym, przysługują Radzie Ministrów, a o ile dotyczą prawa zatwierdzania wyborów, lub zatwierdzania mianowań — właściwym ministrom.

Art. 15. Rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, ogłaszane do dnia 30 czerwca 1921 r. w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, uważa się za prawnie ogłoszone, a tekst ich za autentyczny.

Ustawodawcze rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, ogło-

szone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, uważa się za wydane zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 roku o tymczasowej organizacji zarządu b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. Pr. Nr. 64, poz. 385).

Art. 16. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Postanowienia art. 14 rozciągnięto na górnośląską część województwa śląskiego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 grudnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 9 z 1928 r.).

Poz. 512.

U S T A W A

z dnia 30 lipca 1921 r.

w przedmiocie udzielenia Radzie Ministrów pełnomocnictwa do wprowadzenia zmian do statutów (ustaw) instytucji kredytowych, zatwierdzonych w drodze ustawodawczej przez b. władze zaborcze.

Uchylona na mocy art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. w sprawie statutów towarzystw kredytowych ziemskich i miejskich oraz zmiany statutów instytucyj kredytowych, zatwierdzonych w drodze ustawodawczej przez b. władze zaborcze (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 326).

Poz. 513.

U S T A W A

z dnia 30 lipca 1921 roku

w przedmiocie uzupełnienia i częściowej zmiany ustawy z dnia 18 marca 1920 r. o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 28 poz. 165).

Art. 1. Nadane ustawą z dnia 18 marca 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 28, poz. 165) Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* prawo do przymusowego wydzierżawiania gruntów, zdatnych pod uprawę rolną, a leżących odłogiem, przysługiwać mu będzie w roku 1921 i latach następnych bez ograniczenia czasokresami, wskazanemi w ostatniem zdaniu art. 5 powołanej ustawy.

Art. 2. Przeciw decyzjom, zapadłym w pierwszej instancji, służy interesowanym w przeciągu dni 8 od dnia doręczenia decyzji prawo odwołania się do drugiej instancji, od której niema dalszego odwołania.

Po upływie powyższego terminu decyzje niezaskarżone ulegają niezwłocznemu wykonaniu.

Decyzje zaskarżone ulegają wykonaniu niezwłocznie po zatwierdzającem je orzeczeniu organów, powołanych do orzekania w drugiej instancji o przymusowem wydzierżawianiu.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Art. 4. Ustawa niniejsza zyskuje moc obowiązującą od dnia ogłoszenia. W tym terminie traci moc obowiązującą ustawa z dnia 14 lipca

1920 r. w przedmiocie uzupełnienia i częściowej zmiany ustawy z dnia 18 marca 1920 roku o wydzierżawianiu niezagospodarowanych użytków rolnych (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 66 poz. 438).

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 stycznia 1922 r. rozciągnięta na obszar Spisza i Orawy (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 50).
P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 kwietnia 1927 r. o wprowadzeniu nazwy „Minister Rolnictwa" (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 337).
Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 28 września 1922 r. rozciągnięta na Ziemię Wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 766).

Poz. 514.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 4 lipca 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego mocy obowiązującej ustawy z dnia 29 kwietnia 1920 r. o zakazie dokonywania wypłat w walucie rublowej rosyjskiej i przerachowaniu zobowiązań rublowych na marki polskie.

P. Nr. 38 poz. 216 z 1920 r.

Poz. 515.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Nadzwyczajnego Komisarza do walki z epidemjami w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 6 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie uchylenia rozporządzenia z dnia 30 października 1920 r. w sprawie utworzenia kordonu sanitarno policyjnego wzdłuż linji rzek: Niemna, Swisłoczy, Narwi, Bugu i Zbrucza.

Uwzględniono w Nr. 108 poz. 711 z 1920 r.

Poz. 516.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 18 maja 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Kolei Żelaznych w przedmiocie przekazania Ministrowi Kolei Żelaznych niektórych uprawnień Wydziału Krajowego b. Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Pominięto jako zawierające przepisy przejściowe; nadto p. ustawę z dnia 12 czerwca 1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i o organizacji urzędów kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 57 poz. 580).

Poz. 517.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 30 lipca 1921 r.

w przedmiocie określenia ilości komisji szacunkowych dla podatku dochodowego, ich miejsca urzędowania, obszaru działalności, tudzież rozciągnięcia kompetencji komisji szacunkowych i odwoławczych na obszar b. zaboru austrjackiego.

Na mocy art. 32 ustawy z 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 550) oraz art. 8 ustawy z 8 kwietnia 1919 r. o objęciu administracji skarbowej przez Ministerstwo Skarbu na ziemiach byłego zaboru austrjackiego (Dz. Pr. Nr. 31, poz. 261) zarządzam co następuje:

§ 1. Na okrąg każdego urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych, względnie *inspektoratu skarbowego* tworzy się z reguły po jednej komisji szacunkowej dla podatku dochodowego.

Miejscem stałego urzędowania każdej z tych komisji jest siedziba właściwego urzędu, względnie *inspektoratu skarbowego*.

Nazwa „inspektorat skarbowy" zastąpiona została nazwą „urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych" (p. § 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z 1 kwietnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 263).

§ 2. W okręgach tych urzędów, względnie *inspektoratów skarbowych*, które obejmują więcej niż jeden powiat *polityczny*, tworzy się dla każdego powiatu oddzielną komisję szacunkową z miejscem stałego urzędowania w siedzibie Urzędu, względnie *inspektoratu skarbowego*.

§ 3 uchylony na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1924 r. w sprawie określenia ilości, miejsca urzędowania i składu komisyj szacunkowych dla podatku dochodowego na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 731) — nadto p. § 1, 2, 3 tegoż rozporządzenia.

§ 4. Na obszar m. Lwowa tworzy się odrębne komisje szacunkowe dla każdej z pięciu dzielnic katastralnych (hipotecznych) tego miasta, ustalonych katastrem gruntowym i księgami gruntowemi.

§ 5. Na obszar miasta Krakowa utworzy się według dzielnic katastralnych (hipotecznych), trzy odrębne komisje szacunkowe, a mianowicie:

a) jedną dla dzielnic I, III, IV, V, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII;
b) drugą dla dzielnic II, VI, VII, VIII, XIX;
c) trzecią dla dzielnic IX, X, XI, XX, XXI, XXII.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 16 grudnia 1921 r. zmieniającego §§ 5 i 6 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 30 lipca 1921 r. w przedmiocie określenia ilości komisyj szacunkowych dla podatku dochodowego, ich miejsca urzędowania, tudzież rozciągnięcia kompetencji komisji szacunkowych i odwoławczych na obszarze b. zaboru austrjackiego (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 11 z 1922 r.).

§ 6. Komisje szacunkowe tworzy się w składzie 12 członków i tyluż zastępców, z wyjątkiem komisji dla III, IV i V dzielnicy m. Lwowa, oraz wszystkich trzech komisji na obszar m. Krakowa tudzież komisji dla powiatu *politycznego* spisko-orawskiego, w których skład wchodzi 8 członków i tyluż zastępców.

Przytoczony z uwzględnieniem zmian wprowadzonych na mocy § 1 rozporządzenia, powołanego pod § 5.

§ 7. Równocześnie z utworzeniem na obszarze b. zaboru austrjackiego komisji szacunkowych dla podatku dochodowego w myśl przepisów ustawy z 16 lipca 1920 r. rozwiązuje się wszystkie dotychczasowe komisje szacunkowe dla tego podatku, działające na podstawie dawnych austrjackich przepisów.

Niezałatwione sprawy wymiarów podatku dochodowego wraz z podatkiem wojennym za czas, poprzedzający wprowadzenie w życie ustawy z 16 lipca 1920 r. winny być przekazane nowo utworzonym komisjom szacunkowym.

W ten sam sposób należy postąpić po utworzeniu nowych komisji odwoławczych w myśl przepisów ustawy z 16 lipca 1920 r.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Poz. 518.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 25 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia dopłaty (agio) do cła na towary o charakterze zbytkownym.

Uchylone na mocy pkt. 1 § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 8 września 1921 r. w przedmiocie podwyższenia dopłaty (agio) do cła (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 617).

Poz. 519.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 29 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie wprowadzenia świadectw dla przywozu i wywozu przez linję celną Rzeczypospolitej Polskiej węgla kamiennego, koksu, węgla brunatnego i brykietów węglowych.

Utraciło moc obowiązującą z dniem 1 marca 1922 r. wobec wygaśnięcia podstaw prawnych (p. art. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. w sprawie udzielenia Ministrowi Przemysłu i Handlu nadzwyczajnych pełnomocnictw do uregulowania spraw opałowych — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 772).

14 września Nr. 76. rok 1921.

Poz. 520.

DEKRET

z dnia 22 sierpnia 1921 r.

o wywłaszczeniu na rzecz Polskiej Kolei Państwowej gruntów dla celów eksploatacji żwirowni Słomków gminy Skierniewki powiatu Skierniewickiego.

Pominięto ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 18 z 1928 r.).

Poz. 521.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

o podwyższeniu podatku drożyźnianego do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. art. 120 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924).

Poz. 522.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie zmiany rozporządzenia z dnia 12 października 1920 r. w sprawie wynagrodzenia drużyn parowozowych za czas spędzony w służbie przy parowozie.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. poz. 521).

Poz. 523.

ROZPORZĄDZENIE

Prezydenta Ministrów i Ministra Skarbu

z dnia 20 lipca 1921 r.

w sprawie przyznania szoferom uposażenia stopni płac niższych funkcjonarjuszów państwowych.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. poz. 521).

Poz. 524.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 6 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie reorganizacji Zakładu Pensyjnego dla funkcjonarjuszy.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 59 poz. 370 z 1921 r.).

Poz. 525.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 6 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie dodatków drożyźnianych do świadczeń, zapewnionych austrjacką ustawą z dnia 16 grudnia 1906 o ubezpieczeniu pensyjnem funkcjonarjuszy w służbie prywatnej i niektórych funkcjonarjuszy w służbie publicznej (Austr. Dz. Ust. z r. 1907 Nr. 1), w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 10 czerwca 1921 r. o ubezpieczeniu pensyjnem (Dz. Ust. Rz. P. 1921, Nr. 59, poz. 370).

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. Nr. 59 poz. 370 z 1921 r.).

Poz. 526.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 24 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej za pracę przy recepturze.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 8 października 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej za pracę przy recepturze — Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 604).

Poz. 527.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 29 sierpnia 1921 r.

o zawieraniu umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Kutna.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 528.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 30 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu ważności i zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 31 października 1921 roku w przedmiocie bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 683).

19 września Nr. 77. rok 1921

Poz. 529.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. w sprawie ochrony granic na województwa: nowogródzkie, wołyńskie i poleskie oraz na powiat grodzieński, województwa białostockiego.

Rozporządzeniem powyższem rozciągnięto na obszar województw wymienionych w tytule moc obow. rozporządzenia Rady Obrony Państwa z 20 lipca 1920 r. w przedmiocie ochrony granic (patrz poz. 426 z 1920 r.).

Poz. 530.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie zmian w rozporządzeniu z dnia 23 listopada 1920 r. o reorganizacji zarządu dóbr państwowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 114, poz. 752).

Uwzględniono w Nr. 114 poz. 752 z 1920 r. Nadto p. Nr. 20 poz. 106 z 1920 r.

Poz. 531.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 31 sierpnia 1921 r.

o utworzeniu okręgu szkolnego łódzkiego.

Na podstawie art. 2 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. Nr. 50 poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1. Tworzy się okrąg szkolny łódzki w granicach województwa łódzkiego z siedzibą kuratora w Łodzi.

§ 2. Organizację kuratorjum określi osobny regulamin.

§ 3. Zakres działania kuratora określa art. 4 cytowanej we wstępie ustawy.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 532.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 września 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach Towarzystwa akcyjnego budowy i eksploatacji dróg żelaznych dojazdowych w Królestwie Polskiem.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 3 listopada 1921 r. w sprawie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach „T-wa Akc. Budowy i Eksploatacji dróg żelaznych podjazdowych w Królestwie Polskiem" (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 655).

Poz. 533.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 września 1921 r.

w sprawie podwyższenia taryf na linjach Towarzystwa akcyjnego warszawskich dróg żelaznych dojazdowych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 25 października 1921 r. w sprawie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach Towarzystwa akcyjnego warszawskich dróg żelaznych dojazdowych (Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 634).

Poz. 534.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 13 września 1921 r.

w przedmiocie dalszego podwyższenia opłat za czynności urzędów miar na terytorjum b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 3 grudnia 1921 r. w przedmiocie zmiany wysokości opłat za czynności urzędów miar na obszarze b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 733).

Poz. 535.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 16 września 1921 r.

w przedmiocie ustalenia cen sprzedażnych spirytusu i wyrobów wódczanych, oraz opłat od nich na obszarach b. zaboru rosyjskiego i zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 1921 r. w przedmiocie opodatkowania spirytusu i wyrobów wódczanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 86 poz. 628).

24 września Nr. 78. rok 1921.

Poz. 536.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 września 1921 r.

w przedmiocie zmian w ogólnej taryfie towarowej.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 537.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 6 września 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na przewozy kolejami wąskotorowemi zmian i uzupełnień taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 538.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 12 września 1921 r.

w przedmiocie zmian i podwyższenia taryfy osobowej.

Pominięto ze względu na przepisy art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 539.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 9 września 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 27 października 1921 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej oraz wydawania środków leczniczych — Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 664).

Poz. 540.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Przemysłu i Handlu oraz Ministra Skarbu

z dnia 17 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie przepisów, ustalających warunki należenia do giełd towarowych w Polsce.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 16 marca 1926 r. o warunkach należenia do giełd towarowych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 179).

28 września Nr. 79. rok 1921.

Poz. 541.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 sierpnia 1921 r.

o rozciągnięciu na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego mocy obowiązującej ustaw z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu i z dnia 18 grudnia 1920 r. o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny.

Pkt. 1 § 1 utracił moc obowiązującą (p. Nr. 44 poz. 310 z 1919 r.).

Pkt. 2 § 1 uwzględniono w uwagach końcowych do poz. 36 z 1921 r.

Poz. 542.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 27 lipca 1921 r.

o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 16 czerwca 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 7 maja 1920 roku o likwidacji serwitutów na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Uchylone na mocy § 68 rozporządzenia Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 14 grudnia 1922 r. w przedmiocie wykonywania ustawy z dn. 7 maja 1920 r. ze zmianami wprowadzonemi ustawą z dn. 7 kwietnia 1922 r. o likwidacji serwitutów na terenie b. Królestwa Kongresowego (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 8 poz. 49).

Poz. 543.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 5 sierpnia 1921 r.

w sprawie uzupełnienia rozporządzenia z dnia 22 lipca 1920 r., zawierającego przepisy wykonawcze dla obszaru b. zaboru rosyjskiego w przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn.

Uchylone na mocy § 111 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Poczt i Telegrafów z dnia 25 sierpnia 1923 r., zawierającego przepisy wykonawcze dla obszaru b. dzielnicy rosyjskiej w przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 794).

Poz. 544.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 16 sierpnia 1921 r.

w sprawie rozszerzenia obowiązku ubezpieczenia urzędników prywatnych.

Utraciło moc obow. (p. art. 169 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 911).

Poz. 545.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 31 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Białegostoku.

Urt. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 546.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 31 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie przekazania starostom w Brześciu Litewskim, w Pińsku i w Łunińcu przeprowadzenia ustawy z dnia 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dz. Ust. R. P. Nr. 92, poz. 498) w zastępstwie i na rachunek zarządów gmin miast: Brześcia Litewskiego, Pińska i Łunińca oraz w sprawie spisu, najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w tychże gminach.

Utr. moc obow. (p. uwagę pod poz. 545).

Poz. 547.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 31 sierpnia 1921 r.

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Nowego Sącza.

Utr. moc obow. (p. uwagę pod poz. 545).

Poz. 548.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 3 września 1921 r.

w przedmiocie wyboru rady nadzorczej Polskiej Dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych na terenie b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 75 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 410).

Poz. 549.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 7 września 1921 r.

o poborze pierwszej raty wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 55 ustawy z dnia 16 grudnia 1921 r. o poborze nadzwyczajnej daniny państwowej — Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 1 z 1922 r.).

Poz. 550.

OBWIESZCZENIE

z dnia 20 czerwca 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłki druku w ustawie z dnia 17 marca 1921 r. „Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej".

Uwzględniono w Nr. 44 poz. 267.

30 września Nr. 80. rok 1921.

Poz. 551.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 20 września 1921 r.

o wykonaniu ustawy z dnia 2 lipca 1921 r. o podatku giełdowym na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 grudnia 1923 r. o wykonaniu ustawy z dnia 2 lipca 1921 r. o podatku giełdowym — Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1116.

Poz. 552.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 21 września 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu zgłoszenia i złożenia kart do gry celem dodatkowego opodatkowania na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: grodzieńskiego, białowieskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego.

Wygasło z dniem 31 października 1921 r.

Poz. 553.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 września 1921 r.

o podwyższeniu taryfy osobowej na kolejach normalnotorowych.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 roku w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 554.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 września 1921 r.

o podwyższeniu zawartych w taryfie osobowej i bagażowej opłat za przewóz bagażu, przesyłek nadzwyczajnych oraz czasopism, broszur i książek.

Pominięto (p. poz. 553).

Poz. 555.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 24 września 1921 r.

o podwyższeniu odszkodowania za zaginięcie, uszkodzenie lub brak wagi bagażu.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z dn. 17 października 1921 r. w przedmiocie podwyższenia: a) opłat za przewóz kolejami normalnotorowemi bagażu, przesyłek nadzwyczajnych oraz czasopism, broszur i książek i b) odszkodowania za zaginięcie, uszkodzenie lub brak wagi bagażu — Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 625).

8 października Nr. 81. rok 1921.

Poz. 556.

U S T A W A

z dnia 1 lipca 1921 roku

w przedmiocie ratyfikacji konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Rumunji, podpisanej w Bukareszcie dnia 3 marca 1921 r.

Utraciła moc obowiązującą z powodu wygaśnięcia konwencji między Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Rumunji o przymierzu odpornem, podpisanej w Bukareszcie dnia 3 marca 1921 r.

Poz. 557.

K O N W E N C J A

o przymierzu odpornem między Polską a Rumunją

z dnia 3 marca 1921 r.

(Tekst konwencji i protokół pominięto).

Wygasła z dniem 3 kwietnia 1926 r. (p. protokół do traktatu gwarancyjnego między Polską a Rumunją, podpisany w Bukareszcie dnia 26 marca 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 117 z 1927 r.).

Poz. 558.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 sierpnia 1921 r.

o ustaleniu opłaty za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych, w gmachach państwowych lub przez Państwo wynajęte.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 8 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924, nadto p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 października 1924 r. o opłatach za mieszkania zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych w budynkach państwowych przez Skarb Państwa wynajętych lub administrowanych — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 849).

Poz. 559.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 września 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 15 lipca 1920 roku, o wykonaniu reformy rolnej na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 97 pkt. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej — Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 1 z 1926 r.).

Poz. 560.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 15 września 1921 r.

w przedmiocie oznaczenia części Państwa, w których nadwyżki gruntu ponad 60 ha i 400 ha podlegają przymusowemu wykupowi na cele przeprowadzenia reformy rolnej.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. pkt. 1 art. 97 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej — Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 1 z 1926 r.).

Poz. 561.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Zdrowia Publicznego i Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 16 czerwca 1921 r.

w przedmiocie wykonywania nadzoru państwowego nad kasami chorych w zakresie lecznictwa.

Na mocy art. 97 — 99 i 105 ustawy z dn. 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 44 poz. 272) zarządza się, co następuje:

§ 1. Naczelnik (dyrektor) wojewódzkiego urzędu zdrowia jest *delegatem Ministerstwa Zdrowia Publicznego* do właściwego okręgowego urzędu ubezpieczeń, oraz w myśl art. 99 ustawy z d. 19 maja 1920 r. wchodzi w skład okręgowego urzędu ubezpieczeń i współdziała z nim w wykonywaniu nadzoru nad lecznictwem.

Delegatowi Ministerstwa Zdrowia Publicznego do okręgowego urzędu ubezpieczeń służy, z upoważnienia tegoż urzędu, prawo powierzania pewnych czynności, dotyczących wykonywania nadzoru nad lecznictwem kas chorych, poszczególnym podwładnym mu urzędnikom, a mianowicie: inspektorowi lekarskiemu, farmaceutycznemu i lekarzowi powiatowemu.

§ 2. *Delegat Ministerstwa Zdrowia Publicznego* do okręgowego urzędu ubezpieczeń korzysta ze wszelkich potrzebnych w zakresie jego działania sprawozdań, komunikatów i innych materjałów dotyczących działalności kas chorych w dziedzinie lecznictwa, któremi okręgowy urząd ubezpieczeń rozporządza.

§ 3. W wypadkach dostrzeżenia usterek, lub nieprawidłowości w działaniu kas chorych w dziedzinie lecznictwa, spraw zdrowotnych i higjeny społecznej, *delegat Ministerstwa Zdrowia Publicznego* w okręgowym urzędzie ubezpieczeń ma prawo, w granicach zasadniczej ustawy sanitarnej, stawiać wnioski, które winny być uwzględnione w zarządzeniach okręgowego urzędu ubezpieczeń w granicach jego kompetencji.

§ 4. Do czasu powołania okręgowych urzędów ubezpieczeń, wykonywanie państwowego nadzoru nad lecznictwem kas chorych należy do *delegata Ministerstwa Zdrowia Publicznego* w głównym urzędzie ubezpieczeń, któremu, z upoważnienia tegoż urzędu służy prawo powierzania pewnych czynności nadzorczych naczelnikom (dyrektorom) wojewódzkich urzędów zdrowia, w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia.

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Rozciągnięto na powiat wileński § 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej i Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 22 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 768).

Poz. 562.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 23 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie zawieszenia stosowania przepisów, dotyczących cen maksymalnych na przetwory naftowe.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 1923 r. w przedmiocie zniesienia sekwestru ropy z przetworów naftowych (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 81).

Poz. 563.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 18 września 1921 r.

w sprawie dniowego i wyjezdnego sędziów niezawodowych i ławników w b. dzielnicy pruskiej.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1923 r. o dietach dziennych i kosztach podróży ławników i sędziów niezawodowych przy izbach karnych w województwach: poznańskiem i pomorskiem (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 199).

Poz. 564.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 22 września 1921 r.

o zmianie rozporządzenia b. austr. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 21 marca 1873 Dz. P. P. L. 37 o egzaminach lekarzy i weterynarzy dla uzyskania stałej posady w publicznej służbie zdrowia przy urzędach administracyjnych i rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 16 czerwca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 55 poz. 344).

Utraciło moc obowiązującą (p. § 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 marca 1926 r. o ustaleniu wymagań od kandydatów na stanowiska urzędników kategorji I w państwowej służbie weterynaryjnej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 187, nadto p. § 18 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i o egzaminie sanitarnym dla kandydatów na stanowiska administracyjnych urzędników lekarskich i farmaceutycznych I kategorji w państwowej służbie zdrowia — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 139).

Poz. 565.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 26 września 1921 roku

w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności nabywania niektórych lekarstw.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 4 listopada 1921 r. w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności nabywania niektórych lekarstw — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 698).

Poz. 566.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 września 1921 roku

w przedmiocie odwołania zawieszenia odpowiedzialności za całość przesyłek na kolejach okręgów wileńskiego i rówieńskiego.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe (p. nadto poz. 579).

14 października Nr. 82. rok 1921.

Poz. 567.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 30 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej rozporządzenia o poborze opłat stemplowych, dekretu o opłacie od podań i świadectw urzędowych, art. 6 — 10 ustawy o podwyższeniu i zrównaniu stawek przy niektórych opłatach stemplowych oraz ustaw o opłatach stemplowych od ubezpieczeń, od weksli i od sprzedaży przedmiotów zbytku na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego.

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 16 poz. 93) — zarządza się co następuje:

§ 1. Na województwa: nowogródzkie, poleskie, wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozciąga się moc obowiązującą:

Przepisy, rozciągnięte tem rozporządzeniem, utraciły moc obowiązującą (patrz art. 171 pkt. 9 ustawy z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych —Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570 oraz poz. 145 z 1919 r. i poz. 498, 509, 553, 528 z 1920 r.).

Jednocześnie uchyla się rozporządzenia: komisarza generalnego ziem wschodnich z dnia 28 maja i 23 października 1919 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 5 p. 34 i Nr. 26 p. 273) i komisarza naczelnego ziem Wołynia i frontu podolskiego z dnia 28 mają 1920 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. i Fr. P. Nr. 13 p. 141) w przedmiocie opłaty stemplowej od podań i zaświadczeń urzędowych, rozporządzenie Komisarza generalnego ziem wschodnich z dnia 25 lutego 1920 r. (Dz. U. Z. C. Z. W. Nr. 62 p. 433), dotyczące opłat skarbowych od umów ubezpieczeniowych, oraz rozporządzenie komisarza generalnego ziem wschodnich z dnia 5 listopada 1919 r. w sprawie opłat skarbowych od umów, dotyczących sprzedaży lasów (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 30 poz. 322).

Przytoczono z uwzględnieniem rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 6 marca 1922 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzenia b. Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich w sprawie opłat skarbowych od umów, dotyczących sprzedaży lasów (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 171).

§ 2 utracił moc obowiązującą jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą w miesiąc po ogłoszeniu.

Poz. 568.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 roku

w przedmiocie zaliczek na poczet podatku obrotowego, obowiązującego w b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 125 pkt. c ustawy z dnia 14 maja 1923 r. w przedmiocie państwowego podatku przemysłowego — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 412).

Poz. 569.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 r.

w sprawie zniesienia urzędu elektryfikacyjnego.

Na mocy artykułów 13, 15 i 18 dekretu o tymczasowej organizacji władz naczelnych (Dz. Pr. z r. 1918 Nr. 1 poz. 1) zarządza się co następuje:

§ 1. Urząd elektryfikacyjny Ministerstwa Przemysłu i Handlu znosi się. Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 marca 1919 r. w przedmiocie organizacji i zakresu działania urzędu elektryfikacyjnego (Monitor Polski Nr. 64 z 1919 r.).

§ 2. Do zakresu działania Ministra Robót Publicznych przechodzą wszelkie sprawy w dziedzinie elektryfikacji i gospodarki elektrycznością, a w szczególności: studja nad wyzyskaniem naturalnych źródeł energji i projekty z zakresu elektryfikacji; studja nad elektryfikacją i nad budową i eksploatacją kolei i kolejek elektrycznych w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych; uprawienia (koncesje) na zakłady elektryczne; kontrola nad zakładami elektrycznemi i inspekcja elektryczna; wydawanie przepisów i norm technicznych dla urządzeń elektrycznych; opinjowanie dla władz państwowych i instytucji samorządowych w sprawach, związanych z elektryfikacją i z przemysłem elektrycznym; przygotowanie projektów ustaw w powyższych sprawach, oraz współdziałanie z ministerstwami, zainteresowanemi w tych sprawach.

§ 3. Sprawy, wyszczególnione w § 2, załatwiać będzie osobny wydział Ministerstwa Robót Publicznych niewłączony do żadnego departamentu.

§ 4. W zakresie kompetencji *Ministra Przemysłu i Handlu* pozostają:

1) zarząd państwowy nad elektrowniami;

2) wykonanie ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej (Dz. Ust. Nr. 70 poz. 466), a w szczególności załatwianie czynności, powierzonych urzędowi elektryfikacyjnemu rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29 września 1920 r. w przedmiocie wykonania rzeczonej ustawy (Dz. Ust. Nr. 98 poz. 653);
3) sprawy kredytów rządowych na zakup materjałów elektrotechnicznych;
4) sprawy taryf celnych, dotyczących przemysłu elektrotechnicznego.

§ 5. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrom Robót Publicznych oraz Przemysłu i Handlu

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. ustawę z dnia 6 maja 1924 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 15 lipca 1920 r. o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 461).

Poz. 570.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 29 września 1921 r.

w przedmiocie zniesienia izby obrachunkowej Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej i przekazania jej agend Najwyższej Izbie Kontroli.

Pominięto jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 571.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT i TELEGRAFÓW

z dnia 12 sierpnia 1921 r.

w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne.

Uchylone na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 23 września 1921 r. w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 589).

Poz. 572.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 27 sierpnia 1921 roku

w sprawie ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków w ogrodnictwie.

Na mocy art. 6 lit d. ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej (Dziennik Praw Nr. 64 poz. 385) zarządza się co następuje:

§ 1. Ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków w ogrodnictwie w myśl 3 księgi Ordynacji Ubezpieczeniowej Rzeszy Niemieckiej z dnia 19 lipca 1911 r. przeprowadzać będzie Zakład Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie w Poznaniu.

§ 2. Prawa i obowiązki spółki ogrodniczej (Gärtnerei Berufsgenossenschaft) w Kassel, utworzonej w wykonaniu punktu 3 obwieszczenia Niemieckiej Rady Związkowej z dnia 10 października 1912 r. (Dziennik Centralny Rzeszy Niemieckiej str. 787) przechodzą na zakład ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie w Poznaniu, o ile działalność tej spółki rozciągała się na b. dzielnicę pruską.

§ 3. Uchyla się punkt 3 obwieszczenia niemieckiej Rady Związkowej z dnia 10 października 1912 r. (Dziennik Centralny Rzeszy Niemieckiej str. 787).

§ 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Poz. 573.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW PRZEMYSŁU i HANDLU oraz SKARBU

z dnia 31 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków maklerów na giełdach towarowych w Polsce.

Uchylone na mocy § 36 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 15 marca 1927 r. o powoływaniu i zwalnianiu oraz prawach i obowiązkach maklerów przysięgłych na giełdach towarowych (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 292).

Poz. 574.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 13 września 1921 roku

w przedmiocie likwidacji „Komendy Policji Państwowej dla b. Galicji".

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 575.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 18 września 1921 roku

w przedmiocie zmiany granic okręgu szkolnego lwowskiego i utworzenia okręgu szkolnego krakowskiego.

Na podstawie art. 2 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 50, poz. 304) zarządza się co następuje:

§ 1. Zmieniając częściowo ustęp 1 § 2-go rozporządzenia z dnia 8 lutego 1921 r. w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze b. Galicji (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 16, poz. 97) wydziela się z obszaru okręgu szkolnego lwowskiego obszar obejmujący województwo krakowskie i tworzy się w granicach tego województwa okrąg szkolny krakowski z siedzibą kuratora tego okręgu w Krakowie.

§ 2. Organizację kuratorjum określi osobny regulamin.

§ 3. Zakres działania kuratora oraz zakres działania i organizację rad szkolnych powiatowych, miejskich i miejscowych określają artykuły 4 i 7, cytowanej we wstępie ustawy, oraz §§ 3 i 5 — 19 rozporządzenia z dnia 8 lutego 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 16 poz. 97).

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(p. rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 marca 1926 r. o zmianie granic okręgów szkolnych warszawskiego i krakowskiego — Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 234).

Poz. 576.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 21 września 1921 roku

o podwyższeniu taryfy osobowej i bagażowej na kolejach wąskotorowych dyrekcji kolei państwowych w Warszawie.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 577.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 21 września 1921 roku

o podwyższeniu taryfy osobowej i bagażowej na wąskotorowych kolejach państwowych i prywatnych, znajdujących się w zarządzie państwowym, położonych w obrębie dyrekcji kolei państwowych w Radomiu i Wilnie.

Pominięto (p. poz. 576).

Poz. 578.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAWIEDLIWOŚCI i SKARBU

z dnia 28 września 1921 r.

o uiszczaniu gotówką opłat sądowych w b. dzielnicy austrjackiej.

Utraciło moc obowiązującą, ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. poz. 143).

Poz. 579

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 września 1921 roku

w przedmiocie odwołania na kolejach okręgu wileńskiego i b. rówieńskiego wszelkich zawieszeń i ograniczeń w stosowaniu przepisów przewozowych, obowiązujących na kolejach polskich.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe (patrz poz. 315, 335 i 366 z 1920 r.).

Poz. 580.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 29 września 1921 roku

w przedmiocie zmian i uzupełnień w ogólnej taryfie towarowej.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 581.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 8 października 1921 roku

o przedłużeniu zapisów na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z roku 1920.

Wygasło z dniem 31 grudnia 1922 r. (p. § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 18 października 1922 r. o zamknięciu subskrypcji na 5% długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920 — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 863).

20 października Nr. 83. rok 1921.

Poz. 582.

U S T A W A

z dnia 4 października 1921 roku

w przedmiocie upoważnienia Ministra Skarbu do zaciągnięcia w Polskim Banku Krajowym pożyczki w kwocie 120.001.000 mk.

Pominięta jako zawierająca przepisy przejściowe (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) Państwowych Instytucji Kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 477).

Poz. 583.

USTAWA

z dnia 4 października 1921 roku

w przedmiocie podwyższenia gwarancji Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej za dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydawania obligacji komunalnych Polskiego Banku Krajowego.

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 14 grudnia 1921 r. w przedmiocie podwyższenia gwarancji Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej za dopełnienie przez Polski Bank Krajowy zobowiązań, wypływających z wydania obligacji komunalnych, obligacji kolejowych i z tytułu wkładek oszczędności — Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 769).

Poz. 584.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 września 1921 roku

w sprawie zniesienia monopolu handlu względnie sekwestru cukru i zaprowadzenia jednolitego podatku spożywczego od cukru na obszarze Rzeczypospolitej.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. nadto art. 59 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 września 1927 r. o opodatkowaniu cukru — Dz. U. R. P. Nr. 81 poz. 700).

Poz. 585.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 września 1921 roku

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego mocy obowiązującej dekretu z dnia 31 października 1918 roku o opiece nad zabytkami sztuki i kultury.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 16 poz. 36 z 1918 r.).

Poz. 586.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 25 sierpnia 1921 roku

w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków maklerów na giełdach pieniężnych w Polsce.

Uchylone na mocy § 37 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 20 kwietnia 1923 r. w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków maklerów na giełdach pieniężnych w Polsce (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 372).

Poz. 587.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 7 września 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie podwyższenia opłat probierczych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 grudnia 1921 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie podwyższenia opłat probierczych — Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 790).

Poz. 588.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 10 września 1921 roku

w sprawie podwyższenia wynagrodzenia sędziów i podprokuratorów komisoryjnych przy sądach okręgowych oraz zastępców podprokuratorów przy sądach powiatowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów — Dz. U. R. P. Nr. 134 poz. 1107).

Poz. 589.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 23 września 1921 roku

w sprawie podwyższenia opłat za telegramy zagraniczne.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 44 poz. 310 z 1919 r.).

Poz. 590.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Aprowizacji i Spraw Wewnętrznych

z dnia 1 października 1921 roku

w sprawie przekazania komisarjatów Ministerstwa Aprowizacji przy magistratach m. st. Warszawy i m. Łodzi Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Pominięto jako zawierające przepisy przejściowe.

Obecnie istnieje Wydział Aprowizacyjny przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, a przy Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy Oddział walki z lichwą.

Poz. 591.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 4 października 1921 roku

w sprawie zmiany opłat pocztowych za paczki do Czechosłowacji i do Austrji.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 589).

Poz. 592.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 8 października 1921 roku

w przedmiocie zmiany przepisów o notarjacie w b. dzielnicy pruskiej.

Na podstawie art. 6 p. d. ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw P. P. Nr. 64 poz. 385) zarządzam w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości co następuje:

§ 1. Uchyla się rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 11 października 1919 r. zmieniające niektóre przepisy o notarjacie w b. dzielnicy pruskiej (Tygodnik Urzędowy Nr. 57 poz. 132).

§ 2. Pruska ustawa o sądownictwie dobrej woli z dnia 21 września 1899 r. (Zbiór ustaw str. 249 i nast.) ulega następującym zmianom:

1. Jako art. 77 wstawia się przepis:

„Notarjuszem w b. dzielnicy pruskiej może być mianowany ten, kto posiada uzdolnienie do sprawowania urzędu sędziowskiego w tej dzielnicy".

2. Art. 78 otrzymuje brzmienie:

„Minister Sprawiedliwości mianuje notarjuszów odwołalnie lub na pewien przeciąg czasu.

Tego, który już dwukrotnie odwołalnie lub na pewien przeciąg czasu był mianowany notarjuszem, może Minister Sprawiedliwości mianować dożywotnio notarjuszem".

3. Zdanie pierwsze art. 81 otrzymuje następujące brzmienie:

„O ile notarjusz w chwili mianowania nie jest już polskim urzędnikiem państwowym, winien złożyć przed Prezesem Sądu Okręgowego, w okręgu którego wyznaczono mu siedzibę urzędową, lub przed sędzią wyznaczonym przez owego Prezesa, przysięgę służbową w rocie przepisanej w art. 1 pod lit. b. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1919 r. w przedmiocie nowego tekstu roty przysięgi dla ministrów, urzędników i sędziów (Dz. Ust. Nr. 89 poz. 486)."

4. Skreśla się ustęp drugi art. 89.

5. Zdanie pierwsze i drugie ustępu drugiego art. 99 otrzymują następujące brzmienie:

„Zastępca musi posiadać uzdolnienie do sprawowania urzędu sędziowskiego w b. dzielnicy pruskiej. Winien on przed rozpoczęciem zastępstwa przedłożyć Prezesowi Sądu Okręgowego swój podpis, którego zamierza używać przy wykonywaniu czynności notarjalnych, oraz winien, o ile nie jest już polskim urzędnikiem państwowym, złożyć przysięgę służbową przed Prezesem Sądu Okręgowego lub przed sędzią, wyznaczonym przez owego Prezesa."

§ 3. Rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 9 listopada 1919 r. w przedmiocie mianowanych przez Ministra b. Dzielnicy Pruskiej notarjuszów (Tygodnik Urzędowy Nr. 62 poz. 146) pozostaje nadal w mocy.

§ 4. Mianowani przez Ministra b. Dzielnicy Pruskiej notarjusze, o ile uzyskują nominację po myśli niniejszego rozporządzenia, są zwolnieni od ponownego składania przysięgi służbowej.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze byłej dzielnicy pruskiej i wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1921 roku.

(p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 593.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 października 1921 roku

w przedmiocie zmian i uzupełnień przepisów przewozowych, stanowiących część I taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Utr. moc obow. (p. poz. 414).

22 października Nr. 84. rok 1921.

Poz. 594.

U S T A W A

z dnia 4 października 1921 roku

w przedmiocie obciążeń hipotecznych w walucie zagranicznej polskich statków handlowych morskich.

Art. 1. W celu zapoczątkowania i spotęgowania rozwoju ojczystej marynarki handlowej, jako też w celu ułatwienia obywatelom polskim nabywania statków handlowych morskich upoważnia się Rząd do udzielania osobom fizycznym i prawnym zezwolenia na obciążenie hipoteczne należących do nich polskich statków handlowych morskich w walucie zagranicznej.

Art. 2. Zobowiązania te mogą być zaciągane na przeciąg czasu nie dłuższy niż lat 15.

Art. 3. Zezwolenia udziela Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 4. Zobowiązania, zaciągnięte na mocy niniejszej ustawy w walucie zagranicznej, jako też ich wszystkie przynależytości nie podlegają przymusowemu przerachowaniu na obecną lub przyszłą walutę polską.

Art. 5. W wypadkach, powodujących utratę praw polskiego statku handlowego morskiego, zobowiązania hipoteczne w walucie zagranicznej winny być pokryte przez właścicieli statku niezwłocznie, o czem przy zaciągnięciu zobowiązania wnieść należy odpowiednie zastrzeżenie w księdze rejestru polskich statków morskich.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych oraz z Ministrem Skarbu.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia; jednocześnie tracą moc obowiązującą przepisy sprzeczne z jej postanowieniami.

Poz. 595.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 września 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. o likwidacji majątków prywatnych w wykonaniu traktatu pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r.

Uchylone na mocy § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1925 r. o wykonaniu ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. „o likwidacji majątków prywatnych" w wykonaniu Traktatu Pokoju, podpisanego w Wersalu dnia 28 czerwca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 357).

Poz. 596.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 października 1921 r.

o zniesieniu akcyzy od gilz i bibułek papierosowych.

Na mocy *ustawy z dnia 10 maja 1921 r. o regulowaniu podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 41, poz. 248)* — Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Uchyla się moc obowiązującą art. 1057^{1}—^{34} rosyjskich ustaw akcyzowych (Zb. Pr. Ces. Ros. t. V. uzup. 1912 r.) oraz wszelkich innych

przepisów, wydanych w przedmiocie poboru akcyzy od gilz i bibułek papierosowych czy to przez rządy okupacyjne, czy też przez rząd polski.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 listopada 1921 r.; począwszy od tego dnia zaprzestaje się w b. zaborze rosyjskim poboru tej akcyzy.

§ 3 pominięto, jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

Ustawa z dn. 10 maja 1921 r. wygasła z dniem 31 grudnia 1923 r. (p. poz. 248).

Rozciągnięto na Ziemię Wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 26 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 351).

Poz. 597.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 10 września 1921 r.

w sprawie zwrotu kosztów i odszkodowania za stratę czasu dla sędziów pokoju w b. dzielnicy pruskiej.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 kwietnia 1923 r. w sprawie zwrotu kosztów i odszkodowania za stratę czasu dla sędziów pokoju w okręgach sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 291).

Poz. 598.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 13 września 1921 roku

o podwyższeniu taryfy za czynności związane z badaniem urządzeń, wymagających nadzoru technicznego.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1924 r. o wysokości opłat pobieranych przez stowarzyszenie dozoru kotłów w Poznaniu za sprawdzanie urządzeń wymagających dozoru — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 729).

Poz. 599.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 17 września 1921 roku

w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie dokonywania rachunków pomiędzy kasami chorych b. dzielnicy pruskiej a Skarbem Państwa.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw 64 poz. 385) i art. 102 usta-

wy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. Ust. Nr. 44 poz. 272) postanawia się co następuje:

(p. art. 3 ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

§ 1. Celem dokonywania rachunku pomiędzy kasami chorych a Skarbem Państwa na podstawie art. 48 ustawy o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby z dnia 19 maja 1920 r. (Dziennik Ust. Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 44 poz. 272) co do świadczeń udzielanych w myśl art. 30 ustęp I lit. b i c, art. 33 ust. I lit. c i art. 36 ustęp I tejże ustawy, kasy chorych na terytorjum byłej dzielnicy pruskiej będą przedstawiać właściwym urzędom ubezpieczeń wykazy podług wzorów wydanych przez Ministerstwo *b. Dzielnicy Pruskiej.*

§ 2. Wykazy winny być przedkładane za wypadki, w których świadczenia zostały już całkowicie udzielone, co pół roku: po 1 lipca i po 1 stycznia.

Pierwszy okres obejmuje czas od 1 października 1920 r. do 30 czerwca 1921 r.

Wykazy winny być zestawiane oddzielnie dla położnic a oddzielnie dla innych osób.

Wraz z wykazem winny być przedkładane dokumenty dowodowe, mianowicie: metryki, poświadczenia akuszerek co do karmienia przez położnicę i kwity. Zarząd kasy chorych winien poświadczyć, że położnice były członkami kasy w czasie, przewidzianym w art. 30 ustęp 2 wzgl. art. 31 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. oraz, że wysokość świadczeń odpowiada odnośnej grupie zarobkowej względnie, że położnice należą do rodzin członków obowiązkowo ubezpieczonych i że wszystkie warunki, przewidziane w art. 33 ustawy z 19 maja 1920 r., zostały wypełnione.

§ 3. Urzędy ubezpieczeń zbadają przedłożone im wykazy. Jeżeli wykazane świadczenia odpowiadają przepisom ustawy z dnia 19 maja 1920 r. i statutu odnośnej kasy, urząd ubezpieczeń stwierdzi to poświadczeniem na wykazie i wyasygnuje kwotę, którą należy wypłacić kasie chorych przez właściwą kasę skarbową.

Wykaz świadczeń z asygnacją urząd ubezpieczeń przesyła kasie skarbowej celem wypłacenia wyasygnowanej kwoty.

Dokumenty dowodowe przechowują urzędy ubezpieczeń, kasy chorych zaś winny przechowywać numerowane bruljony wykazów w osobnej teczce.

§ 4. Jeśli urząd ubezpieczeń uważa za nieuzasadnione uprawnienia do świadczeń lub wysokość tychże, skreśla podaną w wątpliwość pozycję i poprawia odpowiednio kwotę łączną. O słuszności zakwestjonowania rozstrzyga ostatecznie na wniosek kasy chorych właściwy wyższy urząd ubezpieczeń. Po rozstrzygnięciu wyższego urzędu ubezpieczeń kasa chorych umieszcza zakwestjonowany wydatek w następnym wykazie, jeśli wyższy urząd ubezpieczeń uznał uprawnienie do poboru lub wysokości świadczeń.

§ 5. Kasy skarbowe winny wypłacać kasom chorych kwoty, wyasygnowane przez urzędy ubezpieczeń, i donosić najpóźniej do 1 marca każdego roku *Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej* o wysokości wypłat, uskutecznio-

nych na mocy niniejszego rozporządzenia za rok ubiegły.

§ 6. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

(p. uwagę do wstępu).

Poz. 600.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 1 października 1921 r.

w przedmiocie podjęcia ruchu paczkowego między Polską a Szwajcarją.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 601.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 4 października 1921 r.

w sprawie opłat za rewizje kotłów parowych wykonywane na podstawie zlecenia władz przez stowarzyszenie dozoru kotłów w Poznaniu.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 18 sierpnia 1922 r. o wysokości opłat za dozór nad kotłami parowemi właścicieli prywatnych, wykonywany przez stowarzyszenie dozoru kotłów w Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 675).

Poz. 602.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 5 października 1921 r.

w sprawie opłat za filmy kinematograficzne.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 grudnia 1921 roku w sprawie opłat za rozpatrzenie film kinematograficznych (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 732).

Poz. 603.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 8 października 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w sprawie zmiany § 5-go rozporządzenia z dnia 4 grudnia 1920 r. w przedmiocie załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dnia 3 lipca 1923 r.

w sprawie zmiany § 5 rozporządzenia z dnia 4 grudnia 1920 r. w przedmiocie załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi w brzmieniu ustalonem rozporządzeniem z dnia 8 października 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 534).

Poz. 604.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 października 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej za pracę przy recepturze.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 12 listopada 1921 roku w przedmiocie taksy aptekarskiej za pracę przy recepturze — Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 688).

Poz. 605.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 5 października 1921 r.

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Siedlec.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 22 ustawy z dnia 4 kwietnia 1922 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 264).

Poz. 606.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 października 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy osobowej na linjach Towarzystwa akcyjnego łódzkich wąskotorowych elektrycznych kolei dojazdowych.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 607.

OBWIESZCZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 29 września 1921 r.

w sprawie sprostowania omyłki w rozporządzeniu Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 12 sierpnia 1921 r. o wyborach do sejmików powiatowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Uwzględniono w Nr. 71 poz. 492.

29 października Nr. 85. rok 1921.

Poz. 608.

U S T A W A

z dnia 18 października 1921 r.

zmieniająca art. 36 Ustawy Konstytucyjnej z dn. 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 73 poz. 497).

Uwzględniono w Nr. 73 poz. 497 z 1920 r.

Poz. 609.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 września 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia opłaty za karty statystyczne, ustanowionej rozporządzeniem z dnia 18 października 1920 r. w sprawie organizacji statystyki ruchu naturalnego ludności.

Utraciło moc obowiązującą (p. § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lutego 1923 r. w przedmiocie podwyższenia opłaty za wypełnione karty statystyczne, dotyczące ruchu naturalnego ludności — Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 104).

Poz. 610.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 r.

w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 34 ustawy z dnia 12 czerwca 1924 r. o opodatkowaniu piwa — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 635).

Poz. 611.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 r.

w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 610).

Poz. 612.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 r.

o zmianie niemieckiej ustawy z dn. 26 lipca 1918 r. o opodatkowaniu piwa.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 610).

Poz. 613.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego mocy obowiązującej dekretu z dnia 7 lutego 1919 roku w przedmiocie przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu przymusowem na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych lądowych i wodnych oraz wszelkich urządzeń użyteczności publicznej.

Rozporządzeniem powyższem rozciągnięto na obszar województw wymienionych w tytule moc obowiązującą dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów tymczasowych o wywłaszczeniu przymusowem na użytek dróg żelaznych i innych dróg komunikacyjnych lądowych i wodnych oraz wszelkich urządzeń użyteczności publicznej (patrz uwagi końcowe do poz. 162 z 1919 r.) tudzież moc obowiązującą rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 26 sierpnia 1919 r., z dnia 24 stycznia 1920 r. i z dnia 15 stycznia 1921 r. w przedmiocie wywłaszczeń nieruchomości i ograniczenia praw własności, dokonanych przez b. władze okupacyjne na użytek dróg komunikacyjnych. Te trzy ostatnie rozporządzenia wygasły przez upływ zawartych w nich terminów (patrz uwagę do poz. 425 z 1919 r.), przedłużonych rozporządzeniem, zacytowanem pod poz. następną (614), do dnia 1 stycznia 1924 r.

Poz. 614.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 września 1921 r.

w przedmiocie wywłaszczeń nieruchomości i ograniczenia praw własności, dokonanych przez b. władze okupacyjne na użytek dróg komunikacyjnych.

Wygasło z dniem 1 stycznia 1924 r.

Poz. 615.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 października 1921 r.

o podwyższeniu podatku od tytoniu i od wyrobów tytoniowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 61 ustawy z dnia 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym — Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 409).

Poz. 616.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

z dnia 12 października 1921 r.

do ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 39 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 706).

Poz 617.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 8 września 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia dopłaty (agio) do cła.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 lipca 1922 r. w przedmiocie mnożnika celnego normalnego i ulgowego (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 612).

Poz. 618.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 9 września 1921 r.

w przedmiocie zniesienia przymusowej gospodarki drzewem opałowem i cen maksymalnych na drzewo opałowe.

Na podstawie dekretu Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 7 stycznia 1919 r. oraz art. 6 lit. a) i b) ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw Nr. 64 poz. 385) zarządza się co następuje:

§ 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia znosi się przymusową gospodarkę drzewem opałowem i ceny maksymalne na drzewo opałowe w b. dzielnicy pruskiej.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą:

Rozporządzenie z dnia 9 sierpnia 1920 w sprawie przymusowego przygotowania i rozdziału drzewa opałowego w lasach na rok gospodarczy 1920/21 (Dz. Urzęd. Min. b. Dz. Pr. Nr. 52 poz. 422), oraz dodatkowe rozporządzenia w tym przedmiocie z dnia 27 listopada 1920 (Dz. Urzęd. Min.

b. Dz. Pr. Nr. 78 poz. 525) i z dnia 25 lutego 1921 r. (Dz. Urzęd. Min. b. Dz. Pr. Nr. 11 poz. 62).

Ustęp końcowy pominięto jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 619.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 19 września 1921 r.

w przedmiocie ustawy o urzędach rozjemczych.

Wygasło z dniem 1 kwietnia 1923 r.

Poz. 620.

ROZPORZĄDZENIE PREZESA NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

z dnia 29 września 1921 r.

w przedmiocie utworzenia okręgowej izby kontroli w Poznaniu.

Na podstawie art. 27 ustawy o kontroli państwowej z dnia 3 czerwca 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 51, poz. 314) zarządza się w porozumieniu z Prezydentem Ministrów i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej co następuje:

§ 1. Tworzy się okręgową izbę kontroli państwowej z siedzibą w Poznaniu, jako organ Najwyższej Izby Kontroli, jej bezpośrednio podległy.

§ 2. Terytorjalny zakres działania tej izby rozciąga się na województwa: poznańskie i pomorskie.

§ 3. Do zakresu zadań tej izby należy wykonywanie kontroli państwowej na zasadach wyłuszczonych w powołanej we wstępie ustawie.

§ 4. Okręgowa izba kontroli w Poznaniu przejmuje w granicach swej kompetencji dotychczasowe agendy Izby Obrachunkowej Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej wraz z kredytami przeznaczonemi na utrzymanie izby do końca r. 1921, oraz personel tejże, inwentarz i archiwa.

§ 5. Wykonanie niniejszego rozporządzenia należy do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w porozumieniu *z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej.*

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1921 roku.

(p. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

Poz. 621.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 października 1921 r.

w przedmiocie prowadzenia przez apteki na terenie b. zaboru austrjackiego ksiąg receptowych.

Na mocy art. 2 p. 13 i art. 10 zasadniczej ustawy sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 63, poz. 371) oraz § 7 austrjackiej ustawy z dnia 18 grudnia 1906 r. (Dz. U. P. Nr. 5 z 1907 r.) zarządzam co następuje:

§ 1. Kierownicy aptek publicznych oraz domowych aptek obowiązani są do prowadzenia, podług załączonego wzoru, księgi receptowej, do której winni wciągać odpisy wszystkich wydawanych recept, oznaczając je kolejnemi liczbami. Kolejne liczby księgi receptowej winny być wystawiane na oryginałach recept.

§ 2. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia karani będą w myśl § 41 ustawy z dnia 18 grudnia 1906 r. (Dz. U. P. Nr. 5 z 1907 r.), oraz ogólnych przepisów karnych.

§ 3. Niniejsze rozporządzenie obowiązuje na terenie b. zaboru austrjackiego i wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1921 r.

WZÓR KSIĘGI RECEPTOWEJ.

Liczba bieżąca	Data przyrządzenia lekarstwa	Data wydania lekarstwa	Treść recepty	Cena pobrana	
				Mk.	*fen.*

Poz. 622.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 10 października 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Poczt i Telegrafów w przedmiocie zmiany przepisów o odbieraniu i nadawaniu sądowych przesyłek pocztowych w b. dzielnicy austrjackiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministrów: Sprawiedliwości, Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 4 marca 1924 r. w przedmiocie zmiany przepisów o odbieraniu i nadawaniu sądowych przesyłek pocztowych oraz niektórych przepisów instrukcji sądowej i instrukcji dla organów wykonawczych w b. dzielnicy austrjackiej — Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 464).

Poz. 623.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu i b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 12 października 1921 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 1921 r. o zniesieniu monopolu handlu względnie sekwestru cukru i wprowadzeniu jednolitego podatku spożywczego od cukru na obszarze Rzeczypospolitej.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 584).

Poz. 624.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 października 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 625.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 października 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia: a) opłat za przewóz kolejami normalnotorowemi bagażu, przesyłek nadzwyczajnych oraz czasopism, broszur i książek i b) odszkodowania za zaginięcie, uszkodzenie lub brak wagi bagażu.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 626.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 22 października 1921 r.

o podwyższeniu opłat za doręczenia w sprawach cywilnych na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Na zasadzie art. 34 ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 r. (Nr. 112 dz. p. p.) zarządzam w porozumieniu z Ministrem Skarbu:

§ 1. Opłatę za doręczenie w sprawach cywilnych, spornych i niespornych, wynoszącą obecnie 2 mk., podwyższa się do wysokości każdoczesnej opłaty pocztowej za list polecony najniższej wagi *czyli obecnie do 25 mk.*

§ 2. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 11 listopada 1921 r.

Poz. 627.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 października 1921 r.

w przedmiocie utrzymywania na składzie przez apteki surowic i szczepionek.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 20 lutego 1923 r. w przedmiocie utrzymywania na składzie przez apteki surowic i szczepionek (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 137).

31 października **Nr. 86.** rok 1921.

Poz. 628.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 października 1921 r.

w przedmiocie opodatkowania spirytusu i wyrobów wódczanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Utr. moc obow. (p. art. 96 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o monopolu spirytusowym — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 756).

Poz. 629.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH

z dnia 29 września 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 4 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 5 z dnia 12 stycznia 1921 r. poz. 23), wydanego w porozumieniu z tymiż Ministrami w sprawie zasiłków dla rodzin pełniących służbę w wojsku polskiem z poboru i ochotniczo.

Utraciło moc obowiązującą (patrz poz. 537 z 1920 r. i poz. 23 z 1921 r.).

Poz. 630.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 października 1921 r.

w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania, oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 24 czerwca 1922 r. w sprawie przepisów o kolejności przyjmowania ładunków, nadawanych do wysyłania oraz o wykonaniu planu przewozowego na zasadzie kolejności (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 477).

Poz. 631.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 22 października 1921 r.

o rozciągnięciu na przewozy kolejami wąskotorowemi zmian i uzupełnień taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

Poz. 632.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 22 października 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Kolei Żelaznych w przedmiocie zmiany § 2 rozporządzenia z dnia 13 lipca 1921 r. o wprowadzeniu wolnego handlu węglem kamiennym, koksem, węglem brunatnym i brykietami węglowemi.

Utraciło moc obowiązującą (p. Nr. 66 poz. 429 z 1921 r.).

Poz. 633.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 24 października 1921 roku

uzupełniające rozporządzenie o aplikacji sądowej.

Pominięto, ponieważ traci moc obow. z dniem 1 stycznia 1929 r. (p. art. 297 pkt. 34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 lutego 1928 r.— Prawo o ustroju sądów powszechnych — Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93).

Poz. 634.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 25 października 1921 r.

w sprawie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach Towarzystwa akcyjnego warszawskich dróg żelaznych dojazdowych.

Pominięto ze względu na art. 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213).

8 listopada Nr. 87. rok 1921.

Poz. 635.

U S T A W A

z dnia 18 października 1921 r.

w przedmiocie uzupełnienia art. 3 ustawy tymczasowej z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych II instancji (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 65 poz. 395).

Utraciła moc obowiązującą (p. poz. 395 z 1919 r.).

Poz. 636.

U S T A W A

z dnia 18 października 1921 roku

w przedmiocie adnotacji hipotecznej zamiaru pozbycia nieruchomości drogą parcelacji.

Art. 1. Adnotacja hipoteczna zamiaru zbycia nieruchomości (§ 53 powszechn. ustawy o księgach gruntowych z dnia 25 lipca 1871 r. Nr. 95 austr. Dz. Pr.) będzie skuteczna przez lat trzy, licząc od dnia dozwolenia jej, jeśli zamierzone jest pozbycie przez parcelację danej nieruchomości za pośrednictwem instytucji, upoważnionej przez *Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego* (art. 2 punkt e. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r. Dz. Ust. Rz. P. Nr. 73, poz. 428).

P. poz. 706 z 1923 r.

Art. 2. Przepisy §§ 53—58 powszechnej ustawy o księgach gruntowych mają zastosowanie do przewidzianej w art. 1 niniejszej ustawy adnotacji z następującemi zmianami:

a) podanie o dozwolenie adnotacji, jako też o wykreślenie jej przed upływem lat trzech, winno być podpisane przez właściciela nieruchomości i przez instytucję, której przeprowadzenie parcelacji powierzone zostało;

b) uchwała dozwalająca adnotacji wymieni instytucję, której przeprowadzenie parcelacji powierzone zostało, i będzie doręczona tylko tej instytucji;
c) jedynie wymieniona w uchwale instytucja jest uprawniona do wnoszenia podań o wpisy hipoteczne ze stopniem dozwolonej adnotacji, przyczem nie jest obowiązana do składania uchwały dozwalającej adnotacji.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i obowiązuje w b. dzielnicy austrjackiej.

P. § 7 rozp. Ministra Reform Rolnych z 19 stycznia 1927 r. o udzielaniu instytucjom upoważnień do wykonywania parcelacji (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 229).

Poz. 637.

U S T A W A

z dnia 18 października 1921 r.

zmieniająca ustawę z dnia 26 lipca 1919 r. o utraconych tytułach na okaziciela (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67 poz. 406).

Uwzględniona w Nr. 67 poz. 406 z 1919 r.

Poz. 638.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 26 lipca 1921 r.

celem wykonania ustawy z dnia 14 czerwca 1921 r. w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państwowego podatku dochodowego i podatku majątkowego na rok podatkowy 1921.

Wygasło z końcem 1921 r.

Poz. 639.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 21 września 1921 r.

o ubezpieczeniu w zakładzie ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie w Poznaniu.

Na mocy art. 6 d. ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. Nr. 64, poz. 385) zarządza się co następuje:

§ 1. Wygasł z upływem terminu.
§ 2. Utracił moc obowiązującą jako zawierający przepisy przejściowe.
§ 3. Utracił moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 września 1924 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w sprawie przerachowania na złote kwot pieniężnych w ubezpieczeniu od wypadków w rolnictwie, obowiązującem w b. dzielnicy pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 810), z wyjątkiem ostatniego ustępu treści następującej:

w § 1006 zmienia się słowa *„jedna marka“* względnie *„dwie marki“* na *„dziesięć“* względnie *„dwadzieścia marek“*.

§ 4. Przywraca się moc obowiązującą § 936 ustęp 2 i 3 ordynacji ubezpieczeniowej Rzeszy Niemieckiej.

§ 5. Uchyla się następujące przepisy:

a) art. 4 rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 15 października 1920 r. w sprawie ubezpieczenia od wypadków w rolnictwie (Dz. Urzęd. b. Dz. Pr. r. 1921 Nr. 1, poz. 2);

b) rozporządzenie niemieckiej Rady Związkowej z dnia 11 stycznia 1917 r. o wyborach według ordynacji ubezpieczeniowej Rzeszy Niemieckiej (Dz. Ust. Rzeszy str. 39);

c) rozporządzenie Rady Związkowej Rzeszy Niemieckiej z dnia 30 września 1918 r. o ustaleniu rocznego zarobku w ubezpieczeniu od wypadków w rolnictwie (Dz. Ust. Rzeszy str. 1222).

§ 6. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Poz. 640.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 października 1921 r.

w przedmiocie wyrobu i obrotu specyfików farmaceutycznych.

Uchylone na mocy § 22 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1926 r. o wyrobie i obrocie specyfików farmaceutycznych (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 406).

Poz. 641.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 października 1921 r.

w przedmiocie prowadzenia przez apteki i składy materjałów aptecznych regestracji personelu fachowego.

Na mocy p. 17 art. 2 i art. 10 Zasadniczej Ustawy Sanitarnej z dnia 19 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 371) oraz art. 391 ros. ust. lekarskiej (Zb. pr. ros. tom XII wydanie 1905 r.) zarządza się co następuje:

§ 1. Zarządzający aptekami oraz składami materjałów aptecznych hurtowemi i detalicznemi (drogerjami) winni prowadzić w każdej aptece i składzie materjałów aptecznych książkę wykazu osobowego według załączonego wzoru.

§ 2. Do wykazu osobowego winni być wpisani: właściciel, zarządzający i cały personel fachowy.

W razie zmiany właściciela czy też przyjęcia lub ustąpienia zarządzającego i innych osób z pośród personelu fachowego do wykazu osobowego winna być wpisana właściwa adnotacja z wyszczególnieniem nazwiska, imienia, daty przyjęcia, względnie ustąpienia, posiadanych kwalifikacji i danych (dokumentów) jakiemi kwalifikacje te były udowodnione.

Adnotacje powyższe winny być wpisane do wykazu osobowego niezwłocznie po nastąpieniu zmian osobowych.

O każdej wpisanej do wykazu osobowego adnotacji, zarządzający apteką względnie składem materjałów aptecznych winien zawiadomić na

piśmie właściwy urząd wojewódzki nie później jak w ciągu 10 dni od chwili zaszłej zmiany i przesłać uwierzytelnione odpisy dokumentów, na których zasadzie dana osoba objęła aptekę lub skład materjałów aptecznych w posiadanie lub zarząd, względnie została przyjęta jako pracownik fachowy.

§ 3. Książka wykazu osobowego winna być okazywana na żądanie państwowych władz administracyjnych, uprawnionych do kontrolowania aptek i składów aptecznych.

§ 4. Osoba, wpisywana do księgi wykazu osobowego jednocześnie z wpisaniem, winna własnoręcznie wypełnić i podpisać oraz oddać do przechowania zarządzającemu apteką lub składem materjałów aptecznych kartę regestracyjną przepisanego wzoru.

§ 5. W listopadzie każdego roku zarządzający aptekami i składami materjałów aptecznych obowiązani są przesłać do właściwych urzędów wojewódzkich karty regestracyjne wszystkich osób, które w książce wykazu osobowego w dniu 1 listopada były wpisane.

§ 6. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia ulegną karze zgodnie z art. 103 ustawy lekarskiej (Zb. pr. ros. tom XIII) o ile w myśl ogólnych przepisów karnych nie podlegają surowszej karze.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na obszarze b. zaboru rosyjskiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie poprzednie rozporządzenia i przepisy, o ile są sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

Załącznik

do rozp. M. Z. P. z d. 8.X. 21 r. poz. 641.

WZÓR KSIĄŻKI WYKAZU OSOBOWEGO W APTEKACH I SKŁADACH MATERJAŁÓW APTECZNYCH.

Imię i nazwisko właściciela apteki lub składu materjałów aptecznych. Wyszczególnienie dokumentów, na których zasadzie posiada aptekę lub skład materjałów aptecznych. Data objęcia w posiadanie. Data wyzbycia się.	Imię i nazwisko zarządzającego apteką lub składem materjałów aptecznych. Wyszczególnienie dokumentów, na których zasadzie objął zarząd. Data objęcia zarządu. Data przekazania zarządu innej osobie.	Nazwisko pracujących w aptece lub składzie materjałów aptecznych.	Wyszczególnienie dokumentów, na których zasadzie zostali przyjęci do apteki lub składu materjałów aptecznych.	Odkąd pracują i kiedy wysłano raport o przyjęciu ich.	Odkąd przestali pracować i kiedy wysłano raport o ustąpieniu ich.

Rozciągnięto na powiaty: wileński, oszmiański, święciański, trocki i bracławski rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 20 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 977):

na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie i powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 27 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 288).

Poz. 642.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 września 1921 r.

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 września 1921 r. w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 34 ustawy z dn. 12 czerwca 1924 r. o opodatkowaniu piwa — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 635).

Poz. 643.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA SKARBU

z dnia 27 września 1921 r.

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 września 1921 r. w przedmiocie zmian w opodatkowaniu piwa na obszarze b. zaboru austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 34 ustawy z dn. 12 czerwca 1924 r. o opodatkowaniu piwa — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 635).

Poz. 644.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 18 października 1921 r.

o zniesieniu niektórych ograniczeń gospodarki mięsem.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Praw Nr. 64 poz. 385) oraz § 1 dekretu Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 13 listopada 1919 r. (Tyg. Urzęd. Nr. 62 str. 334) zarządza się co następuje:

Książki zakupu i sprzedaży bydła i mięsa.

§ 1. Uchyla się rozporządzenie z dnia 15 lutego 1920 r. w przedmiocie prowadzenia książek zakupu i sprzedaży bydła (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 8 poz. 66) oraz wszelkie dodatkowe do tegoż rozporządzenia wydane przepisy a mianowicie:

1) art. 6 rozporządzenia dodatkowego z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 38 poz. 345);
2) art. 2 i 5 rozporządzenia z dnia 3 lutego 1921 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 6 poz. 31).

Ograniczenia konsumcji mięsa.

§ 2. Uchyla się następujące postanowienia rozporządzenia z dnia 25 maja 1920 r. w przedmiocie gospodarki mięsnej (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 29 poz. 254):

1) art. 3,
2) art. 7, 8, 9, 10, 11, 13 ustęp 2 i 4, art. 14, i to art. 10 w brzmieniu, ustalonem art. 5 rozporządzenia z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 38 poz. 345), a art. 14 w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem z dnia 12 kwietnia 1921 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 16 poz. 103).

Ograniczenia transportu bydła.

§ 3. Znosi się ograniczenia transportu bydła, przepisane art. 15—26 rozporządzenia z dnia 25 maja 1920 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 29 poz. 254), o ile dotyczą one powiatów graniczących wyłącznie z b. dzielnicą rosyjską.

Przymusowy wykup bydła.

§ 4. Uchyla się rozporządzenie z dnia 20 sierpnia 1920 r. w przedmiocie przymusowego wykupu bydła rogatego (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 49 poz. 404) oraz art. 7 rozporządzenia z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 38 poz. 345) tudzież art. 3 i 4 rozporządzenia z dnia 3 lutego 1921 r. (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 6 poz. 31).

Procederowe wytwarzanie konserw mięsnych i handel domokrążny.

§ 5. Uchyla się art. 3 i 4 rozporządzenia z dnia 1 grudnia 1920 r. w przedmiocie gospodarki mięsem (Dz. Urzęd. Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej Nr. 78 poz. 528).

§ 6. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Poz. 645.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 18 października 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu wymiany oraz zwrotu Urzędowi pożyczek państwowych świadectw tymczasowych i obligacji 5% pożyczki państwowej z roku 1920.

Utr. moc obow. (p. § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych oraz konwersji rzeczonych pożyczek — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 274).

10 listopada Nr. 88. rok 1921.

Poz. 646.

USTAWA

z dnia 14 października 1921 r.

o udzielaniu koncesji na koleje żelazne prywatne.

Art. 1. Prawo do budowy i eksploatacji kolei żelaznych użytku publicznego z inicjatywy prywatnej i na koszt prywatny zależy: a) od przeprowadzenia studjów przedwstępnych za zezwoleniem władz, wskazanych w art. 2, b) od uzyskania koncesji na budowę i eksploatację kolei.

Art. 2. Zezwoleń na przeprowadzenie studjów przedwstępnych udziela Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

Art. 3. Koncesje na koleje żelazne, wskazane w art. 1, nadaje Prezydent Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra *Kolei Żelaznych*, przedstawiony w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

Minister *Kolei Żelaznych* ustala szczegółowe warunki techniczne każdej koncesji i wydaje dokumenty koncesyjne, zawierające również warunki finansowania, zarządu majątkiem i likwidacji przedsiębiorstw.

Art. 4. Prawo do pomocy ekonomicznej ze Skarbu Rzeczypospolitej przyznać można koncesjonarjuszowi jedynie w drodze ustawodawczej.

Art. 5. Otrzymanie zezwolenia na przeprowadzenie studjów przedwstępnych daje przedsiębiorcy prawo do przeprowadzenia tych studjów kosztem własnym, z warunkiem ścisłego stosowania się do istniejących ustaw i rozporządzeń.

Przedsiębiorcy w szczególności służy prawo wstępu na grunt obcy oraz dokonywania potrzebnych pomiarów i niwelacji za wynagrodzeniem przezeń szkód stąd powstałych.

Zezwolenie na studja przedwstępne nie nadaje prowadzącemu studja prawa pierwszeństwa w uzyskaniu właściwej koncesji, ani też żadnych uprawnień szczególnych, a także nie przesądza o wydaniu samej koncesji.

Art. 6. Zezwoleń na prowadzenie studjów przedwstępnych linji kolejowej w jednym i tym samym kierunku udzielać można różnym osobom. Zezwolenie takie jest uprawnieniem ściśle osobistem, nie może być odstąpione osobie trzeciej i ważne jest tylko na oznaczony w niem przeciąg czasu, który przedłużyć można tylko w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie.

Art. 7. Koncesji na budowę i eksploatację kolei żelaznych udziela się jedynie osobom godnym zaufania, zarówno fizycznym, jak prawnym,

po wykazaniu dostatecznych gwarancji sfinansowania i wykonania zamierzonego przedsięwzięcia kolejowego.

Szczegółowe warunki ubiegania się o nadanie koncesji ustala Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 8. Koncesja daje przedsiębiorcy prawo do wybudowania kolei na podstawie dołączonego do dokumentu koncesji planu generalnego i do eksploatacji kolei na warunkach, wskazanych w tym dokumencie.

Art. 9. Koncesji na budowę i eksploatację kolei żelaznych udziela się na określony przeciąg czasu, najwyżej na dziewięćdziesięcioletni.

Czas trwania koncesji rozpoczyna się od dnia ogłoszenia dekretu o nadaniu koncesji w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Siedziba koncesjonarjusza ma być z reguły w kraju.

Art. 10. Po upływie terminu koncesji kolej wraz z gruntami, budowlami, taborem, inwentarzem, zasobami i przynależnościami według bliższego określenia w dokumencie koncesyjnym przechodzi natychmiast i bez odszkodowania na własność Rzeczypospolitej.

Art. 11. Po upływie terminu koncesji koncesjonarjusz obowiązany jest przekazać kolej i przedmioty, wskazane w art. 10, na własność Rzeczypospolitej Polskiej w stanie zupełnie używalnym.

Ministerstwo *Kolei Żelaznych* w ciągu ostatnich pięciu lat trwania koncesji ma szczególny obowiązek czuwać, by wszelkie nakłady pieniężne, niezbędne do utrzymania należytego stanu kolei i urządzeń, do niej należących, były dokonywane w czasie właściwym, a w razie potrzeby stosować odpowiednie środki przymusowe (art. 18).

Art. 12. Przed upływem terminu koncesji Rząd ma prawo do wykupienia koncesjonowanej kolei w terminie i na warunkach, wymienionych w dokumencie koncesyjnym. Przy określaniu tych warunków należy baczyć, aby za podstawę ceny wykupu przedterminowego przyjąć czysty dochód za ostatnich lat ośm, poprzedzających wykup. Po wyłączeniu dwóch lat najmniej dochodowych z całej sumy powyższego dochodu za pozostałe sześć lat określa się średni roczny czysty dochód, który jednakże nie może stanowić mniej aniżeli 4% od kapitału akcyjnego i obligacyjnego, rachując akcje i obligacje według przeciętnego kursu giełdowego za rok budżetowy, poprzedzający rok wykupu. Obliczony w ten sposób czysty dochód kapitalizuje się w stosunku 5%, o ile do upływu terminu koncesji pozostaje więcej niż 20 lat, w przeciwnym razie mnoży się przez liczbę lat, jakiej brakuje do upływu tego terminu.

Art. 13. Z koncesją na budowę kolei łączą się w zasadzie następujące uprawnienia koncesjonarjusza w zakresie koncesjonowanej kolei:

a) prawo do wyjednania w myśl przepisów obowiązujących zarządzeń w przedmiocie przymusowego wywłaszczenia nieruchomości, potrzebnych do budowy i rozwoju koncesjonowanej kolei,

b) wyłączne prawo do budowy projektowanej linji kolejowej według zatwierdzonego projektu,

c) prawo do przewożenia osób i ładunków, o ile dotyczący przewóz nie jest wyłącznie zarządowi pocztowemu zastrzeżony.

Art. 14. Uprawnienie koncesjonarjusza, wskazane w art. 13 p. b), nie ogranicza prawa Rządu do budowania lub koncesjonowania przedłużeń i odgałęzień koncesjonowanej linji lub przecznic w każdym punkcie linji, zarówno jak łączenia dwóch lub więcej punktów koncesjonowanej linji nową koleją, o ile przez takie połączenie uzyskuje się nowe obszary ciążenia ekonomicznego lub o ile to jest niezbędne do celów strategicznych.

Art. 15. Dokument koncesyjny może postanowić na wypadek osiągnięcia zysków ponad pewną wysokość udział Państwa w nadwyżce tych zysków lub obowiązek obniżenia taryf.

O ile dochody koncesjonarjusza nie pokrywają kosztów utrzymania kolei, Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Przemysłu i Handlu może na prośbę koncesjonarjusza przyznać odpowiednią podwyżkę taryf przewozowych lub wyjednać dlań pomoc ekonomiczną w sposób, wskazany w art. 4, albo też przyjąć kolej w zarząd przymusowy na rachunek koncesjonarjusza.

Art. 16. Koncesjonarjusz obowiązany jest poddawać się przy wykonaniu koncesji następującym przepisom zasadniczym:

1) ostateczny projekt techniczny przed rozpoczęciem budowy składa się Ministrowi *Kolei Żelaznych* do zatwierdzenia;
2) budowa kolei i należących do niej budowli i urządzeń powinna odpowiadać zarówno ogólnym przepisom budowlanym, jak szczegółowym zarządzeniom Ministra *Kolei Żelaznych;*
3) wykonanie poszczególnych robót budowlanych oraz eksploatacja kolei i jej urządzeń pomocniczych odbywa się za zezwoleniem i pod nadzorem organów Ministerstwa *Kolei Żelaznych;*
4) koncesjonarjusz na żądanie Ministra *Kolei Żelaznych* obowiązany jest w interesie prawidłowej eksploatacji kolei stawiać własnym kosztem nowe budowle lub przerabiać i uzupełniać budowle istniejące i wogóle stosować się do zarządzeń Ministra *Kolei Żelaznych* w zakresie zaopatrzenia i utrzymania kolei zgodnie z interesami Rzeczypospolitej;
5) gdy z powodu budowy kolei środki komunikacyjne: drogi, ścieżki, mosty lub przedmioty, należące do właściwych środków komunikacji, będą w całości lub w części zburzone, zniesione lub też staną się do ruchu niezdatne, koncesjonarjusz obowiązany jest w zupełności odbudować je w myśl żądań właściwych władz i oddać je w należytym stanie do użytku i utrzymania tym organom, które poprzednio miały nadzór nad użytkowaniem tych dróg lub mostów i t. p. i utrzymywać je były obowiązane;
6) budowa kolei nie powinna w niczem naruszać istniejących stosunków wodnych, w tym celu koncesjonarjusz obowiązany jest budować i utrzymywać niezbędne przepusty i urządzenia wodne;
7) gdy tor kolejowy prowadzi przez gościniec publiczny, most albo nasyp, koncesjonarjusz obowiązany jest zapewnić zupełne bezpieczeństwo publiczne i utrzymywać niezbędne ku temu urządzenia w myśl wskazówek właściwej władzy;

8) koncesjonarjusz obowiązany jest przy eksploatacji kolei stosować się w zupełności do właściwych ustaw, przepisów i rozporządzeń władz państwowych, a w szczególności do istniejących przepisów co do prowadzenia ruchu kolejowego;
9) koncesjonarjusz obowiązany jest przedkładać Ministrowi *Kolei Żelaznych* do zatwierdzenia taryfy dla przewozu osób i rzeczy, tudzież dla należytości ubocznych, które to taryfy mają być przynajmniej każdego roku rewidowane;
10) koncesjonarjusz obowiązany jest dostarczyć zarządowi wojskowemu, ilekroć zechce użyć kolei do przewozu wojska lub przedmiotów wojskowych, wszelkich do przewozu służących środków za opłatą wedle tej samej stopy taryfowej, jaka dla takiego przewozu będzie ustanowiona w każdoczesnej taryfie kolei państwowej;
11) w czasie stanu *oblężenia* lub wojny ma prawo władza wojskowa objąć cały ruch na kolei wyłącznie lub częściowo, a nawet wstrzymać go, o ile tego wymagają strategiczne lub inne względy wojskowe;
12) koncesjonarjusz obowiązany jest wykonywać wszelkie ustawami zastrzeżone obowiązki wobec poczty i telegrafu, a w szczególności zezwalać:
    a) na bezpłatne zakładanie państwowego przewodu telegraficznego i telefonicznego na jego gruncie wzdłuż kolei;
    b) na bezpłatne korzystanie przez Rząd z telegraficznych i telefonicznych urządzeń koncesjonowanej linji kolejowej;
    c) na bezpłatne przewożenie przesyłek pocztowych i funkcjonarjuszów, towarzyszących tym przesyłkom, a na wypadek gdyby zarząd pocztowy używał własnych wagonów pocztowych, również bezpłatnego przewozu i należytego ich przechowania i dozoru;
13) koncesjonarjusz obowiązany jest zezwalać na połączenie jego linji z sąsiedniemi kolejami, porozumiewać się w sprawie rozkładu jazdy, wzajemnego używania stacji węzłowych, toru, budynków lub taboru i wogóle co do wzajemnych stosunków służbowych na zasadach i warunkach, określanych lub zatwierdzanych przez Ministra *Kolei Żelaznych;* w razie sporu decyduje ostatecznie Minister *Kolei Żelaznych;*
14) koncesjonarjusz obowiązany jest wynagradzać wszelkie szkody, jakie powstać mogą z powodu budowy i eksploatacji kolei;
15) koncesjonarjusz nie może odstępować praw do koncesji osobom trzecim, nie ma prawa do zaciągania pożyczek hipotecznych i obligacyjnych, ani też do powiększenia kapitału zakładowego inaczej, jak za zezwoleniem Ministra *Kolei Żelaznych,* wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Przemysłu i Handlu.

Na mocy art. 2 pkt. 3 ustawy z 1 lipca 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 481 — Minister Skarbu został upoważniony do udzielania w granicach w tejże ustawie określonych poręki państwowej za zobowiązania zapłaty kapitału i odsetek obligacyj, wypuszczonych zgodnie z pkt. 15 art. 16 ustawy niniejszej na cele budowy i początkowego zaopatrzenia linij kolejowych normalnotorowych użytku publicznego.

Art. 17. Minister *Kolei Żelaznych* w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, ma prawo w porozumieniu z Ministrami Skarbu

oraz Przemysłu i Handlu odraczać terminy budowy, otwarcia ruchu, jak również terminy finansowe.

Art. 18. Gdy koncesjonarjusz, mimo dwukrotnych wezwań Ministra *Kolei Żelaznych*, uchyla się od wykonania zarządzeń władz państwowych lub postępuje wbrew warunkom koncesji, albo też przeciwko innym przepisom dotyczącym budowy i eksploatacji kolei, — Minister *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z władzami, wskazanemi w art. 17, ma prawo przejąć kolej w zarząd przymusowy na koszt i ryzyko koncesjonarjusza, lub też wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o cofnięcie koncesji.

Art. 19. Udzielona koncesja wygasa:

1) po upływie czasu, na jaki została udzielona,
2) z dniem zarządzenia wcześniejszego skupu kolei przez Rząd (art. 12),
3) w razie zrzeczenia się koncesji przez osoby uprawnione,
4) w razie przekroczenia terminów rozpoczęcia lub ukończenia budowy, albo otwarcia ruchu bez wyjednania odroczenia, przewidzianego w art. 17,
5) na skutek orzeczenia Rady Ministrów w wypadku, przewidzianym w art. 18.

Szczegółowe warunki i skutki wygaśnięcia koncesji w wypadkach, wymienionych w niniejszym artykule, powinny być zastrzeżone w dokumencie koncesyjnym.

Art. 20. Sprawy, dotyczące wykonania warunków technicznych, wskazanych w niniejszej ustawie i w dokumencie koncesyjnym, wyłącza się z właściwości sądów i przekazuje się do rozstrzygania władzom administracyjnym.

Art. 21. Przepisy art. 1 do 20 mają analogiczne zastosowanie do kolei, przeprowadzonych i utrzymywanych przez związki samorządowe. Termin koncesji, wskazany w art. 9, można dla takich związków przedłużyć do upływu dziewięćdziesięciu dziewięciu lat.

Art. 22. Koncesji nie wymaga się na koleje żelazne prywatne, nie przeznaczone do użytku publicznego, lecz tylko dla potrzeb własnych osoby lub przedsiębiorstwa, które zamierza je budować na własnym gruncie, albo i obcym za zgodą właściciela i bez połączenia z ogólną siecią kolejową.

Na budowę takich kolei, o ile mają być poruszane siłą mechaniczną, udziela zezwoleń Minister *Kolei Żelaznych* lub władze, przez niego upoważnione, jeżeli ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Od orzeczenia władz, działających z upoważnienia Ministra *Kolei Żelaznych* (ustęp 2), można w ciągu dni trzydziestu odwołać się do ministra.

Połączenie kolei, wskazanych w ustępie 1, z ogólną siecią kolejową, może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra *Kolei Żelaznych*.

Art. 23. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi *Kolei Żelaznych* w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi interesowanymi ministrami.

Art. 24. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc wszelkie dotychczas obowiązujące na obszarze Rzeczypospolitej przepisy, rozporządzenia i ustawy w przedmiocie udzielania zezwoleń na studja kolejowe oraz koncesji na budowę i eksploatację prywatnych kolei żelaznych.

Art. 25. Potrzebne instrukcje i rozporządzenia wykonawcze wyda Minister *Kolei Żelaznych.*

Art. 26. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Na mocy art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 567 — prawa i obowiązki Ministra Kolei Żelaznych przewidziane niniejszą ustawą, przeszły na Ministra Komunikacji.

Poz. 647.

U S T A W A

z dnia 21 października 1921 r.

o zarobkowem pośrednictwie pracy.

Art. 1. Zarobkowym pośrednikiem pracy jest ten, kto zawodowo w celach zarobkowych:

a) pośredniczy w zawarciu umowy o pracę;
b) zbiera, ogłasza lub udziela wiadomości o popycie i podaży siły roboczej.

Art. 2. Zarobkowe pośrednictwo pracy może wykonywać tylko obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, który uzyskał na to pozwolenie władzy państwowej.

Pozwolenie to może odnosić się wyłącznie do pośrednictwa pracy w obrębie Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Pozwolenia na prowadzenie przedsiębiorstwa pośrednictwa pracy udziela Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 4. Pozwolenia należy odmówić:

a) jeżeli petent lub osoby, pozostające z nim w jednem gospodarstwie domowem, nie dają swem postępowaniem gwarancji, że czynność pośrednictwa będzie wykonywana zgodnie z prawem i dobrym obyczajem;
b) jeżeli w danej miejscowości istnieje dostateczna liczba pośredników zarobkowych, a zwłaszcza jeżeli istnieje państwowe lub inne niezarobkowe biuro pośrednictwa pracy, spełniające swe zadania w wystarczającym zakresie.

Art. 5. Nie mogą być wydawane pozwolenia na wykonywanie zarobkowego pośrednictwa pracy osobom, które nie miały w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy pozwolenia na trudnienie się tego rodzaju pośrednictwem.

Biura zarobkowe pośrednictwa pracy dla służby domowej ulegają likwidacji w ciągu lat 8.

Ustęp 2 art. 5 przytoczono z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej przez art. 1 ustawy z 3 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 171).

Art. 6. Pozwolenia udziela się na jeden rok za złożeniem kaucji, której wysokość określi Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, przyczem określa się do jakich zawodów i do jakiej miejscowości odnosi się pozwolenie.

Pozwolenie może być odnowione, o ile petent wniesie przynajmniej na trzy miesiące przed wygaśnięciem dawnego pozwolenia podanie o jego odnowienie. Wniesienie tego podania uprawnia do dalszego wykonywania zawodu aż do rozstrzygnięcia podania.

Art. 7. Pozwolenie dotyczy tylko osoby pośrednika, który przedsiębiorstwo swe winien prowadzić osobiście.

Posługiwanie się pomocnikami dozwolone jest tylko za każdorazowem zatwierdzeniem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej i to tylko wtedy, jeżeli osoby te odpowiadają warunkom art. 4 ust. a). Zakładanie filji jest niedozwolone.

Art. 8. Zarobkowy pośrednik pracy i osoby, pozostające z nim w jednem gospodarstwie domowem, nie mogą być właścicielami, ani zajmować się prowadzeniem następujących przedsiębiorstw: jadłodajni, kawiarni, sprzedaży napojów wyskokowych, wynajmu mieszkań i noclegów, handlu odzieżą i żywnością, sprzedaży losów loteryjnych i kart okrętowych, wymiany pieniędzy, prowadzeniem zakładów zastawniczych.

Art. 9. Zarobkowy pośrednik pracy nie może z innymi zarobkowymi pośrednikami pracy zawierać spółek i innych umów w zakresie zarobkowego pośrednictwa pracy.

Art. 10. Wszelkie umowy, których mocą pracobiorca lub pracodawca zobowiązuje się stale korzystać z pośrednictwa tego samego zarobkowego pośrednika, albo zobowiązuje się nie korzystać z uzyskanego miejsca pracy dłużej niż przez określony okres czasu, są nieważne.

Art. 11. Wysokość wynagrodzenia, pobieranego przez zarobkowych pośredników pracy, ustala Minister Pracy i Opieki Społecznej. Zapłaty może żądać pośrednik tylko wtedy, gdy na skutek jego czynności została zawarta umowa pracy. Umowa, przerzucająca koszt pośrednictwa w całości na pracobiorcę, jest nieważna.

Art. 12. Zarobkowy pośrednik pracy obowiązany jest zgóry powiadomić poszukującego pracy o wysokości wynagrodzenia za pośrednictwo. Prócz tego wynagrodzenia żadnych innych należności od poszukujących pracy pobierać nie wolno.

Art. 13. Pośrednik zarobkowy nie może pobierać kaucji od poszukującego pracy. Nie wolno mu też zatrzymywać wbrew woli właścicieli dokumentów, które zostały u niego złożone.

Porównaj z art. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 18 maja 1927 r. o kaucjach składanych w związku z umową o pracę (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 409).

Art. 14. Pośrednik zarobkowy winien prowadzić rejestr, zawierający między innemi uwidocznienie pobranej opłaty oraz potwierdzenie jej uiszczenia przez poszukującego pracy.

Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda postanowienia w przedmiocie ustroju i sposobu prowadzenia zarobkowych biur pośrednictwa pracy.

Art. 15. Pozwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa pośrednictwa pracy będzie pośrednikowi zarobkowemu odjęte, jeżeli nie przestrzega przepisów ustawy niniejszej oraz jeżeli zajdą warunki, które w myśl art. 4 ustawy uzasadniają odmówienie pozwolenia.

Art. 16. Zarobkowe przedsiębiorstwa pośrednictwa pracy w b. zaborze rosyjskim, istniejące w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, winny w ciągu trzech miesięcy wnieść podanie o uzyskanie pozwolenia w myśl art. 3 i 6.

W b. zaborach austrjackim i pruskim zarobkowi pośrednicy pracy, którzy na podstawie dawniejszych przepisów uzyskali pozwolenie na prowadzenie swych przedsiębiorstw, podlegają przepisom niniejszej ustawy i w ciągu trzech miesięcy od wejścia jej w życie winni przedłożyć regulamin przedsiębiorstwa.

Art. 17. Za pogwałcenie przepisów, objętych art. 2 i 6 ustawy niniejszej, winny ulega w drodze sądowej karze pozbawienia wolności na czas od 1 do 6 miesięcy, a nadto grzywnie w kwocie od *10.000* do *100.000* mk., lub jednej z tych kar.

Art. 18. Za pogwałcenie przepisów, objętych art. 7 (ust. 2), 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 14 ustawy niniejszej, winny ulega w drodze sądowej karze pozbawienia wolności na czas od 2 tygodni do 3 miesięcy, a nadto grzywnie w kwocie od *500 mk.* do *5.000 mk.*, lub jednej z tych kar.

Na mocy § 19 pkt. b rozporządzenia Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych i niektórych innych (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89) w miejsce kwot „10.000 mk." i „100.000 mk." przewidzianych w art. 17, wstępują odpowiednio kwoty „50 zł." i „500 zł.", w miejsce zaś kwot „500 mk." i „5.000 mk." wstępują kwoty „2,5 zł." i „25 zł.".

Art. 19. Usiłowanie przestępstw, przewidzianych w niniejszej ustawie, jest karane.

Art. 20. Przepisy niniejszej ustawy nie odnoszą się do pośrednictwa pracy, wykonywanego przez instytucje społeczne i samorządowe.

Art. 21. Wszelkie przepisy, sprzeczne z niniejszą ustawą, uchyla się.

Art. 22. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, *a na terytorjum b. zaboru pruskiego Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.*

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 6 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 168) zarząd spraw pracy i opieki społecznej na obszarze b. dzielnicy pruskiej z dniem 1 kwietnia 1922 r. przekazany został Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 23. Ustawa niniejsza obowiązuje w miesiąc po jej ogłoszeniu.

Rozciągnięta na obszar ziemi wileńskiej rozporządzeniem Rady Ministrów z 2 lipca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 529).

Poz. 648.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 października 1921 r.

w sprawie dodatków reprezentacyjnych dla urzędników sprawujących zastępczo funkcje na stanowiskach reprezentacyjnych.

Uchylone na mocy § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z 30 maja 1922 r. o dodatkach za kierownictwo dla cywilnych urzędników państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456).

Poz. 649.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 października 1921 r.

w przedmiocie utworzenia komisji do badania cen i zysków.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 1 ustawy z 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z 21 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej — Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 618). Nadto p. rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lutego 1926 r. o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów oraz odzieży i obuwia przez wyznaczanie cen (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 101).

Poz. 650.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 października 1921 r.

w przedmiocie przekazania pewnych uprawnień urzędu walki z lichwą powiatowym władzom administracyjnym.

Wygasło z dniem 31 grudnia 1921 r. Nadto p. rozporządzenie Rady Ministrów z 10 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 101).

Poz. 651.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 25 października 1921 r.

w przedmiocie przekazania Ministrowi Sprawiedliwości zarządu wymiaru sprawiedliwości na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe

Poz. 652.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 9 października 1921 r.

w przedmiocie zmiany taryfy opłat dla lekarzy dentystów.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 czerwca 1927 r. o wykonywaniu praktyki dentystycznej — Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 476).

Poz. 653.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 13 października 1921 r.

w przedmiocie ulg celnych dla taśm plecionych ze słomy.

Uchylone na mocy § 10 rozporządzenia Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 7 kwietnia 1922 r. o ulgach celnych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 231).

Poz. 654.

ROZPORZĄDZENIE PREZESA GŁÓWNEGO URZĘDU ZIEMSKIEGO

z dnia 27 października 1921 r.

w przedmiocie zniesienia powiatowych urzędów ziemskich w Białej, i Limanowej i włączenia: powiatu Biała do kompetencji powiatowego urzędu ziemskiego w Żywcu, powiatu Oświęcim — do kompetencji powiatowego urzędu ziemskiego w Wadowicach, powiatu Limanowa i Nowy-Targ oraz Spisza i Orawy — do kompetencji urzędu ziemskiego w Nowym Sączu.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z 6 lipca 1920 r. o organizacji Urzędów Ziemskich — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 461).

Poz. 655.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 3 listopada 1921 r.

w sprawie podwyższenia taryfy osobowej i bagażowej na linjach „T-wa Akc. Budowy i Eksploatacji dróg żelaznych podjazdowych w Królestwie Polskiem".

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 30 marca 1922 r. w tym samym przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 206).

12 listopada Nr. 89. rok 1921.

Poz. 656.

USTAWA

z dnia 7 października 1921 r.

o przepisach porządkowych na drogach publicznych.

I. Przepisy ogólne.

Art. 1. Używanie dróg publicznych dozwolone jest przy zachowaniu przepisów niniejszej ustawy oraz rozporządzeń, wydanych na jej podstawie.

Art. 2. Ochronę i utrzymanie dróg publicznych wykonywają przy ścisłem zastosowaniu niniejszej ustawy właściwe zarządy drogowe, ustanowione wedle postanowień ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. z r. 1921, Nr. 6, poz. 32) o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Szczegółowe rozporządzenia o używaniu, ochronie i utrzymaniu dróg publicznych, wydawane na podstawie niniejszej ustawy przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a także z innymi intersowanymi ministrami, oraz szczegółowe rozporządzenia, wydawane przez samorządy wojewódzkie, a jak długo samorządy te nie zostaną zorganizowane — przez wojewodów — winny być obwieszczane.

Obwieszczenie tych rozporządzeń nastąpi przez ogłoszenie na tablicach, umieszczonych przy drogach i mostach, oraz przez ogłoszenia, wywieszone w urzędach gminnych i rozpowszechniane w sposób, używany w danej miejscowości.

II. Przepisy, dotyczące używania i ochrony dróg.

Art. 4. Drogi publiczne przeznaczone są dla ruchu pieszego, jeżdżenia i pędzenia zwierząt.

Ruchu na drogach publicznych nie wolno tamować lub utrudniać, z wyjątkiem wypadków prawem przewidzianych.

Każda przeszkoda lub utrudnienie w ruchu z rozmysłu, z braku ostrożności, lub niedbalstwa stanowi przekroczenie niniejszej ustawy. Do przeszkód w ruchu zalicza się nietylko bezpośrednie tamowanie ruchu na drodze publicznej, ale też wykonywanie czynności obok drogi, lub umieszczanie obok drogi przedmiotów, które w jakikolwiek sposób utrudniać mogą ruch na drogach.

Art. 5. Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych oraz rozporządzenia samorządów wojewódzkich, względnie wojewodów (art. 3) uregulują:

1) zakazy włóczenia po drogach przedmiotów psujących drogi,
2) zakazy zanieczyszczenia dróg i ich przynależności,
3) zakazy tratowania i wypasania skarp, nasypów i rowów;

nadto przepisy te unormują:

1) szerokość ładunków oraz szerokość obręczy wozów ciężarowych,
2) używanie hamulców przy wozach,
3) ochronę mostów i ruchu na mostach,
4) znaki drogowe i znaki ostrzegawcze,
5) szybkość jazdy i ruch pojazdów konnych, mechanicznych i rowerów, pędzenie zwierząt oraz międzynarodowy ruch samochodów,
6) utrzymanie zajazdów, urządzenie rogatek i skrzyżowanie dróg,
7) przewóz materjałów wybuchowych, lekkopalnych i t. p.

Art. 6. Każdy pojazd podczas jazdy, jeżeli jakieś szczególne okoliczności nie zmuszają do wyjątku, winien trzymać się prawej strony. Szczegółowe przepisy co do wymijania i wyprzedzania wydadzą Minister Robót Publicznych i Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 7. Minister Robót Publicznych i Minister *Kolei Żelaznych* wydadzą co do skrzyżowania dróg z kolejami żelaznemi przepisy, które uwzględnią bezpieczeństwo i swobodę ruchu na drogach.

Na mocy art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 r. prawa i obowiązki Ministra Kolei (p. Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 57 poz. 580) przeszły na Ministra Komunikacji (p. Dz. U. R. P. Nr. 97 z r. 1926 poz. 567).

Art. 8. Zarządom telegrafów i telefonów służy prawo prowadzenia wzdłuż dróg publicznych przewodów napowietrznych, lub podziemnych, bez żadnej za to zapłaty.

Przeprowadzenie to wykonywa się w porozumieniu z zarządami drogowemi i według ich wskazówek, do których zarządy telegrafów i telefonów mają się zastosować.

Art. 9. Minister Robót Publicznych, po wysłuchaniu opinji zarządów drogowych, w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali sposób użycia pasa drogowego do przeprowadzenia kolei, tramwajów, przewodów elektrycznych, wodociągów, gazociągów, urządzeń odwadniających i t. p.

Warunki użycia dróg na powyższe cele winny przedewszystkiem mieć na względzie bezpieczeństwo publiczne i swobodę ruchu na drodze.

Przedsiębiorstwa będą obowiązane do wykonania na swój koszt robót potrzebnych dla zabezpieczenia trwałości drogi i bezpieczeństwa ruchu oraz do utrzymania wykonanych w tym celu urządzeń. Za używanie drogi może być oznaczona opłata na rzecz właściwego zarządu drogowego na zasadzie porozumienia się przedsiębiorstwa z tym zarządem, o ile skutkiem używania drogi dla urządzeń wyżej wymienionych wzrosną koszty utrzymania drogi. Opłata ta nie może przewyższać wysokości wzrostu kosztów utrzymania drogi.

W razie braku porozumienia wysokość opłaty oznacza Minister Robót Publicznych.

Zakładanie takich urządzeń poza granicami uprawnień koncesji i zezwoleń właściwych władz nie pociąga za sobą żadnych stałych służebności, przedawnień, lub jakichkolwiek obciążeń dróg publicznych. Na wypadek

uchylania się przedsiębiorstw od obowiązków, nałożonych na nie z tytułu niniejszego artykułu, mogą one być zmuszane do wykonania tych zobowiązań, względnie właściwy zarząd drogowy wykona potrzebne roboty na koszt odnośnego przedsiębiorstwa.

III. Przepisy, dotyczące utrzymania dróg.

Art. 10. Na odcinkach dróg publicznych o twardej nawierzchni, przechodzących przez miasta, miasteczka, osady i wsie o zwartem zabudowaniu, zarządy gminne są obowiązane do oczyszczania tych dróg z kurzu i błota i usuwania zgarniętego materjału, przyczem mogą obowiązek ten nałożyć na właścicieli przyległych nieruchomości.

Art. 11. O ile szerokość korony istniejącej drogi państwowej, wojewódzkiej i powiatowej nie pozwala na składanie na niej ziemi, błota lub kurzu, zgarniętego z drogi, na sadzenie drzew przydrożnych i ustawianie słupów dla przewodów elektrycznych lub telefonicznych, właściciele gruntów przyległych do dróg winni pozostawić w tym celu wolne od uprawy pasy gruntu na szerokości 75 centymetrów, mierząc od zewnętrznego brzegu rowu lub stopy nasypu. O potrzebie rozszerzenia istniejącego pasa gruntu do 75 centymetrów wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych orzeka samorząd wojewódzki.

Powiatowy związek samorządowy może zobowiązać właścicieli gruntów przydrożnych do pozostawienia wolnego od uprawy pasa gruntu takiejże szerokości i przy drogach gminnych.

Posiadacz tego pasa przydrożnego jest obowiązany zezwolić na bezpłatne składanie na nim ziemi, błota lub kurzu, zgarniętego z drogi, na sadzenie na nim drzew przydrożnych oraz ustawianie słupów dla przewodów elektrycznych.

Posiadacze przydrożnych gruntów obowiązani są zezwolić na rozrzucanie błota lub kurzu, złożonego na pasie przydrożnym, po przyległych polach uprawnych, lub łąkach w czasie, kiedy to rozrzucanie nie będzie szkodziło zasiewom, trawom i t. p.

Art. 12. W wypadkach, gdzie droga publiczna przecina las, właściciel jego, jeżeli osuszenie drogi, bezpieczeństwo ruchu, zabezpieczenie przeciwko tworzeniu się zasp śnieżnych tego wymagają, — może być zobowiązany na podstawie dobrowolnej umowy, a w braku zgody na podstawie orzeczenia władzy administracyjnej II instancji — do utrzymywania po obu stronach drogi pasa ziemi wolnego od drzew i krzaków określonej w każdym wypadku szerokości za jednorazowem odszkodowaniem.

Kto się nie zadowoli orzeczeniem władzy administracyjnej w sprawie wysokości odszkodowania, temu przysługuje prawo zwrócenia się do sądu w terminie 30 dniowym, co nie wstrzymuje wykonania orzeczenia administracyjnego, jeżeli odszkodowanie zostanie złożone do depozytu sądowego.

Art. 13. Podczas naprawy dróg publicznych i mostów zarząd drogowy, wykonywujący te roboty, winien zostawić dla ruchu wolną przestrzeń, potrzebną przynajmniej dla jednego pojazdu a jeżeli to jest niemożliwe — urządzić prowizoryczny objazd.

Art. 14. Właściciele gruntów, przylegających do drogi publicznej, obowiązani są dozwolić na urządzenie czasowego przejazdu przez ich grunty, o ile zarząd drogowy uzna to za konieczne z powodu wydarzeń, sprowadzających przerwę w komunikacji, jak np. z powodu przełomów nawierzchni drogi, wielkich zasp śniegowych, usuwisk, zniesienia mostów, lub grobli drogowych, lub też z powodu przebudowy lub naprawy drogi.

Za szkody wyrządzone właściciel będzie odpowiednio wynagrodzony przez zarząd drogi na podstawie dobrowolnej umowy, lub w braku tejże na mocy orzeczenia władz administracyjnych drugiej instancji.

Zainteresowanemu służy prawo zwrócenia się do sądu co do wysokości odszkodowania jak w art. 12.

Art. 15. W polach i miejscowościach otwartych w odległości do trzech i pół metrów od zewnętrznego brzegu rowu, lub stopy nasypu drogowego dróg państwowych, wojewódzkich i powiatowych zabrania się stawiać budynków i studni.

Odległość wszelkich ogrodzeń wynosić ma przynajmniej 75 centymetrów.

Przepis powyższy nie odnosi się do odcinków dróg w miastach lub osiedlach, które posiadają już zatwierdzone na zasadzie przepisów obowiązujących linje regulacyjne.

Zakłady i fabryki, mogące zagrażać bezpieczeństwu ruchu na drogach publicznych, jak: kuźnie, piece cegielniane i wapienne, wiatraki, szyby górnicze, zbiorniki materjałów łatwopalnych oraz kopalnie gliny, piasku, żwiru, torfu, kamieniołomy i t. p. urządzenia winny być umieszczone, względnie urządzone, na odległości 5 — 40 metrów od zewnętrznego brzegu rowu lub stopy nasypu, stosownie do przepisów szczegółowych, które wyda Minister Robót Publicznych.

Ograniczenia powyższe mogą być zastosowane do dróg gminnych rozporządzeniem samorządu wojewódzkiego, względnie wojewody (art. 3).

Przepisy niniejsze nie dotyczą istniejących budynków, zakładów i fabryk, jednak ich przebudowa musi odpowiadać tym przepisom.

Przepis art. 15 ust. 2 utr. moc obow. w odniesieniu do gmin miejskich i uzdrowisk użyteczności publicznej (p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanem — Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 23 poz. 202).

Art. 16. W miejscach przecięcia się drogi publicznej z inną drogą publiczną lub prywatną, na rowie przydrożnym ma być zbudowany, jeżeli zachodzi potrzeba, podług przepisów lub wskazówek zarządu drogi most lub przepust, którego budowa i utrzymanie obciąża zarządy dróg publicznych, względnie właścicieli dróg prywatnych, łączących się z daną drogą publiczną. To samo tyczy się dojazdów i dostępów do zabudowań i gruntów. Budujący lub utrzymujący drogę gruntową, która wychodzi na drogę publiczną, obowiązany jest na żądanie zarządu drogi publicznej własnym kosztem wybrukować lub wysypać tłuczniem lub żwirem drogę gruntową na długości do 25 metrów, licząc od brzegu jezdni drogi publicznej.

Art. 17. Minister Robót Publicznych wyda przepisy co do odprowadzenia wód ze sztucznych ścieków do rowów przydrożnych oraz co do odwadniania dróg.

Przy budowie lub przebudowie młynów, jazów, stawów, zbiorników, mostów i innych budowli wodnych, zmieniających warunki przepływu

wód pod mostami na drogach publicznych, mają być przy wydawaniu odnośnych zezwoleń uwzględnione żądania zarządów drogowych.

Art. 18. Wzdłuż wszystkich dróg publicznych, państwowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, wszędzie gdzie tylko warunki miejscowe na to pozwalają, należy posadzić i utrzymywać rzędy drzew, o ile można, owocowych lub żywopłoty.

Sadzenie, utrzymywanie i użytkowanie drzew przydrożnych należy do zarządów drogowych.

W razie zaniedbania powyższego obowiązku przez zarządy drogowe, wyższe instancje samorządowe, względnie województwa (art. 3) mogą zarządzić obsadzenie dróg drzewami na koszt niedbałych zarządów drogowych.

Zarządy drogowe sadzą drzewa na koronie drogi, bądź za rowami na pasach gruntu, stanowiących własność drogi lub pozostawionych przez właścicieli przydrożnych gruntów wolnemi od uprawy w myśl art. 11 niniejszej ustawy.

Na drogach gminnych, na których powiatowy związek samorządowy nie ustanowił tego pasa (art. 11 ust. 2), obsadzanie dróg za rowami jest obowiązkiem właścicieli gruntów przydrożnych, którzy posadzone drzewa utrzymują i użytkują.

Ogólne przepisy o sposobach obsadzania dróg, oraz przepisy o utrzymaniu drzew przydrożnych wyda Minister Robót Publicznych, a szczegółowe przepisy dla dróg samorządowych wydadzą poszczególne związki samorządowe wojewódzkie.

Postanowienie niniejszego artykułu nie zmienia stosunków prawnych, jakie zachodzą co do drzew już istniejących za rowami aż do czasu usunięcia tych drzew.

IV. Przepisy karne.

Art. 19. Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów porządkowych na drogach publicznych jest obowiązkiem zaprzysiężonej służby drogowej, organów policji państwowej i urzędów gminnych.

Art. 20. Służba drogowa, uprawniona do wykonywania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy, przy wykonywaniu swoich obowiązków powinna nosić przepisane oznaki służbowe i posiadać odpowiednie legitymacje, wydane przez właściwe zarządy drogowe.

Art. 21. Winny naruszenia przepisów niniejszej ustawy oraz przepisów, wydanych na jej podstawie, ulega — o ile dany czyn nie jest zagrożony karą surowszą — karze grzywny do tysiąca złotych lub aresztu do sześciu tygodni, albo obu tym karom łącznie.

Jeżeli czyn przestępny polega na uszkodzeniu dobra publicznego, należy wymierzyć grzywnę nie niższą od dwukrotnej wysokości zrządzonej szkody, jednak nie ponad miarę, określoną w ust. 1.

Podżeganie, pomoc, tudzież usiłowanie są karalne.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według swego uznania, jednak nie ponad cztery tygodnie.

Art. 21a. Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym, który nie będzie mógł podać władzy administracyjnej, kto w oznaczonym czasie kierował pojazdem mechanicznym, pozostającym w jego władaniu, o ile nie wykaże, że pojazdu użyła osoba mu nieznana wbrew jego wiedzy i woli, czemu mimo należytej staranności nie mógł zapobiec, będzie karany grzywną do pięciuset złotych.

Na zasadach powyższych będzie karana osoba, której właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym zleci lub pozostawi kierowanie pojazdem.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według swego uznania, jednak nie ponad dwa tygodnie.

Art. 21b. Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym odpowiada za grzywny, nałożone na kierowników pojazdów mechanicznych, które pozostają w jego władaniu.

Art. 22. Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w niniejszej ustawie, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej.

Ukarany orzeczeniem powiatowej władzy administracji ogólnej może w ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tejże władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi wedle przepisów postępowania, obowiązujących w pierwszej instancji sądowej. Wyrok sądu okręgowego wydany w drugiej instancji jest prawomocny.

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego z 1877 r. stosują się przepisy o wydawaniu policyjnych zarządzeń karnych.

Osobom, wymienionym w art. 21 b), służy narówni ze skazanym prawo żądania przekazania sprawy sądowi.

Art. 21 i 22 przytoczono w brzmieniu ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 lutego 1928 r. o zmianie niniejszej ustawy (Dz. U. R. P. Nr.18 poz. 151). Na mocy tegoż rozporządzenia wprowadzono art. 21a i 21b.

Sprawy wszczęte przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 14 lutego 1928 r. w myśl art. 2 tegoż rozporządzenia winny być ukończone według trybu obowiązującego w chwili ich wszczęcia.

Art. 23. Rząd jest upoważniony do obniżania, lub podwyższania przewidzianego wymiaru grzywien w miarę wzrostu, lub obniżania się waluty.

Art. 24. Grzywny oraz koszty przywrócenia drogi do pierwotnego stanu wpływają do właściwego zarządu drogowego, w zależności od tego, na jakiej kategorji dróg przekroczenie miało miejsce.

Art. 25. O ile przepisy powszechnej ustawy cywilnej w poszczególnych dzielnicach nie przewidują takiej majątkowej odpowiedzialności, za szkody wyrządzone na drogach publicznych odpowiadają majątkowo rodzice za dzieci niepełnoletnie z nimi mieszkające, służbodawcy oraz właściciele pojazdów i zwierząt — za służbę niżej lat czternastu. Współwłaściciele odpowiadają solidarnie.

W razie niewykrycia sprawcy szkód, wyrządzonych na drogach publicznych, odpowiedzialność ponosi wieś, osada lub miasto, na których terenie szkody dokonano, o ile znamiona szkody wskazują, że wyrządziła je ludność miejscowa.

V. Przepisy końcowe.

Art. 26. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom: Robót Publicznych i Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, a co do art. 21—22 również Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 26 przytoczono w brzmieniu ustalonem przez rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151).

Art. 27. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w trzy miesiące od jej ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie ustawy i rozporządzenia obowiązujące dotychczas w poszczególnych dzielnicach w przedmiocie przepisów porządkowych o używaniu, ochronie i utrzymaniu dróg.

Rozciągnięta na obszar ziemi wileńskiej rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 21 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 346); na obszar Spisza i Orawy — rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 26 maja 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 350).

Poz. 657.

USTAWA

z dnia 26 października 1921 r.

w przedmiocie przepisów prawnych, obowiązujących na obszarze Spisza i Orawy, należącym do Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1. Ustawy i rozporządzenia, które obowiązywały na obszarze Spisza i Orawy w dniu przyłączenia tego obszaru do Rzeczypospolitej

Polskiej, pozostają nadal w mocy, o ile skutkiem zmienionych stosunków prawno-państwowych, lub na mocy późniejszych polskich ustaw i rozporządzeń, nie przestały obowiązywać.

Art. 2. Upoważnia się Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń, znoszących lub zmieniających oznaczone w art. 1 ustawy i rozporządzenia, oraz wprowadzających na tych ziemiach ustawy, obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się *Prezydentowi* Ministrów.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Poz. 658.

U S T A W A

z dnia 26 października 1921 r.

o zmianie opłaty stemplowej od pisemnych zobowiązań dłużnych (skryptów dłużnych) na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. (p. art. 171 pkt. 5 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych — Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 659.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 października 1921 r.

w sprawie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego mocy obowiązującej ustaw i przepisów o opodatkowaniu wyrobów tytoniowych, obowiązujących na obszarze b. Królestwa Polskiego.

Utr. moc obow. (p. art. 61 ustawy z dn. 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym — Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 409).

Poz. 660.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 25 października 1921 r.

w sprawie przedłużenia czasu pracy w cukrowniach w r. 1921 — 1922.

Wygasło z dniem 15 stycznia 1922 r.

Poz. 661.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 października 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 25 marca 1920 r. na obszar gmin: Lubstynek, Napromek i Groszki.

Na mocy art. 13 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o wprowadzeniu dekretów, ustaw sejmowych i rozporządzeń rządu oraz o dalszem uzgodnieniu ustawodawstwa na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dziennik Ustaw Nr. 75 poz. 511) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z 25 marca 1920 r. o zmianie pruskiej ordynacji wiejskiej dla siedmiu wschodnich prowincji monarchji z 3 lipca 1891 r. (Zbiór Praw Pruskich str. 233) — (Dziennik Urzędowy Min. b. Dz. Pr. Nr. 19 poz. 190) wprowadza się dla gmin: Lubstynek, Napromek i Groszki pow. Lubawskiego z mocą obowiązującą od dnia 12 października 1921 r.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 662.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 1 września 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Skarbu w przedmiocie dostarczania drzewa opałowego instytucjom i osobom uprawnionym w okresie zimowym 1921/22 r.

Wygasło z końcem okresu zimowego 1921/22 r.

Poz. 663.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 3 września 1921 roku

w przedmiocie zmiany i uzupełnienia rozporządzenia Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 1 lipca 1920 r. w przedmiocie urzędowych świadectw zdrowia.

Uwzględniono w Nr. 58 poz. 365 z r. 1920.

Poz. 664.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 27 października 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej oraz wydawania środków leczniczych.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z 20 stycznia 1922 r. w przedmiocie wydawania z aptek środków leczniczych oraz określania ich ceny — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 100, rozporządzenie Ministra

Zdrowia Publicznego z 9 grudnia 1921 r. o taksie aptekarskiej oraz wydawaniu środków leczniczych — Dz. U. R. P. Nr. 102 poz. 739 — i rozp. Ministra Zdrowia Publicznego z 4 lutego 1922 r. w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 160).

Poz. 665.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA B. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 28 października 1921 r.

o przedłużeniu terminu przeprowadzenia wyborów do rad miejskich, do sejmików wojewódzkich i do sejmików powiatowych.

Wygasło z upływem terminów wyborów.

Poz. 666.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 października 1921 r.

o przedłużeniu terminu ważności postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Wygasło z końcem października 1921 r. (p. rozp. Ministra Kolei Żelaznych z 15 października 1919 r. o bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 455).

Poz. 667.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 4 listopada 1921 roku

o podwyższeniu taryfy osobowej i bagażowej na kolei podjazdowej Piotrków—Sulejów.

Uchylone na mocy § 3 rozp. Ministra Kolei Żelaznych z 28 września 1922 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 819).

15 listopada **Nr. 90.** rok 1921.

Poz. 668.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 31 października 1921 roku

w przedmiocie rozszerzenia mocy obowiązującej pruskiej ustawy z dnia 4 lipca 1919 r. (Zbiór ustaw pruskich str. 139), zmieniającej pruską ustawę o kosztach sądowych z dnia 25 lipca 1910 (Zbiór ustaw str. 184) na cały obszar b. dzielnicy pruskiej.

Na mocy art. 13 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o wprowadzeniu dekretów, ustaw sejmowych i rozporządzeń Rządu oraz o dalszem

uzgodnieniu ustawodawstwa na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. R. P. Nr. 75 poz. 511) zarządza się co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą ustawy pruskiej z dnia 4 lipca 1919 r. (Zbiór ustaw pruskich str. 139), dotyczącej zmiany pruskiej ustawy o kosztach sądowych z dnia 25 lipca 1910 r. (Zbiór ustaw pruskich str. 184), rozciąga się na cały obszar b. dzielnicy pruskiej.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym tracą moc wszelkie przepisy, obowiązujące dotychczas na powyżej wymienionym obszarze, sprzeczne z niniejszem rozporządzeniem.

Poz. 669.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 października 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przedmiocie opłat za doręczanie wezwań i zawiadomień na obszarze b. zaboru rosyjskiego.

Uchylone na mocy § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 31 marca 1923 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 275).

Poz. 670.

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 3 listopada 1921 r.

w przedmiocie regulaminu procesowego Mieszanego Trybunału Rozjemczego Polsko-Niemieckiego, ustanowionego na mocy art. 304 traktatu wersalskiego.

Tekst pominięto.
P. sprostowanie regulaminu w Nr. 9 Dz. U. R. P. z r. 1922.

18 listopada Nr 91 rok 1921.

Poz. 671.

USTAWA

z dnia 26 października 1921 r.

o popieraniu publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych.

Art. 1. Przedsiębiorstwom, podejmowanym przez województwa, powiaty, gminy, wsie i spółki wodne, które mają na celu ochronę gruntów od

zrywania lub wylewów, albo też podwyższenie produkcji rolnej przez osuszenie lub nawodnienie, a których wykonanie leży w interesie publicznym, może Rząd przyznawać zasiłki pieniężne według przepisów niniejszej ustawy z państwowego funduszu meljoracyjnego (art. 2).

Gdyby takie przedsiębiorstwo ze względu na doniosłość i kosztowność wymagało wyższego zasiłku państwowego, aniżeli to określa niniejsza ustawa, lub też nadmiernie obciążyło państwowy fundusz meljoracyjny, wówczas zasiłek państwowy będzie osobno unormowany.

Art. 2. Państwowy fundusz meljoracyjny utworzony zostanie z dotacji rocznych, wstawianych do etatu robót publicznych.

Kwoty, nieużyte w ciągu roku administracyjnego, stanowią własność funduszu.

Funduszem meljoracyjnym administruje Minister Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Zasiłki z funduszu mają być wypłacane na podstawie rocznego preliminarza, przez Sejm zatwierdzonego. Zamknięcie rachunkowe, wykazujące stan funduszu, ma być również corocznie przedkładane Sejmowi do zatwierdzenia.

Ustęp 2 art. 2-go przytoczono z uwzględnieniem skreślenia dokonanego przez ustawę z 23 czerwca 1925 r. zmieniającej niektóre postanowienia niniejszej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 524).

Art. 3. Zasiłki z państwowego funduszu meljoracyjnego mogą być udzielane pod następującemi warunkami:

1) projekt i kosztorys przedsiębiorstwa ma być przed rozpoczęciem robót zatwierdzony przez Ministra Robót Publicznych;
2) pokrycie kosztów ma być unormowane ustawą wojewódzką, która zapewni w dostateczny sposób utrzymanie wykonanych robót, oraz wpływ Rządu na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Art. 4. Przy udzielaniu zasiłków z państwowego funduszu meljoracyjnego mają być równomiernie uwzględniane wszystkie części Rzeczypospolitej Polskiej, o ile warunki, wskazane w art. 3, zostaną spełnione.

Art. 5. Z państwowego funduszu meljoracyjnego będą przyznawane zasiłki w następującej wysokości:

1) na zabudowanie potoków górskich wraz z zalesieniem stoków górskich do 70% sumy kosztorysowej, zatwierdzonej przez Ministra Robót Publicznych, o ile związek samorządowy wojewódzki pokryje resztę kosztów;
2) na regulację i obwałowanie rzek i potoków, które mają na celu ochronę gruntów:
   a) 40% sumy kosztorysowej, zatwierdzonej przez Ministra Robót Publicznych, jeżeli związek samorządowy wojewódzki pokryje 30% kosztów;
   b) 50% sumy kosztorysowej, zatwierdzonej przez Ministra Robót Publicznych, jeżeli związek samorządowy wojewódzki oprócz własnego 30% udziału pokryje zaliczkowo część kosztów, przypadającą na interesowanych (powiaty, gminy, wsie lub spółki wodne);

3) na osuszenie i nawodnienie gruntów (meljoracje pierwszorzędne) 30% sumy kosztorysowej, zatwierdzonej przez Ministra Robót Publicznych na cele meljoracyjne, a 40% na cele regulacyjne (dla utworzenia odpływu), o ile samorządowy związek wojewódzki przyczyni się do pokrycia kosztów zasiłkiem w tej samej wysokości;
4) na budowę zbiorników wody, które służą dla celów regulacji lub ochrony od wylewów, w wysokości pod 2) oznaczonej.

Jeżeli za używanie wody ze zbiorników na inne cele pobierane będą czynsze wodne, mają być te czynsze rozdzielone między czynniki, które poniosły koszty budowy, w stosunku do ich udziału w kosztach. Ustawa wojewódzka może jednak przekazać te czynsze funduszowi konserwacyjnemu.

Art. 6. W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególniejsze uwzględnienie, może Skarb Państwa na wniosek Ministra Robót Publicznych udzielić ciałom samorządowym gwarancji zwrotu pożyczek, zaciąganych w instytucjach kredytu komunalnego, na pokrycie udziału ciała samorządowego w kosztach przedsiębiorstwa do wysokości 50% tego udziału.

Art. 7. Jeżeli w kosztorysie przedsiębiorstwa przewidziany będzie dodatek na utworzenie funduszu konserwacyjnego, może być na pokrycie tego dodatku udzielony zasiłek z państwowego funduszu meljoracyjnego w stosunku do udziału tego funduszu w kosztach budowy.

Również może się przyczynić państwowy fundusz meljoracyjny do utworzenia funduszu konserwacyjnego dla wszystkich przedsiębiorstw meljoracyjnych w danem województwie, a to w wysokości udziału samorządowego związku wojewódzkiego w kosztach.

Postanowienia te nie mają jednak zastosowania do osuszenia i nawodnienia gruntów, ani do zbiorników wody, budowanych dla celów nawodnienia.

Art. 8. Grunt, uzyskany wskutek robót meljoracyjnych, który w myśl ustaw wodnych przypada tym, co ponoszą koszty przedsiębiorstwa, może być odstąpiony przez Państwo na rzecz funduszu konserwacyjnego pod warunkiem, jeżeli do tego zastosuje się także samorządowy związek wojewódzki.

Art. 9. Zasiłek, udzielony przedsiębiorstwu meljoracyjnemu na zasadzie niniejszej ustawy, nie zwalnia Państwa, ani samorządowego związku wojewódzkiego od uiszczenia datków konkurencyjnych z tytułu posiadania nieruchomości lub zakładów wodnych według przepisów prawa wodnego.

Art. 10. Jeżeli spółka wodna zaciągnie pożyczkę na pokrycie swego udziału w kosztach przedsiębiorstwa, subwencjonowanego z państwowego funduszu meljoracyjnego, wówczas datki, ciążące na gruntach i nieruchomościach, należących do spółki wodnej, mają być ściągane w terminach płatności przez urzędy podatkowe (kasy skarbowe) na równi z podatkami państwowemi, w którym to celu przewodniczący spółki dostarczyć ma urzędowi podatkowemu (kasie skarbowej) potrzebnych wykazów.

Rząd ma prawo ściągać od spółki zwrot nadwyżki kosztów, jaką urząd podatkowy (kasa skarbowa) przez to ponosi.

Art. 11. Przedsiębiorstwa meljoracyjne, podjęte na podstawie ustaw krajowych w b. zaborze austrjackim, względnie na podstawie uchwał sejmów prowincjonalnych w. b. zaborze pruskim, mają być wykonane przy udziale czynników uczestniczących w kosztach, jaki został oznaczony w tych ustawach, względnie uchwałach.

Art. 12. Postanowienia niniejszej ustawy nie dotyczą mniejszych meljoracji, popieranych przez Ministerstwo Rolnictwa *i Dóbr Państwowych*, jak: osuszenia rowami i drenami, nawodnienia i uprawy torfowisk.

Art. 13. Do czasu powołania do życia samorządów wojewódzkich, według zasad ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 829), sprawy, zastrzeżone w niniejszej ustawie wojewódzkiemu ustawodawstwu, będą regulowane:

na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego statutami sejmików wojewódzkich;

na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego — rozporządzeniami *Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie;*

na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, łódzkiego, kieleckiego, białostockiego, poleskiego, wołyńskiego, nowogródzkiego i *ziemi wileńskiej*—rozporządzeniami wojewody *(delegata Rządu w Wilnie)*, wydanemi po wysłuchaniu opinji rady wojewódzkiej, *a gdzie rady wojewódzkie nie są jeszcze czynne — rozporządzeniami, wydanemi po wysłuchaniu opinji sejmików powiatowych i rad miejskch miast, wydzielonych z powiatów;*

na obszarze miasta stołecznego Warszawy—rozporządzeniami Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, wydanemi po wysłuchaniu opinji Rady Miejskiej w Warszawie.

Sprawy pokrycia kosztów utrzymania, administracji funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń, potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli, zastrzeżone w galicyjskich ustawach krajowych o publicznych przedsiębiorstwach meljoracyjnych ustawodawstwu krajowemu, będą regulowane rozporządzeniami *Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie.*

Statuty i rozporządzenia wyżej wspomniane podlegają zatwierdzeniu Ministrów: Robót Publicznych, Skarbu, Spraw Wewnętrznych oraz Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

Dotacje roczne Skarbu Państwa do funduszu meljoracyjnego (art. 2) wstawiane będą do budżetu Robót Publicznych corocznie w kwocie, umożliwiającej nieprzerwane prowadzenie będących w toku wykonania publicznych przedsiębiorstw meljoracyjnych, oraz realizację minimalnego państwowego programu w tej dziedzinie.

Koszty, które na podstawie statutów i rozporządzeń, wydanych w myśl niniejszego artykułu, będą przypadały na samorząd wojewódzki, będą pokrywały:

na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego — wojewódzkie związki samorządowe;

na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego — *Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie;*

na obszarze województw: warszawskiego, lubelskiego, łódzkiego, kieleckiego, białostockiego, poleskiego, wołyńskiego, nowogródzkiego i *ziemi wileńskiej*—wszystkie powiaty i miasta wydzielone, położone na obszarze odnośnego województwa;

na obszarze miasta stołecznego Warszawy — gmina m. st. Warszawy.

Art. 13 przytoczono w brzmieniu ustawy z 23 czerwca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 524). Nadto p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie — Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40; rozporządzenie Rady Ministrów z 5 lipca 1928 r. w sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie z zakresu meljoracji publicznych i rolnych organom państwowym — Dz. U. R. P. Nr. 74 poz. 669; ustawę z 22 grudnia 1925 r. w sprawie utworzenia województwa wileńskiego — Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 6 poz. 29; rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 86.

Art. 14. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Robót Publicznych i Ministrowi Skarbu.

Rozciągnięta na obszar ziemi wileńskiej rozporządzeniem Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 97.

Poz. 672.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 października 1921 roku

w przedmiocie rozciągnięcia na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego mocy obowiązującej dekretu z dnia 3 stycznia 1919 r. o zatwierdzaniu projektów pomników ze stanowiska artystycznego.

Rozciągnięcie dekretu, wymienionego w tytule uwzględniono w uwagach do poz. 93 z 1919 r.

Poz. 673.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 9 września 1921 roku

wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości w przedmiocie ustalania i wypłaty dzierżawcom i administratorom poręczającym odszkodowań za poczynione w b. dobrach donacyjnych nakłady i inwestycje.

Utr. moc obow. jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 674.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 października 1921 roku

w przedmiocie zmiany rozporządzenia wykonawczego z dnia 30 stycznia 1920 r. do ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. o tymczasowej organizacji władz i urzędów skarbowych.

Uchylone na mocy § 2 rozp. Ministra Skarbu z 17 marca 1923 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 239).

Poz. 675.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 17 października 1921 roku

do ustawy w sprawie powołania państwowej Rady kolejowej.

Na mocy art. 3 ustawy z dnia 15 kwietnia 1921 r. w sprawie powołania państwowej Rady Kolejowej (Dz. U. Rz. P. Nr. 38 poz. 226) zarządza się co następuje:

§ 1. Członkowie państwowej Rady kolejowej oraz zastępcy członków są mianowani względnie wybierani na okres trzechletni, który rozpoczyna się z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim składu Rady na podstawie dokonanych wyborów względnie mianowań. Miejsce opróżnione w państwowej Radzie kolejowej przed upływem trzechlecia obsadza się tylko na okres do końca trzechlecia.

§ 2. Pod koniec określonego w § 1 okresu trzechletniego rozpisuje Minister *Kolei Żelaznych* ogólne wybory do państwowej Rady kolejowej, podając terminy, w których należy dokonać wyborów w każdej z grup wyborczych, przewidzianych w art. 3 statutu państwowej Rady kolejowej p. 2, 3 i 4 a mianowicie:

a) w grupie miast;
b) w grupie powiatowych ciał samorządowych;
c) w grupie organizacji gospodarczo-społecznych;
d) w grupie dyrekcyjnych rad kolejowych.

Termin wyborów dla każdej z grup wyborczych oznaczony będzie dwoma datami jako granicami okresu, w ciągu którego należy dokonać wyboru i powiadomić Ministerstwo *Kolei Żelaznych* o dokonanym wyborze.

Wybory uzupełniające rozpisuje Minister *Kolei Żelaznych* w miarę potrzeby.

§ 3. Członkiem państwowej Rady kolejowej lub jego zastępcą może być wybrany każdy obywatel Państwa, bez względu na to czy jest lub nie członkiem rady miejskiej względnie sejmiku (rady powiatowej) lub organizacji gospodarczo-społecznych, uprawnionych do wyboru, jeżeli tyl-

ko posiada pełne prawo do piastowania urzędów publicznych, w myśl istniejących ustaw i w chwili dokonania wyboru był pełnoletni, a nie pozostaje w czynnej państwowej służbie kolejowej.

§ 4. Członkowie państwowej Rady kolejowej i ich zastępcy mogą być wybrani względnie mianowani na następny okres trzechletni ponownie.

Na miejsce opróżnione przez członka państwowej Rady kolejowej wchodzi jego zastępca. Jeżeli przed upływem trzechlecia braknie członka i zastępcy członka, dokonuje się na miejsce opróżnione wyboru uzupełniającego.

§ 5. Utrata mandatu w ciągu trzechlecia następuje:

a) wskutek śmierci;

b) wskutek dobrowolnego zrzeczenia się;

c) wskutek tego, że wybrany przestał odpowiadać warunkom § 3.

O utracie mandatu wybranych członków państwowej Rady kolejowej lub ich zastępców z wyboru z powodów przewidzianych pod c), orzeka Minister *Kolei Żelaznych*, zaś o utracie mandatu członków mianowanych, orzeka Minister, który dokonał nominacji.

Utrata mandatu w ciągu trzechlecia może nastąpić:

a) wskutek rozwiązania się organizacji gospodarczo-społecznej, która dokonała wyboru, o czem orzeka Minister *Kolei Żelaznych*, po zasięgnięciu opinji państwowej Rady kolejowej;

b) odnośnie do przedstawicieli Ministerstw, wymienionych w art. 3 p. 1 statutu państwowej Rady kolejowej, z powodu zaprzestania pełnienia służby w danem Ministerstwie, o czem orzeka dotyczący Minister.

§ 6. Równocześnie z rozpisaniem wyborów ogłasza Minister *Kolei Żelaznych* wykaz tych miast i organizacji gospodarczo-społecznych, którym w myśl art. 3 statutu państwowej Rady kolejowej, przysługuje prawo do wysłania swych przedstawicieli do państwowej Rady kolejowej na dotyczące trzechlecie.

Przy tworzeniu państwowej Rady kolejowej przed ustaleniem granic Rzeczypospolitej Polskiej nie będzie pewna ilość mandatów z grupy miast i organizacji gospodarczo-społecznych na razie obsadzona. Obsadzenie tych mandatów nastąpi osobno, lecz tylko na okres do końca trzechlecia.

§ 7. Natychmiast po dokonaniu wyboru a najpóźniej w terminie oznaczonym w rozpisaniu wyborów, zawiadomią Ministerstwo *Kolei Żelaznych* o rezultacie wyboru:

a) z grupy powiatowych związków samorządowych — wojewoda;

b) z grupy miast — prezes danej rady miejskiej;

c) z grupy organizacji gospodarczo-społecznych — upoważniony do tego w myśl statutu danej organizacji,

podając jednocześnie imię i nazwisko wybranych, wiek, zatrudnienie, dokładny adres i załączając oświadczenie wybranych, że wybór przyjmują.

Miasta i organizacje gospodarczo-społeczne, które w terminie przepisanym nie zawiadomią Ministerstwa *Kolei Żelaznych* o dokonanym wy-

borze, w myśl postanowień tego artykułu, uważać się będzie za takie, które się zrzekły przyznanego im prawa przedstawicielstwa w państwowej Radzie kolejowej, a Minister *Kolei Żelaznych* może opróżnione w ten sposób mandaty przekazać innemu miastu lub innej organizacji gospodarczo-społecznej.

§ 8. Rady miejskie miast, którym przyznano prawo wysłania członków do państwowej Rady kolejowej, wybierają po jednym członku i jednym zastępcy według zasad własnych regulaminów.

Sposób przeprowadzenia wyborów z grupy powiatowych ciał samorządowych określa dołączony regulamin wyborczy (załącz. 1), który stanowi istotną część niniejszego rozporządzenia.

Organizacje gospodarczo-społeczne dokonują wyboru swych przedstawicieli w sposób odpowiadający ich wewnętrznej organizacji.

Organizacje gospodarczo-społeczne, które będą połączone w grupy dla wspólnego wyboru przedstawicieli do państwowej Rady kolejowej, dokonują wyboru po wzajemnem porozumieniu. Gdyby do porozumienia nie doszło, każda z nich przedstawia w oznaczonym terminie jednego kandydata Ministerstwu *Kolei Żelaznych*, które zarządza losowanie. Los rozstrzyga, który z proponowanych kandydatów wchodzi do państwowej Rady kolejowej jako członek, a który jako zastępca.

§ 9. Przy każdej dyrekcji kolei państwowej ustanowiona będzie dyrekcyjna rada kolejowa, jako organ doradczy i opinjodawczy.

Zakres działania i organizację dyrekcyjnych rad kolejowych określa załączony do niniejszego rozporządzenia i stanowiący jego istotną część statut organizacyjny dyrekcyjnych rad kolejowych (załącz. 2).

§ 10. Każda z dyrekcyjnych rad kolejowych wybiera z pomiędzy swoich członków i zastępców jednego przedstawiciela i jednego zastępcę do państwowej Rady kolejowej.

§ 11. Żaden z członków lub zastępców państwowej Rady kolejowej nie może piastować dwóch mandatów.

Osoba wybrana do państwowej Rady kolejowej przez grupę wybierającą wcześniej nie może być wybraną przez grupę wybierającą później.

W tym celu niezależnie od ogłoszenia składu państwowej Rady Kolejowej, przewidzianego w § 1, po ukończeniu wyborów ogólnych, będą ogłaszane wyniki wyborów częściowych w miarę dokonania wyboru.

Jeżeli przy wyborze na pewien okres trzechletni ta sama osoba otrzyma dwa lub więcej mandatów zależy od jej wyboru, który mandat zatrzyma. Dla obsadzenia opróżnionych w ten sposób mandatów odbędą się wybory uzupełniające.

§ 12. Jeżeli skutkiem zmiany okręgu danej dyrekcji, skład dyrekcyjnej rady kolejowej nie będzie odpowiadać stosunkom, wytworzonym skutkiem zmiany okręgu, może Minister *Kolei Żelaznych*, według swobodnego uznania, dotyczącą radę kolejową całkowicie lub częściowo rozwiązać i urządzić nowe wybory celem utworzenia nowej lub uzupełnienia zdekompletowanej dyrekcyjnej rady kolejowej na okres do końca trzechlecia.

Ustęp 1 § 12-go utr. moc obow. jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 13. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Na mocy art. 2 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 r. prawa i obowiązki Ministra Kolei (p. Dz. U. R. P. Nr. 57 z r. 1924 poz. 580) przeszły na Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97 z 1926 poz. 567).

Rozciągnięto na obszar ziemi wileńskiej rozporządzeniem Ministra Kolei Żelaznych z 11 listopada 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 933; na górnośląską część województwa śląskiego — rozporządzeniem Ministra Kolei z 26 lipca 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 668.

Załącznik 1.

(do § 1 rozp. wyk. M. K. Ż. z d. 17.X.21 r.).

REGULAMIN WYBORCZY

przedstawicieli powiatowych ciał samorządowych do państwowej Rady kolejowej.

§ 1. Wszystkie powiatowe związki komunalne województwa wybierają wspólnie jednego członka i jednego zastępcę do państwowej Rady kolejowej.

§ 2. Członkiem państwowej Rady kolejowej lub jego zastępcą może być wybrany każdy obywatel Państwa, bez względu na to czy jest lub nie członkiem sejmiku (rady powiatowej), jeżeli tylko posiada pełne prawo do piastowania urzędów publicznych, w myśl istniejących ustaw i w chwili dokonania wyboru był pełnoletni, a nie pozostaje w czynnej państwowej służbie kolejowej.

§ 3. Wybory przeprowadza w okręgu wojewódzkim wojewoda na zarządzenie Ministra *Kolei Żelaznych.*

§ 4. Postępowanie przy wyborach jest następujące:

Na zarządzenie wojewody zgłasza każdy powiatowy związek komunalny w terminie przez wojewodę wyznaczonym jednego kandydata na członka państwowej Rady kolejowej.

Tymczasowy Wydział Samorządowy na terenie Małopolski i wojewodowie względnie rady wojewódzkie mogą zaproponować powiatowym związkom komunalnym kandydatów na członków i ich zastępców do państwowej Rady kolejowej.

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie — Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40).

Przy zgłaszaniu kandydatów należy podać dokładnie imię i nazwisko, wiek, zatrudnienie, miejsce stałego zamieszkania kandydata i dołączyć oświadczenie tegoż, że w razie wyboru przyjmie mandat członka względnie zastępcy.

Na podstawie tych zgłoszeń ustala wojewoda listę kandydatów, przyczem skreśla tych, którzy nie odpowiadają warunkom § 2, lub którzy już

należą do składu państwowej Rady kolejowej, bądź to wskutek wyboru wcześniej dokonanego, bądź to wskutek mianowania, wreszcie tych, od których brak oświadczeń, że w razie wyboru przyjmą mandat.

§ 5. O ile przy ustalaniu listy kandydatów województwa osiągnął ktoś już więcej, aniżeli połowę głosów sejmików powiatowych (rad powiatowych) województwa, biorących udział w zgłoszeniu kandydatów, należy go uważać za wybranego na członka państwowej Rady kolejowej. W tym wypadku drugi z kolei kandydat, który otrzymał największą ilość głosów zostaje zastępcą członka państwowej Rady kolejowej.

§ 6. O ile wybór członka do państwowej Rady kolejowej a w danym razie i jego zastępcy nie doszedł do skutku po myśli § 5, wojewoda przesyła ustaloną listę kandydatów województwa poszczególnym przewodniczącym wydziałów powiatowych (prezesom rad powiatowych) z poleceniem, aby ci na najbliższem posiedzeniu sejmiku (rady powiatowej), wszakże nie później jak w terminie przez wojewodę oznaczonym odbyć się mającym, przeprowadzili wybór, przyczem poszczególne sejmiki (rady powiatowe) głosują tylko na jednego z umieszczonych na liście kandydatów.

§ 7. O dokonanym przez sejmik (radę powiatową) wyborze zawiamia przewodniczący wydziału powiatowego (prezes rady powiatowej) natychmiast wojewodę, który ustala wynik wyborów.

Kandydata, który otrzyma największą ilość głosów, uważa się za wybranego na członka państwowej Rady kolejowej, następny z kolei kandydat zostaje zastępcą członka.

Jeśli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równe ilości głosów, rozstrzyga między nimi los.

§ 8. W razie, jeżeli który z sejmików (rad powiatowych) nie zgłosi kandydata na członka państwowej Rady kolejowej względnie nie uwiadomi wojewody, na którego z kandydatów przez niego ustalonych głosuje, w terminie w tym celu wyznaczonym, wojewoda ustala listę kandydatów województwa względnie wynik wyborów na podstawie otrzymanych zgłoszeń względnie głosów, nie uwzględniając przy ustaleniu listy kandydatów względnie przy obliczaniu głosów tych sejmików (rad powiatowych), które nie dotrzymały terminu.

§ 9. Utracił moc obowiązującą wobec zorganizowania we wszystkich województwach samorządu powiatowego.

Ustęp 2 utr. moc. obow. (p. art. 40 ustawy Konstytucyjnej z 15 lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny województwa śląskiego — Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 497 — i oświadczenie rządowe z 20 czerwca 1922 r. w przedmiocie notyfikacji rządzącej i plebiscytowej komisji Międzysojuszniczej Górnego Śląska o przekazaniu Polsce administracji na przyznanym jej obszarze terenu plebiscytowego— Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 503).

Ustęp 3 utr. moc obow. (p. § 2 rozporządzenia Ministra Kolei z 26 lipca 1924 r. o rozciągnięciu na górnośląską część województwa śląskiego niniejszego rozporządzenia — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 668).

§ 10. Dalsze zarządzenia potrzebne do przeprowadzenia wyborów w myśl niniejszego regulaminu wydaje wojewoda.

§ 11. Po dokonanym wyborze przedstawia wojewoda bezzwłocznie wynik wyborów wraz ze wszystkiemi odnośnemi dokumentami Ministerstwu *Kolei Żelaznych*, które po sprawdzeniu wyborów, ogłasza wynik wyborów.

Załącznik 2.

(do § 9 rozp. wyk. M. K. Ż. z dn. 17.X. 21 r.).

STATUT

dyrekcyjnej rady kolejowej.

§ 1. W celu rozważania zagadnień z dziedziny kolejnictwa ustanawia się przy dyrekcjach kolejowych dyrekcyjne rady kolejowe, jako organy doradcze i opinjodawcze w sprawach, podlegających kompetencji dyrekcji kolejowych oraz w przedmiocie przedstawianych przez nie wniosków Ministerstwu *Kolei Żelaznych.*

§ 2. Do zakresu rozważań i opinjowania dyrekcyjnej rady kolejowej należą:

a) wnioski, dotyczące budowy nowych linji kolejowych w obrębie danej dyrekcji;
b) wnioski, dotyczące przepisów przewozowych oraz ich zmiany;
c) wnioski, dotyczące nowych taryf lub zmiany istniejących;
d) otwieranie nowych stacji kolejowych i miejskich, oraz zmiana ich zakresu działania pod względem handlowym;
e) zmiany rozkładów jazdy;
f) ogólny plan okresowy przewozów i sprawozdanie z przewozów za okres ubiegły;
g) sprawozdanie okresowe o wykorzystaniu taboru;
h) wszelkie inne sprawy z zakresu kolejnictwa, które prezes dyrekcji uzna za celowe wnieść pod obrady dyrekcyjnej rady kolejowej lub które będą przekazane radzie przez państwową Radę kolejową lub Ministerstwo *Kolei Żelaznych.*

§ 3. Dyrekcyjna rada kolejowa składa się:

1) z czterech przedstawicieli województw, mianowanych przez odnośnych wojewodów;
2) z czterech przedstawicieli większych miast, w obrębie danej dyrekcji położonych, po jednym przez uprawnioną radę miejską wybranych;
3) z czterech przedstawicieli powiatowych ciał samorządowych z wyboru tychże ciał;
4) z przedstawicieli organizacji gospodarczo-społecznych, znajdujących się lub działających w obrębie dyrekcji z wyboru tychże organizacji i w liczbie, którą ustali Minister *Kolei Żelaznych* dla każdej dyrekcji zosobna, jednak w ilości nie większej jak 12 a nie mniejszej jak 8;
5) z dwóch członków mianowanych przez Ministra *Kolei Żelaznych.* Rozdział mandatów pomiędzy województwa danego okręgu dyrekcji kolei państwowych, oraz wykaz miast, powiatowych ciał samorządowych i organizacji gospodarczo-społecznych, mających do-

konać wyboru przedstawicieli do dyrekcyjnej rady kolejowej danego okręgu dyrekcyjnego, ustala Minister *Kolei Żelaznych* równocześnie z zarządzeniem ogólnych wyborów do dyrekcyjnej rady kolejowej;

6) z jednego przedstawiciela władz wojskowych, którym zasadniczo jest delegat Sztabu Generalnego przy Dyrekcji P. K. P.

Pkt. 6 § 3-go wprowadzono na mocy rozporządzenia Ministra Komunikacji z 30 kwietnia 1927 r. w sprawie uzupełnienia statutu Dyrekcyjnej Rady Kolejowej (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 395).

§ 4. Każdy członek dyrekcyjnej rady kolejowej będzie miał zastępcę z wyjątkiem członków, mianowanych przez Ministra *Kolei Żelaznych* zgodnie z § 3 p. 5.

Członkowie dyrekcyjnej rady kolejowej i ich zastępcy są mianowani względnie wybierani na okres trzyletni, po upływie którego mogą być ponownie mianowani lub wybrani.

Na miejsce opróżnione przez członka dyrekcyjnej rady kolejowej wchodzi jego zastępca. Jeżeli przed upływem trzechlecia opróżni się miejsce i członka i zastępcy członka, dokonuje się na miejsce opróżnione wyboru uzupełniającego jednak tylko na czas do końca trzechlecia.

Utrata mandatu w ciągu trzechlecia następuje:

a) wskutek śmierci;

b) wskutek dobrowolnego zrzeczenia się;

c) wskutek tego, że wybrany przestał odpowiadać warunkom § 6.

O utracie mandatu członków dyrekcyjnej rady kolejowej lub ich zastępców z wyboru, z powodów przewidzianych pod c), orzeka prezes dyrekcji zaś o utracie mandatu członków z nominacji orzeka w tych warunkach ten, kto nominacji dokonał. Przeciw orzeczeniu prezesa dyrekcji lub wojewody przysługuje tak pozbawionemu mandatu jako też jego wyborcy prawo odwołania w ciągu dni 30 do właściwego Ministra.

Utrata mandatu w ciągu trzechlecia może nastąpić:

a) z powodu rozwiązania organizacji gospodarczo-społecznej, która dokonała wyboru, o czem orzeka Minister *Kolei Żelaznych* po wysłuchaniu opinji dotyczącej dyrekcyjnej rady kolejowej;

b) odnośnie do przedstawicieli mianowanych przez wojewodę, z powodu zaprzestania pełnienia służby w danym urzędzie, jeżeli mianowany pełnił służbę w urzędzie podległym wojewodzie.

Trzechlecie działania członków dyrekcyjnej rady kolejowej rozpoczyna się z dniem, w którym w Monitorze Polskim ogłoszono skład dyrekcyjnej rady kolejowej na podstawie przeprowadzonych wyborów i mianowań.

§ 5. Wybory do dyrekcyjnych rad kolejowych tak ogólne jak i uzupełniające zarządza Minister *Kolei Żelaznych.*

Terminy, w których mają być dokonane wybory w każdej z grup przewidzianych w § 3 p. 2, 3 i 4 niniejszego statutu, oznacza prezes dotyczącej dyrekcji kolejowej podług wskazówek Ministerstwa *Kolei Żelaznych.*

Termin wyborów dla każdej z grup wyborczych oznaczony będzie dwoma datami, jako granicami okresu, w ciągu którego należy dokonać wyboru i powiadomić dotyczącą dyrekcję kolei państwowych o dokonanym wyborze.

§ 6. Członkiem dyrekcyjnej rady kolejowej lub jego zastępcą może być wybrany każdy obywatel Państwa, mieszkający w danym lub sąsiednim kolejowym okręgu dyrekcyjnym, bez względu na to czy jest lub nie członkiem rady miejskiej względnie sejmiku (rady powiatowej) lub organizacji gospodarczo-społecznych uprawnionych do wyboru, jeżeli tylko posiada pełne prawo do piastowania urzędów publicznych w myśl istniejących ustaw i w chwili dokonania wyboru był pełnoletni, a nie pozostaje w czynnej państwowej służbie kolejowej.

§ 7. Natychmiast po dokonaniu wyboru a najpóźniej w terminie oznaczonym w rozpisaniu wyborów zawiadomią durekcję kolei państwowych o rezultacie wyboru:

a) z grupy miast — prezes danej rady miejskiej,

b) z grupy organizacji gospodarczo-społecznych, upoważniony do tego w myśl statutu danej organizacji organ,

podając jednocześnie imię i nazwisko wybranych, wiek, zatrudnienie i dokładny adres oraz załączając oświadczenie wybranych, że wybór przyjmują.

Miasta i organizacje gospodarczo-społeczne, które w terminie przepisanym nie zawiadomią dotyczącej dyrekcji kolei państwowych o dokonanym wyborze w myśl postanowień tego artykułu, uważać się będzie za takie, które zrzekły się przyznanego im prawa przedstawicielstwa w dyrekcyjnej radzie kolejowej, a Minister *Kolei Żelaznych* może opróżnione w ten sposób mandaty przekazać innemu miastu lub innej organizacji gospodarczo-społecznej.

§ 8. Rady miejskie miast, którym przyznano prawo wysłania swych przedstawicieli do dyrekcyjnej rady kolejowej, wybierają po jednym członku i jednym zastępcy według zasad własnych regulaminów.

Sposób przeprowadzenia wyborów z grupy powiatowych ciał samorządowych określa dołączony do niniejszego regulamin wyborczy, wydany przez Ministerstwo *Kolei Żelaznych.*

Organizacje gospodarczo-społeczne dokonują wyboru swych przedstawicieli w sposób odpowiadający ich wewnętrznej organizacji.

Organizacje gospodarczo-społeczne, które będą połączone w grupy dla wspólnego wyboru przedstawicieli do dyrekcyjnej rady kolejowej, dokonują wyboru po wzajemnem porozumieniu. Gdyby do porozumienia nie doszło, każda z nich przedstawia w oznaczonym terminie jednego kandydata dotyczącej dyrekcji kolei państwowych, która zarządza losowanie. Los rozstrzyga, który z proponowanych kandydatów wchodzi do dyrekcyjnej rady kolejowej jako członek, a który jako zastępca.

§ 9. Żaden z członków lub zastępców dyrekcyjnej rady kolejowej nie może piastować dwóch mandatów do tej samej rady.

Osoba wybrana do dyrekcyjnej rady kolejowej przez grupę wybierającą wcześniej nie może być wybraną przez grupę wybierającą później.

W tym celu niezależnie od ogłoszenia składu dyrekcyjnej rady kolejowej, przewidzianego w § 4, po ukończeniu wyborów ogólnych, będą ogłaszane wyniki wyborów częściowych w miarę dokonania wyboru.

Jeżeli przy równoczesnym wyborze ta sama osoba otrzyma dwa lub więcej mandatów, zależy od jej wyboru, który mandat zatrzymuje. Dla

obsadzenia opróżnionych w ten sposób mandatów odbędą się wybory uzupełniające.

§ 10. W naradach dyrekcyjnej rady kolejowej mogą brać udział jednak bez prawa głosowania:

a) wyznaczeni przez prezesa dyrekcji pracownicy dyrekcji jako referenci,
b) zaproszeni przez prezesa dyrekcji rzeczoznawcy.

§ 11. Przewodniczącym dyrekcyjnej rady kolejowej jest prezes dyrekcji a jego zastępcą wiceprezes, w dyrekcjach zaś, w których niema stałego wiceprezesa, ten urzędnik dyrekcji, który jest powołany do zastępowania prezesa.

Posiedzenia dyrekcyjnych rad kolejowych zwołuje prezes dyrekcji, w której siedzibie zbiera się rada kolejowa raz na pół roku lub częściej w miarę potrzeby. Uchwały zapadają zwyczajną większością głosów obecnych na posiedzeniu członków, mających głos decydujący, z zaznaczeniem jednak w protokóle zdania mniejszości.

§ 12. W zakresie swej kompetencji dyrekcyjna rada kolejowa może stawiać wnioski i zapytania do prezesa dyrekcji.

§ 13. Dyrekcyjna rada kolejowa może ze swego grona wyłaniać komisje specjalne do opracowywania i badania spraw, podlegających jej rozpoznaniu.

§ 14. Porządek obrad (regulaminy) i biegu spraw dyrekcyjnych rad kolejowych określa Ministerstwo *Kolei Żelaznych.*

§ 15. W sprawach wyłuszczonych w § 2 decydują prezesi dyrekcji po uprzedniem zasięgnięciu opinji dyrekcyjnych rad kolejowych.

W razie bezpośredniego rozstrzygnięcia w wypadkach nagłych spraw, które według § 2 podlegają opinji dyrekcyjnych rad kolejowych, sprawy te i swe co do nich decyzje prezesi dyrekcji komunikują dyrekcyjnym radom kolejowym na najbliższem posiedzeniu rady.

§ 16. Członkowie dyrekcyjnych rad kolejowych nie pobierają za swą pracę płacy. Pozamiejscowi członkowie rady otrzymują jednorazowe bilety wolnej jazdy koleją I-ej klasy, od miejsca swego zamieszkania do miejsca siedziby dyrekcji i zpowrotem.

Załącznik

do § 8 statutu dyrekcyjnej rady kolejowej.

REGULAMIN WYBORCZY

przedstawicieli powiatowych ciał samorządowych do dyrekcyjnej rady kolejowej.

§ 1. Wszystkie powiatowe związki komunalne, zaliczone w myśl § 3, statutu dyrekcyjnej rady kolejowej do okręgu danej dyrekcji kolei pań-

stwowych, wybierają wspólnie czterech członków i czterech zastępców do dyrekcyjnej rady kolejowej.

§ 2. Członkiem dyrekcyjnej rady kolejowej lub jego zastępcą może być wybrany każdy obywatel Państwa, mieszkający w danym lub sąsiednim kolejowym okręgu dyrekcyjnym, bez względu na to, czy jest lub nie członkiem sejmiku (rady powiatowej), jeżeli tylko posiada pełne prawo do piastowania urzędów publicznych w myśl istniejących ustaw i w chwili dokonania wyboru był pełnoletni, a nie pozostaje w czynnej państwowej służbie kolejowej.

§ 3. Wybory przeprowadza komisja skrutacyjna złożona z przewodniczącego komisji i jednego członka, mianowanych przez prezesa dyrekcji z pośród urzędników dyrekcji i z jednego członka, mianowanego przez prezesa dyrekcji z pośród członków tego powiatowego związku komunalnego, którego siedziba znajduje się w siedzibie dyrekcji, po porozumieniu się z zwierzchnikiem tego powiatowego związku komunalnego. Skład komisji skrutacyjnej ogłasza przezes dyrekcji wraz z rozpisaniem terminów wyborów.

§ 4. Postępowanie przy wyborach jest następujące:

Komisja skrutacyjna wzywa za pośrednictwem przewodniczących wydziałów powiatowych (prezesów rad powiatowych) poszczególne powiatowe związki komunalne do przedstawienia w oznaczonym terminie po jednym kandydacie na członka dyrekcyjnej rady kolejowej.

Przy przedstawieniu kandydatów należy podać dokładnie imię i nazwisko, wiek, zatrudnienie oraz miejsce stałego zamieszkania kandydata i dołączyć oświadczenie jego, że w razie wyboru przyjmie mandat członka lub zastępcy.

Na podstawie tych zgłoszeń ustala komisja skrutacyjna listę kandydatów przytem skreśla tych, którzy nie odpowiadają warunkom § 2, lub którzy wskutek wcześniej dokonanego wyboru z innej grupy wyborczej lub wskutek mianowania weszli już do składu danej dyrekcyjnej rady kolejowej, wreszcie tych, od których brak oświadczeń, że w razie wyboru przyjmą mandat.

§ 5. Ustaloną listę kandydatów, podpisaną przez wszystkich członków komisji skrutacyjnej przesyła ta komisja przewodniczącym wydziałów powiatowych (prezesom rad powiatowych) z wezwaniem, aby ci na najbliższem posiedzeniu sejmiku (rady powiatowej), wszakże nie później aniżeli w terminie oznaczonym przez komisję skrutacyjną odbyć się mającem, przeprowadzili wybór, przyczem sejmiki powiatowe (rady powiatowe) głosują na 8 kandydatów z pomiędzy tych, których umieszczono na liście kandydatów, ustalonej przez komisję skrutacyjną.

§ 6. Po otrzymaniu list głosowania oblicza komisja skrutacyjna ilość głosów i ustala wynik głosowania.

Czterej kandydaci, którzy otrzymali największą ilość głosów, uważani są za wybranych na członków dyrekcyjnej rady kolejowej, czterech następnych, którzy z kolei dostali największą ilość głosów, uważa się za wybranych na zastępców.

Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą ilość głosów, rozstrzyga między nimi los.

Przy obliczaniu głosów należy z listy głosowania wykreślić nazwiska, na które oddano głosy mimo, że nazwisk tych nie było na liście kandydatów ustalonej przez komisję skrutacyjną.

§ 7. W razie, jeżeli powiatowy związek komunalny nie przedstawi kandydata na członka dyrekcyjnej rady kolejowej, względnie nie nadeśle listy głosowania w terminie w tym celu wyznaczonym, komisja skrutacyjna ustala listę kandydatów względnie wynik wyborów na podstawie otrzymanych zgłoszeń, względnie list głosowania, nie uwzględniając, przy ustaleniu kandydatów lub przy obliczaniu większości, tych wydziałów powiatowych względnie sejmików powiatowych (rad powiatowych), które nie dotrzymały terminu.

§ 8. W powiatach, w których niema zorganizowanego samorządu powiatowego, mianuje starosta (komisarz rządowy) z pośród mieszkańców powiatu, nie będących w służbie starostwa lub kolei, komitet wyborczy składający się z trzech osób (w tem jeden przewodniczący), który przedstawia kandydatów i głosuje w miejsce sejmiku (rady powiatowej).

O składzie mianowanego komitetu wyborczego powiadamia starosta dotyczącą komisję skrutacyjną.

§ 9. Wykazy przedstawić się mających kandydatów i listy głosowania podpisuje przewodniczący wydziału powiatowego (prezes rady powiatowej).

Zdanie 2 § 9-go utr. moc obowiązującą wobec zorganizowania samorządu powiatowego we wszystkich województwach.

Korespondencję komisji skrutacyjnej podpisuje przewodniczący.

§ 10. Korespondencję, przeznaczoną dla wydziałów powiatowych względnie sejmików (rad powiatowych) wysyła komisja skrutacyjna na ręce przewodniczących wydziałów powiatowych (prezesów rad powiatowych), przeznaczoną dla komitetów wyborczych, do odnośnego starosty. Korespondencję, przeznaczoną dla komisji skrutacyjnej, wysyłają przewodniczący wydziałów powiatowych (prezesi rad powiatowych) i komitety wyborcze, te ostatnie za pośrednictwem starosty, do dotyczącej dyrekcji kolejowej, zaznaczając na kopercie: „dla komisji skrutacyjnej dla wyborów do dyrekcyjnej rady kolejowej".

§ 11. Po dokonanym wyborze przedstawia komisja skrutacyjna wynik wyborów, podpisany przez wszystkich członków komisji, wraz ze wszystkiemi odnośnemi dokumentami, dyrekcji kolei państwowych, która po sprawdzeniu wyborów, ogłasza wynik wyborów i powiadamia o nim natychmiast Ministerstwo *Kolei Żelaznych*.

§ 12. Dalsze potrzebne zarządzenia dla przeprowadzenia wyborów do dyrekcyjnej rady kolejowej wydaje prezes dyrekcji.

24 listopada Nr. 92. rok 1921.

Poz. 676.

U S T A W A

z dnia 28 października 1921 r.

o opłatach stemplowych od rachunków i poświadczeń odbioru sum pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych.

Uchylona na mocy art. 171 pkt. 17 ustawy z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570).

Poz. 677.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 listopada 1921 r.

w przedmiocie wstrzymania terminu wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 1921 r. o podwyższeniu podatku od tytoniu i od wyrobów tytoniowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. ustawę z 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym — Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 409).

Poz. 678.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 16 września 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 24 października 1919 roku o zmianie nazwisk.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 24 października 1919 r. w przedmiocie zmiany nazwisk (Dz. Pr. P. P. Nr. 88, poz. 478) *i art. 6 lit. d) ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. P. P. Nr. 64 poz. 385)* zarządza się co następuje:

§ 1. Do przyjmowania próśb o zezwolenie na zmianę nazwiska powołane są:

Komisarjaty rządu w Warszawie, Łodzi i Lublinie, magistraty miast Lwowa i Krakowa, na obszarze b. dzielnicy pruskiej starostwa grodzkie, a w miastach tworzących powiaty miejskie, w których niema urzędu starostwa grodzkiego, prezydenci tych miast, — pozatem wszędzie starostwa.

O kompetencji miejscowej rozstrzyga miejsce faktycznego zamieszkania proszącego, a jeśli ten mieszka zagranicą — miejsce, w którem po raz ostatni sam lub jego wstępni w kraju mieszkali.

P. rozporządzenia Rady Ministrów: z 5 lipca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej na obszarze miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 647); z 19 marca 1928 r. w sprawie powiatów miejskich (Dz. U. R. P. Nr. 45 poz. 426); z 11 lipca 1922 r. w przedmiocie zniesienia komisarjatu Rządu w Lublinie (Dz. U. R. P. Nr. 56 poz. 510).

§ 2. Prośba o zmianę nazwiska winna zawierać:

1) nazwisko, które proszący pragnie przybrać,
2) powody zamierzonej zmiany nazwiska,
3) jeżeli proszący o zmianę nazwiska ubiega się o zwolnienie lub zniżenie opłaty, przewidzianej w art. 1 ustawy z dnia 24 października 1919 r. wiadomości co do jego stosunków rodzinnych, majątkowych i zarobkowych.

Do prośby należy dołączyć:

1) metrykę (pełny wypis z aktu) urodzenia, względnie i chrztu, jeśli proszący jest chrześcijaninem,
2) metrykę ślubu, o ile proszący pozostaje w związku małżeńskim,
3) metrykę urodzenia, względnie i chrztu dzieci w dniu wniesienia prośby jeszcze niepełnoletnich,
4) dowód obywatelstwa polskiego.

Osoby, których związek małżeński został przez śmierć, unieważnienie małżeństwa lub rozwód rozwiązany, winny dołączyć nadto metrykę śmierci zmarłego małżonka, względnie dowód rozwiązania małżeństwa w inny sposób.

Za dowód obywatelstwa polskiego uważa się poświadczenie obywatelstwa przewidziane w art. 11 rozporządzenia z dnia 7 czerwca 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320), akt nadania obywatelstwa, przewidziany w art. 14 tegoż rozporządzenia, akt uznania lub odzyskania obywatelstwa w myśl art. 3 i 10 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie państwa polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), wreszcie poświadczenie opcji na rzecz obywatelstwa polskiego w myśl obowiązujących przepisów.

§ 3. Za osoby niemające zdolności do działań prawnych lub ograniczone w tej zdolności wnosi prośbę o zmianę nazwiska prawny zastępca, który, o ile jest opiekunem lub kuratorem, potrzebuje do wniesienia prośby zezwolenia sądu opiekuńczego.

§ 4. Władza wymieniona w § 1 po przeprowadzeniu niezbędnych dochodzeń przedstawi prośbę wraz z wynikiem dochodzeń władzy administracyjnej II instancji, *ta zaś Ministrowi Spraw Wewnętrznych.*

Na mocy § 1 rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z 11 października 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 828) decyzje, zastrzeżone w niniejszem rozp. Ministrowi Spraw Wewnętrznych, przekazane zostały wszystkim wojewodom z wyjątkiem Śląskiego oraz Kom. Rządu m. st. Warszawy.

§ 5. *Minister Spraw Wewnętrznych* rozpatruje prośbę i w razie uznania jej za zasługującą na uwzględnienie, zarządza, by władza administracyjna II instancji umieściła na koszt proszącego ogłoszenie zamierzonej zmiany nazwiska w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej oraz w trzech dziennikach nieurzędowych.

Ustęp 2 § 5-go utr. moc obow. (p. ustęp 2 art. 1-go ustawy z 24 października 1919 r. w przedmiocie zmiany nazwisk — Dz. U. R. P Nr. 88, poz. 478).

Na mocy art. 156 pkt. 2 ustawy z 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98 poz. 570) akt zezwolenia na zmianę nazwiska podlega opłacie w wysokości 200 zł. Władza, zezwalająca na zmianę nazwiska, może udzielać zwolnień od tej opłaty.

§ 6. Sprzeciwy, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 24 października 1919 r. należy wnosić do władzy administracyjnej wymienionej w ogłoszeniu o zamierzonej zmianie nazwiska.

Władza ta przedstawi sprawę do decyzji *Ministrowi Spraw Wewnętrznych* wraz z wszystkiemi do niej odnoszącemi się aktami.

§ 7. Kto sprzeciw uzasadnia tem, że używa tego samego nazwiska, które proszący przybrać zamierza, winien przedstawić swoją metrykę urodzenia lub inne dowody wykazujące prawo jego do używania nazwiska o które chodzi.

Jeśli do sprzeciwu nie dołączono wyżej wymienionych dowodów wezwie władza sprzeciwiającego się do uzupełnienia braków i wyznaczy w tym celu odpowiedni termin; termin ten nie będzie krótszy niż trzytygodniowy i nie dłuższy niż trzymiesięczny; nie może on również upływać wcześniej niż w dni 90 od dnia ogłoszenia zamierzonej zmiany nazwiska w dzienniku urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Niezastosowanie się do wezwania władzy może spowodować odrzucenie sprzeciwu przez *Ministra Spraw Wewnętrznych* dla braku legitymacji prawnej ze strony sprzeciwiającego się.

§ 8. Jeśli w sprawie zamierzonej zmiany nazwiska nie wpłynął żaden sprzeciw w myśl art. 4 ustawy z dnia 24 października 1919 r. lub jeśli wniesiony sprzeciw został przez *Ministra Spraw Wewnętrznych* odrzucony, władza administracyjna II instancji po złożeniu przez proszącego opłaty za zmianę nazwiska, o ile od niej w całości zwolniony nie został, wyda proszącemu akt zezwolenia na zmianę nazwiska, umieści ogłoszenie o udzielonem zezwoleniu na jego koszt w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej, oraz zarządzi adnotację w aktach stanu cywilnego.

§ 9. *Czynności przekazane w niniejszem rozporządzeniu tak władzy administracyjnej I jak i II instancji spełnia na obszarze miasta st. Warszawy Komisarjat Rządu.*

P. rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 5 lipca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy (Dz. U. R. P. Nr. 72 poz. 647).

§ 10. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 679.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROBÓT PUBLICZNYCH

z dnia 1 października 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministrem Skarbu w przedmiocie ustanowienia cen drzewa budulcowego, zajętego w lasach prywatnych na cele odbudowy.

Uchylone na mocy § 5 rozp. Min. Robót Publ. z dn. 2 stycznia 1922 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 83).

Poz. 680.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 17 października 1921 r.

o zmianie taryfy opłat dla lekarzy aprobowanych.

Utr. moc obow. (p. ustawę z dn. 2 grudnia 1921 r. w przedmiocie wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem — Dz. U. R P. Nr. 105 poz. 762).

Poz. 681.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 10 listopada 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie czasu pracy w zakładach handlowych w dni targowe i jarmarczne.

Uchylone na mocy § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych z dn. 23 czerwca 1923 r. o czasie pracy w zakładach handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 551).

Poz. 682.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 października 1921 r.

celem wykonania rozporządzenia o poborze opłat stemplowych, dekretu o opłacie od podań i świadectw urzędowych, art. 6 — 10 ustawy o podwyższeniu i zrównaniu stawek przy niektórych opłatach stemplowych, oraz ustaw o opłatach stemplowych od ubezpieczeń, od weksli i od sprzedaży przedmiotów zbytku, na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, oraz powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstaw prawnych (p. dekret z dnia 7 lutego 1919 r. o opłacie od podań oraz od świadectw urzędowych (Nr. 14 poz. 145); ustawę z dn. 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od ubezpieczeń (Nr. 75 poz. 509); ustawę z dn. 16 lipca 1920 r o opłatach stemplowych od weksli (Nr. 83 poz. 553); ustawę z dn. 16 lipca 1920 r. o opłatach stemplowych od sprzedaży przedmiotów zbytku (Nr. 79 poz. 528).

Poz. 683.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 31 października 1921 r.

w przedmiocie bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i czeskosłowackich.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dn. 16 marca 1927 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych o wprowadzeniu bezpośrednich komunikacyj towarowych pomiędzy Polską z jednej strony a Czechosłowacją, Austrją, Węgrami, Włochami, Szwajcarją, Królestwem Serbów, Chorwatów i Słoweńców oraz Rumunją z drugiej strony (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 230).

30 listopada Nr. 93. rok 1921.

Poz. 684.

U S T A W A

z dnia 28 października 1921 r.

Statut Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

Uchylona na mocy art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 lipca 1927 r. o Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 586.

Poz. 685.

U S T A W A

z dnia 8 listopada 1921 r.

w przedmiocie sprzedaży państwowych majątków górniczych, położonych w Ziemi Radomskiej.

Pominięta jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 686.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 listopada 1921 r.

w przedmiocie wykonania ustawy emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r.

Utr. moc obow. ponieważ podstawa prawna przestała obowiązywać (p. ustawę emerytalną funkcjonarjuszów państwowych z dn. 28 lipca 1921 r. — Nr. 70 poz. 466).

Poz. 687.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 14 października 1921 r.

o Państwowych urzędach pośrednictwa pracy.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. P. P. P. Nr. 64 poz. 385) w celu wykonania rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dnia 6 lipca 1919 r. o organizacji biur pośrednictwa pracy (Tyg. Urz. Nr. 29 str. 148), zarządza się co następuje:

§ 1. Sprawy, należące do pośrednictwa pracy, załatwiają państwowe urzędy pośrednictwa pracy. Terytorjalny zakres działania tych urzędów obejmować będzie jeden lub więcej powiatów i będzie oznaczony przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej. Siedziby państwowych urzędów pośrednictwa pracy wyznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Państwowe urzędy pośrednictwa pracy podlegają wojewodzie, jako władzy administracyjnej II instancji w zakresie pośrednictwa pracy.

§ 1 przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 15 lutego 1923 r. w przedmiocie państwowych urzędów pośrednictwa pracy w województwie poznańskiem i pomorskiem — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 162.

§ 2. Do zakresu działania państwowych urzędów pośrednictwa pracy należy:

a) przyjmowanie zgłoszeń zapotrzebowania pracowników,
b) wynajdywanie zatrudnienia dla poszukujących pracy,
c) porada przy wyborze lub zmianie zawodu,
d) udzielanie informacji o krajowych stosunkach zarobkowych,
e) udzielanie przyjmującym pracę zaliczek na podróż do miejsca ich pracy,
f) zbieranie i zestawianie dat statystycznych, dotyczących rynków pracy,
g) nadzór nad działalnością wszystkich prywatnych biur pośrednictwa pracy oraz opinjowanie wniosków o zezwoleniu na prowadzenie przemysłu pośrednictwa pracy.

§ 3. Uchylony na mocy § 2 rozporządzenia z dn. 15 lutego 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 162.

§ 4 i 5. Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 15 lutego 1923 r. w przedmiocie ogłaszania w państwowych urzędach pośrednictwa pracy województwa poznańskiego i pomorskiego zapotrzebowań na pracowników wszelkich kategorji — Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 123).

§ 6. Uchylony na mocy § 2 rozp. z dn. 15 lutego 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 162.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

P. ustawę z dn. 12 czerwca 1924 r. w przedmiocie uzupełnienia dekretu Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej z dn. 6 lipca 1919 r. o organizacji biur pośrednictwa pracy — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 586 — oraz rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy z dn. 30 września 1924 r. — Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 842.

Poz. 688.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 12 listopada 1921 r.

w przedmiocie taksy aptekarskiej za pracę przy recepturze.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 4 lutego 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 160).

Poz. 689.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 18 listopada 1921 r.

w przedmiocie zmian i uzupełnień Taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt.

Pominięto z uwagi na przepisy § 2 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 lutego 1928 r. w sprawie wydawania Dziennika Taryf i Zarządzeń Kolejowych — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 213.

Poz. 690.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 18 listopada 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia taryfy bagażowej na wąskotorowych kolejach państwowych i prywatnych, znajdujących się w zarządzie państwowym, położonych w obrębie dyrekcji kolei państwowych w Warszawie i Radomiu.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dn. 30 marca 1922 r. w tymże przedmiocie — Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 338).

Poz. 691.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 21 listopada 1921 r.

w przedmiocie urzędowych ogłoszeń sądowych w okręgach Sądów Apelacyjnych Krakowskiego i Lwowskiego.

Utr. moc obow. (p. § 2 załącznika do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 10 lutego 1928 r. o statucie przedsiębiorstwa państwowego „Wydawnictwa Państwowe" — Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 140).

2 grudnia Nr. 94. rok 1921.

Poz. 692.

U S T A W A

z dnia 15 listopada 1921 r.

o Skarbie Narodowym.

Uchylona na mocy art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 6 marca 1928 r. w sprawie likwidacji Skarbu Narodowego — Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 234.

Poz. 693.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 31 października 1921 r.

w przedmiocie zmiany w przepisach prawnych o organizacji władz administracyjnych I instancji, obowiązujących na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego, oraz powiatów: grodzieńskiego, wołkowyskiego i białowieskiego województwa białostockiego.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego rozciąga się moc obowiązującą:

a) *rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 28 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego;*

Utr. moc obow. (p. poz. 426 z r. 1919).

b) rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z 13 listopada 1919 r. do rozporządzenia z dnia 28 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji powiatowych władz administracyjnych I instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 489) łącznie ze sprostowaniem z dnia 5 grudnia 1919 r. do tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 502);

c) rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1919 r. do rozporządzenia z dnia 28 sierpnia 1919 r., określającego zasady zespolenia urzędów i organów powiatowej administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 488) z wyjątkiem przepisów przejściowych, zawartych w artykułach 6 — 9 włącznie tego rozporządzenia.

§ 2. Dotychczasowy podział administracyjny na powiaty, przeprowadzony z uwzględnieniem rozporządzeń i zarządzeń b. Komisarza generalnego ziem wschodnich, względnie b. Komisarza naczelnego ziem Wołynia i frontu podolskiego tudzież b. Szefa zarządu terenów przyfrontowych i etapowych zostaje utrzymany.

P. ustawę z dn. 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austro-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 400.

§ 3. Utr. moc obow. (p. rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365.

§ 4. Utr. moc obow., jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 5. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc wszelkie sprzeczne, lub niezgodne z niem rozporządzenia, obowiązujące na obszarach, określonych w § 1, a w szczególności traci moc zarządzenie Komisarza generalnego ziem wschodnich z dnia 5 listopada 1919 r. o organizacji powiatów i władz powiatowych (Dz. Urz. z. c. z. w. Nr. 28, poz. 303) z wyjątkiem *art. 8 tego rozporządzenia tudzież* art. 5, który zachowuje moc obowiązującą w brzmieniu nadanem mu rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 listopada 1920 r. w przedmiocie zmiany rozporządzenia Komisarza generalnego ziem wschodnich z dnia 17 października 1919 r. o organizacji powiatów i władz powiatowych (Dz. Urz. zarz. ter. przyfr. i etap. Nr. 4, poz. 32).

§ 6. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Poz. 694.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 13 października 1921 r.

w przedmiocie diet i kosztów podróży lekarzy weterynaryjnych i rozjemców powołanych do szacowania bydła z powodu chorób zakaźnych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 113 ustęp 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673).

Poz. 695.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 28 października 1921 r.

dotyczące taryfy opłat za prace wykonane przez zarząd katastralny.

Uchylone na mocy § 4 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dn. 7 listopada 1923 r. dotyczące taryfy opłat za prace wykonane przez zarząd katastralny na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego — Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 950.

Poz. 696.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 25 października 1921 r.

o utworzeniu wydziału VII w izbie skarbowej we Lwowie.

Utr. moc obow. (p. § 9 i 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

Poz. 697.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 31 października 1921 r.

w przedmiocie zawierania umów najmu i podnajmu mieszkań i innych pomieszczeń w gminie miasta Rypina.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. ustawę z dn. 27 listopada 1919 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń — Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 498).

Poz. 698.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 4 listopada 1921 r.

w przedmiocie uprzystępnienia ubogiej ludności nabywania niektórych lekarstw.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dn. 4 marca 1922 r. w tymże przedmiocie — Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 154).

Poz. 699.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Skarbu

z dnia 15 listopada 1921 r.

o obowiązku zatrudniania ciężko poszkodowanych inwalidów wojennych.

Na zasadzie art. 55 i 58 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. r. 1921 Nr. 32, poz. 195) zarządza się co następuje:

§ 1. Pracodawcy w rolnictwie, przemyśle, handlu i komunikacji nie mogą się uchylić od zatrudniania na każdych 50 pracowników przynajmniej jednego inwalidy wojennego ciężko poszkodowanego w rozumieniu art. 9 ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin.

W celu określenia liczby pracowników, zatrudnionych u poszczególnych pracodawców, w znaczeniu niniejszego paragrafu, należy wziąć pod uwagę wszystkie osoby, pracujące w zakładach, należących do jednego i tego samego przedsiębiorcy w obrębie powiatu, jeżeli zakłady te są jednego rodzaju.

§ 2. Każdy pracodawca, zatrudniający co najmniej 50 pracowników, jest obowiązany na wezwanie właściwego państwowego urzędu pośred-

nictwa pracy wysłać do tego urzędu w ciągu 3 dni od chwili otrzymania wezwania, — zawiadomienie, ilu pracowników zatrudniał przez ostatnie dwa tygodnie, załączyć wykaz już zatrudnionych ciężko poszkodowanych inwalidów wojennych z odpisami orzeczeń komisji wojskowo-lekarskiej o uznaniu wymienionych inwalidów za ciężko poszkodowanych oraz wskazać, jakie rodzaje pracy zaofiarowuje tym inwalidom, którzy winni być do danego zakładu jeszcze przyjęci celem uzupełnienia ogólnej liczby, odpowiadającej przepisom § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 2 przytoczono z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 10 lipca 1924 r. w sprawie przedłużenia terminu zgłaszania przez pracodawców w Państwowych Urzędach Pośrednictwa Pracy wolnych miejsc dla inwalidów wojennych, ciężko poszkodowanych (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 620).

§ 3. Po otrzymaniu zawiadomienia państwowy urząd pośrednictwa pracy wysyła do pracodawcy wezwanie, w którem wymienia się imiona i nazwiska inwalidów, polecanych przez urząd. Pracodawca obowiązany jest w ciągu siedmiu dni od chwili wysłania tego wezwania przyjąć z pośród poleconych przez państwowy urząd pośrednictwa pracy tylu inwalidów, aby liczba zatrudnionych u niego inwalidów zadośćuczyniła liczbie, wymaganej przez § 1 niniejszego rozporządzenia, o ile przed tym terminem nie powiadomi państwowy urząd pośrednictwa pracy o przyjęciu do pracy innych ciężko poszkodowanych inwalidów.

§ 4. Pracodawca obowiązany jest zawiadomić państwowy urząd pośrednictwa pracy o każdem zwolnieniu inwalidy z chwilą wymówienia mu pracy. Po otrzymaniu tego zawiadomienia państwowy urząd pośrednictwa pracy wysyła do pracodawcy wezwanie, w którem wymienia się imiona i nazwiska inwalidów, poleconych przez urząd.

Pracodawca obowiązany jest w ciągu siedmiu dni od chwili wysłania wezwania przyjąć do pracy inwalidę z pośród poleconych, względnie w tymże czasie zawiadomić państwowy urząd pośrednictwa pracy o przyjęciu na miejsce zwolnionego innego ciężko poszkodowanego inwalidy.

§ 5 i 6 uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z 19 grudnia 1922 r. o karach w drodze administracyjnej za przekroczenia przepisów o obowiązku zatrudniania ciężko poszkodowanych inwalidów wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1047); na mocy § 2 tegoż rozporządzenia za przekroczenie przepisów art. 55 ustawy z 18 marca 1921 r. lub rozporządzeń, na jego podstawie wydanych, winni podlegają karze w drodze administracyjnej trybem, wskazanym w art. 15 ustawy z 4 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 608).

3 grudnia Nr. 95. rok 1921.

Poz. 700.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 14 listopada 1921 r.

w przedmiocie ujednostajnienia opodatkowania wina musującego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 24 ustawy z 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 525; przepisy karne za-

chowały moc obowiązującą do chwili wejścia w życie ustawy karnej skarbowej z 2 sierpnia 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 609).

Poz. 701.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 10 listopada 1921 r.

w przedmiocie wynagrodzenia lekarzy powiatowych i chemików za czynności sądowe oraz sanitarno-policyjne.

W części, dotyczącej wynagrodzenia lekarzy, utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 grudnia 1924 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości i Skarbu, o opłatach za czynności sądowo-lekarskie na obszarze na którym obowiązuje niemiecka ustawa o postępowaniu karnem z dnia 1 lutego 1877 r. — Dz. U. R. P. Nr. 9 z 1925 r. poz. 63); w pozostałej części dotyczącej wynagrodzenia chemików, pominięto ze względu na nieaktualność zawartych w tej części przepisów oraz wobec zamierzonego w najbliższej przyszłości wydania nowego rozporządzenia w tym przedmiocie.

Poz. 702.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 26 listopada 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminu ważności i zmiany postanowienia o ograniczeniu odpowiedzialności kolei w bezpośredniej komunikacji towarowej między stacjami kolei polskich i austrjackich.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 31 stycznia 1922 r. w przedmiocie uchylenia rozporządzenia niniejszego (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 81).

6 grudnia Nr. 96. rok 1921.

Poz. 703.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 listopada 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej rozporządzenia dotyczącego swobodnego odpływu wody i rozporządzenia dotyczącego stowarzyszeń wodnych na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 264 ustawy wodnej z 19 września 1922 r. której jednolity tekst przytoczony został w rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych z 13 kwietnia 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 574).

Poz. 704.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 27 października 1921 r.

o otwarciu tymczasowego ruchu osobowego na linji Kutno-Strzałków.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Kolei z 12 listopada 1925 r. o otwarciu prawidłowego ruchu osobowego i bagażowego na normalnotorowej kolei państwowej Kutno — Strzałków (Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 845).

Poz. 705.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 października 1921 r.

o wykonaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 października 1921 r. w przedmiocie opodatkowania spirytusu i wyrobów wódczanych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 96 ustawy z 31 lipca 1924 r. o monopolu spirytusowym — Dz. U. R. P. Nr. 78 poz. 756).

Poz. 706.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 12 listopada 1921 r.

o uzupełnieniu rozporządzenia z dn. 31 grudnia 1920 r. o ograniczeniu obrotów dewizami i walutami zagranicznemi.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 104).

Poz. 707.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych, Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Ministra Skarbu oraz Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 22 listopada 1921 r.

o obsadzaniu wolnych miejsc pracy w zakładach samorządowych oraz prywatnych, subwencjonowanych i koncesjonowanych przez Państwo.

Na podstawie art. 54 i 58 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych, ich rodzin oraz rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195) zarządza się co następuje:

§ 1. W celu umożliwienia inwalidom wojennym korzystania z pierwszeństwa przy obsadzaniu wakujących posad, kierownicy przedsiębiorstw i zakładów samorządowych oraz prywatnych, subwencjonowanych i koncesjonowanych przez Państwo, obowiązani są na wezwanie właściwego państwowego urzędu pośrednictwa pracy zawiadamiać ten urząd o każdem wolnem miejscu, jakie się okaże w powyższych zakładach.

§ 2. Obowiązek zgłaszania wolnych miejsc ciąży na kierownikach wymienionych w § 1 zakładów i przedsiębiorstw od chwili otrzymania wezwania państwowego urzędu pośrednictwa pracy w ciągu okresu czasu oznaczonego w wezwaniu.

Zawiadomienie o wakującem miejscu pracy kierownik przedsiębiorstwa lub zakładu winien wysłać w ciągu trzech dni od chwili zawakowania posady.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy wakujących stanowisk odpowiedzialnych kierowników administracyjnych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

9 grudnia **Nr. 97.** rok 1921.

Poz. 708.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 października 1921 r.

w przedmiocie Taryfy osobowej i bagażowej na kolejach normalno- i szerokotorowych.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z 5 marca 1923 r. w tymże przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 193).

Poz. 709.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 22 listopada 1921 r.

zmieniające niektóre postanowienia rozporządzenia wykonawczego z dnia 31 maja 1921 r. do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 1921 r. w przedmiocie ujednostajnienia opodatkowania drożdży prasowanych na obszarze b. zaborów rosyjskiego i austrjackiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 335).

Poz. 710.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 21 listopada 1921 r.

o uzupełnieniu postanowień rozporządzenia o organizacji władz i urzędów skarbowych.

Utraciło moc obowiązującą (p. poz. 81 z 1920 r.).

10 grudnia **Nr. 98.** rok 1921.

Poz. 711.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 24 listopada 1921 r.

w celu wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 listopada 1921 r. w przedmiocie ujednostajnienia opodatkowania wina musującego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 24 ustawy z 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 525).

14 grudnia **Nr. 99.** rok 1921.

Poz. 712.

U S T A W A

z dnia 18 listopada 1921 r.

w przedmiocie zmiany art. 1178 Ustawy Lekarskiej (Zbiór Praw b. ces. ros. tom XIII wydanie z 1905 r.).

Utraciła moc obowiązującą (p. ustawę z dn. 23 kwietnia 1925 r. w przedmiocie uchylenia art. 1176 — 1190 włącznie ustawy lekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 521).

Poz. 713.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 listopada 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej przepisów z zakresu administracji technicznej na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego.

Na zasadzie art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Na ziemie wskazane w art. 1 powołanej ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. rozciąga się moc obowiązującą następujących przepisów:

1) *dekretu z dnia 7 lutego 1919 r. w przedmiocie tymczasowych przepisów budowlanych na obszarach b. zaboru rosyjskiego (Dz. P. P. P. Nr. 14, poz. 176);*

(P. poz. 176 z r. 1919).

2) ustawy z dnia 9 lipca 1919 r. o budowie kanałów żeglugi, tudzież regulacji rzek żeglownych i spławnych (Dz. P. P. P. Nr. 59, poz. 356);

3) *ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw, zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny (Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 368), oraz ustawy z 21 stycznia 1921 r. zmieniającej art. 8 ustawy z dnia 18 lipca 1919 r. w brzmieniu ustawy z dn. 15 lipca 1920 r. o pomocy państwowej na odbudowę gospodarstw zniszczonych lub uszkodzonych skutkiem wojny (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 72);*

(P. poz. 368 z r. 1919 i poz. 72 z r. 1921).

4) *ustawy z dn. 2 marca 1920 r. o organizacji odbudowy technicznej wsi, miast i miasteczek (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 143).*

(P. poz. 143 z r. 1920).

§ 2. Wszystkie przepisy sprzeczne z wymienionemi w § 1 niniejszego rozporządzenia uchyla się.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Robót Publicznych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 714.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 2 grudnia 1921 r.

zawierające przepisy wykonawcze dla b. dzielnicy pruskiej do ustawy z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn.

Uchylone na mocy § 74 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 25 sierpnia 1923 r. zawierającego przepisy wykonawcze dla obszaru województw: pomorskiego i poznańskiego w przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 796).

15 grudnia Nr. 100. rok 1921.

Poz. 715.

USTAWA

z dnia 18 listopada 1921 r.

o dobrach rodzinnych w b. dzielnicy pruskiej.

I. Zniesienie dóbr rodzinnych.

Art. 1.

1. Istniejące dobra rodzinne można znieść na mocy przepisów, w niniejszej ustawie podanych.

2. Jeżeli zniesienie dóbr rodzinnych nie nastąpi w przeciągu jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie podanych w niej postanowień, Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa *i Dóbr Państwowych* może zarządzić ich przymusowe zniesienie.

Osobna ustawa określi przepisy o postępowaniu przy przymusowem zniesieniu dóbr rodzinnych.

3. Do dóbr rodzinnych w myśl ustawy niniejszej należą fideikomisy i lenna.

II. Zniesienie na zasadzie uchwały rodzinnej.

Art. 2.

1. Dobra rodzinne można znieść na podstawie uchwały rodzinnej.

2. Uchwała rodzinna winna być przedłożona władzy nadzorczej do zatwierdzenia.

Art. 3.

1. Do udziału w powzięciu uchwały rodzinnej należy przybrać oprócz dzierżyciela (posiadacza, użytkowcy) także członków rodziny, którzy są powołani do odziedziczenia dóbr rodzinnych (ekspektantów).

2. Ekspektantów, którzy nie przebywają w granicach Państwa Polskiego, należy przybrać tylko wówczas, jeżeli ustanowili pełnomocnika, zamieszkałego w Państwie Polskiem, i ustanowienie takiego pełnomocnika udowodnili przez złożenie u władzy nadzorczej publicznych lub publicznie uwierzytelnionych dokumentów.

3. Imieniem osób, które nie mają zdolności do działań prawnych lub w tej zdolności są ograniczone, działa ich ustawowy zastępca. Potrzebne zezwolenie sądu opiekuńczego udziela zamiast sądu władza nadzorcza.

Władza nadzorcza może zamianować kuratora dla nieobecnych, nieznanych i niewiadomych (§ 1911, 1913 niem. kodeksu cywilnego) oraz tych, co do których uzna, iż zastąpienie ich przez ustawowych zastępców byłoby połączone z ich szkodą.

Art. 4.

1. Spisania uchwały rodzinnej może zażądać tylko dzierżyciel dóbr rodzinnych albo przedstawicielstwo rodzinne (kurator rodzinny, rada familijna, pełnomocnicy krewnych z linji męskiej, kuratorowie, egzekutorzy i t. p.).

2. Do powyższego żądania należy dołączyć projekt uchwały rodzinnej i spis ekspektantów, którzy mają być przybrani, oraz osób, których zgoda na uchwałę rodzinną jest potrzebna w myśl art. 6 punkt 4.

3. Władza nadzorcza ma zbadać projekt i stwierdzić, czy spis uprawnionych w myśl ustępu 2 jest prawdziwy i zupełny.

Może ona zażądać od wnioskodawcy zapewnienia w miejsce przysięgi, że spis jest prawdziwy i zupełny.

Do zarządzenia dalszych badań w tym względzie nie jest obowiązana.

4. Władza nadzorcza powinna wpływać na to, aby projekt został rzeczowo ułożony oraz ażeby roszczenia uprawnionych do zaopatrzenia, pobierających płace i innych wierzycieli majątku były dostatecznie zabezpieczone.

5. Projekt uchwały rodzinnej winien być przedłożony właściwemu terytorjalnie okręgowemu urzędowi ziemskiemu celem zaopinjowania o zgodności projektu z zasadami reformy rolnej, *wyrażonemi w uchwale sejmowej z dnia 10 lipca 1919 r. i w ustawie z 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 462).*

Ustawa z 15 lipca 1920 r. została uchylona na mocy art. 97 ustawy z 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1 poz. 1).

Jeżeli uchwała rodzinna postanawia podział nieruchomego majątku rodzinnego, konieczne jest zezwolenie właściwego urzędu ziemskiego stosownie do obowiązujących w tej mierze przepisów.

7. Jeśli projekt nie budzi żadnych wątpliwości, albo gdy wątpliwości usunięto, władza nadzorcza winna wyznaczyć termin do spisania uchwały rodzinnej.

Art. 5.

1. Na termin, wyznaczony do spisania uchwały, władza nadzorcza wezwie oprócz dzierżyciela osoby, wymienione w art. 4 punkcie 2, jako też przedstawicielstwo rodzinne, jeżeli ono istnieje; do wezwania należy dołączyć odpis projektu uchwały rodzinnej.

2. Na terminie należy przeprowadzić rozprawę nad projektem i ustalić wynik porozumienia w przedmiocie ułożenia projektu.

3. Co do projektu uchwały rodzinnej wolno oświadczyć się albo na terminie, albo w publicznym lub publicznie uwierzytelnionym dokumencie, który należy przedstawić władzy nadzorczej najdalej w przeddzień terminu.

Art. 6.

1. Na uchwałę rodzinną, którą znosi się fideikomis albo lenno, rozporządza przedmiotami, należącemi do dobra rodzinnego, ustanawia zobowiązania dla dobra rodzinnego, lub zmienia albo uchyla postanowienia, wy-

dane na podstawie aktu fundacyjnego, musi w każdym razie zgodzić się dzierżyciel fideikomisu i najbliższy z kolei do następstwa uprawniony. Jeżeli dzierżyciel fideikomisu jest zarazem ustawowym zastępcą najbliższego z kolei uprawnionego do następstwa, to tego ostatniego zastępuje kurator.

Członków rodziny, wstrzymujących się od oświadczenia, uważa się za przyzwalających.

Tę okoliczność należy zaznaczyć w wezwaniu.

Prócz tego potrzebne jest do dojścia do skutku uchwały rodzinnej:

a) aby także drugi najbliższy z kolei ekspektant i co najmniej połowa wszystkich ekspektantów zgodzili się na uchwałę rodzinną,

b) lub też, jeżeli ekspektantów jest więcej niż dziesięciu, aby pięciu najbliższych z kolei zgodziło się na uchwałę rodzinną,

c) lub też, aby zgodziła się większość dwóch trzecich członków rodziny, których należy wezwać, i nie wezwanych ekspektantów, którzy uczestniczyli w głosowaniu.

2. Najbliższymi z kolei są ci niczem pod względem swej zdolności do działań prawnych nieograniczeni ekspektanci, którzy są powołani do dziedziczenia tuż po dzierżycielu i jego potomkach. Nie należy wzywać ekspektantów, którzy są potomkami ekspektantów już wezwanych.

Art. 3 punkt 2 stosuje się odpowiednio.

3. Jeżeli majątek rodzinny ma według porządku następstwa przejść na linję żeńską dopiero po wymarciu linji męskiej, członkowie linji żeńskiej są do uczestniczenia w uchwale rodzinnej tylko wtedy uprawnieni, jeżeli między nimi a dzierżycielem majątku rodzinnego niema trzech lepiej uprawnionych członków rodziny; to samo obowiązuje także wtedy, gdy uchwałę rodzinną powzięto na podstawie ustawowych albo fundacyjnych przepisów przy innym, aniżeli ustanowiony w punkcie 1 litera c) stosunku głosów, chyba że według aktu fundacyjnego wymagana jest zgoda całej linji żeńskiej, albo że fundacyjne przepisy, które dopuszczają uproszczenia uchwały rodzinnej przez ograniczenie liczby mających się wezwać ekspektantów, wymagają zgody członków linji żeńskiej.

4. Zgody osób, na które po ustaniu węzła fideikomisowego mają przejść dobra rodzinne według postanowień aktu fundacyjnego, potrzeba tylko wtedy, jeżeli to prawo przejścia ustanowiono na wypadek ustawowego zniesienia majątku rodzinnego, a przez uchwałę rodzinną doznałoby to prawo uszczerbku.

Zgoda musi być stwierdzona przez akt publiczny lub publicznie uwierzytelniony.

III. Zatwierdzenie uchwały rodzinnej.

Art. 7.

1. Władza nadzorcza ma odmówić zatwierdzenia uchwały rodzinnej:

a) jeżeli wykonanie uchwały krzywdziłoby w większej mierze pojedyńczych członków rodziny, chyba że pokrzywdzeni sami wyrazili swą zgodę na uchwałę;

b) jeżeli uchwała sprzeciwia się zasadom reformy rolnej, *wyrażonym w uchwale sejmowej z dnia 10 lipca 1919 r., w szczególności w ustawie z dnia 15 lipca 1920 roku o wykonaniu reformy rolnej*

(Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 462) zwłaszcza, jeżeli przez projektowany podział gruntu uchwała zmierza do usunięcia go z pod parcelacji i kolonizacji;

P. uwagę do pkt. 5 art. 4.

c) jeżeli uchwała narusza kulturalne lub gospodarcze interesy kraju, zwłaszcza w wypadkach, w których dobra rodzinne należy uważać za dobra leśne. Jako leśne uważa się dobra rodzinne, w których obszar lasów wynosi najmniej 1000 ha.

2. Uchwałę należy ogłosić w „Monitorze Polskim" i doręczyć wszystkim osobom, które ją uchwaliły, nadto okręgowemu urzędowi ziemskiemu i wojewodzie.

3. Przeciwko uchwale przysługuje natychmiastowe zażalenie.

Należy je wnieść do władzy nadzorczej albo do Ministra Sprawiedliwości w prekluzyjnym terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia, w którym nastąpiło publiczne ogłoszenie. O zażaleniu rozstrzyga Minister Sprawiedliwości.

Jeżeli odmówiono zatwierdzenia, przysługuje zażalenie dzierżycielowi majątku i najbliższemu z kolei uprawnionemu do następstwa.

Jeżeli udzielono zatwierdzenia, zażalenie przysługuje członkom rodziny, którzy sprzeciwili się uchwale rodzinnej, albo którzy wbrew przepisowi ustawy nie zostali przybrani, dalej nieuprawnionym do głosu członkom rodziny, jako też osobom, których zgoda na uchwałę rodzinną potrzebna jest w myśl art. 6, punkt 4.

Zażalenie przysługuje również w razie udzielenia zatwierdzenia w wypadku, podanym powyżej pod 1 b, okręgowemu urzędowi ziemskiemu, w którego okręgu znajduje się siedziba władzy nadzorczej, a w wypadku pod 1 c — wojewodzie, do którego obwodu należy siedziba władzy nadzorczej.

4. Z prawomocnością zatwierdzenia uzyskuje uchwała rodzinna skuteczność prawną, choćby nawet nie wypełniono warunków, przepisanych w niniejszej ustawie.

5. Z chwilą prawomocnego zatwierdzenia uchwały rodzinnej uważa się dobra rodzinne za rozwiązane; zachodzi to także i wtedy, gdy ten, na kogo ma w pierwszej linji przejść majątek w myśl uchwały rodzinnej, jest w rozporządzeniu majątkiem ograniczony w ten sam sposób, jak poprzedni dziedzic (§ 2112 i nast. kod. cyw.).

6. O ile złożona kaucja nie starczy, odpowiada za istniejące w dniu rozwiązania zobowiązania odnośnie do dobra rodzinnego w pierwszej linji osobiście dotychczasowy dzierżyciel, a po nim ten, któremu dobra rodzinne lub przeważna ich część na podstawie uchwały rodzinnej przypadły.

IV. Rozporządzenie majątkiem.

Art. 8.

1. Jeżeli ma się rozporządzić przedmiotami, należącemi do fideikomisu, lub zaciągnąć zobowiązania w imieniu fideikomisu, wystarczy zamiast uchwały rodzinnej pisemne pozwolenie przedstawicielstwa rodzinnego, a w braku takiego przedstawicielstwa — obu najbliższych ekspektantów.

Zachodzi to w szczególności wówczas, gdy postanowiono:

a) zbyć lub obciążyć nieruchomość dla celów publicznych, w szczególności dla celów wewnętrznej kolonizacji;

b) poczynić nadzwyczajne nakłady dla utrzymania majątku, lub wystarać się o środki, które według świadectwa publicznego zakładu kredytowego mogą trwale podnieść wartość majątku, albo przyczynić się do należytego zagospodarowania;

c) uiścić podatki i inne publiczne daniny, które należy uważać za obciążające majątek zakładowy, albo wypełnić z funduszów zakładowego majątku zobowiązania, oparte na przepisie ustawy;

d) zawrzeć umowę najmu, dzierżawy lub najmu usług;

e) rozporządzić kapitałami (pieniędzmi, wierzytelnościami, papierami wartościowemi i t p.), przeznaczonemi na zaspokojenie gospodarczych potrzeb dobra rodzinnego albo na cele publiczne;

f) zwrócić dzierżycielowi dobra rodzinnego nakłady, poczynione przezeń dla celów, wymienionych pod b) i c). Dzierżyciel może żądać zwrotu nakładów z dóbr rodzinnych, o ile akt fundacyjny lub statut rodowy nie zawiera odmiennych postanowień.

2. Do skuteczności przyzwolenia potrzebne jest zatwierdzenie tegoż przez władzę nadzorczą.

3. Jeśli niema odpowiednich ekspektantów, albo gdy zawezwanie ich połączone jest ze znacznemi trudnościami, władza nadzorcza może zamianować przedstawicielstwo rodzinne. Do przedstawicielstwa stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego o kuratelach.

V. Zarząd przymusowy.

Art. 9.

1. Jeśli postępowanie dzierżyciela lub niepomyślny jego stan majątkowy uzasadniają obawę, że dobra rodzinne doznają znacznego uszczerbku, władza nadzorcza może odebrać dzierżycielowi zarząd majątku i powierzyć go kuratorowi. Jeśli taka obawa zachodzi tylko co do niektórych części składowych majątku, zarządzenie można ograniczyć do tych części. Do kurateli nad majątkiem stosują się przepisy kodeksu cywilnego o kuratelach.

2. Zanim władza nadzorcza pozbawi dzierżyciela zawiadywania majątkiem, powinna, jeśli to możliwe, wysłuchać dzierżyciela, przedstawicielstwo rodzinne, a w braku takiego obu najbliższych ekspektantów (art. 6, punkt 2).

VI. Zastrzeżenie mocy prawnej i innych postanowień.

Art. 10.

Postanowienia niniejszej ustawy nie wykluczają możności korzystania z uprawnień, jakie w myśl innych przepisów ustawowych, statutów rodowych lub aktów fundacyjnych przysługują dzierżycielowi, przedstawicielstwu rodzinnemu albo rodzinie, mającej prawo do dóbr rodzinnych,

jako też władzom nadzorczym i innym osobom lub instytucjom w rozporządzaniu dobrami rodzinnemi i wydawaniu co do nich zarządzeń, o ile te uprawnienia nie stoją w sprzeczności z postanowieniami niniejszej ustawy.

VII. Władza nadzorcza.

Art. 11.

1. Władzą nadzorczą jest sąd apelacyjny, w którego obwodzie znajdują się dobra rodzinne lub główna ich część.
2. W razie sporu o właściwość rozstrzyga o właściwości Minister Sprawiedliwości.
3. Władzy nadzorczej przysługują w stosunkach do wszystkich dóbr rodzinnych prawa, określone w art. 16 ustawy wykonawczej do ordynacji hipotecznej z dnia 26 września 1899 r. (Zb. Pr. pruskich str. 307); art. 16, ust. 2 powołanej ustawy stosuje się odpowiednio.

VIII. Przepisy przejściowe.

Art. 12.

1. Uchwały rodzinne, postanawiające zniesienie dóbr rodzinnych w obrębie b. linji demarkacyjnej położonych, powzięte przez sąd apelacyjny w Poznaniu przed wejściem w życie niniejszej ustawy przy zastosowaniu rozporządzenia pruskiego z dnia 10 marca 1919 r. (Zb. Pr. pruskich) uważa się jako powzięte na podstawie przepisów niniejszej ustawy.
2. Oświadczenie ekspektantów lub osób, na które po ustaniu węzła fideikomisowego mają przejść dobra rodzinne według postanowień aktu fundacyjnego, dotyczące rozwiązania fideikomisu, a złożone przy zastosowaniu rozporządzenia pruskiego z dnia 10 marca 1919 r. zatrzymują swą ważność i skuteczność prawną, choćby uchwała rozwiązująca dotychczas nie została powzięta.
3. Jeżeli w akcie fundacyjnym lub testamencie zakreślono czasokres, w którym dzierżyciel może wystąpić z żądaniem zniesienia dóbr rodzinnych lub je znieść, czasokres ten liczy się dopiero od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy.

IX. Wykonanie ustawy.

Art. 13.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

X. Zniesienie pruskiej ustawy.

Art. 14.

Znosi się rozporządzenie pruskie z dnia 10 marca 1919 r., obowiązujące dotąd poza b. linją demarkacyjną (Zb. Pr. pruskich str. 39).

XI. Moc obowiązująca.

Art. 15.

Ustawa niniejsza obowiązuje na obszarze b. dzielnicy pruskiej i wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

P. układ polsko-niemiecki o dobrach rodzinnych z 16 grudnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 99 z r. 1926.

Poz. 716.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 listopada 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, oraz powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozciągnięcie na obszar woj. wschodnich dekretu z 8 lutego 1919 r. o miarach uwzględniono w uwagach końcowych do poz. 211 z 1919 r.

§ 2. Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia traci moc obowiązującą rozporządzenie Komisarza generalnego ziem wschodnich z dnia 15 stycznia 1920 r., dotyczące ustalenia miar i utworzenia urzędów miar (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 4 poz. 56).

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 717.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 17 listopada 1921 roku

w sprawie podwyższenia podatku spożywczego od oleju skalnego na obszarze Rzeczypospolitej.

Utr. moc obow. (p. art. 39 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 7 marca 1928 r. o podatku od olejów mineralnych — Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 252).

Poz. 718.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 listopada 1921 roku

o podwyższeniu akcyzy od zapałek.

Utr. moc obow. (p. poz. 304).

Poz. 719.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 listopada 1921 r.

o podwyższeniu i sposobie pobierania podatku od zapałek na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Utr. moc obow. (p. art. 35 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o monopolu zapałczanym — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 561 — oraz § 3 i 46 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 25 września 1925 r. w sprawie wykonania ustawy o monopolu zapałczanym — Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 707).

Poz. 720.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 listopada 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustaw sanitarnych, na województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie oraz na powiaty: grodzieński, wołkowyski i białowieski województwa białostockiego.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozciągnięcie tych przepisów z pośród wymienionych w § 1, które nie przestały obowiązywać, uwzględniono w Nr. Nr. 14, 63 i 67 z 1919 r. poz. 161, 371, 372 i 402 oraz w Nr. 37 z 1920 r. poz. 210.

§ 2 utr. moc obow. jako zawierający przepisy przejściowe.

§ 3. Uchyla się wszystkie wydane przez Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich, rozporządzenia, sprzeczne z przepisami dekretów i ustaw w § 1 wymienionych, a w szczególności rozporządzenia: z dnia 25 listopada 1919 r. o zapomogach dla personelu sanitarnego (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 36 poz. 411), z dnia 29 marca 1920 r. w przedmiocie wydawania świadectw lekarskich (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 26 poz. 643), z dnia 28 lutego 1920 r. dotyczące zwalczania chorób zakaźnych (Dz. Urz. Z. C.

Z. W. Nr. 19 poz. 503), z dnia 8 marca 1920 r. w przedmiocie powołania lekarzy do przymusowej służby sanitarnej (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 19 poz. 504), z dnia 15 kwietnia 1920 r. o nadzorze nad handlem materjałami aptecznemi (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 31 poz. 781), z dnia 15 kwietnia 1920 r. dotyczące przymusowego leczenia (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 35 poz. 902), z dnia 29 kwietnia 1920 r. w przedmiocie powołania felczerów (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 42 poz. 1061), z dnia 18 sierpnia 1919 r. dotyczące przepisów obowiązujących przy wydawaniu koncesji i przy eksploatacji aptek (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 13 poz. 114).

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Zdrowia Publicznego, w porozumieniu z zainteresowanymi Ministrami.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

17 grudnia **Nr. 101.** rok 1921.

Poz. 721.

USTAWA

z dnia 22 listopada 1921 r.

o podwyższeniu taryfy opłat, ustanowionej niemiecką ustawą z dnia 6 lutego 1875 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 23), dla urzędów stanu cywilnego b. dzielnicy pruskiej.

Art. 1. Upoważnia się Ministra *b. Dzielnicy Pruskiej*, aby w miarę potrzeby w drodze rozporządzenia zarządził podwyższenie, względnie obniżenie opłat, przewidzianych w taryfie, ustanowionej niemiecką ustawą z dnia 6 lutego 1875 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. str. 23) o stwierdzeniu stanu osobowego i o zawarciu małżeństw.

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Na mocy art. 2 ustawy z dn. 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247) upoważnienie przewidziane w art. 1 niniejszej ustawy przeszło na Ministra Spraw Wewnętrznych. (Nadto p. art. 173 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 listopada 1926 r. zawierającego przepisy wykonawcze do ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych — Dz. U. R. P. Nr. 123 poz. 713).

Poz. 722.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 listopada 1921 r.

w przedmiocie włączenia folwarku Młodzieniaszek, folwarku Pabjanice, wsi Pabjanice, wsi Jutrzkowice Poduchowne i części wsi Nowo-Karniszewic do m. Pabjanic.

Na zasadzie art. 1 ustawy z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie zaliczania osad wiejskich w poczet miast oraz zmiany granic miast na

obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 92) zarządza się co następuje:

§ 1. Do miasta Pabjanic włącza się: folwark Młodzieniaszek, folwark Pabjanice, wieś Pabjanice, wieś Jutrzkowice Poduchowne i część wsi Nowo-Karniszewic do drogi, przechodzącej przez wieś Karniszewice oraz do linji drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej.

Jednocześnie wyłącza się: wieś Jutrzkowice Poduchowne i folwark Młodzieniaszek z gminy Widzew, zaś pozostałe z wyżej wymienionych miejscowości — z gminy Górka Pabjanicka.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1921 r.

Poz. 723.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 listopada 1921 r.

w przedmiocie wykonywania kary śmierci na obszarze b. dzielnicy pruskiej, położonym poza byłą linją demarkacyjną.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 grudnia 1927 r. o wykonaniu wyroków śmierci wydanych przez sądy karne powszechne — Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 947).

Poz. 724.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 23 września 1921 r.

w przedmiocie organizacji władz i urzędów skarbowych w b. dzielnicy pruskiej.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej (Dz. P. P. P. Nr. 64, poz. 385) zarządza się co następuje:

§ 1. Zarząd skarbowy b. dzielnicy pruskiej wykonuje Ministerstwo *tej dzielnicy* przez:

A) izby skarbowe,

B) urzędy skarbowe, a mianowicie:

a) podatków *bezpośrednich* i opłat skarbowych,

b) *podatków pośrednich*, tudzież

c) kasy skarbowe.

P. § 2 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 22 stycznia 1922 r. w przedmiocie objęcia przez Ministerstwo Skarbu administracji skarbowej na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 101).

Na mocy § 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 1 kwietnia 1925 r. w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych w okręgach administracyjnych izb skarbowych w Krakowie, Lwowie, Łucku, Grudziądzu i Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 263) — urzędy skarbowe podatków bezpośrednich i opłat skarbowych w okręgach izb skarbowych w Grudziądzu i Poznaniu otrzymały nazwę: „urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych".

Na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588) — urzędy skarbowe podatków pośrednich noszą nazwę: „urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych".

§ 2. Izby skarbowe (Wielkopolska w Poznaniu na obszar Województwa Poznańskiego i Pomorska w Grudziądzu na obszar Województwa Pomorskiego) podlegają bezpośrednio Ministerstwu *b. Dzielnicy Pruskiej (Departament Skarbu)* i są władzami przełożonemi nad urzędami skarbowemi (§ 1 lit. B.).

P. uwagę 1 do § 1.

§ 3. Urzędy skarbowe podatków *bezpośrednich* i opłat skarbowych tworzy się w każdym powiecie administracyjnym. Siedzibą ich są w zasadzie miasta, będące siedzibami starostw.

P. rozporządzenie Ministra Skarbu w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych oraz komisyj szacunkowych do podatków dochodowego i przemysłowego w okręgu izby skarbowej w Poznaniu: z dn. 12 sierpnia 1925 r. — Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 669; z dn. 19 października 1926 r. — Dz. U. R. P. Nr. 114 poz. 664; z dn. 17 listopada 1926 r.—Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 686; z dn. 31 grudnia 1927 r. — Dz. U. R. P. Nr. 7 z r. 1928 poz. 47 i 48; rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 13 grudnia 1927 r. w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych, urzędów katastralnych, kas skarbowych oraz komisyj szacunkowych do podatków dochodowego i przemysłowego w okręgu administracyjnym izby skarbowej w Grudziądzu — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 990; rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27 marca 1928 r. w sprawie zmiany organizacji urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych oraz komisyj szacunkowych do podatków dochodowego i przemysłowego w okręgu administracyjnym Izby Skarbowej w Grudziądzu — Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 417 i 418.

§ 3. Urzędy skarbowe podatków *bezpośrednich* i opłat skarbowych powiatów administracyjnych z dawnych głównych urzędów celnych i urzędów celnych (wewnętrznych), które w międzyczasie, dla odróżnienia od granicznych urzędów celnych nosiły nazwę urzędów skarbowych w okręgu wielkopolskiej izby skarbowej w Poznaniu, a urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych w okręgu pomorskiej izby skarbowej w Grudziądzu.

Kasy skarbowe tworzy się w zasadzie z dotychczasowych państwowych kas powiatowych i kas celnych (wewnętrznych) w każdym powiecie administracyjnym. Siedzibą ich są w zasadzie miasta, będące siedzibami urzędów skarbowych podatków *bezpośrednich* i opłat skarbowych.

P. uwagę do ustępu 1-go.

§ 4. W okręgu wielkopolskiej izby skarbowej tworzy się następujące urzędy skarbowe *podatków pośrednich:*

1) w mieście Poznaniu dla powiatów: Poznań — miasto, Poznań — wschód, Poznań — zachód, Śrem, Środa;
2) w mieście Bydgoszczy dla powiatów: Bydgoszcz — miasto, Bydgoszcz — wieś, Szubin, Wyrzysk;
3) w mieście Lesznie dla powiatów: Leszno, Wolsztyn, Kościan, Śmigiel, Rawicz, Gostyń;
4) w mieście Międzychodzie dla powiatów: Szamotuły, Międzychód, Grodzisk, Nowy-Tomyśl;
5) w mieście Rogoźnie dla powiatów: Oborniki, Wągrówiec, Chodzież, Czarnków;
6) w mieście Ostrowie dla powiatów: Ostrów, Odolanów, Ostrzeszów, Kępno;
7) w mieście Jarocinie dla powiatów: Jarocin, Pleszew, Koźmin, Krotoszyn;
8) w mieście Gnieźnie dla powiatów: Gniezno, Witkowo, Września, Żnin;
9) w mieście Inowrocławiu dla powiatów: Inowrocław, Mogilno, Strzelno.

§ 5. W okręgu pomorskiej izby skarbowej tworzy się następujące urzędy skarbowe *podatków pośrednich:*

1) w mieście Grudziądzu dla powiatów: Grudziądz — miasto, Grudziądz — wieś, Świecie;
2) w mieście Chojnicach dla powiatów: Chojnice, Sępolno, Tuchola;
3) w mieście Toruniu dla powiatów: Chełmno, Toruń — miasto, Toruń — wieś, Wąbrzeźno;
4) w mieście Brodnicy dla powiatów: Brodnica, Działdowo, Lubawa, (Nowe-miasto);
5) w mieście Starogardzie dla powiatów: Gniew, Kościerzyna, Starogard, Tczew;
6) w mieście Wejherowie dla powiatów: Kartuzy, Puck, Wejherowo.

§ 6 utr. moc obow. (p. uwagę do §§ 8—67).

§ 7 utr. moc obow. (p. ustawę z dn. 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164 — oraz załącznik Nr. 6 do rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 26 czerwca 1924 r. o ustanowieniu tabeli stanowisk we władzach i urzędach państwowych — Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 631).

§§ 8 — 67 utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Skarbu z 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania izb skarbowych i podległych izbom urzędów skarbowych — Dz. U. R. P. Nr. 66 poz. 588).

§ 68. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 725.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 26 października 1921 r.

o czasowem przekazaniu Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego niektórych uprawnień Wydziału Krajowego b. Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Pominięto jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 726.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 28 października 1921 r.

w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach stemplowych od ubezpieczeń.

Utr. moc obow. (p. Nr. 93 poz. 617 z r. 1920).

Poz. 727.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 31 października 1921 r.

o zniesieniu ograniczeń w obrocie smoły.

Pominięto jako zawierające przepis o charakterze przejściowym.

Poz. 728.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 31 października 1921 r.

w przedmiocie poboru na rzecz Skarbu Państwa dodatku do podatków: gruntowego, podymnego, domowo-klasowego i budynkowego.

Na zasadzie art. 5 i 7 ustawy z dnia 17 czerwca 1921 r. o poborze na rzecz Skarbu Państwa dodatku do podatków: gruntowego, podymnego, domowo-klasowego i budynkowego (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 372), w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej zarządza się co następuje:

I. Na obszarze b. Królestwa Polskiego:

§ 1 wygasł, jako odnoszący się do roku podatkowego 1921-go.

§§ 2 — 8 utr. moc obow. w związku z uchyleniem art. 5 ustawy z 17 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 372).

II. Na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

§ 9. Podatkiem gruntowym, obowiązującym w myśl ustawy z dnia 17 czerwca 1921 r. na obszarze b. dzielnicy pruskiej, jest podatek gruntowy, służący za podstawę do opodatkowania komunalnego na mocy ustaw: 1) z dn. 21 maja 1861 r., dotyczącej rewizji podatku gruntowego (zbiór ustaw pruskich str. 253) wraz z odnoszącemi się do niej uzupełnieniami i zmianami, 2) *z dn. 14 czerwca 1893 r. o uchyleniu bezpośrednich podatków państwowych (zbiór ustaw pruskich str. 119)*, 3) *z dn. 14 lipca 1893 r. o daninach komunalnych (zbiór ustaw pruskich str. 152)* i 4) *z dn. 23 kwie-*

tnia 1906 r. o daninach powiatowych i prowincjonalnych (zbiór ustaw pruskich str. 159).

Dodatek państwowy do podatku gruntowego pobiera się od wszystkich gruntów, podlegających opłacie komunalnego podatku gruntowego, z wyjątkami i zastrzeżeniami, wynikającemi z § 10 niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Dodatek państwowy do podatku gruntowego opłacają także grunta, wolne od opłaty komunalnego podatku gruntowego na mocy specjalnych tytułów prawnych (§ 21 ustawy z dnia 14 lipca 1893 r. o daninach komunalnych).

Wolne od opłaty dodatku państwowego są grunta, należące do Państwa, a podlegające opłacie komunalnego podatku gruntowego w myśl § 24 ust. 1 wymienionej ustawy o daninach komunalnych.

Wolne od opłaty dodatku państwowego są również grunta, przeznaczone dla celów publicznych i użyteczności publicznej, a podlegające opłacie komunalnego podatku gruntowego, w myśl § 24 ust. 4 tejże ustawy o daninach komunalnych.

§ 11. W gminach, które dla celów opodatkowania komunalnego zaprowadziły specjalne podatki gruntowe, wolno dodatek państwowy do podatku gruntowego pobierać na podstawie podatku gminnego. Suma dodatku, stąd uzyskana, winna się równać *dwustokrotnej* sumie stawek państwowego podatku gruntowego.

Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie w stosunku do obszarów dworskich, w których pobiera się specjalny powiatowy podatek gruntowy.

P. § 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 7 lipca 1923 r. celem wykonania ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych tudzież niektórych podatków budynkowych (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 569).

§ 12. Dodatek państwowy do podatku gruntowego oblicza się narówni i równocześnie z dodatkiem komunalnym. W poszczególnych związkach komunalnych należy przyjąć stan wymiaru podatku gruntowego, miarodajny w roku podatkowym dla ustanowienia dodatków komunalnych, także jako podstawę do obliczenia dodatku państwowego z uwzględnieniem przepisów, zawartych w § 10 niniejszego rozporządzenia.

§ 13. Obliczenia dodatku państwowego dokonują dla gmin (miejskich i wiejskich) gminy, dla obszarów dworskich — powiaty.

§ 14. Pobór dodatku państwowego do podatku gruntowego następuje równocześnie z poborem dodatku komunalnego z zachowaniem przyjętego dla zawiadomienia płatników tegoż podatku sposobu poboru, a w szczególności sposobu zawiadamiania płatników i w terminach, ustanowionych w poszczególnych gminach dla poboru bezpośrednich podatków gminnych na mocy ustawy o daninach komunalnych, a w obszarach dworskich dla bezpośrednich podatków powiatowych na mocy ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych. *Dodatek państwowy do podatku gruntowego za czas od 1 stycznia do 31 marca 1921 r. winien być zapłacony równo-*

cześnie z pierwszą ratą bezpośrednich podatków komunalnych, płatnych w roku rachunkowym 1921.

§§ 15 i 16. Utr. moc obow. (p. § 10 i 13 rozporządzenia z dn. 7 lipca 1923 r.).

§ 17. Urzędy państwowe, powołane do wymiaru podatku gruntowego (urzędy katastralne) są zobowiązane przesłać właściwej izbie skarbowej na początku każdego roku podatkowego według stanu z 1 stycznia, *a w roku podatkowym 1921 według stanu z 1 kwietnia,* wykazy sum podatku gruntowego, przypadających na poszczególne gminy i obszary dworskie z osobna oraz na poszczególne powiaty w ogólności; wykazy służyć będą za podstawę do obliczenia dodatku państwowego do podatku gruntowego. Również urzędy te zobowiązane są zawiadamiać właściwą izbę skarbową o zachodzących w ciągu roku podatkowego zmianach w stanie wymiaru podatku gruntowego.

§ 18. Utr. moc obow. (p. § 12 rozporządzenia z dn. 7 lipca 1923 r.).

§ 19. Utr. moc obow. ze względu na uchylenie art. 1 pkt. f. ustawy z 17 czerwca 1921 r.

III. Na obszarze b. dzielnicy austrjackiej.

§§ 20 — 23. Utr. moc obow. ze względu na uchylenie art. 5 ustawy z 17 czerwca 1921 r.

Poz. 729.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 30 listopada 1921 roku

o podwyższeniu dopłaty (agio) do cła.

Uchylone na mocy § 5 rozporządzenia Ministra Skarbu i Ministra Przemysłu i Handlu z 26 lipca 1922 r. w przedmiocie mnożnika celnego normalnego i ulgowego (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 612).

Poz. 730.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 5 grudnia 1921 roku

w przedmiocie ulgi celnej dla masła i sera.

Wygasło z upływem terminu 31 stycznia 1922 r., ustanowionego rozporządzeniem Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z 21 grudnia 1921 r. w przedmiocie przedłużenia ulgi celnej od masła i sera (Dz. U. R. P. Nr. 108 poz. 793).

Poz. 731.

ROZPORZĄDZENIE

Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego

z dnia 5 grudnia 1921 roku

w przedmiocie zmiany kompetencji terytorjalnej niektórych powiatowych urzędów ziemskich.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. poz. 461 z r. 1920).

Poz. 732.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 10 grudnia 1921 roku

w sprawie opłat za rozpatrzenie film kinematograficznych.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 12 lutego 1923 r. w sprawie opłat za rozpatrywanie obrazów kinematograficznych (Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 120).

Poz. 733.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 3 grudnia 1921 roku

w przedmiocie zmiany wysokości opłat za czynności urzędów miar na obszarze b. zaborów austrjackiego i rosyjskiego.

Uchylone na mocy § 31 pkt. a rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 13 maja 1922 r. o opłatach za czynności urzędów miar (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 326).

Poz. 734.

OBWIESZCZENIE

w sprawie sprostowania omyłki w ustawie z dnia 1 lipca 1921 roku w przedmiocie zmiany niektórych przepisów obowiązującego w b. Królestwie Polskiem prawa cywilnego, dotyczących praw kobiet (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 397).

Uwzględniono w Nr. 64 poz. 397 z r. 1921.

20 grudnia Nr. 102. rok 1921.

Poz. 735.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 grudnia 1921 roku

w przedmiocie przedłużenia okresu organizacji sądownictwa.

Wygasło z końcem 1922 r.

Poz. 736.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 grudnia 1921 roku

w przedmiocie wprowadzenia w życie niektórych postanowień ustawy z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 21 grudnia 1922 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisów ustawy z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej w brzmieniu ustawy z 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej na województwo poznańskie i pomorskie (Dz. U. R. P. z r. 1923 Nr. 1 poz. 1).

Poz. 737.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 19 listopada 1921 r.

o uregulowaniu podatku od papierosów.

Utr. moc obow. (p. art. 61 ustawy z 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym — Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 409).

Poz. 738.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE MINISTRA b. DZIELNICY PRUSKIEJ

z dnia 19 listopada 1921 r.

w przedmiocie uregulowania podatku od tytoniu i od wyrobów tytoniowych.

Utr. moc obow. (p. art. 61 ustawy z 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym — Dz. U. R. P. Nr. 47 poz 409).

Poz. 739.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA PUBLICZNEGO

z dnia 9 grudnia 1921 roku

o taksie aptekarskiej oraz wydawaniu środków leczniczych.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z 4 lutego 1922 r. wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie taksy aptekarskiej — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 160).

21 grudnia Nr. 103. rok 1921.

Poz. 740.

U S T A W A

z dnia 6 grudnia 1921 roku

o dostarczaniu lokalów dla sądów pokoju.

Art. 1. Komorne za lokale dla sądów pokoju, pomieszczonych w domach prywatnych, opłaca Skarb Państwa.

Art. 2. *Sądy pokoju, pomieszczone w domach, stanowiących własność gmin miejskich lub wiejskich, korzystają z tych lokalów nadal na dotychczasowych warunkach do 1 stycznia 1925 r.*

Art. 3. Ustawa niniejsza w niczem nie uchybia przyjętym już dobrowolnie lub mogącym być przyjętemi w przyszłości zobowiązaniom gmin miejskich lub wiejskich co do dostarczania bezpłatnie lokalów dla sądów, opłacania przez te gminy komornego za lokale dla sądów, tudzież innych połączonych z tem świadczeń.

Art. 4. Ustawa niniejsza obowiązuje na obszarze b. Królestwa Polskiego od dnia 1 stycznia 1922 r. Z dniem tym uchyla się wszelkie przepisy sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 5. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrom Sprawiedliwości i Skarbu.

Poz. 741.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1921 roku

o środkach naprawy państwowej gospodarki skarbowej.

Art. 1. Minister Skarbu ma prawo w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów bądź sam, bądź przez swoje organa — w razie potrzeby z przybraniem rzeczoznawców — wglądać w sposób jedynie informacyjny w ustrój i tok urzędowania władz, urzędów i zakładów państwowych oraz tych instytucji i zakładów niepaństwowych oraz zrzeszeń, które korzystają z pomocy materjalnej Skarbu Państwa.

Art. 2. Minister Skarbu jest upoważniony do znoszenia, po wysłuchaniu opinji Najwyższej Izby Kontroli Państwa, istniejących państwowych władz, urzędów, zakładów, instytucji, placówek i t. p. organizacji wszelkiej nazwy, cywilnych i wojskowych, których koszty utrzymania obciążają budżet państwowy, o ile ich istnienie i zakres działania nie opierają się na ustawie, ani na rozporządzeniu Rady Ministrów.

Art. 3. Utr. moc obow. (p. art. 17 ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164).

Art. 4. Uchwały Rady Ministrów, powodujące wydatki ze Skarbu Państwa, mogą zapadać tylko za zgodą Ministra Skarbu. Minister Skarbu może postanowić drogą rozporządzenia, że pewne rodzaje umów, na mocy których Skarb Państwa zobowiązuje się do świadczeń, mających wartość majątkową, muszą być zawierane na piśmie. O ile zarządzenie takie zostało wydane, umowy w niem określone są nieważne, jeśli je zawarto ustnie, lub jeśli dokument stwierdzający taką umowę nie jest zaopatrzony w podpis Ministra Skarbu lub organu, upoważnionego przezeń bądź rozporządzeniem, bądź pełnomocnictwem, udzielonem co do poszczególnej umowy.

Art. 5. Upoważnia się Ministra Skarbu do wydzierżawienia zakładów i przedsiębiorstw państwowych przedsiębiorstwom prywatnym — krajowym lub zagranicznym — po porozumieniu się z właściwymi ministrami. Wydzierżawienie kolei państwowych oraz zakładów pracujących bezpośrednio w zakresie obrony Państwa wymaga zezwolenia Sejmu.

Art. 6. Uchylony na mocy § 14 pkt. d rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 kwietnia 1924 r. o zmianie ustroju pieniężnego (Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351).

Art. 7. Uchylony na mocy art. 7 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 10 grudnia 1926 r. o utworzeniu Rady Finansowej przy Ministrze Skarbu (Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 695).

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

Art. 9. Ustawa niniejsza *z wyjątkiem art. 6* wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. *Art. 6 uzyskuje moc obowiązującą w miesiąc po ogłoszeniu.*

P. ustawę z 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. Nr 71 poz. 687).

Poz. 742.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 grudnia 1921 roku

w sprawie przekazania Ministrowi Przemysłu i Handlu wszystkich spraw, związanych z marynarką handlową.

Na mocy art. 15 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 roku o tymczasowej organizacji Władz Naczelnych (Dz. P. K. P. z 1918 r. Nr. 1 poz. 1) Rada Ministrów zarządza co następuje:

§ 1. Wszystkie sprawy dotyczące marynarki handlowej przekazuje się Ministrowi Przemysłu i Handlu.

§ 2. Do zakresu działania Ministra Przemysłu i Handlu w dziedzinie marynarki w szczególności należy:

1) prowadzenie polityki marynarki handlowej,
2) piecza nad tworzeniem i rozwojem floty polskiej handlowej,
3) tworzenie i regulowanie komunikacji morskich,
4) organizacje przewozu morskiego dla potrzeb Państwa i współdziałanie z inicjatywą społeczną i prywatną w zakresie organizacji prywatnych i przedsiębiorstw żeglugi morskiej,
5) nadzór i opieka nad działalnością stowarzyszeń i wszelkich przedsiębiorstw, uprawiających żeglugę morską,
6) prace przygotowawcze do traktatów, umów i konwencji międzynarodowych i międzypaństwowych, dotyczących stosunków morskich handlowych, oraz wszelkie koncesje w sprawach żeglugi morskiej,
7) opracowanie i wykonanie planów wydawania premji z funduszów ze Skarbu, asygnowanych na cele rozwoju żeglugi polskiej i portowych urządzeń,
8) sprawy prawodawstwa żeglugi handlowej (godła, bandery, klasyfikacja, regulaminy przewozowe dla towarów i pasażerów, reklamacje i zażalenia w tej dziedzinie),
9) sprawy legalizacji wszelkich statutów, dotyczących żeglugi morskiej handlowej,
10) rejestracja statków handlowych i organizacja hipoteki morskiej,
11) sprawy wyszkolenia zawodowego marynarzy handlowych w porozumieniu z właściwymi Ministrami, z zastrzeżeniem, że sprawy szkół żeglarskich traktowane będą w najściślejszem porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
12) sprawy organizacji służby pilotowej, morsko-sanitarnej, ratowniczej i administracyjno-policyjnej na wodach morskich, podlegających zwierzchnictwu Państwa Polskiego,
13) organizacja i kierownictwo urzędów portowych handlowych, jako też nadzór nad ich działalnością, z wyjątkiem kontroli sanitarnej,
14) zarząd, konserwacja i eksploatacja portów morskich handlowych i ich urządzeń pomocniczych; oraz sprawy budowy portów morskich handlowych ze współudziałem Ministerstwa Robót Publicznych,
15) nadzór nad morskiemi konstrukcjami nadbrzeżnemi (umocowania brzegowe, leśnictwo wydmowe), w porozumieniu z właściwymi Ministrami,
16) ustalenie warunków technicznych i konstrukcyjnych dla polskich statków handlowych morskich, budowa ich na stoczniach państwowych i nadzór nad stoczniami morskiemi prywatnemi,
17) nadzór nad kotłami okrętowemi i bezpieczeństwem ruchu osobowego na statkach handlowych morskich,
18) pomierzanie statków handlowych morskich,
19) sprawy awaryjne,
20) organizacja służby pilotowej, oraz urządzanie, utrzymywanie i ochrona sygnałów brzegowych i latarni morskich,
21) rejestracja marynarzy i oficerów polskiej marynarki handlowej,
22) ochrona pracy żeglarskiej i nadzór nad stosunkami służbowemi w polskiej marynarce handlowej w porozumieniu z Ministrem *Ochrony* Pracy i Opieki Społecznej.

23) współudział:
   a) w urządzeniu i ochronie kabli morskich w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów,
   b) w regulowaniu w porozumieniu z właściwymi Ministrami spraw:
      1) emigracji i imigracji drogą morską,
      2) ceł i opłat morskich,
      3) taryf komunikacyjnych,
      4) rybołówstwa na morzu,
      5) zbioru bursztynu, morszczyzny i zajmowania wyrzutków (kaduków) morskich,
   6) organizacji ubezpieczeń morskich,
24) orzecznictwo administracyjne w sprawach żeglugi morskiej handlowej w najwyższej instancji,
25) gromadzenie, zestawianie i opracowanie statystycznych danych w zakresie żeglugi handlowej morskiej, oraz zbieranie danych, dotyczących oczekiwanego ruchu statków, towarów i pasażerów — dla odpowiednich zarządzeń,
26) załatwianie innych spraw przekazanych ustawami władzom marynarki.

§ 3. Dla ogólnego kierownictwa sprawami marynarki handlowej polskiej przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu utworzony zostaje departament marynarki handlowej, który obejmuje wymieniony w statucie organizacyjnym Ministerstwa Przemysłu i Handlu wydział marynarki, oraz wszystkie agendy obecnego departamentu spraw morskich przy Ministerstwie Spraw Wojskowych w dziedzinie marynki handlowej i spraw dotyczących marynarki handlowej.

§ 4. Ustrój lokalnych urzędów będzie określony osobnem rozporządzeniem.

§ 5. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z chwilą przejęcia przez Ministra Przemysłu i Handlu od Ministerstwa Spraw Wojskowych wszystkich spraw dotyczących marynarki handlowej i nie później jednak niż w miesiąc po wydaniu obecnego rozporządzenia, do którego to terminu Minister Spraw Wojskowych wszystkie wskazane wyżej sprawy i urzędy wraz z odpowiednim inwentarzem, personelem i kredytami winien przekazać Ministrowi Przemysłu i Handlu.

Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie z niniejszem rozporządzeniem sprzeczne przepisy i zarządzenia o władzach do spraw marynarki handlowej.

§ 6. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poleca się Ministrowi Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych.

P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz marynarki handlowej (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 366); ustawę z 18 marca 1925 r. o izbach morskich (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 243); ustawę z 16 lutego 1927 r. o Komitecie Floty Narodowej (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 206).

Poz. 743.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 grudnia 1921 roku

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej przepisów weterynaryjno-sanitarnych na województwa: wołyńskie, poleskie i nowogródzkie, oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego.

Na mocy art. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1921 roku o unormowaniu stanu prawno-politycznego na ziemiach, przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie, podpisanej w Rydze dnia 12 października 1920 roku (Dz. U. R. P. r. 1921 Nr. 16, poz. 93) zarządza się co następuje:

§ 1. Na województwa: wołyńskie, poleskie i nowogródzkie, oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego rozciąga się moc obowiązującą:

a) *rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 1920 r. w przedmiocie walki z księgosuszem (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 621),*

(p. poz. 621 z r. 1920).

b) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 1920 r. w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 676).

Patrz uwagę końcową do poz. 676 z 1920 r.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Rolnictwa *i Dóbr Państwowych.*

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązującą postanowienia rozporządzeń Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich oraz Komisarza Naczelnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego sprzeczne z rozporządzeniami, wymienionemi w § 1.

Poz. 744.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 8 listopada 1921 r.

w przedmiocie przepisów o budowie, ustawianiu i dozorze kotłów parowych, używanych na lądzie.

Na zasadzie ustawy o nadzorze nad kotłami parowemi z dn. 31 maja 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 303) zarządza się co następuje:

I. Zakres i przedmiot przepisów.

§ 1. Przepisom niniejszym podlegają wszystkie kotły, pracujące na lądzie z wyjątkiem:

a) Kotłów parowozowych i kotłów ustawianych w wagonach kol jowych.

b) Kotłów parowych, połączonych bezpośrednio z atmosferą zap mocą rury w wodę zanurzonej, mającej nie mniej niż 100 m średnicy w świetle i nie więcej niż 5 m. wysokości, licząc od najni szego dopuszczalnego poziomu wody w kotle o ile długość całk wita rury nie przekracza 15 metrów, zaś rura sama nie ma żadne zawieradła lub innych urządzeń do oddzielania wnętrza kotła atmosfery.

c) Takich kotłów, w których urządzenia ochronne jakkolwiek różn się od wyżej opisanego, lecz w rzeczywistości spełniają to sam zadanie, t. j. nie dopuszczają do wytworzenia w kotle pary o ś śnieniu wyższem niż ½ atmosfery ponad atmosferyczne i wymi rami swemi odpowiadają wielkości powierzchni ogrzewalnej.

d) Kotły, których objętość nie przekracza 25 litr., a iloczyn z p wierzchni ogrzewalnej w metr. kw. i ciśnienia roboczego w atm sferach nie przekracza 0,2.

e) Przegrzewacze pary opalane oddzielnie.

§ 2. Za kotły parowe w znaczeniu niniejszych przepisów rozumi należy wszystkie naczynia zamknięte, w których pod działaniem ener cieplnej woda przechodzi w parę o ciśnieniu wyższem od atmosferyczneg użytkowaną nazewnątrz naczynia.

Za miarę ciśnienia pary przyjmuje się „ciśnienie robocze", wyrażo w atmosferach i równające się nadwyżce ciśnienia pary w kotle ponad ś śnienie atmosferyczne.

Za ciśnienie odpowiadające 1 atmosferze przyjmuje się ciśnienie ró ne jednemu kilogramowi na jeden centymetr kwadratowy.

Za powierzchnię ogrzewalną kotła przyjmuje się tę część powierzch ścian kotła, na której ściany stykają się z jednej strony z wodą a z dr giej z gazami spalinowemi. Wielkość powierzchni ogrzewalnej oblicza s w metrach kwadratowych i ściśle według wymiarów ścian po stronie ogrz wanej spalinami.

§ 3. Za kotły przenośne uważa się kotły bez obmurowania, n ustawione na murowanym fundamencie, a przeznaczone do pracy w ró nych miejscach. Wszelkie inne kotły uważa się za stałe.

Kotły przenośne, ustawiane w budynkac dla używania ich jako stałe, należy uważać z kotły stałe.

Ustęp 2 art. 3-go dodano na mocy § 1 pkt. 1 rozporządzenia Minist Przemysłu i Handlu z 20 marca 1923 r. w sprawie zmiany niniejszego rozporz dzenia (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 244).

II. Budowa.

Materjał kotłów.

§ 4. 1. Ściany kotła winny być wykonane z miękkiego, zlewnego lub zgrzewnego (skowalnego) nie hartującego się żelaza.

Za ściany kotła rozumie się całkowitą powierzchnię, zawierającą objętość kotła między zaworami dla wypuszczania pary i wypróżniania kotła z wody, z wyjątkiem uzbrojenia połączonego z kotłem.

Miedź może być używana na paleniska i stosowana w postaci rur bez szwa, zaś mosiądz tylko w postaci rur bez szwa. Średnica rur tak miedzianych, jak i mosiężnych, nie może przekraczać 65 mm. w świetle.

Dla nasad złączonych bezpośrednio ze ścianami kotła może być używana stal lana, o ile forma przekroju tych nasad jest okrągła lub owalna.

2. Materjały przeznaczone do budowy i naprawy kotłów winny być próbowane przez organa, posiadające do tego upoważnienie ze strony władz państwowych. Warunki techniczne, jakim mają odpowiadać te materjały, określone są osobnemi przepisami. Rodzaj i własność materjałów kotłów zbudowanych zagranicą, powinny być poświadczone przez właściwe organa urzędowe w miejscu pochodzenia tych materjałów, lub w miejscu budowy kotła, oraz odpowiadać przepisom obowiązującym w Państwie Polskiem.

Linja wodna i ogniowa.

§ 5. 1. Linja wodna, czyli najniższy dopuszczalny poziom wody w kotle, powinna wznosić się przynajmniej o 100 mm. ponad linję ogniową, leżącą w poziomie najwyższego zetknięcia się ścian kotła z spalinami, grożącemi jeszcze rozżarzeniem tych ścian.

Wymaganie to nie odnosi się do powierzchni pomieszczonych w sposób zabezpieczający je przed rozżarzeniem, jak rury lub części komina przechodzące przez przestrzeń parową.

2. Za spaliny nie grożące rozżarzeniem uważa się takie, które przeszły uprzednio powierzchnię ogrzewalną, — nie mniejszą niż 20-krotna całkowita powierzchnia rusztu przy ciągu zwykłym, lub 40-krotna przy ciągu wzmocnionym. Przy kotłach, nie posiadających rusztu, przyjmuje się za jego powierzchnię w powyższem obliczeniu czterokrotną powierzchnię najszerszego przekroju pierwszego kanału.

3. Za ciąg wzmocniony przyjmuje się: a) ciąg spowodowany rozrzedzeniem gazów spalinowych wyższem niż 25 mm. słupa wody, wytworzonem przez urządzenie inne niż komin i mierzonem bezpośrednio za ostatnim kanałem dymowym kotła, b) ciąg wywołany w palenisku przez ciśnienie powietrza wyższe niż 40 mm. słupa wody przy wdmuchu.

Otwory do czyszczenia kotła.

§ 6. Kocioł winien posiadać potrzebną ilość odpowiednio rozmieszczonych, szczelnie zamykanych włazów i innych otworów do czyszczenia wnętrza z osadów.

Włazy do wejścia wewnątrz kotła winny mieć wymiary nie mniejsze niż 300 × 400 mm. Przy kotłach o średnicy ponad 1500 mm. długość wykroju na właz w płaszczu kotła równoległego do jego osi nie może wynosić więcej niż 400 mm.

Wykroje w kotle powinny być wzmocnione.

Zawory bezpieczeństwa.

§ 7. 1. Każdy kocioł powinien mieć przynajmniej dwa niezależne od siebie zawory bezpieczeństwa, połączone z kotłem wprost lub naj-

krótszym króćcem i ustawione w miejscu dostępnem. Z króćca, na którym są umieszczone zawory, nie może być brana para.

2. Zawory powinny być tak zbudowane, żeby je można było przedmuchiwać i w siedliskach obracać. Powierzchnia uszczelniająca grzyba winna być płaska i pozioma. Ciśnienie pary wywierane na każdy zawór obciążony ciężarem na dźwigni, nie może przekraczać 600 kg. Ciężary powinny być zrobione z jednej sztuki i mieć w miejscach widocznych wprawione korki z miękkiego metalu z wybitą na nich wagą ciężaru w kg. Ciężary mogą być zawieszane na dźwigni lub nasuwane na nią przez otwór idący środkiem ciężaru i powinny być zabezpieczone zatyczkami od zsunięcia się. Ucho ciężaru zawieszonego powinno z nim stanowić nierozdzielną całość.

3. Waga i zawieszenie ciężarów na końcach dźwigni powinny być tak ustalone, żeby przy dojściu ciśnienia pary w kotle do granicy dozwolonej, zawory otwierały się samoczynnie i nadmiar pary wypuszczały nazewnątrz. Prześwit ogólny zaworów ma być tak wielki, żeby przez swobodny odpływ nadmiaru pary przez zawory, ciśnienie w kotle nie mogło wznieść się wyżej jak o 0,1 dozwolonego.

Uwaga: Ogólny najmniejszy prześwit zaworów można uważać za odpowiadający powyższemu warunkowi, jeżeli został obliczony według wzoru:

$$F = 15\ H \sqrt{\frac{1000}{P.\ K.}}$$

gdzie oznacza:

F. — ogólny przekrój w mm.²
H. — powierzchnię ogrzewalną kotła w m.²
P. — robocze ciśnienie w kg. cm.²
K. — ciężar 1 m³ pary w kg. przy ciśnieniu P.

Dla zaworów, których skok grzyba wynosi nie mniej niż ¼ średnicy, mnożnik 15 zastępuje się równym lub większym 5.

Pkt. 3 § 7-go przytoczono w brzmieniu § 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 20 marca 1923 r. w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 244).

4. Przy kotłach przenośnych mogą być stosowane zawory z obciążeniem sprężynowem. W tym razie każdy z nich powinien mieć urządzenie np. rurkę odpowiedniej długości nie pozwalającą na dalsze dociąganie sprężyny niż to, jakie odpowiada dozwolonemu ciśnieniu pary.

Kotły przenośne ustawione w budynkach dla używania jako stałe, mogą być zaopatrzone w zawory bezpieczeństwa sprężynowe.

Ustęp 2 pkt. 4-go dodano na mocy rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 20 marca 1923 r.

5. Zawory z korpusami krytemi powinny być zaopatrzone w stale otwarte odwodnienia. Para wychodząca z zaworów, których skok grzyba wynosi nie mniej niż ¼ jego średnicy, powinna być odprowadzana na zewnątrz kotłowni.

6. Przegrzewacze pary powinny być zaopatrzone w ostrzegawczy zawór bezpieczeństwa.

7. Zmiany w ustanowionem obciążeniu zaworów przez przesunięcie ciężarów, powiększenie ich wagi lub dociągnięcie sprężyn, mogą być dokonane tylko przez organa dozoru nad kotłami.

Manometr.

§ 8. 1. Każdy kocioł powinien być zaopatrzony w manometr połączony z przestrzenią dla pary rurką syfonowa.

Manometr powinien być połączony z rurką syfonową kranem trójprzelotowym, którego trzeci wylot ma kołnierz o średnicy 38 mm. i grubości 6 mm. dla przytwierdzania manometru kontrolującego. Na rękojeści tego kranu mają być zrobione kreski odpowiadające kierunkom wylotów.

2. Manometr powinien mieć podziałkę w atmosferach, odpowiadającą ciśnieniu próbnemu dla nowego kotła i oznaczoną na podziałce czerwoną kreską wysokość dozwolonego roboczego ciśnienia.

3. Manometr powinien być wyraźny, o średnicy nie mniejszej niż 100 mm. umieszczony w miejscu widocznem dla obsługi i dobrze oświetlony.

4. W maszynowni powinien być także umieszczony manometr.

Wodowskazy.

§ 9. 1. Każdy kocioł powinien być zaopatrzony w dwa szkła wodowskazowe lub przynajmniej w jedno takie szkło, a zamiast drugiego w dwa krany probiercze. Każdy z tych przyrządów musi mieć własne połączenie z kotłem.

Wodowskazy i krany probiercze mogą być umieszczone na wspólnej kolumnie, łączącej się z przestrzeniami wodną i parową króćcami o przekroju nie mniejszym niż 60 cm² każdy.

2. Dolny kran probierczy powinien być umieszczony na wysokości linji wodnej, a najniższy widoczny punkt szkła wodowskazowego powinien wznosić się ponad linję ogniową nie mniej niż 50 mm.

3. Do kotła, względnie do kolumny wodowskazowej, powinny być trwale przytwierdzone, dobrze widoczne, wskaźniki najniższego dopuszczalnego poziomu wody, dochodzące blisko do szkieł wodowskazowych.

Niezależnie od tych wskaźników powinna być do ściany kotła trwale przytwierdzona tabliczka z kresą poziomą, leżącą na wysokości linji wodnej z napisem „Najniższy poziom wody".

4. Krany szkieł wodowskazowych i probiercze powinny być w ten sposób zrobione, żeby je można było w czasie pracy kotła przetykać w kierunku prostym. Otwory w czopach (stożkach) kranów winny mieć średnicę nie mniejszą niż 8 mm. W razie gdyby krany były połączone z kotłem oddzielnemi rurami, wówczas średnica tych rur w świetle nie może być mniejsza niż 50 mm. przy długości do 1000 mm. względnie

60 mm. przy większej długości rury. Rury te powinny być proste i zabezpieczone od działania spalin, tylko w razie gdy zagięć uniknąć nie można, dopuszczalne są zagięcia łagodne.

5. Rurki szklane wodowskazów powinny być zabezpieczone przejrzystemi osłonami na wypadek pęknięcia. Wodowskazy ze szkłami refleksyjnemi osłon tych nie potrzebują.

6. Kocioł z wieloma niezależnemi od siebie poziomami wody powinien mieć dla każdego z tych poziomów odrębne przyrządy wodowskazowe w liczbie przepisanej. Kocioł o wielu walczakach lecz ze wspólnym dla nich poziomem wody, powinien mieć przy jednym z walczaków przyrządy wodowskazowe w liczbie przepisanej, przy pozostałych walczakach przynajmniej po jednem szkle wodowskazowem.

7. Przy wysokiem umieszczeniu wodowskazów, dostęp do nich powinien być umożliwiony przez odpowiednie urządzenie, pozwalające na łatwe doglądanie wodowskazu.

8. Wodowskazy powinny być dobrze oświetlone.

Przyrządy zasilające.

§ 10. 1. Każdy kocioł powinien mieć nie mniej niż dwa przyrządy zasilające, mogące pracować w każdym czasie niezależnie od siebie. Jednym z tych przyrządów może być smoczek (injektor). Wydajność tych przyrządów powinna wynosić: a) dla pomp 2-krotną, b) dla smoczków (injektorów) 3-krotną ilość wody, normalnie przez kocioł odparowywanej.

2. Dwa przyrządy zasilające wystarczają i dla większej liczby kotłów, pracujących razem przy jednakowem ciśnieniu, o ile wydajność każdego z przyrządów odpowiada powyższym warunkom dla wszystkich kotłów razem wziętych.

3. Pompa ręczna, jako jeden z przyrządów zasilających, może mieć zastosowanie tylko przy kotłach, dla których iloczyn z powierzchni ogrzewalnej w m^2 i dozwolonego ciśnienia roboczego w atm. nie przekracza 100.

4. Kotły, lub zespoły kotłów, pracujące przy różnych ciśnieniach, powinny mieć oddzielne przyrządy zasilające i przewody tłoczące dla każdego kotła względnie zespołu.

5. Każdy przewód tłoczący powinien być połączony z kotłem zaworem zwykłym i zaworem zwrotnym, zamykanym samoczynnie ciśnieniem panującem w kotle, bez względu na to, czy zawór zwrotny może być zamykany z zewnątrz czy nie. Połączenie to powinno być wykonane w ten sposób, żeby bezpośrednio z kotłem lub z króćcem na nim umieszczonym łączył się zawór zwykły zaś bezpośrednio z nim zawór zwrotny.

6. Przewód tłoczący powinien być zaopatrzony w sprężynowy zawór bezpieczeństwa, za wyjątkiem wypadku, kiedy zasilanie odbywa się przy użyciu wyłącznie pomp odśrodkowych.

7. Przyrządy zasilające, nie mające oddzielnej obsługi, powinny być ustawiane w kotłowni w miejscu dostępnem.

Zawory i krany.

§ 11. 1. Każdy kocioł powinien być połączony z przewodem dla pary zaworem lub zasuwą, umieszczonemi jaknajbliżej kotła.

2. Jeżeli kotły pracują pojedyńczo lub w grupach przy różnych ciśnieniach, wówczas przewody parowe łączące takie kotły względnie grupy kotłów, powinny być od siebie rozdzielone zaworami redukującemi i zaworami zwykłemi.

Zawór redukujący powinien mieć manometr dla ciśnienia zredukowanego.

3. Każdy kocioł powinien mieć przynajmniej jeden pewnie zamykający, odpowiednio zbudowany spustowy zawór, zasuwę lub kran dławnicowy, połączony z kotłem wprost lub możliwie najkrótszym złączem dla całkowitego wypuszczenia wody z kotła, umieszczony wraz z połączeniem w miejscu dogodnem i zabezpieczonem od gazów spalinowych.

Odstępstwa od powyższych przepisów.

§ 12. Kotły, których iloczyn z powierzchni ogrzewalnej w m^2 i dozwolonego ciśnienia w atmosferach nie przekracza 4, mogą mieć: a) jeden zawór bezpieczeństwa, b) jeden przyrząd zasilający, którym jednak nie może być smoczek — i c) jedno szkło wodowskazowe.

Godło.

§ 13. 1. Każdy kocioł powinien mieć na ścianie czołowej, a w wyjątkowych wypadkach w innem miejscu widocznem, na stałe przytwierdzone godło, t. j. tabliczkę metalową z trwałemi napisami, podającemi: a) nazwę i siedzibę zakładu, który kocioł zbudował, b) Nr. fabryczny kotła, c) rok budowy kotła, d) wysokość ciśnienia roboczego w atm. i z wolnem miejscem dla wybicia urzędowego numeru kotła. Tabliczka powinna być przymocowana do kotła dwoma wkrętkami miedzianemi z krytemi, spiłowanemi na gładko główkami o średnicy 12 mm.

2. Zapasowe paleniska powinny być zaopatrzone w te same godła, z których jedno musi być oznaczone innym numerem lub literą przy numerze fabrycznym kotła.

III. Ustawianie kotłów.

Pomieszczenie.

§ 14. 1. Budynek kotłowni winien czynić zadość wszystkim wymogom ustawy budowlanej oraz przepisom bezpieczeństwa.

Budynek kotłowni nie może przylegać do domów mieszkalnych. Pozatem winien on stać w odległości przynajmniej pięciu metrów od granic sąsiednich gruntów i dróg publicznych, o ile ustawa budowlana nie przewiduje inaczej.

Kotłownia powinna być oddzielona od przyległych pomieszczeń ścianami przeciwpożarowemi, wystającemi ponad dach; w ścianach tych mogą być zrobione otwory dla przewodów, pędni i drzwi. Kotłownia nie może mieć sufitu i sklepień, lecz tylko lekki dach nie związany z sąsiedniemi dachami.

Budynek kotłowni powinien być tak wysoki, żeby między wiązaniami dachu i wierzchniem obmurzem kotła pozostawała wolna przestrzeń wysokości co najmniej 1,8 m.

Przestrzeń nad kotłami do dachu na obszarze zajmowanym przez powierzchnię kotłów, powinna być wolną od wszelkich niezwiązanych bezpośrednio z kotłami urządzeń, jak składy węgla, zbiorniki wody, wały, dźwigi i t. p.

Podłoga powinna być z materjałów niepalnych, drzwi otwierać się nazewnątrz pod naciskiem pchnięcia.

2. Kotłownia ma być o tyle widna i przestronna, żeby można było kotły i ich uzbrojenie należycie doglądać i działać swobodnie wszystkiemi przyrządami i narzędziami, przeznaczonemi do ich obsługi. Odległość od drzwi paleniska kotła do przeciwległej ściany budynku powinna wynosić co najmniej 2,5 m.

Pomiędzy tylną ścianą kotłowni a kotłami powinna być zachowana wolna przestrzeń o szerokości co najmniej 0,7 m.

Kotłownia powinna być połączona z miejscem największego zużycia pary pewnie działającem urządzeniem porozumiewawczem.

3. Obmurze kotłów powinno tworzyć oddzielną całość i nie może być użyte jako podpora lub podstawa dla części budynku, dachu, jakichkolwiek konstrukcji i t. p.

Między obmurzem kotła a ścianami budynku powinien być zachowany odstęp nie mniejszy niż 65 mm., który w końcach może być zamurowany, zaś zgóry przykryty. W obmurzu powinny być zrobione łatwo dostępne, zamykane otwory o wymiarach nie mniejszych niż 400×500 mm. dla czyszczenia kotłów i kanałów oraz dla ich rewizji. Wspólna ściana obmurza sąsiednich kotłów powinna mieć grubość nie mniejszą niż półtorej cegły.

Kanały do popiołu i żużla oraz przejścia do nich powinny być dobrze przewietrzane.

4. Przy opalaniu kotłów gazami, ciąg gazów przy zetknięciu się ze ścianami kotła powinien być skierowany możliwie stycznie do tych ścian a sklepienia nadające wskazany kierunek gazom zrobione z materjałów ogniotrwałych i ułożone w sposób pozwalający na dostateczne ich rozszerzanie się.

Zbiornik na olej ziemny lub ropał może być umieszczony w kotłowni, o ile jest szczelnie zamykany i zaopatrzony w rurę odprowadzającą gazy na zewnątrz kotłowni. Zbiornik na gaz ziemny powinien być umieszczony na zewnątrz kotłowni, mieć przy połączeniu z przewodem łączącym z kotłami zawieradło i za nim zawór wsteczny, następnie zawieradło przed wejściem do kotłowni i wreszcie zawieradło przed każdem paleniskiem.

5. W pomieszczeniu oraz pod pomieszczeniami, w których stale lub chwilowo przebywają ludzie, wolno ustawić w każdym pomieszczeniu tylko jeden kocioł o ciśnieniu roboczem nie wyższem niż 6 atm. i o zawartości wody nie większej niż 500 litrów, licząc po linję wodną.

W pracowni o lekkim dachu bez sufitu lub sklepienia wolno ustawić jeden kocioł o dowolnem ciśnieniu jednak o zawartości wody nie większej jak 1000 litrów, licząc po linję wodną. W tych wypadkach miejsca zajmowane przez kocioł winny być ogrodzone ścianką ogniotrwałą wysokości 1,2 m.

W takich samych pracowniach wielkich zakładów przemysłowych, np. walcowniach, tłoczniach i t. p. można ustawiać kotły bez ograniczenia wielkości, o ile pracownia ma powierzchnię nie mniejszą 1000 m. kw.

W tych wypadkach miejsca zajęte przez kotły powinny być ogrodzone.

6. Kotłowni nie wolno używać jako przejścia dla ludzi nienależących do jej obsługi, lub jako pomieszczenia dla urządzeń i robót, nie mających związku z obsługą kotłów. Wyjątek stanowią urządzenia przeciwpożarowe.

W wypadkach, kiedy kocioł stanowi z maszyną parową jedną nieoddzieloną całość, mogą być w kotłowniach umieszczane pędnie główne, maszyny elektryczne, pompy i wentylatory, odbierające moc od tejże maszyny parowej.

7. W kotłowni powinny być wywieszone przepisy o obsłudze kotłów.

§ 14 przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 20 marca 1923 r.

Nadto p. rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 21 czerwca 1922 r. w sprawie urządzania wyjść w nowobudowanych kotłowniach (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 461).

IV. Urzędowy dozór nad kotłami.

Rewizje i próby.

§ 15. I. Dozór nad kotłami polega na:

a) udzielaniu pozwoleń na ustawianie i używanie kotłów, b) sprawdzaniu stanu kotłów odnośnie ich bezpieczeństwa w pracy przez wykonywanie rewizji oraz prób wodnych i c) przestrzeganiu zachowywania przez właścicieli, ich zastępców oraz obsługę kotłów wydanych odnośnie do tego dozoru przepisów.

2. Sprawowanie dozoru nad kotłami zastrzeżone jest wyłącznie dla ustanowionych przez odnośne władze organów, któremi są inżynierowie rewidenci, posiadający odpowiednie legitymacje.

Przy wykonywaniu czynności służbowych przez rewidentów właściciele kotłów lub ich zastępcy oraz obsługa powinni okazywać swoją pomoc a także wykonywać wszystkie w myśl niniejszych przepisów wydane przez nich zlecenia.

3. Żaden kocioł nie może być użyty bez uprzedniej rewizji i wypróbowania ciśnieniem wodnem przez organa dozoru nad kotłami.

4. Kotły, znajdujące się w użyciu, podlegają w określonych terminach rewizjom zewnętrznym, wewnętrznym i wypróbowaniu ciśnieniem wodnem. W zależności od wyników tych rewizji i prób dalsze używanie kotła może być dozwolone lub nie.

a) Rewizja zewnętrzna ma na celu sprawdzenie stanu kotła i jego urządzeń w czasie pracy, kiedy kocioł jest pod parą i polega na zbadaniu wodowskazu, manometru, zaworów bezpieczeństwa, przyrządów zasilających i spustowych, obmurza oraz szczelności kotła w miejscach dostępnych, a także na sprawdzeniu czy obsłu-

gujący kocioł jest dostatecznie obznajmiony z powierzonemi mu czynnościami i czy wie jak sobie radzić w razie zauważenia zmian i nieprawidłowości w pracy kotła np. przy niezwykłym ubytku wody, tworzeniu się wypuklin, potrzebie raptownego zatrzymania pracy i t. p.

b) Rewizja wewnętrzna ma na celu sprawdzenie stanu blach kotła ich połączeń, wzmocnień, wiązań, rur wodnych i płomiennych oraz przewodów zasilających, zaworów bezpieczeństwa i innych połączeń z manometrem i wodowskazami, obmurza i wogóle całej kotłowni oraz urządzeń związanych z kotłem i jego obsługą.

Dla dokonania tej rewizji kocioł powinien być opróżniony z wody, ściany kotła oczyszczone należycie z kamienia, osadów i sadzy, a kanały spalinowe z sadzy i popiołu. O ile rewident nie może obejrzeć ścian wewnętrznych kotła przez obejście kanałów spalinowych, wówczas obmurze kotła, względnie otulina, powinny być usunięte częściowo lub w całości. W wypadkach, kiedy budowa kotła nie pozwala na dokładne obejrzenie go wewnątrz, rewizja wewnętrzna może być uzupełniona próbą wodną. W razie kiedy rewidowany wewnątrz lub próbowany ciśnieniem wodnem kocioł połączony jest z innemi czynnemi kotłami, wtedy należy go na czas tych prób i rewizji oddzielić od kotłów czynnych przez zaślepienie połączeń parowych i wodnych. Kanały spalinowe rewidowanego kotła powinny być także pewnie odcięte.

Rewizja wewnętrzna kotłów typu parowozowego polega na obejrzeniu paleniska, sprawdzeniu pewności ściągów przez ostukanie oraz obejrzeniu kotła wewnątrz przez właz i otwory do czyszczenia.

c) Wypróbowanie ciśnieniem wodnem ma na celu stwierdzenie szczelności kotła.

Próbę wodną wykonywa się po rewizji wewnętrznej. Dla dokonania tej próby kocioł powinien być całkowicie wypełniony wodą, mieć założoną armaturę i być połączonym ze specjalną ręczną pompą tłoczącą, dostarczoną przez właściciela kotła.

Wysokość stosowanego ciśnienie wodnego wynosi:

a) dla kotłów nowych: przy ciśnieniach roboczych do 5 atm. włącznie podwójne ciśnienie robocze, nie mniejsze jednak niż 3 atm. przy ciśnieniach ponad 5 do 10 atm. — ciśnienie robocze zwiększone o 5 atm. przy ciśnieniach ponad 10 atm. — półtorakrotne ciśnienie robocze;

b) dla kotłów używanych: przy ciśnieniach roboczych do 5 atm. półtorakrotne ciśnienie robocze, lecz nie mniejsze niż 2 atm. przy ciśnieniach ponad 5 do 15 atm. — ciśnienie robocze zwiększone o 3 atm., przy ciśnieniach ponad 15 atm. — ciśnienie zwiększone o 4 atm.

Po przebudowie i znacznej naprawie każdego, lub przeniesieniu kotła stałego, kotły próbują się ciśnieniem wskazanem dla kotłów nowych.

Przegrzewacze pary, nieopalone oddzielnie, są próbowane jak kotły i jednocześnie z niemi.

5. Ciśnienie próbne sprawdza się manometrem kontrolującym, dostarczonym przez rewidenta.

6. Kocioł uważa się za wytrzymujący próbę, jeżeli nie ujawnią się pęknięcia i odkształcenia trwałe blach i o ile połączenia poszczególnych

blach będą szczelne. Przesączanie się wody przez szwy, połączenia rur i nity w postaci drobnych kropli t. zw. łez, za nieszczelność uważać nie należy.

7. Z wypróbowaniem kotła ciśnieniem wodnem połączone jest wyregulowanie zaworów bezpieczeństwa i sprawdzenie manometru.

8. Jeżeli jedna z rewizji lub próba wodna wykaże w kotle braki, grożące niebezpieczeństwem, wtedy dalsze używanie kotła powinno być wzbronione do czasu usunięcia tych braków oraz ponownej rewizji i próby kotła.

W wypadkach tych rewident ma prawo zabezpieczyć nieużywanie kotła przez jego opieczętowanie, jednak w sposób pozwalający na wykonanie potrzebnych napraw. O zatrzymaniu pracy kotła zapisuje się do książki kotłowej z wymienieniem powodów dla jakich je zarządzono.

9. Gdyby rewizja wewnętrzna wykazała stan kotła nie zapewniający bezpiecznej jego pracy do terminu wyznaczonej próby wodnej, wtedy ten uprzednio wyznaczony termin może być przez rewidenta przyśpieszony lub ciśnienie robocze zredukowane.

10. Rewizji zewnętrznej dokonywa się nie później jak w dwa lata, rewizji wewnętrznej nie później jak w trzy lata od dnia takiej rewizji. Wypróbowaniu ciśnieniem wodnem podlega każdy kocioł nie później jak w sześć lat po ostatniej próbie.

11. Niezależnie od powyższych terminowych rewizji i prób, rewizje wewnętrzne są wykonywane w każdym czasie, kiedy stan kotła tego wymaga a w szczególności po dwuletniej nieczynności kotła, zaś rewizje wewnętrzne i próby wodne po zrobieniu zmian w budowie kotła, przeniesieniu stałego kotła, znaczniejszej naprawie, jak zmianie całej lub części blachy, wyjęciu lub wymianie rury płomiennej o średnicy większej jak 100 mm., po naprawie wykonanej spawaniem zapomocą płomienia lub prądu elektrycznego a także po pożarze kotłowni, o ile są dane, że kocioł mógł przy nim ucierpieć. Przed zatrzymaniem kotła dla powyższych napraw jak również o pożarze kotłowni, właściciel kotła powinien zawiadomić organa dozoru nad kotłami.

W miarę wykonania rewizji lub próby kotła z powodów wyżej wymienionych, poprzednio wyznaczone terminy rewizji i próby wodnej zostaną odpowiednio przesunięte.

12. Rewizje zewnętrzne mogą być wykonywane poza wskazanemi terminami w każdym czasie.

13. Gdyby kocioł ze względu na warunki pracy przedsiębiorstwa nie mógł być w oznaczonym terminie przygotowany do rewizji lub próby wodnej, wtedy termin ten może być przedłużony do sześciu miesięcy, o ile według zdania rewidenta stan kotła na to pozwala.

Wybór dnia rewizji wewnętrznej lub próby wodnej następuje po porozumieniu się rewidenta z używającym kocioł. Gdyby do takiego porozumienia nie doszło, wtedy ostateczny termin oznacza rewident przynajmniej na 14 dni naprzód. Rewizje zewnętrzne wykonywa się bez uprzedniego porozumienia.

14. Rewizje i próby wodne kotłów przenośnych odbywają się w miejscach ich chwilowego postoju wskazanych przez właściciela. Wyznaczone terminy rewizji i prób tych kotłów zachowują swoją moc i w razie przeniesienia kotła w inne miejsce.

Odbiór kotłów nowych lub przeniesionych.

§ 16. 1. Wszystkie kotły nowe i kotły stałe przeniesione, na ustawienie których wydano pozwolenie, zanim będą użyte do pracy, podlegają odbiorowi technicznemu przez organa dozoru nad kotłami. Odbiór kotła odbywa się w miejscu jego pracy, kiedy stoi na fundamencie bez obmurowania i bez otuliny.

Powyższe postanowienia stosują się i do kotłów przenośnych.

Od zdjęcia otuliny mogą być zwolnione kotły zbudowane w Polsce, jeśli w fabryce, która je zbudowała, zostały przez organy dozoru nad kotłami zbadane bez otuliny.

Odbiór techniczny polega:

a) na sprawdzeniu ustroju kotła i jego wymiarów, grubości blach i obliczeniu ich wytrzymałości, uzbrojenia, rodzaju użytego do budowy kotła materjału, wogóle zgodności ustawienia i zbudowania kotła z obowiązującemi przepisami, zatwierdzonemi rysunkami, opisami, planami i zastrzeżeniami, zrobionemi w pozwoleniu na ustawienie oraz

b) na wypróbowaniu kotła ciśnieniem wodnem.

Na dowód odbioru kotła rewident wybija cechę na główkach wkrętek miedzianych godła i numer urzędowy na godle kotła.

2. Odbiór kotła rewident stwierdza protokółem (wzór A).

W protokóle powinno być zaznaczone, że kocioł, jego uzbrojenie i ustawienie odpowiada obowiązującym przepisom, że ciśnienie próbne żądanej wysokości wytrzymał i że na zasadzie powyższego może przy danem roboczem ciśnieniu pracować. Protokół winien wskazywać, że kocioł zbadano bez otuliny względnie bez obmurowania. Protokół ma być zakończony wymienieniem daty odbioru kotła, pieczątką i nazwiskiem rewidenta.

3. Odbiór techniczny kotła przenośnego, przeznaczonego do pracy w stałym budynku, odbywa się tak jak kotła stałego.

4. Odbiór techniczny kotła przenośnego, przeznaczonego do pracy na otwartem powietrzu, może być dokonany w fabryce, która kocioł zbudowała a w wypadkach kiedy kocioł zbudowano zagranicą, na komorze celnej za zgodą władz celnych i po zapłaceniu cła.

5. Rewizja wewnętrzna kotła stałego nowego może być dokonana w fabryce krajowej, która kocioł zbudowała. Jako znak rewizji takiego kotła rewident wybija cechę na lewej wkrętce godła. Rewizja taka zachowuje swoją moc, o ile próba wodna kotła w miejscu jego pracy odbędzie się nie później niż w dwa lata po tej rewizji.

6. Zaświadczenie z odbioru technicznego kotła i pozwolenie używania kotła, o ile to ostatnie nie zostało później uchylone na zasadzie wyników rewizji i prób, utrzymuje swoją moc przez czas, w którym kocioł pracuje z zachowaniem swego ustroju, ustawienia i warunków pracy, stwierdzonych przy odbiorze technicznym kotła. W razie zrobienia zasadniczych zmian w ustroju kotła, nadaniu mu innych form jak poprzednia i wogóle w wypadkach kiedy treść wydanego na ustawienie kotła pozwolenia będzie naruszona, należy uzyskać nowe pozwolenie.

7. Kotły używane, ustawiane na nowo, dla których brak niezaprzeczalnych danych o ich wieku, pochodzeniu i wysokości roboczego ciśnienia, mogą być tylko wyjątkowo dopuszczone do ponownego użycia na podstawie wyników zbadania kotła, grubości i stanu blach oraz ich połączeń. Ciśnienie robocze jakie może być dla tych kotłów dozwolone nie może być wyższe niż to, jakie wypada z założenia, że wytrzymałość materjału przy nim nie przekracza 24 kg. na mm^2. Pozwolenie na używanie takiego kotła może być wydanem jedynie wówczas, gdy składający podanie będzie sam używać dany kocioł.

Tym samym warunkom podlegają kotły, zbudowane z części kotłów nieznanego pochodzenia i wieku, chociażby niektóre części kotła były wykonane z nowych materjałów, odpowiadających wymaganiom w § 4.

§ 16 przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 25 października 1924 r. o zmianie niniejszego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 892).

Obsługa kotłów.

§ 17. Do bezpośredniej obsługi kotłów mogą być dopuszczani mężczyźni w wieku nie mniej niż 18 lat, trzeźwi i pewni, którzy umiejętność obsługi kotła wykażą odpowiednim egzaminem i doświadczeniem.

P. rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 20 marca 1923 r. w przedmiocie przepisów dla obsługujących kotły parowe (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 370) oraz z 4 czerwca 1923 r. w przedmiocie egzaminowania obsługujących kotły parowe (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 454).

Książka kotłowa.

§ 18. 1. Każdy kocioł powinien mieć urzędową książkę kotłową (wzór B) wydaną przez organ dozoru nad kotłami. W książce tej powinny być wszyte pod pieczęcią wszystkie dokumenty wydane przy pozwoleniu na ustawienie kotła, opis i rysunki kotła i kotłowni, dowody wypróbowania użytych do budowy kotła materjałów, protokół odbioru technicznego kotła, a także zapisywane wyniki rewizji i prób wodnych, oraz zarządzenia rewidentów. Grzbiet książki powinien być zrobiony o tyle większy, żeby pozwalał na swobodne wszycie wymienionych dowodów.

2. Książka powinna mieć wymiary 21 × 33 cm, być przechowywaną w obrębie zakładu, w którym się kocioł znajduje i przedstawianą na żądanie rewidentów i władz nadzorczych.

3. Przy zmianie właściciela książka wraz z kotłem powinna być oddana nabywcy.

4. Kopje zapisów w książce kotłowej przechowywane są w aktach poszczególnych oddziałów organów dozoru nad kotłami wraz z drugiemi egzemplarzami rysunków, opisu i protokółu z odbioru kotła.

Wybuch kotła.

§ 19. W razie wybuchu kotła, używający go lub jego zastępca winien zawiadomić o tem organa nadzoru nad kotłami, i miejscową policję. Do czasu ustalenia stanu rzeczy na miejscu i spisania protokółu, uszko-

dzone budynki nie mogą być naprawiane, zaś kocioł, jego części i urządzenia powinny pozostać nienaruszone z wyjątkiem kiedy ich usunięcie jest konieczne dla ratunku ludzi, przeszkodzenia dalszym skutkom wybuchu lub przywrócenia komunikacji na drodze publicznej.

V. Stowarzyszenia dozoru kotłów.

§ 20. 1. Stowarzyszeniom prywatnym, zorganizowanym przez właścicieli kotłów w celu dozorowania bezpieczeństwa pracy kotłów do nich należących, może być przez Ministra Przemysłu i Handlu udzielone prawo dozoru urzędowego nad temi kotłami jako też i innemi, wykonywanego na zasadzie przepisów o urzędowym dozorze kotłów.

Prawo to może być w każdym czasie odwołane.

2. Postanowiony przepisami urzędowemi dozór kotłów będzie sprawowany przez stowarzyszenia w granicach rewizji i prób wodnych oraz odbioru technicznego i pozwolenia na używanie kotłów. Zaświadczenia przez nie wydane odnośnie do rewizji prób, odbioru technicznego i pozwoleń, są jednoznaczne z wydawanemi przez organa państwowe.

3. Stowarzyszenia są obowiązane przyjąć każdy kocioł znajdujący się w granicach ich terytorjalnej działalności, pod urzędowy dozór.

4. Stowarzyszenia sprawujące urzędowy dozór kotłów nie mogą przyjmować udziału w jakichkolwiek dostawach lub pośrednictwie, a także posiadać przedsiębiorstwa przemysłowe lub handlowe.

5. Minister Przemysłu i Handlu może przekazać stowarzyszeniom sprawowanie dozoru innych urządzeń technicznych, wchodzących w zakres dozoru państwowego.

6. Członkami stowarzyszeń nie mogą być władze i zakłady państwowe.

7. Obwody terytorjalne działalności poszczególnych stowarzyszeń ustanawia Minister Przemysłu i Handlu.

8. Stowarzyszenia są obowiązane dawać Ministrowi Przemysłu i Handlu żądane wyjaśnienia, a także składać przed 1 kwietnia sprawozdanie ze swej działalności za rok ubiegły, które powinno zawierać:

a) nazwę stowarzyszenia i miejsce jego zarządu, rok sprawozdawczy, skład zarządu i zaszłe w nim w ciągu roku zmiany, spis inżynierów stowarzyszenia i miejsce ich urzędowania, b) liczbę członków stowarzyszenia z początku i w końcu roku sprawozdawczego, c) liczbę kotłów zostających pod dozorem stowarzyszenia z podzieleniem ich na poszczególne rodzaje przemysłu oraz typy kotłów, d) liczbę wykonanych rewizji i prób wodnych kotłów, a także ilość rewizji i prób zaległych z podaniem przyczyny ich niewykonania, e) liczbę przyjętych nowych kotłów z wskazaniem ich typu, powierzchni i ciśnienia oraz podziałem na rodzaje przemysłu. f) liczbę i miejsce wypadków, które spowodowały zatrzymanie pracy kotłów lub ich zniszczenie przez wybuch, pożar, złą obsługę i t. p., g) różne dane tyczące się ogólnej działalności stowarzyszenia w zakresie prac przez nie wykonywanych, także wnioski o działaniu i znaczeniu gospodarczem nowowprowadzonych ulepszeń do urządzeń parowych.

Kotły oddane pod dozór zlecony powinny być wykazane oddzielnie.

9. Sprawozdania z ogólnej działalności stowarzyszeń powinny być bezpłatnie dostarczane Ministerstwom, które oddały stowarzyszeniom swoje kotły pod dozór zlecony.

10. Wszystkie akta, odpisy, książki, wogóle dokumenty odnoszące się do technicznej działalności stowarzyszeń, powinny być tak prowadzone i przechowywane, aby można było w każdym czasie sprawdzić termin najbliższej rewizji i próby kotła, datę wykonania ostatniej rewizji, zlecenia wydane przy rewizjach i próbach, zalecone naprawy, wogóle dane odnoszące się do każdego poszczególnego kotła. Powyższe dokumenty powinny być okazywane upoważnionym przez Ministra Przemysłu i Handlu na każde żądanie.

11. Na walnych zgromadzeniach stowarzyszeń ma prawo być obecnym przedstawiciel Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

12. O przyjęciu kotła pod dozór stowarzyszenie zawiadamia właściwe władze przemysłowe wojewódzkie podając szczegóły odnoszące się do danego kotła: typ, jego pow. ogrzewalną, ciśnienie, przeznaczenie, Nr. fabryczny i porządkowy, nazwę i miejsce przedsiębiorstwa.

13. O wykluczeniu członka ze stowarzyszenia, zarząd zawiadamia Ministerstwo Przemysłu i Handlu i podaje powody dla jakich wykluczenie nastąpiło oraz szczegóły, odnoszące się do jego kotła. Kotły właścicieli wykluczonych ze stowarzyszenia Minister Przemysłu i Handlu może przekazać stowarzyszeniu pod dozór zlecony.

14. W razie zamierzonej likwidacji stowarzyszenia, która może nastąpić tylko w dniu ostatnim roku, zarząd stowarzyszenia zawiadamia Ministra Przemysłu i Handlu na rok naprzód. W tym wypadku wszystkie dowody i dokumenty, odnoszące się do rewizji i prób kotłów, powinny być Ministerstwu Przemysłu i Handlu przekazane.

15. Kierownictwo techniczne stowarzyszenia sprawuje naczelny inżynier, który jest jednocześnie dyrektorem stowarzyszenia. On kieruje robotami podległych mu inżynierów i jest osobiście odpowiedzialny za przestrzeganie przez nich obowiązujących przepisów oraz terminów rewizji i prób wodnych kotłów.

Na powyższe stanowisko może być powołany inżynier z doświadczeniem praktycznem w dozorze kotłów, który zna obowiązujące przepisy, tudzież posiada należyte praktyczne i teoretyczne wiadomości z zakresu innych wykonywanych przez stowarzyszenie robót. Naczelny inżynier i jego zastepca są zatwierdzani na stanowiskach przez Ministra Przemysłu i Handlu. Wszystkie dokumenty, odpowiedzi i sprawozdania, przeznaczone dla władz państwowych powinny być przez naczelnego inżyniera podpisane.

16. Do pełnienia obowiązków związanych z bezpośrednim dozorem kotłów mogą być powoływani tylko inżynierowie z akademickiem wykształceniem, którzy wykażą się przynajmniej dwuletnią odpowiednią praktyką. Przy wstąpieniu do stowarzyszenia inżynier składa piśmienne oświadczenie, że w wykonywaniu powierzonych sobie obowiązków trzymać się będzie niezłomnie obowiązujących przepisów i sumiennie je wypełniać, że nie będze brać udziału ani w przedsiębiorstwach ani interesach stojących w związku z wykonywanemi przez niego obowiązkami, dzięki którym mógłby osiągnąć jakiekolwiek korzyści osobiste i że korzystając z możności oglądania różnych urządzeń przemysłowych i poznawania organizacji robót, które stanowią tajemnicę wyrobu, użytku z tych wiadomości na szkodę właściciela nie zrobi.

Nazwiska inżynierów, miejsce urzędowania i okrąg terytorjalny ich czynności powinny być podawane do wiadomości Ministra Przemysłu i Handlu.

17. Przy zapisywaniu wyników rewizji i prób wodnych oraz zleceń w książkach kotłowych, inżynierowie powinni używać pieczątki z nazwą stowarzyszenia w imieniu którego występują, zaś przy cechowaniu kotłów używać stemple ze specjalnym rysunkiem stowarzyszenia. Rysunek stempli powinien być przez Ministra Przemysłu i Handlu zatwierdzony.

18. Inżynierowie otrzymują od zarządów stowarzyszeń legitymacje osobiste, poświadczone przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, które powinni okazywać na żądanie przy spełnianiu swych obowiązków. W razie wystąpienia inżyniera ze stowarzyszenia, legitymacja powinna być przez zarząd zniszczona.

19. Każdy z inżynierów stowarzyszenia powinien mieć pod swym dozorem możliwie jedną grupę, złożoną m. w. z 400 kotłów zależnie od warunków komunikacyjnych i oddalenia.

20. Prócz spraw związanych z rewizjami i próbami kotłów, inżynier powinien przy rewizjach udzielić właścicielowi kotła objaśnień i rady co do korzystniejszego wyzyskania paliwa i pary oraz stosowania siły motorowej.

VI. Dozór zlecony.

§ 21. 1. Właściciele kotłów, którzy nie zamierzają być członkami stowarzyszenia dozoru kotłów, zawiadamiają o tem władze przemysłowe wojewódzkie przy podaniu o pozwolenie na ustawienie bądź przeniesienie kotła.

2. Władze przemysłowe wojewódzkie przekazują wymienione wyżej kotły właściwemu stowarzyszeniu dozoru kotłów pod dozór zlecony.

3. Właścicieli kotłów, przekazanych pod dozór zlecony, nie obciążają żadne obowiązki, wynikające ze statutów stowarzyszenia dozoru kotłów, a tylko z przepisów o urzędowym dozorze kotłów.

4. Właściciele kotłów, oddanych pod dozór zlecony mogą w każdym czasie, zawiadamiając o tem władze przemysłowe wojewódzkie, wstąpić do stowarzyszenia dozoru kotłów w charakterze członków, natomiast właściciele, którzy przestają być członkami stowarzyszeń, mogą zgłosić swoje kotły pod dozór zlecony tylko z dniem pierwszym roku kalendarzonego po uprzedzeniu o tem władz przemysłowych i stowarzyszenia co najmniej na miesiąc naprzód.

5. Właściciele kotłów mogą zgłosić pod dozór zlecony tylko wszystkie swoje kotły albo też wstąpić do stowarzyszenia dozoru kotłów w charakterze członków ze wszystkiemi swojemi kotłami.

(str. 1). **Wzór A.**

PROTOKÓŁ

o odbiorze technicznym.

Kotła nowego
stałego
przenośnego Nr. ..... porządkowy
przeniesionego

Kocioł zbudowany w fabryce .....

.....

w ..... roku za Nr. fabr. ..... na ciśnienie robocze .....
atm. został przez niżej podpisanego—w myśl przepisów z d. 8/XI—1921 r.
miasto .....

w .....

ulica .....
wieś .....
gmina .....
powiat .....

zrewidowany wewnątrz, sprawdzony co do wymiarów, uzbrojenia i ustawienia oraz wypróbowany ciśnieniem wodnem na ..... atm. podług kontrolującego manometru.

Na wkrętkach godła wybito cechę ..... oraz wyżej wskazany Nr. kotła.

Kocioł poprzednio pracował .....

.....

Opis kotła, główne wymiary, grubość blach, rodzaj paleniska i ciągu.

(str. 2).

Powierzchnia ogrzewalna kotła wynosi ..... m^2
Powierzchnia przegrzewacza pary wynosi ..... m^2
Powierzchnia rusztu ..... m^2
Kocioł zbudowany jest z .....

.....

.....

Materjał został wypróbowany przez .....

.....

Najniższy poziom wody w kotle oznaczony kreską na tabliczce leży ..... mm. ponad linją ogniową i na wysokości ..... mm. od

.....

Przy wodowskazie strzałki leżą na wysokości ..... mm. od środka dolnego kranu wodowskazowego.

Kocioł ma:

1) ..... przyrządy zasilające .....
a mianowicie ..... o wydajności ..... ltr. i .....
o wydajności ..... ltr. na godzinę.

2) ..... zawory zasilające ϕ..... mm. zamykające się ciśnienie wody w kotle.

3) Szkieł wodowskazowych..... i kranów probierczych.....
.....

4) ..... zawory bezpieczeństwa każdy o prześwicie .....mm. obciążone $\frac{\text{ciężarami}}{\text{sprężynami}}$ odpowiednio do ciśnienia roboczego .....atm.

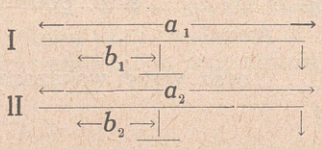

Długość ramion wynosi:

Q_1 I ..... a_1 = ... mm. b_1 = ... mm.
II ..... a_2 = ... mm. b_2 = ... mm.
Q_2 Q_1 = ... kg. Q_2 = ... kg.

Rurki zabezpieczające sprężyny mają:

I ..... długość ..... mm, II ..... długość ..... mm.

5) ..... manometr ..... z oznaczonem na tarczy kreską czerwoną roboczem ciśnieniem przy ..... atm.

6) ..... przyrząd ..... spustów .....
.....

Dopełnienia .....
.....
.....
.....
.....

(str. 3).

Wobec tego, że budowa kotła, jego uzbrojenie i pomieszczenie są zgodne z zatwierdzonemi w pozwoleniu z dnia ..... za Nr ..... rysunkami, opisem i warunkami, odpowiadają przepisom z dnia 8/XI 1921 r.

i że wykazane powyżej próbne ciśnienie kocioł wytrzymał dobrze, pozwala się na jego używanie przy roboczem ciśnieniu ..... atm.

..... d. .....

pieczątka i podpis
rewidenta

Dopełnienia i uwagi:

Protokół wszyć do książki kotłowej.

Wzór B.

(str. 1).

Na mocy § 18-go rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu o dozorze kotłów parowych z dnia 8 listopada 1921 r.

KSIĘGA REWIZJI

Kotła Nr ..... porządkowy.

Robocze ciśnienie ..... Atm.
Powierzchnia ogrzewalna ..... m^2
Nr. fabryczny .....
Rok zbudowania ..... w fabryce .....

.....

Opis kotła:

Przyjęty pod dozór przez .....

dnia .....

Książka powinna być przechowaną w miejscu pracy kotła i przedstawianą na żądanie władz nadzorczych.

Książkę chronić.

(str. 2).

Liczby 1—2—3 odnoszą się do kolejnych zmian miejsca pracy kotła.

Kocioł stały / przenośny Nr. ..... fabryczny

Przeznaczony dla celów przemysłowych / rolniczych

1 .....
2 .....
3 .....

dnia 1 .....
dnia 2 .....
dnia 3 .....

ustawiony w przedsiębiorstwie

1 .....
miasto 2 .....
3 .....
1 .....
ulica 2 .....
3 .....
1 .....
wieś 2 .....
3 .....
1 .....
gmina 2 .....
3 .....
1 .....
powiat 2 .....
3 .....

Pomieszczenie kotła:
1 .....
2 .....

Imię i nazwisko właściciela:
1 .....
2 .....
3 .....

Dopełnienia:

W księgę wszyto pod pieczęcią następujące dokumenty:

Pieczątka i podpis rewidenta

(str. 3).

WYNIKI REWIZJI I PRÓB KOTŁA.

(str. 4).

Data wykonania			Wyniki rewizji i próby oraz zlecenia	Termin następnej	
Rewizji		Próby			
Zewn.	Wewn.			Próby	Rew. Wewn.

VII. Wejście w życie rozporządzenia.

§ 22. Z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia wchodzą w życie: § 15 — z wyjątkiem postanowień, dotyczących wysokości prób wodnych dla nowych kotłów, § 16, § 18, § 20 i § 21; pozostałe paragrafy — z wyjątkiem p. 2 § 4 — wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1923 r. Postanowienia p. 2 § 4 wejdą w życie z dniem ogłoszenia warunków i przepisów technicznych, jakim powinny odpowiadać materjały przeznaczone do budowy kotłów.

Z chwilą wejścia w życie przepisów niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą odnośne przepisy, obowiązujące dotychczas w tym samym przedmiocie.

VIII. Przepisy przechodnie.

§ 23. 1. Kotły, ustawione przed 1 stycznia 1923 r., mogą pracować nadal z zachowaniem warunków, wydanych przy pozwoleniu z wyjątkiem, że a) najdalej w dniu 1 stycznia 1924 r. kotły te będą mieć: 1) manometry, odpowiadające wymaganiom § 8, 2) ciężary zaworów bezpieczeństwa wykonane z jednej sztuki i zaopatrzone korkami z wybitą na nich wagą ciężarów w myśl p. 2 § 7, a przy zaworach sprężynowych rurki niepozwalające na dociąganie sprężyn w myśl p. 4, 3) wskazówki najniższego poziomu wody w myśl p. 3 § 9, 4) godła, odpowiadające wymaganiom § 13, gdzie to tylko będzie możliwe. Godeł tych jednak cechować nie należy do czasu potrzeby wydania dla tych kotłów nowych pozwoleń w myśl p. 1 § 16, b) w razie potrzeby wydania dla tych kotłów nowych pozwoleń w myśl § 16, po 1 stycznia 1923 r. przepisy niniejsze stosują się całkowicie z wyjątkiem wysokości odbiorczego ciśnienia wodnego, które powinno być przyjmowane w granicach przepisów poprzednich.

2. Kotły nowe jak i przestawione mogą być i po wejściu w życie odnośnych przepisów niniejszego rozporządzenia ustawiane w egzystujących kotłowniach o ile budynek w zasadniczych wymaganiach odpowiada warunkom niniejszych przepisów.

3. Do czasu wejścia w życie odnośnych przepisów niniejszego rozporządzenia przy wydawaniu pozwoleń na ustawianie kotłów może być uwzględniona zmiana, żeby ściany, oddzielające kotłownię od sąsiednich pomieszczeń, odpowiadały wymaganiom § 14.

4. Tam, gdzie książki kotłowe nie były wymagane, organa dozoru nad kotłami obowiązane są je wydać podług wskazanego niniejszemi przepisami wzoru, przy najbliższej rewizji kotła na podstawie egzystujących dowodów. O ileby wymaganych dowodów nie było, zaś otrzymanie ich od wytwórcy kotła niemożliwe, należy potrzebne dane wypełnić na podstawie wymiarów z natury. Dla kotłów lokomobilowych przenośnych, używanych w rolnictwie rysunek kotła może być zastąpiony zasadniczemi wymiarami. W razie potrzeby ciśnienie robocze powinno być ustanowione podług obliczenia z uwzględnieniem stanu kotła.

5. Do czasu ogłoszenia przepisów i warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać materjały przeznaczone do budowy kotłów, w myśl p. 2 § 4 wybór gatunku użytego do budowy kotła materjału może być pozostawiony wytwórcy kotła i jego odpowiedzialności.

6. Dla obliczenia grubości ścian i wytrzymałości połączeń kotła, przy udzielaniu pozwoleń na używanie i ustawianie kotłów za miarodajne należy uważać przepisy zatwierdzone przez Zjazd Międzynarodowego Związku Stowarzyszeń dozoru kotłów.

P. rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych z 27 kwietnia 1922 r. o budowie i ustawianiu kotłów parowozowych i kotłów parowych ustawianych w wagonach kolejowych, jako też o nadzorze nad niemi (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 354); rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 29 października 1923 r. w przedmiocie budowy, ustawiania i dozoru kotłów parowych na statkach (Dz. U. R. P. Nr. 119 poz. 958); rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych z 11 lipca 1924 r. o ustaleniu rodzajów kotłów parowych, podlegających nadzorowi względnie dozorowi Ministra Spraw Wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 69 poz. 676).

Poz. 745.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 30 listopada 1921 r.

w przedmiocie zastosowania postanowień o państwowym podatku dochodowym do osób prawnych.

Utraciło moc obowiązującą (p. art. 1 pkt. 5 i art. 130 ustawy o państwowym podatku dochodowym — załącznik do rozporządzenia Ministra Skarbu z 30 kwietnia 1925 r. w sprawie jednolitego tekstu tej ustawy — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411).

Poz. 746.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 2 grudnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wewnętrznych o wysokości i porządku pobierania opłat za dozór kotłów.

Na mocy art. 4 ustawy o nadzorze nad kotłami parowemi z dnia 31 maja 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 303) zarządza się co następuje:

§ 1. Za dozór kotłów wykonywany według przepisów z dnia 8 listopada 1921 r. ustanawia się opłaty w wysokości zależnej od wielkości kotła wyrażonej w metrach kwadratowych powierzchni ogrzewalnej. Jednakowe opłaty wyznacza się za kotły objęte wielkościami:

	do — 2	m².
wyżej	2 — 20	„
„	20 — 50	„
„	50 —100	„
„	100 —200	„

ponad 200 m² za każde 100 m² więcej, przyczem część 100 m² liczy się za całe.

Opłatą są objęte wszystkie koszty związane z dozorem kotła w ciągu roku.

§ 2. Opłaty za dozór kotłów pobiera się zgóry za rok kalendarzowy, niezależnie od tego czy dany kocioł będzie czynny cały rok lub krócej. Kotły, które mają być cały rok nieczynne, o ile właściciele ich zawiadomią o tem organa dozoru do dnia 31 grudnia, będą wolne od opłaty.

§ 3. Opłaty za dozór kotłów obowiązany jest wnosić ten, w którego władaniu znajduje się kocioł w dniu 1 stycznia. Od kotłów zgłoszonych przed 31 grudnia jako nieczynne w myśl § 2, a których używanie w ciągu roku okaże się koniecznem, władający niemi powinien o tem przed rozpoczęciem używania kotła zawiadomić organa dozoru kotłów i wnieść należną opłatę zaraz po otrzymaniu wezwania.

Kotły, które zgłoszono jako nieczynne, mogą być opieczętowane.

§ 4. Niezależnie od opłat w § 1 wymienionych, pobiera się opłaty: a) za odbiór techniczny kotła w myśl § 16 przepisów z dnia 8 listopada 1921 r. przy jego ustawieniu, b) za stracony czas i przejazdy z powodu bądź nieprzygotowania kotła do rewizji i próby, bądź z potrzeby wykonywania ponownych prób i rewizji z powodu złych wyników prób i rewizji wykonywanych w ustanowionym przepisowo terminie, c) za rewizje i próby oddzielne, wykonywane na żądanie właściciela kotła w terminie przez niego wskazanym i d) nadzwyczajne rewizje i próby kotła jakie się okażą konieczne z powodu uszkodzenia kotła przez pożar kotłowni lub inny wypadek.

Wysokość opłat za wymienione rewizje i próby pod a), nie może przenosić półtorakrotnej opłaty rocznej należnej za dozór danego kotła, zaś za każde z pozostałych — jednokrotnej.

Kotły, od których pobrano opłatę za odbiór techniczny, w tym samym roku kalendarzowym, są wolne od opłaty za dozór.

§ 5. Właściciele kotłów powinni być powiadomieni z początkiem roku kalendarzowego o wysokości należnej od nich opłaty za dozór kotłów. W wezwaniu do opłaty powinny być wymienione Nr. Nr. kotłów i opłata od każdego kotła oddzielnie.

§ 6. O zmianie właściciela kotła nowonabywca powinien zaraz zawiadomić właściwe organa dozoru kotłów, podając Nr. kotła, swoje nazwisko i poprzedniego właściciela oraz miejsce pracy lub postoju kotła.

§ 7. Opłatę wnosi się w ciągu dwóch miesięcy od dnia doręczenia wezwania do kasy w wezwaniu wymienionej. Opłaty nie wniesione we wskazanych terminach będą ściągane drogą administracyjną za pośrednictwem organów gminnych z doliczeniem na rzecz Stowarzyszenia Dozoru Kotłów kary za zwłokę w wysokości 2% za każdy miesiąc zwłoki, licząc część miesiąca ponad 15 dni za cały miesiąc.

Na pokrycie kosztów przymusowego ściągnięcia urzędy gminne pobierają na rzecz swoją od płatnika 5% od sumy zaległej, jednak nie mniej jak 5 złotych, z doliczeniem rzeczywiście poniesionych koniecznych kosztów tego ściągnięcia.

§ 7 przytoczono w brzmieniu rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z 2 lipca 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie zmiany niniejszego paragrafu (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 567).

§ 8. Opłaty od kotłów, których właściciele są członkami stowarzyszeń dozoru kotłów jak również i od kotłów, których dozór został stowarzyszeniom przez władze państwowe zlecony, idą na korzyść tych stowarzyszeń.

§ 9. Opłaty od kotłów rządowych, oddanych stowarzyszeniom pod dozór, wnosi się w terminach w § 7 wymienionych przez poszczególne urzędy tych ministerstw, w których władaniu kocioł się znajduje.

W wezwaniach do opłaty za te kotły, powinny być wymienione Nr.Nr. kotłów, ich powierzchnia ogrzewalna, miejsce pracy, przeznaczenie oraz opłata za każdy kocioł oddzielnie.

§ 10. W razie domniemania, że w wezwaniach do opłaty od kotłów oddanych pod dozór zlecony, wysokość opłaty wymierzona jest nieprawidłowo, właściciele kotłów mają prawo odwołania się do właściwej władzy administracyjnej II instancji w ciągu dni 14 od dnia doręczenia wezwania. Postanowienie wojewody jest ostateczne.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1922 r.

P. rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu: z 30 lipca 1922 r. o wysokości opłat za nadzór nad rządowemi kotłami parowemi wykonywany na podstawie zlecenia Ministra Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 614); z 18 grudnia 1924 r. w sprawie opłat za dozór kotłów parowych na statkach handlowych morskich oraz w urządzeniach portowych (Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 1000); z 15 grudnia 1927 r. o wysokości opłat za dozór kotłów parowych, należących do właścicieli prywatnych zlecony przez władze państwowe stowarzyszeniu dozoru kotłów w Warszawie (Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 1005); z 15 grudnia 1927 r. o wysokości opłat za dozór kotłów parowych, należących do właścicieli prywatnych, zlecony przez władze państwowe stowarzyszeniu dozoru kotłów w Poznaniu (Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 1006).

Poz. 747.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 7 grudnia 1921 r.

w przedmiocie wydawania pozwoleń na ustawianie, przenoszenie i używanie kotłów parowych.

Na mocy art. 2 ustawy z dnia 31 maja 1921 r. o nadzorze nad kotłami parowemi (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 303) zarządza się co następuje:

§ 1. Na ustawienie każdego nowego i przeniesienie używanego stałego kotła, z wyjątkiem kotłów podlegających nadzorowi Ministerstw Kolei Żelaznych i Spraw Wojskowych, pozwolenie wydaje terytorjalnie właściwa władza administracyjna II-ej instancji.

§ 2. Odnośne podanie powinno zawierać: a) imię, nazwisko i adres właściciela kotła, b) nazwę i miejsce przedsiębiorstwa w którem kocioł ma pracować, c) cel ustawienia kotła.

Przy podaniu należy załączyć: a) opis kotła, b) rysunek kotła, c) rysunek budynku w którem kocioł będzie ustawiony, d) plan sytuacyjny tego budynku z oznaczeniem sąsiednich blisko położonych zabudowań. O ile podanie dotyczy ustawienia nowego kotła stałego lub więcej takich kotłów, wymienione załączniki należy złożyć w trzech egzemplarzach, dla każdego kotła, przy przeniesieniu zaś stałego używanego — złożyć należy: a) rysunek budynku i b) plan sytuacyjny w trzech egzemplarzach oraz c) książkę kotłową.

O ile posiadacze kotłów przenośnych nowych lub używanych, niezaopatrzonych w książki kotłowe, zamierzają kotły te używać, winni uzyskać na to pozwolenie władzy w § 1 wymienionej. Do odnośnego podania dołącza się tylko rysunki i opisy kotła w trzech egzemplarzach, względnie dla kotłów już używanych — uwierzytelnione odpisy tych dowodów.

O ile nowonabywcy kotłów przenośnych używanych, zaopatrzonych w książki kotłowe, chcą kotły te nadal używać, winni do podania, zamiast wskazanych wyżej rysunków i odpisów, dołączyć tylko książkę kotłową.

§ 2 przytoczono z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie zmiany niniejszego rozporządzenia: z 11 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 501) i z 6 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 97).

§ 3. Opis kotła powinien zawierać: 1) nazwę firmy, która kocioł zbudowała, 2) Nr. fabryczny kotła, 3) rok zbudowania kotła, 4) rodzaj materjałów, użytych na poszczególne części kotła, 5) dopuszczalne ciśnienie robocze, 6) rodzaj, ilość i wydajność przyrządów zasilających, 7) rodzaj i ilość przyrządów spustowych, 8) rodzaj i ilość przyrządów wodowskazowych, 9) rodzaj i ilość zaworów bezpieczeństwa z dodaniem szkicu z wymiarem prześwitu grzybków, długości dźwigni i wagi ciężarów, 10) wysokość linji wodnej w zależności od pewnego, stałego punktu kotła, 11) wielkość powierzchni ogrzewalnej, 12) rodzaj ciągu i wymiary komina. Opis powinien być podpisany przez wytwórcę kotła i jego właściciela.

§ 4. Rysunek kotła powinien zawierać: 1) szczegóły i wymiary potrzebne do sprawdzenia wytrzymałości i powierzchni ogrzewalnej kotła, 2) wymiary potrzebne do określenia linji wodnej i ogniowej, 3) obmurowanie kotła. Rysunki powinny być wykonane w wymiarce nie mniejszej niż 1 : 20 i podpisane przez wytwórcę kotła i jego właściciela. Wymiarka powinna być na rysunku wskazana. Jeden egzemplarz rysunku, o ile nie jest wykonany na kalce płóciennej, powinien być nakleiony na płótnie i mieć odpowiednią zakładkę do wszycia w książkę kotłową.

§ 5. Rysunek budynku, przeznaczonego dla ustawienia kotła, powinien być wykonany w planie i przekroju i wskazywać: 1) miejsce

ustawienia kotła oraz związanych z nim urządzeń pomocniczych, 2) grubość ścian, 3) rodzaj dachu, 4) rozmieszczenie drzwi i okien, 5) położenie kotła względem komina. Rysunki powinny być wykonane w wymiarce nie mniejszej niż 1 : 100 i podpisane przez właściciela kotła. Wymiarka powinna być na rysunku wskazana.

§ 6. Plan sytuacyjny powinien być wykonany w miarce nie mniejszej niż jeden do tysiąca i na planie uwidocznionej, wskazywać rozmieszczenie oraz przeznaczenie sąsiadujących z kotłownią budynków tudzież winien być podpisany przez właściciela kotła.

§ 6 przytoczono z uwzględnieniem zmiany, wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 11 lipca 1922 r.

§ 7. Opisy, rysunki i wogóle dokumenty dołączone do podania powinny być wykonane, względnie złożone na format 21×33 cm. i jeden egzemplarz każdego z nich wraz z podaniem opatrzony opłatą stemplową.

§ 8. Władza administracyjna II-ej instancji, po sprawdzeniu czy podanie i dołączony projekt odpowiada wymaganiom niniejszego postanowienia i przepisom o budowie, ustawianiu i przenoszeniu kotłów parowych, udziela, bądź odmawia zezwolenia, bądź też żąda uzupełnienia podania.

Zawiadomienie o udzieleniu zezwolenia jako też usprawiedliwiona odmowa lub żądanie uzupełnienia podania (wzór F i G) powinny być przez władzę przesłane składającemu podanie w czasie nie dłuższym jak dni 14 od daty otrzymania przez nią podania. Składającemu podanie przysługuje prawo odwołania się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu za pośrednictwem tejże władzy w ciągu dni 14 od otrzymania odmowy.

§ 8 przytoczono z uwzględnieniem sprostowania wprowadzonego rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 11 lipca 1922 r.

§ 9. Stowarzyszeniom dozoru kotłów przysługuje prawo przedwstępnego sprawdzania rysunków, planów i dokumentów, należących do członków stowarzyszenia.

W tym wypadku stowarzyszenie sprawdza także całe podanie odnośnie do zachowania wymienionych wyżej wymagań, dołącza do niego swoje wnioski i przesyła wprost władzom w § 1 wskazanym.

§ 10. Pozwolenie na ustawienie lub przeniesienie kotła odpowiednio poświadczone wraz z należnemi rysunkami i opisami władze przemysłowe przesyłają właściwym organom bezpośredniego dozoru kotłów dla sprawdzenia czy sam kocioł jak i jego ustawienie odpowiada rysunkom, przepisom a także warunkom, określonym w pozwoleniu tudzież dla wykonania przewidzianej w przepisach rewizji i próby kotła. Pozwolenia wydaje się na oddzielnych drukach (wzór C), opłaconych stemplem.

Od wyniku powyższego sprawdzenia oraz rewizji i próby kotła uzależnione jest wydanie przez organ bezpośredniego dozoru kotłów książki kotłowej, która jest dowodem zezwolenia na używanie kotła.

O pozwoleniu na używanie kotła organa dozoru kotłów zawiadamiają (wzór D) niezwłocznie właściwą władzę administracyjną II-ej instancji, podając jednocześnie Nr. przyznany kotłowi.

§ 11. Zrewidowanie, wypróbowanie i pozwolenie na używanie kotła następuje w okresie czasu nie dłuższym jak dni 20 od chwili zawiadomienia organów dozoru kotłów przez właściciela kotła, że kocioł jest gotowy do odbioru.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze uzyskuje moc obowiązującą z dniem 1 stycznia 1922 r.

Wzór C.

Wymiar 21 × 33 cm.

Urząd Wojewódzki w .....
Wydział Przemysłowy.
Nr. .....
Nadzór kotłów.

Na mocy rozporządzenia Min. Przem. i Handlu z dnia 7 grudnia 1921 r.

POZWALA SIĘ .....
na ustawienie / przeniesienie kotła typu .....
.....
zbudowanego w fabryce .....
..... za Nr. fabr. ..... w 19..... roku.
na ciśnienie ..... Atm. z pow. ogrzew. ..... m².
miasto .....
ulica i Nr. domu .....
wieś .....
gmina .....
powiat .....

Zgodnie z dołączonemi do niniejszego w dwóch egzemplarzach rysunkami kotła, miejsca ustawienia i opisem, z zastrzeżeniem że po ustawieniu na miejscu kocioł będzie w myśl przepisów z dn. 8 listopada 1921 r. sprawdzony i wypróbowany i że .....
.....

..... dnia ..... 19..... r.

pieczęć Wojewoda:

Wzór D.

Wymiar 21 × 33 cm.

Bezpośredni dozór kotłów .....

w .....

Nr. .....

Zawiadamia wydział przemysłowy urzędu wojewódzkiego w .....że zgodnie z wymaganiami przepisów z dnia 8 listopada 1921 r. p o z w o l i ł w dniu ..... 19 r. na używanie

k o t ł a stałego / przenośnego Nr. ..... fabryczny

ustawionego na zasadzie pozwolenia urzędu wojewódzkiego za Nr. ..... z dnia ..... 19 r. z warunkiem, że: .....

.....

.....

.....

.....

kotłowi przyznano Nr. ..... porządkowy i książkę właścicielowi wydano.

Właściciel kotła ..... został członkiem stowarzyszenia.....

pieczęć i podpis

..... dnia ..... 19 r.

Wzór F.

Wymiar 21 × 33 cm.

Urząd Wojewódzki w .....
Wydział Przemysłowy.

Nr. .....

Nadzór kotłów.

Na mocy rozporządzenia Min. Przem. i Handlu z dnia 7 grudnia 1921 r.

Zawiadamia .....

że podanie z dnia ..... 19 r. o udzielenie pozwolenia na ustawienie kotła Nr. fabryczny .....w przedsiębiorstwie .....

miasto .....

ulica i Nr. domu .....

wieś .....

gmina .....

powiat .....

Nie zostało uwzględnione z powodu .....

Dołączone do podania w ..... egzemplarzach dowody zwraca się.

..... dnia ..... 19 r.

pieczęć

Wojewoda:

Wzór G.

Wymiar 21 × 33 cm.

Urząd Wojewódzki w .....
Wydział Przemysłowy.

Nr. .....

Na mocy rozporządzenia Min. Przem. i Handlu z dnia 7 grudnia 1921 r.

Nadzór kotłów.

Zawiadamia .....

że w myśl podania z dnia ..... 19 r. POZWOLENIE na ustawienie kotła Nr. fabryczny ..... w przedsiębiorstwie .....

.....

miasto .....

ulica i Nr. domu .....

wieś .....

gmina .....

powiat .....

ZOSTAŁO WYDANE w dniu ..... 19 r. za Nr. .....

i przesłane organom dozoru kotłów .....

..... w .....

dla wykonania odbioru technicznego kotła.

..... dnia ..... 19 r.

pieczęć

Wojewoda:

23 grudnia Nr. 104. rok 1921.

Poz. 748.

USTAWA

z dnia 17 grudnia 1921 r.

w przedmiocie udzielenia Ministrowi Skarbu pełnomocnictwa do wydawania rozporządzeń w sprawie regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi oraz obrotu obcemi walutami.

Wygasła z końcem 1922 r. (p. nadto ustawę z 2 marca 1923 r. w przedmiocie udzielenia Ministrowi Skarbu upoważnienia do regulowania w drodze rozporządzeń obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi oraz obrotu obcemi walutami — Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 154).

Poz. 749.

UCHWAŁA SEJMU USTAWODAWCZEGO

z dnia 16 grudnia 1921 r.

w przedmiocie uchwał sejmowych, powodujących wydatki ze Skarbu Państwa.

Utr. moc obow. z chwilą zrównoważenia budżetu państwowego.

Poz. 750.

UCHWAŁA SEJMU USTAWODAWCZEGO

z dnia 16 grudnia 1921 r.

w przedmiocie zmniejszenia ilości władz, urzędów i zakładów państwowych oraz personelu w nich zatrudnionego.

Pominięta, jako zawierająca przepisy przejściowe.

Poz. 751.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 grudnia 1921 r.

w przedmiocie zmiany § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9-go sierpnia 1921 r. o utworzeniu Państwowego Komitetu Radjotechnicznego.

Uchylone na mocy § 15 rozp. Rady Ministrów z 26 października 1928 r. o utworzeniu Rady Teletechnicznej przy Ministrze Poczt i Telegrafów (Monitor Polski Nr. 259 poz. 623).

Poz. 752.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 grudnia 1921 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej art. 23 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. na obszar b. dzielnicy pruskiej.

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 roku o wprowadzeniu dekretów, ustaw sejmowych i rozporządzeń Rządu oraz o dalszem uzgodnieniu ustawodawstwa na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 511) zarządza się co następuje:

§ 1. W uzupełnieniu rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 28 maja 1921 r. w przedmiocie miar (Dz. Urz. M. b. Dz. Pr. Nr. 20 poz. 138) rozciąga się moc obowiązującą art. 23 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15 poz. 211) na obszar b. dzielnicy pruskiej.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Na mocy art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 marca 1928 r. o zmianie dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 308) postanowienia tego dekretu, niewymienione w rozporządzeniu Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z 28 maja 1921 r. i niniejszem rozporządzeniu, ze zmianami, wprowadzonemi rozporządzeniem z 16 marca 1928 r., rozciągnięto na województwa poznańskie i pomorskie.

Poz. 753.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 12 grudnia 1921 r.

w przedmiocie zakazu pędzenia napojów wyskokowych z pszenicy, żyta i ich przetworów w kampanji gorzelniczej 1921/22 r.

Wygasło z dniem 1 lipca 1922 r.

Poz. 754.

ROZPORZĄDZENIE

Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu

z dnia 30 listopada 1921 r.

o przedłużeniu mocy obowiązującej rozporządzeń z dnia 18 sierpnia 1921 r. w przedmiocie ulg celnych i z dnia 13 października 1921 r. w przedmiocie ulg celnych dla taśm plecionych ze słomy.

Uchylone na mocy § 10 rozporządzenia Ministra Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z 7 kwietnia 1922 r. o ulgach celnych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 231).

Poz. 755.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych

z dnia 1 grudnia 1921 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej rozporządzenia z dnia 14 maja 1920 r., w przedmiocie tymczasowego dozoru weterynaryjno-policyjnego nad transportami zwierząt i surowych produktów pochodzenia zwierzęcego, przewożonych drogami żelaznemi i statkami (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 248) na obszar województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego oraz powiatów: białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego.

Utr. moc obow. (p. Nr. 41 poz. 248 z r. 1920).

Poz. 756.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 6 grudnia 1921 r.

w sprawie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 21 lutego 1919 roku o postępowaniu karno-administracyjnem.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 14 poz. 154 z 1919 r.).

Poz. 757.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 grudnia 1921 r.

o podwyższeniu taksy opłat za roboty fizyczne, wykonywane w urzędach celnych przez pracowników kolei państwowych.

Utr. moc obowiązującą (p. poz. 67 z 1920 r.).

Poz. 758.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 10 grudnia 1921 r.

o podwyższeniu i zmianie taksy komisowego, pobieranego przez ajencje celne polskich kolei państwowych.

Uchylone na mocy rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 13 marca 1923 r. o zmianie i podwyższeniu taksy komisowego, pobieranego przez ajencje celne polskich kolei państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 179).

Poz. 759.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 10 grudnia 1921 r.

o wykonywaniu w nocy oraz w niedzielę i dni świąteczne robót, poprzedzających produkcję w piekarstwie.

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. r. 1920 Nr. 2, poz. 7) w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu zarządza się co następuje:

§ 1. Zezwala się na pracę w nocy oraz w niedzielę i dni świąteczne w piekarniach pracownikom niezbędnym do wytwarzania wszelkiego rodzaju zakwasek i rozczynów.

§ 2. W wypadkach stosowania pracy w nocy oraz w niedzielę i dni świąteczne w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia należy poprzednio zawiadomić o tem właściwy urząd inspekcji pracy z podaniem rodzaju robót, ilości zatrudnionych przy nich pracowników oraz czasu, niezbędnego do wykonania tych robót.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia.

Rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 15 grudnia 1923 r. rozciągnięto moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na Ziemię Wileńską, Spisz i Orawę oraz województwa: nowogródzkie, poleskie i wołyńskie, powiaty: grodzieński i wołkowyski oraz gminy: białowieską, masiewską i suchopolską powiatu bielskiego województwa białostockiego (Dz. U. R. P. Nr. 131 poz. 1067).

Poz. 760.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 grudnia 1921 r.

o zmianie i uzupełnieniu taryfy ogólnej na przewóz towarów, zwłok i zwierząt, stosowanej do przewozów kolejami wąskotorowemi.

Utr. moc obow. (p. poz. 243 z 1920 r.).

Poz. 761.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu

z dnia 15 grudnia 1921 r.

w przedmiocie norm szacunkowych zwierząt domowych dla wymiaru podatku procentowego.

Uchylone na mocy § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 26 lutego 1923 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Prze-

mysłu i Handlu w przedmiocie norm szacunkowych zwierząt domowych dla wymiaru podatku procentowego (Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 151).

29 grudnia Nr. 105. rok 1921.

Poz. 762.

USTAWA

z dnia 2 grudnia 1921 r.

w przedmiocie wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem.

Art. 1. Nadzór nad praktyką lekarską w Państwie Polskiem należy do Ministra *Zdrowia Publicznego;* przy wykonywaniu tego nadzoru w granicach, przepisanych niniejszą ustawą, Minister *Zdrowia Publicznego* korzysta ze współdziałania stałego samorządnego przedstawicielstwa stanu lekarskiego — Izb Lekarskich; zakres działania, zasady organizacji, prawa i obowiązki Izb Lekarskich określi oddzielna ustawa.

(p. poz. 763).

Art. 2. Prawo wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem mają osoby, które:

A) są obywatelami Państwa Polskiego,

B) posiadają dyplom lekarski, wydany lub uznany przez jeden z wydziałów lekarskich polskich uniwersytetów państwowych,

C) odbyły jednoroczną praktykę szpitalną bądź w okresie studjów uniwersyteckich, bądź po ich ukończeniu,

D) nie zostały ubezwłasnowolnione wskutek choroby umysłowej.

Uznania (nostryfikacji) w myśl punktu B) nie wymagają:

1) dyplom doktora wszech nauk lekarskich, wydany lub uznany przez uniwersytety dawnego państwa austro-węgierskiego przed dniem 1 listopada 1918 r.,

2) dyplom, uprawniający do wykonywania praktyki lekarskiej (aprobata) w dawnem państwie niemieckiem przed dniem 27 grudnia 1918 r.,

3) dyplom doktora medycyny lub lekarza, wydany lub uznany przez uniwersytety dawnego państwa rosyjskiego przed dniem 27 listopada 1917 r.,

4) wszystkie inne dyplomy, uznawane za równoważne z dyplomami lekarskiemi oraz uprawnieniami do wykonywania praktyki lekarskiej na terenach b. państw zaborczych austro-węgierskiego do dnia 1 listopada 1918 r. i niemieckiego do dnia 27 grudnia 1918 r. w granicach ziem, należących do Państwa Polskiego.

Zasady, według których osoby, pragnące przystąpić do wykonywania praktyki lekarskiej, winny odbyć przewidzianą w punkcie C) roczną praktykę szpitalną, określi rozporządzenie Ministra *Zdrowia Publicznego;* równocześnie w temże rozporządzeniu Minister *Zdrowia Publicznego:*

a) wyznaczy wymagany najniższy okres czasu (w granicach roku) dla poszczególnych działów praktycznego przygotowania lekarskiego;
b) ogłosi wykaz szpitali oraz zakładów leczniczych, które za równorzędne ze szpitalami uniwersyteckiemi uznane będą, a to po wysłuchaniu zdania wydziału lekarskiego właściwego uniwersytetu i Izby Lekarskiej.

Osoby, które posiadały kwalifikacje, przewidziane w punktach A) i B) przed dniem wydania rozporządzenia Ministra *Zdrowia Publicznego*, dotyczącego odbycia rocznej praktyki szpitalnej, są wolne od obowiązku złożenia dowodów odbycia tejże praktyki.

Leczyć chorych w Państwie Polskiem mogą jedynie osoby, uprawnione do wykonywania praktyki lekarskiej; pozatem z prawa tego korzystać mogą osoby, które je uzyskały na mocy właściwych przepisów prawnych w granicach, w tych przepisach przewidzianych.

(p. do pkt. B rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Zdrowia Publicznego z dnia 14 kwietnia 1922 roku w przedmiocie uznawania zagranicznych dyplomów lekarskich dla wykonywania praktyki lekarskiej w państwie Polskiem — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 251;

do pkt. C — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i o egzaminie sanitarnym dla kandydatów na stanowiska administracyjnych urzędników lekarskich i farmaceutycznych I kategorji w państwowej służbie zdrowia — Dz. U. R. P. Nr. 19 poz. 139).

Art. 3. Osoby, pragnące korzystać z przysługującego im prawa wykonywania praktyki lekarskiej, winny zarejestrować się w Ministerstwie *Zdrowia Publicznego* bezpośrednio lub za pośrednictwem właściwych urzędów administracyjnych II instancji, składając dowody uprawnień w myśl art. 2; zarejestrowanym Minister *Zdrowia Publicznego* wydaje pisemne zaświadczenie o uprawnieniu do wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem.

Po zarejestrowaniu Ministerstwo przez właściwy urząd wojewódzki niezwłocznie zawiadamia Izbę Lekarską, w której okręgu zarejestrowany zamierza praktykować; osoby, posiadające urzędowe uprawnienie do wykonywania praktyki lekarskiej, nie później, aniżeli w przeciągu dni 14 po zarejestrowaniu, winny zgłosić się we właściwej Izbie Lekarskiej, celem zapisania na liście lekarzy Izby.

Ci, którym prawomocnie odmówiono wpisu na listę, nie mogą wykonywać praktyki lekarskiej.

Art. 4. Prawo wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem na określony przeciąg czasu mogą otrzymać również osoby:

a) powołane przez władze państwowe z zagranicy, jako profesorowie uniwersyteckich wydziałów lekarskich, chociaż nie mają wszystkich warunków, określonych w art. 2 niniejszej ustawy, posiadali jednak uprawnienia do wykonywania praktyki lekarskiej w innych państwach, a to na czas, przez jaki pozostają na swych stanowiskach uniwersyteckich;
b) nie będące w możności niezwłocznie wykazać dowodnie, że posiadają wszystkie wymagane w art. 2 warunki, względnie nie po-

siadają jeszcze warunków w art. 2 punkt A) i C) wymienionych, o ile poczyniły u odpowiednich władz potrzebne starania celem usunięcia braków z warunkiem dopełnienia tych braków w określonym terminie;

c) nie posiadające wszystkich warunków, określonych w art. 2, jednak uprawnione do wykonywania praktyki lekarskiej zagranicą, a to w uzdrowiskach, do których zjeżdżają obcopaństwowi chorzy dla poratowania zdrowia oraz w miejscowościach pogranicznych; z uprawnienia tego korzystać mogą jedynie obywatele tych państw, które względem Państwa Polskiego stosują w tej mierze zasadę wzajemności.

Prawo wykonywania praktyki lekarskiej w myśl niniejszego artykułu może być przyznane przez Ministra *Zdrowia Publicznego* po wysłuchaniu zdania właściwej Izby Lekarskiej; osoby, które je uzyskały, podlegają obowiązkowi zapisania się na liście lekarzy właściwej Izby.

Art. 5. W wypadkach wojny lub epidemji w razie stwierdzonego braku sił lekarskich z pośród lekarzy urzędowych (państwowych i komunalnych), jak również braku dostatecznej ilości dobrowolnych zgłoszeń z pośród lekarzy, wykonywujących jedynie prywatną praktykę lekarską, Minister *Zdrowia Publicznego* może dopuścić do pełnienia szczególnych czynności lekarskich w szpitalach, kolumnach sanitarnych, a w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w wojsku — bez prawa wykonywania praktyki prywatnej — osoby, nie będące obywatelami Państwa Polskiego, które mają prawo praktyki lekarskiej w innych państwach na mocy tamże otrzymanych lub uznanych dyplomów, a zakwalifikowanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako równowartościowe z dyplomami wydziałów lekarskich uniwersytetów w Państwie Polskiem.

Art. 6. Osoby, nie posiadające warunków potrzebnych do wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem, wykonywujący ją jednak w innych państwach na mocy otrzymanych lub uznanych tam dyplomów, mają prawo jedynie brać udział w naradach lekarskich, do których są wezwane; i w wynikających z tych narad zabiegach lekarskich.

Art. 7. Osoby, posiadające warunki do wykonywania praktyki lekarskiej, określone w art. 2, bez względu na to, czy z posiadania tych warunków korzystać pragną, jak również osoby, dopuszczone do wykonywania tejże praktyki w myśl art. 4 i 5 niniejszej ustawy, mogą używać tytułu „lekarz"; nikt inny tego tytułu używać nie ma prawa.

Art. 8. Używanie obok tytułu „lekarz" innych tytułów, nie uznanych w Państwie Polskiem, a mogących wywołać błędne mniemanie o szczególnem uprawnieniu do wykonywania praktyki lekarskiej, jest wzbronione.

Warunki otrzymania tytułu specjalisty w ściśle określonych dziedzinach lecznictwa oraz przepisy co do praw jego używania ustali osobna ustawa; do czasu wydania powyższej ustawy używanie obok tytułu „lekarz" tytułów specjalisty w poszczególnych dziedzinach lecznictwa ograniczeniu nie podlega.

Osoby, które posiadały prawo wykonywania praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem na zasadzie dyplomu lekarza, wydanego przez uniwersytety dawnego państwa rosyjskiego (art. 2 punkt 3 niniejszej ustawy), mogą nadal, mocą prawa, nabytego w b. zaborze rosyjskim, używać tytułu „doktór" z pominięciem słowa „medycyny".

Art. 9. Winni przekroczenia przepisów art. 2, 7 i 8 niniejszej ustawy ulegną w drodze administracyjnej karze aresztu do 6 tygodni i grzywnie do 250 zł. lub jednej z tych kar.

Grzywna zamieniona będzie na wypadek niemożności ściągnięcia na areszt według uznania władzy orzekającej, jednak nie ponad 6 tygodni.

Grzywna przytoczona zgodnie z § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 roku w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbowych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Art. 9 w pozostałej części utr. moc obow. (p. art. 69 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem — Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365).

Art. 10. Prawa wykonywania praktyki lekarskiej lekarz może być pozbawiony na stałe lub na pewien określony przeciąg czasu:

a) w drodze postępowania sądowego w wypadkach, przez ustawy karne przewidzianych;

b) na podstawie prawomocnego wyroku sądów Izb Lekarskich, zgodnie z art. 33 i 38 ustawy o ustroju i zakresie działania Izb Lekarskich.

Art. 11. Lekarz jest obowiązany do zachowania w tajemnicy wszystkiego, co spostrzeże, usłyszy lub przeniknie podczas i na skutek wykonywania swego zawodu.

Wyjątek od obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej stanowią wypadki:

a) w których powierzający tajemnicę, dotyczącą tylko jego samego, lub jego ustawowy zastępca (opiekun, kurator i t. p.) zezwolą na jej ujawnienie, a lekarz nie dostrzeże w jej ujawnieniu krzywdy chorego; w tych wypadkach wyjawienie tajemnicy może być dokonane jedynie osobie, przez nich wskazanej;

b) w których powierzający tajemnicę jest niewłasnowolnym; w tych wypadkach lekarz, o ile nie dostrzeże w ujawnieniu powierzonej mu tajemnicy krzywdy chorego, winien na żądanie ustawowego zastępcy tegoż wyjawić powierzoną mu tajemnicę;

c) w których zastosowanie tajemnicy może spowodować niebezpieczeństwo dla otoczenia pod względem zdrowia i życia;

d) kiedy lekarz o pomocy udzielonej przez siebie członkom Kas Chorych na zlecenie i rachunek tychże będzie zapytany w drodze urzędowej przez władze lekarskie Kas Chorych, które są obowiązane do bezwzględnego zachowania tajemnicy lekarskiej.

Co do obowiązku świadczenia wobec władz lub doniesienia do władz pozostają w mocy istniejące przepisy prawne.

Art. 12. Z wykonywaniem praktyki lekarskiej i czynności lekarskich, do których potrzebny jest przepisany prawem dyplom uniwersytecki, nie wolno łączyć zajęć, które przeczą powadze zawodu lekarskiego; rozstrzyga o tem Izba Lekarska.

Art. 13. O zaniechaniu wykonywania praktyki lekarskiej, względnie innych czynności lekarskich, lekarz winien zawiadomić na piśmie właściwy urząd wojewódzki i Izbę Lekarską.

Art. 14. Lekarz, który zgodnie z postanowieniami art. 13 niniejszej ustawy nie zrzekł się stałego wykonywania praktyki lekarskiej w danej miejscowości, jeśli nie zachodzi poważna ku temu przeszkoda, winien dać pomoc lekarską w każdym nagłym wypadku, grożącym choremu śmiercią; odmówienie w takich wypadkach pomocy, o ile nie podlega przepisom ustawy karnej, pociągnie za sobą dochodzenie ze strony zarządu właściwej Izby Lekarskiej.

Art. 15. Lekarz może odstąpić od leczenia chorego według własnego uznania, o ile uprzednio zawiadomił o tem wyraźnie stronę; nie dotyczy to przypadków, wynikających ze stosunku służbowego lub zawartych dobrowolnie umów.

W razie sporu wskutek wystąpienia strony, rozstrzyga Izba Lekarska; orzeczenie sądu Izby Lekarskiej nie pozbawia strony prawa dochodzenia krzywdy w drodze postępowania sądowego w granicach obowiązujących przepisów prawnych.

Art. 16. W wyjątkowych wypadkach, wywołanych koniecznością zwalczania groźnych chorób zakaźnych nagminnych (epidemji) lub gromadnych zachorzeń, występujących na skutek klęsk elementarnych, na czas trwania takich wyjątkowych warunków, a to w razie:

a) niemożności zadośćuczynienia potrzebom przez urzędowy personel lekarski;

b) stwierdzonej niemożności zdobycia dostatecznej liczby sił lekarskich drogą dobrowolnych zgłoszeń z pośród wolnopraktykujących lekarzy — każdy posiadający uprawnienia do wykonywania praktyki lekarskiej, zgodnie z art. 3 niniejszej ustawy, lekarz może być powołany do publicznej cywilnej służby zdrowia o ile nie przekroczył w dniu powołania 40 roku życia; zasady, na jakich nastąpić może powołanie do publicznej cywilnej służby zdrowia podczas pokoju, jak również podczas mobilizacji wojennej i wojny, określi oddzielna ustawa w myśl ogólnych postanowień o przymusowych świadczeniach osobistych na rzecz Państwa; do czasu wydania powyższej ustawy pozostają w mocy dotychczas obowiązujące ustawy w tej sprawie.

(P. art. 1 pkt. 4 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. o osobistych świadczeniach wojennych — Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 456).

Art. 17. Przystępując do stałego wykonywania praktyki lekarskiej, lekarz obowiązany jest zawiadomić właściwą władzę administracyjną

I instancji i Izbę Lekarską w terminie nie dłuższym niż miesiąc o miejscu, gdzie stale wykonywać ją będzie, jak również o każdej zmianie adresu.

Wykonywanie stałej praktyki lekarskiej w kilku miejscowościach w stale uprzednio wyznaczonych terminach jest dozwolone, o ile w ciągu miesiąca od daty zgłoszenia nie spotka się ze sprzeciwem ze strony właściwej Izby Lekarskiej; w razie sporu decyduje naczelna Izba Lekarska.

Ograniczeniom przy stałem wykonywaniu praktyki lekarskiej w stale urzednio wyznaczonych terminach w kilku miejscowościach podlegać nie mogą:

a) lekarze, wyznaczeni w charakterze lekarzy epidemicznych;
b) obowiązani na podstawie umowy lub stosunku służbowego do wykonywania czynności lekarskich w różnych miejscach w Państwie;
c) podejmujący się zastępstwa na określony przeciąg czasu;
d) osiadający czasowo w celu wykonywania praktyki w uzdrowiskach;
e) lekarze specjaliści przy wykonywaniu swej specjalności.

Art. 18. Lekarze, wykonywujący praktykę lekarską w kilku miejscowościach w myśl art. 17 niniejszej ustawy, nie mogą jednocześnie należeć do dwóch lub więcej Izb Lekarskich. Lekarze ci, należący do jednej Izby, lecz wykonywujący praktykę lekarską również w granicach innej Izby, obowiązani są stosować się do wszystkich miejscowych postanowień i przepisów tej ostatniej; jeżeli wykonywanie praktyki lekarskiej w granicach innej Izby trwać będzie dłużej niż miesiąc, lekarz winien zawiadomić o tem na piśmie zarówno Izbę, do której należy, jak Izbę, w której okręgu ją wykonywa.

Art. 19. O zamierzonej i dokonanej zmianie swej stałej siedziby lekarz ma obowiązek na piśmie zawiadomić w terminie miesięcznym właściwą władzę administracyjną I instancji i Izbę Lekarską, zarówno okręgu, który na stałe opuszcza, jak okręgu, do którego się przenosi.

Art. 20. Za przybycie do udzielenia pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, grożących choremu śmiercią, lub za udzielenie tejże pomocy na wezwanie chorego, jego otoczenia lub na żądanie organów władz państowych i komunalnych, zgodnie z art. 14 niniejszej ustawy, każdemu wezwanemu i przybyłemu lekarzowi należy się zapłata za trud oraz zwrot rzeczywistych wydatków.

W razie, jeżeli sam chory lub zarządzająca wezwanie, względnie wzywająca lekarza osoba nie mogą uiścić należności, wypłaca ją lekarzowi gmina, w której chory zaniemógł, w myśl ogólnych przepisów, obowiązujących gminę.

(p. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 czerwca 1924 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych o opłatach za czynności sądowo-lekarskie na obszarach, na których obowiązują ros. ustawa postępowania karnego z r. 1864 i austr. ustawa o postępowaniu karnem z r. 1873 — Dz. U. R. P. Nr 49 poz. 501 oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 1925 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Spraw Wewnętrznych, o zmianie rozporządzenia z dnia 7 czerwca 1924 r. o opłatach za czynności sądowo-lekarskie na obszarach, na których obowiązuje ros. ustawa postępowania karnego z r. 1864 i austr. ustawa o postępowaniu karnem z r. 1873 — Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 822).

Art. 21. W razie niezawarcia oddzielnej umowy o należność bądź za oddzielną poradę, bądź za zabieg lekarski lub leczenie dłuższe, lekarz obowiązany jest przyjąć ją w wysokości, odpowiadającej skalom cennika poborów lekarskich, który w stałych odstępach czasu ogłaszać winien właściwy urząd wojewódzki, po zasięgnięciu opinji Izby Lekarskiej; na wypadek sporu o słuszność lub wysokość żądanej należności lekarzowi i stronie przysługuje prawo zwrócenia się we wzajemnem porozumieniu do właściwej Izby Lekarskiej celem zgodnego załatwienia sprawy; w razie przeciwnym sprawa podlega kompetencji sądów ogólnych.

Art. 22. Lekarze winni obejmować stałe lub przyjęte na określony przeciąg czasu na zasadzie zobopólnego dobrowolnego porozumienia, posady lekarskie, o ile dla danego okręgu Izba Lekarska ogłosiła normy pracy i skalę płac dla takich posad, na podstawie uprzednich umów, uwzględniających te normy. Jeżeli warunki pracy i płacy odbiegają od norm, ogłoszonych przez Izbę Lekarską, lekarz winien zawiadomić o nich na piśmie Izbę.

W wypadkach sporów, dla których rozstrzygnięcia ustalone zostały odpowiednie urzędy rozjemcze z uwzględnieniem w nich przedstawicielstwa Izb, decyzja pozostaje w kompetencji tychże urzędów, z zastrzeżeniem możności udania się na drogę sądową.

Art. 23. Lekarz może wydawać świadectwa stanu zdrowia tylko na podstawie bezpośrednio dokonanego lub uprzedniego własnego badania.

Za wydanie świadectwa lekarz ma prawo pobierania odpowiedniej należności w myśl zasad o pobieraniu należności, przewidzianych w art. 21 niniejszej ustawy.

W każdem świadectwie stanu zdrowia lekarz winien:

a) wskazać cel jego wydania oraz na czyje ręce i na czyje żądanie wydał świadectwo;
b) dokładnie wymienić imię i nazwisko oraz sposób stwierdzenia tożsamości badanej osoby, jak również jej wieku i miejsca zamieszkania;
c) zaznaczyć w razie ich stwierdzenia rozpoznanie cierpienia, lub choroby.

Rozpoznanie choroby może być opuszczone, jeżeli odnośnie do celu świadectwa lekarz uzna je za zbyteczne lub jeżeli umieszczenie rozpoznania w świadectwie nasuwa wątpliwości w myśl art. 11 o zachowaniu tajemnicy lekarskiej lub z innych ważnych powodów.

Art 24. Wygasł z chwilą powołania do życia Izb Lekarskich.

Art. 25. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi *Zdrowia Publicznego* w porozumieniu z właściwymi ministrami

Art. 26. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1922 r.

(p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Rozciągnięto na Ziemię Wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569 pkt. 7).

Poz. 763.

USTAWA

z dnia 2 grudnia 1921 r.

o ustroju i zakresie działania Izb Lekarskich.

Art. 1. Zgodnie z art. 1 ustawy o wykonywaniu praktyki lekarskiej w Państwie Polskiem:

a) dla samorządnego uporządkowania spraw, dotyczących interesów i bytu stanu lekarskiego, jego zadań i celów przy wykonywaniu obowiązków lekarskich względem społeczeństwa i w stosunkach lekarzy między sobą, jak również strzeżenia jego praw, godności i sumienności;

b) dla współdziałania z urzędami państwowemi i samorządowemi w sprawach zdrowia publicznego na obszarze Państwa Polskiego, ustanawia się samorządne urzędowe przedstawicielstwo stanu lekarskiego — Izby Lekarskie oraz Naczelną Izbę Lekarską.

Każda Izba Lekarska oraz Naczelna Izba Lekarska stanowić będą oddzielne osoby prawne.

Art. 2. Izbę Lekarską tworzą wszyscy zamieszkali w jej okręgu i zapisani na jej listę lekarze, jako członkowie Izby.

Na listę lekarzy — członków Izby, winni być zapisani wszyscy lekarze, wykonywujący praktykę lekarską i zamieszkali w jej okręgu; na listę lekarzy — członków Izby, za zgodą jej Rady, mogą być również zapisani wszyscy posiadający uprawnienia do wykonywania praktyki lekarskiej, zgodnie z art. 3 ustawy o wykonywaniu praktyki lekarskiej, a nie korzystający z tego uprawnienia.

Członkowie Izby Lekarskiej wybierają stałe przedstawicielstwo — Radę Izby Lekarskiej, której wszelkim zarządzeniom podlegają i która działa w ich imieniu i zastępstwie.

W zasadzie obszar działalności każdej Izby obejmować będzie właściwe województwo (Wojewódzkie Izby Lekarskie); siedzibą Wojewódzkiej Izby Lekarskiej będzie stolica województwa.

W porozumieniu z Naczelną Izbą Lekarską Minister *Zdrowia Publicznego* może:

a) powołać do życia w poszczególnych częściach Państwa dodatkowe Izby Lekarskie Okręgowe;

b) przyłączyć do obszaru sąsiedniej Izby Wojewódzkiej część terytorjum innej Izby;

c) łączyć kilka Wojewódzkich Izb w jedną Izbę dzielnicową, oznaczając jej stałą siedzibę.

Art. 3. Izby Lekarskie są powołane do obrad i uchwał we wszystkich sprawach:

a) przewidzianych w art. 1 niniejszej ustawy;

b) dotyczących zarządzania majątkiem i wszelkiemi sprawami pieniężnemi i gospodarczemi Izby;

c) wymiaru opłat na pokrycie potrzeb Izby i jej instytucji wzajemnej pomocy;

d) do opracowania projektów porządku postępowania (regulaminu) w granicach, przewidzianych niniejszą ustawą.

Projekty regulaminów, przyjętych przez radę Izby Lekarskiej, zatwierdza Naczelna Izba Lekarska, przesyłając je najdalej w przeciągu dni czternastu od dnia zatwierdzenia Ministrowi *Zdrowia Publicznego*.

Uchwały rady Izby Lekarskiej są prawomocne, jeżeli zapadną prostą większością głosów przy obecności przynajmniej $^2/_3$ członków rady.

Art. 4. Izby Lekarskie mają prawo zakładać i prowadzić urządzenia lub instytucje, mające na celu zabezpieczenie lekarzy na wypadek choroby, starości, stałej niezdolności do pracy i wogóle od wypadków, wymagających doraźnej pomocy, jak również zabezpieczenia wdów i sierot po lekarzach.

Większością $^2/_3$ głosów wszystkich swych członków rada Izby Lekarskiej może uchwalić obowiązek przystąpienia do takich instytucji wszystkich członków Izby, lub poszczególnych ich kategorji; uchwała taka uzyskuje moc obowiązującą, jeżeli otrzyma zatwierdzenie Naczelnej Izby Lekarskiej.

Art. 5. Urzędowym językiem Izb Lekarskich jest język polski.

Art. 6. Na wezwanie władz państwowych rady Izb Lekarskich są obowiązane dawać wyjaśnienia i przedstawiać swe zdanie we wszystkich sprawach, odnoszących się do zakresu ich działania; przy zasięganiu opinji rad Izb Lekarskich w poszczególnych sprawach władze państwowe wskazywać będą czas, w jakim opinja rad uwzględniona być może przed powzięciem ostatecznego postanowienia.

Art. 7. Przekazywanie Izbom Lekarskim czynności przez władze państwowe i w ich zastępstwie lub powoływanie ich do specjalnego współdziałania może być dokonane jedynie na zasadzie odrębnych ustaw.

Art. 8. Gdy przynajmniej połowa Izb Lekarskich Wojewódzkich rozpocznie swoją działalność, powołana będzie Naczelna Izba Lekarska z siedzibą w Warszawie, jako stałe przedstawicielstwo i bezpośrednia władza samorządowa wszystkich Izb Lekarskich w Państwie.

Do składu Naczelnej Izby Lekarskiej rada każdej Izby wybierze na cały okres swego urzędowania po jednym przedstawicielu na dwustu należących do niej członków oraz tyluż zastępców bądź z pośród członków danej Izby, bądź innych Izb w Państwie.

W granicach niniejszej ustawy Naczelna Izba Lekarska winna być instytucją:

a) opinjodawczą i współdziałającą z władzami rządowemi w sprawach, dotyczących wykonywania praktyki lekarskiej;
b) nadzorującą poszczególne Izby Lekarskie w sprawach, związanych z prawomocnością i sprawnością ich działania;
c) powołaną do normowania i kierowania działalnością poszczególnych Izb w sprawach, przekazanych Izbom, a nie objętych wyraźnemi przepisami niniejszej ustawy;
d) odwoławczą w razie sporów pomiędzy Izbą a należącymi do nich lekarzami oraz poszczególnemi Izbami pomiędzy sobą, jak również w sprawach etyki zawodowej.

Naczelna Izba Lekarska przy obecności przynajmniej ⅔ swych członków zwyczajną większością głosów wybierze zarząd, komisję rewizyjną (wydział sprawdzań) oraz sąd Naczelnej Izby Lekarskiej.

Skład, zakres działania, prawa i obowiązki władz Naczelnej Izby Lekarskiej określi oddzielny porządek postępowania (regulamin), który na wniosek Naczelnej Izby Lekarskiej ogłosi Minister *Zdrowia Publicznego* w oddzielnem rozporządzeniu.

Art. 9. Dla wspólnych narad nad sprawami, dotyczącemi kilku Izb, a mającemi szersze znaczenie dla stanu lekarskiego i spraw zdrowia publicznego Naczelna Izba Lekarska może zwoływać bądź na wniosek Rządu, bądź z własnej inicjatywy lub przynajmniej czterech Izb Lekarskich — powszechne zjazdy Izb Lekarskich; dla omówienia spraw, dotyczących poszczególnej dzielnicy Państwa, Naczelna Izba Lekarska może zwołać dzielnicowy zjazd Izb Lekarskich, względnie poruczyć zwołanie tegoż jednej z Izb danej dzielnicy. Skład, zakres działania oraz sposób zwoływania zjazdów określi Naczelna Izba Lekarska, przesyłając najdalej w ciągu dni 14 odnośne zawiadomienie Ministrowi *Zdrowia Publicznego.*

Art. 10. Rady poszczególnych Izb Lekarskich liczyć będą przynajmniej 20 członków, o ile liczba lekarzy członków Izby, nie przewyższa 200; w Izbach, obejmujących większą liczbę lekarzy, ilość członków rady Izby zwiększa się o jednego na każde pełne 50 członków ponad przyjętą normę 200.

Radę Izby Lekarskiej wybierają wszyscy członkowie Izby z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 13 niniejszej ustawy.

Art. 11. Izby Lekarskie są obowiązane prowadzić stałą listę wszystkich lekarzy, zamieszkałych w ich okręgu, którzy korzystają z przysługujących im praw wykonywania praktyki lekarskiej, jak również tych, którzy zaprzestawszy z nich korzystać, zgodnie z postanowieniami art. 12 niniejszej ustawy, pozostają członkami Izby.

Wpisanie na listę lekarzy Izby dokonywać się będzie na podstawie osobistego lub piśmiennego zgłoszenia kandydata, stosownie do art. 3 ustawy o wykonywaniu praktyki lekarskiej; kandydat obowiązany jest przedstawić piśmienne uprawnienie, wydane przez Ministra *Zdrowia Publicznego.*

O wpisaniu na listę lekarzy i o wszelkich zmianach w niej rada Izby ogłasza w urzędowym organie w stałych odstępach czasu, nie rzadziej jednak, niż raz na trzy miesiące; odpis pełnej listy lekarzy Izba przesyła corocznie w styczniu Naczelnej Izbie Lekarskiej i Ministerstwu *Zdrowia Publicznego.*

O osobach, wykonywujących praktykę lekarską w granicach okręgu Izby które nie uzyskały urzędowego do tego uprawnienia jak również o tych, które posiadając uprawnienia nie wypełniły obowiązku zgłoszenia się do Izby, Izba zawiadamia właściwe władze administracyjne z wnioskiem o przeprowadzenie dochodzenia.

Art. 12. Wykreślenie z listy lekarzy przez Izbę Lekarską następuje:

a) w wypadkach, przewidzianych w art. 10 ustawy o wykonywaniu praktyki lekarskiej;

b) na żądanie lekarza w razie zaniechania przez niego wykonywania praktyki po wypełnieniu warunków art. 13 ustawy o wykonywaniu praktyki lekarskiej;
c) po opuszczeniu przez lekarza na stałe okręgu Izby na zasadzie piśmiennego przez niego zawiadomienia zgodnie z art. 19 tejże ustawy oraz w wypadku śmierci tegoż.

Art. 13. Prawo czynnego wyboru do Rady Izby mają wszyscy członkowie z wyjątkiem tych, którzy na listę lekarzy Izby wpisani zostali dopiero na dni 14 lub później przed ogłoszeniem dnia wyborów.

Prawo biernego wyboru do rady Izby przysługuje wszystkim jej członkom.

Art. 14. Wybory do rady Izby odbywają się na lat 3 w ostatnim kwartale każdego roku kalendarzowego w miesiącu, określonym przez regulamin Izby. Nowowybrana Izba rozpoczyna swe czynności z dniem 1 stycznia roku następnego. Dzień wyboru wyznacza zarząd Izby i ogłasza go przynajmniej na trzy miesiące przed tem w organie urzędowym; równocześnie w tymże organie zarząd Izby ogłasza listę uprawnionych do głosowania w jej okręgu.

Po ogłoszeniu listy wyborców wszelkie zażalenia ze strony członków Izby tak z powodu niewpisania na listę, jak z powodu wpisania do niej nieuprawnionych do wyboru, wnosić należy w ciągu dni dziesięciu do zarządu Izby; od orzeczenia zarządu Izby przysługuje prawo odwołania do zarządu Naczelnej Izby Lekarskiej w ciągu dni czternastu.

Art. 15. Głosowanie przy wyborach do rady Izby winno być tajne oraz dokonane zapomocą urzędowych kart wyborczych; szczegóły, dotyczące techniki głosowania, określą regulaminy poszczególnych Izb, zatwierdzone w drodze, przewidzianej w art. 3 niniejszej ustawy; regulaminy te mogą obejmować podział głosujących na grupy, zapewniający im proporcjonalną, bądź stałą procentową w stosunku do ilości członków Izby reprezentację.

Art. 16. Wyborami do rady Izby kieruje przewodniczący zarządu z ostatniego okresu urzędowania; pierwszemi wyborami i ustanowieniem rady Izby kierować będzie komisarz rządowy, specjalnie wyznaczony przez Ministra Zdrowia Publicznego; szczegóły, dotyczące techniki głosowania przy pierwszych wyborach w myśl zasad, przewidzianych w art. 15, ustali Minister Zdrowia Publicznego w oddzielnem rozporządzeniu.

(P. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 25 lipca 1922 r. o pierwszych wyborach do rad izb lekarskich — Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 628 ze zmianą wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 9 grudnia 1922 r. w przedmiocie wprowadzenia głosowania na listy i proporcjonalności przy pierwszych wyborach do Rady Izby Lekarskiej Warszawsko-Białostockiej — Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 1061).

Art. 17. Za wybranych uważani będą ci, którzy otrzymają największą liczbę ważnie oddanych głosów wedle zasad przyjętego sposobu głosowania; w razie równości głosów rozstrzygnie los. Wynik wyborów kierujący nimi w myśl art. 16 niniejszej ustawy poda niezwłocznie do publicznej wiadomości.

Art. 18. Każdy wyborca może w przeciągu dni 14 od dnia ogłoszenia wyniku głosowania za pośrednictwem przewodniczącego zarządu Izby wnieść do Naczelnej Izby Lekarskiej umotywowany na piśmie protest przeciwko ważności dokonanych wyborów; od orzeczenia Naczelnej Izby Lekarskiej przysługuje *do czasu powstania sądownictwa administracyjnego prawo odwołania do Ministra Zdrowia Publicznego;* przy pierwszych wyborach do Izby protest ten wniesiony być winien za pośrednictwem komisarza rządowego do Ministra Zdrowia Publicznego.

(P. obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1926 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym — Dz. U. R. P. Nr. 68 poz. 400).

Art. 19. Okres urzędowania członka rady Izby trwa lat 3; każdy wybrany jest obowiązany przyjęty mandat sumiennie wykonywać; umotywowane zrzeczenie się wykonywania mandatu może być uwzględnione przez radę Izby zwykłą większością głosów; w razie nieuznania motywów przez radę Izby za wystarczające, rada Izby postąpi zgodnie z obowiązującym w niej regulaminem; na miejsce opróżnione w skład rady Izby wchodzi następny z kolei wybrany członek Izby według ilości otrzymanych głosów.

Prawo zrzeczenia się mandatu bez umotywowania przysługuje:

a) lekarzom, którzy ukończyli 60 lat życia;
b) lekarzom, którzy byli członkami rady Izby w ostatnim okresie jej urzędowania.

Art. 20. Rada Izby Lekarskiej wybiera z pośród siebie zarząd (wydział wykonawczy) najmniej z 5, najwięcej z 9 członków; pozatem rada Izy Lekarskiej bądź z pośród siebie, bądź z pośród wszystkich członków Izby wybiera:

a) zastępców członków zarządu w liczbie, odpowiadającej liczbie członków zarządu;
b) komisję rewizyjną (wydział sprawdzań) najmniej z 3, najwięcej z 5 członków;
c) sąd Izby Lekarskiej najmniej z 12, najwięcej z 24 członków i tyluż zastępców.

Z pośród członków zarządu i sądu i ich zastępców przynajmniej połowa winna mieć stałe miejsce zamieszkania w siedzibie Izby; członkowie ustępujący mogą być wybrani ponownie.

Art. 21. Zarząd Izby wybiera ze swego grona stałego przewodniczącego-naczelnika Izby Lekarskiej, jednego lub dwóch jego zastępców, wreszcie stałych: pisarza i skarbnika Izby Lekarskiej.

Art. 22. Członków zarządu rada Izby wybiera na rok jeden; po upływie rocznej kadencji na następny rok rada Izby wybiera połowę członków na miejsce wylosowanych z poprzedniego składu; na trzeci rok swego urzędowania rada Izby wybiera drugą połowę składu zarządu na miejsce członków, którzy pełnili obowiązki w ubiegłych dwóch latach.

Art. 23. Naczelnik Izby Lekarskiej jest przedstawicielem Izby na zewnątrz, zwołuje posiedzenia rady Izby i zarządu, kieruje ich obradami

i zarządza wykonywanie ich uchwał; w razie nieobecności lub choroby obowiązki naczelnika przechodzą na jednego z zastępców, któremu on je przekaże.

Pisarz Izby Lekarskiej prowadzi protokóły posiedzeń zarządu i rady Izby, podpisuje łącznie z naczelnikiem Izby wszelkie urzędowe papiery rady, oraz jest odpowiedzialnym za całkowitą jej biurowość.

Skarbnik prowadzi kasę i rachunkowość Izby, łącznie z naczelnikiem Izby podpisuje wszelkie dowody kasowe oraz dokumenty, a wraz z naczelnikiem i pisarzem—korespondencję, dotyczącą spraw pieniężnych Izby.

Art. 24. Członek zarządu Izby, o ile zaprzestał wykonywać swe obowiązki w ciągu miesiąca, nie przedstawiając uznanego przez zarząd usprawiedliwienia, zostaje pozbawiony urzędu.

Art. 25. Do zakresu uprawnień zarządu Izby należy w szczególności:

a) zwoływanie stałych zgromadzeń rady Izby (sprawozdawczych i wyborczych) jak również nadzwyczajnych, bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie $^1/_5$ członków rady;
b) prowadzenie listy lekarzy, zgodnie z art. 11 niniejszej ustawy;
c) sprawdzanie aktów wyborczych oraz ustalanie urzędowych spisów wyborców;
d) wydawanie opinji na żądanie władz i Naczelnej Izby Lekarskiej oraz przygotowywanie przewidzianych przez niniejszą ustawę sprawozdań i każdorocznego rozkładu dochodów i wydatków;
e) wykonywanie uchwał rady Izby, dotyczących zarządzania majątkiem Izby, oraz pobieranie opłat na pokrycie potrzeb Izby i jej instytucji wzajemnej pomocy;
f) pośredniczenie między członkami Izby w nieporozumieniach i sporach, wynikłych z wykonywania zawodu, jak również pomiędzy członkami Izby a nie lekarzami w wypadkach dobrowolnego zgłoszenia się stron;
g) przekazywanie sądowi Izby lekarskiej spraw, dotyczących wykroczeń poszczególnych członków;
h) występowanie wobec czynników zewnętrznych w obronie praw i dobra członków stanu lekarskiego i w interesie zdrowia publicznego.

Uchwały zarządu są prawomocne, o ile w zebraniu bierze udział przynajmniej $^2/_3$ członków; uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

Art. 26. Zarząd Izby w drodze, przez regulamin przepisanej, podaje do wiadomości swych członków wszelkie wydane przez siebie zarządzenia; raz na rok składa on sprawozdanie Izbie, poczem składa je Naczelnej Izbie Lekarskiej i Ministerstwu *Zdrowia Publicznego.*

Art. 27. Komisja rewizyjna (wydział sprawdzań) Izby posiada prawa:

a) kontroli faktycznej i następczej we wszystkich sprawach pieniężnych Izby;
b) sprawdzania wszelkich ksiąg i dokumentów w tej dziedzinie w każdym przez siebie wyznaczonym terminie.

Komisja rewizyjna obowiązana jest również dokonać sprawdzań na żądanie bądź rady, bądź zarządu Naczelnej Izby Lekarskiej, bądź wreszcie władz państwowych i przedstawiać jej wynik za pośrednictwem zarządu.

Art. 28. Sąd Izby Lekarskiej:

a) jest organem dyscyplinarnym (sąd zawodowy) dla wszystkich członków właściwej Izby Lekarskiej;

b) wydaje opinję w wypadkach sporów lekarzy pomiędzy sobą.

Właściwym do osądzania sprawy pozostaje sąd Izby, której oskarżony jest członkiem. Sąd Izby Lekarskiej na żądanie obu stron może przyjąć na siebie obowiązki sądu honorowego pomiędzy członkami Izby, jak również pomiędzy członkiem Izby a osobami postronnemi.

Art. 29. Skład sądu określi regulamin Izby w granicach, przewidzianych w art. 20 niniejszej ustawy.

Art. 30. Członków sądu Izby Lekarskiej zwykłą większością głosów wybiera rada Izby na rok na pierwszem ogólnem wyborczem zgromadzeniu rady z pośród uprawnionych do wyboru członków.

Na następny rok rada Izby wybiera połowę składu sądu na miejsce tych, którzy podlegną wylosowaniu. Na rok ostatni rada Izby wybierze drugą połowę składu sądu na miejsce tych, którzy w drugim roku wylosowaniu nie podlegli.

Członkowie zarządu Izby i ich zastępcy mogą być wybrani jednocześnie na członków sądu Izby.

Do członków sądu i ich zastępców stosują się wszystkie postanowienia art. 19 niniejszej ustawy.

Art. 31. Sąd Izby Lekarskiej wybiera z pośród siebie przewodniczącego i jednego, względnie tylu zastępców, w ilu kompletach sąd orzekać będzie, oraz jeneralnego pisarza sądu.

Sąd Izby w ramach ogólnego regulaminu, zgodnie z art. 3 niniejszej ustawy obowiązującego w Izbie, władny jest uchwalić dla siebie szczegółowy porządek postępowania, który winien być zatwierdzony przez Naczelną Izbę Lekarską.

Art. 32. Sąd Izby rozważa i orzeka, bądź w pełnym składzie, bądź w kompletach, złożonych z czterech, najwięcej sześciu członków, oraz przewodniczącego lub jednego z jego zastępców, przez niego wyznaczonego.

Sąd może przychylić się do żądania oskarżonego lub rzecznika dyscylinarnego osądzenia sprawy w pełnym swym składzie; w braku takiego wniosku rozstrzyga o tem przewodniczący sądu, który wyznacza odnośny skład kompletu sędziów.

Przy wyłączeniu członków sądu od orzekania mają zastosowanie analogiczne przepisy postępowania karnego; pozatem oskarżonemu i rzecznikowi dyscyplinarnemu najpóźniej w ciągu pięciu dni przed rozprawą przysługuje prawo bez podania powodów wyłączenia z obrad sądu po dwóch członków.

Art. 33. Sąd Izby Lekarskiej ma prawo stosowania następujących kar:

a) ostrzeżenia,

b) napomnienia,

c) nagany,

d) odjęcia prawa wykonywania praktyki lekarskiej na ściśle określony przeciąg czasu, nie dłużej jednak, aniżeli na rok jeden,
e) wykreślenia z listy lekarskiej członków Izby, z czem łączyć się będzie odjęcie uprawnienia do wykonywania praktyki lekarskiej.

Kary powyższe mogą być zaostrzone w punktach: a, b, c i d:
1) przez ogłoszenie wyroku w dzienniku urzędowym z podaniem imienia i nazwiska zasądzonego,
2) przez odebranie mu czynnego i biernego prawa wyborczego w Izbie, jednak nie dłużej niż na jeden okres kadencji urzędowania rady Izby,
3) grzywną do wysokości 250 zł.

Grzywnę przytoczono zgodnie z § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 roku w przedmiocie zmian w kwotach pieniężnych określonych w przepisach karnych, karno-administracyjnych i niektórych skarbobych, oraz w przepisach porządkowych i dyscyplinarnych, tudzież w przedmiocie zastosowania złotego do obliczania tych kwot (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89).

Zaostrzenia mogą być stosowane pojedyńczo lub łącznie.

Orzeczenie kary, przewidziane w punktach d i e, może nastąpić tak w sądzie Izby Lekarskiej, jak i w sądzie Naczelnej Izby Lekarskiej jedynie przez pełny skład sądu i to większością co najmniej ⅔ głosów. O prawomocnem nałożeniu kar, przewidzianych w punktach d i e, należy zawiadomić Ministra *Zdrowia Publicznego.*

W stosunku do rządowych lekarzy tak cywilnych, jak i wojskowych, będących w czynnej służbie wojskowej, zaostrzenie kar może obejmować jedynie odebranie im czynnego i biernego prawa wyborczego w Izbie, jednak nie dłużej niż na jeden okres kadencji urzędowania rady Izby. W wypadkach wymierzenia kary na tych lekarzy na zasadzie prawomocnego wyroku, Izba winna orzeczenie kary wraz z motywami przesłać właściwej ich władzy, do której należy wykonanie wyroku, obejmującego kary, przewidziane w punktach a, b i c.

Art. 34. Doniesienie, zgodnie z punktem g art. 25 niniejszej ustawy, wnosi przed sąd Izby zarząd Izby Lekarskiej po przeprowadzeniu w razie potrzeby dochodzenia wstępnego.

Art. 35. Czynności rzecznika dyscyplinarnego przewodniczący sądu w każdym poszczególnym wypadku powierza jednemu z członków sądu Izby zgodnie z regulaminem; po wysłuchaniu opinji tegoż sąd uchwala, czy na skutek doniesienia zarządu Izby wdraża śledztwo. Wdrażającą śledztwo uchwałę sąd komunikuje oskarżonemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu i zarządowi Izby; od tej uchwały niema odwołania. Od odrzucającej wdrożenie śledztwa uchwały sądu rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje prawo odwołania w ciągu dni 14 do sądu Naczelnej Izby Lekarskiej.

Celem przeprowadzenia śledztwa przewodniczący sądu wyznacza zgodnie z regulaminem jednego z pośród członków Izby lub sądu, który przesłuchuje świadków i rzeczoznawców, bada ustnie lub na piśmie oskarżonego, wreszcie z urzędu zbiera wszystkie dowody potrzebne do wyświetlenia sprawy.

Przy przeprowadzaniu śledztwa prowadzący je korzysta z wszelkiej pomocy władz administracyjnych; pozatem ma on prawo w razie potrzeby

zwrócić się do sądów innych Izb Lekarskich o przesłuchanie świadków lub dostarczenie potrzebnych dowodów.

Art. 36. Akta ukończonego śledztwa sąd udziela rzecznikowi dyscyplinarnemu, który przedkłada je ze swemi wnioskami sądowi Izby; sąd uchwala, czy należy sprawę przekazać do ustnej rozprawy, czy też dalsze postępowanie umorzyć.

Przeciw uchwale sądu, umarzającej dalsze postępowanie, może rzecznik dyscyplinarny wnieść w ciągu 14 dni zażalenie do sądu Naczelnej Izby Lekarskiej.

Art. 37. Członkowie Izby obowiązani są do złożenia wobec prowadzącego śledztwo i sądu świadectwa lub wydania opinji jako rzeczoznawcy. Jeżeli zachodzi nieodzowna potrzeba przesłuchania świadków i rzeczoznawców pod przysięgą, dokonają tego sądy państwowe na żądanie sądu Izby.

Sąd może obłożyć karą grzywny do wysokości 250 zł. każdego członka Izby, który na wezwanie nie stawił się bez dostatecznego usprawiedliwienia.

(P. uwagę do pkt. 3 art. 33).

Art. 38. Oskarżonemu przysługuje prawo użycia obrońcy na rozprawie; w razie niepowołania obrońcy przez oskarżonego, sąd ma obowiązek wyznaczenia obrońcy z pośród członków Izby; sąd może żądać osobistego stawiennictwa oskarżonego na rozprawę.

Rozprawy są tajne; przy obradach i głosowaniu nad wyrokiem mogą być obecni tylko członkowie sądu w składzie orzekającym. Sąd orzeka według swego swobodnego przekonania na zasadzie zbadania wszystkich zebranych dowodów. Wyrok zostaje ogłoszony natychmiast. Najdalej w ciągu 8 dni winien on być doręczony oskarżonemu i rzecznikowi dyscyplinarnemu wraz z uzasadnieniem.

Zasądzonemu i rzecznikowi dyscyplinarnemu przysługuje w ciągu dni 14 prawo odwołania do sądu Naczelnej Izby Lekarskiej; *do czasu powołania do życia sądownictwa administracyjnego wyrok sądu Naczelnej Izby Lekarskiej jest ostateczny* z wyjątkiem wyroków, nakładających kary, przewidziane w pp. d i e art. 33. Te wyroki *do czasu powołania do życia sądownictwa administracyjnego winny być przesyłane do zatwierdzenia radzie dyscyplinarnej przy Ministrze Zdrowia Publicznego.* Rada dyscyplinarna przy Ministrze *Zdrowia Publicznego* składa się z 6 członków i tyluż zastępców, z których ⅔ mianuje Minister *Zdrowia Publicznego* z liczby kandydatów, przedstawionych mu przez Naczelną Izbę Lekarską, a ⅓ mianuje Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem *Zdrowia Publicznego* z pośród osób, posiadających kwalifikacje sędziowskie.

Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie wyroku.

(P. uwagę do art. 18).

Art. 39. Jeżeli w toku całego dochodzenia okaże się, że zachodzi czyn, podlegający z urzędu ściganiu karno-sądowemu, sąd Izby Lekarskiej uczyni doniesienie do właściwych władz sądowych; do czasu ukończenia postępowania karno-sądowego, postępowanie sądu Izby zostaje wstrzymane.

Art. 40. Zasady, na jakich opierać się będzie organizacja sądu naczelnej Izby Lekarskiej, oraz szczegółowy porządek jego postępowania, określi oddzielny regulamin; na wniosek Naczelnej Izby Lekarskiej regulamin ten ustali Minister *Zdrowia Publicznego* w oddzielnem rozporządzeniu.

Art. 41. Sąd Naczelnej Izby Lekarskiej rozstrzyga na zasadzie ustnej rozprawy; odrzuca skargę, zmienia wyrok lub znosi go, nakazując ponowne rozpatrzenie sprawy.

W razie zniesienia wyroku sąd Naczelnej Izby Lekarskiej przekazuje sprawę bądź temu samemu sądowi w innym komplecie, bądź sądowi innej Izby do ponownego rozpatrzenia.

Art. 42. Koszty postępowania wymierza komplet sądzący; ponosi je zasądzony; w razie uwalniającego wyroku pokrywa je Izba Lekarska.

Art. 43. Wszelkie urzędy z wyboru w Izbie są honorowe; Izby mają prawo swym członkom, pełniącym specjalne funkcje, przyznawania odpowiednich odszkodowań pieniężnych stałych, względnie pokrywania ich rzeczywistych wydatków do wysokości, zgóry przewidzianej.

Art. 44. Opłaty izbowe, koszty dochodzenia sądowego i grzywny, oznaczone w granicach niniejszej ustawy, na przedstawienie zarządu Izby będą ściągane w drodze egzekucji administracyjnej.

Art. 45. Nadzór zwierzchni nad Naczelną Izbą Lekarską i poszczególnemi Izbami Lekarskiemi i ich działalnością wykonywa Minister *Zdrowia Publicznego.* W razie przekroczenia przez te Izby zakresu działania lub postępowania w sposób, niezgodny z ustawami i przepisami, Minister zarządza uchylenie nieprawidłowości, wstrzymuje wykonanie przeciwnych ustawom uchwał, wreszcie rozwiązuje władze Izby; w tym ostatnim wypadku Minister wyznaczy komisarza, który najpóźniej w ciągu 3 miesięcy przeprowadzi nowe wybory do władz, zgodnie z obowiązującym w Izbie regulaminem.

Do czasu ukonstytuowania się nowych władz sprawami Izby zarządzać będzie komisarz, mianowany przez Ministra *Zdrowia Publicznego.*

Pozatem w granicach niniejszej ustawy Minister *Zdrowia Publicznego* ma prawo wydawać wszelkie zarządzenia, regulujące działalność Izb Lekarskich i jej organów.

Art. 46. Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Państwa Polskiego; w okresie nie dłuższym niż lat 3 od daty ogłoszenia niniejszej ustawy Minister *Zdrowia Publicznego* wyznaczy termin utworzenia poszczególnych Izb Lekarskich drogą specjalnego rozporządzenia.

(P. rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego z dnia 15 marca 1922 r. w przedmiocie utworzenia Izb Lekarskich — Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 353).

Art. 47. Wszelkie ustawy, przepisy i rozporządzenia, na zasadzie których w poszczególnych częściach Państwa istniały dotąd Izby Lekarskie, a sprzeczne z niniejszą ustawą, zostają uchylone.

Na zasadzie niniejszej ustawy Minister *Zdrowia Publicznego* wyznaczy do każdej z dotychczas istniejących Izb komisarza, który obejmie za-

rząd ich majątkiem i dokona ich likwidacji; majątek zlikwidowanej Izby komisarz przekaże nowej Izbie danego okręgu, lub tym nowym Izbom, które obejmą okrąg dawnej Izby; w razie sporów pomiędzy nowo powstałemi Izbami co do podziału majątku dawnej Izby rozstrzygać będzie Minister *Zdrowia Publicznego*.

Art. 48. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi *Zdrowia Publicznego*.

Art. 49. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1922 r.

(P. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 18 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozdziału kompetencji Ministra Zdrowia Publicznego — Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 86).

Rozciągnięto na Ziemię Wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1922 roku (Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 569 pkt. 8).

Poz. 764.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 5 grudnia 1921 r.

w przedmiocie ujednostajnienia opodatkowania wina na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Utraciło moc obowiązującą wobec wygaśnięcia podstawy prawnej (p. poz. 248, nadto p. art. 24 ustawy z dnia 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 525).

Poz. 765.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 grudnia 1921 r.

w przedmiocie zarządu szkolnictwa zawodowego na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 kwietnia 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy o tymczasowym ustroju władz szkolnych na województwa: nowogródzkie, wołyńskie i poleskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego — Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 279).

Poz. 766.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 grudnia 1921 r.

o rozszerzeniu mocy obowiązującej ustawy niemieckiej o stowarzyszeniach z dnia 19 kwietnia 1908 r. (Dz. Ust. Rzeszy niem. str. 151) na obszar b. dzielnicy pruskiej, położony poza byłą linją demarkacyjną.

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 czerwca 1921 r. o wprowadzeniu dekretów, ustaw sejmowych i rozporządzeń Rządu, oraz o dalszem

uzgodnieniu ustawodawstwa na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 511) Rada Ministrów, na wniosek Ministra b. Dzielnicy Pruskiej, zarządza co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą ustawy niemieckiej o stowarzyszeniach z dnia 19 kwietnia 1908 r. (Dz. U. Rz. Niem. str. 151), przywróconą na obszarze byłej dzielnicy pruskiej w obrębie byłej linji demarkacyjnej rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 28 czerwca 1920 r. o uchyleniu rozporządzenia Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej w przedmiocie ograniczeń wolności zebrań (Dz. Urz. Min. b. Dz. Prus. Nr. 35, poz. 313) rozszerza się na obszar byłej dzielnicy pruskiej, położony poza byłą linją demarkacyjną, w myśl art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu byłej dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. P. P. Nr. 64, poz. 385) z wyjątkiem § 12 oraz § 14 punktu 1) i 6) oraz z tą zmianą, że gdziekolwiek ustawa o stowarzyszeniach nakazuje używanie języka niemieckiego, wchodzi w jego miejsce język polski w myśl rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 10 marca 1920 r. o języku urzędowym władz administracyjnych (Dz. Urz. Min. b. Dz. Pr. Nr. 18, poz. 171).

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi *b. Dzielnicy Pruskiej.*

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(P. ustawę z dnia 7 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zniesienia Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej — Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 247).

30 grudnia **Nr. 106.** rok 1921.

Poz. 767.

U S T A W A

z dnia 2 grudnia 1921 r.

o umowach nabycia nieruchomości, sporządzonych na imię osób podstawionych, oraz o wykupie majątków, sprzedanych z powodu ograniczeń narodowości polskiej.

Art. 1. Osoby narodowości polskiej, które z powodu przepisów ograniczających rosyjskich ustaw: a) z dnia 14 marca 1887 roku o nabywaniu przez cudzoziemców nieruchomości na własność lub terminowe posiadanie i użytkowanie (ros. Zb. Pr. i Rozp. Nr. 43, poz. 378 z 1887 r.), b) ustawy z dnia 1/13 lipca 1871 r. o nabywaniu majątków poduchownych (ros. Zb. Pr. i Rozp. Nr. 73, z 1871 r.), c) ustaw z dnia 10 grudnia 1865 r. o zakazie osobom narodowości polskiej nabywania majątków w 9 guberniach zachodnich (pełny Zb. Pr. Nr. 42759), z dnia 27 grudnia 1884 r. o nabywaniu, zastawie i dzierżawie gruntów w tychże guberniach (ros. Zb. Pr. i Rozp. z 1885 r. poz. 36) i z dnia 2 lutego 1891 r. o zakazie oddawania gruntów w dożywotne posiadanie (ros. Zb. Pr. i Rozp. z 1891 r. poz. 366) nabyły

przed 1 sierpnia 1914 r. nieruchomości na imię osób podstawionych lub za aktami nieformalnemi, mogą postawić odpowiednie żądanie w celu uprawnienia swego nabycia. Tacy nabywcy mogą powoływać się na dowód ze świadków tylko w razie oddania im w posiadanie spornej nieruchomości.

Art. 2. Postanowienia art. 1 stosują się również do umów nabycia nieruchomości za pośrednictwem b. Banku Włościańskiego na imię osób podstawionych z powodu stosowania ograniczeń przeciwko osobom pochodzenia polskiego oraz z powodu przekroczenia co do przestrzeni nabywanego gruntu norm, przewidzianych w art. 63 statutu tegoż Banku (wydanie 1912 r.). *W tych wypadkach Zarząd Likwidacyjny Oddziałów Banku Włościańskiego na terenie Państwa Polskiego może udzielać zezwoleń na przepisanie prawa własności bez względu na powyższe normy.* Dla wszczęcia powództwa w sprawach powyższych nie jest konieczna zgoda utworzonej na zasadzie statutu Banku Włościańskiego spółki na zmianę składu swoich wspólników.

(P. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 1922 r. w przedmiocie likwidacji spraw b. rosyjskich państwowych ziemskich banków Szlacheckiego i Włościańskiego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej — Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 71).

Art. 3. Osoby, wskazane w art. 1, mogą żądać na drodze sądowej zwrotu swoich majątków, sprzedanych po 13 stycznia 1885 r. wskutek wydania powołanych w art. 1 ustaw z 27 grudnia 1884 r. i 2 lutego 1891 r., o ile majątki te znajdują się jeszcze w rękach pierwotnego nabywcy lub jego spadkobierców, albo osób, które od nich otrzymały ten majątek pod tytułem darmym.

Żądający zwrotu winien obecnemu właścicielowi wypłacić cenę, którą określi sąd orzekający według ceny przeciętnej podobnych nieruchomości w ostatnich pięciu latach przed wytoczeniem powództwa z potrąceniem istniejących obciążeń ulegającego wykupowi majątku.

Art. 4. Prawa, w artykułach 1 — 3 przewidziane, służą również zstępnym osób, wskazanych w art. 1.

Art. 5. Wszelkie wyroki i decyzje sądowe, niezgodne z zasadami niniejszej ustawy, na żądanie osób interesowanych, postawione w drodze powództwa, mogą być uznane za nieszkodzące ich prawom, płynącym z tej ustawy.

Art. 6. Żądania, w poprzednich artykułach wymienione, mogą być postawione najpóźniej w przeciągu lat pięciu od daty ogłoszenia niniejszej ustawy. Przeciwko powyższym żądaniom, postawionym w tym terminie, nie można bronić się przedawnieniem. Nabyte w dobrej wierze prawa osób trzecich pozostają w swej mocy.

Art. 7. Ustawa niniejsza obowiązuje na obszarze b. zaboru rosyjskiego z dniem jej ogłoszenia.

Wykonanie jej powierza się Ministrowi Sprawiedliwości *i Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego.*

(P. art. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1923 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Reform Rolnych — Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 556).

Poz. 768.

U S T A W A

z dnia 14 grudnia 1921 r.

w przedmiocie upoważnienia Ministra Skarbu do zaciągnięcia w Polskim Banku Krajowym pożyczki w kwocie 1.000.000.000 mk. p. celem podwyższenia kapitału zakładowego tegoż Banku.

Pominięta ze względu na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) Państwowych Instytucyj Kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 477).

Poz. 769.

U S T A W A

z dnia 14 grudnia 1921 r.

w przedmiocie podwyższenia gwarancji Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej za dopełnienie przez Polski Bank Krajowy zobowiązań, wypływających z wydania obligacji komunalnych, obligacji kolejowych i z tytułu wkładek oszczędności.

Utr. moc obow. (p. rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 września 1926 r. o udzieleniu poręki państwowej za dopełnienie przez Bank Gospodarstwa Krajowego zobowiązań wypływających z wydania obligacyj komunalnych i bankowych, z przyjmowania wkładek oszczędnościowych w kraju i zagranicą oraz z tytułu udzielania gwarancji za wkładki w innych instytucjach kredytowych — Dz. U. R. P. Nr. 97 poz. 565, nadto p. art. 6 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) Państwowych Instytucyj Kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego — Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 477).

Poz. 770.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1921 r.

zmieniająca przepisy tymczasowe o kosztach sądowych.

Pominięta ze względu na ogłoszenie jednolitego tekstu przepisów o kosztach sądowych w brzmieniu obecnie obowiązującem (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 54 poz. 520).

Poz. 771.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1921 r.

o wypuszczeniu serji III biletów skarbowych.

Pominięta z uwagi na rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 października 1924 r. o wypuszczeniu biletów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 833).

Poz. 772.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1921 r.

o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. w sprawie udzielenia Ministrowi Przemysłu i Handlu nadzwyczajnych pełnomocnictw do uregulowania spraw opałowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 75 poz. 508).

Wygasła z dniem 1 marca 1922 r.

Poz. 773.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1921 r.

w przedmiocie zezwolenia na zbycie lub zamianę, nieruchomości, należących do masy likwidacyjnej Krajowego Urzędu Odbudowy w likwidacji we Lwowie.

Pominięta jako zawierająca przepisy przejściowe; (nadto p. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1927 r. w sprawie wcielenia Głównego Urzędu Likwidacyjnego do Ministerstwa Skarbu — Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 27).

Poz. 774.

U S T A W A

z dnia 17 grudnia 1921 r.

w przedmiocie przekazania czynności Ministerstwa Aprowizacji.

Art. 1. Postawione w stan likwidacji ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 63, poz. 389) Ministerstwo Aprowizacji przestaje istnieć z dniem 31 grudnia 1921 r.

Ustawowo określone uprawnienia Ministra Aprowizacji, jako władzy administracyjnej, przechodzą z dniem 1 stycznia 1922 r. na Ministra Spraw Wewnętrznych.

Art. 2. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1922 r.

Art. 3. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezydentowi Ministrów.

Poz. 775.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 grudnia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego w Warszawie.

Uwzględniono w Nr. 50 poz. 328 z 1919 r.

Poz. 776.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 grudnia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego w Lublinie.

Uwzględniono w Nr. 50 poz. 327 z 1919 r.

Poz. 777.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 grudnia 1921 r.

w przedmiocie odroczenia zapłaty prywatno-prawnych wierzytelności pieniężnych w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie.

Utr. moc obow. (p. poz. 332 z 1919 r.).

Poz. 778.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 26 października 1921 r.

w przedmiocie wprowadzenia płatnych blankietów telegraficznych nadawczych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 47 ustawy z dn. 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie — Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

Poz. 779.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 15 grudnia 1921 r.

o częściowej zmianie rozporządzenia z dn. 10 maja 1920 r. w przedmiocie opłat za czynności urzędów celnych dokonywane poza obrębem placu urzędowego lub w czasie pozaurzędowym.

Utr. moc obow. (p. poz. 262 z 1920 r.).

Poz. 780.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 15 grudnia 1921 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzeń Rady Ministrów o podwyższeniu akcyzy od zapałek.

Utr. moc obow. (p. art. 35 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o monopolu zapałczanym — Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 561).

30 grudnia Nr. 107. rok 1921.

Poz. 781.

DEKRET

z dnia 7 grudnia 1921 r.

o wywłaszczeniu gruntu na rzecz rozszerzenia cmentarza grzebalnego w Szańcu.

Pominięty ze względu na przepis art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 18 z 1928 r.).

Poz. 782.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 1 grudnia 1921 r.

w przedmiocie rozwiązania rad miejskich na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 783.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 listopada 1921 r.

w sprawie statystyki celnej.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 464) Rada Ministrów zarządza co następuje:

1. Towary, podlegające zgłoszeniu.

§ 1. Towary i inne przedmioty przywożone i wywożone przez granicę polskiego obszaru celnego oraz przewożone przez polski obszar celny (transito) podlegają obowiązkowi zgłoszenia dla celów statystyki celnej.

§ 2. Od obowiązku zgłoszenia statystycznego wolne są:

1) Towary i przedmioty w ilości poniżej 250 gr. niepodlegające ocleniu.

2) Środki płatnicze, tak krajowe jak i zagraniczne z wyjątkiem monet złotych i srebrnych.

3) Papiery wartościowe.

4) Krajowe towary przewożone z polskiego obszaru celnego przez zagraniczny obszar celny do innych miejscowości na polskim obszarze celnym.

5) Towary i przedmioty przewożone przez polski obszar celny pocztą oraz w ruchu podróżnych.

6) Towary, mylnie przywiezione do polskiego obszaru celnego statystycznie niezgłoszone w przywozie, które wprost lub po krótkiem przechowaniu ich w składach granicznych wracają zpowrotem zagranicę.

7) Towary mylnie wywiezione z polskiego obszaru celnego niezgłoszone statystycznie w wywozie, a wracające zpowrotem do polskiego obszaru celnego.

8) Produkty rybołówstwa polskich rybaków, uzyskane z wód wzdłuż własnego wybrzeża morskiego lub na nadgranicznych rzekach lub wodach.

9) Produkty gospodarstw przeciętych linją celną oraz przedmioty i narzędzia gospodarcze związane z prowadzeniem tych gospodarstw.

10) Zwierzęta domowe, pędzone na paszę lub do wykonywania chwilowych robót, jako też przychówek z tych zwierząt oraz masło i ser.

11) Przedmioty przeznaczone do bezpośredniego użytku zwierzchników państw obcych, podczas ich chwilowego pobytu oraz przedmioty uwierzytelnionych zastępców dyplomatycznych obcych państw.

12) Przybory urzędowe, jako to: flagi, godła, pieczęcie i druki, przeznaczone dla uwierzytelnionych na obszarze celnym zastępców dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

13) Przedmioty niezbędnie potrzebne przy rokowaniach, rozprawach, dochodzeniach i innych urzędowych czynnościach władz publicznych.

14) Ordery i medale wystawowe nadane przez rządy państw zagranicznych.

15) Wzory i próby towarów, nienadające się do innego użytku.

16) Przedmioty używane, które podróżni, funkcjonarjusze publicznych zakładów przewozowych, woźnice, flisacy i lotnicy mają przy sobie do swego osobistego użytku oraz wykonywania zawodu; żywność i lekarstwa potrzebne w czasie podróży, o ile przedmioty te pod względem jakości i ilości odpowiadają potrzebie i stosunkom osób podróżujących.

17) Środki przewozowe wprowadzone do czasowego użytku, jako to: wagony kolejowe, wozy, statki, samochody, rowery i samoloty, wraz z przedmiotami służącemi do ich wewnętrznego urządzenia lub potrzebnemi do utrzymania ich w ruchu, jako też inne środki transportowe, jak taczki, kosze, putnie i t. p., uprząż i okrycia zwierząt wierzchowych, pociągowych i jucznych o ile te środki i przedmioty były już używane i służą wyłącznie do przewozu lub przenoszenia towarów.

18) Trumny ze zwłokami, urny z popiołami zwłok wraz z należącemi do nich wieńcami i kwiatami; wieńce, kwiaty oraz przedmioty, przeznaczone do utrzymania lub ozdoby grobów.

19) Zabytki starożytności, dzieła sztuki oraz środki i preparaty naukowe, przeznaczone do zbiorów publicznych i zakładów naukowych.

20) Materjał budowlany, przybory potrzebne do utrzymania ruchu i wogóle do wykonania służby na położonych przy linji celnej, drogach łącznikowych i stacjach kolei zagranicznych.

Następujące towary i przedmioty pod warunkiem, iż zostały zwolnione od cła:

21) Ruchomości używane osób przesiedlających się do polskiego obszaru celnego po dłuższym pobycie zagranicą.

22) Wyprawy ślubne osób, które wskutek zawarcia związku małżeńskiego z osobą na polskim obszarze celnym stale zamieszkałą, przesiedlają się do tego obszaru.

23) Przedmioty używane, otrzymane w spadku.

24) Rzeczy przeznaczone do własnego użytku pogorzelców, osób dotkniętych powodzią lub poszkodowanych wskutek innych klęsk elementarnych, jako to: środki spożywcze, ubrania, sprzęty domowe, przedmioty służące do odbudowy lub prowadzenia gospodarstwa, tudzież rzeczy niezbędnie potrzebne do celów akcji ratowniczej, prowadzonej przez zagraniczne organizacje filantropijne.

25) Opakowania zewnętrzne i wewnętrzne, jako to: beczki, skrzynie, kufry, butle żelazne, kosze, flaszki, worki i t. p. wywożone zagranicę jeśli mają wrócić zpowrotem do kraju oraz opakowania wracające zagranicę.

26) Opakowania zewnętrzne i wewnętrzne, jako to: beczki, butle żelazne, worki i t. p., które nadchodzą z zagranicy do kraju, jeżeli wywiezione zostaną napowrót zagranicę oraz opakowania, wracające zagranicę.

II. Obowiązek zgłoszenia.

§ 3. Zobowiązanym do statystycznego zgłoszenia jest ten, kto w chwili powstania obowiązku zgłoszenia uprawniony jest do rozporządzenia towarem.

§ 4. Obowiązek zgłoszenia statystycznego powstaje:

1) W przywozie jednocześnie ze zgłoszeniem do ostatecznej odprawy celnej.

2) W wywozie:

a) za pośrednictwem publicznych zakładów przewozowych w chwili nadania przesyłki do transportu;

b) za pośrednictwem poczty w wolnym obrocie oraz w przypadku pośredniczenia poczty w celnym obrocie warunkowym w chwili nadania przesyłki w pocztowym urzędzie nadawczym;

c) w innym wywozie w chwili zgłoszenia towaru do ostatecznej odprawy celnej.

3) W przewozie jednocześnie ze zgłoszeniem do odprawy celnej w urzędzie wejściowym.

§ 5. Za uprawnionego do rozporządzenia towarem, uważa się nadawcę, bądź wymienionego w liście przewozowym odbiorcę towaru, bądź tego, który swoje uprawnienie do rozporządzenia towarem udowodnił wykupionym kolejowym listem przewozowym, morskim listem przewozowym lub prawomocną cesją; w wypadkach wymienionych w § 1 rozporządzenia Ministra Kolei Żelaznych z dnia 26 stycznia 1920 r. w sprawie przepisów kolejowych ajencji (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 67) kolejowe ajencje celne.

§ 6. Zgłaszający odpowiada za prawdziwość i wyczerpującą dokładność zgłoszenia.

III. Urzędy zgłoszenia.

§ 7. W przywozie zgłoszenia statystyczne złożyć należy w tym urzędzie celnym, w którym następuje ostateczna odprawa celna.

§ 8. W wywozie za pośrednictwem publicznych zakładów przewozowych kartę zgłoszenia statystycznego złożyć należy już w chwili nadania przesyłki do transportu i dołączyć do listu przewozowego. Karta ta towarzyszy towarowi do urzędu celnego wyjściowego.

W wywozie pocztą w wolnym obrocie oraz w przypadku pośredniczenia poczty w celnym obrocie warunkowym kartę zgłoszenia statystycznego złożyć należy w pocztowym urzędzie nadawczym. Karta ta dołączona zostaje do przesyłki pocztowej i towarzyszy jej do urzędu celnego wyjściowego. W innym wywozie zgłoszenie statystyczne złożyć należy w urzędzie celnym, dokonującym ostatecznej odprawy.

§ 9. W przywozie i wywozie w ruchu powietrznym zgłoszenie statystyczne złożyć należy organowi celnemu na stacji lotniczej.

§ 10. W przewozie przez polski obszar celny (transito) kartę zgłoszenia statystycznego złożyć należy w urzędzie celnym wejściowym. Karta ta dołączona zostaje do dokumentów celnych i towarzyszy towarowi do urzędu celnego wyjściowego.

IV. Sposób zgłoszenia.

§ 11. Zgłoszenie wymienione w § 1 następuje w regule pisemnie; w przypadkach przewidzianych § 18 ustnie.

§ 12. Zgłoszenie pisemne następuje przez wypełnienie i złożenie przepisanej dla danego kierunku i obrotu karty zgłoszenia statystycznego według dołączonych wzorów (załącznik 1—9).

I. Wolny obrót.

1) W przywozie w wolnym obrocie karty według wzoru Nr. 1 na papierze białym.

2) W wywozie towarów krajowych w wolnym obrocie karty według wzoru Nr. 2 na papierze białym z podłużnemi czerwonemi paskami.

3) W wywozie towarów zagranicznych w wolnym obrocie karty według wzoru Nr. 3 na papierze białym z podłużnemi bronzowemi paskami.

4) W wywozie pocztą w wolnym obrocie karty według wzoru Nr. 4 na papierze białym z ukośnemi czerwonemi paskami.

II. Obrót warunkowy.

5) W przywozie w obrocie warunkowym karty według wzoru Nr. 5 na papierze białym z podłużnemi fioletowemi paskami.

6) W powrotnym wywozie w obrocie warunkowym karty według wzoru Nr. 6 na papierze białym z podłużnemi zielonemi paskami.

7) W wywozie w obrocie warunkowym karty według wzoru Nr. 7 na papierze białym z podłużnemi niebieskiemi paskami.

8) W powrotnym przywozie w obrocie warunkowym karty według wzoru Nr. 8 na papierze białym z podłużnemi żółtemi paskami.

III. Przewóz.

9) W przewozie przez polski obszar celny (tranzyt) karty według wzoru Nr. 9 na papierze białym z podłużnemi popielatemi paskami.

§ 12 przytoczono w brzmieniu § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lutego 1928 r. o zmianie wzorów kart zgłoszenia statystycznego towarów i notatek statystycznych, ustalonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej — Dz. U. R. P. Nr. 48 poz. 471.

§ 13. Przez wolny obrót należy rozumieć obrót towarów poddanych zwykłej odprawie celnej (nie warunkowej) z wyjątkiem towarów odprawianych w obrocie pogranicznym.

Towary te w przywozie należy zgłaszać na karcie Nr. 1, w wywozie na karcie Nr. 2 lub 3. Na karcie Nr. 2 zgłaszać należy tylko towary pochodzenia krajowego, t. j. towary wytworzone, przerobione lub obrobione w kraju, na karcie Nr. 3 — wszystkie towary pochodzenia zagranicznego t. j. wytworzone, przerobione lub obrobione zagranicą.

Towary zagraniczne, przywiezione do kraju, a następnie wywożone zagranicę, należy zawsze zgłaszać na karcie Nr. 3.

Towary wywożone pocztą w wolnym obrocie zgłaszać należy na karcie Nr. 4.

§ 14. Przez obrót warunkowy rozumieć należy obrót wszystkich tych towarów, które poddane zostają odprawie celnej warunkowej. Obrót ten obejmuje: 1) obrót czasowy i 2) obrót dla uszlachetnienia.

1) Obrót czasowy obejmuje towary, przywożone do polskiego obszaru celnego lub wywożone zeń czasowo i mające powrócić w stanie niezmienionym, np. towary przywożone do przejściowego użytku, do wypróbowania na niepewną sprzedaż, na wystawy i mające powrócić zagranicę w stanie niezmienionym.

2) Obrót dla uszlachetnienia obejmuje towary przywożone lub wywożone celem poddania ich pewnemu ściśle określonemu procesowi przerobu, obrobienia, naprawy lub udoskonalenia z zamiarem powrotu, a więc np. narzędzia wysyłane zagranicę (obrót bierny) do naprawy i mające po dokonaniu naprawy wrócić do kraju; przędza jedwabna do barwienia, drzewo do polerowania i t. d. Tak samo towary przywożone do kraju ce-

lem uszlachetnienia (obrót czynny) z przeznaczeniem powrotu po dokonanem uszlachetnieniu.

Towary te należy zgłaszać w przywozie w obrocie warunkowym na karcie Nr. 5, w powrotnym wywozie na karcie Nr. 6; w wywozie w obrocie warunkowym na karcie Nr. 7, w powrotnym przywozie na karcie Nr. 8.

§ 15. Przez przewóz należy rozumieć przewóz towarów z zagranicy przez polski obszar celny do zagranicznego obszaru celnego. Przewóz ten zgłosić należy na karcie Nr. 9.

Zgłaszanie statystyczne transitu uprzywilejowanego idącego z Niemiec do Niemiec przez polski obszar celny, w myśl art. 89 Traktatu Wersalskiego zostanie określone odrębnem rozporządzeniem.

§ 16. Zgłoszenie pisemne winno być złożone tylko na urzędowych kartach zgłoszenia, wydanych przez Główny Urząd Statystyczny. Karty te za opłatą ustanowioną przez Główny Urząd Statystyczny, będą sprzedawane w urzędach celnych, pocztowych i kolejowych.

§ 17. Zgłoszenie winno być zupełne i wyczerpujące. Wypełnienie karty winno nastąpić wyraźnie i w ten sposób (drukiem, atramentem lub ołówkiem chemicznym), by nie ucierpiała na tem trwałość pisma.

§ 18. Zgłoszenie ustne następuje:

1) w ruchu podróżnych, odnośnie do towarów odprawianych w obrocie wolnym;

2) w obrocie pogranicznym, tak odnośnie do towarów poddanych odprawie zwykłej, jak i odprawie warunkowej;

3) w przywozie towarów pocztą w wolnym obrocie;

4) pozatem w innym przywozie w obrocie wolnym towarów, dla których odprawa następuje ustnie w myśl przepisów celnych, jednakowoż tylko w tych przypadkach, w których wystawionym zostaje kwit celny.

§ 19. Przez obrót pograniczny rozumieć należy obrót towarów w ruchu pogranicznym, t. j. towarów przewożonych w niewielkich ilościach przez mieszkańców pogranicza i przeznaczonych dla konsumcji w pograniczu. Z obrotu pogranicznego wyjęte są towary handlowe prowadzone w większych ilościach, materjały i narzędzia dla fabryk lub innych zakładów przemysłowych, czynnych w strefie pogranicznej, oraz wytwory tychże; wszelkie transporty prowadzone za pośrednictwem publicznych zakładów przewozowych.

§ 20. Przy zgłoszeniu ustnem strona obowiązana jest podać urzędowi celnemu dane, potrzebne do wystawienia tryplikatu kwitu celnego lub do sporządzenia notatki w rejestrze statystycznym.

§ 21. W przywozie przy zgłoszeniu ustnem towarów, dla których wystawionym zostaje kwit celny, urząd celny sporządza tryplikat kwitu celnego, służący jako zgłoszenie statystyczne, wypisując w nagłówku tryplikatu, czy przywóz nastąpił w ruchu podróżnych, w obrocie pogranicznym, czy pocztą.

W przywozie towarów, dla których urząd celny nie wystawia kwitu celnego, urząd celny sporządza na podstawie ustnego zgłoszenia strony

w rejestrze statystycznym notatkę według wzoru Nr. 10 (załącznik 10), wypisując w nagłówku, czy przywóz nastąpił w ruchu podróżnych, w obrocie pogranicznym, czy pocztą.

Na mocy § 2 rozp. Rady Ministrów z 3 lutego 1928 r. załącznik 10 otrzymał nowe brzmienie (p. wzór Nr. 10).

§ 22. W wywozie w ruchu podróżnych oraz w wywozie w obrocie pogranicznym urząd celny sporządza w rejestrze statystycznym notatkę statystyczną według wzoru Nr. 11 (załącznik 11), wypisując w nagłówku karty, czy wywóz nastąpił w ruchu podróżnych, czy w obrocie pogranicznym.

Na mocy § 2 rozp. Rady Ministrów z 3 lutego 1928 r. załącznik 11 otrzymał nowe brzmienie (p. wzór Nr. 11).

§ 23. Przy przywozie na wolne składy należy zgłoszenie statystyczne towaru uskutecznić dopiero przy wyjściu towaru z wolnego składu stosownie do przeznaczenia towaru. Przy wyjściu z wolnego składu do wolnego obrotu należy zgłosić towar na karcie Nr. 1, przy wyjściu do obrotu warunkowego na karcie Nr. 5, przy wyjściu z obszaru celnego (transito) na karcie Nr. 9.

Minister Skarbu upoważniony jest do wydania w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym — specjalnych przepisów dotyczących rejestracji ruchu składowego.

§ 24. Przedmiotem jednego zgłoszenia (pisemnego lub ustnego) może być tylko ta ilość towarów, która odprawiona zostaje przez urząd celny za jednym dokumentem celnym; w wywozie za pośrednictwem publicznych zakładów przewozowych oraz pocztą — ta ilość towarów, która zostaje nadana do transportu za jednym dokumentem przewozu.

§ 25. Na jednym wierszu podłużnym karty statystycznej wpisane mogą być tylko towary jednego i tego samego rodzaju, przy których odpowiedzi w rubrykach wyszczególnionych w nagłówku odnośnych kart brzmią tak samo.

§ 26. Jeżeli jedna przesyłka składa się z kilku sztuk (collo), znajdujące się w nich towary mogą być razem złączone i zgłoszone wspólnie na jednym wierszu podłużnym, o ile dla towarów tych rubryki wyszczególnione w nagłówku odnośnych kart wypełnia się tak samo.

V. Treść zgłoszenia.

§ 27. Treść zgłoszenia statystycznego widoczna jest z załączonych wzorów kart statystycznych oraz notatek statystycznych, stanowiących składową część niniejszego rozporządzenia.

§ 28. Strony wypełniają wszystkie rubryki karty statystycznej z wyjątkiem rubryki „nazwa i pozycja rejestru celnego" (numer nadawczy na karcie Nr. 4), wypełnianej przez urząd celny (pocztowy).

§ 29. Wypełnienie rubryki „ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz cechy i numery tychże" winno w ten sposób nastąpić, by widocznem było w jakich sztukach lub środkach transportowych znajdują się poszczególne rodzaje towarów.

§ 30. Jako pozycję taryfy celnej należy podać liczbę pozycji głównej i pobocznej (poddziałowej), pod które w taryfie towar podpada.

§ 31. Jako nazwę towaru należy podać ściśle i wyczerpująco handlową nazwę towaru (konie, owce, pszenicę, żyto i t. d.) i unikać ogólnikowych określeń (bydło, zboże, materjały chemiczne i t. d.).

§ 32. Jako ilość towaru należy zgłaszać w regule wagę towaru, tam zaś, gdzie taryfa celna żąda podania ilości sztuk należy zgłosić ponadto także i ilość sztuk. Wyjątek stanowią zwierzęta żywe, które zgłosić należy tylko wedle ilości sztuk. W przypadkach, w których taryfa celna nie wymaga ustalenia wagi, ustalenie wagi przez urząd celny następuje na podstawie zgłoszenia strony. Jako waga towaru ma być podana waga, żądana w deklaracji celnej, przyczem w każdym przypadku należy zaznaczyć w następnej rubryce, czy jest to waga: 1) brutto, 2) netto, czy 3) bez opakowania. O ile waga podana została brutto, należy podać rodzaj opakowania wewnętrznego.

§ 33. Główny Urząd Statystyczny upoważniony jest do ogłoszenia statystycznego wykazu towarów, służącego za podstawę zgłoszeń statystycznych, w ramach taryfy celnej. Po ogłoszeniu wykazu statystycznego towarów należy zgłaszać nazwę towarów według tegoż wykazu, natomiast pozycja taryfy celnej winna być uzupełnioną przez pozycję wykazu.

§ 34. Przy zgłaszaniu wartości towarów należy przestrzegać następujących przepisów:

1) w przywozie i wywozie należy podać cenę fakturową z potrąceniem z konta loco na polskiej granicy celnej w walucie, w jakiej nastąpi rzeczywiste wyrównanie rachunku.

O ile cena fakturowa umówioną została loco w miejscowości znajdującej się na polskim obszarze celnym, należy w przywozie z ceny fakturowej odjąć wszystkie wydatki łożone na towar od granicy (krajowe opłaty celne, koszty transportu i ubezpieczenia towaru i t. d.); naodwrót, o ile cena fakturowa umówioną została loco w miejscowości zagranicznej, należy w przywozie do ceny fakturowej doliczyć wydatki łożone na towar od tej miejscowości do polskiej granicy celnej.

W wywozie, o ile cena fakturowa umówioną została loco w miejscowości na polskim obszarze celnym, należy doliczyć do ceny fakturowej wydatki łożone na towar od tej miejscowości do polskiej granicy celnej, naodwrót, jeżeli umówioną została loco w miejscowości zagranicznej, należy z ceny fakturowej potrącić wszystkie wydatki łożone na towar od granicy polskiej do tej miejscowości.

Krajowe opłaty celne należy zawsze potrącić z ceny fakturowej, o ile cena fakturowa umówioną została łącznie z temi opłatami.

2) O ile cena fakturowa jest nieznaną, należy tak w przywozie jak i wywozie podać cenę towaru w kraju przeznaczenia z wyłączeniem wydatków łożonych na towar od polskiej granicy celnej (w przywozie cenę towaru w kraju z wyłączeniem krajowych opłat celnych, kosztów transportu i ubezpieczenia od granicy do miejsca przeznaczenia; w wywozie cenę towaru w kraju przeznaczenia z wyłączeniem wydatków łożonych na towar od granicy do miejsca przeznaczenia).

Krajowe opłaty celne należy zawsze odliczyć od ceny miejsca przeznaczenia.

3) W przewozie przez polski obszar celny należy zgłaszać wartość towaru według faktury lub według listu przewozowego.

§ 35. O ileby w przypadkach wyjątkowych ustalenie wartości według powyższych zasad okazało się niemożliwe, należy podać cenę giełdową lub cenę rynkową towaru w kraju.

§ 36. Jako wartość towaru w obrocie dla uszlachetnienia należy podać cenę kosztów produkcji z dostawą towaru do granicy celnej.

Przy wywozie lub przywozie towaru dla uszlachetnienia należy przeto podać cenę kosztów produkcji towaru nieuszlachetnionego z dostawą do granicy celnej; przy powrotnym przywozie lub wywozie cenę kosztów produkcji towaru uszlachetnionego z dostawą do granicy celnej. Jako wartość dokonanego uszlachetnienia należy podać cenę kosztów uszlachetnienia z dostawą do granicy celnej. Przy powrotnym wywozie przedmiotu naprawionego w kraju, należy przeto podać koszt naprawy przedmiotu oraz koszt transportu i ubezpieczenia tego przedmiotu do granicy celnej; przy powrotnym przywozie towaru przerobionego zagranicą, należy podać koszt przerobów oraz koszt transportu i ubezpieczenia do granicy celnej.

§ 37. Jako kraj pochodzenia podać należy kraj produkcji, t. j. ten kraj, w którym towar został wytworzony, obrobiony lub przerobiony w tym stanie, w jakim nadszedł do polskiego obszaru celnego; w przywozie powrotnym towarów uszlachetnionych — kraj, który dokonał uszlachetnienia.

Gdy kraj produkcji jest nieznany, podać należy jako kraj pochodzenia pierwszy znany kraj wysyłki, t. j. ten kraj, z którego towar pierwotnie został wysłany. Krajów przechodnich, t. j. krajów przez które towar przewożono tranzytem, choćby z przeładowaniem lub przekartowaniem kolejowem, nie należy podawać.

§ 38. Jako kraj przeznaczenia podać należy kraj przypuszczalnej konsumcji, t. j. ten kraj, w którym towar ostatecznie będzie zużyty; w wywozie dla uszlachetnienia — kraj w którym uszlachetnienie ma nastąpić.

Gdyby kraj ten był nieznany, należy podać ostatni kraj znany, do którego przesyłka jest skierowana.

§ 39. Przy określaniu kraju pochodzenia i przeznaczenia należy posługiwać się klasyfikacją krajów podaną w załączonym wykazie (załącznik Nr. 12), o ileby towar pochodził z jakiegoś kraju innego nieobjętego wykazem, względnie był do takiego kraju przeznaczony, należy podać dokładną nazwę tegoż.

§ 40. W obrocie warunkowym (na kartach Nr. 5, 6, 7, 8) należy podać, czy towar należy do obrotu czasowego czy do obrotu dla uszlachetnienia. W pierwszym przypadku należy wymienić przeznaczenie towaru (do czasowego użytku, na niepewną sprzedaż, do wypróbowania na wystawę i t. d.) w drugim przypadku należy podać wyczerpująco rodzaj uszlachetnienia, a więc opisać istotne znamiona procesu przerobu, obrobienia, naprawy lub udoskonalenia, któremu towar ma być poddany, względnie został poddany (polerowanie, barwienie, zmielenie, naprawy i t. d.).

§ 41. Pytanie (na karcie 3 i 9), czy towar w czasie od przywozu do wywozu należał do krajowca należy potwierdzić wówczas, jeżeli w czasie od przywozu do wywozu towar był własnością osoby mieszkającej lub mającej swój zakład handlowy lub przemysłowy w kraju. W innym przypadku należy pytaniu zaprzeczyć.

VI. Opłata stastyczna.

§ 42. Od każdego zgłoszenia statystycznego zgłaszający obowiązany jest uiścić opłatę statystyczną przez nalepienie na karcie marki statystycznej specjalnie w tym celu ustanowionej.

Ustęp 2 § 42 wprowadzony na mocy § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1923 r. w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 roku w sprawie statystyki celnej (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 748). Utracił moc obowiązującą na skutek uchylenia powyższego rozporządzenia (p. Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 113 poz. 1003, § 5).

§ 43. Przy ustnem zgłoszeniu uiszczenie opłaty statystycznej następuje przez oddanie marki statystycznej urzędowi celnemu, który marki te nalepi na tryplikacie kwitu celnego, sporządzonym w obecności stron.

§ 44. Marki statystyczne nabyć można w każdym urzędzie pocztowym, celnym i kolejowym.

§ 45. Podstawą wymiaru opłaty statystycznej jest w regule waga surowa towaru, przy zwierzętach żywych ilość sztuk.

Najniższy wymiar opłaty statystycznej, uiszczanej od jednego zgłoszenia, ustala się na 5 groszy.

Ust. 2 przytoczono w brzmieniu § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1924 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 1003).

§ 46. Opłatę statystyczną uiszcza się w następującej wysokości:

I. Od towarów nieopakowanych:

a) 5 groszy od 1000 kg. towarów objętych poz. 79 p. 1, 2, 3 taryfy celnej z dnia 26 czerwca 1924 r. (węgiel kamienny, brunatny, torfowy i drzewny, cegiełki węglowe (brykiety), koks, torf);

b) 10 groszy od 1000 kg. towarów objętych pozycjami: **poz. 66 p. 1** taryfy celnej (kamienie polne i skalne w stanie naturalnym, kostki do brukowania ulic w kształcie koniczym, w formie równoległościanów, krzemień, granit, bazalt, kwarc i szpat polny, piasek naturalny, ziemia wymoczkowa (okrzemkowa) i inne, osobno niewymienione kamienie i zie-

mie, używane w przemyśle fabrycznym nieobrobione, nierozdrobnione, chociażby wypalone, dolomit surowy);
poz. 84 p. 1 taryfy celnej (olej skalny ciemny nieoczyszczony (ropa naftowa)];
poz. 138 taryfy celnej (rudy metaliczne i mineralne, szlamy rudne w stanie rodzimym lub wzbogacone, prażone, wszystko w kawałkach, proszku, brykietach);
poz. 142 taryfy celnej (żelaziwo i stal stare, lane i kute, fragment, łom, szmelc, wióry, również prasowane i proszek; wszystko—o ile przeznaczone do topienia i spawania);

c) 30 groszy od 1.000 kg. towarów objętych pozycją 85 p. 1, 2, 3 taryfy celnej (oleje lekkie, gazolina (eter naftowy), ligroina, benzyna — wszystko o ciężarze gatunkowym do 0,790 włącznie; nafta, fotogen, oleje pędne: gazowy, solarowy, niebieski, zielony, olej parafinowy — wszystko o ciężarze gatunkowym od 0,791 do 0,885 — oleje smarowe ciężkie czyste) przewożonych w wagonach — cysternach względnie statkach cysternach;

d) 20 groszy od 1.000 kg. wszystkich innych towarów nieopakowanych.

II. 5 groszy od każdych 100 kg. wagi brutto towarów opakowanych w całości lub częściowo.

III. 10 groszy od każdej paczki pocztowej bez względu na wagę i rodzaj opakowania.

IV. Od ułamków ilości wskazanych w p. I, II — uiszcza się pełną należytość.

Przytoczony w brzmieniu § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 1925 roku o zmianie brzmienia § 46 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej (Dz. U. R. P. Nr. 53 poz. 358).

§ 47. Od zwierząt żywych opłata statystyczna wynosi: 30 groszy od jednej sztuki koni i bydła rogatego, 15 groszy od jednej sztuki owiec, kóz i świń; 5 groszy od każdych 2 sztuk ptactwa wszelkiego; 5 groszy od jednej sztuki innych zwierząt żywych.

Przytoczony w brzmieniu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1924 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 1003).

§ 48. Od opłaty statystycznej wolne są:
1) towary niepodlegające zgłoszeniu,
2) towary przewożone przez polski obszar celny (transito),
3) towary zgłaszane w ruchu podróżnych,

4) towary zgłaszane w obrocie pogranicznym,
5) towary przywożone pocztą.

§ 49. Opłata statystyczna służy do pokrycia kosztów statystyki handlu zagranicznego.

Minister Skarbu upoważniony jest w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym podwyższać opłatę statystyczną do tej wysokości, by dochód z tej opłaty pokrywał koszty statystyki celnej.

VII. Obowiązki zakładów przewozowych.

§ 50. Każdy publiczny zakład przewozowy jak również każdy przedsiębiorca, który trudni się przewożeniem towarów drogami lądowemi lub wodą, może przyjąć towary, podlegające zgłoszeniu, do wywozu za granicę celną, względnie gdy dopiero w ciągu przewozu dowie się, iż towary te przeznaczone są do wywozu za granicę celną, może je dalej przewozić, tylko pod warunkiem, iż do listu przewozowego dołączoną jest karta zgłoszenia statystycznego odpowiadająca przepisom i zaopatrzona opłatą statystyczną w przepisanej wysokości.

§ 51. Zakłady oraz osoby wymienione w § 50 obowiązane są badać tylko:
a) czy towar zgłoszony został na formularzu przepisanym,
b) czy wszystkie rubryki formularza zostały dokładnie wypełnione,
c) czy treść zgłoszenia statystycznego zgodna jest z treścią dokumentów przewozowych,
d) czy uiszczoną została opłata statystyczna w przepisanej wysokości.

§ 52. Dokonane sprawdzenie potwierdza odnośny funkcjonarjusz pieczęcią urzędu, względnie zakładu.

§ 53. Karty statystyczne dołączone zostają do dokumentów przewozowych i oddane do dalszych czynności urzędowych urzędom celnym dokonującym odprawy celnej.

VIII. Obowiązki urzędów pocztowych.

§ 54. Urzędy pocztowe przyjmują towary do wywozu zagranicę tylko wtedy, gdy strony uczyniły zadość obowiązkowi zgłoszenia.

§ 55. W wywozie w wolnym obrocie urząd pocztowy winien żądać karty zgłoszenia Nr. 4 w przypadkach pośredniczenia poczty w obrocie warunkowym karty Nr. 7.

§ 56. Urzędy pocztowe obowiązane są badać tylko:
a) czy towar zgłoszony został na formularzu przepisanym,
b) czy wszystkie rubryki formularza zostały dokładnie wypełnione,
c) czy treść zgłoszenia statystycznego zgodna jest z treścią dokumentów pocztowych,
d) czy uiszczoną została opłata statystyczna w przepisanej wysokości.

§ 57. Dokonane sprawdzenie potwierdza urzędnik pocztowy pieczęcią urzędową, nadto wpisuje numer nadawczy przesyłki.

§ 58. Urzędy pocztowe dołączają karty zgłoszenia statystycznego do dokumentów pocztowych i wręczają urzędom celnym dokonującym odprawy.

§ 59. Przy przywozie pocztą zgłoszenie statystyczne sporządza urząd celny dokonujący ostatecznej odprawy.

IX. Obowiązki urzędów celnych.

§ 60. Urzędy celne mogą uskutecznić ostateczną odprawę celną towarów, podlegających zgłoszeniu tylko wówczas, gdy strona uczyniła zadość obowiązkowi zgłoszenia w sposób odpowiadający przepisom.

§ 61. Urzędy celne sprawdzają:
1) czy zgłoszenie jest wyczerpujące, wyraźne, wypełnione w sposób trwały, złożone na odpowiedniej karcie i zaopatrzone opłatą statystyczną w przepisanej wysokości;
2) czy treść zgłoszenia odpowiada rzeczywistości podług wymogów niniejszego rozporządzenia.

§ 62. Urzędnik celny wpisuje nazwę i pozycję rejestru celnego, potwierdza dokonane sprawdzenie pieczęcią urzędową oraz własnoręcznym podpisem.

§ 63. Przy przewozie przez polski obszar celny kartę zgłoszenia statystycznego sprawdza urząd celny przy wejściu towaru oraz urząd celny przy wyjściu. Przy wejściu urzędnik celny wpisuje na karcie nazwę i pozycję rejestru celnego, podpisuje kartę wraz z wyciśnięciem na niej pieczęci urzędowej, a następnie dołącza ją do dokumentów celnych; przy wyjściu urzędnik celny wpisuje nazwę i pozycję swego rejestru celnego, podpisuje kartę oraz przykłada pieczęć, a następnie w odpowiednim terminie przedkłada ją Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

§ 64. Materjał statystyczny, t. j. karty zgłoszeń statystycznych tryplikaty kwitów celnych, oraz notatki statystyczne winny urzędy celne przesyłać w terminach, oznaczonych przez Ministra Skarbu na wniosek Głównego Urzędu Statystycznego.

Przytoczony w brzmieniu § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 1924 r. o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 1003).

X. Postanowienia karne.

§ 65. Naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia, o ile nie stanowi przestępstwa podpadającego pod surowszy przepis ustawy, podlega w drodze administracyjnej karze grzywny do 500 zł., a w razie niemożności uiszczenia grzywny, karze aresztu do jednego miesiąca. W razie powtórnego wykroczenia — tejże karze w wysokości podwójnej.

Grzywnę przytoczono zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 22 grudnia 1924 r. w sprawie przerachowania na złote kary pieniężnej, ustalonej w markach polskich za naruszenie przepisów o statystyce celnej rozporządzeniem z dnia 10 listopada 1921 r. względnie ustawą z dnia 1 czerwca 1923 r. o organizacji statystyki administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 1036).

§ 66. W razie wyjścia na jaw czynów naruszających postanowienia niniejszego rozporządzenia spisany zostaje przez urząd celny protokół karny według załączonego wzoru Nr. 13 (załącznik Nr. 13).

§ 67. Karę wymierza urząd celny będący urzędem zgłoszenia.

§ 68. Dla przekroczeń przeciwko postanowieniom niniejszego rozporządzenia stosowane będzie postępowanie administracyjne karne, obowiązujące dla przekroczeń skarbowo-celnych.

§ 69. Grzywny pobrane od stron przypadają Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

XI. Opracowanie materjałów statystycznych.

§ 70. Opracowanie zgłoszeń statystycznych i ogłaszanie wyników należy do Głównego Urzędu Statystycznego. Urząd ten ma prawo bezpośredniego korespondowania z urzędami celnemi i pocztowemi w sprawach dotyczących dokładności i zupełności danych statystycznych oraz terminowego ich nadsyłania.

§ 71. Osoby prywatne winny na pytania w przedmiocie zgłoszeń statystycznych udzielać bezzwłocznie wyjaśnień urzędom celnym i pocztowym oraz Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

§ 72. Zgłoszenia statystyczne służą wyłącznie do celów statystyki celnej. Urzędy nie mogą nikomu zezwalać na zaglądanie do nich lub robienie notatek z tych zgłoszeń.

XII. Przepisy przechodnie.

§ 73. Instrukcje dla publicznych zakładów przewozowych wyda Minister *Kolei Żelaznych;* dla urzędów pocztowych — Minister Poczt i Telegrafów; dla urzędów celnych — Minister Skarbu, we wszystkich przypadkach w porozumieniu z dyrektorem Głównego Urzędu Statystycznego.

§ 74. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1922 r.

Rozciągnięto: na ziemie Górnego Śląska ustawą z dnia 16 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 388 pkt. 4 art. 4);

na Ziemię Wileńską rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 458 § 1 pkt. 9);

na powiaty: wileński, trocki, święciański i oszmiański rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 1055 § 1 pkt. e);

na Spisz i Orawę rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 730 § 1 pkt. e).

Wzór Nr. 1.
(na białym papierze)

Druk płatny.

KARTA PRZYWOZU

Przy przywozie towaru przez port krajowy lub port w. m. Gdańska nazwa portu, przez który towar wszedł do kraju

.....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru
1	2	3	4	5
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary				

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nazwisko i adres odbiorcy ..... Miejsce znaczków

.....

Podpis zgłaszającego .....

.....

Data .....

Nienależyte wypełnienie, względnie podanie nieprawdziwych z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 1 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

W WOLNYM OBROCIE

Przy przywozie towaru lądem, rzekami lub jeziorami, nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wszedł do kraju

.....

Ilość towaru				Wartość towaru loco granica celna	Kraj pochodzenia	Cło pobrane (bez akcydencji, opłat manipulacyjnych i t. p.)
Waga a)						
Surowa brutto		Czysta netto		Ilość sztuk		
Kg	gr	Kg	gr			
6				7	8	9	10
tego samego rodzaju i z tego samego kraju pochodzenia.						

niemożności — brutto.

do nalepiania statystycznych

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

m. p. Urzędu Celnego

Sprawdziłem dnia .....

Podpis urzędnika celnego .....

.....

zeznań ulegnie karze zgodnie z art. 51, 54 ustawy karno-skarbowej

Wzór Nr. 2.
(na papierze białym z podłużnemi czerwonemi paskami)

Druk płatny.

KARTA WYWOZU

Przy wywozie towarów przez port krajowy lub port w. m. Gdańska, nazwa portu, przez który towar wyszedł z kraju.

.....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru
1	2	3	4	5
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego				

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nazwisko i adres nadawcy ..... Miejsce znaczków

.....

Podpis zgłaszającego .....

.....

Data ..... m. p. Urzędu Celnego

Nienależyte wypełnienie, względnie podanie nieprawdziwych z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 2 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

W WOLNYM OBROCIE.

Przy wywozie towarów lądem, rzekami lub jeziorami, nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wyszedł z kraju

.....

Ilość towaru						Wartość towaru loco granica celna	Kraj przeznaczenia	Cło pobrane (bez akcydencji, opłat manipulacyjnych i t. p.)
Waga a)				Ilość sztuk				
Surowa (brutto)		Czysta (netto)						
Kg	gr	Kg	gr					
6				7		8	9	10
samego rodzaju i przeznaczone do tego samego kraju.								

niemożności — brutto.

do nalepiania statystycznych

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

.....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

Sprawdziłem dnia .....

Podpis urzędnika celnego .....

.....

zeznań ulegnie karze zgodnie z art. 51, 54 ustawy karno - skarbowej

Wzór Nr. 3.
(na papierze białym z podłużnemi bronzowemi paskami).

Druk płatny. **KARTA WYWOZU TOWARÓW ZAGRA**

Przy wywozie towarów przez port krajowy lub port w. m. Gdańska, nazwa portu, przez który towar wyszedł z kraju

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa Waga a) Surowa (brutto) Kg	gr	Czysta (netto) Kg	gr
1	2	3	4	5	6			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego sa								

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nazwisko i adres nadawcy .....

Miejsce znaczków

Podpis zgłaszającego .....

m. p. Urzędu Celnego

Data .....

Nienależyte wypełnienie, względnie podanie nieprawdziwych
z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 3 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

NICZNYCH W WOLNYM OBROCIE.

Przy wywozie towarów lądem, rzekami lub jeziorami, nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wyszedł z kraju

.....

r u. Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj pochodzenia	Kraj przeznaczenia	Czy towar w czasie od przywozu do wywozu należał do krajowca tak — nie	Cło pobrane (bez akcydencji, opłat manipulacyjnych i t. p.)
7	8	9	10	11	12
mego rodzaju, przy których odpowiedzi w rubr. 9, 10, 11 brzmią tak samo.					

niemożności — brutto.

do nalepiania statystycznych

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

.....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

Sprawdziłem dnia .....

Podpis urzędnika celnego .....

.....

zeznań ulegnie karze zgodnie z art. 51, 54 ustawy karno - skarbowej

Wzór Nr. 4.
(na papierze białym z ukośnemi czerwonemi paskami).

Druk płatny.

KARTA WYWOZU POCZ

Pieczęć pocztowego urzędu nadawczego

Nr. nadawczy .....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa	
				Waga a)	
				Surowa (brutto)	Czysta (netto)
				Kg gr	Kg gr
1	2	3	4	5	
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego					

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Miejsce znaczków

Imię, nazwisko i adres nadawcy.....

.....

Podpis zgłaszającego .....

.....

Data .....

Załącznik 4 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

TĄ W WOLNYM OBROCIE.

r u Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj przeznaczenia	Czy towar jest pochodzenia krajowego czy zagranicznego	Cło pobrane (bez akcydencji, opłat manipulacyjnych i t. p.)
6	7	8	9	10
samego rodzaju, których odpowiedzi w rubr 8, 9 brzmią tak samo.				

niemożności — brutto.

do nalepiania statystycznych

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak — nie** (zbędne skreślić).

Sprawdziłem dnia .....

m. p. Urzędu Celnego

Podpis urzędnika celnego .....

.....

Wzór Nr. 5.
(na papierze białym z podłużnemi fioletowemi paskami).

Druk płatny.

KARTA PRZYWOZU

Przy przywozie towarów przez port krajowy lub port w. m. Gdańska, nazwa portu, przez który towar wszedł do kraju .....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa			
					Waga a)			
					Surowa (brutto)		Czysta (netto)	
					Kg	gr	Kg	gr
1	2	3	4	5	6			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego same								

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nazwisko i adres odbiorcy .....

Miejsce znaczków

Podpis zgłaszającego .....

Data .....

Nienależyte wypełnienie, względnie podanie nieprawdziwych ze
nia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 5 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

W OBROCIE WARUNKOWYM.

Przy przywozie towarów lądem, rzekami lub jeziorami, nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wszedł do kraju .....

r u	Wartość towaru loco granica celna	Kraj pochodzenia	W obrocie dla uszlachetnienia należy podać rodzaj uszlachetnienia np. polerowanie i t. p.	W obrocie czasowym należy podać czy towar przeznaczony do przejściowego użytku np. na wystawę i t. p.
Ilość sztuk				
7	8	9	10	11
go rodzaju, przy których odpowiedzi w rubr. 9, 10, 11 brzmią tak samo.				

niemożności — brutto.

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

do nalepiania statystycznych .....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

Sprawdziłem dnia .....

m. p. Urzędu Celnego

Podpis urzędnika celnego .....

znań ulegnie karze z art. 51, 54 ustawy karno-skarbowej z dnia 2 sierp-

Wzór Nr. 6
(na białym papierze z podłużnemi zielonemi paskami)

Druk płatny.

KARTA POWROTNEGO WYWO

Przy wywozie towarów przez port krajowy, lub port w. m. Gdańska nazwa portu, przez który towar wyszedł z kraju

.....

Ilość i rodzaj sztuk i środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa			
					Waga a)			
					Surowa (brutto)		Czysta (netto)	
					Kg	gr	Kg	gr
1	2	3	4	5	6			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego sa								

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nawisko i adres nadawcy ..... Miejsce znaczków

.....

Podpis zgłaszającego .....

.....

Data .....

Nienależyte wypełnienie, względnie podanie nieprawdziwych ze 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 6 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

ZU W OBROCIE WARUNKOWYM.

Przy wywozie towarów lądem, rzekami lub jeziorami, nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wyszedł z kraju

.....

r u Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj przeznaczenia	W obrocie dla uszlachetnienia należy podać: Rodzaj np. polerowanie	Wartość dokonanego uszlachetnienia	W obrocie czasowym należy podać: towar przeznaczony do przejściowego użytku
7	8	9	10	11	12
mego rodzaju, przy których odpowiedzi w rubr. 9, 10, 12 brzmią tak samo.					

niemożności — brutto.

do nalepiania statystycznych

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

.....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

m. p. Urzędu celnego

Sprawdziłem dnia .....

Podpis urzędnika celnego .....

.....

znań ulegnie karze zgodnie z art. 51, 54 ustawy karno-skarbowej z dnia

Wzór Nr. 7
(na papierze białym z podłużnemi niebieskiemi paskami)

Druk płatny.

KARTA WYWOZU W

Przy wywozie towarów przez port krajowy lub port w. m. Gdańska, nazwa portu, przez który towar wyszedł z kraju .....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa			
					Waga a)			
					Surowa (brutto)		Czysta (netto)	
					Kg	gr	Kg	gr
1	2	3	4	5	6			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego same								

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nazwisko i adres nadawcy .....

Miejsce znaczków

Podpis zgłaszającego .....

Data .....

Nienależyte wypełnienie względnie podanie nieprawdziwych zeznań 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 7 do § 1 rozp. Rady Min z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

OBROCIE WARUNKOWYM.

Przy wywozie towarów lądem, rzekami lub jeziorami nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wyszedł z kraju

.....

r u Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj przeznaczenia	W obrocie dla uszlachetnienia należy podać rodzaj uszlachetnienia np. polerowanie, barwienie	W obrocie czasowym należy podać czy towar przeznaczony do przejściowego użytku
7	8	9	10	11
go rodzaju, przy których odpowiedzi w rubr. 9, 10, 11 brzmią tak samo.				

niemożności — brutto.

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

do nalepiania statystycznych

.....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

Sprawdziłem dnia .....

m. p. Urzędu Celnego

Podpis urzędnika celnego .....

.....

ulegnie karze zgodnie z art. 51, 54 ustawy karno-skarbowej z dnia

Wzór Nr. 8
(na papierze białym z podłużnemi żółtemi paskami)

Druk płatny.

KARTA POWROTNEGO PRZYWOZU

Przy przywozie towarów przez port krajowy, lub port w. m. Gdańska, nazwa portu przez który towar wszedł do kraju

.....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Towar opakowany Tak Nie	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa			
					Waga a)			
					Surowa (brutto)		Czysta (netto)	
					Kg	gr	Kg	gr
1	2	3	4	5	6			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego same								

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Imię, nazwisko i adres odbiorcy ..... Miejsce znaczków

.....

Podpis zgłaszającego .....

.....

Data .....

Nienależyte wypełnienie, względnie podanie nieprawdziwych ze 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Załącznik 8 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

W OBROCIE WARUNKOWYM.

Przy przywozie towarów lądem, rzekami lub jeziorami, nazwa granicznego urzędu celnego, przez który towar wszedł do kraju

.....

r u	Wartość towaru loco granica celna	Kraj pochodzenia	W obrocie dla uszlachetnienia należy podać		W obrocie czasowym należy podać czy towar przeznaczony do przejściowego użytku
Ilość sztuk			Rodzaj np. polerowanie i t. p.	Wartość dokonanego uszlachetnienia	
7	8	9	10	11	12
go rodzaju, przy których odpowiedzi w rubr. 9, 10, 12 brzmią tak samo.					

niemożności — brutto.

do nalepiania statystycznych

Nazwa i pozycja rejestru celnego .....

.....

Czy wartość podana z faktury (dokumentu handlowego?) **tak** — **nie** (zbędne skreślić)

Sprawdziłem dnia .....

m. p. Urzędu Celnego

Podpis urzędnika celnego .....

.....

znań ulegnie karze zgodnie z art. 51, 54 ustawy karno-skarbowej z dnia

Wzór Nr. 9
(na papierze białym z podłużnemi popielatemi paskami)

Druk płatny.

KARTA PRZEWOZU PRZEZ

Przy wejściu lub wyjściu towaru przez port krajowy lub port

towar wyjdzie z obszaru celnego .....

Ilość i rodzaj sztuk lub środków transportowych oraz ich cechy i numery	Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa			
				Waga a)			
				Surowa (brutto)		Czysta (netto)	
				Kg	gr	Kg	gr
1	2	3	4	5			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary tego same							

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie niemoż

Imię, nazwisko i adres właściciela towaru .....

.....

Podpis zgłaszającego .....

.....

Data .....

Wypełnia urząd

Nazwa i pozycja

.....

m. p. Urzędu Celnego

Załącznik 9 do § 1 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

POLSKI OBSZAR CELNY.

w. m. Gdańska, nazwa portu, przez który towar wszedł lub przez który

r u Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj pochodzenia	Kraj przeznaczenia	Czy towar od przywozu do wywozu należał do krajowca Tak Nie
6	7	8	9	10
go rodzaju, przy których odpowiedzi w rubr. 8, 9, 10 brzmią tak samo.				

ności — brutto.

celny wejściowy: Wypełnia urząd celny wyjściowy:

rejestru celnego: Nazwa i pozycja rejestru celnego: .....

.....

Podpis urzędnika m. p. Urzędu Celnego Podpis urzędu celnego:

.....

Wzór Nr. 10
(na papierze białym)

Druk bezpłatny.

NOTATKA STATY

W ruchu podróżnych
W obrocie pogranicznym
W przywozie pocztą
} Nieodpowiednie skreślić.

Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa			
			Waga a)			
			Surowa (brutto)		Czysta (netto)	
			Kg	gr	Kg	gr
1	2	3	4			
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary						

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie niemo

Podano z uwzględnieniem sprostowania wprowadzonego obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów z dn. 3 lutego 1928 r. o zmianie wzorów kart zgłoszenia statystycznego 10 listopada 1921 r. w sprawie statystyki celnej (Dz U. R. P. Nr. 80 poz. 707).

Załącznik 10 do § 2 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

STYCZNA DLA PRZYWOZU.

r u Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj pochodzenia	Cło pobrane (bez akcydencji, opłat manipulac. i t. p.)
5	6	7	8
tego samego rodzaju i z tego samego kraju pochodzenia.			

żności — brutto.

Podpis urzędnika celnego ..... m. p. Urzędu Celnego

Rady Ministrów z dn. 18 lipca 1928 r. w sprawie sprostowania błędu w rozporządzeniu towarów i notatek statystycznych, ustalonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia

Wzór Nr. 11.
(na papierze białym)

Druk bezpłatny

NOTATKA STATYSTY

W ruchu podróżnych
W obrocie pogranicznym } (Nieodpowiednie skreślić)

Pozycja taryfy celnej	Nr. statystyczny	Nazwa towaru	Ilość towa	
			Waga a)	
			Surowa (brutto)	Czysta (netto)
			Kg gr	Kg gr
1	2	3	4	
Na jednym wierszu podłużnym mogą być wpisane tylko towary				

a) Zasadniczo waga winna być podana netto, w razie

Podpis urzędnika

P. uwagę do wzoru Nr. 10,

Załącznik 11 do § 2 rozp. Rady Min. z dnia 3 lutego 1928 r. (poz. 471).

CZNA DLA WYWOZU.

r u Ilość sztuk	Wartość towaru loco granica celna	Kraj przeznaczenia	Cło pobrane (bez akcydencji, opłat manipulac. i t. p.)
5	6	7	8
tego samego rodzaju i przeznaczone do tego samego kraju.			

niemożności—brutto.

celnego .....

m. p.
Urzędu
Celnego

Załącznik 12 do § 39 rozp. w sprawie statystyki celnej.

WYKAZ KRAJÓW.

Lista państw i ważniejszych kolonji.

W Europie.

1) Anglja (z Irlandją i Szkocją),
2) Gibraltar,
3) Malta,
4) Norwegja,
5) Islandja,
6) Spicberg i wyspy podbiegunowe,
7) Szwecja,
8) Danja,
9) Niemcy bez Prus Wschodnich,
10) Prusy Wschodnie,
11) Belgja,
12) Francja (z Andorrą i Monaco),
13) Portugalja (z Azorskiemi i Maderą),
14) Hiszpanja (z wyspami Balearskiemi, Pityuzyjskiemi i Kanaryjskiemi),
15) Szwajcarja,
16) Austrja,
17) Czecho-Słowacja,
18) Włochy,
19) Jugosławja,
20) Okręg Rjeka,
21) Albanja,
22) Grecja,
23) Turcja (Europ. i Azjat.),
24) Bułgarja,
25) Rumunja,
26) Węgry,
27) Ukraina,
28) Litwa,
29) Białoruś,
30) Łotwa,
31) Estonja,
32) Finlandja,
33) Rosja
34) Republiki północne kaukaskie.

W Azji.

35) Syberja,
36) Turkiestan,
37) Gruzja,
38) Armenja,
39) Aserbeidżan,
40) Persja,
41) Buchara,
42) Chiwa,
43) Syrja,
44) Mezopotamja,
45) Palestyna,
46) Arabja,
47) Aden,
48) Ceylon,
49) Indje Brytańskie (z wyspami Maltyńskiemi i Andamańskiemi, Beludżistanem i Birmą),
50) Posiadłości angielskie na Malakka i na północy Borneo
51) Sjam,
52) Indochiny francuskie,
53) Indje francuskie (Pandichery, Chandarnagar etc.),
54) Indje holenderskie (Jawa, Sumatra),
55) Timor Goa,
56) Chiny,
57) Hongkong (angielski),
58) Japonja z Formozą i Sachalinem,
59) Korea,
60) Filipiny.

W Australji i Polinezji.

61) Australja z Tasmanją i Nową Gwineą,
62) Nowa Zelandja,
63) Hawai,
64) Francuskie posiadłości w Polinezji,
65) Angielskie „ „
66) Samoa (amerykańska posiadłość).

W Afryce.

67) Algier,
68) Tunis,
69) Marokko,
70) Libja,
71) Kolonje włoskie w Afryce,
72) Egipt z Sinai oraz Sudan — Egipsko-Brytański,
73) Abissynja,
74) Kolonje francuskie w Sudanie Zachodnim i Kongo francuskie.
75) Kolonje angielskie w Sudanie zachodnim i Kamerum,
76) Kongo Belgijskie,
77) Liberja,
78) Kolonje portugalskie w Zachodniej Afryce (Mozambik),
79) Kolonje portugalskie w Zachodniej Afryce (Angola i t. d.),
80) Związek Południowo-Afrykański,
81) Madagaskar,
82) Rounion,
83) Maurytius,
84) Wschodnia Afryka Brytańska i protektoraty środkowe,
85) Posiadłość hiszpańska w Afryce.

W Ameryce.

86) Argentyna,
87) Urugwaj,
88) Paragwaj,
89) Boliwja,
90) Chillis,
91) Peru,
92) Equador,
93) Brazylja,
94) Gujana Holenderska,
95) Gujana Francuska,
96) Gujana Brytańska i Trynitad.
97) Wenezuela,
98) Kolumbja,
99) Panama,
100) Kostarika,
101) Guatomala,
102) Nicaragua,
103) Honduras,
104) Salwador,
105) Honduras Brytański,
106) Kuba,
107) San Domingo,
108) Haiti,
109) Jamaica,
110) Portorico,
111) Małe Antylle Francuskie,
112) Małe Antylle Angielskie i Bahama.
113) Małe Antylle Duńskie,
114) Meksyk,
115) Stany Zjednoczone,
116) Kanada.

Wzór Nr. 13.

Załącznik 13 do § 66 rozp. w sprawie statystyki celnej.

Urząd Celny w .....

L. .....

PROTOKÓŁ KARNY.

spisany w dniu _____ w Urzędzie Celnym .....

1) Imię, nazwisko i dokładny adres strony: _____

.....

2) Powód spisania protokółu: _____

.....

.....

.....

3) Oświadczenie obwinionej strony: _____

.....

.....

.....

4) Uwagi Urzędu Celnego na odpowiedź strony: .....

.....

.....

5) Przez Urząd przypisana do zwrotu pojedyńcza opłata statystyczna: ..... *mk.* i nałożona grzywna ..... *mk.*, razem ..... *mk.* słownie: .....

6) Poświadczenie obwinionej strony, czy przyjmuje orzeczenie Urzędu celnego i składa dobrowolnie grzywnę: .....

.....

Podpis strony: Podpis urzędnika celnego:

Poz. 784.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wojskowych i Ministra Skarbu

z dnia 9 grudnia 1921 r.

w uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 25 listopada 1919 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. o stałej pensji dla weteranów 1831 i 1863 r.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. art. 14 ustawy z dnia 23 marca 1922 r. w przedmiocie zaopatrzenia weteranów powstań narodowych z 1831 r., 1848 r. i 1863 r. oraz wdów po nich — Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 212).

Poz. 785.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 12 grudnia 1921 r.

celem wykonania ustawy z dnia 28 października 1921 r. o opłatach stemplowych od rachunków i poświadczeń odbioru sum pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych.

Utr. moc obow. wobec uchylenia podstawy prawnej (p. pkt. 17 art. 171 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych — Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 570).

31 grudnia **Nr. 108.** rok 1921.

Poz. 786.

U S T A W A

z dnia 6 grudnia 1921 r.

w sprawie zmiany brzmienia art. 2 ustawy z dnia 31 maja 1921 r. o nadzorze nad kotłami parowemi (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 303).

Uwzględniono w Nr. 50 poz. 303.

Poz. 787.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 grudnia 1921 r.

o zniesieniu podatku od środków do oświetlania na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 788.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 grudnia 1921 r.

o zniesieniu podatku od gilz (tutek) i bibułek papierosowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

Pominięto, jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 789.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 grudnia 1921 r.

o utworzeniu rady szkolnej okręgowej łódzkiej.

Na mocy art. 5 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 304) zarządza się co następuje:

§ 1. Do współdziałania z kuratorem okręgu szkolnego łódzkiego w zakresie oznaczonym w § 15 niniejszego rozporządzenia tworzy się w Łodzi radę szkolną okręgową.

§ 2. W skład rady szkolnej okręgowej wchodzą:

a) kurator lub wyznaczony przez niego zastępca z pośród urzędników kuratorjum;
b) wojewoda lub wyznaczony przez niego stały zastępca z pośród urzędników województwa;
c) delegaci rad szkolnych powiatowych, wybrani po jednym przez każdą radę szkolną powiatową z pomiędzy członków rady szkolnej powiatowej, będących równocześnie członkami sejmików powiatowych;
d) dwaj delegaci łódzkiej rady szkolnej miejskiej, wybrani przez nią z pomiędzy członków rady szkolnej miejskiej, będących równocześnie członkami rady miejskiej;
e) trzej przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych publicznych i prywatnych z prawem publiczności;
f) przedstawiciel nauczycielstwa seminarjów nauczycielskich tak państwowych jak i prywatnych z prawami seminarjów państwowych;
g) dwaj przedstawiciele nauczycielstwa szkół średnich ogólnokształcących tak państwowych jak i prywatnych z prawami szkół państwowych;
h) dwaj przedstawiciele nauczycielstwa szkół zawodowych;
i) przedstawiciele wyznań, liczących w okręgu ponad 5% ludności, po jednym od każdego wyznania;
k) pięciu członków wyznaczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, z pośród których przynajmniej ieden musi być znawcą higjeny szkolnej.

Pkt. h) przytoczono w brzmieniu wprowadzonem przez rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z d. 30 maja 1927 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z d. 13 grudnia 1921 r. o utworzeniu rady szkolnej okręgowej łódzkiej (Dz. U. R. P. Nr. 52 poz. 463).

§ 3. Członków rady szkolnej okręgowej wymienionych w § 2 pod lit. e) wybiera zjazd członków rad szkolnych powiatowych, pochodzących z wyboru nauczycieli szkół powszechnych, członków wymienionych w § 2 pod lit. f, g, h zjazd delegatów rad pedagogicznych odnośnych szkół, licząc po jednym od każdej rady pedagogicznej.

§ 4. Przedstawiciela wyznania katolickiego wyznacza Kurja biskupia w Łodzi, wyznania ewangelickiego — Konsystorz ewangelicko-augsburski w Warszawie, wyznania mojżeszowego — gmina żydowska w Łodzi.

§ 5. Mandat członków wymienionych w § 2 pod literami: e, f, g, h, i, k trwa trzy lata, członków wymienionych pod literami: c, d trwa tak długo, jak mandat w radzie szkolnej powiatowej, względnie radzie szkolnej miejskiej.

Przesiedlenie się na stałe mieszkanie za granicą okręgu szkolnego łódzkiego powoduje utratę mandatu do rady szkolnej okręgowej.

§ 6. Kolegja wyborcze wybierają prócz członków wymienionych w § 2 pod literami c do h włącznie także taką samą liczbę zastępców, któ-

rzy w razie ustąpienia członka lub utraty mandatu wchodzą do rady szkolnej okręgowej w ustanowionej przy ich wyborze kolei na resztę kadencji.

§ 7. Sposób dokonania wyboru członków wymienionych w § 2 pod literami: e, f, g, h określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego drogą rozporządzenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustanawia także termin wyborów.

§ 8. Zaskarżenie wyborów z powodu nieprawidłowości można wnosić do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pośrednictwem kuratora okręgu szkolnego w Łodzi w przeciągu dni 8 od dnia wyborów.

W razie uwzględnienia zażalenia Minister zarządza nowe wybory.

§ 9. Członek rady szkolnej okręgowej nieobecny na trzech kolejnych posiedzeniach bez dostatecznego usprawiedliwienia traci mandat.

§ 10. Członkowie rady szkolnej okręgowej, mieszkający poza siedzibą kuratorjum, otrzymują ze Skarbu Państwa zwrot kosztów podróży oraz diet wedle norm ustanowionych dla urzędników państwowych VII stopnia służbowego.

§ 11. Posiedzenia rady szkolnej okręgowej zwołuje kurator w miarę potrzeby według własnego uznania, przynajmniej jednak 4 razy do roku.

Na pisemne żądanie przynajmniej 10 członków rady szkolnej okręgowej, kurator obowiązany jest do dni 15 od dnia wejścia wniosku do kuratorjum zwołać nadzwyczajne posiedzenie.

§ 12. Kurator oraz rada szkolna okręgowa mogą powoływać na posiedzenia rzeczoznawców z głosem doradczym.

§ 13. Na posiedzeniach rady szkolnej okręgowej przewodniczy kurator lub wyznaczony przez niego zastępca (§ 2, punkt a).

§ 14. Uchwały rady szkolnej okręgowej są prawomocne przy obecności przynajmniej połowy członków oraz przewodniczącego (§ 13). Uchwały zapadają absolutną większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. Przewodniczący ma prawo zabierania głosu poza koleją mówców.

Członek rady nie może brać udziału w obradach i głosowaniu nad sprawami, które są związane z jego osobistemi interesami lub interesami jego krewnych.

§ 15. Do zakresu działania rady szkolnej okręgowej należy:

a) badanie potrzeb szkolnych i oświatowo-kulturalnych okręgu oraz inicjatywa w sprawie reform w szkolnictwie, bądź to w celu przystosowania szkolnictwa do miejscowych warunków i potrzeb, bądź to w celu wprowadzenia zmian w organizacji szkolnictwa w całem Państwie;

b) przedstawianie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego opinji o administracji szkolnej i stanie szkolnictwa okręgu, oraz wynikających stąd wniosków;
c) rozporządzanie funduszami, przyznanemi do dyspozycji rady przez organa samorządowe na cele szkolne i oświatowo - kulturalne okręgu;
d) wydawanie opinji o projekcie budżetu okręgu szkolnego;

e) uchylony (p. rozporządzenie powołane pod § 2).

f) wydawanie opinji o wnioskach zakładania i zwijania państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich, oraz o wnioskach koncesjonowania i zamykania takichże szkół prywatnych;
g) rozwiązywanie na wniosek kuratora rad szkolnych powiatowych;
h) delegowanie w poszczególnych wypadkach członków rady do zwiedzania szkół i instytucji wychowawczych i oświatowych, podlegających kuratorowi. Delegaci nie mają prawa egzaminowania młodzieży szkolnej, czynienia uwag nauczycielstwu i wydawania zarządzeń;
i) inne sprawy przekazywane radzie przez ustawy i rozporządzenia, lub powierzane jej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub kuratora.

§ 16. Rada szkolna okręgowa układa regulamin swych czynności.

§ 17. Uchwały rady szkolnej okręgowej wykonywa kurator przez podległe mu organy.

§ 18. Kurator ma prawo zawiesić uchwałę rady szkolnej okręgowej, jeśli przekracza ona kompetencje właściwe radzie szkolnej okręgowej, lub jest sprzeczna z obowiązującemi przepisami. Radzie przysługuje odwołanie do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 19. Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przysługuje prawo rozwiązania rady szkolnej okręgowej w razie, gdyby nie spełniała swych obowiązków, przekraczała zastrzeżoną jej kompetencję lub gdyby działalność jej była niezgodna z ustawami.

Poz. 790.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 9 grudnia 1921 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie podwyższenia opłat probierczych.

Uchylone na mocy § 3 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dn. 12 listopada 1922 r. o dalszem podniesieniu niektórych opłat probierczych (Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 979).

Poz. 791.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 15 grudnia 1921 r.

w sprawie taryfy na przewóz towarów w ruchu tymczasowym na budującej się linji Kutno — Płock.

Uchylone na mocy § 2 rozp. Ministra Kolei Żelaznych z 8 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 141).

Poz. 792.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOLEI ŻELAZNYCH

z dnia 20 grudnia 1921 r.

o sposobie obliczania opłat za przewóz bagażu i przesyłek nadzwyczajnych na wąskotorowych kolejach państwowych okręgu dyrekcji kolei państwowych w Radomiu.

Uchylone na mocy § 3 rozp. Ministra Kolei Żelaznych z 30 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 338).

Poz. 793.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 21 grudnia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia ulgi celnej dla masła i sera.

Wygasło z upływem terminu.

Poz. 794.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Aprowizacji w porozumieniu z Ministrem Skarbu

z dnia 21 grudnia 1921 r.

w przedmiocie likwidacji podległych Ministrowi Aprowizacji urzędów.

Utraciło moc obowiązującą jako zawierające przepisy przejściowe.

Poz. 795.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości

z dnia 29 grudnia 1921 r.

w przedmiocie ograniczenia obrotu dewizami i walutami zagranicznemi.

Utraciło moc obowiązującą (p. rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości z dn. 28 marca 1924 r. w przedmiocie regulowania obrotu dewizami i walutami zagranicznemi oraz obrotu pieniężnego z zagranicą (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 290).

Poz. 796.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych

z dnia 1 grudnia 1921 r.

w przedmiocie zmian w klasyfikacji miejscowości odnośnie do wysokości opłat od patentów akcyzowych.

Utraciło moc obowiązującą (patrz załącznik do art. 15 ustawy z 1 lipca 1925 r. o opodatkowaniu wina i miodu syconego — Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 525— oraz załącznik do art. 83 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym — Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 289).

Poz. 797.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU i HANDLU

z dnia 23 grudnia 1921 r.

w przedmiocie przedłużenia mocy prawnej patentów na wynalazki oraz świadectw ochronnych na wzory rysunkowe, modele i znaki towarowe, udzielonych na zasadzie poprzednio obowiązujących ustaw.

Utraciło moc obowiązującą wobec uchylenia podstawy prawnej (p. Nr. 13 poz. 137 i 139 z 1919 r.).

KONIEC TOMU DRUGIEGO.

Suplement do tomu I.

1. **Do poz. 140 z 1919 r.**

Na str. 117, w wykazie miast, dołączonym do dekretu o samorządzie miejskim, powstał wypadkowo w kilkudziesięciu pierwszych egzemplarzach nakładu błąd drukarski, polegający na nieumieszczeniu w wykazie powyższym 2 miejscowości, oznaczonych Nr. Nr. kolejnemi 186 i 187, a mianowicie:

186. Jedwabne (Nr. 94/27 poz. 841)
187. Kazimierz Dolny (Nr. 94/27 poz. 840),

oraz na błędnem umieszczeniu uwagi końcowej, którą należy skreślić.

2. **Do poz. 402 z 1919 r.**

W art. 6 ustawy z 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie skreślić należy drugie zdanie, jako uchylone art. 47 ustawy z 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 584).

3. **Do poz. 478 z 1919 r.**

Na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 11 października 1928 r. o dekoncentracji niektórych kompetencyj w zakresie administracji spraw wewnętrznych (Dz. U. R. P. Nr. 93 poz. 828) decyzje, zastrzeżone Ministrowi Spraw Wewnętrznych w ustawie z 24 października 1919 r. w przedmiocie zmiany nazwisk przekazane zostały wszystkim wojewodom z wyjątkiem śląskiego oraz Komisarzowi Rządu m. st. Warszawy.

4. **Do poz. 44 i 320 z 1920 r.**

Na mocy § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 13 listopada 1928 r. o przekazaniu Komisarzowi Rządu m. st. Warszawy prawa wydawania decyzyj o nadawaniu i utracie obywatelstwa polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 95 poz. 843) decyzje w sprawach, objętych art. 8, 9 i 11 ustawy z 20 stycznia 1920 r o obywatelstwie Państwa Polskiego, przekazane zostały Komisarzowi Rządu m. st. Warszawy.

5. **Do poz. 53 z 1920 r.**

Pozycja ta winna otrzymać brzmienie następujące:

USTAWA

z dnia 23 stycznia 1920 roku

o rozszerzeniu działania przepisów ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dziennik Praw z 1919 r. Nr. 65, poz. 394) na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi.

Art. 1. Zakres działania ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami

rolnymi rozszerza się na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi ze zmianami wskazanemi w art. 2, 3, 4 niniejszej ustawy.

Art. 2. Słowa: „robotnik rolny, pracownik rolny" oraz „utrzymujący się z pracy najemnej w rolnictwie, leśnictwie, ogrodnictwie lub dziedzinach ściśle związanych z rolnictwem" należy zastąpić słowami: „dozorca domowy, dozorcy domowi". Słowa „Inspektor Pracy w rolnictwie" należy zastąpić słowami: „Inspektor Pracy". Słowo „powiat" słowem „miasto". Słowa „Komisarz Rządowy" słowami: „miejscowa władza administracyjna I instancji". Słowo „gmina" słowami „okrąg miasta". Słowa „w majątku" słowami „przy pracy" (art. 18).

Art. 3. W art. 17 po słowach „Ugody zawarte" należy dodać: „Wobec Inspektora Pracy (art. 2) lub ....." W art. 19 w nawiasie zamiast: „art. 3" umieścić: „art. 2, 3".

Art. 4. W art. 20 należy usunąć ustęp od słowa: „cywilnem w szczególności zaś" do końca tego artykułu, oraz cały art. 23 i przepisy przejściowe.

Art. 5. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Z utworzeniem sądów pracy w poszczególnych okręgach przepisy powyższej ustawy tracą w okręgach tych moc obowiązującą, o ile temi przepisami przekazano komisjom rozjemczym rozpatrywanie sporów indywidualnych, wynikłych między właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi na tle niestosowania się do umów zbiorowych oraz do orzeczeń komisyj rozjemczych, regulujących zatargi zbiorowe (art. 40 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o sądach pracy — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 350).

Rozp. Rady Ministrów z 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 555) rozciągnięta na Ziemię Wileńską, rozp. Rady Min. z 19 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 871) — na województwa wschodnie. Patrz nadto ustawę z 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 324).

6. **Do poz. 81 z 1920 r.**

Na mocy rozp. Ministra Skarbu z 24 marca 1928 r. w sprawie podziału Izby Skarbowej w Warszawie (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 415) utworzona została dla województwa warszawskiego „Izba Skarbowa Okręgowa w Warszawie", odnośne zaś urzędy akcyz i monopolów państwowych zostały jej podporządkowane. Obszar działania dotychczasowej izby skarbowej w Warszawie ograniczono do terenu m. st. Warszawy i nadano jej nazwę: „Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie."

7. **Do poz. 144 z 1920 r.**

Przy stosowaniu ustawy z 9 marca 1920 r. od 1 stycznia 1929 r. należy wziąć pod uwagę zmiany kwot pieniężnych, zawartych w §§ 7a i 60, 49 l. 1 i 51 ust. 1 normy jurysdykcyjnej i w §§ 227 ust. 3 i 29 procedury cywilnej, wprowadzone art. 297 pkt. 23 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93). Zmiany te są następujące:

w §§ 7a i 60 normy jurysdykcyjnej kwotę 2500 zł. zastępuje się kwotą 10.000 zł.,

w §§ 49 l. 1 i 51 ust. 1 normy jurysdykcyjnej kwotę 500 zł. zastępuje się kwotą 1000 zł.,

w § 227 ust. 3 procedury cywilnej kwotę 2500 zł. zastępuje się kwotą 10.000 zł.,

w § 29 procedury cywilnej kwotę 500 zł. zastępuje się kwotą 1000 zł.

8. **Do poz. 389 z 1920 r.**

Uwagę do powyższej pozycji należy skreślić. Pozycja ta winna otrzymać brzmienie następujące:

Poz. 389.

U S T A W A

z dnia 14 lipca 1920 roku

o podwyższeniu podatku gruntowego na obszarze b. zaboru austrjacko-węgierskiego.

Art. 1. *Stopę procentową podatku gruntowego, obowiązującego na obszarze b. zaboru austrjacko-węgierskiego, podwyższa się do wysokości 350% czystego dochodu katastralnego, poczynając od dn. 1 stycznia 1920 r.*

P. art. 1 pkt. c ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 372.

Art. 2. Począwszy od wskazanego w art. 1 terminu, znosi się wymiar i pobór dodatków państwowych do podatku gruntowego podług rozporządzeń cesarskich z dnia 28 sierpnia 1916 r. (Dz. u. p. Nr. 280) i 16 marca 1917 r. (Dz. u. p. Nr. 124).

Część 2 art. 2 uchylona na mocy art. 8 ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r.

Art. 3. Za podstawę do wymiaru należytości w myśl § 50 ustawy z dnia 9 lutego 1850 r. (Dz. u. p. Nr. 50) ma być przyjmowana, jako najniższa wartość nieruchomości, podlegającej podatkowi gruntowemu, 45-o krotna kwota podatku gruntowego w wysokości, określonej w art. 1 niniejszej ustawy.

Art. 4. Część 1 art. 4 utraciła moc obowiązującą (p. art. 12 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tudzież niektórych podatków budynkowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

Uchyla się *natomiast* postanowienia § 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1914 r. (Dz. u. p. Nr. 14) oraz § 4 ustawy z dnia 24 maja 1869 r. (Dz. u. p. Nr. 88) w brzmieniu ustawy z dnia 28 marca 1880 r. (Dz. u. p. Nr. 34).

Art. 5. Utracił moc obowiązującą (p. art. 15 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r. oraz art. 1 pkt. c ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r.).

Art. 6. Uchylony na mocy art. 8 ustawy z dn. 17 marca 1921 r.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu.

9. **Do poz. 508 z 1920 r.**

W uwadze do tej pozycji należy sprostować błąd drukarski: zamiast „z dniem 1 marca 1920 r." ma być „z dniem 1 marca 1922 r.".

rolnymi rozszerza się na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi ze zmianami wskazanemi w art. 2, 3, 4 niniejszej ustawy.

Art. 2. Słowa: „robotnik rolny, pracownik rolny" oraz „utrzymujący się z pracy najemnej w rolnictwie, leśnictwie, ogrodnictwie lub dziedzinach ściśle związanych z rolnictwem" należy zastąpić słowami: „dozorca domowy, dozorcy domowi". Słowa „Inspektor Pracy w rolnictwie" należy zastąpić słowami: „Inspektor Pracy". Słowo „powiat" słowem „miasto". Słowa „Komisarz Rządowy" słowami: „miejscowa władza administracyjna I instancji". Słowo „gmina" słowami „okrąg miasta". Słowa „w majątku" słowami „przy pracy" (art. 18).

Art. 3. W art. 17 po słowach „Ugody zawarte" należy dodać: „Wobec Inspektora Pracy (art. 2) lub ....." W art. 19 w nawiasie zamiast: „art. 3" umieścić: „art. 2, 3".

Art. 4. W art. 20 należy usunąć ustęp od słowa: „cywilnem w szczególności zaś" do końca tego artykułu, oraz cały art. 23 i przepisy przejściowe.

Art. 5. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Z utworzeniem sądów pracy w poszczególnych okręgach przepisy powyższej ustawy tracą w okręgach tych moc obowiązującą, o ile temi przepisami przekazano komisjom rozjemczym rozpatrywanie sporów indywidualnych, wynikłych między właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi na tle niestosowania się do umów zbiorowych oraz do orzeczeń komisyj rozjemczych, regulujących zatargi zbiorowe (art. 40 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 marca 1928 r. o sądach pracy — Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 350).

Rozp. Rady Ministrów z 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 555) rozciągnięta na Ziemię Wileńską, rozp. Rady Min. z 19 października 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 871) — na województwa wschodnie. Patrz nadto ustawę z 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 324).

6. **Do poz. 81 z 1920 r.**

Na mocy rozp. Ministra Skarbu z 24 marca 1928 r. w sprawie podziału Izby Skarbowej w Warszawie (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 415) utworzona została dla województwa warszawskiego „Izba Skarbowa Okręgowa w Warszawie", odnośne zaś urzędy akcyz i monopolów państwowych zostały jej podporządkowane. Obszar działania dotychczasowej izby skarbowej w Warszawie ograniczono do terenu m. st. Warszawy i nadano jej nazwę: „Izby Skarbowej Grodzkiej w Warszawie."

7. **Do poz. 144 z 1920 r.**

Przy stosowaniu ustawy z 9 marca 1920 r. od 1 stycznia 1929 r. należy wziąć pod uwagę zmiany kwot pieniężnych, zawartych w §§ 7a i 60, 49 l. 1 i 51 ust. 1 normy jurysdykcyjnej i w §§ 227 ust. 3 i 29 procedury cywilnej, wprowadzone art. 297 pkt. 23 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 6 lutego 1928 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 12 poz. 93). Zmiany te są następujące:

w §§ 7a i 60 normy jurysdykcyjnej kwotę 2500 zł. zastępuje się kwotą 10.000 zł.,

w §§ 49 l. 1 i 51 ust. 1 normy jurysdykcyjnej kwotę 500 zł. zastępuje się kwotą 1000 zł.,

w § 227 ust. 3 procedury cywilnej kwotę 2500 zł. zastępuje się kwotą 10.000 zł.,

w § 29 procedury cywilnej kwotę 500 zł. zastępuje się kwotą 1000 zł.

8. **Do poz. 389 z 1920 r.**

Uwagę do powyższej pozycji należy skreślić. Pozycja ta winna otrzymać brzmienie następujące:

Poz. 389.

USTAWA

z dnia 14 lipca 1920 roku

o podwyższeniu podatku gruntowego na obszarze b. zaboru austrjacko-węgierskiego.

Art. 1. *Stopę procentową podatku gruntowego, obowiązującego na obszarze b. zaboru austrjacko-węgierskiego, podwyższa się do wysokości 350% czystego dochodu katastralnego, poczynając od dn. 1 stycznia 1920 r.*

P. art. 1 pkt. c ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r. — Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 372.

Art. 2. Począwszy od wskazanego w art. 1 terminu, znosi się wymiar i pobór dodatków państwowych do podatku gruntowego podług rozporządzeń cesarskich z dnia 28 sierpnia 1916 r. (Dz. u. p. Nr. 280) i 16 marca 1917 r. (Dz. u. p. Nr. 124).

Część 2 art. 2 uchylona na mocy art. 8 ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r.

Art. 3. Za podstawę do wymiaru należytości w myśl § 50 ustawy z dnia 9 lutego 1850 r. (Dz. u. p. Nr. 50) ma być przyjmowana, jako najniższa wartość nieruchomości, podlegającej podatkowi gruntowemu, 45-o krotna kwota podatku gruntowego w wysokości, określonej w art. 1 niniejszej ustawy.

Art. 4. Część 1 art. 4 utraciła moc obowiązującą (p. art. 12 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie wyrównania podatków gruntowych, tudzież niektórych podatków budynkowych — Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

Uchyla się *natomiast* postanowienia § 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1914 r. (Dz. u. p. Nr. 14) oraz § 4 ustawy z dnia 24 maja 1869 r. (Dz. u. p. Nr. 88) w brzmieniu ustawy z dnia 28 marca 1880 r. (Dz. u. p. Nr. 34).

Art. 5. Utracił moc obowiązującą (p. art. 15 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r. oraz art. 1 pkt. c ustawy z dn. 17 czerwca 1921 r.).

Art. 6. Uchylony na mocy art. 8 ustawy z dn. 17 marca 1921 r.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu.

9. **Do poz. 508 z 1920 r.**

W uwadze do tej pozycji należy sprostować błąd drukarski: zamiast „z dniem 1 marca 1920 r." ma być „z dniem 1 marca 1922 r.".

Suplement do tomu II.

Do poz. 64 z 1921 r.

Podczas druku tomu 2-go zaszły na mocy rozporządzenia Ministra Skarbu z 17 września 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 789) następujące zmiany w rozporządzeniu z 13 grudnia 1920 r. o postępowaniu celnem:

1. Do ust. a) par. 5 dodano nowy (szósty) ustęp następującej treści:

„6. — fasoli z gatunków: „Phaseolus lunatus" i „Rangoon" oraz wszelkiej trującej".

2. Do punktu 5) par. 6 rozdziału a) „przywóz" dodano nowy ustęp f) następującej treści:

„f) Fasola, niezakazana do przywozu (§ 5, ustęp a) pkt. 6) może być wpuszczana do obszaru celnego na podstawie należycie wystawionych przez zagraniczne władze państwowe, względnie organizacje rolnicze o charakterze społecznym świadectw pochodzenia.

Świadectwo pochodzenia winno podawać gatunek fasoli (nazwę botaniczną) i stwierdzać, że nie zawiera składników trujących.

Brak wymaganego świadectwa może być zastąpiony przez zaświadczenie krajowego Zakładu Państwowego badania żywności, wystawiane po zbadaniu prób, przesłanych Zakładowi przez urząd celny pod pieczęcią urzędową.

Badanie i przesyłkę prób uskutecznia się na koszt strony, t. j. osoby uprawnionej do rozporządzania towarem".

3. Do rozdziału b) „wywóz" par. 6 dodano nowy (czwarty) punkt następującej treści:

„4) Wywóz dzikich ptaków śpiewających, jako to: słowików, sikor, czyżyków, szczygłów, zięb, gilów, drozdów, kosów, pliszek, skowronków, wilg, makolągw, szpaków i t. p. tępicieli szkodliwych owadów, dozwolony jest tylko na podstawie każdorazowego zezwolenia Ministerstwa Skarbu, wydawanego w porozumieniu z Ministerstwem Rolnictwa".

2210/3
XII